

**CODEX DIPLOMATICUS
ET EPISTOLARIUS
REGNI BOHEMIAE**

II

CODEX DIPLOMATICUS
ET EPISTOLARIUS
REGNI BOHEMIAE

IUSSU COMITIORUM REGNI BOHEMIAE

EDIDIT

GUSTAVUS FRIEDRICH.

TOMUS II.

INDE AB A. MCXCVIII. USQUE AD A. MCCXXX.

PRAGAE MCMXII.
SUMPTIBUS COMITIORUM REGNI BOHEMIAE.
TYPIS ALOISII WIESNERI.

PRAEFATIO.

CUM de ratione, qua Codicis huius editionem instituerim, uberius in voluminis primi praefatione sit disputatum, hoc loco pauca quaedam commemoranda esse videntur. Hoc volumine chartae continentur, quae ad Přemysli Otakari I regis tempora referuntur, inter quas regis ipsius diplomata ac litterae plurimi aestimanda sunt. Summorum pontificum privilegia et litterae accedunt, e quibus ceteris illae praestant, quibus contentio illa de libertate ecclesiastica inter Ottakarum regem et Andream episcopum Pragensem gesta illustratur. Porro regum atque imperatorum Romanorum diplomata aliquot haud parvae auctoritatis libro huic inserta sunt. Postremo etiam marchionum Moraviae, episcoporum, abbatum, baronum Bohemiae et Moraviae chartae omnes hic reperiuntur, quae ex aetate regis illius adhuc temporis gratia servatae sunt.

Pleraeque chartae, quae hoc volumine exprimuntur, iam pridem publici iuris factae sunt — ut de aliis libris taceam — in secundo Codicis diplomatici Moraviae volumine, quod septuaginta tribus annis abhinc ANTONII BOČEK opera editum est, et in CAROLI JAR. ERBEN Regestorum Bohemiae tomo I, ubi excerpta saltem ex iis sub num. 440—763 leguntur. Sed concordantias numerorum, quas infra pag. 572 sq. dedi, accuratius si inspexeris, me non totam materiam in Regestis coacervatam in opus meum recepisse facile cognosces. Primum illa XVII omisi diplomata, quae non ad Bohemiae res gestas pertinent. Praeterea etiam chartas illas novicias in saeculi XIX. parte prima confictas, quae e Codice Moraviae diplomatico in Regesta transsumpta sunt, et quae sine ulla dubitatione a primo Codicis illius editore ortae sunt, consulto reieci, quod ad antiquitatem cognoscendam nullius sunt momenti. Maiorem chartarum quas dixi partem BOČEK se e codice Tisnowicensi saeculi XIV. descriptsse affirmat. Sed codicem hunc nunquam exstitisse et chartas illas non esse nisi auctoris eiusdem commenta iam anno 1897 demonstravi commentatiuncula, quae inscribitur ‘Kodex Tišnovský,’ in annalium ‘Český časopis historický’ volumine III, pag. 359 sq. Aliquot alias chartas BOČEK se ex antiquis apographis immo originalibus transscripsisse adseverat. Cum autem tabulariorum indices antiquissimos et chartularia aliaque scripta monasteriorum, ad quae chartae illae pertinent, diligentissime sim perscrutatus, etiam chartas ipsas nihil aliud ac falsa ab eodem auctore conficta esse plane mihi persuasi. Chartae illae commentitiae, quae ad annos volumini huic assignatos omnino XXI sunt, in concordantiis infra pag. 572 sq. datis asterisco numeris Regestorum et Codicis Moraviae praemisso denotantur.

Cum de materia in Regestis Bohemiae iam congesta XXXVIII chartas deminuerim, editionem meam LXXX chartis ac chartarum aut litterarum argumentis, quae nunc a me collecta et addita sunt, adauxi; e quibus haec XII saltem chartae et litterae nunc primum in lucem proferuntur: num. 20, 23, 58, 63, 64, 65, 123, 174, 192, 251, 317, 326. Duas epistulas (num. 20 et 23), e quibus non nisi fragmenta in decretalium collectionibus supersunt, restitui aliarum litterarum, quae ad eandem referuntur rem, auxilio usus. Cuius quidem restitutionis rationes accuratius exposui commentatione inscripta ‘Rekonstrukce dvou listův Innocence III’ in annalium Český časopis historický volumine XVI, pag. 13 sq. et 139 sq.

Quamquam igitur chartae et litterae, quae adhuc usque plane incognitae erant, voluminis huius minimam partem efficiunt, tamen facere non possum, quin dicam omnia fere quae hic exprimuntur diplomata atque litteras nunc demum ex optimis fontibus manu scriptis primum perfecte et verbis suis omnibus publici iuris fieri.

Omnia huius voluminis diplomata et litterae in duas divisa sunt partes, quarum prima acta genuina, altera spuria continentur, quae aut temporis nota aut personis, a quibus data esse finguntur, chartarum aetatis, qua hoc amplectitur volumen, speciem affectant. In diplomatum fide aestimanda aliam viam ingressus sum, atque ii viri docti, qui rem ante me tractarunt, cum illi crebro vagis potius opinionibus quam certis argumentis niterentur. Quo factum est, ut nonnulla diplomata, quae ab illis in dubitationem vocata sint, integra esse cognoverim, alia autem, quae huc usque vera esse crederentur, adulterina esse statuerim. Quas quidem quaestiones nunc opera mea ad certum finem perductas esse puto, quod non dubito, quin futurum sit, ut ad historiam huius temporis accuratius describendam valeat atque iis praesertim, qui iuris instituta tractent, nonnullam offerat utilitatem.

Restat, ut summas agam gratias tabulariorum tam vernaculorum quam exterorum magistris, qui thesauris suae curae commissis uti benigne mihi concesserunt. Tum amicis ac fautoribus, quos de singulis rebus adii, quo par est animo grates facere liceat, inter quos hi beneficiis suis devinctum sibi me voluerunt: VENCESLAUS KRATOCHVÍL Vindobonensis, BENEDICTUS HAMMERL O. C. Zwettlensis, FLORIANUS WATZL O. C. de Sancta Cruce, IGNATIUS VYSOKÝ et VLASTIMIL KYBAL Pragenses, BOHUMIL NAVRÁTIL et ADOLPHUS L. KREJČÍK Brunnenses. Praesertim autem VENCESLAI NOVOTNÝ collegae facere non possum, quin commemorem summam liberalitatem, quippe qui plagulas corrigendi onus mecum patienter tulerit suisque consiliis me in hoc opere saepenumero adiuverit.

Scripsi PRAGAE VII. KALENDAS DECEMBRES ANNI MCMXII.

GUSTAVUS FRIEDRICH.

HOC VOLUMINE CONTINENTUR:

	Pag. V.
Praefatio .	
Acta genuina annorum 1198—1230	1—356
Acta spuria annorum 1197—1229	357—431
Addenda 432—436
Conspectus personarum, ad quas huius tomī litterae ac diplomata data sint	437—440
Conspectus personarum, quae huius tomī diplomata ac litteras dederint	. 441—444
Index nominum .	. 445—550
Compendia indicis	550
Glossarium latinum	. 551—569
Glossarium bohemicum .	. 570—571
Concordantia numerorum huius tomī et K. J. Erbeni Regestorum Bohemiae .	. 572 574
Concordantia numerorum huius tomī et Antonii Boczek Codicis dipl. Moraviae tomī II	575—576
Emendanda	577.

1.

Innocentius III papa Ludolfo, archiepiscopo Magdeburgensi, mandat, ut Danielem clericum per laicalem potentiam in episcopatum Pragensem evectum amoveat et canonicis eiusdem ecclesiae sibi pastorem idoneum iuxta formam 5 canonicam eligendi concedat liberam facultatem. Laterani [1198] apr. 8.

Apographum eiusdem temporis exstat in Innocentii III regestorum volumine I, quod in tabulario Vaticano secreto (inter Reg. Vatic. tomus IV) asservatur, fol. 20r, lib. I, ep. 76 in editionibus 78] (R).

10 *Baluzius, Epist. Innocentii III, tom. I, pag. 43, num. 78 = Migne, Patrolog. lat. t. 214, col. 69, num. 78, — Palacký, Ital. Reise, pag. 18, num. 21 (reg.), = Erben, Reg. Boh. I, pag. 198, num. 440. — Potthast, Reg. pontif. num. 75. — Mülverstedt, Reg. archiep. Magdeb. II, pag. 46, num. 97. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V (Abth. III), num. 5635.*

15 ..¹ Magdeburgensi archiepiscopo.^a Ex parte Pragensis ecclesie in audiencia fuit nostra propositum, quod cum H.² quondam Pragensis episcopus, viam fuisset^b universe carnis ingressus, D.³ clericus in eorum ecclesia preter electionem capituli per laicalem potentiam se intrusit,⁴ licet nec mores, nec vita ei ad obtinendum tantum officium suffragentur. Volentes igitur eidem ecclesie paterna sollicitudine 20 providere, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatinus ad locum idoneum evocatis, qui propter hoc fuerint evocandi, si tibi constiterit de predictis, memoratum clericum ab eadem ecclesia, omni contradictione et appellatione postposita, prorsus amoveas et ab officio beneficioque suspensum ad nostram non differas presentiam destinare. Canonicis etiam Pragensibus eligendi sibi 25 pastorem idoneum iuxta formam canonicam concedas auctoritate nostra liberam facultatem; sciturus nos dilecto filio nobili viro ..⁵ duci Boemie per apostolica scripta⁶ mandasse, ut tibi super hiis utiliter et potenter assistat et predictam ecclesiam non patiatur ab eodem clero teneri diutius occupatam. Datum Laterani VI idus aprilis.

30 1. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.* — b) *genuine ,fuisset viam', sed signis superscriptis corr. R.*

1) *Ludolfo.* — 2) *Henricus Břetislavus.* — 3) *Daniel II.* — 4) *Confer quae Gerlaci Milovic. Chron. ad a. 1197 refert:* „Wladizlaus sublimatus in ducem, ... quendam ex capellanis suis, nomine Mili- conem, cognomento Danielem, nobis eatenus incognitum, designavit in episcopum, negata omni electione 35 clero“ (*Fontes rer. Boh. II, pag. 513*). — 5) *Přemyslo Otakaro I.* — 6) *Epistula deperdita est.*

2.

Innocentius III papa canonicis ecclesiae Pragensis mandat, ut Daniele episcopo per Ludolfum, archiepiscopum Magdeburgensem, ab eadem ecclesia amoto, ad canonicam electionem procedant.

[*I.aterani 1198 apr. 8.*] 5

Epistula deperdita est; argumentum eius tantum in Innoc. III regestorum vol. I fol. 20r post lib. I ep. 76 [in ed 78] his verbis annotatur: ,Canonicis etiam ipsius ecclesie scriptum est, ut illo amoto per archiepiscopum, ad canonicam electionem procedant.'

*Potthast, Reg. pontif. num. 75.**

Epistola haud dubie iisdem fere verbis atque proxime praecedens conscripta eodemque tempore missa est. 10

3.

Philippus, rex Romanorum, omnium principum suorum consilio habito, Ottacaro, duci Bohemiae, dignitatem regiam concedit.

[*Maguntiae 1198 cc. sept. 8.*] 15

Diploma quidem deperditum est, sed summa ipsius continetur confirmatione Friderici II imperatoris electi dd. Basileae 1212 sept. 26, in qua legitur: ,sicut dilectus patruus noster, pie memorie rex Philippus omnium principum habito consilio per suum privilegium instituit, ipsum regem constituimus et confirmamus'.

Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 20. 20

Philippum regem Ottacaro easdem fere gratias donavisse, quae in Friderici II confirmationis priore parte (ante verba ,De nostre autem liberalitatis munificentia statuimus') perscribuntur, satis constat. Verborum, quibus Philippi regis donatio expressa erat, potissimum partem in Friderici II confirmatione satis accurate transcriptam esse contendere ausim. Verba tantum ,et confirmamus et tam sanctam et dignam constitutionem approbamus' procul 25 dubio a Friderico II addita sunt. Praeterea etiam verba: ,volentes, ut quicunque ab ipsis in regem electus fuerit, ad nos vel successores nostros accedat, regalia debito modo recepturus' in Friderici II confirmationem demum addita esse exponit Goll, K výkladu privilegia Fridricha II (Věstník kr. české spol. nauk 1903, num V) pag. 7. — Vide etiam Huber, Gesch. Österreichs I, pag. 383, not. 1; Kalousek, České státní právo (ed. 2) pag. 21; Dudík, 30 Mährens Gesch. V, pag. 73; Winkelmann, Philipp v. Schwaben u. Otto IV v. Braunschweig I, pag. 138 sq.; Bachmann, Gesch. Böhmens I, pag. 386 sq.

4.

Wolfgerus, Pataviensis episcopus, post suspensionem Heilicae, abbatissae sanctae Mariae¹ in Patavia, per imperatorem Henricum VI advocatus et provisor monasterii ipsius constitutus, inhibet, ne muta Bohemorum ex aerario Kunegundis imperatricis et fundatricis acquisita alienetur. 35 *Pataviae 1198 —.*

Lang, Reg. Boica I, pag. 374 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 199, num. 443. Litterae per- peram inductionem VI (pro I) adferunt. 40

5.

I. *Saul, archiepiscopus Colocensis, Christi fidelibus, qui certis diebus ad ecclesiam sancti Georgii in Lhota accesserint, indulgentias quadraginta dierum concedit,*
 5 *petente Georgio milite, consanguineo suo.* *Kalocsa 1199 ian. 8.*

II. *Daniel II, episcopus Pragensis, hanc indulgentiarum concessionem ratam habet et augmentat.* — 1200 mart. 12.

Dobner, *Monumenta hist. Boemiae II pag. 325 (Specimen cod. dipl. Bohemico-Hungarici)*
 10 *num. 1 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 199, num. 444 (fragm.).*

I. Saul, dei gracia Colozensis archiepiscopus, omnibus et singulis Christi fidelibus in regno Bohemie constitutis salutem in domino sempiternam. Iustis piorum desideriis annuere convenit. Sane cum strenuus miles Georgius, amicus noster et^a consanguineus carissimus, nos multis precibus flagitaverit, ut illi 15 a nobis recedenti quasdam indulgentias pro ecclesia sua in Lhota, que in regno Bohemie in honorem sancti Georgii dedicata existit, de archiepiscopali nostra potestate et benignitate concederemus: nos eundem eiusque servitores et subditos spiritualium munera largitate prosequi volentes, presentium tenore in festo nativitatis Christi, resurrectionis et pentecostes nec non in die dedicacionis ipsius 20 ecclesie et patroni omnibus et singulis Christi fidelibus vere penitentibus et confessis, qui ad dictam ecclesiam accesserint, quadraginta dies de iniunctis sibi penitenciis relaxamus, modo venerabilis episcopi Pragensis, confratraris nostri carissimi, in cuius diocesi hec ecclesia existere dinoscitur, voluntas et consensus ad id accedat. Datum et sigillo nostro archiepiscopali ratificatum in fidem 25 premissorum in Kolocz, inductione II, anno MCLXXXVIII, feria VI post festum Epiphanie.

II. Et nos Daniel, dei gracia Pragensis episcopus licet indignus, loci diocesanus, auctoritate qua fungimur, has indulgencias ratas et gratas declaramus, annexentes iisdem de gracia nostra speciali alias XL dierum indulgencias in festo assumptionis 30 dei genitricis Marie. Sub anno domini millesimo CC, IV idus marcii.

6.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, fratribus hospitalis Hierosolymitani ecclesiam in Bojiště et villas quasdam ab Friderico duce eiusque uxore Elisabeth quondam donatas confirmat; insuper agros quosdam apud Podskalí villam ab eodem duce ipsis datos, de quibus Modliboh villicus suus cum eis contendebat, libere possidendos concedit. [1198 ex. — 1199 in.]

Autographum in membrana scriptum in tabulario magni prioratus Melitensis Pragae asservatur (A).

40 5. a) ,et' deest Dob.; supplevi.

Appendix synoptica continens anacephaleosim constitutionum seu privilegiorum a nostris principibus . ordini s. Johannis in Jerusalem, vulgo Melitensium, concessionum [Pragae (?) cc. 1748] num. 10 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. I, pag. 354, num. 378 (ad ann. 1199, ex Dobneri Annal. Hagec. tomo VII ms.) — Erben, Reg Boh. I, pag. 200, num. 445 (fragm. ad a. 1199). — Delaville Le Roulx, Cartulaire général de l'ordre des Hospitaliers de s Jean de Jérusalem I, pag. 658, num. 1053.

Autographum manu scribae, quem ,Otakarus 1' designamus, exaratum est. In diplomate confiendo charta donationis, quam Elisabeth ducissa hospitali anno 1186 dedit (v. CD. Boh. I, num. 312) adhibita est, ex qua possessionum elendus ad verbum descriptus est. — Diploma notis omnibus chronologicis caret, sed anno 1198 exeunte vel 1199 ineunte datum esse videtur, quod Robertus capellanus, qui inter testes adfertur, anno 1199 iam prioris munere verisimilime fungebatur (v. infra pag. 7, not. 6). Ceteroquin hoc saltem pro certo affirmari potest, diploma ante mensem iul. a. 1201 confectum esse; ab eo enim tempore inde Otakarus rex iam alio sigillo utebatur. — Palacký ap. Erben I. I. pag. 624 sine iusto argumento diplomaticis huius fidem in dubitationem vocat.

15

C. ¶ In nomine sáncte et individue trinitatis. ¶ Ego Premizl, dei gratia rex Boemorum. Cum regie dignitati conveniat non solum aliena sacrosanctis ecclesiis collata confirmare beneficia, verum etiam largiri propria, noverint tam presentes quam futuri, quod ego Premizl, rex Boemorum, ecclesiam, quam illustrissima ducissa Elisabeth, uxor quondam fratris nostri excellentissimi ducis Friderici, in loco, qui dicitur Bogicz, construxit et fratribus Iherosolimitani hospitalis cum adiacentibus agris ad aratum predictus frater noster uxor sue petizione inductus contulit, nostra auctoritate eisdem fratribus confirmaverimus^a et ne in dubium alicui posset venire, hanc nostrę confirmationis paginam nostro sigillo fecimus communiri. Preterea villam, quę vocatur Teinecz cum silva, que super Albiam iacet, ei pertinente et alias villam, quę vocatur Lędci in provincia, quę vocatur Gritoouo, et terciam villam, quę vocatur Netribiz, et quasdam terras in villa, quę vocatur Breza, iuxta Zdethin etiam eadem auctoritate eis confirmaverimus,^a sicut a fratre nostro, quondam eis atribute, erant confirmate. Insuper agros quosdam, de quibus Modlibog, villicus noster, cum quibusdam rusticis originariis nostris eos inpetebat, asserentes eos esse nostri^b iuris, quam ad predictos fratres ex donatione fratris nostri iure spectabant; qui agri locati sunt infra quasdam vias, quę eandem terram versus occidentem terminant, in valle ad villam Podzkale,^c versus occidentem^d vero ad locum, qui vocatur porta lupi, circa prefatam ecclesiam sepeditis fratribus libere concessimus possidendos; quod hoc nostrę sublimitatis scripto cum nostri sigilli impressione etiam fecimus roborari, ne denuo super hoc alicuius inprobitate possint vexari. Si quis autem, quod non optamus, hanc nostrę confirmationis paginam infregerit, deum cum sanctis suis sibi sentiat adversum et eius bona nostro fisco vendicentur. Huius rei testes sunt: Martinus castellanus, Zlauco camerarius, Ratibor iudex, Wogzlauus et alter Wogizlauus,^e Blego magnus, Budizlaus, Boguzlaus Reg-

6. a) ,confirmaūim⁹ A. — b) genuine ,nris, sed ,s' erasa A. — c) ,kale' in loco raso ead. manu eodemque atramento scriptum est A. — d) ita A scriptoris incuria pro ,orientem'. — e) ,Wogzlau' et alter Wogizlau⁹ A.

40

nardi filius, Rapoto notarius, Robertus capellanus, Bogusca castellanus de Decin, Soberide^f filius Bezpremi, Busse filius Velissonis, Jura Mistigneui filius, Johannes Jarogneui filius.

5 *Autographo appendet e filis sericis coloris flavi et rubri sigillum rotundum e cera naturali confectum, duo latera habens, cuius diametros sunt 70 mm. In priore sigilli parte figura conspicitur in solio sedens, veste regia induita, corona capiti imposita, manu dextra sceptrum, sinistra globum cum cruce gerens. Circumscrip^tio: + PAX REGIS OTACARI IN MANV S^cI WENCESLAI. In parte aversa figura, cuius caput nimbo ornatum est, expressa est in solio sedens; quae in manu dextra vexillum tenet, sinistra scuto innititur. Circumscrip^tio: + SANCTVS WENCESLAVS BOEMORVM DVX.*

10

7.

Principes imperii in curia Norimbergae congregati, inter quos etiam Otacarus rex Bohemiae et Henricus marchio Moraviae, Innocentium III papam rogam, ut Philippo, quem Romanorum regem rite elegerint, faveat neque 15 manum ad iura imperii iniuste extendat. Spirae [1199] maii 28.

Apographum exstat in Innocentii III registro super negotio imp., quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom VI) asservatur, fol. 4^v, ep. 14 (R).

20 *Baluzius, Epistolar. Innoc. III, t. I, col. 690, num. 14. — Boczek, Cod. dipl. Mor. I, pag. 351, num. 375. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 203, num. 451 (fragm. ad annum 1200) — Weiland, Constitutiones (Mon. Germ. Leg. sect. IV) t. II, pag. 3, num. 3. — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 27.*

De anno, ad quem epistula referenda sit, v. Böhmer-Ficker l. l.

Magnitudini vestre duximus declarandum, quod mortuo inclito domino 25 domino nostro H.¹ Romanorum imperatore augusto, collecta multitudine principum, ubi nobilium et ministerialium imperii numerus aderat copiosus, illustrem dominum nostrum Philippum^a in imperatorem Romani solii rite et sollempniter elegimus,^b quo nec ingenuitate sublimiore, nec honorum luce magis conspicuum, neque ad ceptra^b et regimina sacri imperii gubernanda, nec ad ecclesiam 30 dei, sicut dignum est et expedit, defensandam potiorem potuimus invenire. Verum quoniam propter paucos principes iusticie resistentes ad negotia imperii utiliter pertractanda ad hec usque tempora non convenimus, nunc^c deliberatione habita cum predicto domino nostro rege Philippo^a apud Nurenberg sollempnem curiam celebravimus³, unanimiter ita domino nostro, disponente altissimo, contra 35 turbatores suos adiutorium prestituri, quod nullus in imperio et in terris, quas

6. f) ita A.

7. a) Ph R. — b) ita R. — c) ,nec^c distin^cte R.

1) Henrico VI. — 2) In Arnstadt die 6 mart. et in Mühlhausen die 8 mart. anno 1198. Inter electores erat etiam Adalbertus archiep. Salisburgensis, regis Otakari frater; v. Winkelmann, 40 Philipp v. Schwaben u. Otto IV v. Braunschw. I, pag. 501. — 3) Curia haec cc. mensem ianuarium a. 1199 (aut. nov. 1198) habita est; v. Böhmer-Ficker, Reg. imp. V₁, pag. 10. num. 21 e.

serenissimus frater suus habuit, ipsius audebit dominium recusare. Quocirca dignitatis apostolice clementiam omni studio et attentione rogamus, ut precum nostrarum interventu, qui Romane ecclesie statum optimum semper dileximus, ad iura imperii manum cum iniuria nullatenus extendatis, diligentius attentes, quod non sustinemus ius ecclesie ab aliquo diminui aut infringi. Igitur favorem 5 vestrum et benivolentiam excellentissimo domino nostro fructuosius impendatis et eius honores ac commoda ita, ubi potestis, erigere dignemini cum effectu, ut iusticie non dominetur iniquitas, sed subdatur semper falsitas veritati. Monemus insuper et precamur, ut dilecto amico nostro, devoto et fideli domini nostri regis Philippi,^a M.⁴ marchioni Anchonensi,^d duci Rauennensi,^e procuratori regni Sicilie, 10 imperialis aule senescalco, in negotiis domini nostri apostolicam prestetis benivolentiam et favorem nec resistantibus ei prebeatis adiutoria, sicut de vestra confidimus sanctitate, certissime scientes, quod omnibus viribus, quibus possumus, Romam in brevi cum ipso domino nostro divinitate propicia veniemus pro imperatorie coronationis dignitate ipsi sublimiter obtinenda 15
Datum Spire V kalendas iunii.^f

8.

Otakarus I, rex Bohemiae, promulgata inter se et Adelam consangui neamsuam sententia divortii ductaque in uxorem sorore regis Ungariae, ab Innocentio III papa huius matrimonii confirmationem atque ab impetitione consanguineae suaे 20 praefatae absolutionem petit. [— 1199 —]

Apographum insertum est transsumpto Innocentii IV papae dd. Lugduni 1245 iul. 13, cuius exemplar anno 1413 mart. 12 confectum in tabulario secreto Vaticano asservatur (B). — Aliud exemplar saec. XVII exstat in eodem tabulario, arm. II, caps. 8, n. 5 (C). — Transsumpti Innocentii IV exemplar anno 1773 confectum exstat in bibliotheca Parisiensis nationalis cod. ms. lat. no 8990, fol. 170^r — 170^v (P).

Palacký, Ital. Reise, pag. 18, num. 23 (reg.). — Erben, Reg. Boh. I, pag. 201, num. 448 (frgm. ex B). — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V (Abth. 4), num. 10630 (reg.).

Epistulam anno 1199 fere medio missam esse ex epistula proxime subsequenti cognosci potest. 30

Sanctissimo patri suo Innocentio, sancte Romane sedis summo pontifici, O.¹ dei gratia^a rex Boemie, debite subiectionis reverenciam et obsequium. Cum vestre discretionis^b cauta et potens auctoritas cunctis sciat et possit finem ac robur dare negotiis, vestre notificamus sanctitati, nos in puericia nostra cuidam consanguinee nostre, ipsa^c eciam in tenera etate existente, sine dotalibus instru- 35

7. ^{a)} ,Anchoñ' R. — ^{e)}, Rauenñ' R. — ^{f)} ,iunie' R.

4) *Markwardo.*

8. ^{a)} ,gratia' et similiter etiam infra ,tia' pro, cia' habet P. — ^{b)} ,discretionis' et infra semper ,tio' pro ,cio' habet P. — ^{c)} ,ipsam' P.

1) *Otakarus.*

mentis, preter parentum nostrorum conscientiam, insuper et illius cognatis ignorantibus, adhesisse et sic nos aliquot annis, set non sine lesione utriusque conscientie, cohabitasse. Super nostra autem disiunctione littere a Romana sede fuerunt impetratae, nec umquam predecessores vestri,^a quamvis super hoc essent 5 consulti, talem contractum stabilire voluerunt, eo quod nos in quarto gradu consanguinitatis attingeremus; set nescio qua de causa episcopus Pragensis beate memorie H.² eidem supersedit negocio. Cum vero ex ea sobolem suscepissemus, statueramus pudori suscepto proliis consulere et quod acciderat^e sub silencio preterire. Verum tamen^f cum ab amicis nostris et utriusque cognatis nec non 10 et aliis viris religiosis super eodem facto sepe argueremur, eo quod nobis non esset tutum tali copula detineri, nec ipsa^c a nobis secretius et diligentius inquisita eadem consanguinitatem inficiaretur, utile nobis visum fuit potius indebita coniunctionis sustinere dissolucionem, quam ei cohabitare contra ecclesie preceptum et honestatem. Cum vero ipsa mecum esset in regno, accesserunt utriusque 15 cognati et nostrum in facie ecclesie coram episcopis iudicibus ordinariis regni nostri inpecierunt^g contractum, asserentes illum impediente^h consanguinitate non esse legitimum. Citati itaque pariter sumus ad iudicium presenciam,ⁱ et pro cognatis illius propinquioribus eciam est missum. Set nec ipsi nec ipsa ad locum prefixum, 20 quamvis eis esset tutissimus, voluerunt accedere, qui ne potuissent accedere, nullum per nos habuere impedimentum. Accessit autem episcopus Pragensis³ cum aliis viris venerabilibus ad prefatam uxorem et consanguineam nostram, et quid de eadem consanguinitate fateretur, inquisivit. Nec ipsa nos esse consanguineos diffitebatur. Cerciores itaque facti episcopi, cum tribus edictis^k essemus vocati, et accusatores instant, processerunt in eodem negocio et auditis allegacionibus 25 accusatorum, cum ipsa se contumaciter absentaret, septem nobilium virorum testimonium, eorumdem^l iureiurando confirmatum, super eadem consanguinitate, eo quod esset in quarto gradu, receperunt; sicque inter nos auctoritate ecclesiastica sententiam divertii promulgaverunt.^m Quapropter, sanctissime pater, cum ista, sicut nobis videtur, rite fuerintⁿ acta, et nos in facie ecclesie aliam legitime 30 duxerimus in uxorem,⁴ sororem scilicet dilecti et vobis in omnibus devoti regis Hungarorum,⁵ obnixe petimus huius matrimonii confirmationem et a consanguineo nostre impetione absolucionem. Preterea latorem presencium,⁶ priorem^o cuiusdam monasterii nostri, virum religiosum, cuius fides nobis in omnibus est probata, non solum pro hac causa, set eciam pro diversis negotiis, que sunt ad honorem

35 8. ^{a)} ,nostrī' P. — ^{e)} ,accederet' B. — ^{f)} ,verumptamen' B. — ^{g)} ,impetierunt' P. — ^{h)} ,impedire' B. — ⁱ⁾ ,ad iudicium pro sententia' C. — ^{k)} ,editis' B. — ^{l)} ,eorundem' B. — ^{m)} ,promulgarunt' B. — ⁿ⁾ ,sint' B; ,fuerit' P. — ^{o)} ,procuratorem' C.

2) Henricus Břetislavus † 1197 iun. 15. — 3) Daniel II. — 4) Constantiam, anno 1199; v. Ann. Boh., Fontes rer. Boh. II, pag. 282. — 5) Emmerici. — 6) fortasse Robertum, postea episcopum Olomucensem, quem priorem monasterii Nepomucensis, Cisterc. ord., fuisse refert Granum catalogi praesulum Olomucensium; v. Richter, Augustini episcoporum Olomuc. series, pag. 58.

Romane curie, vestre sanctitati^p direximus;^q cui non minus in omnibus^r quam nobis credatis. Si que autem alie littere ex nostra parte apparuerint, eis ut istis integraliter prestetis assensum.

Autographo, quod iam periit, bullam auream filo serico rubri coloris appensam fuisse, docet Index scripturarum existentium in castro s. Angeli, a. 1518 confectus, apud Mont- 5 facon, Bibliotheca bibliothecarum I, pag. 203.

9.

Innocentius III papa Ludolfo, Magdeburgensi archiepiscopo, et de Burgelim et de Cella sanctae Mariae abbatibus mandat, ut de divortio Přemyslai Otakari, ducis Bohemiae, eiusque uxoris Adelae, veritatem inquirant. 10

[Laterani 1199 sept. ex. — oct. in.]

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano asservatur, fol. 186^r—186^v, lib II, ep. 186 [in editionibus 188] (R).

Raynaldi Annal. eccl. ad ann. 1199, § 42 (frgm.) — Baluzius, Epist. Innoc. III, tom. I, pag. 458, num. 188 = Migne, Patrolog. lat. tom. 214, col. 737, num. 188. — Palacký, 15 Ital. Reiše, pag. 18, num. 24 (reg.), = Boczek, Cod. dipl. Mor. I, pag. 353, num. 376, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 202, num. 449 (frgm.) — Potthast, Reg. pontif. 850. — Mülverstedt, Reg. archiep. Magdeb. II, pag. 54, num. 118. (reg.). — Mitzschke, Urkundenb. v. Bürgel I, num. 49 (reg.) — Beyer, Kl. Altzelle pag. 522, num. 19 (reg.) — Posse, Cod. dipl. Sax. regiae I Hauptth., tom. III, pag. 37, num. 40. — Dobenecker, Reg. Thuring. II, 210, num. 20 1102. — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V (Abth. III) num. 5688.

Quo tempore epistula data sit, ex loco quem in registro habeat, cognosci potest. Epistulae, quae ibi proxime praecedunt et sequuntur, nullam quidem notam temporis habent, sed ep. 183 (in ed. 187) die 27 sept. data est, ep. autem 189 (in ed. 191) die 5 oct. missa est. Cum autem epistulae temporis ordine satis recte servato in registrum describerentur, epistulam 25 nostram mense aut septembre exeunte aut octobre ineunte datam esse appareat.

.¹ Magdeburgensi archiepiscopo et .² de Burgelim et .³ de Cella sancte Marie abbatibus.^a Ex conquestione nobilis mulieris A.⁴ nobis innotuit, quod cum dilectus filius .⁵ dux Boemie illam duxisset legitime in uxorem, et ipsam viginti^b annis et amplius velut uxorem legitimam pertractasset, filiis et filiabus 30 ex ea susceptis: eandem, suadente humani generis inimico, a suo consortio separavit et,^c .⁶ Pragensis episcopus, convocato quorumdam prelatorum consilio in quodam monasterio, ad petitionem et mandatum ipsius ducis, ipsa volente ad eos accedere, ut suas coram eis proponeret rationes, militibus eiusdem ducis

8. p) ,sanctitate' B. — q) ,direximus' P. — r) ,in omnibus' deest B, C.

35

9. a) *Superscriptio in R colore rubro scripta est.* — b) *verisimillime* ,duodeviginti^c *corrigendum;* v. litteras Innocentii III a. 1206 apr. 26 datas. — c) *hic verba* ,venerabilis frater noster^d *excidisse* ex eisdem litteris cognosci potest.

1) Ludolfo. — 2) Alberto. — 3) Mathaeo. — 4) Adelae. — 5) Přemysl Otacarus I. — 6) Daniel.

prohibentibus ei bis vel ter ingressum, ex parte illius appellatione ad sedem apostolicam interposita, sententiam inter eos divertii non est veritus promulgare; ac demum ipse dux quandam aliam, videlicet⁷ sororem karissimi in Christo filii nostri . . .⁸ illustris regis Vngarie, superduxit. Quoniam igitur hec salva conscientia preterire non possumus indiscussa, cum secundum apostolum simus omnibus debitores: discretioni vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus, quatinus vocatis ad presentiam vestram, quos propter hoc noveritis esse vocandos, inquiratis diligentius veritatem et quicquid inveneritis, nobis per litteras vestras intimare minime differatis, ut ex vestra relatione sufficienter instructi, liberius in ipso negotio, prout ad nostrum officium pertinet, procedere valeamus. Nullis litteris^a veritati et iusticie preiudicantibus a sede apostolica impetratis. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrū ea nichilominus exequantur.

10.

15 *Innocentius III papa universo clero Franciae mandat, hortentur [Philippum] regem suum, ut apostolicis mandatis obtemperet et pellice repudiata, legittimam uxorem recipiat, in quibus litteris adnotat: „Ecce enim dux Boemie, sicut accepimus, ipsius secutus exemplum, uxore relicta legitima, simili modo adulteram superinducere non expavit.“* [Laterani 1199 m. oct.]

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. 4) asservatur, fol. 188v—189r, lib. II, ep. 197 (R).

Baluzius, Epistolae Innoc. III, t. I, pag. 464 — Palacký, Ital. Reise, pag. 18, num. 25 (reg) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 203, num. 450 — Potthast, Reg. pontif. num. 855.

25

11.

Daniel II, episcopus Pragensis, indulgentias, quas Saulus, archiepiscopus Colocensis, illis concessit, qui ecclesiam sancti Georgii in Lhota certis diebus visitaverint, ratas habet novasque addit. — 1200 mart. 2.

30

Vide litteras Sauli episcopi anno 1199 ian. 8 datas (num. 5, II).

12.

Innocentius III papa Conrado II, archiepiscopo Maguntino, atque Conrado III Ratisbonensi et Wolfgero Pataviensi episcopis mandat, ut Danielem „intrusum in episcopum Pragensem citare personaliter non obmittant“.

35

[Laterani 1200 cc. apr.]

9. a) *quae subsequuntur, in R tantum voce ,etc. indicantur; supplevi secundum formam.*

7) *Constantiam.* 8) *Emmerici et Andree II.*

Litterae deperditaes sunt. Apographum exstitit quondam in Innocentii III registro litterarum anni III, quod iam periiit, fol. 17, ep. 64; argumentum tantum servavit rubricarum eiusdem regestri elenches ap. Theiner, Vet. monum. Slavor. merid. I, pag. 49, num. 64. — Potthast, Reg. pontif. num. 1028 — Böhmer-Will, Reg. arep. Magunt. II, pag. 117, num. 417.

In epistula iudicibus verisimilime mandatum datum est, ut de criminibus, quae Arnoldus canonicus Pragensis in Danielem electum contulisset, inquirerent eidemque episcopo ex parte domini papae iniungerent, ut usque ad festum beati Martini proximo futurum [nov. 11 a. 1200] ipsius papae conspectui se praesentaret (Vid. epist. a. 1202 maii 5 datam). — Episcoporum nomina scriptoris incuria in rubrica hunc in modum depravata sunt: „Archiep. Magunt. et Sabinensi et Pictavensi episcopis.“ Quam lectionem correxi auctoritate Gerlaci Milovicensis innisus, qui ad a. 1197 refert: „[Arnoldus Danielem] compulit subire peregrina iudicia . . . Patauiensis et Ratisponensis episcoporum, similiter et sui metropolitani Maguntiae archiepiscopi“ (Font. rer. Boh. II, pag. 514). Cf. Winkelmann in Göttinger gel. Anzeigen 1873, pag. 1104. — Quo tempore epistula scripta sit, ex ordine rubricarum cognosci potest. Epistula enim adhuc integra servata, ad quam rubrica 50 spectat (Po. 1000), a. 1200 apr. 3 data est; epistula vero, cuius argumentum rubrica 74 praebet (Po. 1009) a. 1200 apr. 27 data est. Itaque epistulam nostram circa mensem aprilem datam esse, verisimilis est coniectura. 15

13.

Innocentius III papa Ludolfo, archiepiscopo Magdeburgensi, de Daniele in 20 episcopatum Pragensem intruso scribit. [Laterani 1200 cc. apr.]

Epistulae apographum quondam exstitit in Innocentii III registro litterarum anni III, quod iam periiit, fol. 17, ep. 65; argumentum tantum in rubricarum eiusdem regestri libello ap. Theiner, Vet. mon. Slavor. merid. I, pag. 49, num. 65 his verbis indicatur: „Magdeburgens 25 archiepiscopo super eodem.“

Potthast, Reg. pontif. num. 1029. — Mülverstedt, Reg. archiep. Magdeburg. II, pag. 59 num. 130.

Epistula procul dubio iisdem fere verbis atque proxima (num. 12) contexta erat.

14.

30

Innocentius III papa episcopo et capitulo Pragensibus praecipit, ut „infra certum terminum¹ conspectui apostolico se praesentent.“

[Laterani 1200 dec.]

Epistulae apographum exstitit quondam in Innocentii III registro litterarum anni III, quod iam deperditum est, fol. 80, ep. 230; argumentum tantum servavit rubricarum 35 eiusdem regestri libellus ap. Theiner, Vet. monum. Slavor. merid. I, pag. 54, num. 230. — Potthast, Reg. pontif. num. 1211.

Epistulam mense decembre ineunte vel medio datam esse ex ordine rubricarum cognosci potest. Epistulae enim, quarum argumentum rubricae num. 213 et 214 praebent (Potth. 1186 et 1187), a. 1200 dec. 8 datae sunt, epistula vero, ad quam rubrica 251 spectat 40 (Potth. 1247), a. 1201 ian. 20 data est.

14. 1) *Scilicet ad festum Resurrectionis Dominicae (= mart. 25) anno 1201; v. infra num. 23.*

15.

Agnes, congregationis sancti Georgii abbatissa, monasterio Plasensi praediolum quoddam apud Kralovice situm vendit.

[cc. 1200.]

- 5 *Autographum in membrana scriptum in tabulario caes. reg. aulico Vindobonensi asservatur (A).*

Erben, Reg. Boh. I, pag. 204, num. 453 (fragm.) — Scheinpflug, Materialien zu einer Gesch. von Plass, in: Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen XII (1874), pag. 63, num. 16 (reg.)

- 10 *Autographum eiusdem scribae Plassensis manu scriptum esse videtur, qui etiam aliarum monasterii illius chartarum autographa (Cod. dipl. r. Boh. I, num. 336, 342, 343) conscripsit. — Charta notis chronologicis omnibus caret. Sed anno fere 1200 scriptam esse verisimile est.*

Notum sit Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, quod ego || Agnes,
 15 dei gratia dicta abbatissa sancte || congregationis sancti Georii martyris, assensu
 et consilio sororum nostrarum deum timentium prediolum iuxta Cralewiz situm,
 quod multo tempore monasterio nostro omnimodis deperierat, vendidi fratribus
 de Plaz pro tribus marcis, ut inde quod monasterii nostri utilitati deperire vide-
 batur, recompensaret.^a Nomina testium: Adhewic filia regis, Hwalko thesau-
 20 rarius ecclesie sancti Uiti, Walcunus canonicus predicte ecclesie, Elisabet moni-
 alis, Sdizlaus presbyter, Mathias capellanus, Alexander capellanus, Clemens,
 Dobroshezt, Sdizlawa, Bohumil camerarius.

- 25 *Autographo appendet e scidula membranae fragmentum sigilli formae rotundae, quod de cera naturali confectum est. In sigilli medio imago feminae conspicitur. Circumscrip-
 AGNES A.. (reliqua deflecta sunt).*

16.

Innocentius III papa Přemyslaum Otakarum, „ducem“ Bohemiae, reprehendit de diadematate regio a Philippo, duce Sveviae, accepto; nuntiat ei, se praedictum ducem reprobare, eumque hortatur, ut Ottone IV regi in Romanorum imperatorem electo fideliter adhaereat et ab ipso diadema regium sibi imponi postulet; addit Guidoni legato apostolico et magistro Philippo notario suo se mandasse, ut eum Ottone regi commendent.

Laterani [1201] mart. 1.

- 35 *Apographum exstat in Innocentii III regesto super negotio imperii, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. t. VI) asservatur, fol. 14r, ep. 43 [in editionibus 44] (R).*

Baluzius, Epist. Innocentii III, tom. I, pag. 707 = Raynaldi Annal. eccl. ad ann. 1201 § 10, = Migne, Patrolog. lat. t. 216, col. 1046, = Palacký, Ital. Reise, pag. 18, num. 26

15. a) ita A loco ,recompensaretur'.

(reg.), = *Boczek, Cod. dipl. Mor. II*, pag. 6, num. 5 (reg.), = *Erben, Reg. Boh. I.*, pag. 205, num. 457 (exc.) — *Potthast, Reg. pontif. num. 1297.* — *Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V (Abth. 3)* num. 5743.

.¹ duci Boemie^a Etsi commendabilis videaris in eo, quod ad honoris et dignitatis tue profectum et augmentum intendis, reprehensibilis tamen appares ex illo, quod ab eo imponi tibi petisti regium diadema, qui nondum legitime dignitatem regiam est adeptus. Qualiter enim posset nobilis vir Philippus,^b dux Sueuie, conferre alii, quod nondum ipse accepit, cum non colligantur de spinis uve, nec de tribulis ficus,^c nec sit facile suggere mel de petra vel oleum de saxo durissimo, tua nobilitas satis intelligit per se ipsam. Licet autem, quia duobus 10 ad^c imperium obtainendum favere non possumus, nec est tam in imperio persone quam in persona^d imperio providendum, quia etiam ad hoc dignior reputatur, qui magis idoneus repperitur, personam predicti ducis quoad imperium, presertim hoc tempore, obtainendum penitus propter impedimenta patentia, que per litteras generales^e exprimimus,^f reprobemus: volentes tamen honori tuo sollicitudine 15 paterna consulere, nobilitatem tuam monemus et exhortamur attentius et per apostolica tibi scripta mandamus, quatinus karissimo in Christo filio nostro illustri regi Ottoni, in Romanorum imperatorem electo et a nobis opportuno tempore dante domino coronando, fideliter et constanter adhereas et ab ipso imponi tibi postules regium diadema. Cum autem apostolica sedes post funda- 20 mentum illud, de quo inquit apostolus: ,fundamentum positum est preter quod aliud poni non potest, quod est Christus Iesus‘,⁴ fundamentum totius christianitatis existat, iuxta illud evangelii: ,Tu es Petrus et^e super hanc petram edificabo ecclesiam meam‘,⁵ nos qui, licet insufficientibus meritis, ad eius sumus regimen evocati, procurabimus ex collata nobis plenitudine potestatis, ut quod factum 25 fuerit, etiam posterorum tuorum temporibus obtineat firmitatem; eundemque regem per venerabilem fratrem nostrum .⁶ Penestrinum episcopum, apostolice sedis legatum, virum scientia preditum, conspicuum honestate, religione laudandum, quem inter ceteros fratres nostros specialis dilectionis brachiis amplexamur, et dilectum filium magistrum Philippum,^b notarium nostrum, virum providum et 30 discretum, nobis et fratribus nostris acceptum, duximus commonendum, ut se tibi facilem et benivolum studeat exhibere; quod ex quanta benignitate procedat, industrie tue relinquimus discernendum. Datum Laterani kalendis martii.^f

16. a) Superscriptio colore rubro scripta est in R. — b) ,Ph' R. — c) pro ,ad imperium — exprimimus^e in R legitur: ,etc. in eundem modum, ut in precedenti usque: reprobemus^e, e qua quidem 35 epistula 42, duci Zaringie missa, hanc epistulae partem supplevi. — d) ,personae in‘ R. — e), 7 f. h. p. h. e. mām‘ R. — f) ,Datum ut supra‘ R; supplevi ex eiusdem registri epistula 32, quae data est ,illustri regi Ottoni in Roman. imperatorem electo‘, Potth. num. 1292.

1) Přemysl Otakarus I. — 2) cf. Matth VII, 16. — 3) Litterae etiam die 1 martii datae sunt; v. Potthast Reg. num. 1293; ap. Migne, Patrolog. lat. t. 216, col. 1036. — 4) I Cor. III, 11. — 40 5) Matth. XVI, 18. — 6) Guidonem, de quo cf. Winkelmann, Philipp v Schwaben I, pag. 205, not. 1.

17.

Daniel II, episcopus Pragensis, commutationis pactum, quod Henricus Břetislavus, quondam episcopus Pragensis, cum Georgio de Milevsko fecit de villis quibusdam episcopalibus, confirmat.

5

In capitulo Pragensi [1198—1201] mart. 4.

Duo autographa in membrana scripta in tabulario castri Vorlīk asservantur (A¹, A²).

Erben, Reg. Boh. I. pag. 171, num. 381 (frgm.).

10

Utrumque autographum manu scribae, quem ,Daniel I' designamus, scriptum est. Idem scriba etiam alias Danielis II episcopi chartas, quorum autographa supersunt, exaravit. Praeterea ab eiusdem scribae manu etiam nonnulla Přemysli Otakari I regis diplomata profecta sunt; vid. prooemium ad num. 27. — In temporis nota annus omissus est, sed chartam anno 1201 non esse posteriorem ex eo cognosci potest, quod inter testes Florianus praepositus Pragensis adfertur, qui post hunc annum iam nusquam commemoratur.

† § In nomine sancte^a et individue trinitatis. Ego Henricus, dei gratia Pragensis episcopus, 15 universis ecclesie^b filiis presentibus et futuris § etc.^c Ego Daniel, dei gratia Pragensis ecclesię^c secundus huius nominis episcopus, quorundam suggestione factum hoc in irritum revocare volui, set saniori deliberatione, amcis^d mediantibus, idem concambiumdecessoris mei equa censura libratum auctoritate propria^e confirmavi et sigilli ecclesię Pragensis impressione roboravi. Huius confirmationis testes 20 sunt hii: Florianus prepositus, Hvalco^f archidiaconus, Walcun^g Fridricus, Pribzlaus^h Wecimilⁱ Benedictus^k Mirozlaus^l et omnes fere canonici. Actum hoc in capitulo Pragensi, die translationis beati Wencezlati.

25 *Autographo A¹ e filis sericis rubri coloris duo sigilla de cera naturali confecta appen-*

debant, quorum tantum parva fragmenta servata sunt. Utrumque sigillum, quod auto-

grapho A² olim appensum erat, iam avulsum et deperditum est.

18.

Innocentius III papa Danieli Pragensi et Roberto Olomucensi episcopis mandat, ut „compellant per censuram ecclesiasticam universos in regno Boemie constitutos fidelitatem et obedientiam exhibere [Otakaro] principi Boemorum.“

30

[Laterani 1201 apr.]

Epistulae apographum exstitit quondam in Innocentii III registro litterarum anni IV, quod iam periit, fol. 106, ep. 46; argumentum tantum servavit rubricarum eiusdem regestri libellus ap. Theiner, Vet. monum. Slavor. merid. I, pag. 56, num. 46. — Potthast, Reg. pontif. num. 1340.

17. a) ,sancte^{A 2.} — b) ,ecclesię^{A 2.} — c) ,ecclesię^{A 2.} — d) ita scriptoris errore A¹; ,amicis^{A 2.} — e) ,auct. nostra^{A 2.} — f) ,Hualco^{A 2.} — g) ,Fridricus, Walcun^{A 2.} — h) ,Pribzlaus^{A 2.} — i) ,Wecimil^{A 2.} — k) ,Mirozlaus (,o' ex ,a' statim inter scribendum corr.), Benedictus^{A 2.} — l) ,M' ex ,m' eod. atramento corr. A¹.

1) *Sequitur charta Henrici Břetislavi, episcopi Pragensis, anno 1184 data, totidem verbis transcripta, quam dedimus in Cod. dipl. Bohemiae I, pag. 273, num. 303.*

Epistula mense aprili 1201 medio data esse videtur. Epistula enim adhuc integra servata, ad quam rubrica num. 52 (ap. Theiner pag. 57) spectat (= Po. 1323), aprilis die 19 data est. — Vide et. Höfler, in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen VII, pag. 145.

19.

Innocentius III papa Danieli Pragensi et Roberto Olomucensi episcopis 5 mandat, ut „inhibeant districte, ne aliqui in regno Boemie ea, que vel ipsi vel eorum predecessores ecclesiis aut piis locis donaverunt, ad se revocent, nec de cetero ecclesias molestent in premissis“. [Laterani 1201 apr.]

Epistulae apographum exstitit quondam in Innocentii III registro litterarum anni IV, quod 10 iam perditum est, fol. 106, ep. 47; argumentum tantum servavit rubricarum eiusdem registri libellus ap. Theiner, Vet. mon. Slavor. merid. I, pag. 56, no 47. — Potthast, Reg. num. 1341.

Epistula procul dubio eodem tempore atque praecedens data est.

20.

15

Innocentius III papa Ludolpho Magdeburgensi et Eberhardo II Salisburgensi archiepiscopis atque Romaro praeposito Seeburgensi, quae de divortii sententia inter Otakarum regem Bohemiae eiusque uxorem Adelam, per Danielem episcopum Pragensem lata, acta fuerint, significat eiusque mandat, ut testes, quos utraque pars produxerit, recipient et gesta omnia in scriptis redacta ad sedem 20 apostolicam mittant. [Laterani 1201 mai.—iun.]

Apographum exstitit quondam in Innocentii III papae registro litterarum anni IV, quod iam perditum est, fol. 110, ep. 65. — Nunc fragmenta tantum supersunt, quas servavit magistri Alani Decret. compilatio, lib. II, tit. 10 de testibus, c. 4, in cod. ms. bibliothecae 25 reg. Fuldensis D5 signato, fol. 165^r—165^v (B) et Decret. compilatio IV, lib. II, tit. 7 de test., c. 5 (D; singuli codices ita signantur; Da: cod. lat. Monac. 3879; Db: cod. Gracensis 374; Dc: cod. Gracensis III, 106; Dd: cod. Gracensis III, 138; Df: cod. Marburgensis C2; Dg: cod. Lipsiensis 908). — Excerptum valde mutilum legitur etiam in Gregorii IX pp. Decr. lib. II, tit. 20 de test., c. 46 (G). 30

Ant. Augustinus, Antiquae collectiones descr. (ed. 1621) pag. 758 = Ant. Augustini Opera omnia vol. IV (Lucae 1769), 639. — Goldast, De Bohem regni iurib. ac privil. commentarii, App. docum. (ed. 1627) pag. 20, (ed. 1719) col. 26 (ex D) = Balbin, Miscell. hist. regni Boh. lib. VI, pag. 13, num. 10 (perperam ad ann. 1206). — Böhmer, Corp. iur. canon. II, pag. 310 (ad. ann. 1210). — Richter, Corp. II, 324. — Friedberg, Corp. II, col. 3536 (ex G, B, D). — Epistulae argumentum ex elendo rubricarum registri Innocentii III papae anni IV praebet Theiner, Vetera monum. Slavor. merid. I, pag. 57, num. 65. — Potthast, Reg. pontif. num. 1376 (ad iun. 2). — Mülverstedt, Reg. archiep. Magdeburg. II, num. 152 (reg. germ.).

Epistulae maximam partem iisdem fere verbis repetit Innocentii III epistula anno 1210 40 apr. 13 ad Adelam mulierem nobilem missa (R; vide infra num. 88), de qua ea, quae in decretalium compilationibus omissa sunt, restitui. — In epistula conscribenda notarius

epistulam eiusdem papae a. 1199 m. sept. ex. vel oct. ineunte datam (v. num. 9) adhibuit eiusque nonnulla verba in epistulae nostrae priorem partem transtulit. Ad quem temporis terminum epistula nostra sit referenda, ex loco, quem argumentum ipsius in rubricarum regestri Innocentii III papae anni IV libello ap. Theiner l. l. habeat, conici potest. Namque ex illis quae integrae adhuc supersunt eiusdem papae epistulis illa, cuius argumentum rubrica num. 52 (= Potth. 1323) praebet, anno 1201 apr. 19 data est; epistula vero, ad quam rubrica num. 85 (= Potth. 1386) pertinet, anno 1201 iun. 30 data est. Cum igitur epistulae generatim ordine temporis satis recte servato in registrum scriberentur, epistulam nostram mense aut maio aut iunio eiusdem anni missam esse, nemo non videt. Quod 10 Potthast epistulam ad 2 iunium huius anni refert, nullis comprobari potest argumentis.

.¹ Magdeburgensi^a et . . .² Salzburgensi^b archiepiscopis et . . .³ preposito Seburgensi.^c Constitutis^d in presentia nostra dilectis filiis^e procuratore^f dilekte in Christo filie^g A.,⁴ sororis nobilis viri⁵ marchionis Misinensis,^h et . nuntio illustrisⁱ principis Boemorum, dilectum^j filium nostrum P.,⁶ tituli^k sancti 15 Marcelli presbyterum cardinalem, eis^l concessimus auditorem. Coram quo proponuit procurator nobilis memorare, quod cum olim ea significante ad nostram audientiam pervenisset, quod predictus^m princeps eam duxisset legitimeⁿ in uxorem et * decem et octo^o annis et amplius velut^p coniugem legitimamⁿ pertractasset, filiis et filiabus ex ea susceptis^q * et venerabilis frater noster^r . .⁷ Pragensis^s episcopus ad petitionem et mandatum 20 eiusdem principis, ipsa volente ad eum^t accedere, ut suas coram eo^u proponeret rationes,^v sed^x a satellitibus eiusdem principis^y prohibita,^z qui ei bis vel ter prohibuerunt ingressum, post appellationem ad nos interpositam divortii sententiam promulgasset,^{aa} a qua prefata^{bb} nobilis per suum capellanum infra^{cc} decem dies fecit ad nostram presentiam^{dd} provocari^{ee}: eodem principe^{ff} superducente postmodum carissimam in Christo 25 filiam C.,⁸ sororem carissimi in Christo filii nostri..⁹ regis Vngarorum illustris, post diversas litteras super eodem negotio impetratas demum venerabilibus fratribus nostris . .¹⁰ Halberstatensi et . .¹¹ Nuhemburgensi^{gg} episcopis et dilecto filio . .¹² abbatи de Porta dedimus

20. *a)* ,Inno. III Magedeburgensi' *B*; ,Idem Magedeburgeñ (Madeburgeñ *Dd*) archiepiscopo' *Dafg*; ,Idem Maḡo urgeñ ar' *Db*. — *b)* ,Saliburgensi' *B*; ,et Salzburg.' *desunt D, G*. — *c)* ,s. crucis' *B*; ,Scli.' *Dc*; ,Seb̄g.' *Dd*; ,Seb̄' *Df*; ,et prep. Seb.' *desunt Db*. — *d)* ,Constitutus' *B*. — *e)* ,dil. fil.' *desunt D*; ,dilectus f. n.' *B*. — *f)* ,procurator' *B*. — *g)* ,dil. fil. in xpo' *Dacfg*; ,dil. f. in xpo filia' *Db*. — *h)* ,A. — Misinen.' *desunt Df*; ,Missueñ' *Dabg*. — *i)* ,nobilis et illust.' *Dfg*; ,nobil illustris' *Dd*; ,nobilis viri marchionis Boemorum' *Db*. — *j)* ,dil. f. n. P' *desunt Dc*. — *k)* ,tit.' *deest B*, *Dacdfg*. — *l)* ,eis' *deest D*. — *m)* ,dictus' *Db*. — *n)* ,legittime' *D*. — *o)* ,xviii' *B*; ,xiii' *D*. — *p)* ,velud' *Df*. — *q)* ,susceptis ex ea et progenitis' *B*; ,susceptis ex ea' *D*. — *r)* ,et ven. fr. noster' *desunt B, D*; *supplevi ex R*. — *s)* ,Prag.' *deest B*. — *t)* ,ad causam' *B*; ,ad ipsum' *D*. — *u)* ,eo' *deest B*. — *v)* ,actiones' *D*. — *x)* ,sed' *deest B*. — *y)* ,principis eiusdem' *B*. — *z)* ,est proh.' *B, D*. — *aa)* ,protulit' *B*. — *bb)* ,predicta' *Dc*. — *cc)* ,etiam (i) infra' *Db*. — *dd)* ,audientiam' *B*. — *ee)* provocari, etc. Et infra' *B, D*; *quae subsequuntur usque* ,Nos igitur' *supplevi ex R*. — *ff)* ,rege' *R*. — *gg)* ,Hambembergensi' *R*.

1) Ludolfo. — 2) Eberhardo II. — 3) Romario alias Rainero. — 4) Adelae. — 5) Theoderici. — 6) Petrum. — 7) Daniel II. — 8) Constantiam. — 9) Emmerici. — 10) Gardulfo. — 11) Bertoldo. — 12) Winnemaro.

in mandatis,¹³ ut vocatis ad suam presentiam, quos noscerent evocando, inquirerent diligentius veritatem et quod invenirent, per suas nobis litteras intimarent, ut ex eorum relatione sufficienter instructi, procedere liberius in ipso^{hh} negotio valeremus; ipsi vero testes postea receperunt ex parte nobilis prefateⁱⁱ productos, qui iuraverunt pro utraque parte dicere veritatem, et depositiones⁵ eorum propriis sigillis inclusas ad nostram presentiam transmiserunt. Verum cum super hiis procurator nobilis memorare^{jj} et nuntius eiusdem principis^{kk} coram cardinali predicto^{ll} aliquamdiu litigassent, procurator^{mm} ipse attestations easdem approbandas asseruitⁿⁿ et nuntius ex adverso eas, utpote lite non contestata et post appellationem ad nos legitime interpositam inordinate receptas, petiit^{oo} 10 reprobari. Nos igitur intellectis per cardinalem predictum, que^{pp} fuerunt hinc inde proposita, attestations pro nobili memorata receptas^{qq} nec approbandas duximus,^{rr} nec etiam improbandas,^{ss} sed eas tempore^{tt} discussionis^{uu} decrevimus^{vv} reservari, ut tunc pro illis vel contra illas a partibus allegetur; discretioni vestre per apostolica scripta precipiendo mandantes,^{xx} quatinus partibus ad locum 15 idoneum convocatis, omni excusatione et contradictione^{yy} cessante, recipiatis^{zz} testes, quos vel^a nobilis illa^b pro se vel princeps pro parte sua,^c cum nondum testificata didicerint,^d super processu Pragensis^e episcopi vel posteriorum^f iudicium duxerint^g producendos, ita^h quod nobilis ipsa vel testes quos prius induxit,ⁱ vel alios, si voluerit, inducere non vetetur,^j cum non renuntiaverit^k testibus 20 producendis^l; et gesta omnia redacta in scriptis et vestris inclusa sigillis ad sedem apostolicam destinatis, statuentes^m partibusⁿ terminum competentem, quo recepture sententiam^o nostro se conspectui representent.^p

20. *hh* ,ipso[‘] supplevi ex Innoc. III lib. II ep. 186 (v. supra pag. 9, lin. 10). — *ii* ,ex tua parte[‘] B. — *jj* ,Verum cum procurator tuus[‘] R. — *kk* ,regis[‘] R, ubi post hanc vocem additur: ,propter 25 hoc ad sedem apostolicam constituti. — *ll* ,coram dil. fil. nostro P. tit s. Marcelli presb. cardinali, quem ipsis dedimus auditorem[‘] R. — *mm* ,et procurator[‘] R. — *nn* ,assereret[‘] R. — *oo* ,peteret[‘] R. — *pp* ,qui[‘] Df. — *qq* ,pro memorata nobi[‘] susceptas[‘] Dc. — *rr* ,duximus[‘] deest Dd. — *ss* ,nec improbandas[‘] Df; ,reprobandas[‘] R. — *tt* ,tempore[‘] B, D, (unicus Dc corr. ,i[‘] supra lineam). — *uu* ,disputationis[‘] Df; ,discusionis[‘] R. — *vv* ,decernimus[‘] Df. — *xx* ,p a. s. 30 v. disc[‘] p. m.[‘] B; .p a s d. v. p. m.[‘] Dabcf; ,p. a. s. dis. v. p a s. m.[‘] Dd. — *yy* ,occasione[‘] B; ,ac occasione[‘] R. — *zz* ,eos recipiatis[‘] Dc. — *aa* ,vel[‘] deest Dbcdf. — *bb* ,ipsa[‘] D; sequ. ,vel[‘] Dbcdf. — *cc* ,sua parte[‘] B. — *dd* ,didicerunt[‘] Dc; ,didicerit[‘] Dadg; ,didicerat[‘] Db. — *ee* ,Prag.[‘] deest B. — *ff* ,predictorum[‘] R. — *gg* ,duxerit[‘] Dadg. — *hh* ,et nobilis[‘] D. — *ii* ,induxit[‘] Df. — *jj* ,vetur (= veretur) Df. — *kk* ,renuntiavit[‘] Dc. — *ll* quae subsequuntur, desunt D. — *mm* ,prefigentes[‘] R. — *nn* ,partibus[‘] deest B, supplevi ex R. — *oo* scriptoris incuria hic ,per se vel procuratores suos[‘] excidisse videntur. — *pp* In epistulae autographo hic procul dubio additum erat: ,Testes autem, qui nominati fuerint, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, per censuram ecclesiasticam, appellatione cessante, cogatis veritati testimonium perhibere; nullis litteris veritati et iustitie preiudicium facientibus, si que apparuerint preter assensum partium a sede 40 apostolica impetrare. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur.[‘]

13) *Litterae haec, anno fere 1200 datae, iam deperditae sunt.*

21.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio Gradicensi prope Olomuc villam Štěpánov donat, villis eiusdem exemptionem ab omni servitute concedit eique villas quasdam confirmat.

— 1201 [m. iul.]

Autographum in membrana scriptum in tabulario caes. regio aulico Vindobonensi assertatur (A).

Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pag. 2, num. 2, (cuius editionis menda corrigit Teige, *Zpráva o pramenech dějin kl. Hradištského* [Věstník kr. České Spol. nauk 1893, n. XII] pag. 37, not. 1) = Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 206, num. 460 (frgm.).

Autographum manu scribæ ,Otakarus 2^r (de quo vid. prooemium ad num. 22) scriptum est. In diplomate confiendo diploma, quod monasterium Gradicense a Vladislavo I rege anno 1160 iun. 16 acceperat, adhibitum est; e quo nonnulla enunciata in priore diplomatis nostri parte atque tota sanctio ad verbum fere descripta sunt. Quam ob rem diploma nostrum in monasterio ipso verbis conceptum esse verisimile est. — Diploma eodem fere tempore atque illud, quod sequitur, procul dubio datum est. — Palacký ap. Erben l. l. pag. 624 et Dějiny I, ps. 2, pag. 442 et Dudík, *Mährens Gesch. V*, pag. 14, nota 2 diplomatis fidem ex vano in suspicionem vocant.

¶ Anno dominice ¶ incarnationis millesimo CCI, epacta XIII, concurrente VII, indictione IIII. Ego Premisl^a dei gracia III Boemorum rex, considerans, quanta rerum instabilitate presentis vité prosperitas evolvitur, quantis quibusque pressuris et angustiis rerum proiectus agitentur, || precipue tamen claustralium beneficiorum ac monasteriorum ceterorum persecutiones in futurum precavens, inopię fratrum ecclesię, quę est secus urbem Olomuch || in nomine sanctę et individuę trinitatis edificata et in honore sancti prothomartyris^b Stephani dedicata, aliquatenus succurrere dignum duxi. Ante omnia tamen pię conversationis eorum studium, iusticię formam et virtutis constanciam in mandatis divinę legis et sanctorum patrum statutis previdens, ut essem plantatus in domo domini et memoriale meum in atriis domus eius ut cedrus Libani perpetuo sic effloreret,^c tantorum dei athletarum orationum particeps cupiens fieri, desiderio animi in deum ferventis^d accensus, tandem me precibus ipsorum commendavi et devote munus communionis suscepī. Dilectissimos siquidem fratres meos in Christo ne gratuito mihi concessa fraternitate aliquatenus deserere videar, * pro mea regnique mei incolomitatem ac stabilitatem, iusticię debito ac misericordię precibus informatus, unāque pro germani fratris mei Wladizlay, marchionis Morauiensis, sospitate nec non et uxoris meę, filię regis Vngarorum et régine Boemorum, Constancie et filii mei Wratizlay meorumque remissione peccatorum et ceterorum fratrum meorum, Wladimirī videlicet ac Brecyzlay principum Morauiensium, qui iam vinculis carnis absoluti debitum naturę persolverunt, consensu omnium nobilium Boemorum ac Morauorum villam nomine Scepanouiche,^e

21. ^{a)} Premisl' litteris maiusculis scriptum A. — ^{b)} pthom̄ A. — ^{c)} genuine scriptoris incuria effloriret, sed eodem atramento corr. A. — ^{d)} ex fervens' statim inter scribendum in loco raso corr. A. — ^{e)} Scepanouiche' in spatium vacuum relictum eadem manus addidit A.

insuper et per omnes villas omnem censem annualem, qui collecta nuncupatur, eidem monasterio predicto beati prothomartyris^b Stephani in usum fratrum perpetuo possidenda concessi. Preterea ab omni servitutis iugo ita liberas reddidi, ut nec villici principum vel militum, servi castrorum vel dominorum liberi eas ullo ausu in omni casu bono vel malo ingredi presumant, donec domino abbati vel ceteris 5 fratribus vel curiali eorum casu manifestato, accusatus vel accusandus, iudicandus vel dampnandus, fur vel homicida omni iudicio vel satisfactioni per eos representatus assistat, et in eo omni, quo iudicatus succubuerit, nulli preter abbatem et fratres respondeat. Sed ne processu temporis quod geritur in tempore labatur cum tempore, hoc evidens privilegium presentis scripturę memoria cum sigilli 10 mei impressione et harum personarum testimonio roboravi: Bawarus Olomucensis ^{us}XIIII episcopus, Daniel Pragensis ^{us}XVI episcopus, Albertus abbas de Monte Syon, Mislen abbas de Lutomisl, Georgius abbas de Luca, Tyburcius abbas de Trebech, Florianus prepositus Pragensis, Christianus prepositus Wissegradensis, Andreas prepositus Bolezlauensis, Baldwinus decanus Olomucensis, Vitalis canonicus Pragensis, Slauko camerarius Boemie, Boguzlaus camerarius Morauiensis, Cyrnin cum fratre suo Brecyzlao, Jarozlaus, Boguta, Budiuoy, Jacobus, Semizlaus, Blud, Medl, Predbor, Sobegird, Sdizlaus. Sub eiusdem vero sigili munimine, interventu predicti abbatis Hermanni et fratrum eorundemque^f testium supradictorum, has villas confirmavi: Tvidmirici,^g Budkouenę, Weletin, Syrakouici, Opatouici, Zirouici; ^{quo}V tabernas: I in Olomuch, II Techelchih, III Nakel, III Bunouich, V in Oppaua. Igitur^h ego Bawarus, * Olomucensis ecclesię XIIII episcopus,ⁱ et Daniel, sancte Pragensis ecclesię episcopus, huic tali decreto bannum apponimus: ut si quis temerator huius rei aut contemptor exstiterit, perpetuis subiaceat cruciatibus innodatus et sanctorum dei, quorum^k reliquie continentur, meritis et intercessionibus * sine intermissione * cum Juda traditore salvatoris 25 suppliciis maneat deputatus inferni. Amantibus et laudantibus hec, pro posse quoque augentibus * sit salus et protectio, pax et exultatio * nunc et in evum. Amen.^l

*De tribus sigillis, quae quondam autographo e scidulis membranae appendebant, tantum primum sigillum non modice laesum superest. Quod quidem sigillum formae ex longo rotundae erat (alt. 77 mm, lat. 56 mm). In sigilli area figura feminae in solio sedentis, veste regia induitae conspicitur, quae corona capiti imposta, manu sinistra sceptrum, dextra globum cum cruce gerit. Circumscriprio: **SIGILL CONSTANCIĘ DEI GR.....EGINĘ.

22.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae et dux Olomucensis, una cum coniuge Constantia et filio suo Vratislavo decimas de provincia Holasicensi episcopo 35 Olomucensi dari constituit idemque ecclesiae sancti Venceslai Olomucensi villam Drysice donat.

— 1201 m. iulio.

21. f) ,que' eadem manu superscriptum A. — g) ita A. — h) Ig' A. — i) ,epc' ex ,epe' eod. atramento corr. A. — k) genuine ,qui' (q) sed eod. atramento corr. A. — l) ,Amen' litteris 40 maiusculis scriptum A.

Autographum in membrana scriptum in tabulario archiepiscopali Cromesirii asservatur (A). — Apographa saec. XIV exstant in Libro privilegiorum eccl. Olomuc. E I 27, fol. 6^v in tabulario capituli metropol. Olomucensis et in chartulario tabularii Cromestrensis fol. D VII^v, num. 29.

- 5 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 5, num. 4* == Erben, Reg. I, pag. 206, num. 459 (extr.) — Cf. Lechner in Zeitschr. f. Gesch. Mährens u. Schles. II, pag. 133.

- 10 *Autographum scriba, quem ,Otakarus 2° designamus, conscripsit. Eadem manus tantum in diplomate num. 21 iterum in conspectum redit. Scribam e cancellariae regiae numero non fuisse mihi quidem videtur ipsumque clericum ecclesiae Olomucensis fuisse, contendere ausim. In temporis nota scribae incuria perperam indictio V (loco IV) adfertur.*

¶ In nomine sancte et ¶ individuę trinitatis, patris et filii et spiritus sancti. Notum sit universis sancte religionis christianę professoribus || et in caritatis unione fideliter perseverantibus, tam presentibus quam posteris, quod ego Premisl,^a miseratione divina opitulante rex || Boemorum tertius et dux Olomucensium, remi-
15 niscens conditionis humanę atque fragilitati mee consulens, pro remedio peccatorum meorum, cupiens particeps fieri ęternę retribucionis ab omnium bonorum retri-
butore, cum coniuge mea regina Constancia et filio meo Wratizlao, acclamantibus
et laudantibus omnibus meis primatibus, tam Boemis, quam Morauis, constitui
decimam episcopo dari in provincia Golassizch undique per omnes villas meas
20 et militum meorum, videlicet VI denarios de aratro,^b secundum ius ecclesiasticę
institucionis et antiquorum tradicionem patrum. Veruntamen quia facta mortalium
tempore labente iacturam oblivionis plerumque senciunt, nisi monumentis litterarum
alligentur et eorum amminiculo ab oblivionis interitu defendantur, sapientum
virorum providencia salubriter provisum est, ut memoriam rerum gestarum posteris
25 scripto transmittamus. Ne igitur super hac constituzione mea, quam etiam divinę
leges abprobant,^c aliqua suboriatur negligencia vel controversie admittatur occasio
fraudulenta, summam rei geste posteriorum memorię scripto transmittere dignum
duxi atque sigilli mei impressione confirmavi. Nomina eciam testium, qui eidem
actioni affuerunt, tam spiritualium quam secularium, presenti page inserere
30 precepi,^d quatinus testimonio multorum veritas innixa, calumpniatorum compescat
fallaciam. Si quis autem irretitus vicio superbie hoc immutare attemptaverit,
tamquam sacrilegus perpetuo anathemate damnatus, perpetuis cruciatibus inferni
deputetur. Isti sunt, qui affuerunt: Bawarus episcopus, Jurik, Cirnin, Wlastibor, Bo-
guzlau camerarius, Baluinus decanus, Zbineus archidiaconus, Boscho archidiaconus,
35 Walterus archidiaconus, Stephanus, Jacob magister, Jacobus comes de Wiscou,

22. a) ,Premisl' litteris maiusculis scriptum A. — b) sequitur locus rasus 101 mm continens, in quo fere 30 litterae scriptae erant; e quibus quidem litteris haec tantummodo cognosci possunt; j(n) p(er)petuu(m) . . . : Locum hunc ante saeculum XIV med. iam erasum fuisse ex eo colligitur, quod voces hic erasae in utroque libro privilegiorum ecclesiae Olomucensis non descriptae sunt. — c) ita A. — d) ,c' in loco raso, ubi genuine ,s' positum erat, eod. atramento scr. A

Sdizlaus subcamerarius, Petr, Pomnenus, Medl, Suirch, Semizlaus. Insuper^e eciam contulimus ecclesię beati Wencezlaui martyris villam Drissich hereditario iure possidendam in finem seculi sub testimonio prescriptorum testium; quod si quis immutare laboraverit, perpetuo anathemate remaneat condempnatus. Amen.^f

Anno dominice incarnationis MCCCⁱ, indictione V,¹ epacta XIIII, concurrente VII, mense iulio.

Autographo appendet e scidula membranae fragmentum sigilli Otakari I regis e cera naturali confecti, quod eadem forma expressum est atque sigillum diplomatis num. 57.

23.

Innocentius III papa Eberhardo II, archiepiscopo Salisburgensi, committit 10 Danielis II, episcopi Pragensis, canonicam purgationem a criminibus, quae Arnoldus, Pragensis canonicus, in eum contulit.

[Signiae 1201 iul. — aug.]

Apographum exstitit quondam in Innocentii III papae registro litterarum anni IV, quod iam deperditum est, fol. 129, ep. 126. Fragmenta tantum supersunt in magistri Alani Decret. 15 compilatione lib. V, tit. 1 de accus. c. 5, in cod. ms. bibl. Fuldensis D 5 signato, fol. 192r — 192v (B) et in mag. Petri Beneventani Decr. comp. lib. V, tit. 1 de acc. c. 2 (C; singuli codices ita signantur: Ca: cod. Monac. lat. 3879; Cb: cod. Gracensis 374; Cc: cod. Gracensis III 106; Cd: cod. Gracensis III, 138; Cf: cod. Fuldensis D 5; Cg: cod. Lipsiensis 983). — Excerptum valde mutilum legitur etiam in Gregorii IX Decr. l. V, tit. 1 de acc. 20 c. 15 (G).

Ant. Augustinus, Antiquae collectiones decret. (ed. 1621) pag. 395 = Ant. Augustini Opera omnia vol. IV (Lucae 1769), 570. — Goldast, De Bohem. regni ... iuribus ... commentarii (ed. 1627) App. docum. fol. 20, (ed. 1719) App. docum. col. 27 (ex G) — Balbin, Miscell. hist. reg. Boh. lib. VI, pag. 14, num. 12 (ad ann. cc. 1206 ex G) — Dobner, Monum. hist. 25 Boem. I, pag. 127, not.º (ex G). — Böhmer, Corp. iur. can. II, pag. 700. — Richter, Corp. II, pag. 709. — Friedberg, Corp. II. col. 737. — Ep. argumentum ex elenco rubricarum reg. Inn. III anni IV praebet Theiner, Vet. monum. Slavor. merid. I, pag. 59, num. 126 = Potthast, Reg. num. 1449. (Cf. ibid. no 1672 not.)*

Epistulae maximam partem iisdem fere verbis repetit Innocentii III papae epistula a. 1202 30 maii 5 ad capitulum Pragense missa (R; v. infra num. 31), de qua ea, quae decretalium compilatores in opere suo omiserunt, restitui. — Quo tempore epistula nostra data sit, ex loco, quem argumentum ipsius in rubricarum elenco ap. Theiner l. l. habeat, cognosci potest. Epistula enim, cuius argumentum sub num. 104 (= Potth. 1385) ibi adfertur, anno 1201 iun. 20 data est; epistula vero, cuius argumentum eodem loco sub num. 164 (= Potth. 35 1477) adfertur, anno 1201 oct. 5 data est. Epistulam nostram igitur mense iulio vel augusto eiusdem anni datam esse, verisimilis est coniectura.

22. e) ,Insuper — Amen^e atramento magis distincto aliaque penna adhibita eadem manus addidit; temporis notam tum autographo iam inscriptam esse, ex eo cognoscitur, quod eodem atramento eademque penna atque illa diplomatis pars, quae praecedit scripta est. — f) ,Amen^e 40 litteris maiusculis scriptum est A.

¹ Salzeburgensi^a archiepiscopo. Veniens ad sedem apostolicam^b dilectus filius A.,² Pragensis canonicus, contra venerabilem fratrem nostrum .³ Pragensem episcopum^c proposuit coram nobis, quod cum esset filius sacerdotis, in ecclesiam fuit^d Pragensem intrusus^e et contra^f eiusdem ecclesie privilegium, imperiali ei 5 liberalitate^g concessum⁴ et per sedem apostolicam confirmatum, hominum^h dilecto filio nobili viroⁱ..⁵ duci Boemie prestitisset et^j regalia recepisset ab eo, sic subiciens Pragensem ecclesiam servituti. Proposuit etiam,^k quod uxorem evidenter haberet, de qua filios^l generavit; quod sigillum adulterinum confinxerit;^m quod sit ebriosus, fornicator etⁿ publicus istrio, ita quod quadam vice cum duobus 10 ioculatoribus contra tres alias ioculatores^o certamine inito, enormiter fuerit^p lesus in naso et eo fere, sicut appareret hodie, mutilatus; et unus reliquorum trium ioculatorum, contra quos decertabant,^q qui ibidem interiit, ab eo creditur interfactus.^r Ad hec^s subiunxit idem A.,² quod thesauro ecclesie Pragensis usque ad mille marcas per eum male distracto, consiliariis ipsius ducis usque ad quin- 15 quaginta villas et amplius conferre non timuit in grave Pragensis ecclesie detrimentum, et ipsi duci quoddam nobile castrum⁶ dedit, quod eidem ecclesie pietatis intuitu fuit ab O. quondam Boemie duce collatum. Unde^t predictum episcopum ad festum Resurrectionis Dominice proximo preteritum⁷ meminimus nos peremptorie citavisse.^u Idem vero^v episcopus per nuntios et litteras ad suam excusa- 20 tionem viarum discrimina, consecrationem crismatis imminentem,^w et quod filius nobilis viri .. Boemie principis⁸ esset per ipsum baptizandus tunc temporis, allegavit.^x Licet autem excusationes huiusmodi, sicut erant, frivolas extimantes,^y ipsum reputaverimus contumacem, nec procuratores eius in causa possemus admittere^z criminali, eis tamen dilectos filios nostros^{aa} G.⁹ sancti Angeli et H.¹⁰ sancti Eustachii diaconos cardinales concessimus auditores, ut si possent, ipsum^{bb} aliquatenus excusarent. Cumque predictus A.² coram eis repetiisset^{cc} obiecta, ei fuit ex adverso responsum, quod cum olim super hoc ad venerabilem fratrem nostrum .¹¹ Madeburgensem^{dd} archiepiscopum littere fuerint^{ee} impetrare,¹² idem

23. ^{a)},Inno. III in registro: Salzburg.‘ B; ,Idem Baburg‘ Cb; ,Id. Saleburgen.‘ Ccd; ,Id. Salzseburgen.‘ Cf. — ^{b)},ad ap. sedem‘ Cf. — ^{c)},inter alia‘ addunt hoc loco Ccdf. — ^{d)},fuerat‘ C. — ^{e)},in ecclesia pgensi fuit intrusus. Et infra:‘ B. — ^{f)},et contra — servituti‘ desunt B. — ^{g)},libertate‘ Cbcf. — ^{h)},homagium‘ Cadf. — ⁱ⁾,dil. fil. nostro duci‘ Cacdf. — ^{j)},ac‘ Cacf. — ^{k)},Proposuit etiam — imperfectus‘ desunt C. — ^{l)},filiam‘ C, correxi ex R. — ^{m)},confincxit‘ R. — ⁿ⁾,et‘ deest R. — ^{o)},istriones‘ R. — ^{p)},fuit‘ R. — ^{q)},decertabat‘ R. — ^{r)},creditur imperfectus ab eo. Et infra:‘ B. — ^{s)},Ad hec — collatum‘ desunt B, C; restitui ex R. — ^{t)},Unde nos‘ C; ,Unde pred. episc. usque repetiisset obiecta‘ desunt B. — ^{u)},peremptorio meminimus citavisse‘ C. — ^{v)},vero‘ deest Caf. — ^{w)},innuentem‘ ed. Augustini. — ^{x)},per nuncios et litteras allegavit‘ G. — ^{y)},existimantes‘ Cacg. — ^{z)},recipere‘ Cacdf. — ^{aa)},nostros‘ deest R; ,n. G.‘ deest Cb. — ^{bb)},illum‘ C. — ^{cc)},repetiisset‘ C. — ^{dd)},Mardeburgen‘ Ca; ,Maideburgenī‘ Cf. — ^{ee)},fuerant‘ B; ,fuerunt‘ Cc.

40 ¹⁾ Eberhardo II. — ²⁾ Arnoldus. — ³⁾ Danielem II. — ⁴⁾ Vid. Cod. dipl. Boh. I, num. 316. — ⁵⁾ Vladislavo Henrico. — ⁶⁾ Podivin. — ⁷⁾ a. 1201 mart. 25. — ⁸⁾ fortasse Vratislavus, qui in diplomatis num. 21 et 22 nominatur. — ⁹⁾ Gregorium. — ¹⁰⁾ Hugonem. — ¹¹⁾ Ludolfum. — ¹²⁾ a. 1198 apr. 8; v. supra num. 1.

A.,² qui contra episcopum solus agebat, in obiectorum se videns probatione deficere, depositis vestibus et pedibus nudis ad pedes eius humiliter se prosternens, veniam postulavit, et quod adversus eum calumpnione processerat,^{ff} est confessus. Ceterum cum super hoc stare mandato^{gg} eiusdem archiepiscopi iuravisset,^{hh} ipse precepit eidem sub debito prestiti iuramenti, ut contra eundem episcopum de 5 cetero talia proponereⁱⁱ non auderet. Nos igitur intellectis per cardinales eosdem,^{kk} que fuerunt^{ll} hinc inde proposita, cum nobis ex ipsius^{mm} A. confessioneⁿⁿ constaret, ipsum iuramentum huiusmodi prestitisse^{oo} ac^{pp} tale recepisse mandatum: super impetitione predicti^{qq} episcopi silentium ei^{rr} duximus imponendum; propter contumaciam tamen^{ss} ipsi^{tt} episcopo citationem et^{uu} purgationem propter infamiam 10 indicentes.^{vv} Ideoque fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatinus eundem episcopum denuntians^{xx} ab officio pontificali suspensum, donec post purgationem^{yy} suam iter arripiat^{zz} ad sedem apostolicam veniendi: ab eo publice cum duobus episcopis et tribus abbatibus, qui bone opinionis existant^a et vitam eius noverint, tam moderno tempore^b quam transacto, nisi^c aliquid de predictis sit^d 15 adeo manifestum, ut propter illud^e ab ecclesie eiusdem prelatione merito debeat^f amoveri, canonicam purgationem recipias^g de obiectis; ex parte nostra^h iniungens eidem, ut usque ad dominicam, qua cantatur ‚Letare Ierusalem‘, proximoⁱ futuram¹⁸ nostro se conspectui representet.^k Quod si forsan in purgatione defecerit,^l aut nostro se contempserit^m conspectui presentare, ipsum a Pragensis ecclesie pre- 20 latione, sublato appellationis obstaculo, prorsusⁿ amoveas,^o canonicis^p eiusdem ecclesie licentiam auctoritate nostra concedens alium per electionem canonicam in episcopum eligendi.

24.

Philippus, Romanorum rex, Eberhardo II, archiepiscopo Salisburgensi, eiusque 25 ecclesiae abbatias regales Chiemsee et Seon donat. — Inter testes: ,Heinricus marchio Morauię.

Apud Bamberg 1201 sept. 14.

23. *ff) ,processerit' B. — gg) ,mandato stare' Cacdf; ,stare mandatis' R. — hh) ,iurasset' B, Cf. — ii) ,proponere talia' Cc. — kk) ,per card. eosdem' desunt B. — ll) ,fuerant' Cb. — mm) ,expressius' Cabcfg; 30 ,expressius per ipsius' Cd. — nn) ,confessionem' Cd. — oo) ,iuramentum in hunc modum ipsum prestitisse' B; ,huiusmodi' deest Cg. — pp) ,et' B. — qq) ,dicti' Cacdg; ,ei dicti' Cf. — rr) ,ei' deest Cafg. — ss) ,propter contumaciam tamen' desunt B. — tt) ,ipsi' deest C, R; ,eidem' G. — uu) ,citationem et' desunt B; ,citationem ei' sed punctis deletum Cf. — vv) ,propter inf. purg. indicentes' B. Quae subsequuntur usque ad finem desunt in C. — xx) ,denunties' B. — yy) ,post purg. — ab eo publice' desunt B; 35 supplevi ex R. — zz) ,arriperet' R. — a) praecedit ,omnino' in loco raso scriptum, sed deletum B; ,existant' R. — b) ,vitam eius nossent tam illo tempore' R. — c) ,et nisi' B. — d) ,aliquod predictorum esset' R. — e) ,per id' B. — f) ,deberet' R. — g) ,recipiat' B; ,super obiectis reciperet' R. — h) ,ex parte nostra — in episc. eligendi' desunt B, C; restitui ex R. — i) ,proxime tunc futuram' R. — k) ,presentaret' R. — l) ,deficeret' R. — m) ,contempneret' R. — n) ,prorsus' addidi, ut cursus restitueretur. — 40 o) ,amoveret' R. — p) ,vobis' R; ,can eiusd. eccl.' restitui secundum stilum curiae.*

Monum. Boica XXIX, ps. I, pag. 504, num. 571 (ex autogr. tabularii reg. Monacensis) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 9, num. 7 (frgm.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 207, num. 462 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 59.

5 *De his quae tunc Bambergae acta fuerint, Chron. s. Petri Erford. haec refert: ,Hoc anno facta est translatio corporis sancte Cunegundis regine in ecclesia Babenbergensi in Nativitate s. Marie virg. [sept. 8] sub Innocencio papa tertio . Eo tempore et die Philippus rex in predicta civitate curiam plurimorum episcoporum et principum convocaverat, eumque regem fore sacramento confirmaverunt, quamvis ab apostolica sede per quendam cardinalem Romane eccliesie legatum [Guidonem episc. Praenestinum] excommunicatus promulgatus fuisset rex Philippus cum omnibus fautoribus suis (Holder-Egger, Monum. Erphesfurt. pag. 201). — Ottakarum regem Bohemiae in curia ista per Henricum fratrem suum, ut querelarum epistula ad papam (v. num. 29) etiam suo nomine mitteretur, licentiam concessisse verisimillimum est. Cf. Winkelmann, Philipp v. Schwaben I, pag. 256.*

25.

15 *Magister Philippus, notarius papae, Innocentio III ea, quae post Ottonis, regis Romanorum, confirmationem Coloniae (iul. 3) celebratam una cum Guidone, episcopo Praenestino, in Ottonis gratiam egerit, latius perscribit; inter alia regem Bohemiae rebus Ottonis favere significat.* [1201 ante sept. 26 vel 30.]

20 *Apographum exstat in Innocentii III registro super neg. imp., quod in tabulario Vaticano (inter Reg. Vat. tom. VI) asservatur, fol. 16^v, ep. 51 [in editionibus 52] (R).*
Baluzius, Epp. Innoc. III, t. 1, pag. 710, num. 52 = Migne, Patrolog. lat. t. 216, col. 1053, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 207, num. 461 (frgm.) — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, (Abth. 3), num. 9976.

25 *De tempore cf. Schwemer, Innoc. III u. die deutsche Kirche, pag. 141 et Reg. imp. V l. l.*

.... Nam de Sueuo,¹ ut verum fatear, sicut testis est deus, mentio non habetur, nisi quod aliquando ascitis aliquibus episcopis, quos potest difficulter habere, Warmaciensi² videlicet, Spirensi³ et cancellario suo,⁴ langravio⁵ etiam et quibusdam comitibus, qui cum eo non ambulant recto corde.^a Nam dux Boemie, 30 potior pars auxilii sui, et dominus Argentinensis⁶ ac plures de superioribus nobiscum sunt per illius gratiam, qui recte cuncta disponit.

26.

35 *Daniel II, episcopus Pragensis, monasterio Teplensi decimas, quae iuris sui erant, concedit, petente nobili viro Hroznata.* [Pragae] 1201 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Teplensis asservatur (A).
Erben, Reg. I, pag. 204, num. 456 (frgm.).

25. a) *Hic registratoris incuria quaedam omissa esse videntur in R.*

1) *Philippo rege Romanorum excommunicato.* — 2) *Leopoldo.* — 3) *Conrado.* — 4) *Conrado de Querfurt, episcopo Hildesheimensi.* — 5) *Thuringiae, Hermanno II.* — 6) *Conradus II.*

*Charta manu scribæ, quem ,Daniel I' designamus, scripta ab ipsoque verbis contexta est.
De quo quidem scriba vid. prooemium diplomati proxime sequenti praemissum.*

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. Ego Daniel, dei gratia XVII
ecclesiæ ¶ Pragensis et secundus huius^a nominis episcopus, universis Christi fidelibus tam futuri quam moderni temporis. Cum generaliter ¶ omnibus christicolis 5
prodesse teneamur, specialiter tamen eos, qui divino lumine irradiati decorem
domus ¶ dei ampliare totis viribus anhelant, confovere, amplecti, consolari eorumque utilitatibus quantum possumus invigilare debemus. Quapropter notum fieri
volumus tam posteris quam presentibus, quod dominus G.,¹ vir nobilis, ecclesiæ Teplensis fundator, zelo dei accensus et quieti eiusdem domus prospiciens, 10
cingulum secularis milicie depositus, se ipsum suosque redditus deo contulit, pro
decima, quæ iuris nostri erat, faventibus tam canonicis nostris quam huius terræ
primatibus, obnixe interpellavit. Nos itaque ipsius devotioni congaudentes et
novelle plantationi providere cupientes, precibus eius gratanter annuimus tam de
hiis, que prefata ecclesia in presentiarum possidet, quam de hiis, que in posterum 15
iustis modis poterit adipisci. Ne ergo pravorum hominum hanc nostræ concessionis
paginam^b possit infringere perversitas, placuit hoc ipsum scripto commendari et
manu propria per impressionem sigilli tam nostri quam ecclesiæ Pragensis roborari,
eorum etiam, qui affuerunt, seriatim nomina subnotari. Nomina testium: Cuno
abbas de Breunov, Siluester abbas de Cladorub, Florianus prepositus Pragensis, 20
Hualco^c archidiaconus, Walcun, Fridericus, Vitalis, Vitco, Vecemil, Georgius,
Matheus. Datum anno incarnationis domini MCCCC per manum Hualconis
archidiaconi et custodis, annuente capitulo Pragensi.

*Sigilla episcopi et capituli, quae autographo scidulis membranae appensa erant, iam
deperdita sunt,*

25

27.

*Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio Teplensi collectam denariorum
per Boemiam confert.*

[cc. 1201 —]

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Teplensis asservatur (A). 30

Erben, Reg. I, pag. 204, num. 455 (fragm.).

*Diploma manu scribæ, quem ,Otakarus 3^r vocamus, scriptum atque ab ipso verbis contextum
est. Idem scriba etiam diplomata, quae ab Otakaro I rege 1205 monasterium in Plasy et
a. 1212 ecclesia Pragensis acceperunt, manu sua conscripsit. Eiusdem scribæ manu exaratae
sunt etiam omnes Danielis II episcopi Pragensis chartæ, quarum autographa supersunt; in 35
quibus ipsum nota ,Daniel I' signavimus. Praeterea ad eundem scribam haec autographa
revocanda sunt; Henrici episcopi Pragensis charta monasterio in Plasy a. 1190 oct. 1 data;*

26. a) ,h' ex ,e' statim inter scribendum corr, A. — b) prima ,a' ead. manu superscr.
(pginā) A. — c) ,u' ex ,a' radendo corr. A.

5 *Ottonis ducis Bohemiae diploma monasterio in Louka a. 1190 oct. 25 datum; Hroznatae comitis de monasterio Teplensi condito testamentum a. 1197 confectum; Henrici episc. ducisque Boh. charta monasterio Teplensi a. 1197 data. Postremo etiam eiusdem Henrici chartam de coenobii in Mašťov fundatione a. 1196 iun. 20 datam, cuius apographum tantum servatum est, ab eodem scriba compositam esse mira quadam stili similitudine comprobatur. Cum itaque scribae huius opera tam episcopi Pragenses quam duces Bohemiae eodem tempore usi sint, ipsum ex clericorum ecclesiae Pragensis numero fuisse verisimilis est coniectura. — Diploma notis chronologicis omnino caret, sed eodem fere tempore atque praecedens Danielis episcopi charta datum esse videtur.*

10 [†] In nomine sancte et individue trinitatis. Ego [¶] Premuiscel, dei gratia rex Boemie, notum esse cupimus tam posteris quam presentibus, quod illustris comes et amicus noster Groznata intuitu eterne retributionis in honore beate Marie perpetue [¶] virginis ecclesiam in Teppla fundavit et bonis, quę hereditario iure possidebat, liberaliter dotavit. Cuius devotioni congratulantes pro remedio anime nostre parentumque nostrorum collectam^a denariorum, quę ex eventu per Boemiam collgi^b solet, de omnibus hominibus, quos in presentiarum possidet, vel imposterum iustis modis possessura est, prefate ecclesie in presentia nobilium nostrorum perpetuo iure possidendam eidem^c loco contulimus.¹ Ut autem hec apud posteros firmius perseverent, placuit hoc ipsum scripto commendari 15 et sigilli nostri impressione roborari, eorum etiam, qui affuerunt, seriatim nomina subnotari. Huius rei testes sunt: Daniel episcopus, Ratibor, Slauco camerius,^d Georius, Smilo, Jaroslav, Cirin,^e Arnust, Benes, Rathmir, Hotebor, Hogka,^f Luduic, Cuna, Sobegird, Racec filius Ratibor, Grabisa et Boguslaus^g filii Slauconis. Si quis autem hec immutare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum 20 apostolorum Petri et Pauli se noverit incursum. 25

Sigillum, quod e scidula membranae appendebat, iam avulsum et deperditum est.

28.

Rudgerus miles monasterio in Louka decimas integras ex omnibus vineis in monte apud villam Hnanice donat; quam donationem Vladislavus, marchio 30 Moraviae, in ecclesiae Lucensis consecratione confirmat, Roberto episcopo turbatores excommunicante.

[post 1201].

Apographum saec. XV exstat in cod. ms. privilegiorum „Matrica Lucensis“ dicto, qui in tabulario terrae Moraviae Brunnae (inter Cerronianos II, 253) asservatur, pag. 46,

35 **27.** a) ,collām^c A. — b) ita A errore scriptoris pro ,colligi^c A. — c) titulus super ,e^c finalem iam paene evanuit. — d) ita A pro ,camerarius^c. — e) ita A; fortasse ,Cirnin^c corrigendum. — f) ,k^c ex ,c^c eodem atramento correctum esse videtur A. — g) ,bogū,uf^c; litterae ,ogu^c in loco raso scriptae sunt A.

40 1) *De collectae denariorum concessione cf. diploma Henrici, ducis et episcopi, eidem monasterio a. 1197 datum; Cod. dipl. r. Boh. I, num. 358.*

num. 22 (B). — Autographum usque ad a. 1784 in monasterii Lucensis tabulario servatum esse, docet elenches eodem anno confectus, qui nunc etiam in tabulario terrae Moraviae asservatur.

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 65, num. 57 (ad aa. 1202—1213; ex autogr., ut dicit) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 249, num. 535 (frgm. ad a. cc. 1213). 5

Charta nota temporis omnino caret; sed post annum 1201 confecta esse videtur, quod mense fere iulio eiusdem anni Georgius abbas de Luca adfertur (v. pag. 18 lin. 13), cui demum Gerardum abbatem, qui in charta nostra nominatur, successisse verisimile est.

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Quoniam rerum transitoriarum transitus est, fuit et erit semper incertus, idcirco celebris antiquitas 10 providens de futuro, posteritati reliquit firmiter tenendum, ut quidquid circa res prefatas ageret, hoc regalium sigillorum impressione et legitimorum testium inscripcione confirmaretur. Inde est quod ego Rudgerus miles dignum duxi notum facere tam presentibus quam futuris christiane professionis veris cultoribus, me contradidisse more teutonicō decimas integrales in omnibus vineis, que site sunt 15 in monte, qui iacet iuxta villam Gnanlicz. Quod factum gloriosus marchio Morauorum Vadislaus in consecratione Lucensis ecclesie sollempnizavit, committens pontifici Ruberto Morauorum^a excommunicandum; quod et factum est, adhibitis testibus tam sollempni collacioni. Ne ergo aliquis temerarius tam sollempne factum in irritum presumat deducere, venerabilis abbas prefate ecclesie Gerardus 20 adhibere testes et presenti page inscribere procuravit. Nomina autem testium hec sunt: Imrammus castellanus, Detricus, Vernhardus, Olverammus,^b Prosimirus, Henricus iudex, Sepoldus, Pomnenus, Boiek, Petrus, Velen; nomina vero clericorum: Sdislaus parrochianus de Chattow, Pertoldus^c de Oleczouicz, Petrus, Marcus, Radzlaus, Przemisl, Albertus. 25

29.

Principes imperii, inter quos etiam Otakarus rex Bohemiae et Henricus marchio Moraviae apud Innocentium III papam de iis, „quae iuri dissona et honestati contraria a domino [Guidone episcopo] Praenestino, papae legato, in Romanorum regis electione sunt indecenter nimium perpetrata“ 30 acerrime queruntur.¹ Rogant, ne Philippo, quem Romanorum regem uno consensu elegissent, unctionis beneficium deneget. [1202 ineunte]

Apographum exstat in Innocentii III registro super negotio imp., quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. VI) asservatur, fol. 18^v ep. 60 [in editionibus 61] (R). 35

28. a) hic scribae incuria quaedam excidisse videntur. — b) ,olv'amu^u B. — c) ,pretoldus^u B.

29. 1) Anno 1201 quinto non. iul. [iul. 3] Colonie in templo s. Petri Guido, Prenestinus episcopus cardinalis et apostolice sedis legatus, summi pontificis auctoritate Innocentii confirmavit electionem regis Ottonis et facta benedictione super eum, excommunicavit extinctis candelis omnes adversarios regis Ottonis.¹ Ann. s. Gereonis Colon., Mon. Germ. SS. XVI, pag. 734; v. Böhmer- 40 Ficker, Reg. imp. V, num. 217 c.

Baluzius, Epp. Innoc. III, t. I, pag. 715, num. 61 — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 6, num. 6 (ex Raynaldi Ann. eccl. XIII, p. 70), — Erben, Reg. Boh. I, pag. 208, num. 464. — Weiland, Constitutiones (Monum. Germ. Leg. sect. IV) II, pag. 5, num. 6 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 65.

- 5 *Epistula in uno loco atque eodem tractu composita esse non videtur. Verba eius pluribus conventibus, qui a mense septembri anni praeteriti fiebant (in primis in curia Bambergae habita) contexta esse, ad veritatem proxime accedit. Cf. Winkelmann, Philipp v. Schwaben, tom. I, pag. 255. — Romam epistula allata est per legatos, qui fuerunt: Eberhardus archiepiscopus Salisburgensis, Eberhardus abbas de Salem, Conradus (de Landsberg) marchio Orientalis aliquie; v. Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 5777a.*
- 10

30.

Innocentius III papa monasterium Teplense protegendum suscipit eique libertates ab Otakaro duce Bohemiae concessas atque bona, quae ei Hroznata 15 comes donavit, confirmat.

Laterani [1202] apr. 1.

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Teplensis asservatur (A).

Hugo, Sacri et canonici ord. Praemonstr. annales II, probat. pag. DLXXIX. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 214, num. 469 (fragm. perperam ad an. 1203). — Potthast, Reg. pontif. num. 1656.

- 20 *Signum scriptoris, quod in dextro membranae replicatae margine positum erat, cum membranae parte avulsa periit. In diplomatis tergo hoc signum conspicitur: q.*

¶ Innocentius ¶ episcopus servus servorum dei, dilectis filiis .¹ abbati et fratribus Teplensis salutem et ¶ apostolicam benedictionem. Iustis petentium desideriis dignum est nos facilem prebere consensum et ¶ vota, que a rationis 25 tramite non discordant, effectu prosequente complere. Eapropter, dilecti in Domino ¶ filii, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, ecclesiam vestram cum omnibus bonis suis, que impresestiarum rationabiliter possidet, aut in futurum iustis modis prestante domino poterit adipisci, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus. Specialiter autem libertates et immunitates a nobili viro O^a.² duce 30 Boemie, vobis concessas, sicut in eius autentico plenius continetur,³ bona etiam, que nobilis vir G.,⁴ comes Boemie, ecclesie vestre concessit, sicut ea iuste ac pacifice possidetis, devotioni vestre auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis et confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. 35 Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Laterani kalendis aprilis, pontificatus nostri [anno quinto].^b

Bulla, quae e filis sericis appendebat, deperdita est.

30. a) ,O' ex ,E' eodem atramento corr. A. — b) verba ,anno quinto', quae cum membranae 40 parte avulsa perierunt, supplevi ex Annal. Praemonstr.

1) Iohanni. — 2) Otakaro. — 3) Vide supra num. 27. — 4) Groznata.

31.

Innocentius III papa canonicis capituli Pragensis Danielem II episcopum criminum, quos in eum Arnoldus canonicus contulisset, absolutum esse indicat eisque mandat, ut ei de cetero debitam exhibeant reverentiam et honorem.

Laterani [1202] maii 5.

5

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. V) asservatur, lib. V fol. 7r, ep. 29 (R).

Baluzius, Epp. Innoc. III, tom. I, pag. 624, num. 29 — Bréquigny, Diplomata II, ps. I, pag. 87, num. 29, — Boczek, Cod. dipl. Mor. I, pag. 351, num. 374 (perperam ad ann. cc. 1198), — Palacký, Ital. Reise, pag. 18, num. 28 (reg.), — Migne, Patrolog. lat. t. 214, 10 col. 981, — Erben, Reg. Boh. I, pag. 209, num. 465. — Potthast, Reg. pontif. num. 1672 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 5790.

Epistulae prior pars eiusdem papae litteras ad Eberhardum Salisburgensem archiepiscopum anno 1201 mense iulio vel augusto missas (v. num. 23) ex toto fere iisdem verbis repetit.

Capitulo Pragensi.^a Veniens olim ad apostolicam sedem dilectus filius A.,¹ Pragensis 15 canonicus, contra venerabilem fratrem nostrum .² Pragensem episcopum proposuit coram nobis, quod cum esset filius sacerdotis, in ecclesiam fuit Pragensem intrusus et contra eiusdem ecclesie privilegium, imperiali ei liberalitate concessum³ et per sedem apostolicam confirmatum, hominum dilecto filio nobili viro ..⁴ duci Boemie prestitisset et regalia recepisset ab eo, sic subiciens Pragensem ecclesiam servituti. Proposuit etiam, quod uxorem evidenter haberet, de qua filios generavit; quod sigillum 20 adulterinum confinxerit,^b quod sit ebriosus, fornicator, * publicus instrio,^c ita quod quadam vice cum duobus ioculatoribus contra tres alios i s t r i o n e s^d certamine inito, enormiter fuerit^e lesus in naso et eo fere, sicut apparebat hodie, mutilatus; et unus reliquorum trium ioculatorum, contra quos decer- 25 tabant,^f qui ibidem interiit, ab eo creditur interfactus. Ad hec subiuncxit idem A.,¹ quod thesauro ecclesie Pragensis usque ad mille marcas per eum male distracto, consiliariis ipsius ducis usque ad 25 quinquaginta villas et amplius conferre non timuit in grave Pragensis ecclesie detrimentum, et ipsi duci quoddam nobile castrum^g dedit, quod eidem ecclesie pietatis intuitu fuit ab O , quondam Boemie duce, collatum. Unde predictum episcopum ad festum beati Martini^h proximo tunc futurum meminimus nos peremptorio citavisse, sed tandem ad petitionem ipsius usque ad festum Resurrectionis Dominiceⁱ tunc primo venturum ipsi datas duximus inducias prorogandas. 30 Idem vero episcopus per nuntios et litteras ad suam excusationem viarum discrimina, consecrationem crismatis imminentem, et quod filius^j nobilis viri ..^k Boemie principis esset per ipsum baptizandus tunc temporis, allegavit. Licet autem excusationes huiusmodi, sicut erant, frivolas extimantes ipsum reputaverimus contumacem, nec procuratores eius in causa possemus admittere criminali, eis tamen

31. ^{a)} *Superscriptio colore rubro scripta est R. — b)* ,confinxerit' R. — ^{c)} *ita R;* ,et publicus 35 istrio' *ep. dd. 1201 iul./aug.* — ^{d)} ,ioculatores' *habet epist. Innocentii III a. 1201 mense iul./aug. data (v. pag. 21, lin. 10).* — ^{e)} ,fuit' R, correxi ex epist. laudata. — ^{f)} ,decertabat' R.

1) *Arnoldus.* — 2) *Danielem II.* — 3) *Vid. Cod. dipl. Boh. I, num. 316.* — 4) *Vladislavo.* —

5) *Podivin.* — 6) *d. 11 nov. a. 1200.* — 7) *d. 25 mart. a. 1201. Cf. argumentum epistulae mense decembri 1200 datae supra num. 14.* — 8) *fortasse Vratislavus.* — 9) *Přemysli Otakari I.* 40

dilectos filios G.¹⁰ sancti Angeli et H.¹¹ sancti Eustachii diaconos cardinales concessimus auditores, ut, si possent, ipsum aliquatenus excusarent. Cumque predictus A.¹ coram eis repetiisset obiecta, ei fuit ex adverso responsum, quod cum olim super hoc ad venerabilem fratrem nostrum L.^g¹² Magdeburgensem archiepiscopum, littere fuerint impetrare,¹³ idem A., qui contra episcopum solus agebat, 5 in obiectorum se videns probatione deficere, depositis vestibus et pedibus nudis ad pedes eius humiliter se prosternens, veniam postulavit, et quod adversus eum calumpnione processerat, est confessus. Ceterum cum super hoc stare mandatis^h eiusdem archiepiscopi iuravisset, ipse precepit eidem sub debito prestiti iuramenti, ut contra eundem episcopum de cetero talia proponere non auderet. Nos igitur intellectis per cardinales eosdem, que fuerunt hinc inde proposita, cum nobis ex ipsius A. 10 confessione constaret, ipsum iuramentum huiusmodi prestitis ac tale recepisse mandatum: super impetitione predicti episcopi silentium ei duximus imponendum; propter contumaciam tamen * episcopo citationem et purgationem propter infamiam indicentes et venerabili fratri nostro archiepiscopo Salzburgensi¹⁴ per apostolica scripta m a n d a n t e s , quatinus eundem episcopum denuntians ab officio pontificali suspensum, donec post purgationem suam iter arrip e r e t ad sedem apostolicam 15 veniendi: ab eo publice cum duobus episcopis et tribus abbatibus, qui bone opinionis existerent et vitam eius n o s s e n t , tam illo tempore, quam transacto, nisi aliquidⁱ p r e d i c t o r u m esset adeo manifestum, ut propter illud ab eiusdem ecclesie prelatione d e b e r e t merito amoveri, canonicam purgationem super obiectis r e c i p e r e t ; ex parte nostra iniungens eidem, ut usque ad dominicam, qua cantatur ‚Letare Jerusalem‘, proximo tunc futuram,¹⁵ nostro se conspectui p r e s e n - 20 t a r e t ; quod si forsan in purgatione deficeret, aut nostro se c o n t e m p n e r e t conspectui presentare, ipsum a Pragensis ecclesie prelatione, sublato appellationis obstaculo, * a m o v e r e t , licentiam vobis auctoritate nostra concedens alium per electionem canonicam in episcopum eligendi. Ceterum cum predictus Salzburgensis archiepiscopus ad nostram presentiam a quibusdam principibus mitteretur,¹⁶ vices suas dilectis filiis ..¹⁷ preposito et H.¹⁸ decano 25 Salzburgensi delegavit, asserens quod episcopum ipsum ad presentiam suam bis peremptorie citavisset. Unde cum episcopus ad terminum sibi secundo prefixum nec ivisset, nec misisset aliquem responsalem, qui suam saltem absentiam excusaret, delegati predicti, sicut per suas nobis litteras intimarunt, in eum excommunicationis sententiam protulerunt. Sed quoniam episcopus tandem accedens 30 ad eos, quod citatio archiepiscopi nullatenus pervenisset ad eum, proprio iuramento firmavit, absolutionis ei beneficium prestiterunt. Deinde discussa diligentius veritate, cum nullum depositione dignum de obiectis ei criminibus notorium invenissent, admiserunt purgationem ipsius, cum venerabiles fratres nostri .¹⁹ Ratisponensis et ..²⁰ Nuemburgensis episcopi et dilecti filii C.²¹ de Breunou, 35 B.²² de Sazau, S.²³ de Cladorub abbates eum pariter compurgarent, et ipsum

31. g) ,C' perperam R. — h) ,mandato' ep. a. 1201 m. iul./aug. data. — i) ,aliquid' R.

10) *Gregorium*. — 11) *Hugonem*. — 12) *Ludolfum*. — 13) a. 1198 apr. 8; v. num. I huius tomi. —

14) *Eberhardo II*, a. 1201 m. iul. vel aug.; v. num. 23. — 15) a. 1202 mart. 24. — 16) mense ian. exeunte a. 1202 cum epistula quaerelarum, cuius summam v. supra num. 29. — 17) *Wern-*

40 *hardo*. — 18) *Hermanno*. — 19) *Cunradus*. — 20) *Bertoldus*. — 21) *Cuno*. — 22) *Blasius*. — 23) *Silvester*.

tandem ab obiecta sibi absolventes infamia in integritatem bone fame restituere curaverunt et iniuncixerunt eidem, ut nostro se conspectui presentaret; quod ipse tam celeriter quam humiliter adimplevit. Nos igitur laboribus eius pio compatientes affectu et gravaminibus eius volentes in posterum precavere, ipsum cum gratie nostre plenitudine ad vos remittimus absolutum; discretioni vestre per apostolica 5 scripta mandantes,^k quatinus bone fame denuntietis eundem et ei de cetero sicut patri et pastori vestro debitam exhibeatis reverentiam et honorem, et si quis eum temere super predictis impetere forte voluerit, presumptionem eius, monitione premissa, per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescatis. Datum Laterani III nonas maii. 10

32.

Eberhardus II, archiepiscopus Salisburgensis, monasterio Reichersbergensi privilegia a praedecessoribus suis Eberhardo et Adalberto concessa renovat. — Inter testes: ,Magister Arnoldus de Boemia.'

Laufen 1203 febr. 8. 15

Urkundenb. d. Landes ob d. Enns II, pag. 489, num. 339 (ex autogr. monasterii Reichersberg.) — Meiller, Reg. arep. Salisburg., pag. 180, num. 44.

33.

Daniel II, episcopus Pragensis, ecclesiam sancti Laurentii in villa Rynarec dedicat villarumque, quae ad eiusdem ecclesiae parochiam pertinent, nomina 20 describit.

— 1203 maii 20.

Apographum insertum est litteris Iohannis IV, episcopi Pragensis, dd. in Řečice 1305 sept. 5, quarum autographum in tabulario ecclesiae parochialis in Rynarec asservatur (B). — Alterum apographum saec. XVII ab Ernesto, archiepiscopo Pragensi, anno 1629 con- 25 firmatum in tabulario archiepiscopali Pragensi [Registrata fasc. V (1628—36) num. 545] asservatur (C).

Emler, Reg. Boh. II, pag. 1155, num. 2639 (extr.).

In nomine domini amen. Nos Daniel, dei gracia Pragensis episcopus XVII, scire volumus tam presentes quam futuros presentes litteras inspecturos, quod 30 nos anno dominice incarnationis MCCCCIII, inductione II,^a epacta VI, concurrente VI,^b XIII kalendas iunii ecclesiam in villa, que vocatur Rynarcz,^c et altare dedicavimus in nomine sancte et individue Trinitatis et in honore victoriosissime sancte Crucis ac in commemoratione sanctissime ac perpetue virginis dei genitricis Marie et omnium supernorum civium et beatorum spirituum, patriarcharum, prophetarum, 35 apostolorum, martyrum, confessorum atque^d virginum et aliorum plurimorum

31. ^{k)},madantes^{R.}

33. ^{a)} ita B, C, pro ,ind. VI' — ^{b)} ita B, C pro, conc. II'. — ^{c)}, Rinarcz^{C.} — ^{d)} ,adque^{B.}

sanctorum. In altari vero predicte aule dei horum continentur reliquie sanctorum: sancte Marie virginis, sancti Jacobi apostoli, sancti Bartholomei apostoli, sancti Laurencii martyris, sancti Georii^e martyris, sancti Adalberti episcopi et martyris, sancti Wencezlai martyris, sancti Clementis pape et martyris, sancti Martini 5 episcopi et confessoris, sancti Nycolai episcopi et confessoris, sancti Egidii confessoris, sancti Leonardi confessoris, sancti Benedicti confessoris et abbatis, sancti Brictii episcopi et confessoris, sancte Kunegundis virginis, sancte Matalberte virginis, XI milium virginum et aliorum sanctorum. Titulus vero huius ecclesie sancto Laurencio martyri annotatur cum indulgencia, quam ipsi ecclesie in Rynarcz^c 10 concedimus, perpetuo perduranda: in festo beati Laurencii XL dies et in anniversario dedicacionis singulis annis XL dies omnibus vere penitentibus et confessis ad ipsam supradictam ecclesiam hiis temporibus venientibus de iniuncta sibi penitencia misericorditer in Domino relaxantes. Dos vero predicte ecclesie hec est: duo lanei. Hec autem sunt ville ad eiusdem ecclesie parrochiam pertinentes 15 cum suis iuribus et sua ibi iura spiritualia recipientes eciam prius quam per nos esset dedicata: Rynarcz,^g Nemoyow,^h Leskow,ⁱ Krsepelow,^k Slauybors,^l Wetrow,^m Buchowa,ⁿ Sbimow,^o Hostrowecz,^p Benatky, Dluha Lhota,^q Ocruhla Lhota,^r Smirchowecz,^s Wissoky,^t Rowni,^u Zaiechow,^v Radymow,^x Bedrichow,^y Rayow,^z Pozwatny,^{aa} Wratishow,^{bb} Metwezy,^{cc} Rohouka.^{dd} Et quicumque de hiis aliquid im- 20 mutaverit, vel sepe dicte ecclesie abstraxerit, excommunicacionis incurrat sentenciam, quam contra eum vel eos proferimus in hiis scriptis. Datum anno et die supradicto, pontificatus nostri quinti.

34.

Otto IV, Romanorum rex, regiam dignitatem Bohemiae confirmat idemque 25 Otakaro regi libertates, terras et castra quaedam concedit.

[Merseburgae 1203 cc. aug. 24]

Diploma hoc iam deperditum est, sed summa eius continetur confirmatione Innocentii III papae dd. Laterani 1204 apr. 15 (v. num. 39).

Ottонем regem omnia, quae iam Philippus anno 1198 Ottakaro concessit, denuo dedisse 30 nemo non videt. Praeterea autem iam nunc fortasse quaedam ex illis addita sunt, quae Fridericus II in privilegio 1212 sept. 26 dato (v. num. 96) a se ipso demum adiecta esse dicit. Cf. Goll, K výkladu priv. Fridricha II (in Věstník král. české spol. nauk 1903, num. V) pag. 3. not. 4. — Provinciae atque arces, quae Otto IV hoc diplomate Ottakaro regi dedit, eaedem esse videntur atque illae, quae altero Friderici II diplomate, quod a. 1212 sept. 26

35 **33.** *e) ,Georgii' C. — f) ,Maltalbae' C. — g) ,cz' eod. atramento superscr. B; ,Rinarcz' C. — h) ,Nemogou' C. — i) ,Lessou' C. — k) ,Krzepelou' C. — l) ,Slanybors' B; ,Slaniborz' C. — m) ,Wetrou' C. — n) ,Bukoua' C. — o) ,Sbimou' C. — p) ,Hostrouecz' C. — q) ,Dlauha Lhota' C. — r) ,Okrauhla Lhota' C. — s) ,Smirchouecz' C. — t) ,Wissoky' C. — u) ,Rouny' C. — v) ,Zageczou' C. — x) ,Radimou' C. — y) ,Bedrichou' C. — z) ,Raiou' C. — aa) ,Pozuatny' C. — bb) ,Wratissov' C. — 40 cc) ,Neduedczy' C. — dd) ,Rohouka' deest B.*

datum est (v. num. 97), commemorantur. Sententiam hanc probant verba „donamus et confirmamus‘, quae in privilegio Friderici usurpantur. — Privilegium eodem fere tempore, cum Otakarus rex ab Ottone coronaretur, datum esse, ad veritatem proxime accedere videtur. De qua quidem coronatione cf. ea, quae Ann. Colon. max. ad a. 1204 referunt: „Boemus fidelitate promissa, ab ipso [sc. Ottone] coronatur et in festo sancti Bartolomei apostoli [aug. 24] a Guidone ecclesiae Romanae legato apud Marsburg in regem sollempniter consecratur.“ (Monum. Germ. SS. XVII, pag. 811.)

35.

Innocentius III papa Lombardis scribit se in facto imperii bono zelo processisse; causas exponit, cur Ottонem IV regem praetulerit Philippo duci Sueviae 10 eisque prosperos regis Ottonis successus contra Philippum auxilio Bohemorum partos indicat.

Anagniae [1203] dec. 11.

Apographum extat in Innocentii III registro super negotio imperii, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. vol. VI) asservatur, fol. 25v, ep. 91 [in editionibus 15 92] (R).

Baluzius, Epp. Innoc. III, tom. I, pag. 730 = Migne, Patrolog. lat. tom. 216, col. 1097, — Palacký, Ital. Reise, pag. 18, num. 29 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 19, num. 14 (frgm. ex Raynaldi Ann. eccl.), — Erben, Reg. Boh. I, pag. 216, num. 473 (frgm.) = Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 717, num. 48 — Posse, Cod. dipl. Saxon. I Hauptth., 20 tom. III, pag. 60, num. 73 (frgm.) — Potthast, Reg. num 2040 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 5854.

Archiepiscopis, episcopis et aliis ecclesiarum prelatis, rectoribus, potestatibus, consulibus, marchionibus, comitibus et aliis nobilibus constitutis in Lombardia. — Ecce etenim Dominus nostrum videtur approbasse consilium, vel nobis 25 illud misericorditer inspirasse, cum rex ipse¹ de die in diem fiat se ipso robustior et regnum eius iugiter roboretur, et debilietur cottidie pars adversa, non tam humana manu, quam divina deiecta. Cum enim hoc anno dux Suevie² supradictus terram nobilis viri langavii Turingie³ fuisset ingressus et quandam civitatem ipsius cum suis fautoribus obsideret, rex ipse nutantibus^a etiam quibusdam ex 30 suis cum duce Boemie⁴ et aliis, qui auxiliabantur eidem, in auxilium langavii properans, obsidentes obsedit;⁵ et faciente cum eo Domino signum in bonum, Philippus^b de Turingia in Saxoniam ad maiorem exercitum colligendum aufugit; set nec ibidem illum expectare presumpsit, immo ad civitatem, in qua sui obsidebantur, occulte revertens, relicto exercitu et disperso, cum paucis in Sueviam 35 latenter abscessit. Ceterum rex predictus non paucis castris et terris, que duci faverant, potenter acceptis, in locis, que ille prius habuerat, sollempnes curias

35. a) ,nu‘ ex ,no‘ in loco raso correctum R. — b) ,Ph‘ R.

1) Otto IV. — 2) Philippus. — 3) Hermanni. — 4) Přemyslo Ottakaro I. — 5) v. Winkelmann, Philipp u. Otto IV, tom. I, pag 290, not. 1.

celebravit, tam a langravio quam a duce Boemie, quem ipsi regem appellant,⁶ et fratre ipsius marchione Moraui,⁷ multis quoque comitibus, suppanis fidelitatis iuramenta recepit et eos de feudis suis sollempniter iuxta imperii consuetudinem investivit. — — Datum Anagnie III idus decembris.

5

36.

Innocentius III papa suppanis Bohemiae gratias agit, quod Guidonem episcopum Praenestinum, legatum apostolicum, honeste receperint ipsoque monente cum domino suo Bohemiam exeuntes Ottoni IV, Romanorum regi, fortiter adstiterint; hortatur eos, ut in fidelitate erga eundem regem persistant.

10

Anagniae [1203] dec. 12.

Apographum exstat in Innocentii III registro super neg. imp., quod in tabulario Vaticano secreto (inter Reg. Vat. vol. VI) asservatur, fol. 28r, ep. 101 [in editionibus 102] (R).

Raynaldi Ann. eccl. ad an. 1203 § 39 = Balbin, *Miscell. hist. Bohem. dec. I, lib. VIII,* pag. 5, num. 5, = Boczek, *Cod. dipl. Mor II, pag. 20, num. 15;* — Baluzius, *Epp. Innoc. III, tom. I, pag. 734* = Migne, *Patrolog. lat. t. 216, col. 1106,* = Erben, *Reg. Boh. I, pag. 216,* num. 474 — Palacký, *Ital. Reise, pag. 18, num. 30 (reg.)* — Potthast, *Reg. num. 2051* — Böhmer-Ficker-Winkelmann, *Reg. imp. V, num. 5862.*

Suppanis Boemie.^a Devotionem vestram in Domino commendamus, quod, sicut veridica multorum relatione comperimus, venerabilem fratrem nostrum . .¹ 20 Prenestinum episcopum, apostolice sedis legatum, ob reverentiam dei et nostram humiliter recepistis^b et curastis honorifice pertractare, ita quod ad commonitionem eius, relictis uxoribus et filiis vestris, in forti manu et brachio extento cum domino vestro Boemiam exeentes, karissimo in Christo filio nostro, illustri regi O.,² in Romanorum imperatorem electo, potenter et viriliter astitistis; in accessu autem 25 vestro ei plurimum honoris accessit, cum congressum eius ipsius fugerit inimicus, nec coram vobis ausus fuerit comparere, sed disparuerit potius et ad propria redierit, relicto exercitu et disperso. Super hoc igitur nobilitatem vestram prosequentes actionibus gratiarum, monemus et exhortamur attentius, quatinus, sicut bene cepistis, eidem regi de cetero fideliter et fortiter assistatis et foveatis 30 ac promoveatis taliter partem eius, quod ipsius negotium in brevi, dante Domino, feliciter consumetur. Nos enim reputabimus nobis ipsis impensum, quicquid gratie et honoris ei duxeritis impendendum. Datum^c Anagnie II idus decembris.

35. 6) v. Winkelmann ibd. — 7) Henrico Vladislavo.

35 36. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.* — b) *,fis' eod. atramento corr. R.* — c) *Dat. ut supra' R; supplevi ex ep. 98, quae Henrico duci Brabantiae missa est (Potth. n. 2048).*

1) *Guidonem.* — 2) *Ottoni IV.*

37.

Otto IV, Romanorum rex, Innocentio III papae gratias agit, quod regem Bohemiae, lantgravium Thuringiae et marchionem Moraviae in suas partes duxerit, eique de rerum suarum meliore conditione scribit.

[1203 mense dec.]

5

Apographum exstat in Innocentii III registro super neg. imp., quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. vol. VI) asservatur, fol. 28^r, ep. 105 [in edit. 106] (R).

Baluzius, Epp. Innoc. III, t. I, pag. 735 — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 20, num. 16, — Erben, Reg. Boh. I, pag. 217, num. 475 (frgm.), — Migne, Patrolog. lat. t. 216, col. 1108 — Posse, Cod. dipl. Sax. regiae, I Hauptth., tom. III, pag. 62, num. 70 — Böhmer-Ficker, 10 Reg. imp. V, num. 230.

Cum papae responsum (Potthast, Reg. num. 2097) anno 1204 ian. 25 datum sit, litteras regis a. 1203 mense decembri scriptas esse verisimile est.

Sanctissimo patri ac domino I.¹ dei gratia sacrosancte Romane ecclesie summo pontifici, O.² eadem gratia et sua Romanorum rex et semper augustus, 15 salutem cum filiali dilectione. Cum post deum, pater sancte, vos semper habeamus propicium et benignum, sicut exaltatio et sublimatio^a nostri honoris manifeste declarat, honorem nobis divinitus collatum deo et vobis semper velimus ascribere, cum in cinerem et favillam negocium nostrum redactum fuisset, si manus vestra vel auctoritas beati Petri in partem nostram non declinasset, 20 hoc semper pre oculis habebimus, quoad usque vixerimus. Sane innotescere vobis cupimus, quod status noster de die in diem prosperatur; et hoc non excellentie nostre, sed deo et vobis et ecclesie Romane ascribimus. Regem Boemie,³ langravium Thuringie,⁴ marchionem Moraie⁵ per potentiam non habuimus, sed per magnam vestram sollicitudinem et frequentem, de qua non dubitamus, 25 sed de die in diem super hoc magis certificamur. Curiam enim sollempnem habuimus proxima quinta feria ante festum beati Martini,⁶ in qua multi principes imperii fuerunt, archiepiscopi, episcopi, duces, comites et alii quam plurimi nobiles. — — —

38.

30

Innocentius III papa Leopoldo VI, duci Austriae, confirmat sententiam ab Eberardo II archiepiscopo Salisburgensi latam, quod matrimonium iuramento promissum cum filia ducis Bohemiae contrahere non teneatur, cum pacti conditiones servatae non fuerint.

Anagniae [1204] ian. 7.

35

37. a) ,sullimato‘ R.

1) Innocentio III. — 2) Otto IV. — 3) Přemyslum Otakarum I. — 4) Hermannum. —

5) Henricum Vladislavum. — 6) die 6 nov. Curiam hanc Susati (Soest) habitam esse sub epistulae huius finem rex refert.

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom V) asservatur, fol. 97v, lib. VI, ep. 201 (R).

Bréquigny, *Diplomata II*, ps. I, pag. 400, num. 201 — Migne, *Patrolog. lat. t. 215, col. 225, num. 201*, — Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 217, num. 476 — Palacký, *Ital. Reise*, pag. 19, num. 31 (reg.) — Potthast, *Reg. num 2083* — Meiller, *Reg. der Babenberg*. pg. 92, num. 49 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, *Reg. imp. V, num. 5875*. — V. et. Meiller, *Reg. archiep. Salisb.*, pag. 182, num. 54.

Nobili viro ^a duci Austrie.^a Ex parte tua fuit propositum coram nobis, quod olim ^b filiam nobilis viri ^c ducis Boemie sub conditione desponsans, 10 firmiter promisisti, immo etiam iuramento firmasti, quod eam duceres in uxorem, dummodo matrem eius^d a se nullatenus separaret. Verum cum dux ipse matrem eius a se penitus separasset, contrahere cum filia noluisti, sed duce ipso a iuramento, quod tibi prestiterat, absoluto, ab eo quoque fuisti a iuramento, quod ipsi prestiteras absolutus. Cumque postmodum ad petitionem tuam inquisitionem 15 horum venerabili fratri nostro ^e Salzburgensi archiepiscopo duxerimus committendam, ut statueret, quod crederet expedire: ipse cognita plenius veritate, te denunciavit ad copulam huiusmodi non teneri. Nos igitur denuntiationem ipsam, sicut inquisita et cognita veritate rationabiliter facta est, ratam haberi volumus et mandamus, et ne quis veniat contra eam, auctoritate apostolica prohi- 20 bemus. Datum Anagnie VII idus ianuarii.^b

39.

Innocentius III papa Přemyslo Otakaro I, regi Bohemiae, iura et privilegia ab imperatoribus quondam concessa et nuper ab Ottone IV, Romanorum imperatore electo, confirmata auctoritate apostolica confirmat.

25

Laterani 1204 apr 15.

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. V) asservatur, fol. 124r, lib. VII, ep. 54 (R).

Bréquigny et du Theil, *Diplomata II*, ps. II, pag. 488 — Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pg. 23, num 19 (reg.), — Migne, *Patrolog. lat. tom. 215, col. 339, num. 54*, — Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 217, num. 477, — Jireček, *Cod. iur. Boh. I*, pag. 33, num. 20. — Palacký, *Ital. Reise*, pag. 19, num. 33 (reg.) — Potthast, *Reg. num 2179* — Böhmer-Ficker-Winkelmann, *Reg. imp. V, num. 5886*.

¶ Innocentius ¶ episcopus, servus servorum dei, karissimo in Christo filio^a ..¹ regi Boemorum illustri^b salutem et apostolicam benedictionem.^c Sic sibi spiritualis et materialis gladius mutue mutuant subventionis auxilium et vicissim

35 38. a) *Superscriptio colore rubro scripta est. R. — b) genuine ,vii ianuař id⁹ sed transpositionis signis correctum, R.*

1) Leopoldo VI. — 2) Nomen ignoratur. — 3) Přemysli Otakari I. — 4) Adelam. — 5) Eberhardo II.

39. a) ,Inn. — filio' desunt R. — b) .illustri regi Boemorum' R, ubi superscriptio haec colore rubro scripta est. — c) ,sal. — benedictionem' desunt R.

40 1) Přemyslo Otakaro I.

communicant vires suas, ut defectus suos ope vicaria suppleant et uterque alterius perficiat imperfectum. Decet enim, ut sibi ad invicem suffragentur, et apud eos, qui gladium spirituale non timent, ius ipsius armis gladius materialis alleget, et spiritualis temporali, cum necesse fuerit, auctoritatis sue robur impendat et tribuat super hiis, que minus essent valida sine ipso, valorem. Cum igitur karissimus in Christo filius noster illustris rex Otto, in Romanum imperatorem electus, iura et privilegia, que ab antiquo tibi et tuis predecessoribus ab imperatoribus fuere concessa, suo tibi duxerit privilegio confirmanda,² et tam libertates, quam^a terras et castra et alia tibi concesserit: ut dispositioni regie auctoritas pontificalis accedat, concessiones ipsas, sicut ad honorem tam ecclesie quam imperii^e 10 sunt, auctoritate apostolica confirmamus et^f presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo^g omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumperit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se neverit incursum. Datum Laterani XVII kalendas maii, pontificatus 15 nostri anno septimo.^h

40.

Innocentius III papa magistro et fratribus hospitalis sanctae Mariae Teutonicorum Pragae possessiones, quas eis Vladislavus, marchio Moraviae, et Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, in Opava donaverant, confirmat.

20

Laterani 1204 apr. 15.

Autographum in membrana scriptum in tabulario regio Dresdensi asservatur (A).

Emler, Reg. Boh. IV, pag. 710, num. 1772 (summa).

In dextro membranae replicatae margine voces aliquot tribus lineis dispositae atramento pallido scriptae erant, quae scriptura iam legi non potest. Juxta filos, quibus bulla appensa est, ad sinistram eadem, ut videtur, manu, quae autographum scripsit, adnotatur: „Ric[ardus]“ [= Ricardus?]. In autographi tergo in angulo superiore sinistro alio atramento scriptum est; „sc//.“, a quibus litteris paullo ad dextram in membranae margine superiore alio atramento alia manus cancellariae apostolicae adnotavit: „[co]r[re] [id est: corrigere] magistro hospital(is) sce Mar(ie) Teutonicorum“. In utroque angulo inferiore asteriscus cum quinque 30 radiis pallido atramento delineatus est.

¶ Innocentius ¶ episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis magistro et fratribus hospitalis sancte Marie Teutonicorum^a Pragensis salutem et apostolicam benedictionem. Annuere consuevit sedes apostolica piis votis et

39. ^{d)} ,tam' R. — ^{e)} sequitur ,concessa', quod autem eodem atramento cancellatum est R. — 35 ^{f)} ,et — communimus^c tantum voce ,etc^c indicantur in R. — ^{g)} Quae subsequuntur usque ,Datum^c tantum voce ,etc^c indicantur in R. — ^{h)} ,pont. n. a. sept.^c desunt in R.

2) Privilegium hoc iam deperditum est; v. num. 34.

40. ^{a)} ,hospital sc̄e Mař Teut^c in loco raso eadem manus (eodem atramento) corredit A. —

honestis petentium || precibus favorem benivolum impetrari. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulatio||nibus grato concurrentes assensu: possessiones, quas dilectus filius nobilis vir marchio Moraue, domus vestre fundator, et quas karissimus in Christo filius noster rex Boemorum illustris in Oppaua 5 vobis pietatis intuitu concesserunt, quia^b eas iuste et pacifice possidetis, auctoritate vobis apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indigationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se no-10 verit incursum. Datum Laterani XVII kalendas maii, pontificatus nostri anno septimo.

Autographo appendet e filis sericis coloris flavi et rubri bulla plumbea Innocentii III papae, eadem cuius imaginem dedit Diekamp in Mitth. d. Instituts f. österr. Gesch. III, tab. ad pag. 621, num. 5 et 26.

15

41.

Innocentius III papa Přemyslo Otakaro significat, se eum in posterum regem appellare velle eumque monet, ut primo quoque tempore a rege Ottone se faciat sollemniter coronari. Laterani [1204] apr. 19.

20 *Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. V) asservatur, fol. 122v, lib. VII, ep. 49 (R).*

Raynaldi Ann. eccl. t. XIII ann. 1204 § 54 = Balbin, Miscell. hist. Bohem., dec. I, lib. VIII, pag. 6, num. 7, = Lünig, Cod. Germ. dipl. I, pag. 958 — Bréquigny et du Theil, Diplomata II, ps. II, pag. 484 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 24, num. 20, = Migne, Patrolog. lat. tom. 215, coll. 333, num. 49, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 218, num. 478, = Jireček, Cod. iur. Bohem. I, pag. 34, num. 21 — Palacký, Ital. Reise pag. 19, num. 34 (reg.) — Potthast, Reg. num. 2186 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 5887.

regi Boemorum illustri.^a Licet ante tue promotionis tempora multi fuerint in Boemia regio diadematate insigniti, numquam tamen potuerunt a predeces-30 soribus nostris Romanis pontificibus obtinere, ut reges eos in suis litteris nominarent. Nos quoque tum predecessorum nostrorum vestigiis inherentes, tum considerantes sollicite, quod a nobili viro Philippo^b duce Sueuie te feceras coronari, qui cum coronatus legitime non fuisset, nec te, nec alium poterat legitime coronare, regem te hactenus non duximus nominandum. Verum cum ad commonitionem^c apo-35 stolice sedis et nostram, relicto duce Sueuie, ad karissimum in Christo filium nostrum illustrem regem Ottonem, in Romanum^d imperatorem electum, te con-

40. ^{b)}, quia^c eodem atramento eademque manu in loco raso scriptum; genuine hic, sicut^d positum esse videtur.

41. a) Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) , Ph' R. — c) , nitionē in loco raso scr. R. — 40 d) , Romañ' R.

verteris usus consilio saniori, et ipse habeat te pro rege, tam intuitu precum eius quam tue devotionis obtentu, regem te de cetero reputare volumus et vocare. Tu igitur taliter gratiam tibi factam agnoscas et sic ingratitudinis vicium studeas evitare, ut tua devotio mereatur, quod et gratia tibi detur ex gratia, et data gratis perpetuo conservetur, provisurus attentius, ut quam citius poteris ab 5 eodem rege Ottone te facias sollempniter coronari. Datum Laterani XIII kalendas maii.

42.

Innocentius III papa ecclesiae Pragensi libertates ab Otakaro, rege Bohemiae, concessas confirmat.

Laterani 1204 apr. 20. 10

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropolitani Pragensis assertur (A).

Erben, Reg. I, pag. 218, num. 479 (extr.). — Potthast, Reg. num. 2189.

In membranae replicatae parte sinistra iuxta filos, quibus bulla appensa est, eadem fere 15 manus, quae autographum scripsit, atramento pallido adnotavit: ,Ric' [= Ricardus?]. In autographi tergo in angulo superiore sinistro alio atramento littera ,F' scripta est. In tergi angulo inferiore sinistro nota quaedam erasa est; in dextro autem angulo inferiore signum quoddam conspicitur atramento pallido delineatum, quod in cancellaria apostolica factum esse videtur. 20

¶ Innocentius ¶ episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis . .¹ preposito et capitulo Pragensis ecclesie salutem et ¶ apostolicam benedictionem. Solet annuere sedes apostolica piis votis et honestis petentium precibus favorem benivolium impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus gratum impertientes as¶sensum, donationes, que vulgo suode,^a glaua et naroc 25 appellantur, a karissimo in Christo filio nostro rege Boemorum illustri vobis factas intuitu pietatis,² sicut rationabiliter facte sunt, vobis et per vos ecclesie vestre auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presum- 30 pserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Laterani XII kalendas maii, pontificatus nostri anno septimo.

Autographo appendet e filis sericis flavei et rubei coloris Innocentii III papae bulla plumbea eadem atque in num. 40.

35

42. a) ,suoδ' A.

1) Christiano? — 2) Přemysli Otakari I privilegium iam non exstat.

43.

Innocentius III papa Sigifrido II, archiepiscopo Maguntino, regis Bohemiae petitionem de metropoli in Bohemia erigenda indicat eique mandat, ut rei necessitate et utilitate diligenter cognita, sententiam suam sibi significet.

5

Laterani [1204] apr. 20.

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. V) asservatur, fol. 123r, lib. VII, ep. 51 (R).

Bréquigny et du Theil, *Diplomata II*, ps. II, pag. 486 — Würdtwein, *Nova subsidia dipl. II*, pag. 101, — Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pag. 24, num. 21 — Migne, *Patrolog. lat. t. 215*, col. 336, num. 51, — Palacký, *Ital. Reise*, pag. 19, num. 35 (reg.). — Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 218, num. 480 (reg.) — Potthast, *Reg. num. 2188* — Böhmer-Will, *Reg. arep. Magunt. II*, pag. 131, num. 49 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, *Reg. imp. V*, num. 5888.

..¹ archiepiscopo Maguntino.^a Usque adeo se nobis in facto tuo hactenus pro maiori parte opposuit ecclesia Maguntina et sic contumaciter in sua obstitutione permanxit, nec adhuc etiam adicit, ut resurgat, ut si ei vellemus promeritis respondere, non solum quia te caput suum admittere despicit, membris possemus eam penitus mutilare. Sed quia non intelligit, quante dignitatis privilegium et honoris augmentum per sedem sit apostolicam consecuta, deberemus reducere caput ad caudam et primam novissimam facere ac novissimam prime preferre in perpetuam memoriam rebellionis ipsius et eius obprobrium semperternum, ut ex pena ipsius alii discerent, quod non est tutum contra torrentem brachia dirigere et contra stimulum calcitrare. Verum quia personam tuam sincera diligimus in Domino caritate, pro te adhuc eidem ecclesie duximus deferendum, licet quanto magis differimus penam eius, tanto simus etiam eam gravius puniti, nisi quantocius expiaverit culpam suam et genimina viperarum, que in ea latebras suas fovent, pedibus tuis exhibuerint se calcanda et apud te cum filio prodigo proclamarint: pater iam non sumus digni vocari filii tui, fac nos sicut aliquos ex mercenariis tuis² et inter ipsos admitte, qui te pastorem nostrum et animarum nostrarum episcopum non admisisimus hactenus, nec fuimus venerati. Sane supplicarunt nobis karissimus in Christo filius noster illustris rex et populus Boemorum, ut cum tu propter locorum distantiam et diversitatem linguarum minus sufficias circa eos metropoliticum officium exercere: nos qui vice Christi tenemur universis fidelibus providere sollicitudine pastorali, tum propter evidentem utilitatem, tum etiam propter necessitatem urgentem in Boemia, cum spacious et populosa sit multum, sedem metropoliticam statuere dignaremur, per quam non tam honori eorum quam saluti utiliter consulatur. Licet autem propter contumaciam ecclesie Maguntine petitio hec accelerari deberet potius quam differri:

43. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R*

1) *Sigifrido II. — 2) Cf. Luc. XV, 19.*

ne tamen contra te aliquid agere videremur, eam non statim admittendam, sed super hiis, que circa eam inquirenda fuerunt, mandamus inquiri, ut si forsan evidens utilitas et urgens necessitas id exposcat, provideamus ecclesie Maguntine, dum tamen a suo resipiscens errore ad mandatum apostolicum humiliter revertatur, ut per hoc non tam aliquid honori eius subtractum, sed additum videatur. 5 Hec igitur fraternitati tue duximus intimanda, ut tuam nobis signifiques voluntatem, sciturus, quod si super hoc duxerimus procedendum, honori tuo sufficienter, dante Domino, curabimus providere. Datum Laterani XII kalendas maii.

44.

Innocentius III papa regi Bohemiae petenti, ut metropolis in Bohemia 10 constituatur, rescritbit de re esse deliberandum; necesse esse, ut ecclesia Maguntina assensum suum tribuat; T. subdiaconum in Bohemiam se legare, indicat, qui in rem inquirat; tum petitionem per sollemnes nuntios denuo sibi proponat, hortatur.

Laterani [1204] apr. 21.

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto 15 Vaticano (inter Reg. Vatic. t. V) asservatur, fol. 123^v, lib. VII, ep. 52 (R).

Bréquigny et du Theil, Diplomata II, ps. II, pag. 487 = Würdtwein, Nova subs. dipl. II, pag. 103, = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 27, num. 23, = Migne, Patrolog. lat. t. 215, col. 337, num. 52, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 219, num. 481. — Palacký, Ital. Reise, pag. 19, num. 36 (reg.) — Potthast, Reg. num. 2191 — Böhmer-Will, Reg. arep. Magunt. II, pag. 131, 20 num. 50 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 5890.

.¹ regi Boemorum illustri.^a Monet nos tue nobilitatis devotio et fidei sinceritas exhortatur, ut in quibus cum deo et honestate valemus, petitiones tuas benignius admittamus. Cum enim consiliis nostris acquieveris hactenus et in posterum mandatis apostolicis te exponas, decet, ut devotioni tue dilectio 25 nostra respondeat et sedes apostolica te honoret, cum tu eius honorem studeas efficaciter promovere. Sane per tuos nobis nuncios supplicasti et karissimus in Christo filius noster . .^b Hungarie rex illustris pro te apud nos suppliciter intercessit, ut in Boemia metropolim construere dignaremur, cum spacious et populosa sit terra et ab ecclesia Maguntina, cui est metropolitico iure subiecta, tam^b locorum 30 distantia quam linguarum diversitate divisa, ut cum per Romanum imperium obtinere meruerit regiam dignitatem, per Romanam ecclesiam mereatur dignitatem metropoliticam obtinere. Licet autem tam te quam terram tuam velimus in quibus honeste possumus honorare, quia tamen arduum est negocium et petitio continet novitatem, mirari te nolumus et moveri,^c si non protinus preces tuas duximus 35 consumandas, cum magna deliberatione res egeat, ut quod dispositum fuerit,

44. a) Superscriptio colore rubro scr. R. — b) ,quam' R. — c) ,mirari' errore scriptoris R.

1) Přemyslo Otakaro I. — 2) Emmericus.

tanto stabilius perseveret quanto cum maiori fuerit maturitate statutum. Siquidem ostendenda nobis est prius et urgens necessitas et utilitas evidens, que fieri hoc exposcat, facultas et voluntas ecclesie, in qua sedes debet metropolitica stabiliri, et utrum in Boemia dioceses possint statui competenter, statuende metropoli 5 supponende. Preterea convenienda et commonenda super hoc est ecclesia Maguntina, ne si aliter factum fuerit, venerabilem fratrem nostrum S.³ Maguntinum archiepiscopum, quem ereximus, deicere videamur, si ex hoc concitaverimus plus in eum ecclesie sue odium et scandalum civitatis. Ut reddamur igitur de omnibus certiores, dilectum filium T., subdiaconum et capellani nostrum, virum 10 utique litteratum, providum et discretum, nobis et fratribus nostris merito sue probitatis acceptum, in Boemiam destinamus, qui super hiis et aliis, de quibus viderit inquerendum, inquirat, et plene nobis super hiis, que contingunt negocium ipsum, significet veritatem. Tu quoque non tantum per litteras tuas et populi, set per sollempnes nuncios tuos et episcopi ac ecclesie, quos talia petere deceat, 15 petitionem tuam poteris innovare, ut super hiis melius procedere valeamus, prout viderimus expedire. Nos enim promptam gerimus voluntatem in hiis et aliis petitiones tuas, quantum cum deo possumus, exaudire. Tu ergo facias eundem subdiaconum secure ad presentiam predicti archiepiscopi Maguntini perduci et presentari litteras nostras capitulo Maguntino, ne si aliquid omissum fuerit ex 20 hiis, que ipsi inquirenda commisimus, in negocio ipso plene procedere non possimus. Datum Laterani XI kalendas maii.

45.

Innocentius III papa canonicos et ministeriales Maguntinos de eorum rebellione adversus ecclesiam Romanam et archiepiscopum eorum facta obiurgat 25 eisque significat regis atque populi Bohemorum de metropoli in Bohemia erigenda petitionem, cuius concessio ecclesiae eorum detrimento esse possit.

Laterani [1204] apr. 21.

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. V) asservatur, fol. 124r, lib. VII, ep. 53 (R).

Bréquigny et du Theil, *Diplomata II*, ps. II, pag. 488, — Württwein, *Nova subs. dipl. II*, pag. 106, — Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pag. 26, num. 22, — Migne, *Patrolog. lat. t. 215, col. 338* — Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 219, num. 482 — Palacký, *Ital. Reise*, pag. 19, num. 37 (reg.) — Potthast, *Reg. num. 2192* — Böhmer-Will, *Reg. arep. Magunt. II*, pag. 131, num. 51 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, *Reg. imp. V*, num. 5889

Canonicis et ministerialibus Maguntinis spiritum consilii sanioris.^a Supplicarunt nobis humiliter et devote karissimus^b in Christo filius noster illustris

44. 3) *Sigifridum II.*

45. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.* — b) *pro ,karissimus — utiliter in R legitur: etc. ut in ea, que mittitur archiepiscopo f. i. e. registri epist. 51] in eundem fere modum usque: 40 consulatur e qua quidem epistula partem hanc supplevi.*

rex et populus Boemorum, ut cum archiepiscopus vester propter locorum distantiam et diversitatem linguarum minus sufficiat circa eos metropoliticum officium exercere, nos, qui vice Christi tenemur universis fidelibus providere sollicitudine pastorali, tum propter evidentem utilitatem, tum etiam propter necessitatem urgentem in Boemia, cum spaciosa et populosa sit multum, sedem metropoliticam 5 statuere dignaremur, per quam non tam honori eorum quam saluti utiliter^b consulatur, ut sicut per Romanum imperium obtinere meruit regiam dignitatem, ita quoque per Romanam ecclesiam mereatur dignitatem metropoliticam obtinere. Licet autem multi^c de ecclesia Maguntina, si^d tamen dicendi sunt de ecclesia, qui suis exigentibus culpis precisi sunt ab ecclesiastica unitate propter rebellionis excessum 10 et inobedientie vicium, in quo contra maiestatem divinam, Romanam ecclesiam et archiepiscopum suum obstinata mente perdurant, gravi meruerint animadversione puniri: nos tamen, qui correctionem paterno desideramus affectu, memores eius, que filia specialis et honorabile membrum apostolice sedis existit, non statim petitionem huiusmodi duximus admittendam; sed prius inquirere disposuimus, 15 que super hiis fuerint inquirenda, ut si forte petitionem ipsam admittendam esse neverimus, provideamus in ea, sicut expedire viderimus, ecclesie Maguntine, dum tamen a suo resipiscens errore se non reddat indignam. Alioquin non nobis, sed vobis merito poteritis imputare, si forte, qui caput abicitis, membrum aliquod amittatis. Vestrum igitur erit taliter honori nostro deferre, ut et nos vestro de- 20 beamus deferre honori, providentes vobis in tempore oportuno, ne forte post tempus non providentie, sed penitentie vobis locus merito reservetur. Datum Laterani XI kalendas maii.

46.

Innocentius III papa Danieli II Pragensi et Roberto Olomucensi episcopis et 25 [Vicemiloj], archidiacono de Bechyně, indicat regem Bohemiae se hortante paratum esse ad subsidium Ottoni IV, Romanorum imperatori electo, eisque mandat, ut parochianos suos, qui regi eidem damnum aliquod afferre conati fuerint, poena afficiant.

Laterani [1204] apr. 21. 30

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. V), asservatur, fol. 124r, lib. VII, ep. 55 (R).

Bréquigny et du Theil, Diplomata II, ps. II, pag. 489 — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 28, num. 24, — Migne, Patrolog. lat. t. 215, col. 339, num 55, — Erben, Reg. Boh. I, pag. 220, num. 483. — Palacký, Ital. Reise, pag. 19, num. 38 (reg.) — Potthast, Reg. num. 2190 — 35 Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 5891.

..¹ Pragensi et ..² Olomucensi episcopis et ..³ archidiacono de Behin.^a Cum karissimus in Christo filius noster P.,⁴ illustris rex Boemie, iuxta mandatum

45. c) ,m' ex ,d' statim inter scribendum corr. R. — d) ,si' ex ,qui' corr. R.

46. a) Superscriptio colore rubro scripta est R.

1) Danieli II. — 2) Roberto. — 3) fortasse Vicemilo. — 4) Přemysl.

nostrum ad subsidium karissimi in Christo filii nostri illustris regis Ottonis, in Romanum imperatorem electi, sit expositus et paratus: pati nolumus nec debemus, ut ab aliquibus pregravetur, maxime dum in eius fuerit obsequio constitutus. Ut autem indemnitati ipsius auctoritate apostolica consulatur, discretioni vestre 5 per apostolica scripta mandamus atque precipimus, quatinus, si qui forsitan in preiudicium eius aliquid presumpserint machinari, unus quisque vestrum parochianos suos laicos per censuram ecclesiasticam, clericos vero per subtractionem beneficiorum, sublato appellationis obstaculo, ab huiusmodi presumptione auctoritate nostra compescat. Datum Laterani XI kalendas maii.

10

47.

Innocentius III papa ad Emmerici, regis Ungariae, querelas respondens, se operam daturum esse promittit, ut ei damna restituantur, quae Joannitius, dominus Bulgarorum, illi intulerit, cum ipso rogante regi Bohemiae, Ottoni IV regi Romanorum foedere coniuncto, exercitum subsidio contra Philippum misisset.

15

[*Romae 1204 sept. 15.*]

Exemplar insertum est litteris papae Leoni cardinali s. Crucis, legato apostolico missis, quarum apographum exstat in Innoc. III regestorum volumine II, quod in tabulario Vaticano secreto (inter Reg. Vatic. t. V) asservatur, fol. 141^v—143^r, lib. VII, ep. 127 (R).

20

Bréquigny et du Theil, Diplomata II, ps. II, pag. 545 — Migne, Patrolog. lat. t. 215, col. 413, — Palacký, Ital. Reise, pag. 19, num. 39 (frgm.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 221, num. 486 — Potthast, Reg. num. 2284 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 5903.

Epistula notis chronologicis omnino caret, sed verisimile data est eodem die atque epistula Leoni cardinali missa, quae data est: „Rome apud s. Petrum XVII kalendas octobris“.

— — Quod autem scripsisti, quoniam prefatus Iannitius¹ terram, quam 25 pater tuus sorori tue,² imperatrici Grecorum, dedit in dotem, detinet occupatam, et terram Seruie, tue corone subiectam, adiuncta sibi paganorum multitudine copiosa crudeliter devastavit, ita quod preter eos, qui per eius tirannidem sunt perempti, non pauci christiani sunt in paganorum captivitatem deducti, eo vide- licet tempore, quo precibus nostris inductus, rege Boemie a Philippi consortio 30 separato et regi Ottoni coniuncto, cum ipso pro isto validum contra illum exercitum destinasti³: certissime neveris, nobis esse valde molestum, quicquid in tuam iniuriam et iacturam noscitur attemptatum, et ut tibi congrue satisfiat, nos diligens studium impensuros et operam efficacem. — —

48.

35 *Robertus, episcopus Olomucensis, testatur Agnetem, viduam Cunonis de Potvorov, monasterio in Plasy villas quasdam, quarum nomina adferuntur, donavisse.* — 1204 —.

47. 1) *Johannes dictus Kalojan, rex Bulgariae. Vide Huber, Österr. Gesch. I, pag. 372, 377.* —

40 2) *Margaretha. — 3) Cf. Winkelmann, Philipp v. Schwaben I, pag. 288, nota 3.*

Apographum saec. XVIII praebet Bened. Scheppi, Lapis sepulchralis fundatoris et benefactorum... monasterii de Plassio (1744), cuius cod. ms. in tabulario Musaei regni Bohemiae asservatur, pag. 60 (B). — Alterum apogr. erat in Dobneri Annal. Hagec. tom. VII, cuius cod. ms. nunc latet, pag. 74 (D).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 23, num. 18 (ex D) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 222, 5 num. 488 (frgm.) — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutsch. in Böhmen XII, pag. 64, num. 17 (reg.).

Noverint tam presentes^a quam futuri, quod cum ego Rubertus, Olomucensis episcopus, consecrarem ecclesiam maiorem Placensis monasterii, domina quedam Agnes nomine, nobilis cuiusdam viri Cunonis de Potworow^b vidua, villas quasdam 10 Placensi monasterio in eiusdem ecclesie consecratione contulit,^c quarum hec sunt nomina: Mozdiliscz,^d Hluboki,^e Vplevice,^f Udrazka,^g Zrubni.^g Fuit autem eius ordinatio talis, ut de redditibus et proventibus harum villarum conventus Placensis haberet oleum et allecia in adventu domini et in quadragesima. Aliam autem villam Wladimiriz^h nomine, quam emit, ad hoc ordinavit, ut de eius 15 proventu commode et sufficienter procurentur in cenaⁱ domini pauperes et^k advenientes. Ut autem hec essent rata et inconcussa, rogavit me ista sub excommunicatione ponere. Quod et feci. Quicunque ergo ista immutaverit, cuiuscunque conditionis sit vel dignitatis, sive sit episcopus, sive rex, sive abbas, sive monachus, sive clericus, sive laicus, a deo^l omnipotente sit excommunicatus. Facta 20 sunt autem^m ista episcopatus domini Danielis, Pragensis episcopi, anno quinto,ⁿ cuius permissione ac voluntate maiorem ecclesiam prefati monasterii Placensis consecravi, anno ab incarnatione domini MCCIII.ⁿ

Autographo appendebat sigillum Roberti episcopi, cuius imaginem praebet B. Quae quidem imago licet non sit accurata, tamen sigillum illud eadem forma confectum esse ostendit 25 atque sigillum, quod chartae num. 78 appensum est.

49.

Innocentius III papa Roberto, episcopo Olomucensi, mandat, ut P. presbyterum, qui diaconatus gradu praetermissso ad sacerdotii ordinem promotus erat, poenitentia ipsi iniuncta, diaconum consecret.

Romae [1205] ian. 21. 30

48. *a)* ,praesentes^c et sic etiam infra semper ,ae^c pro simplici ,e^c B. — *b)* ,Potvorov^c D. — *c)* ,Mozidlík^c D. — *d)* ,Hluboky^c B, D; ,Glubochi^c habet charta Agnetis a. 1193 data. — *e)* ,Upleuice^c D; ,Vplewi^c charta Agnetis — *f)* ,Vdrascha^c charta Agnetis. — *g)* ,Srubni^c D. — *h)* ,Wladimierz^c D. — *i)* ,coena^c B. — *k)* ,et^c deest D. — *l)* ,domino^c D. — *m)* ,autem sunt^c B. — *n)* ,MCCIV^c B. 35

1) Litteras Agnetis de Potvorov anno 1193 datas v. in Cod. dipl. Boh. I, pag. 309, num 342. Villa ,Mozidlík^c ibidem non adfertur; sed etiam istam ab Agneta monasterio Plessensi donatam esse, diploma Přemysli Ottakari regis a. 1214 maii 15 datum asseverat. — 2) Annus perperam expressus est, nam annos pontificatus sui Daniel episcopus ab anno 1198 (mense fere maio exeunte) computasse videtur; cf. num. 33.

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. t. V) asservatur, fol. 166r, lib. VII, ep. 192 (R). — Fragmentum exstat in Decr. Greg. IX, l. V, tit. 29 de cler. per salt. pr., c. 1.

5 *Bréquigny et du Theil, Diplomata II, ps. II, pag. 613 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 34, num. 26, = Migne, Patrolog. lat. tom. 215, col. 505, num. 192, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 224, num. 490 (exc.) — Palacký, Ital. Reise, pag. 19, num. 40 (reg.) — Potthast, Reg. num. 2381.*

Olomucensi episcopo.^a Tue nobis presentate littere continebant, quod, sicut ex relatione quorundam bonorum virorum acceperas, P. presbyter, lator presentium, diaconatus ordine pretermissso, se fecit ad gradum sacerdotii 10 promoveri. Cumque super hoc ab ipso quesisses diligentius veritatem, ipse tibi secreto humiliter est confessus, se pro certo nescire, si res taliter se haberet, sed ex quo boni viri hoc asserebant, inter quos fuerat conversatus, credebat assertioni eorum, eo quod ipse tempore, quo ordines inferiores suscepit, infra annos discretionis fuerat constitutus. Tu igitur ipsum ad apostolicam sedem 15 transmittens, nobis humiliter supplicasti, ut cum eo misericorditer agere dignaremur. Nos igitur eius miserie condolentes, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatinus condignam penitentiam pro huiusmodi negligentia iniungas eidem, et ea peracta, quia non intelligitur iteratum, quod factum esse nescitur, ipsum in diaconum ordinare procures, et sic de misericordia eundem ministrare 20 permittas in ordine sacerdotis. Datum Rome apud sanctum Petrum XII kalendas februarii.

50.

Innocentius III papa Přemyslum Otakarum I, regem Bohemiae, monet, ut ad regis Ottonis, in Romanorum imperatorem electi, fidelitatis obsequium sine 25 dilatione qualibet revertatur. [Romae 1205 mart. ex.]

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine III, super negotio imperii inscripto, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. t. VI) asservatur, fol. 32r, ep. 122a (R).

30 *Baluzius, Epist. Innoc. III, t. I, pag. 743 = Migne, Patrolog. lat. tom. 216, col. 1125 — Posse, Cod. dipl. Saxon. reg. I Hauptth., t. III, pag. 74 num. 93. — Potthast, Reg. 2491 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 5922.*

35 *Epistula iisdem verbis conscripta erat atque regestri epist. 122, quae lantgravio Thuringiae missa est, e qua eam restitui. Quae quidem epistula signo chronologico omnino caret. Cum autem eiusdem regestri ep. 119 (Potthast num. 2448), in qua de principibus quibusdam scribitur, qui Ottone rege relicto, eius adversario adhaereant, (teste codice ms. bibl. reg. Berolinensis lat. oct. no 50 ep. 30) data sit Romae apud s. Petrum 1205 mart. 18, etiam epistulam nostram eodem fere tempore scriptam esse, verisimile est.*

49. a) Superscriptio colore rubro scripta est R.

regi Boemorum illustri.^a Quia libere voluntatis arbitrium quanto violentius quis flectere nititur, tanto amplius in puritate sui propositi confirmatur: non credimus, quod violentia . .¹ ducis Suevie tuam mutaverit voluntatem et animum^b variarit, licet^c ei coactus fueris militare. Cum ergo necessitate cessante, cessare soleat necessitatis effectus, serenitatem tuam^d monemus et exhortamur 5 attente et per apostolica tibi scripta mandamus, quatinus cum tempus acceperis, ad karissimi in Christo filii nostri illustris regis Ottonis, in Romanorum^e imperatorem electi, fidelitatis obsequium sine dilatione qualibet revertaris et sic in eius dilectione proficias, ut et in gratiam nostram proficere merearis.

51.

10

Philippus, rex Romanorum, pacem inter fidelem suum Johannem, abbatem Hersfeldensem, et cognatum suum Hermannum, lantgravium Thuringiae, factam litteris comprobat, in quibus inter alia dicitur: „Omnia damna abbati et fratribus suis a lantgravio et suis illata a tempore, ex quo Boemus hostis imperii conversus est in fugam¹ et nos lantgravium in nostram recepimus gratiam, 15 ipse lantgravius debet restituere.“

Norimbergae 1205 maii 23.

Posse, Cod. dipl. Saxon. I Hauptth., t. III, num. 87 (ex autogr. tabularii Marburg.) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 109.

52.

20

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Slavkoni comiti villam Týnčany ad ius reginae pertinentem donat, petente Constantia regina.

— 1205 [ante sept. 8].

Donatio haec anno 1207 demum litteris comprobata est. Vide infra num. 75.

Erben, Reg. I, pag. 224, num. 492.

25

53.

Innocentius III papa prioris et fratrum hospitalis Hierosolymitani in Bohemia existentium atque possessionum, quas in Bohemia et Moravia habent, protectionem suscipit.

Romae 1205 nov. 5. 30

Autographum in membrana scriptum in tabulario magni prioratus Melitensium Pragae asservatur (A).

50. a) ,Nobili viro langravio Turingie' R; cum autem post litterarum finem ibidem adnotetur: ,Scriptum est in eundem modum regi Boemorum illustri', superscriptionem hanc editioni meae praefixa. — b) ,imu' in loco raso scr. R. — c) ,et' in loco raso scr. R. — d) ,monemus nobilitatem tuam' R; mutavi secundum stilum curiae. — e) ,Roman' R.

1) *Philippi.*

51. 1) *Apud Ilmam 1204 ante sept. 17; v. Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 85^a et Winkelmann, Philipp v. Schwaben I, pag. 327.*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 35, num. 27 — *Migne, Patrol. lat. tom. 217, col. 149, num. 104, — Erben, Reg. Boh. I, pag. 225, num. 491 (reg.) — Delaville Le Roulx, Cartulaire général des Hospit. de St. Jean de Jérusalem II, pag. 53, num 1224. — Potthast, Reg. pont. Rom. num. 2605.*

- 5 *In dextra membranae replicatae parte eodem fere atramento eadem ut videtur manu, quae autographum scripsit, adnotatur: ,Roff' [== Roffridus] In autographi tergo in sinistro angulo superiore alia manus eiusdem temporis scripsit: ,Mil'.*

¶ Innocentius ¶ episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis priori et fratribus hospitalis Ierosolimitani in Boemiam^a constitutis salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis precibus inclinati, personas vestras et possessiones, que in Boemia et Moravia vobis pia sunt liberalitate collate, vel quas in posterum deo propitio iustis modis poteritis adipisci, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Rome apud sanctum Petrum nonis novembris, pontificatus nostri anno octavo.

Autographo appendet e filis sericis flavei et rubri coloris bulla plumbea Innocentii III, eadem atque supra in litteris num. 40.

54.

Silvester, abbas Cladrubensis, praedium monasterii sui in villa Mladotice 25 Meingoto, abbati Plassensi, vendit; pro quo quadraginta marcas et praedium in Piňovany se accepisse attestatur. — 1205 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A). — Apographum saec. XVIII praebet cod. ms. in tabulario Musaei r. Boh., qui „Lapis sepulchralis fundatoris monii. de Plassio“ inscribitur, pag. 187.

Erben, Reg. Boh. I, pag. 225, num. 493 (exc.) — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen XII, pag. 64, num. 18 (reg.).

Autographum ignota quadam manu scriptum est, quae scribae cuiusdam Cladrubensis esse videtur. — Chartae huius duplex autographum confectum esse ex eo appareat, quod in fine ipsius dicitur. Sed alterum autographum, abbatis Plassensis sigillo instructum, quod monasterio Cladrubensi datum est, iam antiquitus periisse videtur.

Quoniam mens humana sic a se per diversa rapitur, ut quam note rei crescat oblivio,^a nisi posteriorum cognicioni litterali consignetur // testimonio, no-

53. a) ita A.

40 54. a) ,io' in loco raso eadem manu correctum est, A.

verit igitur etas presens et postera, quod ego S.¹ dei gracia dictus Cladrubensis abbas, anno verbi incarnati M^{CCCV}, tempore serenissimi Boemorum regis Odochardi, preedium ecclesie nostre Mladethiz venerabili abbati M.² de Plaz unanimi fratrum nostrorum conniventia pro L^{XX} marcis vendidimus. Quadraginta nempe marcis persolutis, in subpletionem taxate pecunie preedium ecclesie sue in Pnevvan 5 pro XXX marcis ecclesie nostre tradiderunt, ea nimirum conditione, ut si in posterum aliquam contradictionem ab aliquo patiantur, nostra responsione id ratum esse confirmetur. Ceterum ut inviolabilis perpetim maneat statuta conventio, qua utriusque abbatie provisum est utilitati, presens scriptum utriusque sigillo communitum apud nos et ipsos^b censuimus conservandum. 10

Autographo appendet e scidula membranae sigillum de cera naturali confectum, formae rotundae (diametros 50 mm). In sigilli medio imago abbatis pectore tenus expressa conspicitur, qui manu dextra pedum gestat. Circumscrip^tio: + ABBAS CLADORVBENSIS.

55.

Innocentius III papa Eberardo II, archiepiscopo Salisburgensi, abbati Ad- 15 montensi et decano Gurcensi mandat, ut causam de matrimonio Přemysli Otakari, regis Bohemiae, qui Adela uxore legitima repudiata, sororem Andreae, regis Ungariae in matrimonium duxit, exquirant et cum fuerit sufficienter instructa, ad sedis apostolicae examen remittant. Romae 1206 apr. 26. 20

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine IV, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. VII) asservatur, fol. 84r—85r, lib. IX, ep. 60 (R).

Raynaldi Ann. eccl. a. 1206 § 24, 25, — Bréquigny et du Theil, Diplomata II, pars II, pag. 889 = Migne, Patrolog. lat. t. 215, col. 872 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 225, num. 496, — Posse, Cod. dipl. Saxon. reg. I Hauptth., t. III, pag. 76, num. 95 — Fragm. ap. Katona, Hist. crit. IV, pag. 583 et Fejér, Cod. dipl. Hung. II, pag. 372 (ad an. 1199) — Palacký, Ital. Reise, pag. 19, num. 41 (reg.) — Meiller, Reg. arep. Salisburg. pag. 188, num. 83 — Potthast, Reg. num. 2762 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 5962.

Epistulae prior pars ex eiusdem papae litteris, quae anno 1199 mense septembri exeunte vel octobri ineunte ad Ludolfum, archiepiscopum Magdeburgensem, eiusque coniudices missae 30 sunt (v. num. 9), ad verbum fere descripta est.

..¹ Salzeburgensi^a archiepiscopo et ..² abbati Admontensi Salzeburgensis diocesis et decano Gurcensi.^b Ex parte dilecti filii nobilis viri ..³ marchionis Misnensis et A.⁴ sororis ipsius nostris est auribus intimatum, quod cum karissimus in Christo filius noster Boemie rex illustris ipsam A. duxisset legitime 35 in uxorem ac eam decem et octo annis et amplius velut uxorem legitimam pertractasset, filiis et

54. b) ,ip^t in loco raso eadem manu scriptum est, A.

1) Silvester. — 2) Meingoto.

55. a) ,Salzebgēn^t R. — b) superscriptio colore rubro scripta est R.

1) Eberardo II. — 2) Wolframo. — 3) Theodorici. — 4) Adelae.

filiabus ex ea susceptis: tandem suadente humani generis inimico, illam à suo consortio separavit, et venerabilis frater noster .⁵ Pragensis episcopus habito quorumdam prelatorum consilio in quodam monasterio, ad petitionem et mandatum ipsius regis, ipsa volente ad eos accedere, ut suas coram eis proponeret rationes, militibus eiusdem regis prohibentibus bis vel ter ingressum 5 eidem, et ex parte illius appellatione ad sedem apostolicam interposita, sententiam inter eos divortii non est veritus promulgare; ac demum ipse rex quandam aliam, .⁶ sororem videlicet karissimi in Christo filii nostri A.⁷, nunc * regis Vngarie, superduxit. Super hoc autem, cum ad nos querimonia devenisset, causam ipsam venerabili fratri nostro .⁸ Alberstatensi episcopo et coniudicibus eius⁹ duximus committendam; qui postmodum eandem 10 causam instructam ad nostram presentiam remiserunt. Cum denuo tibi, frater Salcburgensis, et bone memorie .¹⁰ Magdeburgensi archiepiscopis et dilecto filio Romario preposito Seburgensi^c causam commisissemus eandem,¹¹ ipsi prefatum regem propter idem negotium citaverunt. Sed quoniam idem rex nuntios eorum, ut asseritur, fecit inhoneste tractari, ipsi non processerunt amplius super 15 causa. Interea vero prefatus rex, correctus à Domino, sicut dicitur, et magna contra ipsum adversitate surgente, reversus ad semet ipsum, dixisse proponitur: Merito hec patior, quia legitimam uxorem meam sine causa dimisi et propter hoc filios meos filiasque confudi. Cumque reatum suum taliter recognosceret, convocatis maioribus terre sue, nichilominus etiam liberis et ministerialibus fratris eiusdem 20 uxoris sue, iuravit ipse fecitque iurari per suos, quod superinductam expelleret ac legitimam revocaret; quod postmodum non implevit, licet illud per litteras signatas sigillo proprio confirmarit. Quamvis igitur ex apostolice servitutis officio simus omnibus in iustitia debitores, volentes tamen ita predictorum marchionis et sororis ipsius iustas petitiones admittere, ut prefatorum regis Boemie ac sororis 25 regis Vngarie iustitiam non ledamus: discretioni vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus, quatinus ad diem et locum partibus competentem vocatis coram vobis quos videritis evocandos, in ipso negotio mediante iustitia usque ad calculum diffinitive sententie, sublato appellationis obstaculo, procedatis et causam sufficienter instructam ad nostrum remittatis examen, prefigentes par- 30 tibus terminum congruentem, quo per procuratores idoneos nostro se conspectui representent, sententiam auctore Domino recepture. Testes autem,^d qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, cogatis veritati testimonium perhibere; nullis litteris veritati et iusticie^e preiudicium facientibus, si que apparuerint a sede apostolica impetrare. 35 Quod si non omnes hiis^f exequendis potueritis interesse, tu, frater archiepiscope,

55. c) ,dil. filio preposito Romañ' R. — d) quae subsequuntur usque ,nullis', voce tantum ,etc' indicantur in R. — e) pro ,et iust. — impetrare' in R ,etc.' tantum positum est. — f) pro ,hiis — interesse' tantum ,etc' legitur in R.

40 5) Daniel II. — 6) Constantiam. — 7) Andreae. — 8) Gardulfo. — 9) i. e.: Bertoldo episcopo Naumburgensi et Winnemaro abbatii de Porta; v. supra pag. 15, lin. 27. — 10) Ludolpho. — 11) Litteras papae dedimus supra num. 20.

cum^g eorum altero ea nichilominus exequaris.
Petrum VI kalendas maii, anno nono.

Datum Rome apud sanctum

Petrum VI kalendas maii, anno nono.

56.

Manegoldus, episcopus Pataviensis, decimarum commutationem inter monasterium Wilhering et ecclesiam in Gramastetten factam approbat. — Inter testes: 5 Rüpertus Holomucensis episcopus.^h

Pataviae 1206 iun. 19.

Urkundenb. d. Landes ob d. Enns II, pag. 504, num. 351 (ex autogr. monii. Wilhering).

57.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, ecclesiae Pragensi quandam terram 10 regalem in territorio villae prebendalis Holubice sitam donat.

[1202—1207.]

Autographa bina in membrana scripta in tabulario capituli metropolitani Pragensis assertantur (A¹, A²); quorum alterum (A²) nunc latet.

Bartholdus Pontanus a Brautenberg, Bohemia pia, pag. 57 (frgm.) — Pessina, Phosphorus 15 septicornis, radius II, pag. 40 = Balbín, Miscellanea hist. r. Boh. decad. I, lib. VI, pag. 13, num 11. — Erben, Reg Boh. I, pag. 221, num. 485 (extr).

Utrumque autographum manu scribæ, quem ,Otakarus 4° appellamus, scriptum est. — Charta notis omnibus chronologicis caret, sed post annum 1201 confecta sit necesse est, quod in ea Cristanus praepositus Pragensis vocatur, quippe qui dignitatem hanc non nisi 20 post annum quem dixi assequi potuit. Ante annum 1207 chartam confectam esse ex eo cognoscimus, quod illo anno praepositi Pragensis munere iam Andreas fungebatur, qui inter testes chartæ huius adhuc praepositus Melnicensis vocatur.

+ ¶ In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. ¶ Regalem decet excellenciam commodis et profectibus ecclesiarum ferventer intendere et omnimodam occasionem // impedimentorum, que^a rebus vel personis ecclesiasticis posset aliquatenus emergere, claro mentis intuitu previdere et previsam munimine regie dignitatis penitus resellcare. Notum itaque sit omnibus presentibus et futuris presentem paginam inspecturis, quod ego Premislo, dei gracia rex Boemie, pro remedio anime mee utilitatibus Pragensis//ecclesie devocius invigilans et eam 30 munificis incrementis affectans dilatare, ut post a deo, bonorum omnium retributore, magna pro parvis, cœlestia pro terrenis, valeam percipere: in villa prebendali, que^a dicitur Golubich, quandam terram, que^a nostro regali dominio subiacebat et in territorio^b predicte ville prebendalis sita est, porcioni eiusdem prebende adiungendam perpetuo iure liberaliter concessimus. Ne autem in posterum huius 35

55. g) ,cum — exequaris' voce ,etc' tantum indicatur in R.

57. a) ,que^a A². — b) ita A¹, A².

nostre largitatis donatio per aliquorum inprobitatem posset^c aliqua falsi^d suggestione^e in irritum deduci, dignum deputavimus, quatinus omnes, qui nostre liberalitatis munus futuris temporibus attemptarent aliqua ducti temeritate violare, gladio anathematis ferirentur. Unde precepimus, ut dominus Daniel secundus,
 5 Pragensis episcopus, ad cuius quoque petitionem predictam donationem^f fecimus, publice^g sentenciam excommunicationis in eos, qui sepe iam dictam donationem^f aliqua perversitate molirentur auferre, promulgaret. Ut autem omnia^h rite et sollempniter facta esse comprobentur, presentem paginam nostri sigilli appensione precepimus roborari.ⁱ Petidores vero et testes huius donationis fuerunt hii:
 10 venerabilis II Daniel Pragensis episcopus, Cristanus Pragensis prepositus et cancellarius, Andreas Pragensis canonicus et prepositus Melnicensis, Benedictus tunc notarius regis et Pragensis canonicus, Zlawek^k comes cum filio suo Boguzlao, Dalebor, Bvdiwoy, Mstidrug^l cum fratre suo Woyzlao.

15 *Autographo A¹ appendet e filis sericis coloris albi et rubri sigillum rotundum de cera naturali confectum, duo latera habens, cuius diametros sunt 71 mm. In priore sigilli parte imago regis in solio sedentis conspicitur, qui corona capiti imposita, in manu dextra sceptrum, in sinistra globum cum cruce tenet. Circumscrip^tio: + PAX REGIS OTACARI IN MANV SCI WENCEΣLAI. In parte aversa sanctus Venceslaus in solio sedens depingitur, qui manu dextra hastam cum vexillo tenet, sinistra scuto innititur. Circumscrip^tio: + SANCTVS WENCEZLAVS BOEMORVM DVX. Figurae in utraque sigilli parte expressae non nisi paulum ab illis differunt, quae in sigillo diplomatis num. 6 conspiciuntur; a quo quidem sigillo sigillum nostrum eo potissimum discernitur, quod singulae circumscriptionis litterae alio loco positae sunt. — Sigillo, quod diplomati nostro appendet, iam a. 1201 mense iulio Otakarus rex utebatur (v. num. 22). — Sigillum, quod autographo 25 A² appendebat, iam avulsum et deperditum est.*

58.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Kladruby tabernas in villa eiusdem nominis donat, consentiente fratre suo Vladislavo.

[1202—1207.]

30 *Apographum a magistro civium civitatis Kladrubensis a. 1629 mart. 17 vidimatum in tabulario regni Bohemiae asservatur (B).*
Charta notis chronologicis omnino caret, sed inter annos 1202—1207 datam esse ex eo colligi potest, quod in ipsa Cristanus cancellarius nominatur.

¶ In nomine sanctae et individuae trinitatis. ¶ Przemysl, rex Boemorum.
 35 Dum gubernacula Boemici principatus a Domino, per quem omnis potestas in caelo et in terra est, consecutus essem et gloria et honore, divitiis quoque, omnes,

57. c) sequitur ,p^c erasa A². — d) genuine ,fasi^c sed ,si^c eod. atramento in ,ls^c corr A¹. — e) sequitur ,m^c (?) erasa A². — f) ,donacionem^c A². — g) ,publice^c A². — h) ,omnia^c eadem manus eodem atramento superscripsit A¹. — i) ,i^c ex ,e^c in loco raso corr. A¹, A². — k) ,k^c ex ,c^c eod. atramento corr. A². — l) ,Mstidrvg^c A².

qui ante me illic regnaverunt, praecedenterem^a: utilitatibus ecclesiarum pro viribus prospicere decrevi, studens obsequio tali placere divinitati. Noverit itaque omnis tam futurorum quam praesentium aetas, me Cladrubiensi cenobio tabernas^b in villa eiusdem nominis cum consensu Wladislai fratris mei et consilio Boemorum donasse. Sed quia quidquid apud homines fit, cita oblivione præterit, idcirco 5 praesentem cartam nostri impressione sigilli et testibus roboratam, in memoriam huius conscriptam, per manus Christiani cancellarii nostri eidem loco contradidi. Quicunque^c vero hanc donationem in perpetuum violare præsumpscerit, deleatur nomen eius de libro viventium et cum Dathan et Abiron descendat in infernum. Testes huius facti: Cristianus^d cancellarius, Zmil, Cirnin camerarius^e cum fratribus 10 suis Brecizlao^f et Dirsizlao,^g Zulizlaus,^h Georius, Beneda, Zstibor,ⁱ Chunradus, Hroznata.^k

59.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, ecclesiae Olomucensis libertates antiquas renovat novisque large additis auget; episcopis villaे Kroměříž possessionem 15 liberam confirmat; praepositurae novissime creatae cancellariam et villam Uherce confert; canonicis liberam episcoporum electionem concedit.

In Olomuc 1207 —.

Exstant duo autographa in membrana scripta, quorum primum in tabulario capituli metropol. Olomucensis (A¹), alterum in tabulario archiepiscopali Cromesirensi asservatur 20 (A²). — Diplomaticus apographum usque ad nomen „Budisslaus“ totidem verbis insertum est confirmationi Innocentii III papae 1207 ian. 8 datae (B), cuius autographum in tabulario capit. Olomuc. asservatur. — Autographi A¹ exemplar insertum est etiam confirmationi Urbani IV papae 1262 apr. 22 datae (C).

Richter, Augustini Olomucensis episcoporum Olomuc. series, Append. pag. 294 (ex C). — 25 Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 38, num. 31 (ex A²) = Erben, Reg. I, pag. 228, num. 501 (extr.), = Jireček, Cod. iuris Bohem. I, pag. 36, num. 23, = Migne, Patrolog. lat., tom. 217, col. 153 — Kobliha, Urkundensammlung betreffend die Privilegien und Rechte des ... Metropolitankapitels zu Olmütz, pag. 1, num. 1 (ex A¹).

Utrumque autographum scriba, quem nota „Otakarus 5“ signamus, manu sua exaravit. 30 Ad eandem manum etiam haec Otakari regis diplomata revocanda sunt: diploma sine anno monasterio s. Petri in Olomuc (v. num. 60), et diploma a. 1223 mart. 2 eidem monasterio datum atque privilegium ordini s. Johannis Hierosolymitani a. 1213 dec. 31 concessum. Eiusdem scribæ manu exaratum est etiam chartae autographum, quam Robertus episcopus Olomucensis a. 1213 monasterio s. Petri in Olomuc dedit. Idem scriba scripsit etiam Henrici 35 Vladislavi marchionis Moraviae privilegium a. 1213 dec. 31 ordini s. Johannis Hierosolymitani concessum et Vladislavi II marchionis Mor. chartam a. 1225 maii 11 monialibus s. Petri in Olomuc datam. Eadem manus praeterea in aliquot Přemysli marchionis Moraviae chartis conspicitur (Erben, Reg. Boh. I, num. 861, 889 al.). Communis haec diplomatum origo, quae a variis

58. *a) „praecedere“ B. — b) aut describentis errore hic numerus omissus est, aut „tabernam“ 40 corrigendum est — c) „Quicunque“ B. — d) „Kristianus“ B. — e) „Zmil camerarius, Cirnin“ B. — f) „Brecihlao“ B. — g) „Dirschlo“ B. — h) „Hulehlaus“ B. — i) „Hstibor“ B. — k) „Hronota“ B.*

5 *personis variis monasteriis ecclesiisque data sunt, facilime explicatur, si scribam istum clericum quendam ecclesiae Olomucensis fuisse censeamus. Cui sententiae convenit, quod Otakarus rex in diplomate nostro praepositurae Olomucensi cancellariae munus assignavit. — In diplomate confiendo auctor e diplomate Vladislavi II ducis Bohemiae aa. 1146—1148 dato (Cod. dipl. Boh. I, num. 157) nonnulla de libertatibus, quae ecclesiae concessae sunt, descriptsit. — Diploma iam anno 1206 exeunte confectum esse ex eo cognosci potest, quod verba eius (usque ad „Budisslaus“ incl.) quae in utroque autographo uno impetu scripta sunt, Innocentii III papae confirmationi, quae data est Romae 1207 ian. 8, inserta sunt. Exemplar, quod confirmatio haec praebet, cum autographi A² lectionibus potissimum concordat; sed ex autographo ipso descriptum non esse, lectiones demonstrant, quas in notis e, f, h damus. —*

10 *In autographi A¹ tergo manu quadam cancellariae apostolicae saec. XIII fere medii scriptum est: „Istud est cum bull(a) privilegium, quod debet fieri ad instar.“ Ibidem in angulo inferiore dextro alia eiusdem temporis manus adnotavit: „Petit dominus rex confirmari inserto tenore.“ Quas quidem annotationes tempore Urbani IV papae scriptas esse ex eo appareat, quod ipsius privilegium, quod datum est Viterbii 1262 apr. 22 autographi A¹ verba accurate repetit. — Palacký, Déjiny, I, ps. 2, 366 et ap. Erben l. l. pag. 624 diploma ex vano in suspicionem vocat. Vide etiam Dudík, Mähr. allg. Gesch. V, pag. 48 sq. et X, pag. 6 sq.*

15 *(C.) ¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Ego Premisl^a dei gratia rex Boemorum tercius, venerabili^b episcopo Olomucensi ¶ Ruberto suisque successoribus et Olomucensi ecclesie in perpetuum.^b Cum regie dignitati cedat ad gloriam, quociens sanctam veneratur et sublimat ¶ ecclesiam, nostre placuit serenitati eius previdere^c necessitati, ita ut nostre benignitatis experiatur beneficia, et nobis inde proveniant divini^d [mun]eris^d emolumenta. Noverit itaque tam presens etas quam futura posteritas, quod antiqua Olomucensis ecclesie renovantes privi-*

20 *legia, dec[revimus^e] omnes] eius possesiones,^f sive sint in Boemia, sive in Moravia, ab omni genere^g tributorum, vectigalium^h aliar[umque omnium exactionum] esse absolutas. Adientes, ut nullus pro castrorum * edificatione vel reedificatione sive pro aliqua ingruenti expeditioneⁱ secundum [quod in] antiquis continetur privilegiis,¹ homines episcopatus et ecclesie audeat inquietare. Ius quod datur pro capite, sive pro fure, vel pro*

25 *swod,^j principi vel eius inbeneficiatis, venerabili patri nostro Roberto^k episcopo et eius successoribus et ecclesie^l concessimus perpetuo obtainendum; hoc statuentes de fure: si in maleficio fuerit deprehensus manens in prediis ecclesie, sive capiatur et coram iuditio^m convincatur, eiusⁿ bona furis remaneant ecclesie, fur vero^o secundum quod placuerit principi puniatur. Si vero homines episcopatus et*

30 *ecclesie in aliquo coram iuditio culpabiles inveniuntur, nec nobis nec iudicibus nostris curialibusque vel inbeneficiatis aliquid inde proveniat utilitatis, sed apud^p*

40 **59.** *a)* ,Premissl[‘] litteris elevatis scriptum A². — *b)* ,venerabili — perpetuum[‘] omittit B. — *c)* ,providere[‘] B. — *d)* quae uncis hic et infra includuntur, in A¹ cum membrana putrefacta perierunt. — *e)* ,decrevimus[‘] deest A². — *f)* ,possessiones eius habitas vel habendas[‘] A². — *g)* ,onere[‘] B. — *h)* ,collectarum[‘] addit A². — *i)* ,expedicione[‘] A². — *j)* ,vel pro swod[‘] omittit B. — *k)* ,Roberto[‘] B. — *l)* ,et ecclesie[‘] om. B — *m)* ,iudicio[‘] A². — *n)* ,eis[‘] B. — *o)* ,remaneant, ipse vero[‘] A² et B. — *p)* ,aput[‘] A².

1) *In diplomate Vladislavi II ducis, quod dedimus in Cod. dipl. Boh. I, pag. 162, num. 157.*

episcopum et eius successores culpe perseveret satisfactio, nisi in quo tenetur satisfacere adversario. Cetera ut omnia breviter comprehendamus, omne ius, quod spectat ad usus principum, eis remittimus, ut plena et perfecta gaudeant libertate, nec ullus eis novas conditiones audeat inponere vel eorum iura mutare. Villam Cromezir cum foro et omni iure suo, quam quasi episcopo Olomucensi obligatam 5 precedentium principum fatebatur invidia, cum felicis memorie Johannes episcopus,² a reverendo patre nostro Ruberto,^k qui in presentiarum^q est decimus, a principe Moraue Ottone nigro pro CCC marcis emerit,^s ab omni inpetitione^r nostra et successorum nostrorum absolvimus, sanctientes,^s quod episcopus Olomucensis^t et eius successores plenam in ea habeant, omni impedimento remoto, pro velle 10 suo disponendi facultatem. Cum autem omni iuri divino contraria inoleverat consuetudo, quod decedente episcopo bona illius in usus principum vendicabantur, visum fuit nostre pietati istam abolere abusionem, hoc decernendo, quod ultima fata decedentis episcopi ecclesie non cedant ad detrimentum, cum eius patroni beatus Petrus apostolus et Paulus et felix martyr Wencezlaus^u apud^v deum vivant 15 in eternum. Decedente ergo episcopo omnia episcopatus et ecclesie bona sub manu decani et prepositi ecclesie illius integra eius successori reserventur, nec aliquis ea audeat occupare vel^w minuere vel in usus principum vendicare. Contigit autem,^x quod ab antiquis temporibus ecclesia illa preposito carebat, unde visum fuit patri nostro Ruberto^y in ea prepositum ordinare, qui [fra]tribus illius ecclesie 20 debito modo provideret et eorum necessitati responderet. Set cum deceat regiam manum ubique pluere beneficia, prepositure illi [cancellariam] nostram cum villa, que vocatur Vherchi,^z ad quam decimus denarius cum decima aratrorum nostrorum spectat^{aa} et omnium rerum ad utilitatem^{bb} nostram [pertinen]cium,^{bb} contulimus, interdicentes, ut nullus hec audeat inmutare. Libertatem etiam in episcoporum 25 electione, quam quidam principes impedit solebant, canonici[ci] illi[us] ecclesie secundum iura canonum libere et absolute concedimus et, ne in posterum irritetur, prohibemus. Ut autem hec omnia rata et inconcussa permaneant, hanc nostre serenitatis paginam nostro sigillo fecimus roborari et^{cc} a venerabili patre nostro Ruberto^y in die pasche publice excommunicari. Si quis autem contra hanc nostram 30 venerit constitutionem, rerum suarum gravi multetur dispendio et deum cum sanctis suis sibi adversum in extremo senciat iuditio.^m Huius rei sunt testes: Walterus decanus Olomucensis^t et archidiaconus Znoemensis,^{dd} Radosslaus archidiaconus Olo- mucensis, Bozko^{ee} archidiaconus Prerowensis,^{ff} Esau archidiaconus Brecizlauensis, Hermannus abbas Gradiscensis, Arnust^{gg} camerarius Olomucensis,^{hh} Willalmus 35

59. ^{q)}, presatarum^{A²}. — ^{r)}, inpetitione^{A²}. — ^{s)} genuine ,sanctentes^{et in loco raso corr.}
^{A¹.} — ^{t)}, Olom^{A¹}, A², Olomonceñ^B. — ^{u)}, Vencezlaus^B. — ^{v)}, apud^B. — ^{w)}, et^{A²}, B. — ^{x)}, etiam A², B. — ^{y)}, R^C B. — ^{z)}, Vherci^B. — ^{aa)}, spectat^{deest} A², B. — ^{bb)}, pertinentium^{A²}. — ^{cc)}, quoslibet ausu temerario contra eam venientes^{hic scribae incuria omissum est; cf. Cod. dipl. Boh. I, pag. 165, lin. 1.} — ^{dd)} litterae^{et archidiaç Znoem} cum membrana delecta perierunt A². — ⁴⁰
^{ee)}, Bosko^B. — ^{ff)}, Prerouen^B. — ^{gg)}, Arnust^{A²}. — ^{hh)}, Olomucensis^{omissum} A², B.
²⁾ II, 1104—1126 febr. 21. — ³⁾ Vid. Cod. dipl. Boh. I, pag. 121, linea 4.

Vsich,ⁱⁱ Zlauko,^{jj} Bogusslaus Odoleni,^{kk} Bogutha^{ll} et Heinricus frater eius iudex Olomucensis, Medlo castellanus Olomucensis, Sudomirus,^{mm} Petrus Ross,ⁿⁿ Predbor hebki,^{oo} Sdisslaus Grutowich,^{pp} Sudiwoy, Donatus, Sulizlaus cum filio Slawata,^{qq} Johannes cum fratre Hren, Odolen, Rohchę,^{rr} Radosslaus,^{ss} Pribizlaw^{tt} Suarowich^{uu} cum fratre Sdizlao,^{vv} Semisslaus^{xx} cum filiis, Kohhanus,^{yy} Budisslaus,^{zz} Boruth,^a Pomnen Jarogneuich, Bludo, Doven cum fratre Nedamiro, Jacobus, Lvthek, Zbrasslaw, Weliz, Welen, Buz, Bicen, Rathmir, Predbor Cenakowich, 10 Woyzlav, Sezema, Luder, Neplah, Skyrben, Sudek, Sobehyrd de Clobuk, Woyteh cum fratre Domamiro, Smil cum fratre Andrea, Gron, Ondreiek.^b Cononici^c Olomucenses: Wratek, Vtessen, Sbygneu, 15 Andreas,^d Chuzcray, Bogusslaus,^d Petrus, Jacobus, Syfridus, Stephanus.

Pomnen^a Jarognewich, Bludo, Doben cum fratre Nedamiro, Jacobus, Lutek, Zbrazlaw, Weliz, Velen, Buz, Bicen, Rathmir, Predbor Cenakowich, Voysslaw, Sezema, Luder, Neplah, Skyrben, Sudek, Sobehyrd de Clobuch, Voyteh cum fratre Domamiro, Smil cum fratre Andrea,^b Gron, Ondreiek, Boruth^c filius Wok, Prebor filius Bun, Stanimir filius Wlassin.^c Canonici Olomucenses: Wratek, Vtessen, Zbignew, Andreas,^d Chuzcray, Bogusslaus,^d Petrus, Jacobus, Ziffridus,^e Stephanus.

Acta sunt hec in Olomuc anno
20 ab incarnatione domini millesimo
CCVII. Datum per manus Rapo-
tonis notarii.

Acta sunt hec in Olomuc anno
ab incarnatione domini millesimo
CCVII.^f Datum^g per manus Rappo-
tonis notarii.

Sigillum regis, quod utriquę autographo in filis sericis coloris rubri flavi albi appensum erat, iam avulsum et deperditum est.

25 **59.** ⁱⁱ⁾ ,Vsszich^A; ,Usich^B. — ^{jj)} ,Zlauco^A; ,Slauko^B. — ^{kk)} ,Boguslaus Odol^B. — ^{ll)} ,Boguta^A, ^B. — ^{mm)} ,Ssudomirus^B. — ⁿⁿ⁾ ,Ros^B. — ^{oo)} ,hebky^A. — ^{pp)} ,Sdisslaus Gruto^B. — ^{qq)} ,Ssulizlaus c. fil. Zlauata^B. — ^{rr)} ,Rohche^B. — ^{ss)} ,Radoslaus^B. — ^{tt)} genuine ,Pribizlai['], sed eodem atramento, quo infra testium nomina ,Boruth['] etc. addita sunt, corr. A¹; ,Pribislau^B. — ^{uu)} ,Swarowich^A; ,Suarouich^B. — ^{vv)} ,Sdisslao^A; ,Scizlao^B. — ^{xx)} ,Semizlaus^A; ,Semislaus^B. — ^{yy)} ,Kohanus^B. — ^{zz)} quae sequuntur, prorsus desunt in B.

(A¹.) ^{a)} ,Boruth — per manus Rapotonis notarii['] alio atramento eadem manus scripsit. — ^{b)} ,Ondreiek['] eadem manus in spatio, ut videtur, vacuo relicto scripsit. — ^{c)} ita A¹. — ^{d)} ,Andreas, Chuzcray, Bogusslaus['] eadem manus in spatio vacuo relicto addidit.

(A².) ^{a)} ,Pomnen — mil. CCVII['] alio atramento scripta esse videntur. — ^{b)} ,Smil cum fratre Andrea['] atramento magis obscuro ead. m. scripsit. — ^{c)} ,Boruth — Wlassin['] eadem manus alio atramento magis distincto in spatio vacuo relicto addidit. — ^{d)} ,Andreas, Chuzcray, Bogusslaus['] atramento magis distincto ead. manus in spatio vacuo relicto scripsit. — ^{e)} ,Ziffridus['] ead. manus in spatio vacuo relicto addidit. — ^{f)} ,VII['] ex ,VIII['] radendo corr. — ^{g)} ,Datum — notarii['] eodem atramento, quo nomina ,Boruth — Wlassin['] (v. not. c) scripta sunt, eadem manus addidit.

60.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, cum coniuge sua Constantia monialibus apud sanctum Petrum in Olomuc tres terras in villa Bukovany et quasdam terras ad castrum Olomucense pertinentes donat eisque carnificem unum in civitate Olomuc addit; homines ipsarum ab edificatione castrorum et a tributis liberat. 5

Charta in membrana scripta in tabulario archiepiscopali Cromesirensi asservatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 146, num. 144 — Erben, Reg Boh. I, pag. 231, num. 506 (fragm. ad ann. cc. 1207)

Charta manu scribæ, quem nota „Otakarus 5' signavimus, exarata est (cf. prooemium ad 10 num 59). — Donationem, de qua hic agitur, ad a. 1206 exeuntem vel 1207 ineuntem spectare verisimile est, quod in charta ista iidem fere testes adferuntur atque in diplomate num. 59. Charta non est absoluta, nec sigillo umquam instructa erat. Mirum est, chartae argumentum non quidem totum, sed una parte sublata in regis diplomate, quod datum est anno 1223 mart. 2, iisdem fere verbis repeti. Qua de causa chartam non nisi proposi- 15 tio nem esse puto, quae ad effectum adducta non sit, cum regis auctoritate non fuerit comprobata.

¶ In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. ¶ Cum in sancta devotione in Christo pie vitam ducentibus religiosam quemlibet christianum sit necesse orationum muniri suffragiis, iustum profecto est, quatinus ipsorum in opiam nostram putantes, ex eis, que nobis ex largitate donationis affluunt divine, eorum suppleximus misericorditer defectum. Noverint itaque tam presentes quam futuri christiane professionis filii, quod ego Premizl, dei nutu tercius rex Boemorum et dux Morauorum, pro remedio peccatorum meorum nec non et predecessorum nostrorum cum coniuge mea Constancia, Boemorum regina, devotis virginibus circa sancti Petri ecclesiam in Olomuch Christo famulantibus tres terras ad Tynech spectantes in villa Bukowan dicta et quasdam ad Olomucense castrum pertinentes iure possidendas hereditario in perpetuum contulimus, addentes eis insuper carnificem unum in civitate Olomuch in subsidium hospitum ad ipsas advenientium. Pauperes vero earum a reedificatione castrorum et ab omnibus tributorum seu vectigalium ceterorumque huiusmodi exactionibus liberali munificencia absolvimus. Ut autem hoc nostre collationis donum robur habeat firmitatis ac deinceps temporum processu ratum teneatur, venerabilem Olomucensem episcopum Robertum perpetuo anathemate confirmare rogavimus scriptique presentis tenore et sigilli nostri regalis impressione simul et nobilium nostrorum, qui presentes tunc aderant, attestacione ceterorumque testium adnotacione fecimus roborari. Huius autem rei testes sunt: Jarozlaw, Slawek, Cyrnin, Arnusth, Wilam, Predbor hebki, Boguzlaw Odolenowich, Petrus Rozss, Sdizlawek Grutouich, Blud, Doben, Pribizlaw, Paulik, Sobehyrd, Swezlaw, Sulizlaw, Jacobus, Hinricus, Luder, Hren, Jan, Nepplah, Boruth, Borutha^a

61.

Innocentius III papa Vladislaum, ducem Poloniae, reprehendit propter omnia, quae hactenus in libertatem ecclesiasticam attentavit, et propter mala, quibus ecclesiam Gnesensem afflixit, eique significat, se [Danielij] Pragensi, [Roberto] 5 Olomucensi, [Theoderico] Misnensi et Poloniensibus episcopis mandavisse, ut sententiam, quam [Henricus] archiepiscopus Gnesensis in eum tulerit, faciant inviolabiliter observari, singulis dominicis et festivis diebus pulsatis campanis et candelis accensis solemniter innovantes eandem, nisi super eis, pro quibus censuram ecclesiasticam incurrerit, redeat ad mandatum ecclesiae.

10

Romae ap. s. Petrum 1207 ian. 4.

Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine IV, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. VII) asservatur, fol. 132^v—133^v, lib. IX, ep. 216 [in editionibus 217].

15

Bréquigny & La Porte du Theil II, II, pag. 1028 = Migne, Patrolog. lat. tom. 217, col. 1060.— Gersdorf, Cod. dipl. Saxon. II Hauptth. tom. I, pag. 73, num. 76 — Palacký, Ital. Reise, pag. 19, num. 42 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 40, num. 32 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 227, num. 500. — Grünhagen, Regest. z. schles. Gesch. I, pag. 89, num. 108. — Potthast, Reg. pontif. 2948.

62.

20

Innocentius III papa Roberto episcopo et capitulo Olomucensi privilegia et libertates, quas Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, ecclesiae Olomucensi eiusque hominibus concessit, confirmat.

Romae 1207 ian. 8.

25

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropol. Olomucensis asservatur (A). — Apographum exstat in transsumpto Mathiae, archiep. Maguntini, dd. 1326 iun. 13, cuius autographum in tabulario archiepiscopali Cromesirensi asservatur (B).

30

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 41, num. 33 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 229, num. 502 (reg.), = Migne, Patrolog. lat. tom. 217, col. 153, num. 106 — Kobliha, Urkundensammlg. betr. die Privileg. d. Metropolitankapitels zu Olmütz, pag. 3, num. 2 — Potthast, Reg. pont. num. 2966.

In sinistro membranae replicatae margine scriptoris signum ,b. f.‘ conspicitur. In autographi tergo in margine superiore atramento pallido litterae ,PR‘ scriptae sunt; inferius in tergi medio nota quaedam cancellariae apostolicae erasa est.

35

¶ Innocentius ¶ episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri . .¹ episcopo et dilectis filiis capitulo Olomencensi salutem et apostolicam benedictionem. Justis petitionum desideriis dignum est nos facilem prebere consensum || et vota, que a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Eapropter, venerabilis in Christo frater et dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus gratum impertientes assen|sum, libertates et immunitates ecclesie vestre et eiusdem

40

62. 1) *Roberto.*

hominibus a karissimo in Christo filio P.² Boemorum rege illustri, concessas, cancellariam quoque regiam et alios redditus prepositure Olomoucensis ecclesie assignatos || ab ipso, sicut^a iuste ac pacifice possidetis et in eiusdem regis privilegio plenius continentur, vobis et per vos ecclesie vestre auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Ad maiorem autem 5 evidentiam privilegium ipsum de verbo ad verbum huic nostre pagine duximus inserendum: C. In nomine sancte et individue trinitatis. Ego Premi[z]l etc.³ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre^b confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit 10 incursum. Datum Rome apud sanctum Petrum^c VI idus ianuarii, pontificatus nostri anno nono.

Autographo appendet e. filis sericis coloris flavei et rubri Innocentii III papae bulla plumbea eadem atque in num. 40.

63.

15

Innocentius III papa Danieli II Pragensi et Roberto Olomucensi episcopis atque Hroznatae praeposito Teplensi mandat, cogant Tēmam nobilem Bohemiae, ut terram quandam olim ab Friderico, duce Bohemiae, monasterio Zwettensi donatam, quam per vim occupatam tenet, restituat.

Romae 1207 febr. 13. 20

Autographum in membrana scriptum in tabulario monii. Zwettensis asservatur (A).

In membranae replicatae priore parte ad dextram haec scriptoris nota eadem manu scripta est: ,Roff.' /i. e. Roffridus.

Innocentius episcopus, servus servorum dei, venerabilibus fratribus ..¹ Pragensi et ..² Olmuncensi episcopis et dilecto filio || Roznat preposito de Tepla, 25 Pragensis diocesis, salutem et apostolicam^c benedictionem. Ad audientiam nostram dilectis filiis ..³ abbate || et fratribus sancte Marie de Zuetl, Cisterciensis ordinis, conquerentibus est delatum, quod nobilis vir Chimo, Pragensis || diocesis, terram quandam, eorum domui a bone memorie Frederico,^a duce Boemie, in helemosinam assignatam,⁴ per violenciam detinet occupatam et reddere contradicit. 30 Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus dictum C.,⁵

62. a) post hanc vocem ,ea' scriptoris incuria omissum est A. — b) ,nre' ex ,nro' radendo correctum est A. — c) ,Pet' in loco raso scriptum, A.

2) Přemyslo. — 3) Sequitur privilegium Přemysli Otakari I (num. 59) usque ad nomen ,Budislauſ' (incl.) totidem verbis descriptum.

35

63. a) ,Fred' A.

1) Danieli II. — 2) Roberto. — 3) Marquardō. — 4) vide Cod. dipl. Boh. I, num. 311.

5) Chimam.

ut terram ipsam supradictis fratribus sine difficultate restituat, ut tenetur, monitione premissa, per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, cogatis. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, simili distinctione, appellatione cessante, cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non 5 omnes his exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exquantur. Datum Rome apud sanctum Petrum, idus februarii, potificatus nostri anno nono.

Bulla, quae e filo cannabino appendebat, iam deperdita est.

64.

10 *Innocentius III papa monasterii in Osek, Cisterciensis ordinis, possessiones quas nominatim recenset, et decimas atque libertates confirmat.*

Laterani 1207 apr. 2.

15 *Apographum servaverunt: codex ms. saec. XVII fere medii, qui „Damascus ex cubiculo abbatis“ inscribitur, pag. 226—227 (B), porro cod. ms. „Privilegia Ossecensis“ a. 1693 exaratus pag. 178 (C) et fratri Malachiae Welcker Historia monii. Ossecensis saec. XVIII conscripta, fol. 9° (D); qui omnes codices in tabulario monasterii in Osek asservantur.*

Sartorius, Cistercium bis tertium, pag. 1011 paucis tantum verbis litterarum mentionem facit.

Innocentius episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis ..¹ abbatii et conventui de Ozzek,^a Cisterciensis ordinis, salutem et apostolicam benedictionem. Solet annuere sedes apostolica piis votis et honestis petentium precibus favorem benivolum^b impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu,^c locum ipsum Ozzek cum omnibus pertinentiis suis,^d Hagini,^e Domazlawiz,^f Hirdlouc,^g Sconveld,^h Duban,ⁱ Bognitz,^j Hyrnscher,^k Bilen,^l Hoschniz,^m Naposcherad,ⁿ in Odoliz^o aratum unum, Grutowatetz,^p Mnichow, Telci,^r in Fridbach duos mansos^s; in Betschou,^g in Odoliz^t et in Swinschitz^s decimam, in monte Gnewin Mozta^t decimam vini, Bresaz^u decimam frumenti, in Merosowicz decimam vini cum decimis aliis^v Grebessin, Ponte et Saidow^x dari consuetis; preterea^y remissionem collecte, que in vulgari

64. ^{a)} ,Ossek[‘] B, C. — ^{b)} ,benevolum[‘] B, C, D, — ^{c)} ,consensu[‘] B, C, D. — ^{d)} ,locum — suis[‘] 30 desunt B, C, D; supplevi tum forma cancellariae apostolicae consueta, tum testimonio chartarum spuriarum nixus, quas ab Otakaro a. 1203 apr. 24 et Daniele episcopo a. 1209 sept. 3 monium Osecense accepisse fertur. — ^{e)} ,Haglin[‘] C; ,Hain[‘] D; ,Hirnscher[‘] post hoc nomen addit D. — ^{f)} ,Donazlawiz[‘] B; ,Donaslawitz[‘] C; ,Damslawitz[‘] D. — ^{g)} ,Hyrdloue[‘] B; ,Hyrdlove[‘] C; ,Hirdloc[‘] D. — ^{h)} ,Schönfeld[‘] B; ,Schönfeld[‘] C. — ⁱ⁾ ,Bochnitz[‘] D. — ^{j)} ,Hyrnscher[‘] hic omittit D. — ^{k)} ,Byln[‘] B, C; ,Billn[‘] D. — ^{l)} ,Hoschnitz[‘] C, D. — ^{m)} ,Potscherad[‘] D. — ⁿ⁾ ,Odolitz[‘] C, D. — ^{o)} ,Grouwatz[‘] B, C. — ^{p)} ,Telti, Münchow[‘] D. — ^{q)} ,Betschon[‘] C; ,Bretschan[‘] D. — ^{r)} ,Odolicz[‘] B; ,Odolitz[‘] C, D. — ^{s)} ,Schwinschitz[‘] C; Schwindschitz[‘] D. — ^{t)} ,Hnewinmozta[‘] B, C. — ^{u)} ,Bresan[‘] C. — ^{v)} ,ex[‘] addit D. — ^{x)} ,Seidow[‘] B; ,Saydow[‘] D. — ^{y)} ,praeterea[‘] et similiter infra ,ae[‘] pro simplici ,e[‘] B, C, D.

1) Hermanno (?). — 2) In charta spuria Danielis epi. a. 1209 sept. 3 data hoc loco in vil- 40 larum elenco villa ,Bresan[‘] adfertur. — 3) In eadem charta spuria ,unum mansum[‘] legitur.

bohemico berna vocatur, et absolutionem omnis iuris forensis et thelonii in provincia Belinensi et libertatem exeundi terram sine thelonio duabus semitis, Copicz^z videlicet una et alia monasterio de Ozsek^{aa} proxima, nec non^{bb} redditus et possessiones pia vobis liberalitate concessa,^{cc} sicut ea iuste ac pacifice possidetis, vobis et per vos monasterio vestro auctoritate apostolica confirmamus 5 et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit,^{dd} indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum
Laterani IV nonas aprilis, pontificatus nostri anno decimo. 10

65.

Innocentius III papa Sigfrido II, archiepiscopo Maguntino, eiusque suffraganeis et aliis ecclesiarum provinciae Maguntinae praelatis mandat, ut abbatem et fratres monasterii in Osek, Cisterciensis ordinis, eorumque possessiones contra invasores defendant.

15 Laterani 1207 apr. 3.

Apographa saec. XVII exstant in cod. ms. ,Damascus ex cubiculo abbatis' inscripto pag. 227—229 (B) et in Libro privileg. monii. Ossecensis anno 1693 confecto, pag. 179 (C), qui in tabulario eiusdem monasterii asservantur.

Sartorius, Cistercium bis tertium pag. 1011 (argumentum tantum brevissimum praebet). 20

In litteris conscribendis eadem forma est adhibita atque in litteris Innocentii III papae, quae a. 1208 ian. 16 ad archiepiscopum Treverensem in favorem monasterii Miraevallis, Praemonstr. ord., datae sunt (Potthast, num. 3273). Priorem epistulae partem usque ,De monachis vero' iisdem fere verbis repetit forma, quae postea Libro provinciali cancellariae apostolicae intexta est (apud Tangl, Die päpstl. Kanzleiordnungen, pag. 262. num. 29). 25

Innocentius episcopus, servus servorum dei, venerabilibus fratribus ..¹ Maguntino^a archiepiscopo et suffraganeis eius et dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis,^b prepositis,^c plebanis et aliis ecclesiarum prelatis, in Maguntina^a provincia constitutis, salutem et apostolicam benedictionem. Non absque dolore cordis et plurima turbacione didicimus, quod ita in plerisque 30 partibus ecclesiastica censura dissolvitur et canonice sentencie severitas enervatur, ut viri religiosi, et hii^d maxime, qui per sedis apostolice privilegia maiori donati sunt libertate, passim a malefactoribus suis iniurias sustineant et rapinas, dum vix invenitur, qui congrua illis protectione subveniat et pro fovenda pauperum innocentia se murum^e defensionis opponat. Specialiter autem dilecti filii ..² abbas 35

64. z) ,Copitz' C, D. — aa) ,Ossek' B. — bb) ,et' addunt B, C, D. — cc) ita B, C, D. — dd) ,attentaverit' B, C, D.

65. a) ,Maguntinensi' B, C. — b) ,archidiaconis, decanis' B, C. — c) ,praepositis' et sic etiam infra semper ,ae' pro ,e' simplici B, C; ,praepositis, plebanis' in aliis eiusdem formae litteris deest. — d) ,hi' B, C. — e) ,murum se' B, C. 40

1) *Sigfrido II.* — 2) *Hermannus (?)*.

et conventus monasterii de Ozzech,^f Cisterciensis ordinis, tam de frequentibus iniuriis quam de ipso cotidiano^g defectu iustitie conquerentes, universitatem vestram litteris petierunt apostolicis excitari, ut ita eis videlicet in tribulationibus suis contra malefactores eorum prompta debeatis magnanimitate consurgere, quod
5 ab angustiis, quas sustinent et pressuris, vestro^h possint presidio respirare. Ideo-que universitati vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus, qua-tenus illos, qui possessiones vel res seu domos predictorum fratrum veⁱ hominum suorum irreverenter invaserint, aut ea iniuste detinuerint, que predictis fratribus ex testamento decedentium relinquuntur, seu in fratres ipsos^j contra apostolice
10 sedis indulta sententiam excommunicationis aut interdicti presumpserint promul- gare, vel decimas laborum seu nutrimentorum ipsorum spretis apostolice sedis privilegiis extorquere, monitione premissa, si laici fuerint, publice candelis accensis excommunicationis sententia percellatis, si vero clerici vel canonici regulares seu monachi fuerint, eos appellatione remota ab officio et beneficio suspendatis;
15 neutram^k relaxaturi sententiam,^l donec predictis fratribus plenarie satisfaciant et tam laici quam clerici seculares, qui pro violenta manuum iniectione anathematis vinculo fuerint innodati, cum diocesani^m episcopi litteris ad sedem apostolicam venientes ab eodem vinculo mereantur absolvvi. De monachis vero et canonicis regularibus id servetur, ut si eiusdem claustris fratres manus in se iniecerint
20 violentas, per abbatem proprium, si vero unius claustris frater in fratrem alterius claustris huiusmodi presumpserit violentiam exercere, per iniuriam passi et infe- rentis abbates absolutionis beneficium assequantur, etiamsi eorum aliqui, priusquam habitum receperintⁿ regularem, tale aliquid commiserint, propter quod ipso facto excommunicationis sententiam incurrisse; nisi^o excessus eorum esset difficilis
25 et enormis, utpote si esset ad mutilationem membra vel sanguinis effusionem procesum, aut violenta manus in episcopum aut abbatem inlecta, cum excessus tales vel similes sine scandalo nequeant preteriri. Si vero in clericos seculares manus iniecerint, pro vitando scandalo mittantur ad sedem apostolicam absolvendi. Villas autem, in quibus bona predictorum fratrum vel hominum suorum
30 per violentiam detenta fuerint, quam diu ibi sunt, interdicti sententie supponatis. Datum Laterani III nonas aprilis, pontificatus nostri anno decimo.

66.

Innocentius III papa abbatibus de Hradiste et Velehrad mandat, ut inquirant de sede episcopali Olomucensi ab ecclesia sancti Venceslai ad priorem ecclesiam 35 cathedralem sancti Petri referenda.

Romae 1207 apr. 5.

65. f) ,Ossek' B, C: correxi ad fidem autographi num. 69. — g) ,quotidiano' B, C. — h) ,nostro' B, C. — i) ,ipsos fratres' B, C. — k) ,neutrum' B, C. — l) ,sententiam' deest B, C. — m) ,diaecesani' B, C. — n) ,reciperent' B, C. — o) ,si' B, C.

Apographum saec. XIV exstat in Libro privilegiorum eccl Olomucensis, quod in tabulario capituli metropol Olomucensis asservatur E I 27, pars II chart. pag. 158—159 (B). — Alterum apographum servavit Copiarium saec. XIV in tabulario archiepiscopali Crome-sirensi fol. K II^v, num. 74 (C).

Wekebrod, Mährens Kirchengesch. I, pag. 157 (perperam ad ann. 1140, ex autogr., ut affirmat, tabularii monii. Gradicensis; qui alterum autographum in eccl. Olomucensis tabulario tunc servatum fuisse ibidem dicit). Lechner in Zeitschr. d. Ver. f. Gesch. Mährens u. Schles. IV, pag. 132 (ex C, perperam ad ann. 1253), cuius lectiones corrigit Snopek in Časopis Matice Moravské XXV, pag. 52, num. 1 = Bretholz, Cod. dipl. Mor. XV, pag. 1, num. 1. 10

Innocencius episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis .¹ de Gradi^a et .² de Welegrad^b abbatibus, Olomucensis diocesis,^c salutem et apostolicam benedictionem. Insinuante venerabili fratre nostro .³ Olomucensi episcopo, nostris est auribus intimatum, quod, cum olim ecclesia beati Petri Olomucensis^a extiterit cathedralis,^e ..⁴ bone memorie predecessor ipsius episcopalem sedem 15 in quendam monticulum situm infra menia civitatis propter corruptum aerem transmutavit, ubi ecclesiam in honore sancti Wencezlai^f studuit dedicare.⁵ Procedente vero tempore princeps terre munitionem quandam in monticulo ipso construxit et eandem ecclesiam muri ambitu circumclusit. Unde cum, ipsius canonicis non valentibus introire libere ad eandem, ecclesia memorata debitiss officiis 20 defraudetur, idem episcopus nobis humiliter supplicavit, ut de nostra connivencia sibi liceat episcopalem cathedram^g ad ecclesiam referre priorem. Quocirca discrecionis^h vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus inquisita super hiis diligencius et cognita veritate, statuatis inde, quod utile fuerit et honestum. Datum Laterani, nonis aprilis, pontificatus nostri anno decimo. 25

67.

Innocentius III papa fratribus hospitalis sanctae Mariae Theutonicorum in Bohemia confirmat villas quasdam ab Otakaro, rege Bohemiae, et Vladislavo, marchione Moraviae, donatas, quarum nomina adferuntur.

Laterani 1207 apr. 11. 30

Autographum in membrana scriptum in tabulario regio Dresdensi asservatur (A).

Emler, Reg. Boh. IV, pag. 710, num. 1773 (reg.).

In membranae replicatae margine dextro eodem atramento eadem manus, quae autographum scripsit, notam ,Pe' [i. e. Petrus] posuit. In autographi tergo in medio margine superiore alio atramento pallido signum delineatum est huius formae: ⊕. 35

66. a) ,Gradiz' C. — b) ,Weligradis' B. — c) ,dyoc.' B, C. — d) ,Olomucz' C. — e) ,kathedralis' C. — f) ,Wenceslai' B. — g) ,kathedram' C. — h) ,discreconi' C.

1) Hermanno. — 2) Ticelino. — 3) Roberto. -- 4) Henricus Zdk. — 5) Cf. Cod. dipl. Boh. I, num. 114 et 115.

¶ Innocentius episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis fratribus hospitalis sancte Marie in Boemia salutem et apostolicam benedictionem. Solet annuere sedes apostolica piis votis et honestis potentium preerbis favorem benivolum impertiri. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus inclinati, 5 villas, que dicuntur Lupatin, Boseumenza, Repin, Luben et Borotizii cum aliis villis pertinentibus ad easdem, quas karissimus in Christo filius noster rex Boemorum illustris et dilectus filius nobilis vir marchio Morauiensis, frater eius, hospitali vestro dederunt intuitu pietatis, sicut eas iuste ac pacifice possidetis, auctoritate vobis apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio 10 communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Laterani III idus aprilis, pontificatus nostri anno decimo.

15 *Autographo appendet e filis sericis flavei et rubri coloris bulla plumbea Innocentii III eadem atque in num. 40.*

68.

Theodericus, marchio Misnensis, et Matheus, abbas in Cella sanctae Mariae (Altzelle), attestantur matronam quandam, Čáslavam (,Zazlauam') nomine, septem 20 fere mansos de praedio monasterii Altzelle, quod Raube appellatur, ad tempus vitae suae emisse. — Inter testes: ,Wrislavs filius regis Boemie.'

Oschatz 1207 apr. 12.

Posse, Cod. dipl. Saxoniae regiae, I Hauptth., tom. III, pag. 87, num. 107 (ex autographo Dresdensi).

25

69.

Innocentius III papa Danieli II Pragensi et Roberto Olomucensi episcopis atque praeposito Litoměřicensi controversiam, quae inter monasterium in Osek et Milhostum nobilem est de possessionibus ab ipso Milhosto quondam donatis, 30 postea vero ablatis, decernendam committit. Viterbii 1207 iul. 11.

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii in Osek asservatur (A).

Schoettgen, Analecta monasterii Ossecensis pag. 9 (perperam V. idus iunii) = Schoettgen & Kreysig, Diplomataria et script. hist. Germ. II, pag. 59 = Dobner, Annales Hagec. VI, pag. 614 = Boczek, Cod. dipl. Mor II, pag. 41, num. 34, = Erben, Reg. I, pag. 229, num 503 (fragm) = Frind, Kirchengesch. Böhmens I, pag. 411, num. 10. — Scheinpflug, Die Urkk. im Klosterarch. zu Ossegg, in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutsch. in Böhmen VII (1869) pag. 189, num. 3 (reg.) — Potthast, Reg. pont. num. 3118 (omnes perperam ad iun. 9).

In membranae replicatae parte priore a filo, quo bulla appensa est, ad dextram eodem atramento atque autographum nota scriptoris scripta est: ,J'. In autographi tergo alio atramento crocei fere coloris littera maiuscula ,S' delineata est.

40

Innocentius episcopus, servus servorum dei, venerabilibus fratribus .¹ Pragensi et .² Olomucensi episcopis et dilecto filio .³ preposito de Luthmeric, Pragensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem. Suam ad nos dilecti filii .³ abbas et conventus de Ozzech, Cisterciensis ordinis, querimoniam destinarunt, quod cum nobilis vir M.,⁴ Pragensis diocesis, quasdam possessiones eis liberaliter 5 duxerit concedendas,⁵ in quibus idem abbas et monachi monasterium postmodum construxerunt: quia propter latronum instantiam et incommoditates alias compulsi sunt ad locum alium se transferre, eos idem^a miles bonis omnibus, que ipsis contulerat, spoliavit, fratres suos exinde violenter expellens. Propter quod bone memorie .⁶ ipsius monasterii abbas timore perterritus, sine sui capituli connivenzia, super bonis ipsis cum milite composuit memorato in eiusdem monasterii preiudicium et gravamen. Quia vero nobis non constitit de premissis, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus partibus convocatis et auditis hinc inde propositis, quod iustum fuerit, appellatione postposita, decernatis, facientes quod decreveritis per censuram ecclesiasticam firmiter observari.⁷ Nullis 15 litteris veritati et iustitie preiudicantibus a sede apostolica impetratis. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur. Datum Viterbii V idus iulii, pontificatus nostri anno decimo.

Autographo appendet e filo cannabino bulla plumbea Innocentii III eadem atque in num. 40.

70.

20

Innocentius III papa abbati de Gerstyn, magistro Henrico de Witin et Tutoni de Heiburch plebanis, Pataviensis diocesis, mandat, ut causam quandam Medlicensis abbatis, in qua [Robertus] episcopus Olomucensis et [Wernherus] abbas de Sancta Cruce atque decanus de Sancta Agatha, Pataviensis diocesis, sententiam minus aequam protulerint, de novo inquirant et decidant. 25

Viterbii 1207 aug. 21.

Huber, Austria ex archivis Mellic. pag. 12 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 48, num. 40 (perperam ad a 1208) = Migne, Patrolog. lat. t. 217, col. 178 — Potthast, Reg. pontif. num. 3162.

71.

30

Philippus, Romanorum rex, Ottонem ducem Meraniae castrum Windberg et „comitatum quendam, qui durat a ponte, qui Regenbrugge dicitur, usque ad

69. a) „idē ‘eos’ A: (pronomen ‘eos’ primo omissum, deinde in loco raso, ubi antea ‘m’ erat, eadem manu additum et rectus verborum ordo signis superscriptis restitutus est).

1) Danieli II. — 2) Roberto. — 3) Hermannus? — 4) Milhost. — 5) Vid. Cod. dipl. Boh. I, 35 pag. 320, num. 355. — 6) Ruthardus (?) — 7) Quo modo lis diiudicata fuerit, ignoramus; sed monasterium in Osek postea possessionem villarum, quae Milhost nobilis ad monasterium in Mašlov fundandum donaverat, ne aliqua ex parte quidem recuperavit.

fluvium, qui Ildse nuncupatur, et a fluvio Danubii usque ad terminum Boemie, quem memoratus dux potestate et iure tenebat imperii,“ Manegoldo episcopo Pataviensi pro feudo quodam ecclesiae Pataviensis et pro mille octingentis marcis condonasse, diplomate suo attestatur.

— 1207 nov. 2.

5

Monum. Boica XXIX, pars I, pag. 539, num. 591 (ex autographo tabularii regni Bavariae Monachi) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 231, num. 508 (reg.) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 168.

72.

10 *Philippus, rex Romanorum, monasterio Tennenbach (in Breisgau) possessionem curiae in Vorstetten confirmat. — Inter testes: ,Otachir rex Boemie.‘
Augustae 1207 dec. 6.*

15 *Marian, Austria sacra I, 2, pag. 295, cuius lectiones ad fidem autogr. tabularii in Karlsruhe corrigit Mone in Zeitschr. f. d. Gesch. d. Oberrheins XI (1860), pag. 21 — Boczek,*

Cod. dipl. Mor. II, pag. 45, num. 38 (reg.) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 232, num. 509 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 169.

20 *Augustae tunc temporis curiam celebrem habitam esse Ann. Col. max. in Mon. Germ. SS. XVII, pag. 822 referunt. Ad hoc tempus etiam ea referenda esse videntur, de quibus Ann. Prag. ad a. 1207 commemorant: ,Eodem anno Gunegundis, filia regis Philippi, data est in matrimonium Wenceslao, filio regis Przemysl‘ (Font. rer. Boh. II, pag. 283); cf. Winkelmann, Philipp v. Schwaben I, pag. 436, not. 1.*

73.

25 *Philippus, rex Romanorum, capituli Salisburgensis possessiones protegendas suscipit et confirmat, petente Alberto praeposito. — Inter testes: ,Odacrius Boemorum rex, Heinricus frater eius marchio Morauię.‘*

Apud Augustam 1207 dec. 10.

Chmel in Sitzungsber. d. Akad. Wien, t. XXVII, pag. 55, not. 2 (ex autogr. tabularii c. r. aulici Vindob.) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 171.

74.

30 *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Plasy donat terram in villa Jinonice cum monte adiacente, qui vocatur Vidovle.*

Pragae 1207 —.

35

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A) — Apographum saec. XVIII exstat in cod. ms. tabularii Musaei regni Boh., qui ,Lapis sepulchralis fundatoris monii. de Plassio‘ inscribitur, pag. 66—67.

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 44, num. 36 (extr.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 230, num. 505 (extr.) — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutsch. in Böhmen XII, pag. 65, num. 19 (reg.).

Autographum manu scribæ, quem Otakarus 3° vocamus, exaratum atque ab ipso verbis contextum est; cf. prooemium ad num. 27.

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. Ego Primiszle, dei gratia rex Boemorum,^a ¶ universis Christi fidelibus tam futuri quam moderni temporis. Equitatis ratio depositit, ut nos, qui^b deo largiente principatum inter homines adepti sumus, ecclesiis eius de donis, quæ nobis large contulit, aliqua reddamus et ab aliis collata nostræ circumspectionis vigilantia custodiamus, nostre protectionis clipeo defensemus. Ille siquidem principatus habenas recte moderatur, qui laudabiliter ab aliis gesta inconvulsa conservare vel imitari non pigritatur. Proinde notum esse volumus tam posteris quam presentibus, quod ego P., rex Boemie, pro remedio animæ meæ, coniugis et parentum^c meorum contuli ecclesiæ beatæ Mariæ de Plaz terram ad aratum in villa Ninoniz cum monte adiacente, qui dicitur Widovle. Ut autem hoc posterorum memoriæ tenacius imprimatur, placuit factum scripto commedari et impressione sigilli nostri roborari, eorum etiam, qui affuerunt, seriatim nomina subnotari. Hec sunt nomina testium^d: Daniel Pragensis episcopus, Robertus Olomucensis episcopus, Andreas prepositus Pragensis, Petrus prepositus de Stragov, comes Cirnin, Budiwoi iudex, Dewis dapifer, Boguta pincerna cum filiis suis Heinrico, Petro et Boguta, Woizlaus dapifer regine, Jaros celerarius, Cubes celerarius Wissegradensis, Pribizlaus miles, Methes villicus Bogutæ, Driloth monetarius, Petrus, Hermannus, Bernardus, Syreth, mercatores. Acta sunt anno dominice incarnationis MCCCCVII.

Data Prage per manum domini Rabodonis cancellarii.

Autographo appendet e filis sericis albis et viridis sigillum regis de cera naturali confectum idem atque in diplomate num. 57.

75.

25

(I) *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Slavkoni comiti villam Týnčany, quae ad ius reginae pertinet, donat, petente Constantia regina.*

— 1205 [ante sept. 8].

(II) *Gerlacus, abbas de Milevsko, villam monasterii sui Černochov et possessiones quasdam in Třískolupy et Kralupy cum Slavkonis comitis villa Týnčany 30 commutat, Přemyslo rege praesente et consentiente.*

— 1207 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario Trebonensi asservatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 44, num. 37 (excerptum partis II) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 224, num. 492 (I) et pag. 231, num. 507 (II).

35

Autographum scriba, quem Otakarus 6° vocamus, scripsit; cuius manus iam in nullo alio eiusdem regis diplomate autographo reperitur.

74. a) reliquum lineæ spatium 39 mm continens vacuum relictum est. — b) ,qui^c eodem atramento superscriptum A. — c) ,en^d ex ,tu^e eodem atramento statim corr. A. — d) post hanc vocem in fine lineæ sequitur spatium 24 mm longum vacuum relictum, A.

40

In nomine sancte et individue trinitatis. Premizel, divina favente clementia (I.) rex Boemorum. Noverint omnes fideles nostri, presentes scilicet et futuri, quod nos ob interventum dilectissime nostrę Constantię reginę fideli nostro Zlauconi quandam villam ad ius reginę pertinentem, Tynsan nominatam, cum 5 omnibus appendiciis suis in recompensationem fidelis servicii sui imperpetue^a usum proprietatis donavimus^b eo tēnore, ut libero ipse Zlauwek fruatur arbitrio, hec tenendi, commutandi, dandi, posteris relinquendi seu quicquid sibi libuerit inde faciendi. Et ut hec nostra regalis donatio firma et inconvulsa permaneat, hanc cartam inde conscribi et sigillis tam nostro quam reginę iussimus robo- 10 rari. Actum hoc anno ab incarnatione domini MCCCV, indictione VIII, anno ducatus domini Premizlonis VIII, regni vero VII. Postulatores et proximi testes huius rei post reginam fuerunt: Tsyrnin camerarius, Zmil de Tuhan et Mylhost. Sane Nedamyr ex precepto regis primo obequitavit et in silvis et agris terminos posuit. Dywis vero dapifer torrentem et rivos obequitavit, Witcone iuniore et 15 tocius vicinus nobilibus presentibus et pariter obequitantibus. Deinde cum rex autumpnali tempore ex venatione in Tynsan pranderet, et Heinricus Witcowitz pro ipsa villa regem interpellaret, prefatus Zmyl de Tuhan regem monuit et rogavit, ut manifeste diceret, utrum Zlauconi vel Heinrico ipsam villam dedisset. Sicque ad professionem regis abiudicato et remoto Heinrico, denuo obequitatum 20 est Zlauconi, et ex eodem loco mittente et precipiente regę obequitavit Budwoy iudex curię et cum eo Jan Dirnozci,^c Jurik de Marsowitz, Dubazk Mztetitz, Zvdizlav de Cralewitz, Hyrdon Jancowitz, Zvda de Cralewitz et cum eis omnis vicinus. Tercio equitavit Tsyrnin camerarius et Dyrzizlaus frater eius, Pribizlaus de Malco- 25 witz, Jan de Ztozitz,^d Herman Jacobitz, Mylozlav, et omnis vicinus. Cum (II.) milicia hominis brevitate temporis coartetur,^e ne bone fidei contractus processu temporis humanam memoriam excedentes in dubium aut in irritum revocentur, nonnumquam roborati litterarum testimonio perpetuantur; vivit enim littera et per eam vivunt diutius actiones. Notum ergo sit tam presentibus quam posteris, quod ego Gerlacus, abbas de Myleuzk, et ego Zlauko comes prospicientes utili- 30 tatibus et commodis utriusque partis, commutationem quarumdam villarum voluntarie célébravimus coram rege Premizlone presente et consentiente, et coram multis testibus ad hoc specialiter vocatis et rogatis, inferius denotatis. Sunt autem hec villarum nomina: Tsyrnochow et in duabus villis, videlicet Trezcolup et Cralup, quecumque Georgius fundator noster habuit, hec ego Gerlacus abbas 35 dedi Zlauconi comiti pro Tynsan et appendiciis suis, addens insuper sibi XL marcas puri argenti; fecimusque concambium hoc ex mutuo beneplacito sub tali pacto, ut pars parti, alter alteri emendet, quicquid unquam alterutrum questionis emerserit. Quod rationabiliter ut videtur factum, ne cui forsitan futuris temporibus

40 75. a) ita A. — b) in fine lineae eadem manus litteris minoribus addidit; litterae ,navimus' superscriptae sunt, A. — c) ita A pro ,Dirnozic' (i. e. Drnošic). — d) genuine ,Ztozitz', sed radendo corr. A. — e) litterae ,oar' iam paene evanuerunt A.

veniat in dubium aut in scrupulum, presentem paginam inde conscribi fecimus et sigillis tam regis et regine quam et nostris eam roboravimus. Actum anno dominice incarnationis MCCCVII, indictione X. Testes, qui huic contractui interfuerunt, sunt isti: dominus Daniel episcopus Pragensis, dominus Rwpertus Olomucensis, dominus Andreas prepositus Pragensis, et omnes fere canonici 5 Pragenses, omnes fere abbates Boemie presentes erant, coram primatibus terre, qui hoc factum laudaverunt et sua acclamatione corroboraverunt.

Autographo appendent e filis sericis albis et rubris duo sigilla de cera naturali confecta:
1) Sigillum regis fere integrum eadem forma expressum atque illud, quod diplomati num. 57 appensum est. 2) Sigillum reginae, cuius pars deflecta desideratur, quod ad eandem formam 10 revocandum est atque sigillum diplomati num. 21 appensum. Circumscriptionis pars quae superest litteras aliquot praebet, quae in sigillo diplomatis num. 21 perierunt: . L CONSTANCIE DE IA BOEMORVM

76.

*Innocentius III papa monasterium in Velehrad, Cisterciensis ordinis, prote- 15 gendum suscipit, omnes possessiones ac bona eius confirmat eique iura et libe-
rates plurimas concedit.*

Laterani 1208 apr. 30.

Apographum saec. XV praebet Codex privileg. monii. Velehradensis, qui in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur, fol. 93r—94v (B). — Aliud apogr. saec. XVIII exstat in 20 codice ms. eiusdem tabularii, coll. Cerroni II num. 120, fol. 1r—3v (C).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 45, num. 39 (ex B) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 233, num. 511 (reg.), = Migne, Patrolog. lat., tom. 217, pag. 173, num. 124 — Potthast, Reg., pontif. num. 3388.

In privilegio conscribendo eadem forma adhibita est atque in privilegio, quod a. 1210 25 jan. 31 monasterio sanctae Crucis concessum est (Potth. num. 3899). Cuius quidem formae vetustissimum exemplum (quod paucis tantum verbis discrepat cum privilegio nostro) praebet Coelestini III privilegium a. 1193 iun. 10 monio. in Heisterbach datum (Jaffé, Reg. pont. 2, num. 17014). Quae forma post concilium generale, a. 1215 habitum, paulum mutata in Libro provinciali cancellariae apostolicae descripta est; v. Tangl, Die päpstl. Kanzlei- 30 ordnungen, pag. 229.

¶ Innocentius^a episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis . .¹ abbati monasterii Welligradi^b eiusque fratribus tam presentibus^c quam futuris regularem vitam professis in^d perpetuum. ¶ Religiosam vitam diligentibus apostolicum convenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis^e incursus aut eos a proposito revocet 35 aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Eapropter,^f dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus clementer annuimus et monasterium Wellicardi, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri et nostra protectione

76. a) ,Innocencius et similiter etiam infra ,c' pro ,t' B. — b) ,monasterii deest B, C; ,Welgdi' B.— c) ,praesentibus et ita infra semper ,ae' pro ,e' simplici C. — d) ,mperpetuum' B. — e) ,teme- 40 ritate' C. — f) ,Quapropter' C.

1) *Ticelino.*

suscipimus et presentis scripti privilegio communimus. Inprimis siquidem statuentes, ut ordo monasticus, qui secundum deum et beati Benedicti regulam atque institutionem Cisterciensium fratrum in eodem loco institutus esse dino-
 scitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascunque
 5 possessiones, quecunque bona idem monasterium in presentiarum iuste ac canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis prestante Domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabuliss^g: Locum ipsum, in quo prefatum monasterium
 10 situm est, cum omnibus pertinentiis suis, grangias cum omnibus^h pertinentiis, cum pratis, vineis, terris, nemoribus, usuagiis et pascuis, in bosco et plano, in aquis et molendinis, in viis et semitis et omnibus aliis libertatibus et immunitati-
 bus suis. Sane laborum vestrorum, quos propriis manibus aut sumptibus colitis,
 tam de terris cultis quam incultis, sive de ortis et virgultis et punctionibus vestrīs,
 15 vel de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos et absolutos e seculo fugientes ad conversionem recipere et eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sineⁱ abbatis sui licentia de eodem loco discedere;
 20 discedentem vero absque^k communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere; quod si quis forte^l retinere presumpserit, licitum vobis sit in ipsos monachos vel conversos regularem sententiam promulgare. Illud districtius inhibentes, ne terras seu quodlibet beneficium ecclesie vestre collatum^m liceat alicui personaliter dariⁿ seu alio modo alienari^o absque consensu totius capituli vel maioris
 25 aut sanioris partis ipsius. Si que vero donationes vel alienationes aliter, quam dictum est, facte fuerint, eas irritas esse censemus. Ad hec etiam prohibemus, ne aliquis monachus sive conversus sub professione vestre domus astrictus sine consensu et licentia abbatis et maioris partis capituli vestri^p pro aliquo fideiubeat vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat ultra pretium capituli vestri providentia
 30 constitutum,^q nisi propter manifestam domus vestre utilitatem. Quod si facere presumpserit, non teneatur conventus pro hiis^r aliquatenus respondere. Licitum preterea sit vobis in causis propriis, sive civilem, sive criminalem contineant questionem, fratrum vestrorum testimoniis uti, ne pro defectu testium ius vestrum^s in aliquo valeat deperire. Insuper auctoritate apostolica inhibemus, ne ullus^t epi-
 35 scopus vel quelibet alia^u persona ad sinodos vel conventus forenses vos ire, vel iudicio seculari de propria substantia vel possessionibus vestrīs subiacere compellat, nec^v ad domos^x vestrās causa ordines celebrandi, causas tractandi vel

76. g) ,vocab. exprim.[‘] B. C. — h) ,omnibus[‘] omittit B. — i) ,absque[‘] hoc loco legitur in Potthast n° 3899 aliisque. — k) ,absque[‘] omittit B. — l) ,forte[‘] deest in B, C; addidi ex Po. 3899 al. — m) ,colatum[‘] B. — n) ,dare[‘] B, C. — o) ,alienare[‘] B, C. — p) ,vestri capituli[‘] B, C. — q) ,constitutus[‘] B. — r) ,his[‘] C. — s) ,nostrum[‘] B. — t) ,nullus[‘] B. — u) ,aliqua quelibet[‘] B. — v) ,ne[‘] B. — x) ,domus[‘] C.

conventus aliquos publicos convocandi venire presumat, nec regularem abbatis vestri electionem impedit aut de instituendo vel removendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Cisterciensis ordinis se aliquatenus intromittat. Si vero episcopus, in cuius parochia domus vestra^y fundata est, cum humilitate ac devotione, qua convenit, requisitus, substitutum abbatem benedicere et alia, que ad officium episcopale pertinent, vobis conferre renuerit: licitum sit eidem abbatii, si tamen sacerdos fuerit, proprios novitios benedicere et alia, que ad officium suum pertinent, exercere, et vobis omnia ab alio episcopo percipere, que a vestro^z fuerint indebite denegata. Illud adicientes,^{aa} ut in recipiendis professionibus, que a benedictis vel a^{bb} benedicendis abbatibus exhibentur, ea sint episcopi forma et expressione contenti, que ab origine ordinis noscitur instituta, ut scilicet abbates ipsi salvo ordine suo profiteri debeant et contra statuta ordinis sui nullam professionem facere compellantur. Pro consecrationibus vero altarium vel ecclesiarum, sive pro oleo sancto vel quolibet alio ecclesiastico sacramento nullus a vobis sub obtentu consuetudinis vel alio quolibet modo quicquam audeat extorquere, sed hec omnia gratis vobis episcopus diocesanus impendat. Alioquin liceat vobis quemcunque malueritis catholicum adire antistitem gratiam et communionem apostolice sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate, vobis quod postulatur impendat. Quod si sedes diocesani episcopi forte vacaverit, interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere et absque contradictione possitis; sic tamen, ut ex hoc imposterum^{cc} propriis episcopis nullum preiudicium generetur. Quia vero interdum proprietorum episcoporum copiam non habetis, si quem episcopum Romane sedis, ut diximus, communionem habentem, et de quo plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eo benedictiones vasorum et vestium, consecrationes altarium, ordinationes monachorum auctoritate apostolice sedis recipere valeatis. Porro si episcopi vel alii ecclesiarum rectores in monasterium vestrum vel personas inibi constitutas suspensionis, excommunicationis vel interdicti sententiam promulgaverint, sive etiam in mercenarios vestros pro eo, quod decimas non solvit, sive aliqua occasione^{dd} eorum, que ab apostolica benignitate vobis indulta sunt, seu benefactores vestros pro eo, quod aliqua vobis beneficia vel obsequia ex caritate^{ee} prestiterint vel ad laborandum adiuverint in illis diebus, in quibus vos laboratis et alii feriantur, eandem sententiam protulerint: ipsam tamquam^{ff} contra sedis apostolice indulta prolatam duximus irritandam; nec littere ulle firmitatem habeant, quas tacito nomine Cisterciensis ordinis et contra tenorem apostolicorum privilegiorum constiterit impetrari. Preterea cum commune interdictum terre fuerit, liceat vobis nichilominus^{gg} in vestro monasterio, exclusis excommunicatis et interdictis, divina officia celebrare. Paci quoque ac tranquillitati vestre paterna imposterum^{cc} solli-

76. ^{y)} ,nostra' B. — ^{z)} ,nostro' B. — ^{aa)} ,addidentes' B. — ^{bb)} ,a' deest C. — ^{cc)} ,in posterum' B. — ^{dd)} ,occasione' deest B et C: supplevi secundum formam. — ^{ee)} ,charitate' C. — ^{ff)} ,tanquam' C. — ^{gg)} ,nihilominus' C.

citudine providere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates et immunitates a predecessoribus nostris Romanis pontificibus ordini vestro concessas nec non et libertates^{hh} et exemptiones secularium exactionum a regibus et principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferreⁱⁱ vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva sedis apostolice auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostre^{kk} constitutionis paginam sciens contra eam temere venire temptaverit, secundo tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honoris que sui careat dignitate reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore ac sanguine dei et domini redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat atque in extremo examine districte subiaceat ultiōni. Cunctis autem eidem loco sua iura servantibus sit pax domini nostri Jesu Christi, quatinusⁱⁱ et hic fructum bone actionis percipient et apud districtum iudicem premia eterne pacis inveniant. ¶ Amen.^{mm} Amen. Amen. ¶

(Rⁿⁿ) Ego Innocentius catholice ecclesie episcopus ss. (B. V.^{oo})

+ Ego Petrus Portuensis et sancte Rufine episcopus ss.

+ Ego Johannes Albanensis episcopus ss.

25 + Ego Johannes Sabinensis episcopus ss.

+ Ego Nicholaus Tusculanus^{pp} episcopus ss.

+ Ego Hugo Hostiensis et Velletrensis episcopus ss.

+ Ego Cinthius^{qq} tituli sancti Laurentii in Lucina presbyter cardinalis ss.

+ Ego Soffredus tituli sancte Praxedis presbyter cardinalis ss.

30 + Ego Cencius^{rr} sanctorum Johannis et Pauli presb. card. tituli Pammachii^{ss} ss.

+ Ego Benedictus tituli sancte Susanne presbyter cardinalis ss.

Ego Petrus sancte Pudentiane tituli Pastoris presbyter cardinalis ss.

+ Ego Gregorius sancti Georgii ad velum aureum diaconus cardinalis ss.

Ego Guido sancti Nicholai^{tt} in carcere Tulliano diaconus cardinalis ss.

35 + Ego Johannes sancte Marie in via lata diaconus cardinalis ss.

76. ^{hh}) ,et libertates' desunt B, C; supplevi secundum formam. — ⁱⁱ) ,aufferre' B, C. — ^{kk}) ,vestrae' C. — ⁱⁱ) ,quatenus' C. — ^{mm}) Quae subsequuntur usque ,Datum' desunt B. — ⁿⁿ) In rotae medio legitur: ,Scs. Petrus Scs. Paulus. || Innocentius papa III' Circumscrip̄io autem hanc papae sententiam praebet: ,Fac mecum, Domine, signum in bonum' (Psalm. 85, 17).

40 ^{oo}) Monogramma deest B, C. — ^{pp}) ,Tusculan' C — ^{qq}), Curth' C. — ^{rr}), Cencj' C. — ^{ss}), Pamachii' C — ^{tt}) ,Quiđ s. Nycholai C.

- † Ego Guala sancte Marie in Porticu diaconus cardinalis ss.
- † Ego Octavianus sanctorum Sergii et Bacchi^{uu} diaconus cardinalis ss.
- † Ego Johannes sanctorum Cosme et Damiani diaconus cardinalis ss.

Datum Laterani per manum Johannis, sancte Marie in Cosmidin diaconi^{vv} cardinalis, sancte Romane ecclesie cancellarii, II kalendas maii, inductione XI, incarnationis dominice anno MCCCVIII,^{xx} pontificatus vero domini^{yy} Innocentii pape III^{zz} anno undecimo.

77.

Innocentius III papa Otakarum I, regem Bohemiae, monet, ut cum iam necessitas, quae eum ab Ottonis, regis Romanorum, obsequio abduxerit, divino iudicio sit sublata, eidem regi in posterum patenter et potenter adhaereat.

[Sorae 1208 iul. ex. — aug. in.]

Apographum exstat in Innocentii III registro super negot. imp., quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. vol. VI) asservatur, fol. 38r ep. 157 [in edit. 156] (R).

Baluzius, Epist. Innoc. III, t. I, pag. 753 = Migne, Patrolog. lat., t. 218, col. 1149, = 15 Erben, Reg. Boh. I, pag. 233, num. 512 — Palacký, Ital. Reise, pag. 20, num. 43 (reg.) — Potthast, Reg. 3478. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6024.

Epistula nota temporis omnino caret, sed vel mense iulio exeunte vel augusto ineunte scriptam esse ex loco, quem in registro habeat, cognosci potest; proxima enim epistula, quae nota temporis non caret, illa est quam papa Ottoni regi misit augusti die 20 (Potth 20 3490). — Cf. etiam Winkelmann, Phil. v. Schw. u. Otto IV v. Braunschw. II, pag. 77, not. 3.

Illustri regi Boemie.^a Sicut nuntiis et litteris tuis nobis multotiens intimasti, ab obsequio karissimi in Christo filii nostri regis Ottonis illustris non voluntas, sed necessitas te subduxit, integrum ei fidem servans in pectore, quam non poteras in opere demonstrare. Cum ergo iam ipsa necessitas, divino iudicio sit sublata,¹ excusationem honestam pretendere non valeres, si ei de cetero non impenderes auxilium et favorem. Tu ergo, fili karissime, divine dispositioni consentiens, que causam ipsius regis evidenti iudicio approbavit, nostrum in hac parte iudicium approbando,^b patenter et potenter eidem adhereas, fidem ei prestitam conservans illesam, ut per hoc divinam et apostolicam gratiam uberioris 30 merearis. Alioquin preter divinam offensam apostolicam quoque censuram incurres, cum eidem regi nolimus in suo iure deesse, qui sumus omnibus in sua iustitia debitores.^c

76. ^{uu}) ,bachi^c C. — ^{vv}) ,diacon^dB. — ^{xx}) ,millesimo ducentesimo VIIIe C. — ^{yy}) ,domini^f B, C. — ^{zz}) ,terci^g B.

77. ^a) *Superscriptio colore rubro scripta est R. — b)* ,approbante^h R. — ^c) *Post epistulam in R haec leguntur:* ,In eundem modum nobili viro langravio Thuringie. In eundem modum duci Brabantie, principio sic mutato: Certa multorum relatione didicimus, quod ab obsequio et cetera. In eundem modum aliis principibus, qui prefato regi adheserunt.ⁱ

78.

Robertus, episcopus Olomucensis, duas villas episcopatus sui cum duobus villis nobilis viri Orphani, filii Gothardi, commutat, Otakaro rege et Vladislavo marchione id concedentibus; idemque ecclesiam in Doubravník in sanctae Crucis 5 festo visitantibus indulgentiam dat.

Olomucii 1208 sept. 25.

Autographum in membrana scriptum in tabulario civitatis Brunnensis asservatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 49, num. 41 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 233, num. 513 (frgm.)

10 *Autographum manu scribae, quem nota ,Robertus 1' signavimus, scriptum est.*

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ R., dei gracia sancte Olomucensis ecclesie episcopus, omnibus qui sunt et erunt, || in perpetuum. Universitatis negotia litteris mandata ex earum memoria trahunt firmitatem. Innotescat igitur presentibus ac futuris, quod ego ¶ Rubertus, ¶ episcopus Olomucensis, cum^a as- 15 sensu^b regis Bohemorum ¶ Ottocari ¶ et fratris eius marchionis Moraorum ¶ Wladizlai ¶ in presencia quam plurium^c nobilium utriusque terre, aprobante^d domino decano W.¹ et uniuerso^e conventu eiusdem ecclesie cambivi ¶ Orphano ¶ vro^f nobili, filio ¶ Gothardi, ¶ duas villas episcopatus mei, Dubraunic scilicet et Dragnik, et terram unius aratri in Dreuniche, pro duabus villis ipsius, Turane 20 videlicet et Petrouich, que episcopatui meo proximiores erant. Verum ne super hac re successoribus meis^g vel quibuslibet aliis litis relinquatur occasio, presen- tem paginam nominibus testium, qui huic commutationi interfuerunt, et sigillorum caractere, mei videlicet et ecclesie, perpetualiter confirmamus, relinquentes in mandatis, quod si quis hoc factum^h infregerit, anathema sit. Testium autem no- 25 mina sunt hec: Waltherusⁱ Olomucensis ecclesie decanus, Stephanus Olomucensis prepositus, Wtesen canonicus, Wratko canonicus, Esau canonicus et archipresbyter Prerouiensis provincie, Ysaac canonicus, Cusdrah canonicus, Andreas canonicus, Pretrus^k canonicus, Radozlaus canonicus et archidiaconus provincie Olomucensis, Jacobus canonicus et magister, Sistridus^l canonicus, Boguzlaus canonicus, Theo- 30 dericus canonicus, Moyses canonicus et archipresbyter Brachizlauensis provincie, Sidebor canonicus, abbas Gradicensis,² abbas Uelgradensis,^m³ Sudcô prepositus, Johannes, Sidon, Sudo capellani marchionis, Godeg, Radozlaus, Johannes, Blasius, Dobrouest, Dedus, Drugosⁿ et Adrastus presbyteri et vicarii Olomucensis ecclesie, Bauarus camerarius Olomucensis, Zauisse castellanus, Doven iudex, Bludo, Jacobus,

35 78. a) ,cum⁸ A. — b) in loco raso ex ,affectu⁹ eadem manu corr. A. — c) genuine scriba ,plurium¹⁰ scriptis, sed postea ,m¹¹ littera erasa, signum abbreviationis superscriptis A. — d) ita A. — e) ,unniūfo¹² A. — f) ita A incuria scriptoris loco ,viro¹³. — g) post hanc vocem in lineae fine litterae ,ft¹⁴ erasae conspiciuntur A. — h) ,factm¹⁵ A. — i) ,Waltheru¹⁶ A. — k) ita A. — l) ita A loco ,Siffridus¹⁷ — m) ,uelgdi¹⁸ A. — n) ,drgo¹⁹ A.

40 1) Walthero. — 2) Hermannus. — 3) Ticelinus.

Kohanus, Buz, Dubache, Zlauata, Paulus beneficiarii^o Olomucensis castri, Radozlau villicus noster.^p Ob memoriam huius facti statuimus, ut quicunque ad ecclesiam de Dubraunik in festivitate sancte Crucis advenerit, quam diu ipsa steterit, septem dierum iniuncte pene^q remissione donetur. Hec autem acta sunt publice in capitulo Olomucensi, hiis et aliis quam plurimis testibus presentibus, verbi in carnati anno MCCCCVIII, indictione XI, epacta I, concurrente II, dominicali littera E, pontificatus nostri anno VII. Data per manus canonici nostri Ysaac VII kalendas octobris.

Autographo appendent e filis sericis purpurei coloris duo sigilla formae rotundae de cera naturali confecta. — In primo sigillo cuius diametros 71 mm sunt, figura episcopi in solio sedentis conspicitur, qui infula capiti imposita, manu dextra pedum gerit, sinistra vero librum tenet. Circumscrip^tio: + RVBERTVS DEI · GRA HOLOO^VNCE^S · ECCLE^E C^PC. — In altero sigillo, cuius diametros etiam 71 mm sunt, figura episcopi cum infula conspicitur, qui genibus nixus pedum umero dextro impositum habet et utraque manu ecclesiae cum duabus turribus speciem tenet. In utraque figurae parte inscriptio est: HEIDR-IC^O C^PC. Circumscrip^tio ab imagine orbiculo seclusa haec est: + ECCL^ESIA — OLOMVC^ENSIS.

79.

Sigifridus II, archiepiscopus Maguntinus, monasterio in Walkenried octo mansos apud Rotenburg sitos tradit per manus Ottonis IV, regis Romanorum. — Inter testes: Witzelaus, filius illustris regis Othacari Boemorum.

Maguntiae 1208 nov. 20.

Urkundenb. f. Niedersachsen II, Die Urkk. des Stiftes Walkenried Abth. I, pag. 57, num. 68 (ex autogr. tabularii in Wolfenbüttel). — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 245. — Cf. Winkelmann, Philipp v. Schw. u. Otto IV v. Braunschw., t. II, pag. 119.

25

80.

Innocentius III papa Ottoni IV regi in Romanorum imperatorem electo significat, se quosdam principes, inter quos etiam regem Bohemiae iterum per scripta exhortatum esse, ut rebus eius faveant, eumque monet, ita se in singulis gerat, ut negotium eius exitum bonum habeat.

Laterani 1208 dec. 4.

30

Apographum exstat in Innocentii III reg. super neg. imperii, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. vol. VI) asservatur, fol. 40^r, ep. 168 (R).

Baluzius, Epp. Innoc. III, t. I, col. 757 = Migne, Patrol. lat., t. 216, col. 1157, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 234, num. 514 — Palacký, Ital. Reise, pag. 20, num. 44 (reg.) — Potthast, 35 Reg. num. 3542. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6043.

78. o) ex ,beneficiarius' eodem atramento statim inter scribendum corr. (bⁿficiarii) A. — p) ,m^r' scribae incuria habet A. — q) ,p^ñne' A.

Illustri regi Ottoni in imperatorem Romanorum electo.^a Licet per dilectum filium magistrum Henricum, sancti Gereonis¹ scolasticum, generales ad omnes principes et speciales ad multos iam dudum litteras direxerimus, quales tue promotioni novimus expedire, quia tamen postmodum quam plures eorum 5 nos consulere curaverunt, cui mallemus eos super imperio adherere, quosdam per iterata scripta fuimus exhortati, videlicet . .² Aquilegensem patriarcham, . .³ Magdeburgensem archiepiscopum, Adolfum quondam Coloniensem, . .⁴ Spirensem episcopum, . .⁵ regem Boemie, .⁶ Austrie ac .⁷ Zaringie duces et quosdam alios, ut tibi potenter faveant et patenter,⁸ in hiis et aliis satagentes honorem 10 tuum indefessa sollicitudine promovere. Quocirca serenitatem regiam monemus attentius et hortamur, quatinus prima, media et novissima tua bona soli altissimo ascribendo, talem circa singula studeas te habere, quod honoris tui processus, qui operante divina gratia et nostra sollicitudine cooperante^b prospere iam dirigitur, feliciter consumetur, de plenitudine gratie nostre securus, quod ad 15 omnia, que tibi noverimus expedire, diligens studium impendemus et operam efficacem. Datum Laterani II nonas decembris, pontificatus nostri anno undecimo.

81.

Innocentius III papa Sigifrido II Maguntino et Alberto Magdeburgensi archiepiscopis significat, quae de divertii sententia inter Otakarum, regem Bohemiae, et Adelam, sororem marchionis Misnensis, lata acta fuerint, eisque mandat, ut inquirant, utrum iudices, quibus legati sui causam hanc commiserint, merito ab ipso rege recusari possint.

Laterani 1208 dec. 11.

- 25 *Apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine V, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. t. VII A) asservatur, fol. 76r, lib. XI, ep. 184 (R).*
Baluzius, Epist. Innoc. III, t. II, pag. 232 — Migne, Patrolog. lat., t. 215, col. 1499, — Erben, Reg. Boh. I, pag. 234, num. 515 — Posse, Cod. dipl. Saxon. regiae, I Hauptth., t. III, pag. 100, num. 127. — Potthast, Reg. 3561 — Mülverstedt, Reg. arep. Magdeburg. II, pag. 131, num. 316 — Böhmer-Will, Reg. arep. Magunt. II, pag. 139, num. 101 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6050.

Maguntino¹ et Magdeburgensi² archiepiscopis.^a Olim per litteras a venerabili fratre nostro .³ Auelbergensi episcopo et dilecto filio abbatte

- 35 **80.** *a) Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) genuine ,cooperante sollicitudine^c sed transpositionis signo superscripto corr. R.*

1) Coloniensis. — 2) Wolfgerum. — 3) Albertum. — 4) Conradum. — 5) Otakarum; v. supra num. 77. — 6) Leopoldum VI. — 7) Bertholdum. — 8) Litterae a. 1208 mense iul. exeunte vel augusto ineunte missae sunt; v. Potthast, Reg. num. 3477—3480.

81. *a) Superscriptio colore rubro scripta est R.*

40 1) Sigifrido II. — 2) Alberto. — 3) Sigebodone.

in Sichem nobis destinatas accepimus, quod cum O., illustrem regem Boemie, super causa matrimonii, que vertitur inter ipsum et nobilem mulierem A.⁴, sororem⁵ marchionis Misnensis, auctoritate tam nostra quam legatorum nostrorum⁶ peremptorie citavissent, parte mulieris ipsius in eorum presentia comparente, idem rex contumaciter se subtraxit. Cum autem ab eiusdem mulieris fuisse⁵ parte propositum, quod memoratus rex B. presbyterum, quem prefati iudices cum litteris citatoriis miserant ad eundem, temere capi fecerat et arcte custodie mancipari, ac iidem^b iudices post peremptoriam diem biduo expectassent, si forsan aliquis pro prefato rege in eorum presentia compareret: quia demum iam die tertia probato per testes idoneos, quod pervenerant littere citationis ad ipsum, 10 suam manifeste contumaciam cognoverunt, excommunicationis in eum sententiam protulere. Cum igitur dictus rex diceretur recusasse predictos iudices ut suspectos, venerabili fratri nostro⁷ Hostiensi episcopo et dilecto filio L.⁸, tituli sancte Crucis presbytero cardinali, quibus tunc fuerat pro causis imperii ac ecclesie ad partes illas officium legationis iniunctum, dedimus in mandatis, quatinus¹⁵ iuratoria cautione ab ipso rege recepta, quod iuri pareret, beneficium impenderent absolutionis eidem et inquirerent, si tamen possent ad hoc intendere, per se ipsos, vel facerent per aliquos idoneos viros inquire, utrum predicti iudices ab ipso possent rationabiliter recusari; qui^c si forent rationabiliter recusati, audirent causam vel facerent audiri, appellatione remota, ita quod cum esset usque ad 20 sententiam in ipsa processum, nobis remitteretur instructa, prefixo partibus termino competente, quo se per procuratores idoneos nostro conspectui presentarent, iustum auctore deo sententiam receptione; alioquin partes ad priorum iudicium remitterentur examen. Verum quoniam ipsi legati propter miserabilem illum eventum, qui rerum statum inopinata morte principis⁹ immutavit, de arrepto²⁵ legationis itinere recedentes, hiis intendere nequiverunt, fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus absoluto prefato rege secundum formam prescriptam, inquiratis sollicite per vos ipsos, utrum iudices antedicti possint ab eo rationabiliter recusari, et in ceteris mandatum apostolicum, quod predictis fuit legatis iniunctum, sublato cuiuslibet contradictionis et appellationis obstaculo,³⁰ exequi procuretis. Datum Laterani III idus decembris, pontificatus nostri anno undecimo.

82.

Innocentius III papa Otakaro, regi Bohemiae, consilium a se petenti suadet, ut Ottonis IV regis rebus potenter et patenter faveat, praesertim cum eidem regi iureiurando sit astrictus.

Laterani 1208 dec. 12.

81. b) ,idem' R. — c) ita (q) distinete R; Baluze et post eum altii ,quod' legunt.

4) Adelam. — 5) Theodorici. — 6) Hugonis card. episcopi Ostiensis et Leonis tit. s. Crucis presb. cardinalis, quibus a. 1207 mense maio legationis officium commissum est; cf. infra 40 num. 88. — 7) Hugoni. — 8) Leoni. — 9) Philippi regis, qui 1208 iun. 21 occisus est.

Apographum exstat in Innocentii III ,reg. super negot. imp.', quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. vol. VI) asservatur, fol. 41r, ep. 177 [in edit. 176] (R).

5 *Baluzius, Epp. Innoc. III, t. I, col. 758 = Migne, Patrolog. lat., t. 216, col. 1160, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 235, num. 516. — Palacký, Ital. Reise, pag. 20, num. 45 (reg.) — Potthast, Reg. num. 3562 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6051.*

illustri regi Boemie.^a Super eo, quod a nobis de negotio imperii per tuum nuntium et litteras requisisti, serenitati tue hoc duximus respondendum de corde puro, conscientia bona et fide non ficta consilium tibi dantes, quatinus cum karissimus in Christo filius noster^b illustris rex Otto, in imperatorem Romanorum^c electus, magnifice iam procedat, potenter ei faveas et patenter, quia procul dubio tibi magis credimus expedire, ut rei finem preveniens, non expectans, nunc, antequam invalescat ex toto, quasi ex discretionis proposito satagas id efficere, quam demum, cum invaluisse omnino, in necessitatis articulo forsan idem cogereris implere; presertim cum ad hoc ex iuramento sibi prestito tenearis. Credimus enim, quod erga te taliter se habebit, quod merito sibi poteris esse devotus, et nos, a quorum sanis consiliis deviaturus ipse non creditur, ad tui dilectionem eum efficaciter inducemos. Datum Laterani II idus decembris, pontificatus nostri anno undecimo.

83.

20 *Innocentius III papa monasterium in Zábrdovice tuendum suscipit eiusque bona confirmat.* Laterani 1209 apr. 3.

25 *Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A). — Apographum saec. XVII exstat in Annal. mon. Zabrdovic. (cod. ms. tabularii terrae Brunnae num. 296) fol. 14v.*

(Hugo) Sacri et canonici ord. Praemonstrat. annales II, probat. pag. 732. — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 52, num. 46 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 236, num. 518 (exc.), = Migne, Patrolog. lat., t. 217, col. 192, num. 137, — Potthast, Reg. num. 3697.

30 *In membranae replicatae margine dextro eadem, ut videtur, manus adnotavit: ,Guill(elmu)s', in margine sinistro autem litterae ,p. f.' alio atramento scriptae sunt. In autographi tergo in sinistro margine superiore littera ,f' alio atramento scripta est; in tergi medio vero hoc signum conspicitur: Ō.*

¶ Innocentius ¶ episcopus servus servorum dei, dilectis filiis Arnulfo priori et fratribus de Zařberduwiz, Premonstratensis ordinis, salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus inclinati, ecclesiam vestram, in qua divino estis obsequio man-

40 82. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.* b) *genuine ,filius noster in Chr', sed signis superscriptis correctum, R.* — c) *,Romań' R.*

cipati, cum omnibus bonis, que impresentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum iustis modis, dante Domino, poteritis adipisci, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus, spe[c]ialiter autem Zyretitz, Çancowiz, Otradiz et Borcowaz villas et alia, que iuste ac pacifice possidetis, auctoritate vobis apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum 5 liceat hanc paginam nostre protectionis et confirmationis^a infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Laterani III nonas aprilis, pontificatus nostri anno duodecimo.

84.

10

*Manegoldus, episcopus Pataviensis, commutationem praediorum inter Tie-
monem, Pataviensem canonicum, et Rudigerum militem, cognomine Biber, eiusque
uxorem factam confirmat. — Inter testes: ,Witigo de Planchinberc.'*

In villa Gramastetten 1209 iul. 6.

*Monum. Boica XXIX, 2, pag. 280, num. 3 (e cod. VI tradit Patavien.) = Urkb. d. Landes 15
ob d. Enns, II, pag. 524, num. 363.*

85.

*Daniel II, episcopus Pragensis, bona quaedam ecclesiae sua, quorum nomina
adferuntur, fratribus monasterii in Plasy pro praediis, quae in Motoly et Račetice
habebant, permutando dat.*

— 1209 —. 20

*Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur
(A). — Apographum exstat in Benedicti Scheppi, Lapis sepulchralis fundatoris
monii. de Plassio (ms. tabularii Musaei regni Boh.) pag. 188—189.*

*Erben, Reg. Boh. I, pag. 237, num. 520 (extr. ex A). — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. 25.
Gesch. d. Deutsch in Böhmen XII, pag. 66, num. 22 (reg.)*

*Autographum manu scribæ, quem nota ,Daniel I' (= .Otakarus 3') signavimus, scriptum
et ab ipso etiam verbis contextum est; cf. prooemium diplomatis num. 27 — In temporis
nota scribæ incuria epactae, inductiones et concurrentes anni 1208 adferuntur.*

÷ ÿ In nomine sancte et individue trinitatis. ÿ Notum^a sit universis tam 30 presentibus quam etiam posteris nostris, quod ego dei || gratia sancte Pragensis ecclesiæ episcopus D.¹ cum consilio canonorum meorum fratribus nostris deo famulantibus in Plaz hęc predia ecclesie nostrę pro || suis in concambium contradidimus: hominem unum cum terra in villa, que dicitur Ninowiz, alterius hominis terram in Chossur pro || predio eorum, quod habebant in villa, quę dicitur Mothol. 35

83. a) ,nostre confirmationis et protectionis' sed transpositionis signis superscriptis corr. A.

85. a) prima litterae ,N' hasta ex littera ,e' elevata radendo correcta est A.

1) Daniel II.

Itemque aliud preedium nostrum, quod habemus in villa, quę dicitur Scecowiz, dedimus eis pro hereditate, quam habebant in Rascediz. Et ut hoc concambium inviolabile in perpetuum perseveret, in testimonium confirmationis decem marcas addiderunt. Quicumque igitur clericorum seu laicorum hoc privilegium concambii 5 infringere attemptaverit, auctoritate dei et omnium sanctorum anathema sit. Hęc sunt nomina testium: episcopus Daniel, Pribizlaus decanus, Andreas prepositus, Christophorus archidiaconus, Walcvnus, Viecemil, Mirozlaus, Vitko, Boguzlaus, Eppo, Burcardus, Benedictus, Johannes, magister Petrus, Clemens, Sdizlaus et omnes alii canonici. Isti sunt laici: Martinus pincerna cum tribus filiis suis, 10 Erchembertus dapifer, Vtha, Juric, Reinardus cum filiis suis, Vlricus frater Johannis^b et alii multi. Acta sunt hęc anno dominicę incarnationis MCCCCVIII, epacta I, indictione XI, concurrente II.

15 *Autographo appendebant e scidulis membranae duo sigilla, quorum alterum iam deperditum est. Superest tantum sigillum primum (ecclesiae Pragensis), cuius pars deflecta desideratur; quod quidem sigillum eadem forma expressum erat atque tertium sigillum diplomatis num. 348 in tomo I huius operis.*

86.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, una cum coniuge sua Constantia canonicis ecclesiae Olomucensis pro anima filii sui Vratislavi villam Nedachlebice 20 donat eiusque hominibus exemptiones et libertates large concedit.

Cromesir 1209 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropolitani Olomucensis asservatur (A). Apographum saec. XIV exstat in Libro privil. eccl. Olomuc., qui in eodem tabulario asservatur, fol. 31.

25 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 51, num. 45 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 235, num. 517 (fragm.).*

Autographum scriba, quem ,Otakarus 7^r vocamus, manu sua exaravit, cuius litterae eandem formam atque scriptura codicum habent. Quem scribam ecclesiae Olomucensis clericum fuisse, verisimile est. — Locus qui de libertatibus est, repetit verba diplomatis, quod anno 1207 ecclesia Olomucensis ab eodem rege accepit (v. num. 59).

In nomine sancte et individue trinitatis amen. Notum sit omnibus tam presentibus quam futuris, quod ego Primuzil, dei gracia || rex Boemorum, unā cum coniuge mea Constancia, regina Boemie, assensu baronum nostrorum villam, que Nedaclebiz || nuncupatur, pro remedio anime^a filii nostri Wratizlai omnium- 35 que predecessorum nostrorum canonicis Olomuncensis ecclesie || sub iure episcopatus contulimus possidendam. Quoniam autem recte locantur beneficia, ubi crescent vite merita, ibi decenter impertitur gracia, ubi cum premiis cumulatur

85. b) ,i' ex ,e' in loco raso corr. A.

86. a) ,a' in loco raso scriptum est, ubi genuine ,fi' positum erat. A.

gloria: ob hoc eandem villam ab omni honore tributorum, vectigalium, collectarum seu denariorum, qui quatuordecim vocantur, vel aliarum * exactionum volumus perpetuo esse absolutam; adientes, ut nullus pro castrorum edificione^b vel reedificatione, nullus pro aliqua ingruenti expeditione * homines predicte ville audeat inquietare. Ius eciam, quod datur pro capite, eis concessimus *; hoc de fure sanctientes, ut si in eadem villa capiatur et coram 5 iudicio convincatur, canonicas bona furis remaneant, ipse vero curie tradatur puniendus. Si autem homines eiusdem ville coram iudicio culpabiles inveniuntur, nec nobis, nec iudicibus nostris, curialibus quoque vel in beneficiatis aliquid inde utilitatis proveniat, set apud canonicos culpe perseveret satisfactio, nisi in quo tenetur satisfacere adversario. Preter hec utilitati Olo- 10 muncensis ecclesie providentes, in eadem villa ad preces venerabilis patris nostri Ruperti tabernam liberali munificencia concessimus. Ut autem hec nostra donacio robur firmitatis obtineat, et ne factum nostrum oblivionis desidia sepeliatur, sigilli nostri munimine roboramus et testium approbacione confirmamus. Testes autem sunt isti: Rupertus episcopus, Andreas Pragensis prepositus,^c Benedictus proto- notharius, Arnoldus decanus, Hinsaltus, Zlauco, Bouzlaus filius eius, Heinricus 15 filius Witechonis, Bludo et Onso filius eius, Luderius, Neplach, Andreas, Petrus filius Medlonis, Pardus, Twirsa, Stanimirus, Doben cum tribus filiis, Nedamirus frater Doben, Gron, Zewize, Bawarus, Stibor, Zemizlaus, Wurso, Nedamirus frater eius, Zvlizlaus, Stizlaus, Woino, Beneda, Chochan, Hermannus abbas de Grediz, Thizelinvs abbas de Welgrad. Hec autem acta sunt anno millesimo ducen- 20 tesimo nono, inductione duodecima, epacta duodecima, concurrente tercio, in loco Olomuncensis episcopi, qui vocatur Cremesir.

Autographo duo sigilla in filis sericis rubri coloris appensa erant, quae nunc iam avulsa et deperdita sunt.

87.

25

Innocentius III papa Roberto, episcopo Olomucensi in terram sanctam profecturo, ut illos de comitatu ipsius, qui peregrinationis tempore clericis vim attulerint, a poenis canonicas absolvere possit, facultatem concedit.

Laterani 1210 apr. 9.

Autographum in membrana scriptum in tabulario archiepiscopatus Olomucensis Cremsirii 30 asservatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II pag. 53, num. 47 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 238, num. 521 (fragm.). — Potthast, Reg. num. 3973.

In membranae replicatae margine dextro nota quaedam scriptoris atramento pallido scripta erat, quae iam recte legi non potest, cuius vox ultima haec esse videtur: „Johs“; 35 in margine sinistro manus eiusdem temporis simili atramento pallido haec adnotavit: „R i⁹ apr. || Jo. de Placeñ“ (?). In autographi tergo in sinistro angulo superiore alio atramento adnotatum est: „R. E“; in tergi medio manus quaedam cancellariae apostolicae scripsit: „+ V. E.“

Innocentius episcopus servus servorum dei, venerabili fratri. Olomucensi episcopo salutem et apostolicam benedictionem. Cum pro tui redemptoris amore signum crucis assumpseris et proficisci disponas in subsidium terre sancte, presentium tibi auctoritate concedimus, quatinus, si quos forsan de comitatu tuo, dum in sancta peregrinatione permanseris, ex iniectione manuum in clericos violenta in canonem acciderit incidere sententie promulgare, liceat tibi eos secundum ecclesie formam absolvere; iniungendo ipsis, quod talibus consuevit iniungi, nisi, quod absit, tam gravis et enormis fuerit subsecutus excessus, quod merito propter hoc ad sedem debeant apostolicam laborare. Datum Late-
rani V idus aprilis, pontificatus nostri anno tercio decimo.

Autographo appendet e filo cannabino Innocentii III papae bulla plumbea eadem atque in litteris num. 40.

88.

- I. *Innocentius III papa Adelae, sorori Theodorici marchionis Misnensis, quae de divortio inter ipsam et Otakarum regem Bohemiae acta fuerint, fusius prescribit eique mandat, ut in festo sancti Martini proxime venturo per responsales idoneos coram se compareat, ut causa finem debitum sortiatur.*
- II. *In eundem fere modum Otakaro, regi Bohemiae, scribit.*
- III. *Iisdem fere verbis Constantiae, sorori Andreae regis Ungariae, idem mandat.*

20

Laterani 1210 apr. 13.

Apographum saec. XIV medii exstat in Innocentii III regestorum vol. V, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. t. VIII) asservatur fol. 12r—13r, lib. XIII, ep. 50 (R).

Baluzius, Epp. Innoc. III, t. II, col. 429 = Lünig, Cod. Germ. dipl. I, pag. 958 = Migne, Patrolog. lat. t. 216, col. 238, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 238, num. 522 (fragm.) — Posse, Cod. dipl. Saxoniae I Hauptth., t. III, pag. 114, num. 146. — Palacký, Ital. Reise, pag. 20, num. 46 (reg.) — Potthast, Reg. num. 3975 — Böhmer-Will, Reg. arep. Magunt. II, pag. 144, num. 143 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6086.

Epistulae prior pars repetit verba fere omnia epistulae, quae anno 1201 mense aut maio aut iunio archiepiscopo Magdeburgensi eiusque coniudicibus missa est (v. num. 20).

- 30 (I.) Nobili mulieri A.¹ sorori nobilis viri marchionis Misnensis.^a Dudum ad aures nostras ex parte tua questione perlata, quod cum karissimus in Christo filius noster rex Boemorum illustris te duxisset legitime in uxorem ac decem et octo annis et amplius velud coniugem legitimam pertractasset, filiis et filiabus ex te susceptis, ac venerabilis frater noster ..^b Pragensis episcopus ad petitionem et mandatum eiusdem regis, te volente ad eum^b accedere, ut tuas coram eo proponeres rationes, sed a satellitibus memorati regis prohibita, * post appellationem ad nos interpositam divorci sentenciam promulgasset, a qua fecisti per capellanum tuum infra decendum^c appellari: eodem rege superducente postmodum caris-

88. a) Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) ,causam' errore scriptoris habet R. —

c) = decem dies; ,decennium' perperam R.

40

1) Adelae. — 2) Daniel II.

simam in Christo filiam C.,³ sororem carissimi in Christo filii nostri ..⁴ regis Vngarorum illustris, post diversas litteras super eodem negocio impetratas demum venerabilibus fratribus nostris ..⁵ Halberstatensi et ..⁶ Nuemburgensi^d episcopis et dilecto filio ..⁷ abbati de Porta dedimus in mandatis,⁸ ut vocatis ad suam presenciam, quos noscerent evocando, inquirerent diligencius veritatem, et quod invenirent, per suas nobis litteras intimarent, ut ex eorum relatione sufficienter instructi, procedere 5 liberius in ipso^e negocio valeremus. Ipsi vero testes postea receperunt ex tua parte productos, qui iuraverunt pro utraque parte dicere veritatem, et depositiones eorum propriis sigillis inclusas ad nostram presenciam transmiserunt. Verum cum procurator tuus et nuncius eiusdem regis, propter hoc ad sedem apostolicam constituti, coram dilecto filio nostro P.,⁹ tituli sancti Marcelli presbytero cardinali, quem ipsis dedimus auditorem, aliquamdiu litigassent, et procurator ipse atte- 10 stationes easdem approbandas assereret, et nuncius ex adverso eas, utpote lite non contestata et post appellationem ad nos legitime interpositam inordinate receptas, peteret reprobari: nos * intellectis^f per cardinalem ipsum utrumque propositis, attestations prefatas nec approbandas duximus, nec etiam reprobandas, sed eas temporis discussionis^g decrevimus reservari, ut tunc contra illas allegaretur a partibus vel^h pro illis, venerabili fratri nostro ..¹⁰ Salzburgensi archiepiscopo 15 et eius coniudicibus iniungentes, ut partibus ad locum ydoneum convocatis, omni excusatione ac contradictioneⁱ cessantibus, reciperent testes, quos pars tua vel regis, cum nondum didicissetis testificata, super processu Pragensis episcopi vel predictorum iudicium duceret producendos, ita quod tu testes, quos prius induxeras, vel alios, si velles, inducere minime veteraris, cum non renunciasses testibus producendis, et gesta omnia redacta in scriptis * ad 20 sedem apostolicam destinarent, prefigentes partibus terminum competentem, quo nostro se conspectui presentarent, sentenciam recepture. Qui quoniam propter impedimenta varia procedere nequiverunt, venerabilis frater noster H.¹¹ Hostiensis episcopus, et dilectus filius L.¹² tituli sancte Crucis presbyter cardinalis, qui tunc legationis officio in Teutonia fungebantur, auctoritate tam nostra quam sua ..¹³ Auelbergensi 25 episcopo, tunc electo, et sancti Georgii et de Sychem abbatibus iuxta prescriptam formam idem negocium commisere.¹⁴ Qui post multos cause circuitus, sicud^k ex litteris predictorum episcopi et abbatis de Sychem nobis innotuit,¹⁵ memorato regi, qui propter contumaciam manifestam fuerat excommunicatus ab eis, absolutionis beneficium impenderunt, ab eodem recepta iuratoria cautione, 30 quod pareret iusticie coram ipsis. Cui cum diem et locum ad prosequendum^l negocium perhemptorie^k assignassent, propter contumaciam suam demum in

88. ^{d)} Hambembergensi^c perperam R. — ^{e)} ipso^c deest R; addidi auctoritate epistulae num. 9 nixus (vide supra pag. 9, lin. 10). — ^{f)} intellectis^c R. — ^{g)} discussionis^c R. — ^{h)} et^c R. — ⁱ⁾ occasione^c R. — ^{k)} ita R. — ^{l)} prosequendum^c R.

3) Constanciam. — 4) Andreae II. — 5) Gardulfo. — 6) Bertoldo. — 7) Winnemaro. — 8) Litterae haec cc. a. 1200 datae, iam deperditae sunt. — 9) Petro. — 10) Eberhardo II, cuius coniudices erant Ludolphus, archiepiscopus Magdeburgensis, et Romarius, praepositus Seeburgensis; v. supra num. 20. — 11) Hugo al. Hugolinus. — 12) Leo. — 13) Sigebodoni. — 14) Episcopo Havelbergensi causa commissa est verisimillime a. 1207 mense maio exeunte vel paullo post; 40 cf. Böhmer-Ficker, Reg. imp. V., pag. 1519. — 15) Cf. supra epistulam num. 81.

priorem eum sentenciam reduxerunt, recipientes testes ex tua parte productos. Cum autem postmodum iteratos clamores nostris auribus inculcasses, et nos deliberaverimus cum fratribus nostris, quid ad expediendum negotium tociens impeditum agere deberemus, hoc tandem occurrit, ut sub examine nostro causa 5 eadem ventilata finem debitum sortiretur. Unde venerabili fratri nostro . .¹⁶ Maguntino archiepiscopo dedimus in preceptis, ut ex parte nostra partibus pro termino peremptorio kalendas octobris¹⁷ proximo preteritas assignaret, infra quas per se aut responsales idoneos cum omnibus, que ad causam necessaria noscerent, nostro se conspectui presentarent sententiam receptione.¹⁸ Supradicte quoque C.¹⁹ 10 sorori regis Vngarie, quam sibi rex Boemie copularat, citationis tenorem iussimus intimari, ut si vellet, ad defensionem suam idoneos dirigeret responsales. Porro cum nuper dilecti filii tuus et ac tam ipsius regis quam C.¹⁹ sororis regis Vngarie, procuratores, propter hoc ad sedem apostolicam accessissent: procurator tuus depositiones testium coram primis et secundis iudicibus productorum 15 petiit publicari et tibi beneficium restitutionis impendi, sentencia predicti Praagensis episcopi reprobata, ad assertionem propriam roborandam multis iuris canonici et civilis argumentis inductis. Procuratores vero partis adverse attestations ipsas aperiendas non esse dicebant, neque secundum eas in negocio procedendum, quoniam iudices lite non contestata et iuris ordine pretermisso, ac post 20 appellationem ad nos legitime interpositam, pro eo, quod locum suspectum assignaverant ipsi regi, in negocio processerant memorato, et quia prefata soror regis Vngarie ad causam evocata non fuerat, ad quam eiusdem negotii defensio pertinebat. Cum enim ipsa, postquam super sentencia divorci inter te ac sepe- dictum regem a prefato episcopo promulgata extitit coram multis prelatis Vngarie 25 facta fides, eidem regi fuerit in conspectu ecclesie copulata: ea indefensa et non citata, que in quasi possessione^m ipsius regis, cuius restitutio petebatur, tunc temporis existebat, non debuit in negocio supradicto procedi, maxime cum ex- pressum fuerit in litteris transmissis eisdem, ut vocarent quos noscerent evocandos. Unde non solum rex, sed et ipsa quoque C. debuit evocari, cum talis fuisse nostra 30 intentio videretur ex eo, quod ultime citationis tenorem non solum regi, sed etiam dicte nobili mandavimus intimari, ut si vellet, prefixo termino ad defensionem suam idoneos dirigeret responsales. Predicta vero probare procuratores ipsi multis rationibus nitebantur. Attestationes quoque secundo loco receptas eadem pars proposuit respuendas, cum iudices, qui testes receperant, postquam ab eis, 35 utpote manifeste suspectis, ad nos fuerat appellatum, eiusdem regis nuncio propter hoc ad sedem apostolicam specialiter destinato, duxerint in negocio procedendum. Ex eadem insuper fuit parte propositum, quod tu nequaquam

88. m) ,possessionē R.

40 16) *Sigifrido II. — 17) die 1. octb. a. 1209. — 18) Litterae papae ad archiepiscopum Magun- tinum, quae primis anni 1209 mensibus missae esse videntur, iam perierunt. — 19) Constanciae.*

eras restitutionem postulans audienda, cum spoliata fueris auctoritate iudicis, qui presumitur legitime processisse, nec absque ipsius C.¹⁹ poteras preiudicio et iactura restitui, que in prefati regis quasi possessione ecclesie auctoritate tunc erat, cum is,ⁿ qui auctore pretore possidet, iuste possidere regulariter videatur. Eadem quoque pars proponebat te non debere contra sentenciam predicti episcopi 5 Pragensis audiri, quam tua sponte olim duxeras approbandam, maxime cum ex parte predicte sororis regis super consanguinitatis linea inter te ac prefatum regem in continenti probationes legitime offerrentur; cum etsi ferretur forsitan sentencia contra regem, nichilominus eius esset executio^o differenda, ne antedicta C.¹⁹ circa possessionem regis posset preiudicium generari, sicud^p in quodam 10 alio casu non multum huic absimili dicimur^q difinissemus. Ceterum ad hoc, quod premissum est, lite non contestata priores iudices processisse, fuit ex tua parte responsum, quod hoc pars altera non poterat allegare. Cum enim confiteretur litem coram Pragensi episcopo contestatam, qui divorci sentenciam promulgavit, in appellationis causa, que intelligitur eadem cum priori, litem non oportuit 15 denuo contestari. Sed etsi litem non fuisse coram episcopo contestatam pars eadem fateretur, cum tamen testes fuerint ab ipsa producti contra te, non poterat allegare, quod lite non contestata testes minus legitime produxisses,^r cum frustra legis auxilium invocet, qui committit^s in legem. Sed nec dicta soror regis Vngarie, ymmo^t rex solummodo debuit a iudicibus memoratis citari, quem causa principa- 20 liter contingebat, cum principali questione decisa, causa ipsius C.¹⁹ que accessoria videbatur, per consequenciam sopiretur; maxime cum ad defensionem^u cause, que publice agebatur, si sibi preiudicari timebat, se potuerit obtulisse. Sed nec omnes, quos questio mota contingit, ad examinationem evocantur ipsius, sicud^p in 25 multis casibus est videri civilibus legibus comprehensis, quamquam ad cautelam et ex gracia speciali mandaverimus archiepiscopo Maguntino, ut citationis tenorem supradicte nobili nunciaret. Proposuit etiam procurator tuus non posse partem alteram allegare, quod attestations ultime post appellationem ad nos interpositam a iudicibus fuerint inordinate recepte, cum postmodum eorumdem iudicio se 30 promiserit iuramento interposito paritaram, propter quod renunciasse appellationis beneficio videbatur. Contra quod pars adversa dicebat, quod sub conditione fuerat prestitum huiusmodi iuramentum, nisi videlicet regis nuncius propter hoc specialiter ad nostram presenciam destinatus mandatum ex parte nostra contrarium reportaret. Restitutionem quoque a te petitam, a dicta sorore regis impediri non posse dicebat, eo pretextu videlicet, quod auctore pretore ceperat possidere. Nam 35 ex facto episcopi, qui post appellationem ad nos legitime interpositam inordinate processerat, huiusmodi fuerat auctoritas usurpata. Sed nec consanguinitatis obiectu per eam poterat restitutio impediri, cum et rex ipse hoc idem allegans minime audiretur. Illud nichilominus frivolum esse dicebat, quod tu approbas sentenciam

88. ⁿ) ,is' eodem atramento superscr. R. — ^o) ,exequatio^o R. — ^p) ita R. — ^q) ,dicuntur^o R. — ⁴⁰
^r) ,produxcisses^o R. — ^s) ,committit^o R. — ^t) ,ymo^o R. — ^u) ,defensionem^o R.

dicebaris, cum per approbationem tuam sentencia nequierit robur sumere, que irrita fuerat ipso iure. Cum igitur super hiis et aliis utrumque propositis nobis nequierit fieri plena fides super processu Pragensis episcopi, coram nobis lite legitime contestata et quibusdam testibus super ipso pro parte regis receptis, universis exceptionibus 5 salvis, de procuratorum utriusque partis assensu tam tibi quam parti adverse dilationem usque ad festum sancti Martini primo venturum²⁰ duximus concedendam; presencium tibi auctoritate mandantes, quatinus, nisi forsan interim inter vos honesta poterit concordia provenire, in eodem termino, quem tibi peremptorium assignamus, per responsales ydoneos et sufficienter instructos super omnibus, 10 que spectant ad causam, compareas coram nobis, ut per nos causa ipsa diligenter examinata finem debitum sorciatur. Datum Laterani idus aprilis, pontificatus nostri anno XIII.

(II.) <Scriptum est in eundem fere modum:> illustri regi Boemorum. Datum Laterani <etc. ut in alia>.

15 (III.) <In eundem fere modum scriptum est:> nobili mulieri C.¹⁹ sorori regis Vngarie, <usque:> duximus concedendam. Unde memoratis regi et nobili dedimus in mandatis, quatinus, nisi forsan interim inter eos^v <etc. ut in alia in eundem fere modum usque:> finem debitum sorciatur. Tibi quoque mandamus, ut, si volueris, procuratorem ad eundem terminum pro 20 te dirigas sufficienter instructum. Datum <ut in alia>.

89.

Innocentius III papa Sigifrido II archiepiscopo Maguntino, Alberto archiepiscopo Magdeburgensi, Ekberto episcopo Bambergensi, Otakaro regi Bohemiae, Hermanno lantgravio Thuringiae et Ottoni duci Meraniae, qui ad ipsum per 25 nuntios et litteras rettulerunt, quae ad Ottonem IV imperatorem amovendum suscepissent, gratias agit; auxilio promisso, ut negotium susceptum diligenter atque assidue prosequantur, admonet.

Laterani 1210 oct. 30.

30 *Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnensi (inter Cerronianos num. 292) asservatur, pag. 241—242 (C).*

Emler, Font. rer. Boh. V, pag. 123 not — Bretholz, Ein päpstliches Schreiben gegen Kaiser Otto IV, Neues Arch. d. Ges. f. alt. deutsche Gesch. XXII, pag. 294 — Dobenecker, Reg. Thuring. II, num. 1468 (reg.).

35 *Innocencius,^a episcopus^b servus servorum dei, venerabilibus fratribus^b .¹ Moguntino et .² Magdeburgensi archiepiscopis et .³ episcopo Bambergensi*

88. ^v) , vos' R.

20) die 11 nov. a. 1210.

89. ^a) , Innocencius III' C. — ^b) , episc. — fratribus' deest C, supplevi secundum formam; etiam sequentes punctos addidi.

40 1) Sigifrido II. — 2) Alberto. — 3) Ekberto.

nec non karissimo in Christo filio ..⁴ illustri regi Boemie ac dilectis filiis ..⁵ lantgravio Thuringie et ..⁶ duci Meranie salutem^c et apostolicam benedictionem.^c Nuncciis et litteris vestris ea qua decuit benignitate susceptis,⁷ vestroque intellecto processu, licet semiplane descripto, gavisi sumus in Domino⁸ et in potentia virtutis ipsius, discretionem ac devocationem vestram multipliciter 5 commendantes, quod ad conterendum draconem, quem Dominus ad illudendum illi formavit,⁹ inhiantem vos ac alios devorare inmaniter, incepistis magnanimititer operari, prosterendo tyrannum tam ecclesie quam imperio pestilentem. Ne igitur adiciat^d, ut resurgat, nobis et vobis et aliis principibus, tam ecclesiasticis quam 10 mundanis, est summopere providendum, ut nec fraudibus possit seducere, nec viribus prevalere, quia novissima eius forent deteriora prioribus, nec iam draconis^e tantum nequiciam, sed leonis eciam seviciam exerceret, nichil penitus inconcussum relinquens, quia nec rebus parceret nec personis, simul in unum spiritualia et corporalia confundendo. Quia vero ,nemo mittens manum ad aratum et respiciens retro aptus est regno dei,¹⁰ neque qui ceperit, sed qui perseveraverit, 15 a Domino commendatur,^f quamvis potissima pars huius negotii principium quidem extiterit, cuius si medium bonum fuerit, optimus utique finis erit: prudenciam vestram rogandam duximus et monendam, per apostolica scripta vobis mandantes, quatenus in incepto proposito sagaci consilio et efficaci studio procedatis, nichil de contingentibus omittentes, sed ad consummacionem ipsius 20 opes inpendatis et operas, iuri et viribus^g innitentes,^h in Domino principaliter confidendo, qui conteret sathan sub pedibus vestris¹¹ dabitque vobis de tyranno triumphum, qui nitebatur vos et alios in extremam redigere servitutem. Quantum namque sit hocⁱ in secula valiturum ad conservandum non solum dignitates et iura principum, verum eciam et pacem et iusticiam populorum, vestra prudencia 25 non ignorat. Quare pro tali et tanta re nullatenus dubitetis per vos et alios quoscumque potestis opus honestius laborare, de auxilio et favore nostro securi, quoniam in eodem proposito sumus^k persistentes et firmiter^l vobis et aliis ad hoc fideliter intendentibus parati sumus impendere consilium et auxilium opportunum, nec desistimus operari quecumque ad hoc negocium promovendum agnoscimus expedire, quod magnifice iam cepit per dei graciā prosperari. Datum 30 Laterani, III kalendas novembbris, pontificatus nostri anno XIII.

89. ^{c)} ,sal. — benedict.^c *supplevi secundum formam* — ^{d)} ,accidat^c *corrigendum esse putat Bretholz; quae quidem emendatio non necessaria esse videtur; vide pag. 39, lin. 15:* ,nec adhuc etiam adicit, ut resurgat^c; cf. Psalm. XL, 9: „Numquid qui dormit, non adiiciet, ut resurgat?“ — ^{e)} ex ,draconem^c eod. atram. corr. C. — ^{f)} ,commendantur^c C. — ^{g)} ,iuris et iuribus^c *distincte C;* ,curis et viribus^c *corrigendum esse putat Bretholz.* — ^{h)} ,innitentes^c C. — ⁱ⁾ ,h^c *scriptoris incuria C;* *lectionem* ,huius^c *proponit Bretholz,* *idemque post hanc vocem* ,promissum^c *vel simile omissum esse suspicatur.* — ^{k)} ,sum^c C. — ^{l)} ,formam^c C; *correxit Bretholz.*

4) Otakaro I. — 5) Hermanno. — 6) Ottoni. — 7) Litterae principum fortasse mense augusto 40 a. 1210 scriptae sunt; cf. Dobenecker, Reg. Thuring. II, num. 1465. — 8) Cf. Philip. IV, 10. — 9) Cf. Psalm. CIII, 26. — 10) Luc. IX, 62. — 11) Cf. Rom. XVI, 20.

90.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, vectigalia a fratre suo Friderico duce quondam ecclesiae in Vyšehrad donata confirmat idemque tertium denarium in naulo sub monte Děvín eiusdem ecclesiae canonicis addit.

5

— 1211 mense apr.

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli colleg. Vyšehradensis asseratur (A). — Apographum insertum est confirmationi Venceslai I regis dd. 1251 iun. 4, cuius autographum in eodem tabulario exstat.

10 *Bartholdus Pontanus a Brautenberg, Bohemia pia, pag. 74 (frgm.) — Berghauer, Proto-martyr poenitentiae, pag. 216 (argum. et testes) — Hammerschmidt, Gloria et maiestas Wissehradensis ecclesiae, pag. 165 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 243, num. 525.*

15 *Autographum manu scribae, quem nota ,Otakarus 8^r signavimus, exaratum est. Quem quidem scribam ecclesiae Vyšehradensis clericum fuisse suspicor. In diplomate conscribendo scriba privilegium adhibuit, quod Friderico duce auctore anno 1187 maii 2 eidem ecclesiae datum est (v. C. D. reg. Boh. I, num. 317); e quo nonnulla ad verbum descriptsit. — In temporis nota annus 1212 quidem adfertur, sed indictio, epactae atque concurrentes diploma ad a. 1211 revocant. — Palacký ap. Erben l. l. pag. 624 diploma suspectum esse iudicat, ne uno quidem argumento allato. Re vera sigillum, quod diplomati appendet, posteriore tempore ad genuini sigilli speciem formatum esse videtur, sed litterarum forma autographum ad tempus, quod in ipso indicatur, referendum esse demonstrat. Praeterea diplomatis argumentum, cur in dubitationem vocetur, nihil plane invenio.*

20 *¶ Ego Premizl, ¶ Boemorum tercius rex, videns donationem predecessorum meorum, et precipue fratris mei felicis memorię ducis ¶ Friderici, ¶ violari ab hiis, ¶ quibus minus nota erat hęc donatio, ob spem retributionis vite ęternę necessarium duxi renovare, quę talis est. Omnis acquisitio, quę provenire solet in istis: zuvod, narok et quod vulgo glaua^a dicitur, super omnes homines, ubicunque fuerint, pertinentes ecclesię, sit in usum fratribus et preposito nunc et imperpetuum. Venditio seu collecta generalis, si quando fuerint^b super homines ecclesię, fratribus et preposito sit nunc et in sempiternum. Si quis vero ex hominibus ecclesię supplicio capitis dampnatus fuerit, possessio quidem eius ecclesię, caput cedat laqueo. Huic 25 etiam donationi fratris mei per apparitionem beati ¶ Petri ¶ et flagellationem in dorso suo revelate, novam addimus beatissimi principis apostolorum ecclesię, videlicet tercium denarium in naulo sub monte Devin; nam duos denarios ab antiquo canonici Wissegradenses semper habuerunt. Hęc statuta presentibus et futuris nota esse cupientes, in foro per fideles nostros Zlaconem magnum, Cyrnimum camerarium, 30 Budiuoy iudicem curię et Boguzlaum subcamerarium publico preconio proclamari iussimus, coram vero primatibus nostris scripto ac sigillo nostro confirmavimus, adientes, si quis inimicus dei aliquid inde minuere voluerit, ultricibus flammis^c ęterni supplicii deputetur cum Juda et diabolo dampnandus in eternum et ultra. Facta est autem hęc nova donatio tertii denarii de naulo in cena Domini¹ ad altare sancti Uiti, episcopo Pragense Daniele*

40 90. a) ante hanc vocem littera ,d' erasa est A. — b) ita A. — c) sequ. foramen in membrana A.

1) Martii die 31.

chrisma consecrante, et domino rege ibidem missam audiente, sub his testibus: magno Zlaucone, Cyrnin camerario, Boguzlao subcamerario, Budiouy, Zlauata filio Othezlai, Benes filio Hermanni, Marquardo fratre eius, Jaros, Willehelmo, Zbzlao, Heinrico filio Vitconis, Uitcone fratre eius, Martino filio Ceztone, Milgozt, Wacemilo, Bauaro filio Dlugomili, Wissemiro, Iuan, Blasey forensi iudice, 5 Uoyzla gogol, Hirdon, Reynhardo iudice regine, Zudone castellano de Wissegard, Boguzlao de Praga; canonicis Pragensibus: Andrea preposito et cancellario, Arnoldo decano, Walkino, Johanne magistro, Boguzlao, Laurentio, Benedicto notario, Pribizlao, Martino, Pomneno. Hacta sunt autem hęc anno dominice incarnationis, millesimo ducentesimo duodecimo,^a inductione XIIII, epacta IIII, 10 concurrente ^{to}V, mense aprilii.

Autographo appendet e filis sericis coloris albi, flavi et rubri sigillum de cera nigra confectum eiusdem formae atque illud, quo diploma num. 57 instructum est. Cum autem nullum Otakari regis genuinum sigillum de cera nigra confectum sit, sigillum nostrum posteriore tempore e genuino eiusdem regis sigillo imitando expressum esse verisimil- 15 limum est.

91.

Theodericus, marchio Misnensis, fidelem suum Henricum de Kohren prae-dium septem mansorum in villa Raube monasterio sanctae Mariae in Altzelle donavisse testatur. — Inter testes: ,Wrezlaus filius regis Boemie.²⁰

Oschatz 1211 aug. 26.

Posse, Cod. dipl. Sax. regiae 1 Hauptth., tom. III, pag. 123, num. 158 (ex autographo tabulari regii Dresdensis).

92.

Robertus, episcopus Olomucensis, villam Soběřichy Lupo cuidam iure 25 hereditario vendit. [1208—1211.]

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropolitani Olomucensis asser-vatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 36, num. 29 (perperam ad ann. cc. 1206) = Erben, Reg. 30 Boh. I, pag. 227, num. 498 (fragm.).

Autographum scriba, quem Robertus 2^r appellamus, scripsit; cuius manus iam in nulla alia Roberti episcopi charta in conspectum redit. In chartae fine scriba nomen suum Radostlaus esse dicit; qui procul dubio unus idemque est atque ille, quem Roberti episcopi charta anno 1208 sept. 25 data in presbyterorum ecclesiae Olomucensis numero adfert. — Charta 35 notis temporis omnibus caret, sed ante annum 1207 non esse scriptam ex eo cognosci potest, quod in testium serie Esau archidiaconus Přerovensis et Moyses Břeclavensis nominantur, quorum uterque non nisi post annum 1207 dignitatem hanc assequi potuit. Anno 1211 charta non est posterior, quod inter testes Ticelinus abbas Velehradensis adfertur.

Notum sit tam presentibus quam futuris, quod ego Robertus, dei gratia Olomucensis ecclesiæ episcopus, villam, que dicitur Sobebruh, pro novem marcis Lupo vendidi hereditario iure possidendam. Sed quia gestis hominum novercari solet processus temporum, nisi testium auctoritate et sigilli munimine roboretur,^a 5 ideo dignum duximus presentem paginam et testium auctoritate ac sigilli ecclesiæ nostræ munimine roborare. Testes autem sunt isti: Waltherus decanus et Znohemensis archidiaconus, Stephanus prepositus, Esav Prerouiensis archidiaconus, Radoslaus Olomucensis, Moyses Brachislauensis, Vthessen, Wrathco, Ysaac, Andreas, Petrus, Theodricus, Conradus, Cuzcrai, Jacobus magister, Siphridus, 10 Johannes, Sdeborius, abbas Uueligradensis Theclinus, Smil, Andreas, Godata, Sebrith, Jan, Bogumil, Bratron, Zuest, Crasota, Hinca, Sobich, Bathik, Jurik, Jacub, Radek, Crisan, Woislau, Sdich, Caston, Pribin, Miloslau, Bogun, Bogusa, Wojteh, Milgost, Wojtha, Blasej, Piuona, Ranach, Hual, Sdislau, Gilia, Beris, Othaslav, Radoslaus qui scripsit.

- 15 *Autographo appendet e membranae scidula fragmentum sigilli ecclesiae Olomucensis, de cera alba confecti, quod eadem forma expressum erat, atque illud, quod chartae num. 78 appensum est.*

93.

Manegoldus, episcopus Pataviensis, Gundacharo de Steyer, nemus in finibus Bohemiae circa castrum suum Wildberg culturae exponenti, ibidem decimas novalium in feudo confert; in cuius nemoris limitum descriptione „antiqua via, que Sovmwech dicitur, versus Boemiam directa“ commemoratur.

Pataviae 1212 ian. 24.

- 25 *Monum. Boica XXIX, pars II, pag. 71, num. 50 (e cod. traditionum eccl. Pataviensis IV) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 244, num. 527. — Cf. Hasenöhrl in Arch. f. österr. Gesch. 82, pag. 445 sq.*

94.

Otto IV, imperator Romanorum, et Theodericus, marchio Misnensis et Orientalis, foedere facto alter alteri in omni necessitate sua contra omnem 30 hominem auxilium promittunt. Praeterea imperator pollicetur, se Vratislavo, marchionis nepoti, regnum Bohemiae concessurum eumque adiuturum esse, ut ipsius regni possessionem assequatur. *Apud Frankfurt 1212 mart. 20.*

- 35 *Autographum, quod usque ad annum 1830 in tabulario serenissimae familiae Welficae assertabatur, nunc latet.*

- Scheid, Origines Guelficae III, pag. 807 = Weiland, Constitutiones (Mon. Germ., Leg. sect. IV) tom. II, pag. 48, num. 39 = Cod. dipl. Saxoniae regiae I Hauptth., tom. III, pag. 127, num. 163. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 245, num. 528 (extr. ex Menke, Script. III pag. 1130) — Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 717, num. 49 (reg.) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 472 — Dobenecker, Reg. Thuring. II, num. 1500.*

92. a) ita A incuria scribæ pro ,roborentur'.

Hec est forma conventionis facte inter O.,¹ invictissimum Romanorum imperatorem semper augustum, et Thidericum, marchionem Missenensem et Orientalem^a: Predictus marchio Misnie fide data promisit et iuravit, quod abhinc, ut in antea, domino imperatori assistet et eum iuvabit, specialiter contra papam Innocentium in presenti discordia, aut si alias eum iniuste vellet gravare; 5 et simili modo contra Odacrium regem Boemie et H.² lantgravium Thuringie, et generaliter contra omnem hominem viventem, in omni necessitate sua; et quod nunquam eum deseret; et hec omnia bona fide observabit, sine fraude et malo ingenio. Ut autem hec conventio firmius observetur, pro eo et cum ipso et de sua voluntate et mandato, similiter data fide, promiserunt et iuraverunt 10 nobiles et homines sui: Geuehardus de Quernuorde comes, Burchardus de Man nisuelt comes, Henricus de Schwartzburc comes, Cunradus de Zana, Henricus de Chorun, Burchardus de Glinde, Guntherus de Rochisberc. Et hoc idem data fide promittent et iurabunt alii nobiles infeudati sui: Hermannus advocatus de Salik, Johannes de Lubin, Henricus de Scuditz, Dudo de Domo, Harmannus 15 de Lobdiburc, Erkinboldus de Wizenueltz. Hoc idem eodem modo fide data promiserunt et iuraverunt: Albertus dapifer de Burne, Cunradus pincerna, Gotzwinus de Branditz, Bodo de Ilburc, Otto de Liechtinhagin.^b Et hoc idem eodem modo iurabunt alii sui ministeriales, scilicet Henricus de Chamborc, Conradus de Landisperc, Otto advocatus de Ilburc, Otto de Pouch, Henricus de Sladebach, 20 Eckehardus et Henricus fratres de Crozne, Cunradus de Cleberc. Sub hac forma et conditione data fide promissum et iuratum est, et ab hiis, qui nondum iuraverunt, data fide promittetur et iurabitur, ut, si aliquo modo, quod absit, marchio Misnensis, secundum quod promissum et iuratum est, non observaret, omnes intrabunt Bruniswic, et inde nunquam recedent sine domini imperatoris licentia 25 et voluntate. Insuper ad maiorem securitatem predice conventionis observande, filios ministerialium suorum tredecim marchio Misnensis domino imperatori pro obsidibus dabit, scilicet filium Geuehardi de Zurbeke, filium Wolcmari de Chamborc, filium Borhardi de Trebezin, filium Ludolphi de domo Grimme, filium Guntheri de Dewitz, filium Hagenonis de Doblin, filium Alberti de Ziznick, filium 30 Friderici Caratz de Donin, filium pincerne Henrici, filium Friderici de Groiz, filium Godefridi Kiseling, filium Thietoldi de Nidecke. Hec autem conditio observabitur de obsidibus: quod si marchio quemadmodum promissum et iuratum est, quod absit, non observaverit, liberam habebit dominus imperator facultatem de ipsis obsidibus faciendi quod ei placuerit, et erunt^c in eo statu, qui vulgariter vergiselt dicitur. Predictos autem obsides secundum dictas conditiones tenebit dominus imperator a proximo pascha³ usque ad biennium, et tunc ipsos marchioni restituet; ita tamen, quod tunc patres obsidum vel alii ministeriales marchionis

94. a) ,Orientis' Scheid. — b) ,Liehtinhagin' ibd. — c) ,erit' ibd.

1) Ottonem IV. — 2) Hermannum. — 3) mart. 25 a. 1212.

equae idonei et totidem numero promittent et iurabunt secundum quod supradicti, tam infeudati, quam ministeriales marchionis, promiserunt et iuraverunt. Si vero aliquis denominatorum obsidum vel morte interveniente vel aliquo casu alio domino imperatori dari non posset, alius eque idoneus domino imperatori dabitur 5 loco illius, omnibus aliis in suo vigore permanentibus. Ex alia parte dominus Otto Romanorum imperator promisit fide data T.⁴ marchioni Misnensi, quod sibi bonus et propitius dominus abhinc ut in antea erit, et quod ei assistet et eum iuvabit contra omnem hominem in sua iustitia et omni necessitate et nunquam eum deseret. Et quod regnum Bohemie concedet nepoti marchionis Wratizlao et 10 ad optinendum eum iuvabit et optentum defendet, marchione in omnibus et diligenter cooperante; et hoc observabit bona fide et sine fraude et malo ingenio. Et hoc pro eo et de eius voluntate et mandato promiserunt data fide et iuraverunt: frater eius H.⁵ palatinus comes Rheni, Albertus de Arnstein et Gerhardus burggravius de Liznic, Albertus burggravius de Aldenburc, Gunzcelinus dapifer, 15 Henricus de Coldiz, Henricus de Widha, Henricus de Drackinuelz, Henricus de Crematzoue, Hermannus de Schoneburc. Sub hac autem conditione promissum est et iuratim, quod si forte, quod absit, ex parte domini imperatoris non observaretur convenientia, omnes isti, qui iuraverunt, civitatem Misnam intrabunt, nec inde recedent sine licentia marchionis, excepto solo dapifero, qui in hoc casu 20 Goslariam intrabit, inde nunquam recessurus sine voluntate et licentia marchionis.

Actum apud Frankinuurt, anno dominice incarnationis MCCXII, XIII kalendas aprilis, indictione XV.

95.

Otto IV, imperator Romanorum, omnia bona domus sanctae Mariae Theutonicorum Hierosolymitanae tuenda suscipit. — Inter testes: ,Heinricus marchio Morauiie.'

Apud Norimbergam 1212 maii 10.

Hennes, Cod. dipl. ord. s. M. Theut., pag. 11 — Posse, Cod. dipl. Saxoniae I Hptth., tom. III, pag. 128, num. 164 (tantum testes ex autogr.) — Erben, Reg. Boh. I, pag 246, num. 529 — Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 718, num. 50 (reg.) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 479 (perperam ad mai. 15).

In temporis nota autographum incuria scriptoris annum 1213 quidem adfert, sed diploma recte ad an. 1212 pertinere indictione XV docet. — Cf. Chron. reg. Colon. (Mon. Germ. Scr. in usum schol., pag. 232): ,Imperator [Otto] apud Nurinberg celeberrimam curiam circa pentecosten [mai 13] habuit. Ubi omnibus qui presentes erant principibus causam werre inter ipsum et papam innotescit. Regnum etiam Boemie, a biudicatum Odoacrio regi per sententiam principum, filio ipsius [Wratizlao], presentibus suppanis et pluribus nobilibus terre, cum sex vexillis assignat. Nam matrem iuvenis, sororem scilicet marchionis de Missene, repudiaverat et filiam regis Ungarie duxerat; (cod. 2 add.: cum Moguntino etiam

et lantgravio contra ipsum imperatorem ad eligendum alium regem consipiraverat). Cf. Palacký, *Dějiny*³ I, 2, pag. 122; Winkelmann, *Phil. v. Schw. u. Otto IV*, tom. II, pag. 302, not. 2; Dudík, *Mähr. Gesch.* V, pag. 72, not. 1; Bretholz, *Mocran et Mocran* in: *Mitth. d. Inst. f. österr. Gesch. Ergzbd.* VI, pag. 236 sq.

96.

5

Fridericus II, Romanorum imperator electus et Siciliae rex, Otakaro, regi Bohemiae, dignitatem regalem, patrui sui Philippi regis instar, confirmat eique et successoribus eius regnum Bohemiae gratuito concedit; regni terminos confirmat; regum Bohemiae iura et officia perscribit.

Basileae 1212 sept. 26. 10

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A).— Apographum insertum est confirmationi Karoli IV regis, Pragae 1348 apr. 7 datae, cuius autographum in eodem tabulario asservatur (B). — Aliud apographum Przibik de Radenin dictus Pulkava suo Chron. Boh. ad a. 1212 inseruit (C).

[Joh. B. Eysen] *Deductio d. i. nothwendige Ausführung derer Ursachen, darumb 15 K. Ferdinandus II des Regiments in Kgr. Böheim verlustigt. Beilagen, num. 16 — Londorp, Acta publ. I, l. IV, pag. 770 — Goldast, De Boh. regni iuribus ac privileg. commentarii, Append. docum. (ed. 1627) pag. 21, (ed. 1719) pag. 27, num. 13 — Habernfeld, Bellum Bohemicum, pag. 83 — Balbín, Miscell. hist. reg. Boh., Decad. I lib. VIII, vol. 1, pag. 6 num. 8 — Lünig, Des Teutschen Reichsarchivs tom. VI, Part. spec. cont. I, Forts. 1, pag. 4, 20 num. 2 — ibd. pag. 23, num. 23 (ex B) — Io. Ern. comes de Thun, Album augustissimae domus Habsburgico-Austriacae, pag. 41 — Dumont, Corps univers. diplomatique I, ps. I, pag. 144 — Sommersberg, Scr. rer. Siles. I, pag. 921, num. 3 — Menke, Script. rer. Germ. III, pag. 1710 (ex C) — Ludewig, Reliq. manuscr. XI, pag. 284 (ex C) — Dobner, Mon. hist. Boem. III, pag. 206 (ex C); idem IV, pag. 254, num. 48 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 60, num. 52 — Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, tom. I, pag. 216 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 247, num. 531 (ex A) — Jireček, Cod. iur. Boh. I, pag. 38, num. 24 = Kalousek, České státní právo (ed. 2) pag. 561 — Markgraf in Script. rer. Siles. VII, pag. 21 (ex B) — Weiland, Constitutiones (Mon. Germ. hist., Leg. sect. IV) tom. II, pag. 54, num. 43 (ex A) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 671. 30*

Autographum ab eodem scriba (Henrico de Parisius) scriptum est, qui etiam diplomata num. 97 et 98 exaravit; (cf. Philippi, Zur Gesch. d. Reichskanzlei unter den letzten Staufern, col. 20, 21). Accedit, quod tria haec diplomata ab eodem auctore verbis composita sunt, ut stili proprietates quaedam in omnibus repetitae manifesto declarant. — (In autographi membrana replicata manus saec. XIV adnotavit: „R per Johannem de Glacz II“; quam notam ad Karoli IV confirmationem revocandam esse ex eo colligitur, quod Joh. de Glacz a. 1348 apr. 7 registratoris munere fungebatur). — Diplomatis prior pars procul dubio satis accurate repetit verba diplomatis deperdit, quod a. 1198 mense septembre Philippus, rex Romanorum, Otakaro regi dedit (v. num. 3). Praeterea diploma, quamquam id nominatim non commemoratur, iura etiam confirmat, quae Otto IV, Romanorum rex, a. 1203 in regem Bohemiae contulit (v. num. 34). — Quae Bachmann, Gesch. Böhm. I, pag. 448 et 877–881 de diplomate nostro protulit, prorsus mendosa sunt; cf. Goll, K výkladu privilegia Fridricha II (Věstník král. české společnosti nauk 1903, n° V) et Novotný in Český časopis historický IX, pag. 292 sq. — De testibus et nota temporis cf. Ficker, Beiträge z. Urkundenlehre II, pag. 78 et 345. 40

45

Fredericus,^a divina^b favente clementia Romanorum imperator electus et semper augustus,|| rex Sicilie, ducatus Apulie et principatus Capue. Cum decor et potestas imperii nostrum preces^cserit statum, ut non solum ceterorum principum dignitates, verum etiam sceptralia regalia a nostra conferrantur maiestate, 5 gloriosum reputamus ac magnificum, quod in tanto nostre largitatis beneficio et aliis crescit regie dignitatis augmentum, nec ob hoc eminentia nostra aliquod patitur detrimentum. Inde est, quod nos attendentes preclara devotionis obsequia, que universa Boemorum^c gens ab antiquo tempore Romano exibuit imperio tam fideliter quam devote, et quod illustris rex eorum Ottacharvs a primo inter alios 10 principes specialiter pre ceteris in imperatorem nos elegit et nostre electionis perseverantie diligenter et utiliter astiterit: sicut dilectus patruus noster, pie memorie rex Philippus, omnium principum habitu consilio, per suum privilegium instituit,^d ipsum regem constituimus et confirmamus et tam sanctam et dignam constitutionem approbamus; regnumque Boemie liberaliter et absque omni pecunie exactione 15 et consueta curie nostre iusticia sibi suisque successoribus in perpetuum concedimus; volentes, ut quicumque ab ipsis in regem electus fuerit, ad nos vel successores nostros accedat, regalia debito modo recepturus. Omnes etiam terminos, qui predicto regno attinere videntur, quocumque modo alienati sint, ei et successoribus suis possidendos indulgemus. Ius quoque et auctoritatem 20 investiendi episcopos regni sui integraliter sibi et heredibus suis concedimus; ita tamen, quod ipsi ea gaudeant libertate et securitate, quam a nostris predecessoribus habere consueverunt. De nostre autem liberalitatis munificentia statuimus, quod illustris rex predictus vel heredes sui ad nullam curiam nostram venire teneantur, nisi quam nos apud Babenberc vel Nurenberc celebrandam 25 indixerimus, vel si apud Merseburg curiam celebrare decreverimus, ipsi sic venire teneantur; quod si dux Polonie vocatus accesserit, ipsi sibi ducatum prestare debeant, sicut antecessores sui, quondam Boemie reges, facere consueverunt; sic tamen, ut spatium sex eddomadarum^d veniendi ad predictas curias eis ante prefigatur; salvo tamen, quod si nos vel successores nostros Rome coronari 30 contigerit, ipsius predicti regis Ottachari^e vel successorum suorum relinquimus arbitrio, utrum ipsi trecentos armatos nobis transmittant,^f vel trecentas marchas persolvant. Ad huius autem constitutionis et confirmationis nostre memoriam et robur perpetuo valitum presens privilegium per manus Henrici de Parisius, notarii et fidelis nostri, scribi et bulla nostra aurea iussimus communiri, anno, 35 mense et inductione subscriptis.^g Huius rei testes sunt isti: archiepiscopus

96. ^{a)} ,Fredericus' litteris maiusculis ornatis in spatio prius vacuo relicto scriptum est A. — ^{b)} ,ðjuina^c A. — ^{c)} ,Boemoz^c A. — ^{d)} ita notarii errore A. — ^{e)} ,Ottachi^c A. — ^{f)} ,sm^c ex ,f^ct^c statim inter scribendum correctum A. — ^{g)} quae subsequuntur (nomina testium et nota temporis alio quidem atramento, sed eadem manu scripta sunt A.

Barensis;^h episcopus Tridentinus, episcopus Basiliensis, episcopus Constantiensis, episcopus Curiensis; abbas Augensis, abbas sancti Galli, abbas de Wiceburc, Bertoldus de Nispheⁱ regalis curie prothonotarius; comes Vlricus de Chiburc, comes Rodulfus de Habechesburc et langravius de Alsatia, comites Loduicus et Hermannus de Frobure; comes Warnerus de Hohenburc, Arnoldus nobilis 5 de Wart, Rodulfus advocatus de Rapprehteshiwilare, Rodulfus de Ramensberc, Albero de Tanehuse camerarius et alii quam plures magnates et nobiles et liberi, quorum testimonio^k hoc privilegium constat esse confirmatum.

Acta sunt hec anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo duodecimo, mense septenbris,^l quintedecime indictionis, regni vero domini nostri Frederici, 10 illustrissimi Romanorum imperatoris electi et semper augusti, regis Sicilie, quinto-decimo.

Datum in nobili civitate Basiliensi^m per manus Vlrici viceprothonotarii, sexto kalendas octobris, feliciter amen.

Autographo appendet e filis sericis coloris rubri Friderici II bulla aurea Sicula. In priore 15 bullae parte imago regis conspicitur in solio sedentis, qui manu dextra globum cum cruce, sinistra vero sceptrum gestat. Circumscrip^tio: + FREDERIC^o D^I GR^A REX SICIL^E DVCAT^o APV^L 7 PRINCIP^P CAP. — In altera bullae parte murus cum tribus turribus effingitur cum inscriptione: RE—GNV^{||}SICILIE. Circumscrip^tio autem haec est: + XPS VINCIT XPS REGNAT XPS INPERAT. — Bullae imaginem dedit Philippi, Zur Geschichte d. Reichs- 20 kanzlei unter den letzten Staufern, tab. VI, num. 5^a et 5^b.

97.

Fridericus II, Romanorum imperator electus et Siciliae rex, Otakaro I, regi Bohemiae, pro rebus strenue gestis proprietatem suam Floss et castra quaedam ac bona, quorum nomina adferuntur, in perpetuam possessionem donat 25 et confirmat.

Basileae 1212 sept. 26.

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A). — Apographum insertum est confirmationi Karoli IV imperatoris datae Norimbergae 1358 iun. 30 (B). — Aliud apographum Pulkava intexit suo Chron. Bohemiae ad a. 1212 (C). 30

Weitere Ausführ. des d. Stadt Asch betr. Unterr. (Wien 1772) pag. 7, n. b (ex A) — Dobner, Monum. hist. Boem. III, pag. 208 (ex C) — Pelzel, Karl IV, tom. II, Urkb. pag. 264, num. 256 (ex B) — Schultes, Directorium dipl. II, pag. 481 — Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, tom. I, pag. 218 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 248, num. 532 (frgm. ex A) — Jireček, Cod. iur. Boh. I, pag. 41, num. 25 — Posse, Cod. dipl. Saxoniae regiae I Hauptth., 35 tom. III, pag. 132, num. 169 (fragm. ex A) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 672.

96. ^h,^s in loco raso eadem manu scripta est; post hanc vocem octo fere litterae erasae sunt. Reliqua testium nomina in columnas secundum ordinem divisa sunt: cuiusque columnae finem puncto semicirculo imposito significavi. — ⁱ) ita scriptoris incuria pro ,Nifphen' A. — ^k) ,nio' in loco raso eadem manu scriptum est A. — ^l) ita A. — ^m) ,Basil' A. 40

Autographum ab eodem scriba exaratum et ab eodem auctore verbis compositum est atque num. 96 et 98. — De testibus et nota temporis cf. Ficker, Beitr. z. Urkundenlehre II, pag. 78 et 345. — Diploma, quamquam id praecipue non commemoratur, sine ulla dubitatione possessiones confirmat, quae iam Otto IV rex anno 1203 mense augusto Otakaro regi dono dedit (v. num. 34).

In nomine sancte et individue trinitatis amen. || Fredericus,^a divina favente clementia Romanorum imperator electus || et semper augustus, rex Sicilie, ducatus Apulie et principatus Capue. Ad excellendos regie celsitudinis titulos, eorum votis nos uberius acclinare decrevimus, quorum fidem ac devotionem circa 10 versa negotia nostra promovenda integrum ac inconvulsam certiori experientia didicimus. Dignum namque ac honestum arbitramur fore, ut eorum, qui promotioni nostre ab exordio assistere non dubitaverunt, tanto sollertia obsequiis respondeamus, ut etiam eorum exemplo plerosque alios ad favorem nostrum fabilius^b allicere valeamus. Nos itaque animadvententes preclara devotionis obsequia, que 15 illustris rex Boemorum Ottacharus intimo cordis affectu cum universa Boemorum gente hactenus nobis exhibuit ac etiam Domino largiente in perpetuum est exhibitus: suis ad presens in quantum possumus respondere cupientes obsequiis, notum facimus tam presentibus quam futuris, quod nos eidem regi Boemie donamus et confirmamus ac in perpetuam possessionem tradimus proprietatem nostram 20 Vlozze cum ministerialibus, servis, cuiuscunque fuerint conditionis, omnique iuris integritate quarumlibet possessionum, prout avus noster Fredericus,^c pie memorie gloriosus Romanorum imperator augustus, emit a domina Adleida comitissa de Clewen. Item donamus ei et confirmamus castrum, quod dicitur Svarcenberc, cum ministerialibus, servis, cuiuscunque sint conditionis, omnique iuris integritate 25 quarumlibet possessionum, ut dictus avus noster emit a duce^d Henrico de Medelic. Item donamus ei et confirmamus provintiam, que Milin dicitur, cum Richenbach et omnibus pertinentiis suis. Item donamus ei et confirmamus castrum Lichtenstein cum omnibus pertinentiis suis. Eidem etiam regi concedimus in pheodum et confirmamus possessiones Mantile et Lve cum omnibus pertinentiis suis. 30 Preterea castrum Donin cum suis pertinentiis donamus et confirmamus, si illud a marchione Missenense absolvere poterimus; si vero ipsum castrum absolvere non poterimus, quicquid tres ab eodem rege electi imperii principes, qui tunc in gratia nostra fuerint, cum tribus supanis decreverint, facere satagemus. Ut autem nostre liberalitatis donatio, concessio ac confirmatio maiori nitatur robore 35 et evidenter future successioni pateat veritate, presens privilegium per manus Henrici de Parisius, notarii et fidelis nostri, scripbi^e et bulla nostra aurea iussimus communiri, anno, mense et inductione subscriptis.^f Huius rei testes sunt archi-

97. a) ,In nom. — Fredericus' litteris maiusculis ornatis scripta sunt A. — b) ita pro ,facilius' scribæ incuria A. — c) ,Freō' A. — d) litterae ,uce' in loco raso, sed eadem manu scriptæ sunt A. — e) ,sc̄pbī' A. — f) quae subsequuntur usque ad finem lineis magis contractis alio atramento, sed eadem manu scripta sunt; testium nomina in columnas secundum ordinem eodem modo atque in num. 96 divisa sunt.

episcopus Barensis; episcopus Tridentinus, episcopus Basiliensis,^g episcopus Constantiensis, episcopus Curiensis; abbas Augensis, abbas sancti Galli, abbas de Wiceburg, Bertoldus de Niphe regalis curie prothonotarius; comes Vlricus de Chiburg, comes Rodulfus de Habechesburg et langravius de Alsatia, comites Lodvicus et Hermannus de Frobure; comes Warnerus de Hohenburg, Arnoldus 5 nobilis de Wart, Rodulfus advocatus de Rapprehteshiwilare, Albero de Tanehuse, Rodulfus de Ramesberc et alii quam plures.

Acta sunt hec anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo duodecimo, mense septenbris,^h quatedecime indictionis, regni vero domini nostri Frederici, illustrissimi Romanorum imperatoris electi et semper augusti, regis Sicilie quinto- 10 decimo.

Datum in nobili civitate Basiliensi^g per manus Vlrici viceprothonotarii, sexto kalendas octobris, feliciter amen.

Autographo appendet e filis sericis rubris bulla aurea eadem atque in num. 96.

98.

15

Fridericus II, Romanorum imperator electus et Siciliae rex, Henrico Vladislavo, marchioni Moraviae, eiusque heredibus „Mocran et Mocran“ cum omni iure et pertinentiis concedit et confirmat, salvo servitio, quod inde curiae imperiali debetur.

Basileae 1212 sept. 26. 20

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A).

Balbin, *Miscell. hist. reg. Bohem.*, Dec. I, l. VIII, vol. 1, pag. 164, num. 1 — Lünig, *Des Teutschen Reichsarchivs tom. VI, Partis spec. cont. I, forte. 1*, pag. 246, num. 147 — Dobner, *Monum. hist. Boem.* IV, pag. 254, num. 47 (reg.) — Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pag. 62, num. 53 — Huillard-Bréholles, *Hist. dipl. Frider. II, tom. I*, pag. 220 — Erben, 25 *Reg. Boh. I*, pag. 248, num. 533 (fragm.) — Jireček, *Cod. iur. Boh. I*, pag. 43, num. 26 — Bretholz, *Mocran et Mocran, in Mittb. d. Inst. f. österr. Gesch., Ergzbd. VI*, pag. 253 et *Zeitschr. f. Gesch. Mähr. u. Schles.* V, pag. 319 — Böhmer-Ficker, *Reg. imp. V*, num. 673 — *Imago phototypice expressa exstat in Kaiserurkk. in Abbild. fasc. VI, tab. 10b.*

Autographum ab eodem scriba exaratum et ab eodem auctore conscriptum est atque 30 num. 96 et 97. — De diplomate uberioris disseruit Bretholz l. l., qui nomina „Mocran et Mocran“ marchionatum Moraviae significare demonstrat.

In nomine sancte et individue^a trinitatis amen. || Fredericus,^b divina favente clementia Romanorum imperator electus et semper||augustus, rex Sicilie, ducatus Apulie et principatus Capue. Cum decor^c et potestas||imperii nostrum pre- 35 cesserit statum, dignum tamen ac honestum arbitramur fore eorum votis uberioris

97. ^{g)} ,Basil[‘] A. — ^{h)} ita A.

98. ^{a)} inter ,in[‘] et ,dividue[‘] scriba eosdem punctos (:) posuit, quibus reliquae invocationis voces distinctae sunt A. — ^{b)} ,In — Fredericus[‘] litteris maiusculis ornatis scripta sunt A. — ^{c)} ,o[‘] ex ,b[‘] statim inter scribendum radendo corr. A.

acclinare, quorum fidem ac devotionem circa universa negotia nostra promovenda integrum ac inconvulsam certiori experientia didicimus. Inde est, quod nos ad vertertes^a grata ac preclara devotionis obsequia, que Henricus, nobilis marchio Moraie, hactenus tam fideliter quam devote nobis exhibuit ac etiam Domino largiente in antea est exhibitus, suis ad presens in quantum possumus respondere cupientes obsequiis, notum facimus tam presentibus quam in evum successuris, quod nos eidem marchioni et heredibus suis de nostre liberalitatis munificentia concedimus et confirmamus Mocran et Mocran^e cum omni iure et pertinentiis suis, salvo servitio, quod inde curie nostre debetur. Ad huius autem confirmationis et concessionis nostre memoriam et robur perpetuo valitum presens privilegium per manus Henrici de Parisius, notarii et fidelis nostri, scripbi^f et bulla nostra aurea iussimus communiri anno, mense et indictione subscriptis.^g Huius rei testes sunt: archiepiscopus Bari^h; episcopus Tridentinus,ⁱ episcopus Basiliensis,^k episcopus Constantiensis, episcopus Curiensis; abbas Augensis, 15 abbas sancti Galli, abbas de Wiceburg, Bertoldus de Nisphe^l regalis curie prothonotarius; comes Vlricus de Chiburg, comes Rodulfus de Habechesburg et langravius de Alsatia, comites Loduicus et Hermannus de Froburg; comes Warnerus de Hohenburg, Arnoldus nobilis de Wart, Rodulfus advocatus de Rapprehteshiwilare et alii quam plures.

20 Acta sunt hec anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo duodecimo, mense septenbris,^h quinetdecime indictionis, regni vero domini nostri Frederici, illustrissimi Romanorum imperatoris electi et semper augusti, regis Sicilie quinetdecimo.

Datum in nobili civitate Basiliensi^k per manus Vlrici viceprothonotarii, sexto 25 kalendas octobris,^m feliciter amen.

Autographo appendet e filis sericis rubri coloris bulla aurea eadem atque in num. 96.

99.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, ecclesiae Pragensi terram in villa Babenice, quam Vitus de Babenice per vim occupatam tenuit, restitutam confirmat.

— 1212 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropolitani Pragensis assertatur (A).

98. ^{a)} ita A (pro ,animadvertisentes'). — ^{e)} ,Mocrā' A. — ^{f)} ,fc̄pbī' A. — ^{g)} testium nomina, 35 quae eodem modo atque in num. 96 in columnas disposita sunt, et nota temporis lineis magis contractis procul dubio alio atramento scripta sunt A. Cf. Ficker, Beitr. z. Urkundenlehre II, pag. 78. — ^{h)} ita A. — ⁱ⁾ ,tdentn^h A. — ^{k)} ,Basil' A. — ^{l)} ita (loco ,Nifphen') A. — ^{m)} ,sesto kal. oct.' nonnullasque alias voces in temporis nota in spatiū vacuum relictum additas esse suspicatur Philippi, Zur Gesch. d. Reichskanzlei unter d. letzten Staufern, pag. 69 et Kaiserurk. 40 in Abbild., Text, pag 134; quam sententiam observatione mea comprobare non possum.

Erben, Reg. Boh. I, pag. 249, num. 534 (fragm.).

Autographum manu scribae, quem nota ,Otakarus 3° signavimus, exaratum est; de quo vid. prooemium ad num. 27.

+ ¶ In nomine sancte^a et individue trinitatis amen. Otakarus, dei gratia, qui et Premisel.^b ¶ Notum esse volumus omnibus, tam presentibus, quam 5 in futurum successuris, quod Uitus de Pabienicz, qui multo tempore in eadem villa Pabienicz terram ecclesię Pragensis ad aratrum violenter occupatam detinuit, volens in proprietatem sibi redigere, in presentia nostra et capituli Pragensis prefatum preedium recognovit esse de proprietate predicte ecclesię Pragensis. Nos autem regia auctoritate nostra, ne sepe nominata ecclesia^c in eodem predio 10 in posterum ut hactenus aut gravaretur, aut aliquatenus posset impediri, prefatum preedium, ut moris est, in foro proclamatum eidem ecclesię libere restituimus. Ne autem hoc factum nostrum aliquis successorum nostrorum in irritum revocaret, presentem paginam munitione nostri sigilli iussimus roborari. Huius quoque rei hii sunt testes: Zlauco camerarius, Budiwoy iudex curie, Zbramirus, Bicen Jaro- 15 hniewi, Boguzlaus Reinartich, Andreas prepositus Pragensis et cancellarius regis, Arnoldus decanus Pragensis, Johannes scolasticus, Uiteco archidiaconus Satcensis, Benedictus, Eppo, Martinus canonici Pragenses, Boguzlaus filius Zlauconis subcamerarius regis, Uvoizlaus notarius curie, Engelscalcus Wissegradensis canonicus et regis scriba. Acta^d sunt hec anno M^oC^oX^oII, epacta XV, indictione XV, 20 concurrente VII.

Autographo appendet e scidula membranae sigillum regis de cera naturali confectum, quod eadem forma expressum est atque in diplomate num. 57. — In dextra membranae replicatae parte rima facta est, cui etiam alterum sigillum alligetur: quod sigillum numquam appensum esse videtur; atqui incertum est, cuiusnam sigillum illud fuerit. 25

100.

Fridericus II, Romanorum rex, civibus Cremonensibus omnia privilegia et iura ab avo et patre suo eis concessa confirmat. — Inter testes, „qui huic confirmationi interfuerunt“, adferuntur: ,Odacarus rex Boemie‘ et ,Heinricus marchio Moraie‘. 30

Apud Ratisbonam 1213 febr. 15.

Böhmer, Acta imperii selecta, pag. 772, num. 1075 — Emler, Reg. Boh. II, pag. 1156, num. 2640. — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 689.

De his, quae tunc Ratisbonae acta sint, cf. ea, quae Sicardi Chronicon ap. Muratori, Script. rer. Ital. VII, pag. 623 refert: ,[Fridericus] postmodum apud Ratisponam solemnem 35 curiam celebrans, a rege Bohemiae et ab aliis multis principibus fidelitates accepit.

99. a) genuine scriba ,sce^a posuit, sed litteris ,ce^a statim erasis, vocem sine compendio scripsit A — b) post hanc vocem in fine lineae spatium 57 mm continens verisimillime ad verba ,rex Boemie‘ addenda vacuum relictum est A. — c) ita A. — d) ,Acta — conc. VII‘ atramento magis distincto, sed statim eademque manu scripta sunt A.

101.

Fridericus II, Romanorum rex, coenobii Berchesgadensis protectionem suscipit eique omnes possessiones confirmat. — Inter testes: ,Odakrius rex Boemie‘ et ,Heinricus marchio Morauię.⁵ Apud Ratisbonam 1213 febr. 15.

Monum. Boica XXX, pars 1, pag. 2, num. 601 — Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frider. II, t. I, pag. 243 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 249, num. 536. — Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 718, num. 51. — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 690.

102.

10 *Fridericus II, Romanorum rex, monasterium Scotorum sancti Jacobi Ratisbonae cum ecclesia sancti Petri in defensionis suae mundiburdium suscipit. — Inter testes: ,Odacrius rex Boemie‘ et ,Heinricus marchio Morauię.¹⁵*

Apud Ratisbonam 1213 febr. 16.

Monum. Boica XXX, pars 1, pag. 7, num. 602 (ex autogr.) — Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, t. I, pag. 246 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 249, num. 537 — Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 718, num. 52 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 691.

103.

20 *Fridericus II, Romanorum rex, universis imperii fidelibus per totam Lombardiam, marchiam Veronensem, Tusciam et Romaniolam constitutis significat se Fridericum episcopum Tridentinum constituere in istis partibus legatum suum generalem et ei vicariam ad tempus vitae eius in feudum concedere. — Inter testes: ,Otackerius rex Boemie.²⁵*

Ratisbonae 1213 febr. 16.

Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frider. II, t. I, pag. 249 — Monum. Germ. Leg. sect. IV: Constit. t. II, pag. 56, num. 45 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 692.

104.

30 *Innocentius III papa Danieli II, episcopo Pragensi, scribit de convocando a se concilio generali ad extirpanda ecclesiae vitia, reformatos mores et tollendas haereses, tum etiam ad suadendum principibus ac populis christianis succursum et subsidium pro Terra sancta recuperanda. Mandat ei, ut post duos annos et dimidium kalendis novembbris¹ ipsius conspectui se praesentet.*

Laterani 1213 apr. 19.

35 *Epistula in eundem modum conscripta erat atque illa „Archiepiscopo et episcopis abbatibus et prioribus per Viennensem provinciam constitutis“ missa, cuius apographum exstat in Innocentii III regestorum vol. V, quod in tabulario secr. Vaticano (inter Reg. Vatic. t. VIII) asservatur, fol. 142, lib. XVI, ep. 30 (R).*

104. 1) 1215 nov. 1. Concilium hoc celebratum est Laterani anno 1215 nov. 11—30; v. Potthast, Reg. pontif. I, pag. 437.

Baluzius, Epp. Innoc. III, t. II, col. 756 = Migne, Patrolog. lat. t. 216, col. 823, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 250, num. 538 (fragm.) — Palacký, Ital. Reise, pag. 20, num. 47 (reg.) — Cf. Potthast, Reg. pontif. num. 4706—4708. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6140.

Daniele episcopo die 4 aprilis a 1214 mortuo, Andreas successor eius Romam ad concilium venit, quem ibidem a. 1215 nov. 22 (in die s. Ceciliae) in episcopum ordinatum esse Ann. Pragenses referunt; v. Font. rer. Boh. II, pag. 283. — Elenchus continens „Nomina cardinalium, patriarcharum, archiepiscopum, episcoporum, qui interfuerunt universali concilio Innocentii pape“, quem ed. J. Werner in Neues Arch. d. Ges f. alt. deutsche Gesch. XXXI, pag. 586 praeter Pragensem etiam [Robertum] Ulmcensem' episcopum concilio interfuisse 10 dicit. — Cf. et. Krabbo in Quellen u. Forschg. aus Italienischen Arch. u. Bibl. X, pag. 283.

105.

Innocentius III papa „Pragensi episcopo“ et abbatibus, prioribus et universis Christi fidelibus per Boemiam constitutis“ de Terrae sanctae negotio scribit eosque ad subsidium evocat, magnas indulgentias illis qui crucem assumpserint 15 promittens.

[1213 apr. 19—29]

Litterae in eundem modum conscriptae sunt atque illae „universis Christi fidelibus per Maguntinam provinciam constitutis“ missae, quarum apographum exstat in Innocentii III regestorum volumine V, quod in tabulario secr. Vaticano (inter reg. Vat. tom. VIII) assertatur, fol. 140v—141v lib. XVI, ep. 28 (R).

Baluzius, Epist. Innocentii III, tom. II, pag. 752 = Migne, Patrolog. lat. t. 216, col. 817 — Potthast, Reg. pontif. num. 4725 — Cf.: Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6141.

106.

25

Robertus, episcopus Olomucensis, claustro monialium apud sanctum Petrum in Olomuc possessiones quasdam, quae accurate describuntur, donat eique decimas in villa Klopotovice remittit; Stephanum, praepositum Olomucensem, monasterii procuratorem constituit, iure patronatus episcopis Olomucensibus reservato.

Pragae 1213 —. 30

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropolitani Olomucensis asservatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 64, num. 56 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 252, num. 541 (fragm.).

Charta manu scribæ, quem ,Robertus 3' vocamus, exarata est. Idem scriba etiam non- 35 nulla Přemysli Otakari I regis diplomata autographa scripsit, in quibus ipsum nota ,Otakarus 5' signavimus. De quo quidem scriba vide prooemium diplomatis num. 59.

C. ¶ In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. ¶ Ego Robertus, Olomucensis episcopus, regilio¶sis^a dominabus manentibus apud sanctum Petrum, in perpetuum. Cum pium sit et honestum omnium¶paci providere, precipue tamen in hoc pietatis opus refulget, quociens religiosarum mulierum invigilamus 5 secu¶ritati, que ad sui defensionem minus sunt potentes et alienis semper indigent presidiis. Noverint igitur tam presentes quam futuri, quod nos cum consensu capituli nostri religiosis dominabus, que manent in civitate Olomucensi ad sanctum Petrum muris ipsius ecclesie proxime et contigue,^b contulimus terram ad duo aratra in villa, que vulgo vocatur Bvkowan, ad tercium aratrum in villa, que 10 dicitur Reppsyn, et ortum quendam situm in fine eiusdem civitatis cum arborescetis et suis attinentiis. Insuper quandam aream adjacentem claustro in Nowygradek, que extenditur usque in Morawam, eis addidimus simul cum molen-dino, quod curie nostre aliquando deserviebat. Indulsimus etiam eis decimas nostras in villa Klopothowich, quam dominus Stephanus, prepositus Olomucensis, emit per manum nostram eisdem dominabus pro LXX marcis de licentia domini incliti regis Boemie^c Otthacari et de consensu illustris marchionis Moraiae Wladizsslai. Per quorum etiam benivolentie^d affluentis largitatem et gratiam ipsa eadem villa facta est libera a communi tributo terre et ab omni violentia beneficorum,^e ab introitu camerariorum et insultu indebito eorum 20 et gravamine illico exigendo quorumlibet malefactorum. Certum autem et fidelem procuratorem ad petitionem ipsarum dominarum, dominum prepositum Olomucensem Stephanum, pro ipsius prudenti provisione et diligentí illius loci subventione eis constituimus usque in finem vite sue. Jus autem patronatus debet spectare ad episcopum Olomucensem, quia in eius fundo domus illa est constituta. Ut 25 autem hec omnia rata maneant et inconvulta, hanc paginam nostro et capituli sigillo [fecimus] muniri et sub excommunicatione confirmari. Et ne livor in posterum ista possit irritare, notum sit omnibus, quod multo plu[ra] bona conquisivimus ecclesie Olomucensi et ideo ista libere potuimus conferre. Huius rei testes sunt: Andreas^f prepositus Pragensis, Johannes scola[sticus] Pragensis, 30 Cristoforus archidiaconus Pragensis, Benezss nobilis Boemie,^c Bawarus camera-rius Olomucensis, Vithko cum fratribus Heinrico et iuniore Vithkone, Zauissa castellanus Olomucensis. Actum Prage anno^g Domini millesimo CCXIII, inductione II.¹

35 *Autographo appendent e filis sericis purpurei coloris duo sigilla de cera naturali con-fecta: 1. sigillum Roberti episcopi, 2. sigillum capituli Olomucensis; quorum utrumque eadem forma expressum est atque sigilla chartae num. 78 appensa.*

106. ^{a)} ita A. — ^{b)} genuine ,proximis et contiguis', sed utraque littera ,s' erasa, eodem atramento correctum A. — ^{c)} ,Boem' A. — ^{d)} genuine ,benivolente', sed eadem manu statim correctum A. — ^{e)} litterae, quae hic et infra uncis clauduntur, cum membrana putrefacta perie-runt A. — ^{f)} ,r' ex ;e' statim inter scribendum corr. A. — ^{g)} ,ann' A.

1) Indictionem scriba perperam computavit, nam ad a. 1213 indictio I pertinet.

107.

Fridericus II, Romanorum rex, Innocentio III papae concedit, ut electiones praelatorum et appellationes in causis ecclesiasticis libere fiant; antecessorum suorum consuetudini renuntiat de occupandis bonis praelatorum decedentium; auxilium contra haereticos pollicetur; ecclesiae Romanae possessiones ab antecessoribus suis detentas, quas iam illa recuperavit, dimittit; quas autem nondum recuperavit, se ad restituendas obligat atque ad defendendum pro ecclesia Romana regnum Siciliae, Corsicam, Sardiniam ceteraque iura, quae ad eandem pertinent. — Inter testes: ,Odacrius Boemorum rex.⁵

Apud Egram 1213 iul. 12. 10

Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, tom. I, pag. 268 — Weiland, Constitutiones (Monum. Germ. Leg. sect. IV) t. II, pag. 58 sq. num. 46, 47, 48. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 252, num. 542 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 705.

108.

Fridericus II, Romanorum rex, domui sanctae Mariae Theutonicorum donationem a patruo suo rege Philippo factam de medietate patronatus ecclesiae de Mörle (in Wetterau) approbat et confirmat. — Inter testes: ,Ottakarus rex Boemorum et frater suus Hainricus marchio Missinensis.^a

In castris apud —¹ 1213 oct. 19.

Autographum in tabulario Darmstadtensi asservatur (A).

20

Hennes, Cod. dipl. ord. s. Mariae Theuton. pag. 12, num. 14 (ex A) — Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, t. I, pag. 280 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 253, num. 543 — Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 718, num. 53, — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 713.

Testium nomina diploma in expeditione Friderici regis in Saxoniam adversus Ottonem IV imperatorem datum esse docent. De qua quidem expeditione Reineri Leodiensis Chron. 25 refert: ,Fridericus puer collectis fautoribus suis, inter quos fuit dux Boemie et langravius [Thuringiae Hermannus], multisque aliis Saxoniam ingreditur, quam devastat bello et incendio, Ottone non valente resistere, sed infra Brunswic se detinente; Monum. Germ. SS. XVI, pag. 666. — Cf. et. Ann. Stadenses (Monum. Germ. SS. XVI, pag. 355): ,Rex Fridericus [imperatorem] cum Boemo sequitur Brunswick obsessurus, sed Quedlinburg revertitur. — 30 Magdeb. Schöppenchron. ed. Janicke, pag. 140: ,Dar na to sunte Gallen dage [oct. 16] quam koning Frederik hir to lande und hadde mer wenn sestich dusent volkes, de deden vienden und vrunden we; mit om weren Bemen und Mereren, lantvolk und vorsten. — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 712 a, b, c et 713 a.

108. a) *ita scriptoris incuria A; quod mendum ita corrigendum est: ,marchio Moraie, 35 Theodericus marchio Missinensis; v. Winkelmann, Philipp v. Schw. u. Otto IV v. Braunschweig II, pag. 347, not. 4.*

1) *Loci nomen in autographo omissum est; conjecturam ,Quedlinburg^c non esse probabilem optimo iure adnotat Ficker, Reg. imp. V, num. 713.*

109.

Henricus Vladislavus, marchio Moraviae, hospitalis sancti Johannis Hierosolymitani possessiones in Moravia confirmat eique easdem libertates concedit, quas monasterium Velehradense habet.

In Prostějov 1213 dec. 31.

5

Autographum in membrana scriptum in tabulario magni prioratus Melitensium Pragensi asservatur (A).

10

Appendix synoptica continens anacephala eosim privilegiorum ordini Melitensium concessorum, num. 13 (reg.) — Dobner, Monum. hist. Boem. IV, pag. 254, num 50 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 69, num. 61 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 254, num. 546 (extr.) — Delaville Le Roulx, Cartulaire général des Hospit. de St. Jean de Jérusalem II, pag. 160, num. 1417.

15

Autographum manu scribæ, quem Henricus Vlad. I^o vocamus, exaratum est. Quem quidem scribam clericum ecclesiae Olomucensis verisimillime fuisse, in prooemio diplomatis num. 59 exposuimus. — Privilegii verba ab eodem auctore concepta esse videntur, qui diploma Otakari regis anno 1207 ecclesiae Olomucensi datum (num. 59) conscripsit. — Annos principatus in temporis nota chartae auctor perperam computavit.

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Ego Heinricus qui et Wladizlaus, dei gratia marchio Moraie, domui hospitalis sancti Johannis || 20 et eius fratribus in perpetuum. Sanum fore censens et condignum sanctarum ecclesiarum tranquillitati providere, in nullo credidi eis plus succurrere, quam earum || possessiones a cunctis vexationibus in quantum possum tutas reddere et eas perpetua libertate honorare. Noverint itaque tam presentes quam futuri, quod omnes || possessiones, quas domus sancti Johannis in tota Moraia possidet, 25 vel adhuc est possessura, propter largam ipsorum circa pauperes, infirmos et peregrinos pietatem ab omni iure, quod ad me vel successores meos pertinet, absolvı, et ut a nullo in posterum super hoc impetantur statui. Sint ergo absoluti a iure, quod vocatur narez, nochlegh et powoz, et ab omni iure illo, pro quo dantur XIII° nummi. Insuper liberos esse volo ab illis nummis, qui dantur pro 30 capite vel pro swod, et ab omni exactione, que spectat ad castrorum edificationes vel poncium secundum terre illius morem. Si quis hominum illius domus proferto accusatus in causa ceciderit, vel etiam in furti actione fuerit deprehensus, bona furis domui remaneant, et ipse, cum adversario suo satisficerit, pro capite suo gratiam meam inveniat. Nullus successor meus, vel terre mee inbeneficiatus, 35 sive camerarius, sive iudex, sive ceteri officiales quocumque modo nominati, aliquid ab hominibus domus illius exigant vel eis novas consuetudines imponant. Omne ius, quod ego per fratrem meum Premisszl, regem Boemie, abbatie Weligradensi concessi,¹ etiam eidem domui concedo, volens eos perpetua securitate

40

109. 1) *Privilegium quidem iam deperditum est, sed quod ipso continebatur, probabili modo restituvi potest ex iis, quae in confirmatione eius monasterio Velehradensi a. 1228 nov. 27 data cum Otakari I regis diplomate ecclesiae Olomucensi a. 1207 dato ad verbum consentiunt.*

gaudere. Ut autem hec rata omnia in futurum permaneant, hanc cartam meo sigillo feci insigniri; dominum autem episcopum Holomucensem rogavi, in cuius episcopatu possessiones ille site sunt, huius mee concessionis transgressores excommunicare, quod et ipse fecit;^a ad quem semper domus illa in suis pressuris et iniuriis habeat recursum, ut ubi posterorum meorum in suis subiectis defuerit correctio, ipse^b spiritalis^c gladii ultione in malefactores animadvertat.^d

Hec vero sunt nomina veridicorum testium huius rei: Rubertus episcopus Holomucensis, dominus Bolezlaus nepos meus, Hermannus abbas de Gradissch, Szifridus abbas Welegradensis, Stephanus^e prepositus Holomucensis, Walterus decanus Olomucensis, Radozslaus archidiaconus Olomucensis, Esau archipresbyter Prerowensis, Moyses archidiaconus Brechizlauensis, Bauarus camerarius Olomucensis, Zauissa burgravius Olomucensis, Bludo prefectus Prerouensis, Zulizsslaus dapifer, Doven iudex, Blag filius Blegonis, Scizlaus filius Zwar, Dubache,^f Vitko filius Uitkonis, Dietricus cum filio Gruth, Leua iudex Bernensis,^g Wernhardus de Tyrnâ, Immerammus burgravius de Znoem, Lutek, Olbram, Stephanus de Weuerin, Zudek, Rohche, Oness filius Blud,^h Bogusslaus filius Petri, Vitosszlav; capellani curie mee: Zssudek, Sdon, Johannes, Burchardus, Zuda. Acta sunt hec anno M^{CCCXIII} dominice incarnationis, anno vero principatus mei XV.² Data vero Proststeyow, II kalendas ianuarii per manus Apollinaris curie mee prothonotarii.

20

Autographo appendet e filis sericis coloris rubri sigillum marchionis de cera naturali confectum, iam attritum et defractum, quod eadem forma expressum est atque secundum sigillum diplomatis num. 125. Sigillum non in membranae margine inferiore medio, sed aliquanto sinistrorsus appensum est; quod quidem ideo factum esse videtur, ut etiam aliis sigillis (fortasse regis et episcopi) suus relinquatur locus. Sed sigilla illa nusquam appensa erant

110.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, petente fratre suo Henrico Vladislavo, marchione Moraviae, possessionibus hospitalis sancti Johannis Hierosolymitani in tota Moravia, scilicet in Olomucensi, Znojmensi et Holasicensi provinciis, easdem libertates concedit, quas una cum eodem fratre suo monasterio Velehradensi concessit.

In Prostějov 1213 dec. 31.

Autographum in membrana scriptum in tabulario magni prioratus Melitensium Pragae asservatur (A).

35

109. a) ,cit^h humore obscuratum A. — b) ,ipseⁱ iam vix legi potest A. — c) litterae ,spī⁸ iam paene evanuerunt A. — d) reliquum lineae spatium, 40 mm continens, vacuum restat. — e) ,Stephanus^j humore obscuratum A. — f) ,e^k ex ,a^l eodem atramento corr. A. — g) ita A loco ,Brenensis^m. — h) ,lⁿ ex ,i^o eod. atramento corr. A.

5 *Appendix synoptica ... privilegiorum ... ordini Melitensium concessorum, num. 14 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 71, num. 72 (ex A) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 255, num. 547 (fragn.) — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I, pag. 107, num. 159 (reg.) Kopetzky, Reg. z. Gesch. d. Hzgth. Troppau, Arch. f. österr. Gesch. 45, pag. 104, num. 15 (reg.) — Delaville Le Roulx, Cartulaire général des Hospit. de St. Jean II, pag. 161, num. 1418 (reg.).*

10 *Autographum manu scribae, quem nota ,Otakarus 5' (= ,Robertus 3' = ,Henr. Vladisl. I') signavimus, exaratum est; cf. prooemium ad num. 59. — Diploma verba fere omnia privilegii Henrici Vladislavi, quod eadem die datum est (v. num. 109), paucis tantum additis repetit. — In temporis nota anni regni perperam computando effecti sunt, nam Otakari regis annus XV iam die 8 septembbris 1213 exactus est.*

¶ In nomine sancte trinitatis et individue^a unitatis. ¶ Ego Premissl, dei gratia rex Boemorum, domui hospitalis sancti Johannis et eius fratribus in perpetuum. Cum nostre conveniat providentie sanctorum ecclesiarum paci et quieti providere, in nullo credimus 15 eis magis succurrere, quam ipsarum possessiones a cunctis vexationibus in quantum possumus tutas reddere et eas perpetua libertate honorare. Noverint itaque tam presentes quam futuri, quod omnes possessiones, quas domus sancti Johannis in tota Moravia, scilicet in Olomucensi, in Znoemensi, in Brenensi, in Golessicensi provinciis, possidet vel adhuc est possessura, propter superhabundantem ipsorum circa pauperes, infirmos et peregrinos pietatem ab omni 20 iure, quod ad nos vel successores nostros vel ad principes terre illius vel eorum successores pertinet, absolverimus, et ut a nemine super hoc in posterum impetantur, statuimus. Sint ergo absoluti a iure, quod vocatur narez, nochlegh et powoz, et ab omni illo iure, pro quo dantur quatuordecim nummi. Insuper liberos esse volumus ab illis nummis, qui dantur pro capite, vel pro swod, et ab omni exactione, que spectat ad castrorum edificationem * secundum terre illius 25 consuetudinem. Si quis hominum illius domus pro furto accusatus in causa ceciderit, vel etiam in furti actione^b fuerit deprehensus, bona furis domui remaneant et ipse, cum adversario suo satisficerit, pro capite suo gratiam principis inveniat. Nullus princeps, vel terre illius inbeneficiatus, sive camerarius, sive iudex,^c sive ceteri officiales quocumque modo nominati aliquid ab hominibus domus illius exigant, vel eis novas consuetudines imponant. Omne ius, quod nos cum fratre nostro 30 Wladisslao, marchione Moraue, abbacie Welegradensi concessimus,¹ etiam eidem domui concedimus, volentes eos ad petitionem fratris nostri Wladisslai, prenominati principis Moraue, perpetua securitate gaudere. Ut autem hec omnia rata in futurum permaneant, hanc cartam nostre serenitatis sigillo fecimus insigniri et huius nostre constitutionis violatores pena graviori volumus multari. Dominum^d autem episcopum Olomucensem 35 rogavimus, in cuius episcopatu possessiones ille site sunt, huius nostre concessionis transgres-

40 **110.** a) *genuine scriba ,unitatis‘ scribere coepit, sed litteris ,unit‘ scriptis, errorem suum statim corrigens. primam litterae ,u‘ hastam radendo delebit et ex ,it‘ litteram ,d‘ fecit A. — b) genuine ,accionē, sed eodem atramento corr. A. — c) ,iudex‘ in loco raso alio atramento alia eiusdem temporis manus scripsit A; prioris scripturae vestigia praeter unicam ,d‘ litteram iam discerni non possunt. — d) ,Dñm‘ eodem atramento eademque manu atque supra ,iudex‘ in loco raso scriptum est; de priori scriptura tantum litterae ,l‘ hasta adhuc discerni potest A.*

1) *Vid. pag. 103, not. 1.*

sores^e excommunicare, quod et ipse fecit; ad quem semper domus illa in suis pressuris et iniuriis habeat recursum, ut ubi principum in suis subiectis defuerit correctio, ipse spiritualis gladii ulcione in malefactores animadvertat.^f

Huius rei testis sum ego Wladizsslaus, frater regis, marchio Moraue, ad cuius petitionem et voluntatem dominus rex prescripta confirmavit, et ideo sigillum nostrum fecimus apponi.^g Huius etiam rei testis sum ego Rubertus, Olomucensis episcopus, qui ad preceptum domini regis sigillum meum feci apponi.^g Sunt et huius rei testes dominus Bolezsslaus nepos domini regis, dominus abbas Hermannus de Gradisch, dominus Sifridvs abbas Welegradensis, dominus Walterus decanus Olomucensis, dominus Stephanus prepositus Olomucensis, Radosslaus archidiaconus Olomucensis, Esav archidio- 10 conus Prerouensis, Moyses archidiaconus Brecizsslauensis, Bawarus camerarius Olomucensis, Zauissa burgravius Olomucensis, Bludo burgravius Prerowensis, Doben iudex Olomucensis, Sulizzlaus dapifer, Dubache,^h Blag filius Blegonis,^h Scisslaw filius Swar, Oness filius Bludonis, Bogusslaus filius Petri, Vitko senior filius Uitkonis, Detrili filius Gruth, Gruth filius Detrici, Leua iudex Brenensis, Wernardus de Tyrnaw, Heinricus iudex, Olbram, Stephanus de Veueri, Emeramus 15 burgravius de Znoem, Lutek, Sudek, Rohce,^h Vittosslaw; capellani domini marchionis: Sdon, Suda, Purcardus, Johannes, Sudek.

Acta sunt hec anno millesimo CCXIII^{mo} dominice incarnationis, anno vero regni nostri XV,² data vero Prosteyow, pridie kalendas ianuarii per manus Wlrici notarii nostri.

Autographo quatuor sigilla appendebant. Primum sigillum (quod fortasse Boleslavi 20 nepotis regis erat) deperditum est. Secundum sigillum (Henrici Vladislavi marchionis) etiam avulsum et deperditum est. Tertium sigillum de cera naturali confectum, quod appendet e filis sericis coloris fusci et violacei, est Otakari regis sigillum idem atque in num. 57. Quartum sigillum de cera naturali confectum, quod appendet e filis sericis albis, rubris et viridis, est Roberti episcopi sigillum idem atque in num. 78. 25

111.

Ludovicus I, dux Bavariae, monasterio sanctae Mariae in Indersdorf praedium suum Neull cultum et incultum, ecclesiam cum hominibus et omnibus suis appendiciis donat „annuente et petente cognata sua Hailca,¹ quondam ducissa Boemiae“. 30 [ante 1214].

Monum. Boica XIV, pag. 141, num. 37 (ex codice traditionum Undersorfensium) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 256, num. 549 (reg.).

110. e) genuine scriba ,trang' scriptis, sed littera ,g' erasa, statim inter scribendum correxit A.— f) reliquum lineae spatium 41 mm continens et tota linea proxima vacua relicta est. — g) sub- 35 scriptio haec eadem manu atque totum autographum scripta est A. — h),e' ex ,a' eodem atra- mento corr. A.

2) Recte XVI.

111. 1) al. Helicha, filia Ottonis VII de Wittelsbach, uxor Conradi Ottonis ducis Bohemiae (1189—1191 sept. 9). Obitum eius ad diem 12 augusti adnotat necrologium Indersorfense, 40 Mon. Boic. XIV, pag. 169.

112.

Theobaldus III, dux Časlavensis, Chrudimensis et Vratislavensis, metas inter villam suam, quae est in theloneo sita, et monasterii in Vilémov bona constituit eidemque monasterio quartam septimanam in theloneo Habry confert.

5

[1204 ex. — 1214 in.]

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Břevnovensis asservatur (A).

Dobner, Monum. hist. Boem. VI, pag. 381 (Diplomatarium Wilemov.) num. 1 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 227, num. 499 (ad ann. cc. 1207).

10 *Autographum manu quadam ignota scriptum est. — Charta nota temporis omnino caret; sed post mensem octobrem anni 1204 data esse videtur, cum Otakarus rex Philippi regis gratiam sibi reconciliasset et Theobaldus hereditatem suam denuo recepisset. Ante apr. 4 a. 1214 chartam esse confectam verba ,Daniele pontifice existente' demonstrant.*

Notum sit omnibus in Christum credentibus, tam posteris quam presentibus, quod ego Theodebaldus, dux Cazlawiensis et Hrudimensis || et Wratizlauiensis,^a 15 in propria mea persona inter bona ecclesię beatorum apostolorum Petri et Pauli et ville mee, que est in theloneo || sita, sub tempore Hermanni abbatis coram his testibus metas constitui: Alberto meo existente notario,|| Milota, Vbizlao, Glupen, Johanne de Sussic, Martino de Raic, Podoba, Stephano de Tuklek,^b Balstin et eius duobus filiis, Ponata milite Petri castellani in Cazlaw, Nuzer milite Ru-20 dolfi iudicis. Insuper etiam coram hisdem testibus ob remedium anime mee eidem sancte ecclesie quartam septimanam in theloneo, quod Gabr nuncupatur, adiciens confirmavi, sex autem ad kastellanos ebdomadas pertinere decrevi. Quicumque autem hoc actum immutare presumpserit, potestate beatorum apostolorum Petri et Pauli connexus pene eterne damnationis deputetur et cum angelis sathanē 25 in gehenna collocetur. Hec autem acta sunt tempore Premizl gloriosi regis Boemię, Daniele pontifice existente.¹

Sigillum, quod procul dubio membranae scidula autographo appensum erat, iam deperditum est.

113.

30 *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Plasy donationem sex villarum, quarum nomina adferuntur, per Agnetem, nobilis Cunonis de Potvorov viduam, factam confirmat.* *Pragae 1214 maii 15.*

35 *Autographum in membrana scriptum in bibliotheca c. r. universitatis Pragensis asservatur (A). — Apographum saec. XVIII med. praebet F. B. Schepll, Lapis sepulchralis fundatoris ... monasterii ... de Plassio (cod. ms. tabularii Musaei regni Boh.) pag. 61—62 (B).*

Erben, Reg. Boh. I, pag. 258, num. 552. — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen XII, pag. 66, num. 23 (reg.).

112. a) ,cazlaw' et hruđ et wratizl' A. — b) ,e' ex ,a' eodem atramento corr. A.

40 1) Obiit 1214 apr. 4 (teste necrologio Podlažicensi).

Autographum manu scribæ, quem ,Otakarus 9^a vocamus, exaratum est. Idem scriba etiam duo alia diplomata manu sua scripsit, quae etiam monasterio in Plasy ab Otakaro I rege a. 1219 dec. 6 et ab Venceslao I rege (sine a. et die, Erben, num. 787) data sunt. Scribam e clericorum monasterii Plassensis numero fuisse, verisimile est.

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Ego Premuzle, dei gracia 5
Boemorum rex, universis Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris in regno
meo constitutis, notum facio, quod matrona quedam Agnes^a nomine, nobilis
cuiusdam Cunonis de Potuorou vidua, tempore ducatus mei villas quasdam deo
et beate Marie^b in Plaz ad commodum fratrum inibi Christo eiusque pie ge-
nitrici devote famulantium pro remedio anime sue, me presente ac venerabili 10
Pragensi episcopo Heinrico,^c cognato meo, aliisque non contempnende aucto-
ritatis personis quam plurimis, perpetuo iure possidendas contradidit. Postea
vero amore celestium sancti spiritus illustracione ardenter inflammata, crucis
Christi vexillo signata, se suaque divine gubernationi committens, ac sexum
fragilem virilis animi constancia devincens, loca passionis ac resurrectionis Jesu 15
Christi salvatoris nostri in remissionem peccatorum suorum visitanda suscepit.
Sed iam in procinctu itineris constituta, cum Pragam^d devenisset, metuens, ne
quod laudabiliter deo et Placensi monasterio contulerat, per pravorum hominum
violentam invasionem, qui hoc sibi indebite usurpare attemptarent, aliquatenus
violari deberet, cum venerabili prefate ecclesie abbate domino Alberto ad me 20
accessit, et ut memoratam donationem privilegii mei testimonio iterato vellem
confirmare, devotis precibus a regia liberalitate meruit optinere. Igitur votorum
suorum compos effecta, et quod expostularat consecuta, nomina testium, quos
secum pro maiori adhibenda cautione assciverat, nominaque villarum, quas do-
naverat, ut presenti pagine insererentur, rogavit; quod et impetravit. Hec sunt 25
autem nomina villarum, quas cum omnibus pertinenciis suis Agnes,^a vidua
Cunonis de Potuorou, fratribus in Plaz condonavit¹: Možidliz, Huboki, Vpleui-
ce, Vdrazka, Srubni, Wladmiriz. Facta vero^e sunt hec anno dominice incar-
nationis MCCXIIII, regni mei anno XVII,² inductione II. Hii quoque sunt testes,
qui presentes fuerunt: magister Johannes scolasticus, Clemens archidiaconus, 30
Ebbo canonicus, Martinus canonicus, Vlricus canonicus, Dionisius canonicus,
Engelscalculus, Milhozt, Zlauco camerarius, filius eius Bouzlaus, Witigo et frater
eius Heinricus, Iwanus et Ernestus fratres. Datum per manum domini Andreę,^f

113. a) ,Agnes' litteris maiusculis scriptum A. — b) ,Marie' litt. maiusculis scr. A. — c) ,Heinrico'
litteris maiusculis scr. A. — d) ex ,Prage' statim inter scribendum corr. A. — e) ,vero' eodem 35
atramento superscriptum A. — f) ,Andreę' litteris maiusculis scriptum A.

1) *Chartam donationis a. 1193 datam v. in Cod. dipl. r. Boh. I, num. 342. In qua quidem
charta villarum Močidlce et Vladmiřice nomina non adferuntur; sed villas istas ab Agnete
donatas esse, charta Roberti, episcopi Olomucensis, a. 1204 data (v. num. 48) comprobant.* —

2) *Annos regni a die 6 dec. a. 1197, quo Přemysl Otakarus ducatum Bohemiae iterum adeptus 40
est, diplomaticus auctor computasse, aut in computatione erravise videtur.*

maioris ecclesie prepositi, regalis aule cancellarii, in urbe Praga, idus maii.^g
Si quis hoc scriptum immutaverit aut violaverit, quinquaginta libras auri pro
recompensacione dampni iam sepe dicte ecclesie^h fratribus dabit.

5 *Autographo appendet e filis sericis albis et rubris Otakari regis sigillum de cera coloris
fusci confectum, cuius parva pars defracta periit. Quod quidem sigillum eadem forma con-
fectum est, atque sigillum diplomatis num. 57.*

114.

10 *Fridericus II, Romanorum rex, hospitali sanctae Mariae Theutonicorum
hospitale pauperum in civitate sua Altenburg situm in perpetuam proprietatem
donat. — Inter testes: ,Odakarus rex Boemie.'*

Apud Egram 1214 iun. 2.

*Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, t. I, pag. 299 (ex autogr. tabularii reg. Dresdensis) —
Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 732 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 258, num. 553.*

115.

15 *Fridericus II, Romanorum rex, hospitalis in Altenburg protectionem suscipit
eiusque bona confirmat. — Inter testes: ,Ottgorus, khonig zu Behemen.'*

Apud Egram 1214 iun. 3.

*Posse, Cod. dipl. Saxoniae regiae, I Hauptth. tom. III, pag. 144, num. 191 (tantum testes,
ex translatione germanica saec. XIV) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 733.*

20

116.

25 *Fridericus II, Romanorum rex, monasterii Waldsassen, quod in praedio
suo situm est, protectionem specialem suscipit eiusque libertatibus renovatis atque
confirmatis, commemorat: „Hac autem speciali libertate predictum monasterium
propter agrorum nimiam sterilitatem et frequentes Bohemorum insultus specialiter
duximus relevandum.“*

Apud Egram 1214 iun. 10.

30 *Monum. Boica XXXI, ps. 1, pag. 485, num. 255 (ex apogr. vidim. a. 1309 iul. 4 in tabul.
regni Bavariae Monacensi) — Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, tom. I, pag. 302 —
Erben, Reg. Boh. I, pag. 259, num. 555 — Grndl. Monum. Egrana I, num. 133 (reg.) —
Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 735.*

117.

*Fridericus II, Romanorum rex, pacis atque amicitiae foedus cum Waldemaro,
Danorum rege, instituit. — Inter testes: ,Othecarus rex Boemie.'*

Mettis 1214 [dec. ex.]

35 113. g) ,idus maii' in spatium, quod genuine vacuum relicturn erat, eadem manus addidit A. —
h) ,eccle' A.

Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, tom. I, pag. 347 — Urkksammlung d. Schleswig-Holstein-Lauenburg. Gesellsch. II, pag. 129 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 259, num. 556 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 773.

Autographum quidem Mettis confectum esse, sed scribam in ipso confiendo usum esse minuta iam antea conscripta, cui testium nomina, annus atque indictio iam inscripta erant, 5 optimo iure exponit Ficker l. l. — Otakarum regem iam Egrae mense iunio (v. num. 114—116) assensum dedisse, eiusdem auctoris verisimilis est conjectura.

118.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Milevsko villarum Bílina, Pozřetín et partis villaे Kdešice, quas quondam monasterio illi pro sexaginta 10 marcis argenti pignoris nomine obligavit, possessionem confirmat.

Pragae 1215 jan. 6.

Autographum in membrana (nunc passim lacerata) scriptum in tabulario castri Vorlik asservatur (A).

Erben, Reg. Boh. I, pag. 259, num. 558 (fragm.).

15

Autographum manu scribae, quem nota ,Otakarus 10' signamus, exaratum et ab ipso verbis contextum est. Idem scriba etiam chartarum, quas monasterium in Milevsko anno 1216 iun. 20 ab Andrea, episcopo Pragensi, et a. 1218 jan. 15 ab Otakaro rege atque a Behano abate de Ostrov (sine anno et d.) accepit, autographa manu sua exaravit. Communis haec chartarum origo, quae a variis personis uno eidemque monasterio datae sunt, indicio 20 est, ipsarum autographa a quodam monasterii illius scriba confecta esse.

¶ n^a nomine patris et filii et spiritus sancti. ¶ Premyzcel, de[i] favente clementia^b rex Boemorum. Noverint omnes fideles nostri presentes et futuri, quod nos ante annos quam plures,¹ mediantibus viris honestis,^c ¶ scilicet Rúperto Holomucense episcopo, Tsyrnino camerario et fratre cius Dyrzyzlao, duas villas, 25 quarum una ¶ vocatur Belin, altera Pozretin, et^d in tercia, quę dicitur Kdessici,^e partem, quę nobis competebat, obligavimus abbati de Myleuzko² pro sexaginta marcis argenti; dantes fidem nostram in manus eorum, quos iam commemoravimus, sub tali forma: ut si condicto termino, videlicet in festo beati Vencezlai, quod tunc inminebat, pecunia non solveretur, ipsę villę deinceps pérpetuo manerent 30 pref[ate] ecclesię, tum pro eodem debito, tum pro animę nostrę remedio. Quas villas taliter a [nobis obligatas ipsi] regali auctoritate confirmamus et quiete possidendas decernimus. Ut autem hec nostrę au[ctoritatis donatio firma] et inconvulsa permaneat, hanc cartam inde conscribi et sigillis, tam nostro quam

118. a) ante ,n^a spatium ad litteram ,l^c supplendam vacuum relictum est A. — b) Quae hic 35 et infra cum membrana destructa perierunt, restitui ex Otakari regis charta, quae anno 1218 jan. 15 eidem monasterio data est (v. num. 153). — c) ,i^c ex ,l^c eod. atramento corr. A. — d) ,e^c ex ,r^c statim inter scribendum corr. A. — e) ,i^c ex ,ut^c radendo corr. A.

1) Inter annos 1205—1211 villas, quarum nomina adferuntur, obligatas esse, ex eo cognosci potest, quod hoc Černino camerario mediante factum est. — 2) Gerlaco.

reg[inę, iussimus robora]ri. Data Pragę in die epiphanię per manum Anselmi notarii, anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo qui]ntodecimo inchoante, regni vero domini Premyzlonis septimodecimo. Quicumque hec cassaverit, [an]athema sit.

- 5 *Autographo adpensa erant filis sericis albis et rubris duo sigilla, quorum tantum primum superest. Quod quidem sigillum Otakari regis est, eadem forma expressum atque in num. 57:*

119.

Fridericus II, Romanorum rex, monasterii Pegaviensis protectionem suscipit eiusque iura confirmat et auget. — Inter testes: ,Othekarus rex Bohemie‘ et ,Vladislaus marchio Moravie.‘ *Apud Egram 1215 mart. 2.*

Chroust in Neues Archiv d. Ges. f. ält. deutsche Gesch. XVI, pag. 146 (e cod. saec. XV bibl. c. r. aul. Vindob. 5077 fol. 447) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 14654.

- 15 *Nota temporis quidem annum 1214 praebet, sed diploma recte ad a. 1215 pertinere, tam nomen loci, quam indicatio III testimonio est.*

120.

Fridericus II, Romanorum rex, familiari suo Berardo, archiepiscopo Panormitano, propter nimias iacturas, quas ecclesia eius sua occasione perpessa est, 20 concedit et confirmat in perpetuum Caccabum cum omni iure, attinentiis et terminis eius. — Inter testes: ,Arnoldus decanus Bragensis.‘

Apud Spiram 1215 apr. 23.

Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Friderici II, tom. I, 2, pag. 373. — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 793.

25

121.

Theodericus, marchio Misnensis, fratres monasterii de Porta a thelonei persolutione et conductus iure liberos et immunes in perpetuum statuit. — Inter testes: ,Dominus Typoldus filius Typoldi ducis Boemie.‘

Groitzsch 1215 dec. 18.

30

Posse, Cod. dipl. Saxoniae I Hauptth., tom. III, pag. 159, num. 213.

122.

Theodericus, marchio Misnensis, donationem praedii Zadel a diversis personis monasterio in Altzelle factam litteris suis comprobavit. — Inter testes: 35 ,Wrezzlaus filius regis Bohemie.‘ *Dresdae 1216 ian. 21.*

Posse, Cod. dipl. Saxoniae regiae I Hauptth., tom. III, pag. 162, num. 217 (ex autogr. tabularii Dresdensis).

123.

Innocentius III papa Andreeae episcopo atque Vecemilo et Martino canonicis Pragensibus mandat, ut causam inter abbatem monasterii in Milevsko et Johannem filium Zbraslavi, qui partem cuiusdam silvae monasterii eiusdem detinet occupatam, fine debito terminent.

Laterani 1216 jan. 28.

5

Autographum in membrana scriptum in tabulario in Třeboň asservatur (A).

In autographi tergo ad superiorem marginem eodem atramento eadem fere manus adnotavit: „Hermanus“, sub quo nomine signum ☆ posuit. In tergi parte inferiore alia cancellariae apostolicae manus adnotavit: „De Mileuzko.“

10

Innocentius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri .¹ episcopo et dilectis filiis Vecemilo et Martino canonicis || Pragensibus salutem et apostolicam benedictionem. Significante ..² abate de Mileuzko nobis innotuit,^a quod J.³ filius Zbraslai, || Pragensis diocesis, partem cuiusdam silve, ad suum monasterium pertinentem, in eiusdem detinet monasterii || preiudicium occupatam. Quocirca 15 discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus partibus convocatis, et auditis hinc inde propositis, quod iustum fuerit, appellatione postposita, statuatis; facientes quod decreveritis, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraherint, per distinctionem eandem, appellatione remota, cogatis veritati testimonium 20 perhibere. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, tu frater episcope, cum eorum altero ea nichilominus exequaris. Datum Laterani, V kalendas^b februarii, pontificatus nostri anno octavodecimo.

Autographo appendet e filo canabino Innocentii III bulla eadem, cuius imaginem praebet Diekamp in Mitth. d. Instituts f. österr. Gesch. III, tab. ad pag. 626 num. 5 et 27.

25

124.

Innocentius III papa „certis iudicibus mandat, ut inquirant de quadam magna summa pecunie per [Danielem] quondam episcopum Pragensem¹ congregata in subsidium Terre Sancte, penes quos esse noscatur, et referant“.

[Perusit 1216 cc. maii.]

30

Litterae deperdite sunt; argumentum tantum servavit rubricarum regestri Innocentii III papae anni XVIII et XIX elenches ap. Theiner, Vet. mon. Slavor. merid. I, pag. 69, num. 175 = Potthast, Reg. pontif., num. 5278. — Cf. Höfler in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen VII, pag. 145.

123. a) ,innouit‘ A, sed ,t‘ superscripta iam paene evanuit. In sequenti litterarum parte 35 scripturae vestigia passim oculis vix consequi possunt, sed lectiones, quas damus, omnes certissimae sunt. — b) litterae ,kl‘ iam paene evanuerunt A.

1) Andreeae. — 2) Gerlaco. — 3) Johannes.

124. 1) Obiit 1214 apr. 4.

Epistulae, ad quas rubricae num. 171 et 176 ap. Theiner l. l. (= Potth. 5274 et 5279) spectant, mense maio anni 1216 datae sunt (vide Hampe in Mitth. d. Inst. f. österr. Gesch. XXIII, pag. 565 sq., num. 22 et 23). Itaque epistolam, cuius argumentum rubrica num. 175 praebet, eodem fere tempore datam esse, verisimilis est coniectura.

5

125.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Plasy praedium Nynice, quondam ab Ulrico de Litice donatum et per Protivam, Ulrici fratrem, primo in irritum vindicatum, deinde restitutum, confirmat.

Pragae 1216 iun 8.

- 10 *Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A). — Apographum saec. XVIII medii praebet F. B. Schepl, Lapis sepulchralis fundatoris monasterii de Plassio (cod. ms. in tabulario regni Boh.) pag. 70–72.*
Dobner, Monum. hist. Boem. IV, pag. 255 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 86, num. 70.
Erben, Reg. Boh. I, pag. 265, num. 566 (frgm.). — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen XII, pag. 67, num. 25 (reg.).
- 15 *Autographum manu scribae, quem ,Otakarus 9^a appellamus, exaratum est. Quae quidem manus tam prope accedit ad similitudinem litterae illius scribae, quem nota ,Otakarus 9^a signavimus (v. num. 113), ut utrumque e numero monachorum eiusdem monasterii fuisse, verisimilis sit coniectura. — Quae minoribus litteris imprimuntur, ex Vladislavi I regis diplomate spurio anno 1146 aug. 5 dato (CDBoh. I. num. 396) descripta sunt.*

(C.) ¶ In nomine sancte et individue trinitatis. Primuzle, dei gracia Boemorum rex, unversis^a Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, in perpetuum. ¶ Cum omnes in Christo pie viventes debito divini precepti teneantur, ut pauperes eius et maxime eos, qui spreta omni terrena ambitione ardenciori desiderio || amori dei 25 adheserunt, fovere, amplecti atque manutenere debeant: specialiter tamen convenit nobis, qui ex dei largitate * honoribus ac dignitatibus pre ceteris in hoc mundo locupletati et adacti sumus, huiusmodi viros * devotione bone conversationis probatos nostre protectionis clipeo defensare ac bona ipsorum, non solum que a nobis, verum etiam ab aliis eis collata sunt, nostre circumspectionis vigilancia inconvulsa conservare et custodi. Proinde notum esse volumus, tam futuri quam moderni temporis, vere fidei cultoribus, quod fidelis noster bone recordationis Ulricus de Lvitz, in extremo mortis articulo constitutus, pro remedio anime sue et progenitorum suorum contulit ecclesie beate Marie in Plaz praedium quoddam nomine Niniz cum omnibus pertinenciis suis, cum pratis, terris, nemoribus et pascuis et omnibus aliis libertatibus et inmunitatibus 30 suis. Quo defuncto, Prothiwa, germanus eiusdem, consilio quorumdam infidelium deceptus, salubre factum aliquamdiu impedire atque in irritum revocare conatus est. Quod et fecit. Tandem divino timore pariter et amore nostraque ammonitione correptus, in communi colloquio Boemorum Prage habito, presentibus venera-

125. a) ita (,unu'sis') scribae errore loco, ,universis' A.

bilibus episcopis, domino Andrea Pragense ac domino Rûberto Olmucense,^b presente nichilominus dilecto fratre meo W.¹ marchione Moraue, aliisque quam pluribus, tam clericis quam laicis, non contempnende auctoritatis personis, prefatam donationem prenotatae ecclesie fratribus, tam ipsis quam eorum successoribus, in remissionem peccatorum suorum perpetuo iure possidendam contradidit. Ut igitur hec 5 actio firma et illibata permaneat, potestatis mee et domini Pragensis episcopi Andree nec non domini Rûberti, Olmucensis^b antistitis, et fratris mei Wladizlai, Morauiensis marchionis, auctoritate cum sigillorum nostrorum impressione et presentis pagine conscriptione confirmandam statui atque corroborandam.^c Quod si qua in posterum ecclesiastica secularisve persona hanc * donationis dotem sciens instinctu diaboli violare vel aliter- 10 quam contra eorum voluntatem immutare temptaverit, secundo terciove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, ecclesiastice districcioni et eterne dampnationi se subiacere noverit. Facta sunt autem hec anno dominice incarnationis MCCCXVI. Hii sunt testes, qui presentes fuerunt, quando dominus Albertus abbas Plazensis prememoratam villam recepit: Andreas Pragensis 15 episcopus, Rubertus Olmucensis,^d Wladizlaus marchio Morauiensis, Martinus canonicus Pragensis, magister Johannes scolasticus, Slauco camerarius, Jheros, Benes, Marquardus frater ipsius, Budiwoi filius Scecesh, Heinricus filius Withigonis, Chotibor, Herdebor, Olen et Drizlaus filii Thimonis, Shepan de Luowiz,^e Magnus filius Ottonis de Wrzan, Hermannus de Niniz, Zawis filius Withigonis, Dalabor^f iudex curie,^g Scaztiloi filius Smil, Willehelmus sacer Prothiwa,^f 20 Borutha, Stibor de Loz, Slawath.

Scriptum est hoc privilegium anno regni nostri XVIII, pontificatus^h domini Andreæ secundo, consecrationis eiusdem primo.

Datum per manum domini Ebonis, Pragensis ecclesie prepositi, regalis aule cancellarii, in urbe Praga, sexto idus iunii.ⁱ ¶ Amen. ¶

25

Autographo appendent e filis sericis quatuor sigilla de cera naturali confecta. 1) Filis coloris rubri appensum est sigillum Roberti, episcopi Olomucensis, idem atque in num. 78. — 2) Filis viridis appensum est sigillum formae rotundae, cuius diametros 75 mm sunt. In sigillo eques conspicitur in sinistram partem se ferens, qui manu dextra hastam cum vexillo, sinistra scutum, cuius imago leonis figura est, pro pectore tenet. Circumscripicio: + H_EINRICVS D_EI GRACIA MARCHIO MORAVIE. — 3) Filis rubris appensum est sigillum Otakari regis idem atque in num. 57. — 4) Filis viridis appendet sigillum formae ex longo rotundae (alt. 60 mm, lat. 37 mm), in quo episcopus in solio sedens depingitur, qui manu dextra ad benedictionem elata, sinistra pedum tenet. Circumscripicio: 35 ✠ SIGILL . ANDREÆ DEI GRA PRAGENSIS EPÌ.

125. b) Olm̄ A. — c) litterae ,boradā⁸ in loco raso eadem manu arte scriptae sunt A. — d) Olmuč A. — e) ex ,t^t radendo corr. A. — f) ita A. — g) reliqua nomina testium ,Scaztiloi — Slawath^h alio atramento magis diluto, sed eadem manu addita sunt A. — h) ante hanc vocem litterae ,c^t erasae vestigia conspicuntur A. — i) sexto id iuniiⁱ eodem atramento atque nomina, de quibus in nota g) dictum est, in spatiū vacuum relictum eadem manus addidit A. 40

1) Vladislavo.

126.

Andreas, episcopus Pragensis, attestatur Henricum episcopum tres villas episcopales Georgio de Milevsko pro quatuor villis eius permutando deditis, ut monasterium in Milevsko dotare posset; idemque cum Gerlaco, abbe de 5 Milevsko, de villa Stranné, quam ei Daniel episcopus quondam sine capituli communi consensu vendidit, pactionem facit, ut abbas centum marcas ecclesiae Pragensi persolvat.

Pragae 1216 iun. 20.

Exstant duo autographa in membrana scripta, quorum unum (A¹) in tabulario Třebonensi, alterum (A²) in tabulario castri Vorlik asservatur.

10 *Erben, Reg. Boh. I, pag. 265, num. 567 (frgm.).*

Utrumque autographum manu eiusdem scribae monasterii in Milevsko, quem in Otakari regis diplomatibus nota ,Otakarus 10^c signamus, exaratum est; cf. prooemium ad num. 118.

15 *In charta conscribenda scriba diploma Přemysli Otakari regis eidem monasterio a. 1207 datum (v. num. 75) adhibuit, e cuius altera parte arengam descripsit.*

+ ¶ In nomine sancte et individue^a trinitatis amen. Andreas, ¶ dei gratia sancte Pragensis ecclesiæ^b episcopus, universis ecclesiæ filiis presentibus et futuris.^c¶ Cum militia hominis brevitate temporis coartetur, ne bone^d fidei contractus processu temporis^e humanam memoriam excedentes in dubium aut in irritum revocentur, ¶ nonnumquam roborati 20 litterarum testimonio perpetuantur. Vivit enim littera et per eam vivunt diutius actiones. Proinde notum voluimus^f fieri omnibus presentium ¶ inspectoribus et maxime successoribus nostris episcopis Boemie,^g quod olim, sicut veraci multorum relatione accepimus, Georius de Myleuzk, cum pro ecclesia fundanda pium concepisset^h desiderium, impetravit a predecessore nostro, domino Heinrico, felicis memorieⁱ Pragensi 25 episcopo, dari sibi in concambio villulas episcopales, dictas Dobrotessic, Mymowic, Graycowic cum omnibus attinentiis suis et quecumque in predio ipsius erant, quibus ecclesia^k sua comode carere non posset, pro villis eque bonis, sed a claustru remotis, quarum una dicebatur Ztrana, altera Bratreio, tercia Zbudko, quarta Chratna.^l Quod concambium inter eos de bona voluntate factum, quo- 30 usque ambo vixerunt, sine omni interpellatione firmum et inconvulsum tenuerunt. Verum post mortem amborum episcopos Daniel, successor domini Heinrici nosterque decessor, nactus occasionem ex vastatione predii Ztranem, quod latrones spoliaverant, fecit interruptionem in magnum abbatis et ecclesiæ Myleucensis^m preiudicium; deinde preter comunem capituli consensum predictum Ztranem

35 126. a) genuine ,indivæ', sed statim inter scribendum corr. A¹. — b) ,ecclesiæ' A². — c) reliquum lineae spatium 13 cm continens vacuum relictum est A¹. — d) ,bone' A². — e) ,tépis' A¹. — f) ,volumus' A². — g) ,Boemie' A². — h) ,cecpiss& in loco raso eadem manus eodem atramento scripsit A¹. — i) ,memorie' A². — k) ,ecclesiæ' A². — l) ita A¹ et A²; ,Chrazna' haec villa in episcopi Henrici charta appellatur. — m) ,ecclesiæ Milevcensis' A².

40 1) Chartam Henrici episcopi, quae a. 1184 data est, vid. in Cod. dipl. Boh. I, pag. 273, num. 303.

episcopus temere vendidit, abbas incaute coemit. Rem igitur perperam gestam sub dissimulatione quadam in diebus episcopi ob reverentiam ipsius preterivimus, sed post obitum eius nos episcopatum Domino promovente adepti, quamvis abbatem in aliis diligemus, quamvis labores et sumptus eius pro nobis expensos satis acceptaremus, tamen gravamen ecclesie nostrae,ⁿ quam ultra dimidiam iusti 5 precii deceptam fuisse intelleximus, tolerare nullo modo valuimus; ex alia vero parte laboribus Mileucensis ecclesie compatientes, ad arbitrium fratrum nostrorum inclinati, conditionem abbati eiusdem loci talem interposuimus, ut aut summam centum marcarum pro indemnitate ecclesie nostraeⁿ solveret, aut contractum minus legitime celebratum rescinderet. Qui longa deliberatione habita, tandem 10 ad solutionem predicte summe,^o C videlicet marcarum, se obligavit; quas statim designavimus domino Groznate,^p preposito de Teppla, pro predio dicto Pribram, quod ab eodem emimus pro CCC marcis. Sane compositionem hanc cum predicto abbate et fratribus eius in Pragensi capitulo de consensu et conuentia fratrum nostrorum fecimus, promittentes ei et ecclesie sue^q bona fide sub testimonio Christi 15 et ecclesie a nobis et a successoribus nostris omnem deinceps securitatem et indemnitatem pro hac videlicet causa, que^r tam rationabiliter a nobis est decisa. Ut autem hec nostraeⁿ auctoritatis ordinatio magis ac magis robur firmitatis obtineat, secundum potestatem, quam a Domino accepimus,^s bannum episcopale interposuimus et hanc cartulam tam nostro, quam^t Pragensis ecclesie^t sigillis 20 munivimus et testimoniis fratrum nostrorum, qui eidem ordinationi interfuerunt, corroboravimus. Quorum nomina sunt hec: Eppo prepositus Pragensis et regis Boemie cancellarius, Johannes scolasticus et eiusdem ecclesie cancellarius, Walquinus, Bohuzlaus, Myrozlaus,^u Wecemilus archidiaconus Bechinensis, Dryzyzlaus^v archidiaconus Ssatcensis, Pribizlaus^x archidiaconus Plisnensis, Zczyzlaus archidia- 25 conus de Hôrzcov, Mathevs, Benedictus archidiaconus de Belina, Martinus, Orso, Pribizlaus,^y Nepr, Clemens archidiaconus Zycinensis, Johannes archidiaconus Curimensis, Vlricus, Johannes, Sdyzlaus^z archidiaconus Gratcensis.^{aa} Facta sunt hec in capitulo Pragensi XII kalendas iulii, anno dominice^{bb} incarnationis millesimo ducentesimo sexto decimo, concurrente quinto, epacta nulla. Data Prage^{cc} per 30 manus magistri Johannis, scolastici eiusdem ecclesie^{dd} et cancellarii, anno pontificatus domini Andree primo, indictione quarta.

Autographo A¹ appendet e filis sericis rubri et viridi coloris fragmentum sigilli Andreae episcopi, quod de cera naturali eadem forma confectum est atque quartum sigillum diplomatis num. 125. Alterum sigillum, quod e filis sericis eiusdem coloris appendebat, iam 35 deperditum est. — Autographo A² appensa sunt filis sericis rubri et flavei coloris duo

126. ⁿ⁾ nostre^{A²}. — ^{o)} ,predicte summe^{A²}. — ^{p)} ,Groznate^{A²}. — ^{q)} ,ecclesie sue^{A²}. — ^{r)} ,que^{A²}. — ^{s)} ,accepimus — quam^t in loco raso eadem manus eodem atramento scripsit A¹. — ^{t)} ,ecclesie^{A²}. — ^{u)} ,Mirozlaus^{A²}. — ^{v)} ,Drizyzaus^{A²}. — ^{x)} ,Prsibizlaus^{A²}. — ^{y)} ,l' ex ,a' statim inter scribendum in loco raso corr. A². — ^{z)} ,Sdizlaus^{A²}. — ^{aa)} ,Gracensis^{A²}. — ^{bb)} ,domi 40 nice^{A²}. — ^{cc)} ,Prage^{A²}. — ^{dd)} ,ecclesie^{A²}.

sigilla de cera naturali confecta. Quorum primum est sigillum Andreae episcopi integrum, idem atque in num. 125. Alterum autographi A² sigillum, iam fractum, est formae rotundae (diametros cc. 75 mm). In sigillo duo arcus depinguntur. In sinistro arcu, sub quo figura episcopi conspicitur, haec inscriptio est: S. ADA[LB RT]. In arcu dextro, sub quo figura sancti Venceslai conspicitur, haec inscriptio est: S. WENCEZLA. Circumscrip^tio autem haec est: + SANCTA : PRAGENSIS : ECCLESIA. Imaginem sigilli dedit, Podlaha, Knihovna kapitulni v Praze, pag. 289, num. 337.

127.

Fridericus II, Romanorum rex, Venceslai, filii Otakari I regis, electionem
10 in regem Bohemorum confirmat. Apud Ulmam 1216 iul. 26.

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A).

Goldast, *De regni Boh. privilegiis commentarii. Append docum.* (ed. 1627) pag. 23; (ed. 1719) col. 29, num. 14 — Habernfeld, *Bellum Bohemicum*, pag. 79 — Balbin, *Miscell. hist. Bohem.* 15 dec. I, lib. VIII, pag. 8, num. 9 — Lünig, *Teutsch. Reichsarch*, tom. VI, part. spec. cont. I, forts. 1, pag. 5 — Mencke, *Script. III*, pag. 1713 — Sommersberg, *Scr. rer Siles.* I, pag. 925 (*Diplomatarium Boh.-Siles.*), num. 7 — Ludewig, *Reliq. manuscr. tom. XI*, pag. 288 (ex *Chron. Pulkavae*) — Dobner, *Monum. hist. Boem.* III, pag. 212 (ex *Chr. Pulk.*) — Boczek, *Cod. dipl. Mor.* II, pag. 88, num. 71 — Huillard-Bréholles, *Hist. dipl. Frid.* II, tom. I, pag. 478 — Erben, *Reg. Boh.* I, pag. 266, num. 568 — Jireček, *Cod. iuris Bohemici* I, pag. 43, num. 27 — Weiland, *Constitutiones (Mon. Germ. hist., Leg. sect. IV)* tom. II, pag. 73, num. 59 — Böhmer-Ficker, *Reg. imp.* V, num. 874.

Autographum idem scriba italicus manu sua exaravit, qui etiam Friderici regis privilegium a. 1215 m. iulio hospitali ordinis Teutonicorum in Barletta datum (Böhmer-Ficker, num. 818) 25 scripsit; v. Philippi, *Zur Gesch. d. Reichskanzlei unter den letzten Staufern*, col. 21, nota 1. — In membranae parte replicata manus quaedam posterior adnotavit: „R p(er) Joh(ann)em de Glacz. III‘; quae nota ad Karoli IV confirmationem a. 1348 apr. 7 datam (Huber, *Reg. imp.* VIII, n. 644) spectat.

¶ Fredericus ¶ secundus, divina favente clementia Romanorum rex semper 30 augustus et rex Sicilie. || Si specialibus et expertis fidelibus et dilectis nostris gratiam facimus speciale, non est indignum, || set consonat omnimodis equitati. Eapropter universis imperii fidelibus tam presentibus quam futuris || imperpetuum notum esse volumus, quod misso ad presentiam nostram Benedicto, venerabili archidiacono Belinensi,^a exposuerunt celsitudini nostre dilecti fideles nostri 35 Henricus, marchio Moraie, et universitas magnatum et nobilium Boemie, quod communi voluntate et assensu dilecti nostri Odacrii, illustris regis Boemie, elegerunt in regem eorum Vencezlaum,^b filium ipsius regis Boemie primogenitum. Propter quod maiestati nostre attentius supplicarunt, ut electionem ipsius Vencezlae^b ratam haberemus et firmam, et eidem nostrum benignum impertiremur 40 assensum. Nos autem, quia votive supplicationis huius affectum ex magne fi-

127. a) „Belin“ in loco raso alio atramento fortasse alia manus scripsit A. — b) littera ,c[‘] superscr. A.

delitatis ardore novimus provenire, considerantes sinceritatem fidei et pure devotionis ipsius Odacrii, regis Boemie, quam erga maiestatem nostram hactenus habuisse dinoscitur, attentes etiam obsequia filii sui Vencezlay,^b dilecti sororii nostri, que nobis et imperio fideliter poterit exhibere, de solita gratia nostra et consilio principum et magnatum imperii, qui tunc circa nos existebant, electionem 5 prephatam ratam habemus et firmam, et concedimus eidem Vencezlaō ^b totum regnum Boemie cum terminis et omni iure et honore ac rationibus eidem regno pertinentibus, sicut ipsum regnum pater suus et alii predecessores sui, tam duces quam reges, umquam melius tenuerunt et possederunt. Mandamus itaque et firmiter statuimus, ut quecumque persona ecclesiastica vel secularis hanc nostram 10 confirmationem et concessionem infringere vel evacuare presumpserit, mille libras auri puri componat, quarum medietas camere nostre, altera vero iniuriam passis persolvatur. Ut autem hec rata et firma imperpetuum perseverent, presens privilegium scribi et bulla aurea, typario nostre maiestatis impresa,^c precepimus communiri. Huius rei testes sunt: Syffridus Augustensis episcopus, Vlricus abbas 15 sancti Galli, Cono abbas Elwacensis, Henricus abbas Campidonensis, Radulfus palatinus comes de Twingen, comes Hartemannus de Wirtemberg, comes Lodowicus frater eius, Hermannus marchio de Baden, Hugo^d iunior palatinus comes de Twingen, comes Lodowicus de Otyngen, Bertoldus de Nyphen, Anselmus de Justingen marescalcus, Walterus de Syph pincerna et alii quam plures. 20

Ego Conradus, Metensis et Spirensis episcopus, imperialis aule cancellarius, vice domini Syffridi, Maguntine sedis archiepiscopi et totius Germanie archicancellarii, recognovi.

Acta sunt hec anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo sextodecimo, septimo kalendas augusti, indictione quarta, regnante domino nostro Frederico secundo, dei gratia Romanorum rege semper augusto et rege Sicilie, anno Romani regni ipsius quarto et Sicilie octavodecimo, feliciter amen. 25

Datum apud Vlmam^e per manus Bertoldi de Nyphen, imperialis aule prothonotarii, anno, mense et indictione pretitulatis.

Autographo appendet e filis sericis albis et rubris bullæ aurea. In cuius parte priore 30 depingitur rex in solio sedens, qui manu dextra sceptrum, sinistra pomum gestat. Circumscrip^tio: FR^EDERICVS D^EI GRA-R^OMANOR^R R^EX 7 S^EMP AVGVS-TVS Ad quam circumscriptionem pertinent etiam haec verba, quae in sigilli area ex utraque solii parte leguntur: х^элт^а [i.e.: et rex] SICILIE (littera L vertice deorsum verso posita est). In altera bullæ parte castrum conspicitur, in cuius porta haec inscriptio est: AVR^{IC}A R^OMA. Circumscrip^tio: + ROMA CAPVT MVNDI REGIT ORBIS FR^ENA ROTVNDI. — Bullæ imaginem praebet Philippi, Zur Gesch. d. Reichskanzlei, tab. VI, num. 6^a, 6^b.

127. c) ita A. — d) ,u' ex ,a' statim inter scribendum corr. A. — e) Vlmam — prothonotarii in spatio vacuo relicto additum esse putat Philippi l. l. pag. 73; quae opinio mihi quidem, autographo diligentissime observato, non recta esse videtur.

128.

Fridericus II, Romanorum rex, monasterium sanctae Mariae de Chemnitz tuendum suscipit eique omnia iura et libertates confirmat et bona a suppanis Bohemiae ablata restituit, teste Otakaro, rege Bohemiae.

Apud Altenburg 1216 oct. 6.

Apographum saec. XVI in tabulario regio Dresdensi asservatur (B).

Winkelmann, Acta imperii ined. I, pag. 118, num. 140. — Cod. dipl. Saxoniae regiae II Hauptth., tom. VI, pag. 265, num. 304; ibid. I Hauptth., tom. III, num. 230 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 882.

Fredericus secundus, dei gratia Romanorum rex et semper augustus et rex Sicilie. Regnum nostrum temporale stabilimus et deo creatori nostro gratum impendimus obsequium, si ecclesiarum commodis augmento intendimus et ad huius vi^e sustentationem manum ipsis^a extendimus beneficiorum et largitatis. Quapropter universis imperii fidelibus, tam modernis quam posteris, duximus declarandum, quod nos, animadvententes monasterium de Kempnitz in honore perpetue dei genitricis ac virginis Marie a progenitoribus et antecessoribus nostris, Romanorum imperatoribus et regibus, fundatum et magnifice dotatum ac ipsis a retroactis temporibus quadam speciali dilectione annexum, recepimus ipsum monasterium et omnia bona sua sub omnimodam regie sublimitatis nostre protectionem, confirmantes et concedentes ipsi monasterio nec non Burchardo eiusdem loci abbatii et ipsis in perpetuum successoribus ac etiam ipsis abbatie hominibus universa iura, consuetudines et libertates, quas a prima ipsis monasterii fundatione in provincia Kempnitz vel alibi habuisse dinoscuntur et ipsum monasterium usque ad tempora Lamberti abbatis habebat. Ad hec cum sepe fatum monasterium propter temporis malitiam et tempestates bellorum suis bonis in predicta provincia Kempnitz a suppanis^b Boemie occasione concessionis per nos facte extiterit privatum, nos habito colloquio cum Boemorum rege domino Odacro^c ab ipsis suppanis^b bona eadem multa precum nostrarum instantia absolvimus et absoluta iam dicto monasterio restituimus libere deinceps possidenda, volentes, ut ipse abbas et monasterium de Kempnitz et hec et alia predia sua absque aliqua molestia habeant et in hiis nec ab advocatis nec ab aliis aliquibus sive in albergariis vel in aliis indebitis servitiis graventur. Ad cuius rei perhennem memoriam hanc paginam conscriptam sigillo nostro iussimus communiri, stantentes et per gratiam nostram districte precipientes, ut nullus unquam hominum super iis prelibatum monasterium inquietare audeat vel huic nostre concessioni et confirmationi temere contraire. Quod qui fecerit, omnipotentis dei iram et nostram offensam se non^d dubitet graviter incursum et pro pena transgressionis auri puri libras centum componat, dimidium fisco nostro, reliquum iniuriam

128. ^{a)} ipsius' B. — ^{b)} ,suppositis' B. — ^{c)} ,Odaco' B. — ^{d)} ,vero' B.

passis. Huius rei testes: dominus Odacrus^e Boemie rex, Albertus Magdeburgensis archiepiscopus, Fridericus Halberstadensis episcopus, Eckhardus Merspurgensis episcopus, Otto dux Meranie,^f Hermannus landgravius Thuringie, comes Guntherus, comes Lampertus, comes Ernestus, comes Ludewicus de Wirtenburgk, comes Hartmannus de^g Quiburc,^h Walterus de Lobinhus, Conradus de Entse, 5 comes Ludewicus de Wartperc, Anshelmus marsalcus de Justingen, Ulricus de Minzinborgk, Walterus pincerna de Scipfe et alii quam plures. Datum apud Aldenburgk anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo decimo sexto, pridie nonas octobris, indictione quinta.

129.

10

Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, mandat, ut quosdam de populo dioecesis illius ad decimarum solutionem debitam per censuram ecclesiasticam compellat.
Laterani [1216] oct. 15.

^a Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV, in tabulario 15 terrae Moraviae Brunnae [inter Cerronianos n° 292] asservatur, pag. 254 (C).

Emler in *Fontes rer. Boh.* V, pag. 126 nota **.

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri^a ..¹ Pragensi episcopo salutem et apostolicam benedictionem.^b Ad audienciam nostram te significante pervenit, quod quidam de populo tue diocesis pretextu cuiusdam 20 illicite consuetudinis XXIIII,^c quidam XII, quidam VI, quidam tres denarios tantum solvunt pro decimis annuatim in ecclesiarum preiudicium et salutis proprie detrimentum.^d Cum igitur consuetudo huiusmodi dici debeat pocius corruptela, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus consuetudine eadem nequam obstante, memoratos ad solucionem debitam decimarum, monitione premissa, 25 per censuram ecclesiasticam, appellacione remota, compellas.^d Datum Laterani, idus^e octobris, pontificatus nostri anno primo.

130.

Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, quaerenti de decimarum revocatione, de saecularibus canonicis minus legitime natis et de licentia carnes 30 comedendi, quando in sextam feriam dies Dominicae nativitatis incidat, respondet.
Laterani [1216] oct. 29.

128. ^e) ,Odacus' B. — ^f) ,Moraue' B. — ^g) ,de' deest B. — ^h) ,Quibure' B.

129. ^a) ,episc. — fratri ..¹ desunt C. — ^b) ,sal. — benedictionem' desunt C. — ^c) ,XXIII' procul dubio describentis errore habet C. — ^d) ,compescas' C. — ^e) ,ydus' C.

35

1) *Andreae.* — 2) Cf. ea, quae commemorat Krofta in Český časopis historický X, pag. 25, not. 2.

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 12^v, lib. I, ep. 44 (R). — Fragm. exscriptis Compilatio decretalium V, lib. 3, tit. 25 de observ. iejun. c. 1 atque lib. 3, tit. 10 c. 2 de rebus eccl. alienandis vel non (E) et Gregorii IX Decr. lib. 3, tit. 46 de observ. iejun. c. 3 (G).

5 *Raynaldi, Annal. eccl., ad a. 1216, § 45 (ex R) = Balbin, Miscell. hist. regni Boh., dec. I. lib. VI, pars II, pag. 83, num. 3 (fragm.) — Palacký, Ital. Reise, pag. 20, num. 48 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 89, num 72 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 267, num. 569 (ex R) — Horoy, Honorii III opera omnia II, pag 68, num. 45 — Rodenberg, Epistolae saec. XIII e regestis pontif. Roman. selectae (Mon. Germ. hist., Epp. s. XIII) tom. I, pag. 5, num. 4 — Potthast, Reg. pontif. num. 5349. — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 14, num. 75. — Böhmer, Corpus iuris canonici II pag. 614 (ex G) — Friedberg, Corp. iur. can. II, col. 651 (ex E, G).*

Pragensi episcopo.^a Postulasti per sedem apostolicam edoceri, utrum
 15 tibi quasdam decimas, quas quidam antecessores tui pro quibusdam villis reli-
 giosis concessere quibusdam, auctoritate tibi liceat propria revocare. Ad quod
 tibi duximus breviter respondendum, quod si concessionem tales contra canones
 in ecclesie tue preiudicium videris attemptatam, ipsam debes auctoritate su-
 prioris legitime revocare. Subsequenter etiam quesivisti, an seculares^b canonici,
 20 minus legitime nati, suis sint renuntiare beneficiis compellendi,^c cum de iure
 ad sacros nequeant ordines promoveri, nec in beneficiis secum fuisse probent
 a Romano pontifice dispensatum, et ecclesia taliter indigeat ordinatis. Ad quod
 fraternitati tue taliter respondemus, quod si multitudo est in causa, et huiusmodi
 non possunt sine scandalo removeri, eos in beneficiis sic susceptis poteris con-
 25 niventibus oculis tolerare. Explicari preterea postulasti, utrum illis sit licitum,
 qui nec voto, nec regulari observantia sunt astricti, carnes comedere, quando
 in sexta feria dies Dominice nativitatis occurrit.¹ Ad hoc tale damus responsum:
 quod illi, qui nec voto, nec regulari observantia sunt astricti, in sexta feria, si
 festum nativitatis Dominice ipso die venire contigerit, carnis propter festi excel-
 30 lentiam uti possunt secundum consuetudinem ecclesie generalis; nec tamen hii
 reprehendendi sunt, qui ob devotionem voluerint abstinere. Datum Laterani,
 IIII kalendas novembris, pontificatus nostri anno primo.

131.

Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, de L. presbytero, plebano
 35 ecclesiae de Praskolesy, non legitime nato, scribit. Romae [1216] nov. 21.

130. a) Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) sequ. iterum: ,an seculares‘, sed punctis
 deletum R. — c) ,copellendi‘ R.

1) In feriam sextam dies Nativitatis Domini anno 1215 incidit. Cum verisimile esse non videatur,
 40 sedem apostolicam totum fere annum episcopum sine ullo responso relicturam fuisse, si ille prius
 eam adiisset, liceretne in hac die carnis vesci, episcopi epistula, quae iam amissa est, ad eam rem
 revocanda esse videtur, quod multi anno 1215 iejunium non servaverunt. Itaque Andreae episcopi
 epistulam ad papam primis anni 1216 mensibus, Innocentii III tempore, missam esse suspicor.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. IX) asservatur, fol. 16^v, lib. I, ep. 65 (R).

Palacký, Italien. Reise, pag. 20, num. 49 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 268, num. 570. — Rodenberg, Epistolae e regestis pontif. Rom. sel. (Mon. Germ. hist., Epp. s. XIII) tom. I, pag. 5, num. 5. — Potthast, Reg. pontif. num. 5361. — Pressutti, Reg. Honorii III, t. I, 5 pag. 19, num 110.

Pragensi episcopo.^a Dilectus filius L. presbyter, plebanus ecclesie de Prascoles, in nostra presentia constitutus, humili nobis confessione monstravit, quod cum in Boemia usque ad generale concilium¹ consuetudo fuerit ab antiquo, ut tam clerici in sacris ordinibus constituti, quam etiam sacerdotes, de facto contraherent et sic contracto contubernio uterentur, ipseque de tali sit copula procreatus, cum eo super ordinibus et beneficio iam susceptis dispensare misericorditer dignaremur. Nos igitur ipsius presbyteri laboribus, quos sustinuit ad sedem apostolicam veniendo, paterno compatientes affectu, attendentes etiam, quod cum sponte confessis mitius sit agendum, fraternitati tue, de qua plenam fiduciam obtinemus, per apostolica scripta mandamus, quatinus, si est ita, cum eodem, si paterne non fuerit incontinentie imitator, et aliud ei canonicum non obsistat, de misericordia, que superexaltat iudicio,² circa beneficium et ordines sic susceptos auctoritate nostra dispenses. Datum Rome apud sanctum Petrum, XI kalendas decembris, pontificatus nostri anno primo.

20

132.

Honorius III papa magistro P[etro], canonico Pragensi, et Hermanno fratri eius, non legitime natis, indulget, ut ad sacros ordines promoveri possint.

Romae [1216] nov. 26.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. IX) asservatur, fol. 16^r, lib. I, ep. 63 (R).

Palacký, Ital. Reise pag. 20, num. 50 (reg.) — Erben, Reg. Boh I, pag. 268, num. 571 (frgm.) — Potthast, Reg. pontif. num. 5369. — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 23, num. 123.

Magistro P.,¹ canonico Pragensi, et Hermanno fratri eius.^a Apostolice 30 sedis discretio ubique retinens moderamen, nunc mansuetudine utitur, nunc rigore, consideratis circumstantiis temporum et locorum neutrum in altero derelinquens, et interdum flectit per dispensationis gratiam sic rigorem, quod non dissolvitur eius nervus. Cum ergo, sicut vobis significantibus nostro est apo-

131. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.*

35

1) *Laterani a. 1215 mense novembri habitum. — 2) Cf. Jac. II, 13: „superexaltat autem misericordia iudicium“.*

132. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.*

1) *Fortasse Petro; cf. pag. 79, lin. 8.*

stolatui reseratum, ante adventum cuiusquam legati sedis apostolice in Poloniā^b pater vester, adhuc in minoribus ordinibus constitutus, matrem vestram virginem duxerit in uxorem et iuxta regionis consuetudinem, que nondum illic erat prohibita, se ad sacros fecerit^c ordines promoveri, vosque iam diaconus seu presbyter 5 suscepere ex eadem, et nobis a pluribus, qui de conversatione vestra testimonium perhibuere laudabile, pro vobis fuerit humiliter supplicatum, ut vobiscum hanc gratiam faceremus, quod id imputari vobis non debeat ad defectum: nos vestris precibus inclinati, de misericordia, que superexaltat iudicio,^d auctoritate vobis apostolica indulgemus, ut id vobis impedimentum non prestet, quominus pos- 10 sitis ad legitimos actus admitti et ad sacros ordines promoveri; ita quod tales vos exhibere curetis, quod gratia vobis facta vos non reddatis indignos, sed per honeste conversationis studium potius deo et hominibus exhibeatis acceptos. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc^d paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire.^e Si quis autem hoc attemptare presumpserit, 15 indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.^f Datum Rome apud sanctum Petrum, VI kalendas decembris, pontificatus nostri anno primo.

133.

Hroznata, praepositus monasterii Teplensis, et Hugo, magister domus sanctae Mariae de Praga, villam Hrazsko vendunt fratribus de vico Teutonicorum.

[ante 1217]

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Teplensis asservatur (A).

Erben, Reg. Boh. I, pag. 259, num. 557 (fragm. ad a. cc. 1215).

25 *Autographum manus quaedam ignota exaravit, cuius litterae eandem formam atque scriptura codicum habent. — Charta notis temporis omnino caret, cum autem Hroznata praepositus a. 1217 iul. 14 obierit, ante annum illum scripta sit necesse est.*

Longo processu temporis mortalis nature memoria, diversis honerata negotiis, sepius in dubitationis ducitur precipicium || et factum quantumcunque, dubiis hinc inde rationibus concurrentibus, in viam trahit^a oblivionis. Omnem ergo 30 facti nostri certitudinem || posteris relinquere volentes, paginam hanc inscribi precepimus. Notum itaque sit omnibus presentibus sive futuris, quod nos fratres^b domus || sancte congregationis de Tepla una cum preposito nostro domino Gro-

35 **132.** ^{b)} *ita distincte R. — c)* *genuine ,feceris', sed ,t' in loco raso corr. R. — d)* ,omnino — ^{c)} *hanc' compendio ,etc.' tantum indicantur in R. — e)* ,infringere — contraire['] *compendio ,etc.' indicantur in R. — f)* ,hoc — incursum['] *compendio ,etc.' indicantur in R.*

2) Cf. Jac. II, 13: ,Superexaltat autem misericordia iudicium.'

133. ^{a)} *litterae ,ah' in loco raso eodem atramento scriptae sunt A. — b)* ,e' *in loco raso eod. atramento ex ,f' corr. A.*

znata, et nos fratres congregationis domus sancte Marie de Praga una cum seniore nostro, magistro Hugone, fratribus de vico Teutonicorum vendidimus quandam villam nomine Gradsco, promittentes coram idoneis testibus, quod si aliqua persona levis et inconstans eos agravare voluerit, obiectis frontibus parati sumus eos adiuvare et super eadem villa, ubicunque tracti fuerint in causam, pro eis 5 promtissimi sumus respondere. Hii autem sunt testes, coram quibus promissionis nostre factum confirmavimus: Hugo magister, frater Fridricus, Milgost prior, Johannes frater, Cozmas frater, Symon frater, Blucace frater, Radosta, Persik, Boguslaus, Kuno, Matheus, Mali ceterique fratres eiusdem domus. Sed ne testimonium ipsorum frigescere videatur, pagine presenti sigillum nostrum ob maio- 10 rem certitudinem faciendam imprimi precepimus.

Autographo appendet e scidula membranae fragmentum sigilli de cera alba confecti, rotundi (cuius diametros fere 33 mm erant). In sigillo cerva cum capite retro converso depingitur, super cuius tergum crux conspicitur. Circumscriptionis maxima pars defracta est; haec tantum litterae in sigilli area positae supersunt: RATR.....

15

134.

Honorius III papa Andreae Pragensi et Roberto Olomucensi episcopis atque Gotfrido, praeposito Ratisbonensi, mandat, cogant Theobaldum, regis Bohemiae nepotem, ut castrum quoddam regale, quod proditorie occupavit, restituat.

Laterani [1217] ian. 18. 20

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario Vaticano secreto (inter Reg. Vatic. tom. IX) asservatur, fol. 44v, lib. I, ep. 180 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 20, num 51 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 89, num. 73 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 268, num. 572 — Horoy, Hon. III opera II, pag. 187, num. 151 — Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. selectae (Monum. Germ. hist., Epp. 25 s. XIII) tom. I, pag. 9, num. 11 — Potthast, Reg. pontif. num. 5421. — Pressutti, Reg. Honori III, tom. I, pag. 46, num. 253. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6204.

.¹ Pragensi et .² Olomucensi episcopis et .³ preposito Ratisponensi.^a Ad audientiam nostram, karissimo in Christo filio nostro O., illustri rege Boemie, significante, pervenit, quod nobilis vir T.,⁴ nepos suus, qui signo vivifice^b crucis 30 humeris suis affixo, faciem euntis in Jerusalem induerat, in Sempnar campum divertens,⁵ adiunctis quibusdam sibi iniquitatis filiis, quoddam castrum ipsius proditorie occupavit, contra iuramentum suum temere veniendo, per quod tam ipsius regis, quam ecclesiarum bona devastare non cessat. Ideoque discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus prefatum nobilem, ut castrum 35 predictum ipsi^c regi restituat, sicut debet, monitione premissa, per censuram

134. a) Superscriptio colore rubro scripta est R: gemipunctos ibi omissos addidi. —

b) vivice^c R. — c) ipso^c R.

1) Andreae. — 2) Roberto. — 3) Gotfrido. — 4) Theobaldus. — 5) Cf. Genes. XI, 2.

ecclesiasticam, appellatione remota, cogatis. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse,^a duo vestrum ea nichilominus exequantur.^e Datum Laterani, XV kalendas februarii, pontificatus nostri anno primo.

135.

5 *Honorius III papa Otakaro, regi Bohemiae, se petitiones eius per Benedictum, praepositum Litomericensem, sibi delatas benigne exaudisse scribit eumque, ut in devotione erga sedem apostolicam perseveret, hortatur.*

Laterani [1217] ian. 18.

10 *Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 44v, lib. I, ep. 181 (R).*

Palacký, Ital. Reise, pag. 20, num. 52 (reg.) = Bocžek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 90, num. 74. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 269, num. 573. — Horoy, Hon. III opera II, pag. 194, num. 158 — Potthast, Reg. pontif. num. 5422. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6203 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 46, num. 254.

15 *Illustri regi Boemie.^a Serenitatis tue litteras, quas nobis per dilectum filium B.,¹ Lutomiricensem prepositum, virum utique providum et discretum, latorem presentium, destinasti, benigne recepimus et que continebantur in eis, pleno concepimus intellectu, celsitudinem regiam dignis in Domino laudibus^b commendantes, quod, sicut ex tenore perpendimus earundem, in devotione apostolicc sedis et nostra firmiter perseveras. Petitiones autem, quas nobis ex parte tua prepositus obtulit memoratus, quantum cum deo et honestate potuimus, curavimus benignius exaudire, in voluntate gerentes illa efficere, que honorem tuum respiciant et profectum, in quantum iustitia permiserit et honestas. Tuam 20 igitur magnificentiam rogamus, monemus et exhortamur attentius, quatinus de votio, quam ad sacrosanctam Romanam ecclesiam matrem tuam hactenus habuisse dinosceris, non tepescat, sed de die in diem potius accendatur, ut ex hoc ei, per quem reges regnant et principes dominantur,² te reddas acceptum et favorem apostolicum plenius merearis. Datum Laterani, XV kalendas februarii, pontificatus nostri anno primo.^c*

30

136.

Honorius III papa Slavkonis camerarii, Benešii castellani de Budíšin, Henrici marescalci, Hrděbori dapiferi regis, omniumque županorum Bohemiae devotionem erga sedem apostolicam laudat, in qua ut perseverent, hortatur.

Laterani [1217] ian. 18.

35 *134. a) ,hiis — interesse‘ compendio ,etc‘ tantum indicantur R. — e) pro ,ea nichilominus exequantur‘ tantum ,etc‘ ponitur in R.*

135. a) Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) ,laudimus‘ R. — c) pro ,XV kal. — a. primo‘ tantum ,ut supra‘ legitur in R; supplevi ex ep. 180 eiusd. regestri (v. supra num. 134).

1) Benedictum. — 2) Cf. Prov. VIII, 15, 16.

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 44^v—45^r, lib. I, ep. 182 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 20, num. 53 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 90, num. 75. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 269, num. 574 — Potthast, Reg. pontif. num. 5423 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 46, num. 255.

5

Nobilibus viris S.¹ camerario, Benesoni castellano de Budisin, Henrico marescalco^a et Hocdeborio^b dapifero regis Boemie et universis suppanis^c per regnum Boemie constitutis.^d Nobilitatis vestre litteras, quas nobis per dilectum filium B.² Lutomiricensem prepositum, virum utique providum et discretum, latorem presentium, destinatis, benigne recepimus et que continebantur in eis, 10 pleno concepimus intellectu. Super eo autem, quod, sicut ex tenore litterarum perpendimus earundem, in devotione apostolice sedis et nostra perseveratis constanter, nobilitatem vestram dignis in Domino laudibus commendamus, in votis gerentes ea efficere loco et tempore oportuno, que vestrum respiciant comodum et honorem, in quantum iustitia permiserit et honestas. Vestram 15 igitur nobilitatem rogamus, monemus et exhortamur attentius, quatinus devotio, quam ad sacrosanctam Romanam ecclesiam, matrem vestram, hactenus habuisse dinoscimini, non tepescat, sed de die in diem potius accendatur, ut ex hoc ei, per quem reges regnant et principes dominantur, vos reddatis acceptos et favorem apostolicum plenius mereatis. Datum Laterani, XV kalendas februarii, pontificatus nostri anno primo. 20

137.

Honorius III papa Andream, episcopum Pragensem, iubet cogere laicos quosdam dioecesis illius, qui contra clericos delicta commiserint, ut ab iniuitate desistant, eumque hortatur, operam det, ut concilii generalis statuta integre 25 obseruentur.

Laterani [1217] mart. 12.

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicorum, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnae [inter Cerronianos num. 292] asservatur, pag. 253—254 (C).

*Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 126 nota **.*

30

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri^a .¹ Pragensi episcopo salutem et apostolicam benedictionem.^b Non tam detestabilis quam abominabilis consuetudo in Boemie partibus inolevit, quod laici quidam contra

136. *a)* ,merescalco^c R. — *b)* ita R pro ,Hirdeborio^d. — *c)* ,suppariis^c R. — *d)* superscriptio colore rubro scr. R. — *e)* quae subsequuntur, in R tantum verbis ,etc. ut in alia usque in finem^f 35 indicantur; supplevi ex eiusdem regestri ep. 181, cuius verba dedi supra (num. 135).

1) Slavkoni. — 2) Benedictum.

137. *a)* ,episcopus — fratri^c desunt C. — *b)* ,sal. — benedict.^c desunt C

1) Andreeae.

deum et sacrorum canonum instituta ecclesiasticos viros capiunt et eos carcerali custodie mancipantes presumunt mortis suppicio condempnare; propter quod insolencia crescit in aliis per exemplum et honor ecclesiasticus cottidie conculturatur. Nolentes igitur per aliquorum contumaciam confundi ecclesie libertatem, 5 presencium tibi auctoritate mandamus, quatenus iuxta officii tui debitum prefatos laicos, super premissis in tua diocesi contra clericos delinquentes, ut ab huiusmodi presumpcione desistant, monitione premissa, per censuram ecclesiasticam, appellacione remota, compescas; nichilominus studium adhibeas et operam efficacem, ut^c statuta sacri concilii generalis² ab omnibus^d inviolabiliter obser-10 ventur. Datum Laterani, IIII idus marci, pontificatus nostri anno primo.

138.

Honorius III papa Sigfrido II, archiepiscopo Maguntino, eiusque suffraganeis, abbatibus aliisque ecclesiarum praelatis mandat, ut abbatem et fratres monasterii in Velehrad, Cisterciensis ordinis, eorumque possessiones contra male-15 factores et invasores censuris ecclesiasticis defendant.

Laterani [1217] mart. 18.

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A).

Apographum exstat in Codice privilegiorum monasterii Velehradensis saec. XV, in eodem tabulario, fol. 114r (B).

20 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 91, num. 76 (ex B) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 270, num. 576 (reg.) = Horoy, Hon. opera II, pag. 335, num. 273 — Potthast, Reg. pontif. num. 5500 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 78, num. 440..*

25 *In autographi tergo alia manus cancellariae apostolicae alio atramento adnotavit: „Prutia“. — In litteris conscribendis eadem forma adhibita est atque in litteris Honorii III papae, quae a. 1216 sept. 15 ad archiepiscopum Remensem in favorem monasterii de Camberone, Cist. ord., datae sunt (Potthast 5331). Quae quidem forma hoc tantum discrepat cum illa, quae Innocentii III temporibus in usu erat (v. num. 65), quod verba „de terris habitis ante concilium generale addit, et formulam „De monachis — absolvendi“ omittit.*

¶*Honorius* ¶*episcopus, servus servorum dei, venerabilibus fratribus . .¹ Maguntino archiepiscopo et suffraganeis eius et dilectis filiis abbatibus, prioribus, || decanis, archidiaconis et aliis ecclesiarum prelatis per Maguntinam provinciam constitutis salutem et apostolicam benedictionem. Non absque dolore cordis et plurima turbatione didicimus, a quod ita in plerisque partibus ecclesiastica censura dissolvitur et canonice sententie severitas enervatur, ut viri religiosi, || et 35 hii maxime, qui per sedis apostolice privilegia maiori donati sunt libertate, passim*

137. ^{c)}, et^c C. ^{d)}, ut^c addit C.

2) *Laterani a 1215 nov. 11—30 habiti. Statutorum concilii summam v apud Potthast, Reg. pontif. pag. 437 sq.*

138. ^{a)} *genuine scriba ,dil posuit, sed littera ,l statim erasa, eodem atramento correxit A. —*

40 ¹⁾ *Sigfrido II.*

a malefactoribus suis iniurias sustineant et rapinas, dum vix invenitur, qui congrua illis protectione subveniat et pro favenda pauperum innocentia se murum defensionis opponat. Specialiter autem dilecti filii .² abbas et fratres Willigradenses, Cisterciensis ordinis, Holmulcensis diocesis, tam de frequentibus iniuriis, quam de ipso cotidiano defectu iustitie conquerentes, universitatem vestram litteris petierunt apostolicis excitari, ut ita videlicet eis in tribulationibus suis contra malefactores eorum prompta beatitudine magnanimitate consurgere, quod ab angustiis, quas sustinent, et pressuris vestro possint presidio respirare. Ideoque universitati vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus, quatinus illos, qui possessiones vel res seu domos predictorum fratrum vel hominum suorum irreverenter invaserint, aut ea iniuste detinuerint, que predictis fratribus ex testamento decedentium relinquuntur, seu in ipsos fratres contra apostolice sedis indulta sententiam excommunicationis aut interdicti presumpserint promulgare, vel decimas laborum ^b de terris habitis ante concilium generale seu nutrimentorum ipsorum spretis ^c apostolice sedis privilegiis extorquere, monitione premissa, si laici ¹⁵ fuerint, publice candelis accensis, ^d excommunicationis sententia percellatis; si vero clerici vel canonici regulares, seu monachi fuerint, eos appellatione remota ab officio et beneficio suspendatis; neutram relaxaturi sententiam, donec predictis fratribus plenarie satisfaciant et tam laici quam clerici seculares, qui pro violenta manuum injectione anathematis vinculo fuerint innodati, cum diocesani episcopi ²⁰ litteris ad sedem apostolicam venientes ab eodem vinculo mereantur absolviri. Villas autem, in quibus bona predictorum fratrum vel hominum suorum per violentiam detenta fuerint, quam diu ibi sunt, interdicti sententie supponatis. Datum Laterani, XV kalendas aprilis, pontificatus nostri anno primo.

Autographo appendet e filis sericis coloris rubri et flavi bulla plumbea Honori III papae, 25 cuius imaginem dedit Diekamp in Mitth. d. Inst. f. österr. Gesch. III, tab. ad pag. 626, num. 5 et 28.

139.

Přemysl Otakarus, rex Bohemiae, Honorio III papae queritur, Andream, episcopum Pragensem, appellatione sua plane neglecta, totam per Bohemiam 30 divina celebrari prohibuisse; papa iudices constituant rogat, qui interdictum solvant.

[1217 april. med.]

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV. in tabulario terraee Moraviae Brunnae [inter Cerronianos num. 292] asservatur, pag. 255—258 (C).

Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 127 not.

35

Litterae nota temporis omnino carent, sed interdictum die 10 aprilis promulgatum continuo subsecutae esse videntur. Papae responsum die 22 iun. datum est (v. num. 143).

138. ^{b)} ,laborum' in loco raso eod. atramento scriptum A. — ^{c)} ,t' ex ,p' in loco raso corr. A. — ^{d)} ,a' in loco raso eod. atramento scriptum A.

Utinam^a a memoria vestra non excidat, quam devotus filius Romane curie semper extiterim. Quedam enim ardua pro Romane curie reverencia sum agressus, ad que contemplacione proprie utilitatis nullatenus accessissem. Mandata domini pape hactenus admisi et admissa quantum decuit diligenter effectui^b 5 mancipavi; semper summi pontificis monitis acquievi, nonnumquam in^c contrarium a quibusdam magnatibus monitus et rogatus. Sed utinam sedes apostolica, que in omnibus consuevit esse liberalis, michi soli non sit ingrata. Pater sancte! Non sine dolore veste refero sanctitati, quod cum per^d quosdam fideles, tam clericos, quam laicos percepissem, quod episcopus Pragensis, tam persone mee, 10 quam regni mei gravamen studiosius intenderet, nolens controversiis, quas minabatur inferre, eundem habere iudicem et adversarium, sedem apostolicam^e appellavi. Ipse vero post appellacionem in Boemia commorando videbatur appellacioni deferre, petens a me, quod super hoc ad curiam Romanam nuncios meos destinarem, promittensque ipse suos destinare pro eodem. Et post aliquantulum 15 moram, spoliata ecclesia Pragensi et facta maxima collecta in clero, finxit se ire ad sanctum Anthonium,¹ et ita a me in bona pace recessit.² Tandem tractu temporis proiecte sunt quedam littere continentes, ut dicitur, quod episcopus idem in tota Boemia interdixerit divina celebrari.³ Hoc audito, conveni tam clerum quam populum et super facto diligentem habui tractatum, nec tamen potuit certus 20 auctor vel portitor litterarum inveniri. Postea quesivi in capitulo Pragensi, utrum eorum consilio esset talis lata sentencia; qui responderunt preter eorum consilium maliciose et impetuose mecum actum esse. Series autem litterarum proiectarum talis est, sicut didici: Ego Andreas, Pragensis episcopus, interdixi divina celebrari per totum episcopatum meum iure ordinarie iurisdictionis litterarum 25 Honorii pape, quarum forma talis est: Significante nobis Pragensis ecclesie episcopo, quod quidam de populo Boemie decimas non solverunt, eidem dedimus in mandatis, ut eos ad debitam prestacionem decimarum per censuram ecclesiasticam compellat.⁴ Michi tamen nulle fuerunt littere presentate. Ponamus tamen, quod tales impetraverit. Videat vestra paternitas, utrum de minoribus personis 30 ad maiores, puta ad regem, cum non^f sit facta mencio in litteris contra^g formam decretalis, iurisdictionem suam potuerit^h prolongare vel prorogare? Item si quidam, quod non credo, decimas denegarent, culpam eorum in regem vel regnum debeatⁱ

139. ^{a)} *Litteris haec nota praefixa est: ,Rex Boemie pape. Rex Otakarus' C; superscriptionis genuina verba ibi omissa sunt. — b)* ,diligē^a affectui['] C. — ^{c)} ,tn['] (= tamen) C. — ^{d)} ,per['] deest C. — ^{e)} ,applicam['] C. — ^{f)} ,non['] deest C. — ^{g)} ,que['] C. — ^{h)} ,potuerunt['] C. — ⁱ⁾ ,debeat['] C

³⁵ 1) *In St. Didier de la Mothe (Dauphiné).* — 2) *Mense ianuario aut februario a. 1217. — Andreum episcopum iam a. 1216 se regi opposuisse et oct. 26 de terra discessisse, Ann. Prag. (Font. rer. Boh. II, pag. 380) referunt; sed hanc temporis notam prorsus mendasam esse, ex litteris Honorii III papae, quae ad episcopum in favorem regis a. 1217 ian. 18 missae sunt (v. num. 134), cognosci potest. — 3) *Interdictum IV idus aprilis (= apr. 10) promulgatum esse, Ann. Boh. ap. Emler, Font. rer. Boh. II, pag. 283 (perperam ad a. 1216) referunt.* — 4) Cf. litteras Honorii III a. 1216 oct. 15 datas (supra num. 129).*

refundere? Item utrum in homines non confessos, nec convictos, imo^k volentes in curia Romana non cedere, sed contendere, potuerit^h sentenciam promulgare? Peto igitur, ut si episcopus confiteatur, se interdictum in terram meam promulgasse, scribatis iudicibus nobis expressius nominandis,^l ut de appellacione cognoscant, et si quid in eius preiudicium invenerint attemptatum, irritum denuncient, presumpcionem tantam pena canonica vindicantes. Quod si episcopus diffiteatur, faciatis inquiri,^m quorum ope vel auxilio littere ille proiecte fuerint, precipientes eos canonice pene subiacere. Et ut in summa omni calliditati adversariorum occurram, rogo, ut ^{Si} forma quam prius pecii, non placeat, scribatis aliquibus executoribus, qui accepta ydonea cauzioneⁿ de parendo iuri, terram meam, que de facto, licet non de iure, dicatur interdicta, similiter de facto relaxent vel denuncient interdictam non fuisse, quod secundum peritorum iudicium debet nemini denegari. 5 10

140.

Sigifridus II, archiepiscopus Maguntinus, Andree, episcopo Pragensi, significat, se abbatii de Strahov, decano Pragensi et archidiacono Litomericensi, rege Bohemiae petente, mandatum dedisse, ut interdicti ab illo Bohemiae impositi auctoritatem accuratissimo examinarent iudicio. 15

[1217 apr. ex.]

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV. in tabulario terraee Moraviae Brunnae [inter Cerronianos num. 292] asservatur, pag. 261—262 (C). 20

Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 128.

Litteras haud multo post interdictum die 10 aprilis promulgatum scriptas esse verisimile est, mense aprilii fortasse exeunte. Die 29 maii iam interdictum ab archiepiscopo Maguntino solutum est (v. Font. r. Boh. II, pag. 283). 25

Venerabili^a et dilecto in Christo fratri et amico Andree, Pragensi episcopo, S.,¹ dei gratia sancte Moguntine sedis archiepiscopus, salutem et affectuosam in Domino karitatem. Discretioni vestre duximus declarandum, quod honorabilis et dilectus amicus noster, Otakarus, rex inclitus Boemie, gravem nobis querelam transmisit, quod occasione cuiusdam littere non auctorabilis, in ecclesiam clam proiecte, divina in Pragensi diocesi tamquam interdicta cessarunt^b; propter quod attencione devota postulavit a nobis, ut cum diocesis^c eadem nobis sit in spirituali^c iurisdicione subiecta, viris aliquibus providis daremus auctoritate metropolitica^d in mandatis, ut auctoritatem interdicti diligentissime scrutarentur et causam. Quibus si manifeste constaret idem interdictum ex reverendissimi patris 30 35

139. ^{k)} ,ymo^c C. — ^{l)} ,nominandi^c C. — ^{m)} ,inquiri^c deest C. — ⁿ⁾ ,capcone^c C.

140. ^{a)} Epistulae in codice haec inscriptio praemittitur: ,Moguntinus archiepiscopus Pragensi episcopo'. — ^{b)} ,dyoc.^c C. — ^{c)} ,spiritali^c C. — ^{d)} ,metropolica^c C.

(1 Sigifridus II. — 2) die 10 aprilis 1217 (Ann. Boh. in Font. rer. Boh. II, pag. 283).

nostri domini pape auctoritate et conscientia processisse, facerent illud firmitate debita inviolabiliter observari; si vero a vobis,^e vel alio nobis subdito latum esse: idem, ab ipso rege et suppanis^f plenaria caucione recepta de parendo iusticie super cunctis, que causam dederint interdicto eodem, secundum canonicas sanctiones^g 5 laxare^h facerent, divina resummi, et auctoritate nostra absolverent in forma ecclesie, si qui pretextu eiusdem interdicti se metuerent excommunicacionis vinculum incurrisse.ⁱ Attendentes igitur huic petitioni regie iuris suffragia non deesse, ne tanta terra, cui, ut premisimus, in spiritualibus providere dinoscimur,^j diu esset caritura divinis in plurimorum perniciem animarum: consilio capituli Moguntini 10 et prudentum virorum cum sollicita deliberacione accepto,^k sicut memoratum est, abbati de Strahow,^l³ decano Pragensi,⁴ archidiacono Lutomericensi^m mandavimus inquirendum et exinde procedendum, prout superior forma demonstrat; sicque, ne fiat vobis preiudicium, curavimus habundanter, caritatem vestram non minori quam debemus sinceritatis studio diligentes.

15

141.

Honorius III papa Roberto, episcopo Olomucensi, mandat, ut regnum Bohemiae ingressus, interdictum, quod Andreas episcopus in dioecesim Pragensem promulgaverit, ab omnibus strenuo observari iubeat; regem ac magnates Bohemiae, ut ecclesiae libertatem debitam restituant, cogat.

20

Laterani [1217] maii 12.

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV. in tabulario terrae Moraviae Brunnae [inter Cerronianos num. 292] asservatur, pag. 254—255 (C).

Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 127 nota.

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri^a..¹ Olomucensi 25 episcopo salutem et apostolicam benedictionem^b. Presencium tibi auctoritate preciendo mandamus, quatenus ad Boemie regnum accedens, sentenciam interdicti, quam venerabilis frater noster^c Pragensis episcopus in dioecesim suam, auctoritate tam nostra quam sua, exigente iusticia promulgavit² pro eo, quod rex et magnates Boemie libertates ecclesie infringebant, precipias auctoritate nostra 30 in cunctis ecclesiis, tam exemptis quam aliis, artissime observari; contradictores per censuram ecclesiasticam, appellacione remota, compescens.^d Moneas insuper

140. ^{e)} ,nobis^f C. — ^{g)} ,stipanis^g C. — ^{h)} ,sanctione^h C. — ⁱ⁾ fortasse ,relaxareⁱ corrigendum. — ^{j)} sequitur ,⟨alias⟩ incidisse^j, subter quas voces linea colore rubro duxa est, C. — ^{k)} ,dinoscimur deest C. — ^{l)} ,accepta^l ex ,excepta^l corr. C. — ^{m)} ,drāt^m C. — Littomericeñⁿ C.

35 3) fortasse Adam nomine. — 4) Arnoldo.

141. ^{a)} ,episcopus — fratri desunt C. — ^{b)} ,episcopo — benedict.^b desunt C. — ^{c)} ,Andreas^c pro gemipuncto addit C. — ^{d)} ,compescas^d C.

1) Roberto. — 2) die 10 aprilis a. 1217.

regem et magnates predictos, ut debitam ecclesie restituant libertatem et eam in futuro illibatam conservent, comminans eis, quod nisi ab ecclesiarum gravaminibus conquiescant, iram dei sibi merito comparabunt et in eos^e ecclesia Romana manus suas aggravabit, prout viderit expedire. Datum Laterani, IIII idus maii, pontificatus nostri anno primo. 5

142.

Honorius III papa Eberardo II archiepiscopo Salisburgensi, Ulrico episcopo Pataviensi et Rudigero episcopo Chiemensi mandat, ut interdictum ab Andrea episcopo Pragensi per Bohemiam promulgatum, tametsi illud archiepiscopus Maguntinus solverit, in omnibus ecclesiis strenuo observari iubeant; regem ac 10 magnates admoneant, ut ecclesiae libertatem debitam restituant.

Laterani [1217] maii 12.

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnae [inter Cerronianos num. 292] asservatur, pag. 255 (C).

Emler, Fontes rer. Bohem. V, pag. 127 nota (extr.)

15

Epistula iisdem verbis composita est, atque illa, quae eadem die ad Robertum episc. Olo- mucensem missa est (v. num. 141). Addita sunt tantum verba ,relaxacione venerab. fratribus Moguntini archiep. non obstante; quae plane non convenient cum eo, quod Ann. Boh. (Font. rer. Boh. II, pag. 283) referunt: ,1217, IV kal. iunii [= maii 29] archiepiscopus Magontinus Bohemiae interdictum relaxavit.^c Quod quidem (nisi temporis notam omnino mendose de- 20 scriptam esse malimus) facillime hoc modo potest explicari, interdicti soluti mentionem ad futurum referri, cum archiepiscopus Maguntinus Andreae episcopo indixerit (v. num. 140), se de interdicto iure an iniuria imposito diligenter esse consulturum,

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabilibus fratribus^a . .¹ Salzburgensi archiepiscopo et . .² Patauiensi et . .³ Kymensi episcopis salutem et apo- 25 stolicam benedictionem.^b Presencium vobis auctoritate precipiendo mandamus, quatenus ad Boemie regnum accedentes, sentenciam interdicti,^c quam venerabilis frater noster^d Pragensis episcopus in diocesim^e suam, tam auctoritate nostra quam sua, exigente iusticia promulgavit pro eo, quod rex et magnates Boemie libertates^f ecclesie infringebant, relaxacione venerabilis fratribus . .⁴ Moguntini 30 archiepiscopi^g non obstante, precipiatis auctoritate nostra in cunctis ecclesiis, tam exemptis quam aliis, artissime observari; contradictores per censuram ecclesiasticam, appellacione postposita,^h compescentes. Moneatis insuper regem et mag-

141. ^{e)} ,eo^f C.

142. ^{a)} pro ,Honorius — fratribus . .['] tantum ,Idem' habet C. — ^{b)} ,sal. — benedict.' desunt C. — 35 ^{c)} ,interdictum' C. — ^{d)} ,Andreas' pro gemipuncto addit C. — ^{e)} ,dyoc.' C. — ^{f)} ,immunitates' addit C. — ^{g)} ,archiepiscopi' deest C. — ^{h)} ,remota' C; correxi, ut cursus restituatur.

1) Eberardo II. — 2) Ulrico. — 3) Rudigero. — 4) Sigifridi II.

nates predictos, ut debitamⁱ ecclesie restituant libertatem et eam in futuro il-libatam conservent; comminantes eis, quod nisi ab ecclesiarum^k gravaminibus conquiescant, iram dei sibi merito comparabunt et in eos ecclesia Romana manus suas aggravabit, prout viderit expedire. Datum Laterani, IIII idus maii, pontificatus nostri anno primo.

143.

Honorius III papa Otakaro, regi Bohemiae, de controversia, quae inter eum et episcopum Pragensem de libertate ecclesiastica orta est, scribit eumque hortatur, ut procuratores cum pleno agendi ac respondendi mandato Romam mittat.

10

Anagniae [1217] iun. 22.

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. IX) asservatur, fol. 126r, lib. I, ep. 514 (R). — Alterum apographum exstat in Nicolai de Bohemia Chron., cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur, pag. 258—261, cum data X kal. iunii = 23 maii (C).

15

Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 56 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 93, num. 78. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 270, num. 578 (extr. ex R) — Potthast, Reg. pontif. num. 5566 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 108, num. 627 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6237.

illustri regi Boemie.^a Inter ceteros mundi reges te tamquam spectabilem et catholicum principem sincera caritate diligimus et tam nos quam fratres nostri ad ea,^b que respiciunt tue celsitudinis commodum et honorem, voluntate unanimi aspiramus, habentes in proposito efficaciter exaudire, si qua, que rationi consentiant, ab apostolica sede duxeris postulanda. Unde si aliquando petitiones tuas a nobis^c non exaudiri contingit, id non nobis debes imputare, sed rebus: quia vel^d postulatur, quod concedi non debet, eo quod est rationi contrarium, vel inordinate petitur, quod alias fuerat^e concedendum. Quemadmodum nuper contigit in negotio^f questionis inter te ac venerabilem fratrem nostrum episcopum^g Pragensem exhorte,^h in quo iuxta petitionem tuam procedere non potuimus, eo quod procuratores minus idoneos et plenum mandatum, ut oportuit, non habentes propter hoc ad nostram presentiam destinasti. Sane cum nos illum oporteatⁱ imitari, qui quos amat arguit^j et castigat,^k esse non debet tue serenitati molestum, si te, quem sincera diligimus caritate,^k arguere curaverimus^l et ad ea, que ad^m famam et salutem tuamⁿ pertineant, commonere.^o Siquidem audisse^p

142. ⁱ⁾ ,debitū^{C.} — ^{k)} ,ab eorum^{C.}

35 143. ^{a)} *Superscriptio rubro colore scripta est R:* ,Honorius III illustri regi Boemie^{C.} — ^{b)} ,ea^c deest C. — ^{c)} ,a nobis^d deest C. — ^{d)} ,quia id postulatur^{C.} — ^{e)} ,erit^{C.} — ^{f)} ,in negotio^g deest C. — ^{g)} ,episcopum^h deest C. — ^{h)} ,exorte^{C.} — ⁱ⁾ ,imitari oporteat, qui quem antea redarguit^{C.} — ^{k)} ,caritate diligimus^{C.} — ^{l)} ,curavimus^{C.} — ^{m)} ,adⁿ⁾ deest C. — ⁿ⁾ ,tuam^{o)} deest C. — ^{o)} ,commonere pertineant^{C.} — ^{p)} ,vidisse^{C.}

40 1) *Apocal. III, 19.*

te credimus, quod de ministris ecclesiarum veritas ipsa dicit: ,qui vos tangit, me tangit et qui tangit vos, tangit pupillam^q oculi mei^r; ex quo evidenter ostenditur, quantum oculos^s divine maiestatis offendat, qui manus in sacerdotes et alios, qui divinis officiis sunt ascripti,^t extendere non verentur. Unde cum in regno tuo clerici,^u sicut dolentes accepimus, non solum ad secularia iudicia 5 pertrahantur, verum etiam per laicos ultimo^v afficiantur suppicio et morte turpissima condempnentur: verendum tibi est, ne is, qui regalem tibi contulit potestatem,^w de tuis manibus hec requirat et tibi propter hec aliquando irascatur, qui ab eo^x super alios constitutus et coronatus gloria et honore, ministros eius, immo^y ipsum in illis,^z taliter inhonoras non absque nostra et apostolice sedis 10 iniuria, ad quam iudicium spectat huiusmodi personarum. Neque enim excusare te potes,^{aa} quasi non facias, que te iubente, vel saltem dissimulante a ministris et subditis tuis fiunt, cum negligere, quos potes^{bb} perturbare perversos, nichil sit aliud quam fovere. Interdicti quoque sententiam ab ipso episcopo iustitia exigente prolatam, ut dicitur, vilipendis, quamquam in forma ipsius sententie sit 15 expressum, ut eius violatores excommunicationis sint vinculo^{cc} innodati, et cum communicantes excommunicatis laqueus par involvat,^{dd} tu excommunicatis communicare publice non vereris; et investitures ecclesiarum usurpans, que ad ipsum noscuntur episcopum^{ee} pertinere, ac tam^{ff} religiosis quam aliis viris ecclesiasticis imponens exactiones indebitas et imponi permittens, decimas de tuo domanio^{gg} non 20 exolvis.^{hh} Unde tam magnates, quam humiles regni tui, tuum sequentes exemplum, eas retinere pro parteⁱⁱ maxima non formidant; et sic, te tum faciente, tum^{jj} dissimulante, libertas ecclesiastica conculcatur et ecclesiarum iura multimodis^{kk} usurpantur. Monemus igitur serenitatem tuam, rogamus^{ll} et exhortamur attente, quatinus prudenter attendens, quod quanto^{mm} divine benicitatis munificentia te 25 amplius exaltavit, tanto devotius debes humiliare coram Dominoⁿⁿ temet ipsum, et ab hiis, que sibi displicant, cautius abstinere; nec non ad Romanam ecclesiam, matrem tuam, debitum habens cum devotione respectum, ecclesias et personas ecclesiasticas regni tui gaudere facias debita libertate, relinquens dicto episcopo iudicia clericorum, ecclesiarum^{oo} investitures et alia, que ad eundem noscuntur 30 episcopum^{pp} pertinere; ac servans humiliter ac servari faciens usque ad satisfactionem condignam supradictam sententiam interdicti, ab ecclesiarum oppressione^{qq} ac detentione decimarum et ipse desistas et alios desistere facias, sicut catholicum^{rr} regem decet; et considerata episcopi iam dicti^{ss} constantia, qui exilium

143. ^{q)} ,pupillam tangit' C. — ^{r)} ,oculos' *deest* C. — ^{s)} ,astricti' C. — ^{t)} ,tuo clerici' *deest* C. — ^{u)} ,ultimo' *deest* C. — ^{v)} ,qui regalem potestatem contulit' C. — ^{x)} ,qui a deo' C. — ^{y)} ita R; ,ymo' C. — ^{z)} ,illos' R. — ^{aa)} ,Nec enim te excusare potes' C. — ^{bb)} ,poteras' C. — ^{cc)} ,vinculis' C. — ^{dd)} ,involvit' C. — ^{ee)} ,episcopum noscuntur' C. — ^{ff)} ,quam' C. — ^{gg)} ,demanio' R. — ^{hh)} ita R, C. — ⁱⁱ⁾ ,propter te' C. — ^{jj)} ,te tam faciente quam' C. — ^{kk)} ,multis modis' C. — ^{ll)} ,mandamus' C. — ^{mm)} ,quanta' R. — ⁿⁿ⁾ ,deo' C. — ^{oo)} ,et ecclesiarum' C. — ^{pp)} ,episcopum noscuntur' C. — ^{qq)} ,cōpressione' C. — ^{rr)} ,katholicum' C. — ^{ss)} ,iam dicti epī' C.

2) Cf. Zach. II, 8.

subire non metuit pro tuenda ecclesie libertate, ipsum propter hoc, si dignum est,^{tt} amplius carum habens, utpote libertatis ecclesiastice^{uu} zelatorem, eundem, qui,^{vv} sicut ex ore ipsius^{xx} audivimus, te sincera diligit caritate,^{yy} teque post deum sue promotionis auctorem^{zz} et suum benefactorem precipuum recognoscit, in 5 gratiam recipias consuetam; et tam ipsum, quam ecclesias et clerum sibi commissum sic favore regio prosequaris, quod^a illum, qui dat salutem regibus, pro te devotis teneantur mentibus^b exorare, et tu preter retributionem divinam, qua nequaquam fraudaberis, si ecclesias et earum ministros pro dei reverentia studueris honorare, laudem ex hoc apud homines assequaris,^c et apostolica sedes 10 te semper^d de caro habeat cariorem. Quod si forsitan eundem episcopum causam fovere reputas^e sic^f iniustum, ut monitis nostris nolis^g acquiescere in hac parte, set omnino velis negotium ipsum iudicio terminari, procuratores sollempnes, sicut magnificantiam tuam decet, cum pleno agendi ac respondendi mandato ad nostram cures presentiam destinare, et nos, qui tibi^h non solum iustitiam facere, sed gratiam 15 quoque in quibus decuerit proponimus exhibere, taliter in ipso negotio procedemus, quod tue sublimitati displicere merito non debebit, cui placere debent omnia, que sunt iusta.ⁱ Latores^k autem presentium regie serenitati reddimus commendatos, qui nobis et fratribus nostris pro negotiis suis institerunt fideliter et prudenter.^k Datum Anagnie, X kalendas iulii,^l pontificatus nostri anno primo.

20

144.

Honorius III papa archiepiscopis, episcopis aliisque praelatis mandat, ne fratres Sepulcri Dominici cogant solvere vicesimam de proventibus ecclesiarum, quas habent in eorum dioecesibus, a qua eos liberos constituit.

Anagniae [1217] iul. 8.

25 *Autographum (olim tabularii monii. in Zderaz) in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A). — Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 119r, lib. I, ep. 495 (R).*

30 *Erben, Reg. Boh. I, pag. 272, num. 579 (fragm.) — Potthast, Reg. pontif. num. 5574 — Pressutti, Reg. Hon. III, tom. I, pag. 112, num. 652.*

In autographi tergo alio atramento hoc scriptoris registri signum scriptum est: R, in cuius parte superiore litterae sc̄pt̄ positae sunt.

143. ^{tt}) ,si dignum est' desunt C. — ^{uu}) ,ecclesiastice libertatis' C. — ^{vv}) ,qui' deest C. — ^{xx}) ,eius' C. — ^{yy}) ,te sincerissima libertate diligit' C. — ^{zz}) ,actorem' R. — ^a) ,ut' C. — ^b) ,mentibus teneantur' C. — ^c) ,exequaris' C. — ^d) ,te de cetero semper' C. — ^e) ,ep̄m tam facile reputas' C. — ^f) genuine ,sicut', sed radendo corr. R. — ^g) ,nolit' C. — ^h) ,destinare nosque tibi' C. — ⁱ) ,cui que iusta sunt, credimus placere' C. — ^k) ,Latores — prudenter' desunt C. — ^l) ,junii' C.

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabilibus fratribus^a archiepiscopis et episcopis et dilectis filiis^b aliis ecclesiarum prelatis, ad || quos littore iste pervenerint, salutem et apostolicam benedictionem.^c Audivimus et audientes nequivimus non mirari, quod dilecti || filii fratres Sepulchri Dominici ad solvendum^d vicesimam de proventibus ecclesiarum suarum, quas habent in || vestris diocesibus, 5 compelluntur. Cum igitur universa, que habent in partibus cismarinis, ab ipso principio eis collata fuerint pro reverentia Terre sancte, et eiusdem Terre servitio totaliter deputata, presentium vobis auctoritate precipiendo mandamus, quatinus eos super huiusmodi prestatione, a qua eos constituimus liberos et immunes, nullatenus molestetis, nec permittatis ab aliquibus molestari, integre restitui faci- 10 entes eisdem singuli per vestras dioceses, si qua forsan propter hoc ab eorundem ecclesiis per vos seu per alios sunt extorta. Datum Anagnie, VIII idus iulii, pontificatus nostri anno primo.

Autographo appendet e filo cannabino Honorii III bulla plumbea eadem atque in num. 138.

145.

15

Honorius III papa Sigifridum II, archiepiscopum Maguntinum, graviter reprehendit, quod interdicti per Bohemiam promulgati sententiam relaxaverit.

Ferentini [1217] iul. 20.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 125^v—126^r, lib. I, ep. 513 (R). — Aliud apographum 20 servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunensi asservatur, pag. 262 (C).

Würdtwein, Nova subsidia dipl. III, pag. 47 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 93, num. 79 — Palacký, Ital Reise, pag. 21, num. 57 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 272, num. 580. — Horoy, Honorii opera II, pag. 470, num. 362 — Potthast, Reg. pontif. num. 5582 — 25 Böhmer-Will, Reg. arep. Magunt. II, 166, num. 281 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6238 — Pressutti, Reg. Hon. III, tom. I, pag. 115, num. 669. — Cf. Winkelmann, Philipp v. Schwaben u. Otto IV, tom. II, pag. 452.

archiepiscopo Maguntinensi.^a Cum ad preces venerabilis fratri nostri .. Pragensis^b episcopi confirmaverimus sententiam interdicti, quam idem episcopus 30 in diocesim suam multis provocatus iniuriis promulgavit, miramur, in qua potestate ipsam relaxare sententiam^c presumpsisti, presertim eodem episcopo propter hoc apud sedem apostolicam constituto, quem etiam ad nostram presentiam accendentem nobis per litteras tuas sollicite commendasti. Unde tibi sine mandato apostolico relaxare sententias auctoritate apostolica roboratas? Quo te vertes, ut tante pre- 35

144. a) ,Honorius — fratribus^c desunt R. b) ,dilectis filiis^c desunt R. — c) ,salut. — benedict.. desunt R. — d) ,solvendam^c R.

145. a) ,Maguntinen^c R; ,Honorius papa Moguntiā archiepiscopo^c C. — b) ,Andree Prag.^c C. — c) ,sententiam relaxare^c C.

sumptionis audaciam pallies? In que verba poteris declinare cor tuum, ut excusationes in peccatis excuses, cum predictam relaxando sententiam nobis iniuriam feceris et ipsi episcopo ac ecclesiastice libertati grave dispendium generaris? Profecto non tam obiurgandus essemus, quam severitate canonica puniendus. Sed 5 nos ad presens obiurgatione contenti, per apostolica tibi scripta preciendo mandamus, quatinus infra viginti dies post susceptionem presentium, excusatione ac^d appellatione cessantibus, factum in eo statu^e reducas, in quo erat, quando idem episcopus iter arripuit ad nostram presentiam veniendi; sciens nos dilectis filiis Ebracensi et^f Halsbrunensi prioribus, Herbipolensis et Heistetensis^g diocesum, per scripta nostra mandasse, ut te in mandati nostri executione cessa- 10 ntem ad id per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, compellant. Datum Ferentini, XIII kalendas augusti, pontificatus nostri anno primo.

146.

Honorius III papa prioribus monasteriorum in Ebrach et in Heilsbronn mandat, 15 ut Sigifridum II, archiepiscopum Maguntinum, nisi interdictum ab Andrea, episcopo Pragensi, in Bohemiam promulgatum infra viginti dies post litteras suas acceptas restituerit, ad id exsequendum poena ecclesiastica cogant.

[Ferentini 1217 iul. 20.]

20 *Litterarum argumentum in Nicolai de Bohemia Chron. sub litterarum num. 145 apographo his verbis indicatur: ,Executoribus predictis in eundem modum.' (Vid. Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 128 nota.)*

147.

Honorius III papa Johanni, archiepiscopo Strigoniensi, mandat, ne illis, quos Andreas, episcopus Pragensis, interdicto supposuit, sacramenta ecclesiastica 25 impendat, sed interdictum in Bohemiam promulgatum integre observari iubeat; regem ac magnates, ut ecclesiae libertatem restituant, adducat.

Ferentini [1217] iul. 27.

30 *Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicum, cuius cod. ms. saec. XV. in tabulario terrae Moraviae Brunnae [inter Cerronianos num. 292] asservatur, pag. 265 (C).*

Emler, *Fontes rer. Boh. V*, pag. 129 nota.

Altera epistulae pars, quae post ,inviolabiliter observari' sequitur, verba litterarum Honorii III papae, quae 1217 maii 12 ad episcopum Olomucensem missae sunt (v. num 141), repetit.

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri^a ..¹ archiepiscopo Strigoniensi salutem et apostolicam benedictionem.^b Presencium tibi auctoritate preciendo mandamus, quatenus eos, quos venerabilis frater noster Pra-

145. ^{d)} ,et^c C. — ^{e)} ,in eum statum^c C. — ^{f)} ,et^c deest C. — ^{g)} ,Heisti^c C.

147 ^{a)} pro ,Honorius — fratri tantum ,Idem' habet C. — ^{b)} ,salut. — benedict.^c desunt C. 1) Johanni.

gensis episcopus supposuit interdicto, non recipias ad ecclesiastica sacramenta; sed precipiens ipsius episcopi sentenciam, relaxacione venerabilis fratris nostri .³ Moguntini archiepiscopi non obstante, inviolabiliter observari, regem ac magnates Boemie diligenter moneas et inducas, ut debitam ecclesie restituant libertatem et eam in futuro illibatam conservent, comminans eis, quod nisi ab ecclesiarum gravaminibus conquiescant, iram dei sibi merito provocabunt et in eos ecclesia Romana manus suas aggravabit, prout viderit expedire. Datum Ferentini, VI kalendas augusti, pontificatus nostri anno secundo.

148.

*Sigifridus II, archiepiscopus Maguntinus, prioribus de Ebrach et de Heils- 10
bronn sui purgandi causa exponit, quibus conditionibus interdictum ab Andrea,
episcopo Pragensi, Bohemiae impositum solverit.* [1217 m. augusto.]

*Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV. in tabulario
terrae Moraviae Brunnae [inter Ceronianos num. 292] asservatur, pag. 263 (C). 15*

Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 128 nota.

*Epistula ad mensem augustum anni 1217 referenda esse videtur, quippe quae litteris
Honori III papae, quae die 20 iulii datae sunt, originem debeat.*

⟨Maguntinus executoribus.¹⟩ Domini pape mandatum cum litteris ipsius et vestris² recepimus et perlegimus^a reverenter. Qui si plenissime novisset, quo 20 moderamine equitatis, quam rationabili condicione fecerimus^b interdictum Pragensis diocesis^c relaxari, redargucionis nostre ferulam mitigasset. Mandavimus siquidem hoc modo relaxacionem ipsius, ut si processit auctoritate apostolica interdictum, iuberetur ab omnibus inviolabiliter observari; si vero a domino Pragensi episcopo, vel ab alio nobis subdito latum esset, accepta sufficienti caucione 25 a domino rege Boemie et suppanis de parendo iusticie super cunctis, que causam prebuerant, interdictum ipsum ad cavendum animarum periculis relaxetur, maxime cum ante prolacionem interdicti ad nos fuerit^d appellatum.

149.

*Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Honorio III papae de eis, quae sibi 30
crimini dantur, se excusat eumque rogat, ne contra se, vel terram suam ante
nuntiorum suorum adventum aliquid agat.* [1217 aug. — sept.]

147. 2) *Sigifridi II.*

148. ^{a)} ,peregrimus^{C.} — ^{b)} genuine ,fecerimus condicione[,] sed signis superscriptis corr. ^{C.} — 35
^{c)} ,dyoc.^{C.} — ^{d)} ,fuit^{C.}

1) *Nomina eorum in litteris num. 145 afferuntur. — 2) Papae mandatum vide supra, num. 145;
litterae executorum deperditae sunt.*

Autographum in membrana scriptum in tabulario secreto Vaticano asservatur (A).

Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 58 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 273, num. 581. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10813. — || Ea quae Raynaldus, Annal. eccl. XIII, col. 284 = Manrique, Annal. Cisterc. IV, col. 142 (ad a. 1218), = Balbin, Miscell.

5 *hist. regni Boh., dec. I lib. VI, append. pag. 82, num. 2, = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 95, num. 81 praebent, non sunt epistulae recta verba, sed tantum eius argumentum. ||*

10 *Autographum manu scribæ, quem nota ,Otakarus 12' signamus, exaratum est. Litteras filis, quibus bulla appensa est, clausas fuisse ex eo cognosci potest, quod in dextro et sinistro margine membrana nonnullis locis incisa est. — Epistula notis temporis omnino caret; sed mense fere augusto aut septembre a. 1217 missam esse verisimile est, tum quod rex de illis, quae sibi in litteris papæ die iunii 22 missis crimiñi dabantur, se excusat, tum quod papæ rescriptum novembbris die 2 datum est.*

Venerabili in Christo patri et domino Honorio, dei gracia sancte Romane ecclesie summo pontifici, O., eadem gracia Boemorum rex, tam debitum quam 15 devotum cum omnimoda || reverencia servicium. Literas sanctitatis vestre¹ ea, qua decuit, devotione recipiens, serie ipsarum ad plenum intellecta, cognovi, quod me sincera in || animo diligitis inter ceteros mundi reges caritate, et quod iustas meas petitiones exaudire, et ea, que meum respiciunt commodum et honorem, || velitis promovere. Pro quo, quam diu vixero, paternitati vestre multo devocius et 20 sancte Romane ecclesie tenebor ad grata servicia obligatus, gratulanti animo recipiens vestram paternam et piam argucionem, qua me pro salute anime mę̄ fuistis dignatus ammonere; veruntamen, quia multa mendacia contra famam et honestatem meam coram vestra proposita sunt sanctitate, ad que sigillatim duxi respondendum, innocenciam meam excusando. Novit igitur deus, qui occultorum 25 cognitor, quia numquam manus violentas in clericos vel personas religiosas inieci, nec inicere permisi, nec eos ad secularia iudicia pertrahi feci, vel morte qualibet condempnari, set semper eos molestantes, prout potui, castigavi et castigo; nec enim mee consuetudinis est, nec predecessorum meorum, quempiam, quanto magis clericos, ad mortem condempnare. Nec umquam exactiones indebitas inposui 30 vel inponi permisi, nec eorum distuli dissimulando iniurias ad me delatas vindicare. Interdicti sentenciam, licet contra iusticiam prolatam, ob reverenciam sedis Romane, usque ad relaxationem domini Maguntini² observavi; excommunicatos, quantum ad meam conscientiam, semper prout potui evitavi. Iura ecclesiarum prout valui adauxi et observavi. Beneficia vero clericorum, que actenus consilio et suacione 35 A.³ Pragensis episcopi et E.⁴ prepositi inmutavi, qui omnia, que umquam in regno meo possederunt, a viventibus recipiebant personis, que numquam ulterius, nisi iusta causa exigente, inmutare attemptabo. Ad hec si dictis meis et mihi fidem non vultis adhibere, ab universo clero Boemie et per vicinas terras circumquaque adiacentes per fideles vestros nuncios inquirere dignemini: et si aliud, quam ut

40 149. 1) *Litterarum verba dedimus supra num. 143. — 2) Maii die 29 factam; v. prooemium epistulae num. 142. — 3) Andreae. — 4) Epponis, praep. Pragensis.*

dixi, vobis fuerit relatum, me, qui ad omnimodam secundum deum obedienciam sum paratus, pro vestro beneplacito puniatis. Si vero secus, illum, qui me incusat et infamat, prout decet, punire velitis. Decimas de meo domanio ad singulas regales capellas integraliter persolvo, exceptis^a que episcopo debentur, que usque hodie percipiuntur; et detentores illarum per universam terram punio, super quos 5 mihi querimonia defertur, et ad solucionem conpello. Ammirari preterea vestra non debet dominatio, quod nuncios sollempnes, ut promiseram, qui plenum agendi et respondendi mandatum haberent, ad vestram presenciam non destinavi; non enim potui, antequam nuncium meum cum vestro finali et episcopi mei responso recepissem; nam idem nuncius a curia vestra exiens, in partibus Ala- 10 mannie gravi valitudine fuit oppressus, et quam cito ad nos accessit, alios ad pedes sanctitatis vestre festinanter presencium latores transmittere curavi, pietati vestre humiliter supplicando, quatinus, sicut mihi per graciam vestram non solum iusticiam facere, set graciam in quibus decuerit, promisistis, usque ad adventum sollempnium nunciorum meorum, quos in brevi sum missurus, nulla contra me et 15 terram meam ad petitionem episcopi mei admittatis, ut ex eo ad devotionem vobis et Romane ecclesie cum universis terre meæ nobilibus ardencius accendar.

In membranae margine dextro medio appendet e filis sericis coloris rubri bulla aurea, cuius diametros 61 mm. sunt. In priore bullae parte rex depingitur in solio sedens, qui corona capiti imposita, in manu dextra sceptrum, in sinistra pomum cum cruce tenet. 20 Circumscrip^tio: PAX REGIS OTACARI IN MANV SCI WENCEXLAI. In parte aversa depingitur sanctus Venceslaus in solio sedens, qui manu dextra vexillum tenet, sinistra scuto innititur. Circumscrip^tio: · SANCTVS WENCEZIAVS BOEMORVM · DVX.

150.

Hon^{or}ius III papa Udalricum II Pataviensem et Robertum Olomucensem 25 episcopos et abbatem sanctae Crucis tutores uxor, filiorum atque terrae Leopoldi VII ducis Austriae instituit. Ferentini [1217] sept. 1.

Apographum saec. XIII exstat in Chartulario II, quod in tabulario monii. Klosterneuburg asservatur, fol. 30^v – 31^r (B).

30

Fischer, Merkw. Schicksale d. St. Klosterneuburg II, pag. 174, num. 30 (ex B) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 94, num. 80, = Horoy, Honoriⁱⁱ III opera, tom. II, pag 498, num. 25 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 274, num. 582 (reg.) — Meiller, Reg. d. Babenberg. pag. 123, num. 153 — Potthast, Reg. pontif. num. 5601 — Pressutti, Reg. Hon. III, tom. I, pag. 132, num. 766.

35

[H]onorius^a episcopus, servus servorum dei. Venerabilibus fratribus ..¹ Pataviensi et ..² Olomocensi episcopis et dilecto filio ..³ abbati sancte Crucis,

149. a) genuine ,exceptos', sed eodem atramento correctum A.

150. a) Ad litteram ,H' supplendam spatium vacuum relictum est B.

1) Udalrico II. — 2) Roberto. — 3) Werner.

40

Patauiensis diocesis, salutem et apostolicam benedictionem. Cum dilectus filius nobilis vir .⁴ dux Austrie,^b assumpto sancte Crucis signaculo, magnifice iter arripuerit ad subsidium Terre Sancte, nos suis iustis postulationibus inclinati, personam suam cum .⁵ uxore, filiis, terra omnibusque bonis suis sub beati Petri et nostra protectione suscepimus; statuentes, ut ea omnia sub speciali apostolice sedis protectione ac defensione consistant, donec de reditu suo vel obitu certissime cognoscatur. Ideoque discrezioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus uxorem, filios et terram eius non permittatis ab aliquibus molestari, molestatores indebitos, si qui fuerint, per censuram ecclesiasticam, 10 appellatione postposita, compescentes. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur. Datum Ferentini, kalendis septembris, pontificatus nostri anno secundo.

151.

Honorius III papa Otakaro I, regi Bohemiae, scribit, se ante adventum 15 nuntiorum eius nihil contra eum vel terram eius facturum esse.

Laterani [1217] nov. 2.

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 167r, lib. II, ep. 697 (R). — Alterum apographum praebet Nicolai de Bohemia Chron., cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnensi [inter Cerronianos n° 292] asservatur, pag. 265—266 (C).

Raynaldi, Annal. eccl. a. 1217, § 44 — Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 59 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 95, num. 82 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 274, num. 583 (ex R) = Rodenberg, Epist. e regest. pontif. Rom. selectae (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom I, pag. 29, num. 37 — Potthast, Reg. pontif. num. 5612. — Pressutti, Reg. Honorii III, t. I, pag. 145, num. 855.

O. illustri regi Boemie.^a Litteras serenitatis tue^{b,1} benignitate recepimus consueta et earum continentiam intelleximus diligenter, gaudentes quidem in Domino et devotionem regie celsitudinis commendantes, quod sicut^c princeps catholicus redargutionem^d apostolicam, qua te paterno affectu, prout ad nostrum spectat officium, corripuimus,^e non solum patienter, set gratanter etiam recepisti, sicut nobis eadem tue littere declararunt,^f tuam nichilominus excusans humiliter innocentiam super hiis, que contra ecclesias et personas ecclesiasticas venerabilis frater noster .² Pragensis episcopus te asserit usurpare. Petitionem ergo, quam

150. b),dux Austrie B.

35 4) Leopoldus VII. — 5) Theodora.

51. a) *Inscriptio rubro colore scripta R;* ,Idem papa regi Boemieⁱ C. — b) ,Lit. tue serenitatis^j C. — c) ,sic^k C. — d) ,redargucionem^l C. — e) ,corripimus^m C. — f) ,littere tue declaraveruntⁿ C.

1) *Vid. num. 149. — 2) Andreas.*

nobis fecisti^g per litteras antedictas, ut videlicet ante adventum sollempnium nuntiorum tuorum, quos in brevi asseris te^h missurum, nichil contra te vel terram tuam ad petitionem ipsius episcopi faciamus, eo benignius admittentes, quo inter ceteros mundi reges te tue devotionis merito quadam speciali diligimus caritate: nichil contra te vel terramⁱ tuam post receptionem litterarum ipsarum ad 5 petitionem ipsius episcopi fecimus^k vel etiam faciemus, quousque nuntii tui venerint supra dicti, nisi forsan usque adeo eorum differretur^l adventus, quod merito videretur eos non debere ulterius expectari. Sane nuntii tui, qui nobis sepe dictas litteras obtulerunt, quedam ex tua parte^m petebant, que non duximus admittenda; super quo tua non debeatⁿ turbari serenitas, cum tu ipse velis, sicut 10 de tua devotione confidimus, ut nichil, quod a iustitia vel honestate discordet, pro te seu quocumque alio faciamus. Id autem habeas pro constanti, quod tibi, in quibus honeste poterimus, favorem apostolicum proponimus exhibere. Porro latores presentium, nuntios tuos, tibi reddimus commendatos; quibus non imputes, quod moram traxerunt apud sedem apostolicam longiore, quia id non fuit per 15 eorum negligentiam, qui se exhibuerunt in omnibus diligentes, sed nos ipsi eosdem tenuimus, sperantes, quod super negotiis tuis possemus aliter provi- dere. Datum Laterani, IIII nonas novembris, pontificatus nostri anno secundo.

152.

Andreas II, rex Hungariae, se Thome comiti „terram quamdam, nomine 20 Zakolcha, rudem et desertam, sitam in confinio regni sui versus Boemiam“, hereditarie possidendam donavisse attestatur, potentibus ipsius Thome filiis. In cuius terrae metarum descriptione commemoratur „via exploratorum de Boemia, que vulgo Symarut dicitur“.

— 1217 —. 25

Fejér, Cod. dipl. Hungariae, p. III, vol. I, pag. 199 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 96, num. 83 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 275, num. 584 (frgm.).

153.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Milevsko villam Boje- nice, quondam pro quinquaginta marcis argenti obligatam, sexaginta marcis 30 insuper acceptis, donat.

In Knín 1218 ian. 15.

Duo autographa in membrana scripta in tabulario castri Vorlik asservantur (A¹, A²).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 97, num. 84 (exc. ex A¹) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 275, num. 585 (fragm. ex A¹). 35

Utrumque autographum manu scribae, quem nota „Otakarus 10^c signavimus, exaratum et ab ipso etiam verbis contextum est; de quo quidem scriba cf. prooemium diplomaticis num. 118.

151. g) ,fecistis^g C. — h) ,te asseris^h C. — i) ,vel contra terramⁱ C. — k) ,facimus^k C. — l) ,diferetur^l C. — m) ,ex parte tua^m C. — n) ,debetⁿ C.

In nomine sancte et individue trinitatis. Premyzel, dei favente clementia rex Boemorum.|| Notum sit omnibus presentium inspectoribus modernis et futuris, quod nos regnum Boemie dante Domino adepti, cum rei publice ita poscisset utilitas, villam quamdam Boienicz^a dictam obligavimus abbatii de Myleuzko^b pro quinquaginta marcis puri argenti, pollicentes bona fide et in timore dei, quod numquam eam^c in ius nostrum revocaremus, nisi prius prefatam pecuniam monasterio illi persolveremus. Testes, in quorum presentia hoc factum fuit, sunt isti: Andreas Pragensis tunc prepositus et cancellarius regis,¹ nunc episcopus, Arnoldus decanus Pragensis, Benedictus^d canonicus, Tsyrrinus^e came-10 rarius regis,² Ztybor iudex curie, Holatz subcamerarius regine. Quibus ita existentibus, tandem post multos annos, abbe petente simul et regina intercedente, sexaginta insuper marcas accepimus et prefatam villam ecclesię Myleucensi regali manu et liberalitate donavimus. Sane Zvlizlaus^f subcamerarius^{g³} et Predwoy^h villicus noster precepto nostro memoratam villam cum appendiciis suis obequi-15 taverunt et signa in terminis posuerunt; et cum eis equitaverunt Martinus canonicus cum suis, Rodozlausⁱ de Zyrlin, Pribizlaus Vitusowic,^k Zdywoy^l Reinartic, Jenis et Meduvedec^m et plures alii. Hanc itaqueⁿ villam taliter a nobis loco illi additam^o regali auctoritate confirmamus et quiete possidendam decernimus. Ut autem hec^p nostre auctoritatis donatio firma et inconvulsa permaneat, hanc 20 cartam inde conscribi et sigillis tam nostro quam regine^q iussimus roborari.

Testes etiam huius donationis statuimus dilectum germanum nostrum Wadizlaum marchionem Morauię nec non et filios nostros karissimos Wencezlaum et Wadizlaum, camerarium etiam nostrum Zlauconem cum filio Bohuzlao, Daliboronem iudicem curie cum filio Aldico, Be[nes et]^r Marquardum fratres, Witcho-

Testes etiam huius donationis et confirmationis statuimus filios nostros Vencezlaum et Vladizlaum nec non et dilectum germanum nostrum Wadizlaum marchionem Morauię, Zlauconem quoque camerarium nostrum cum filio Bohuzlao, Daliboronem iudicem curie cum filio Aldico, Benes et Marquardum fratres,

153. a) Boienitz' A². — b) abbatii de Myleuzko obligavimus' A². — c) ,e ex ,i statim inter scribendum corr. A¹ — d) Benedictus^q A². — e) ,Tcyrrinus^q A². — f) ,Zvlizlaus' A². — g) genuine ,subcam'ari^q, sed compendiis erasis, statim eodem atramento eadem manus omnibus litteris perscripsit A². — h) ,Predwoy' A². — i) ,Rodozlaus' A². — k) ,Vitusowic' A². — l) ,Sdywoy' A². — m) genuine ,Meduvedic', sed eod. atramento corr. A². — n) ,igitur' A². — o) ,collatam' A². — p) ,hec' A². — q) ex ,rogine^q eodem atramento correctum A¹.

35 (A¹). r) litteras, quae cum membrana laesa perierunt, supplevi ex A².

1) Andreas ab anno 1207 praepositus Pragensis in diplomatis annorum 1211—1214 maii 15 demum cancellarius regis nominatur (v. num. 90, 99, 113); in episcopum consecratus est a. 1215 nov. 21. — 2) Černin camerarius regis a. 1212 e Bohemia expulsus est (Fontes rer. Boh. II, pag. 283), itaque villam Bojenice ante annum istum obligatam esse nemo non videt. — 3) Charta num. 188 melius subcamerario nomen Zdislaus fuisse dicit.

nem et Heinricum cum filiis et fratribus, Budiwoy et Jaros et Hermannum cum fratribus, Wyssemyrum et Hywanum, Ozlonem et Juram fratres et insuper omnes Boemie proceres, coram quibus hec gesta sunt, et ad quorum notitiam pervenerunt. Facta^s est autem hec donatio in Knin, XVIII kalendas februarii, anno verbi incarnati MCCCXVIII, indictione VI, anno regni domini Premyzlonis XX, presentibus filiis ipsius Wencezlae et Wadizlao nec non et proceribus istis: Dyuvis de Dyuviscov, Zulizlao subcamerario, Heinrico Bohutic, Iwano Cluzic, Dobrohost Wolizevic, Preduvoy villico, Waltero Pernoltowic et aliis quam pluribus. Quam donationem tam sollempniter factam et roboratam, si quis cassare temptaverit, nisi maturius resipiscat, iram omnipotentis dei incurrat^t et in extremo tremendi iudicii examine districte animadversionis^u ultioni subiaceat.

Vitconem et Heinricum cum filiis et fratribus, Budwoy et Jaros, Wysemyrum^r et Hywanu,^s Ozlonem et Jvram fratres et omnes Boemie proceres, coram quibus hec gesta sunt, vel ad quorum notitiam 5 pervenerunt.^t

Actum Knîne XVIII kalendas februarii, anno verbi incarnati millesimo ducentesimo XVIII, indictione VI, anno regni domini Premyzlonis XX, presentibus 10 filiis regis Wencezlae et Wadizlao nec non et proceribus ipsius Dywisone de Dyuviscov, Zulizlao subcamerario,^u Heinrico Bohutic, Iuvano Cluzic, Dobrohost Wolizewic, Predwoy villico et aliis quam 15 pluribus. Hanc ergo donationem nulli penitus liceat infringere, nulli cassare, nec preiudicium quodlibet super hac Myleucensi ecclesię inferre. Quod si quis attemptaverit, nisi maturius resipiscat et ecclesię satisfaciat, iram omnipotentis dei et indignationem sanctorum inibi quiescentium incurrat et in extremo tremendi iudicii examine districte animadsionis^v ultioni subiaceat ac cum 25 impiis ecclesiarumque invasoribus sententiam ęternę dampnationis excipiat.

Utrique autographo appendebant e filis sericis albis et rubris sigilla regis et reginae, quae iam avulsa et perdetita sunt. Superest tantum in A¹ sigillum reginae de cera naturali confectum, cuius pars deflecta desideratur; quod quidem sigillum ex eadem forma pro- 30 vectum est, atque sigilla diplomatum num. 21 et 75.

154.

Honorius III papa Conrado IV, episcopo Ratisponensi, et sancti Emmerammi et de Walderbach abbatibus mandat, ut interdictum in Pragensi dioecesi positum firmiter observari faciant.

Laterani [1218] febr. 15. 35

153. (A¹). *s) ,Facta — ultioni subiaceat^t alio atramento, sed eadem manu scripta sunt A¹. — t) litterae ,dei inⁱ in loco raso ex ,incu^t eodem atramento correctae sunt A¹. — u) ita scribæ incuria A¹.*

(A²). r) primum ,yⁱ ex ,i^t eod. atramento corr. A². — s) ita (pro ,Hywanum^t) A². — t) Quae subsequuntur eodem fere atramento, sed alia penna scripta sunt A². — u) ,e^t ex ,a^t eod. atramento corr. A². — v) ita scribæ incuria A².

Epistulae argumentum exstat in Honorii III regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 226^r, lib. II, ep. 919,² (R).

5 *Würdtwein, Subsidia nova dipl. III, pag. 59 — Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 60 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 97, num. 85 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 276, num. 587 — Rodenberg Epist. e regestis pontif. Roman. selectae (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 38, num. 50. — Potthast, Reg. pontif. num. 5706 — Pressutti, Reg. Honori III, tom. I, pag. 185, num. 1100.*

..¹ episcopo^a et sancti Emmerammi Ratisponensis et de Wallerbach Cisterciensis ordinis, Ratisponensis diocesis, abbatibus. Presentium vobis 10 auctoritate preciendo mandamus, quatinus interdictum, sicut^b est positum in Pragensi diocesi per venerabilem fratrem nostrum ..² Pragensem episcopum et demum auctoritate apostolica confirmatum, relaxatione venerabilis fratris nostri ..³ Maguntini archiepiscopi non obstante, in ecclesiis Cisterciensis et Premonstratensis ordinum et Hospitaliorum et omnium, tam exemptorum, quam non 15 exemptorum eiusdem diocesis, faciat per censuram ecclesiasticam, remoto cuiuslibet contradictionis et appellationis obstaculo, firmiter observari, ^b non obstantibus privilegiis eisdem ecclesiis ab apostolica sede concessis. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse,^c tu ea, frater episcope, cum eorum altero nichilominus exequaris.^d Datum Laterani, XV kalendas martii, anno secundo.

20

155.

Honorius III papa Conrado IV, episcopo Ratisponensi, et sancti Emmerammi et de Walderbach abbatibus mandat, ut caute et diligenter explorent, qui sit status episcopatus Pragensis.

Laterani [1218] febr. 15.

25 *Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 226^v, lib. II, ep. 920,² (R).*

30 *Manrique, Annal. Cisterc. IV, pag. 142 — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 98, num. 86 — Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 61 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 276, num. 588. — Gradl, Monum. Egrana I, num. 140 (reg.) — Horoy, Honorii III Opera t. II, pag. 639, num. 140 — Rodenberg, Epistolae e reg. pontif. Rom. sel. (in Mon. Germ. Epp. s. XIII) tom. I, pag. 35, num. 46. — Potthast, Reg. pontif. num. 5705 — Pressutti, Reg. Hon. III, tom. I, pag. 185, num. 1101. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6264.*

— 154. a) *In R praecedunt verba: ,In eundem modum scriptum est‘, quibus ad litteras episcopo Olomucensi 1218 mart. 4 missas (v. infra num. 157) revocatur. — b) pro ,sicut — observari‘ in R legitur: ,etc. ut supra usque: non obstantibus‘; supplevi ex litteris episcopo Olomucensi 1218 mart. 4 missis. — c) ,hiis — interesse‘ desunt in R. — d) ,nichil. exequaris‘ tantum compendio ,etc‘ indicantur in R.*

1) *Conrado IV. — 2) Andream. — 3) Sigifridi II.*

..¹ episcopo et sancti Emmerammi Ratisponensis et de Wallerbach,
Cisterciensis ordinis, Ratisponensis diocesis, abbatibus.^a Presentium vobis
auctoritate precipiendo mandamus, quatinus caute ac diligentius exploretis, qui
percipient fructus vel procuratores existant bonorum^b episcopatus Pragensis, et
utrum karissimus in Christo filius noster .. Boemie rex illustris, absente venerabili 5
fratre nostro Pragensi episcopo, ordinaverit, vel ordinari fecerit procuratores
eosdem, vel si regis habeant familiaritatem ipsius? Et utrum etiam occasione more,
quam facit apud sedem apostolicam, ecclesiis sue diocesis et bonis eorum im-
mineat dispendium et gravamen, vel si exactionibus aggraventur? Et an nuntii 10
eiusdem episcopi prohibeantur intrare libere ac exire? Et que super hiis et aliis
inveneritis, vestris nobis litteris intimetis, ut secundum hec et alia, que audierimus,
in negotio eiusdem episcopi prout procedendum fuerit, procedamus. Quod si
non omnes hiis exequendis potueritis interesse,^c tu ea, frater episcope, cum eorum
altero nichilominus exequaris.^d Datum Laterani, XV kalendas martii, pontifi-
catus nostri anno secundo. 15

156.

*Honorius III papa Conrado IV, episcopo Ratisponensi, et sancti Emmerammi
et de Walderbach abbatibus mandat, ut Arnoldum decanum aliosque praelatos
ecclesiae Pragensis, qui interdictum in ecclesia Pragensi positum relaxaverant,
ad sedem apostolicam transmittant.* 20

Laterani [1218] febr. 16.

*Apographum exstat in Honorii III regestorum volume I, quod in tabulario secreto Vaticano
(inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 226^v, lib. II, ep. 920 (R).*

*Manrique, Annal. Cisterc. IV, pag. 141 — Würdtwein, Subsidia nova dipl. III, pag. 60, =
Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag 99, num. 87 — Erben, Reg. Boh I, pag. 276, num. 589 25
(ex Manrique) — Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 62 (reg.) — Gradl, Monum. Egrana I,
num. 141 (reg.) — Horoy, Honorii III Opera, t. II, pag. 639, num. 141 — Rodenberg,
Epist. e reg. pontif. Rom. selectae (in Mon. Germ. Epp. saec. XIII) I, pag. 36, num. 47 —
Potthast, Reg. pontif. num. 5707 — Pressutti, Reg. Honor. III, tom. I, pag. 185, num. 1102 —
Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6265.* 30

..¹ episcopo et sancti Emmerammi Ratisponensis et de Wallerbach
Cisterciensis ordinis, Ratisponensis diocesis, abbatibus.^a Venerabilis frater
noster ..² Pragensis episcopus nobis humiliter intimavit, quod ..³ decanus et

155. a) *Superscriptionem, quae in R tantum verbo „Eisdem“ indicatur, suplevi e registri
ep. 920 (v. num. 156); apud Manrique et Erben litteras ad Ratisponensem episcopum et Wald- 35
sassensem abbatem missas esse, perperam dicitur — b) „bonorum“ ead. manus in margine ad-
didit R. — c) „hiis — interesse“ desunt R — d) „nich. exequaris“ desunt R.*

1) *Conrado IV.*

156. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R; Manrique, Erben et Gradl perperam litteras
Ratisponensi episcopo et abbati Waldsassensi missas esse dicunt.* 40

1) *Conrado IV. — 2) Andreas. — 3) Arnoldus.*

quidam de prelatis et canonicis ecclesie sue auctoritate propria relaxarunt quod in ipsa posuerat interdictum, priusquam venerabilis frater noster ..⁴ Maguntinus archiepiscopus relaxationem generalem, quam reputamus penitus fore nullam, facere presumpsisset, ipsum adhuc, licet fuerit confirmatum auctoritate apostolica, 5 observare ausu temerario contempnentes. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta precipiendo mandamus, quatinus utrum premissis veritas suffragetur, per vos et alios cum cautela et industria diligentius explorantes, ipsos, si rei veritas sic se habet, ab officio beneficioque suspensos ad sedem apostolicam transmittatis, satisfacturos nobis et ipsi de tante presumptionis excessu. Quod 10 si non omnes hiis exequendis potueritis interesse,^b tu ea, frater episcope, cum eorum altero nichilominus exequaris.^c Datum Laterani, XIII kalendas martii, anno secundo.

157.

*Honorius III papa Roberto, episcopo Olomucensi, mandat, ut interdictum
15 in Bohemia positum firmiter observari faciat. Laterani [1218] mart. 4.*

*Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano
(inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 226v, lib. II, ep. 919 (R).*

Würdtwein, *Subsidia nova dipl. III*, pag. 58 — Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pag. 99, num. 88 —
20 Palacký, *Ital. Reise*, pag. 21, num. 63 (reg.) — Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 277, num. 590
(reg.) — Horoy, *Honorii III Opera*, tom. II, pag. 652, num. 152 Rodenberg, *Epist. e reg.
pontif. Roman. sel. (Mon. Germ. Epp. saec. XIII)* tom. I, pag. 38, num. 50. — Delaville
Le Roulx, *Cartulaire général des Hospitaliers de s. Jean de Jérusalem II*, pag. 242,
num. 1609. — Potthast, *Reg. pontif. num. 5714*. Pressutti, *Reg. Hon. III*, tom. I, pag. 190,
25 num. 1131. — Böhmer-Will, *Reg. arep. Magunt. II*, pag. 168, num. 295 — Böhmer-Ficker-
Winkelmann, *Reg. imp. V*, num. 6269.

*Litterae iisdem verbis contextae sunt atque illae, quae die 15. febr. ad Conradum, episc.
Ratisponensem, ac s. Emmerammi et de Walderbach abbates missae sunt (v. num. 154).*

Episcopo Olomucensi.^a Presentium tibi auctoritate iterato precipiendo
30 mandamus, quatinus interdictum, sicut est positum in Pragensi diocesi per venerabilem fratrem nostrum ..¹ Pragensem episcopum, et demum auctoritate apostolica confirmatum, relaxatione venerabilis fratris nostri ..² Maguntini archiepiscopi non obstante, in ecclesiis Cisterciensis et Premonstratensis ordinum et Hospitaliorum et omnium, tam exemptorum, quam non exemptorum eiusdem diocesis, facias
35 per censuram ecclesiasticam, remoto cuiuslibet contradictionis et appellationis obstaculo, firmiter observari, non obstantibus privilegiis eisdem monasteriis ab apostolica sede concessis. Datum Laterani, IIII nonas martii, anno secundo.

156. b) ,hiis — interesse‘ omittuntur in R. — c) ,nich. exequaris‘ tantum compendio .etc‘ indicantur in R.

40 4) *Sigifridus II.*

15 a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.*

1) *Andream.* — 2) *Sigifridi II.*

158.

(I) *Honorius III papa Roberto, episcopo Olomucensi, iterum mandat, ut interdictum in dioecesi Pragensi positum firmiter observari faciat, alioquin se decano et scolastico Vratislaviensi, ut eum ad id exsequendum infra viginti dies post litteras acceptas compellant, praecepsisse significat.*

5

(II) *Honorius III papa decano et scolastico Vratislaviensi significat, se Roberto, episcopo Olomucensi, iterum mandatum dedit, ut interdictum in dioecesi Pragensi firmiter observari faciat, eisque mandat, ut episcopum infra viginti dies, postquam litteras apostolicas receperint, ad id exsequendum cogant.*

Laterani [1218] mart. 27. 10

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 239^v, lib. II, ep. 991 (R). — Aliud apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronic., cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnae (inter Cerronianos num. 292) asservatur, pag. 264—265 (C).

Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 64 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 100, num. 89 15 (ex R) — Erben, Reg Boh. I, pag. 277, num. 591 (ex R) — Horoy, Honorii III Opera II, pag. 674, num. 169 — Rodenberg, Epist. e regest. pont. Rom. selectae (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 40, num. 53 (ex R) — Delaville Le Roulx, Cartulaire général des Hospit. II, pag. 243, num. 1610 (reg.) — Potthast, Reg. pontif. num. 5729 — Grünhagen, Reg z. schles. Gesch. pag. 121, num. 194 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 197, 20 num. 1187 (ubi II pars omissa est) — Böhmer-Will, Reg. arep. Magunt. II, pag. 168, num. 298.

Prior litterarum pars repetit verba epistulae, quae ad eundem episcopum die 4 martii a. 1218 missa est (v. num. 157).

(I) *Episcopo Olomucensi.^a Presentium tibi auctoritate iterato precipiendo 25 mandamus, quatinus interdictum, sicut est positum in Pragensi dioecesi per venerabilem fratrem nostrum ..¹ Pragensem episcopum, et demum auctoritate apostolica confirmatum, relaxatione venerabilis fratri nostri ..² Maguntini^b archiepiscopi non obstante, in ecclesiis Cisterciensis et Premonstratensis ordinum^c et Hospitaliorum et omnium tam^d exemptorum, quam non exemptorum^e eiusdem 30 diocesis facias per censuram ecclesiasticam, remoto cuiuslibet contradictionis et appellationis obstaculo, firmiter observari, non obstantibus privilegiis eisdem monasteriis ab apostolica sede concessis. Alioquin dilectis filiis ..^f decano et ..^g scolastico Wratislauiensibus damus nostris litteris in mandatis, ut te a receptione litterarum nostrarum infra viginti^f dies ad id exequendum districione qua con- 35 venit, appellatione remota, compellant. Datum Laterani, VI kalendas aprilis, pontificatus nostri^g anno secundo.*

158. a) ,Epo Olomuceñ' rubro colore scr. R; ,Honorius papa Olomuczñ episcopo' C. — b) ,Moguntini' C. — c) ,ordinum' deest C. — d) ,tam' deest C. — e) ,quam non exemptorum' deest C. — f) ,xx' C. — g) ,pontificatus nostri' deest R.

40

1) Andream. — 2) Sigifridi II. — 3) Victori. — 4) Aegidio.

(II) <In^h eundem modum scriptum est super hoc eisdem>
decano et scolastico Wratislauiensibus <usque in finem, verbis com-
petenter mutatis^h>.

159.

5 (I) *Honorius III papa Robertum, episcopum Olomucensem, graviter reprehendit,
quod in ecclesia Pragensi interdicto supposita, divina officia solemniter cele-
braverit, eumque officio beneficioque suspendit.*

(II) *Honorius III papa decano et scolastico Vratislaviensibus mandat, ut Ro-
bertum, episcopum Olomucensem, si adversus interdictum in ecclesia Pragensi
10 divina officia celebraverit, ab officio beneficioque removeant et suspensionis
sententiam tam diu observari faciant, donec se apostolico conspectui persona-
liter praesentaverit.*

Laterani [1218] mart. 29.

15 *Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vati-
cano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 240^r, lib. II, ep. 994 (R).*

*Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 65 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 101,
num. 90 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 277, num. 592 — Horoy, Honorii III Opera, t. II,
pag. 680, num. 177 — Rodenberg, Epist. e regestis pontif. Rom. selectae (in Mon. Germ.
Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 40, num. 54. — Potthast, Reg. pontif. num. 5737 — Grünhagen,
Reg. z. schles. Gesch. I, num. 195 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 199, num. 1195.*

(I) *Olomucensi episcopo.^a Super hiis, que de te audivimus, non suffi-
cimus ammirari, quod videlicet sollempniter celebraveris in Pragensi ecclesia,
quam sciebas ecclesiastico suppositam interdicto, utpote cui a nobis eiusdem
executio interdicti fuerat demandata. Verum si censuram ecclesiasticam parvipendis,
25 pro qua opponere te deberes, vel non habes, prout deceret episcopum, sapientie
condimentum, vel appetis tui honoris dispendium, dum presumptione dampnabili^b
hec presumis; et si super multis et variis afflictionibus venerabilis fratris nostri
..¹ episcopi et dilectorum filiorum canonicorum Pragensium non moveris, propter
quas eadem est ecclesia interdicto subiecta, videris evacuasse non compatiendo
30 proximis legem Christi, et pariete ardente vicini² propriis nolle dampnis occurrere,
licet res propria sic agatur. Quia vero talia non sunt quomodolibet toleranda,
ne transeant presumptoribus in exemplum: noveris te, si res ita se habet, tam
diu officio beneficioque suspensum, donec nostro te conspectui personaliter re-
presentes, satisfactionem super hiis congruam impensurus.* Datum Laterani,
35 *III kalendas aprilis, anno secundo.*

158. ^{h)} ,In eund. mod. — mutatis^c deest C.

159. ^{a)} *Superscriptio colore rubro scripta est R. — b)* genuine ,laudabili^d sed eadem manu
corr. R.

1) *Andreae. — 2) Cf Hor. Ep. I, 18, 84.*

(II) <In eundem modum scriptum est super hoc> ..³ decano et ..⁴ scolastico Wratislauiensibus <usque:> in exemplum: discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus, si res ita se habet, eodem episcopo iuxta quod ei mandavimus, officio beneficioque suspenso, faciatis tam diu latam a nobis in eum taliter suspensionis sententiam, appellatione remota, inviolabiliter observari, 5 donec nostro se conspectui personaliter representet, satisfactionem super hiis congruam impensurus. Datum ut supra.

160.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Honorio III papae scribit se esse paratum Andreeae, episcopo Pragensi, de omnibus, super quibus conqueratur, satisfactionem congruam exhibere, et rogat, ut sibi propter hoc legatum a latere cum eodem episcopo usque Pataviam mittat. [1218 m. apr.]

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 259v, lib. II, ep. 1129 (R).

15

Manrique, Annal. Cisterc. IV, pag. 142 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 102, num. 91 — Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 66 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 278, num. 595. — Gradl, Monum. Egrana, I, num. 142 (reg.) — Rodenberg, Epist. e regestis pontif. Rom. sel. (Monum. Germ., Epist. saec XIII) tom. I, pag. 47, num. 66. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V (Abth. IV), num. 10821 (reg.)

20

Litterae notis temporis omnino carent: sed mense fere aprilii a 1218 ad papam missas esse, ex eo cognosci potest, quod papae responsum maii 15 datum est (v. num. 162, II).

Reverentissimo^a domino suo H., summo et universali pontifici, O., dei gratia rex Boemorum, cum devoto obsequio filialem subiectionem. Significamus dignationi vestre, quod dum sollempnes nuntios ad curiam mittere parassemus, 25 hiis que a domino Pragensi episcopo contra nos proponuntur, finaliter responsuros, repente venit a latere eiusdem episcopi abbas de Insula¹, petens ex persona ipsius mitti sibi tres comites nostros maiores cum abate de Waltsasen², Cisterciensis ordinis, dixitque frustra laborantes, si qui alii mitterentur. Comites autem, quos petiit, nullo consilio vie securitatem habere potuerunt; abbas vero postulatus 30 sine licentia Cisterciensis abbatis venire non potuit, nisi vestris litteris specialiter vocatus. Persuasum est ergo nobis a viris religiosis, ne magistrorum disputationibus sacrum curie occuparemus auditum, set prima fronte sicut devoti filii vestre parentes paternitati, humiliter ac simpliciter litteris presentibus exprimeremus, in quibus duritiam nostrae flectere vel in quibus eam non flectere posse cognosceremus. Multa ergo breviter comprehendentes, que idem episcopus contra

159. 3) Victor. — 4) Aegidio.

160. a) *Epistulae praemittitur in R haec inscriptio colore rubro scripta: ,Litere ad dominum papam.*

1) Reinerius (?). — 2) Hermanno.

40

suam videtur habere diocesim; sacro apostolatui vestro pro omnibus uno verbo respondendo promittimus, quod cooperante deo, pro gratie vestre obtentu omnia, pro quibus iuste videtur contendere, sibi ex animo subiiciemus; preter quod gentem nostram ad insuetas hactenus decimas non possumus cogere, nec possemus 5 omnino, etiamsi ipse decime nobis, nostris deberent usibus deservire. Antiquarum quoque decimarum redditus, quod multis locis subtrahuntur, reddi cogemus. Ut autem perfecte vobis constare possit, hec omnia nos devote facturos, rogamus obnixe, quatinus obedientie nostre experimentum capientes, mittatis a latere vestro aliquem discretum virum cum eodem episcopo usque Pattauiam, et quos-10 cunque episcopos vel abbates ipse episcopus sibi elegerit, illos auctoritate apostolica executores presentis nostre promissionis constituatis. Nosque in propria persona usque ad exitum Boemie accedentes, per internuntios, quos similiter elegerit, omnia que supra promisimus [exequemur].^{b)} Si quid etiam contra aliquam specialiter habet personam, vel secundum iura terre iudicabimus, vel vestro iudicio, 15 si ipse episcopus voluerit, reservabimus. Sane si veniendi Pattauiam metum^{c)} allegaverit, dicens, per amicos nostros in via sibi posse [malum aliquod]^{d)} procurari: super hoc per apostolice sedis reverentiam vobis iurando promittimus euntem Pattauiam et^{e)} ad vos redeuntem ab hoc metu eum liberum esse debere. Denique quod de suspenso nobis clerico imponitur, sciatis eum effractorem 20 quinque ecclesiarum et falsarium nostre monete fuisse convictum; qui postea latronibus terre sociatus et cum ipsis in latrocino in armis comprehensus, cum similibus similiter est punitus. De hiis tamen ac de omnibus, que paternitas vestra in filiis suis pie corrigendo censuerit, obedire parati, quod iubere dignemini, cum devotione debita expectamus, hoc solum vos meminisse humiliter postulantes 25 in nostris negotiis, quod in omni necessitate Romane ecclesie contra omne principum nomen antecessoribus vestris astitimus, et vobis nichilominus, si se tempus obtulerit, cum dignatus fueritis, assistemus.

161.

Henricus Vladislavus, marchio Moraviae, baroni suo Stephano [de Medlov] eiusque filiis villam Bohdanov in provincia Holasicensi iure hereditario possidendam donat.

— 1218 apr. 27.

Autographum in membrana scriptum in tabulario civitatis Brunnensis asservatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 103, num. 92 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 278, num. 594
35 (fragm.) — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I, num. 200 (reg.) — Kopetzky, Reg. z. Gesch.
d. Herzgth. Troppau, in Arch. f. österr. Gesch. 45, pag. 104, num. 16 (reg.)

*Autographum manu scribae, quem Vladislavus 2^a appellamus, exaratum est. — Anni regni
Otakari regis, qui in chartae fine adferuntur, aut perperam supputati sunt, aut ab secunda
coronatione a. 1203 numerantur.*

40 60. b) scribae incuria omissum, supplevit Rodenberg; ,stabilemus' hoc loco supplevit
Manrique. — c) ex ,mecum corr. R. — d) supplevit Manrique. — e) .et' omissum in R.

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Hominum deficiente memoria vivax efficacis litere testimonium veritati sufficiens et certum exhibet || argumentum, ut quicquid discretorum sagacitas observandum rationabili sanctione decreverit, nec per posterorum ignoranciam in ir||ritum revocari, nec temporum vetustate valeat aboleri. Universis itaque tam modernis, quam posteris, ad quos presens 5 pagina pervenit, attestacione presencium innotescat, quod ego Wadizlaus qui et Heinricus, miseracione divina marchio Moraui, baroni meo domino Stephano et filiis eius nec non filiis filiorum eius succendentibusque ipsorum heredibus villam quandam in Holachiz, que Bogdonaue dicitur, cum omnibus appendiciis, agris scilicet et pratis et silvis, perpetuo et hereditario iure contuli possidendam, 10 fidelitatem prefati viri constantem indefessumque servicum, si non largis beneficiis, tamen iuxta mee possibilitatis modulum intuendo. Verum ne super hac donacione oriri calumpnia possit in posterum, sigilli mei munimine presentem paginam insignivi eo maxime intuitu, ne quisquam violenter aut temere sibi quicquam iuris in pretaxata villa seu eius appendiciis audeat usurpare, nisi libera 15 voluntas prememorati Stephani et filiorum eius heredumque succedencium consensus favorabilis intercedat. Unde propter habundantem cautelam huiusmodi donacionem tam presenti privilegio, quam bonorum virorum testimonio confirmavi, quorum nomina sunt subarata: Bawarus, Leo, Bludo, Zauis, Heinricus, Predbor, Vitko, Wolurammus, Szuliszlaus, Szudek, Szimiszlaus, Wok, Taz, Ber- 20 therus, Burchardus, Theodericus, Petrus marscalcus, Petrus filius Milhozt, Petrus pincerna, Wers camerarius, Ones, Protien, Nesafa, Stephanus,^a Vezen, Eckehardus, Luppoldus, Hrut,^b Zlaybor, Ztonar, Zerh, Nycolaus, Wolurammus,^c Herolt, Dobezstoy, Zlaybor, Marata, Dobes, Mathey, Matheus, Mestata, Lutolt, Peley, Waltherus decanus, magister Johannes Pragensis, Radoszlaus archidiaconus, Jurata, Apollinaris, Thomas, Sdizlaus, Hylarius, Petrus, Gottebor, Zauis, Demitr, Vitko, Hartleb, Budyuoy, Adlart, Janik, Daben, Victor, Neosztup, Depoldus, Wilhalmus. Acta sunt hec anno dominice incarnationis MCCCCVIII^o, V kalendas maii, presente Ruberto venerabili ecclesie Olomucensis episcopo, regnante in Bohemia Oddackaro glorioso, anno vero regni sui V^oX,^d qui eciam donacionem pretaxatam non solum 30 potestate regia, verum eciam consuetudinaria tocius Bohemie iusticia confirmavit, cuiuslibet excepcionis scrupulum excludendo.

Autographo appendent e filis sericis viridis duo sigilla de cera naturali confecta : 1) Sigillum Henrici Vladislavi marchionis, idem atque in diplomate num. 125. — 2) Sigillum formae ex longo rotundae (alt. 70 mm, lat. 55 mm), in quo figura feminae in solio sedentis, veste 35 sinuosa induitae conspicitur, quae manu dextra sceptrum tenet. Circumscrip^{tio}, cuius nonnullae litterae iam laesae sunt, haec est: + HEIDWIGIS MARChIONISSA OZORAVIE.

161. a) supra ,t^o hasta superior erasa est A. — b) ex ,Rut^o eodem, ut videtur, atramento corr. A. — c) ,r^o eod. atramento superscriptum A. — d) ,V^oX^o alio atramento in spatio vacuo relictio scriptum A.

162.

(I) *Honorius III papa Conrado IV, episcopo Ratisbonensi, et Eberhardo de Ebrach et Hermanno de Waldsassen abbatibus mandat, inducant Otakarum regem Bohemiae, ut in manus eorum fidem praestet, quod in posterum clericorum 5 institutiones et destitutions atque iudicia aliaque, quae ad ius officii pontificalis pertinent, Andreeae episcopo dimittat, ipsum in episcopatum eius restituat eique pro subtractis proventibus satisfaciat. Quae si rex fecerit, sententiam interdicti in regnum promulgatam relaxent.*

(II) *Honorius III papa Otakaro, regi Bohemiae, iisdem fere verbis scribit.*

10

Romae [1218] maii 15.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. IX) asservatur, fol. 253r, lib. II, ep. 1079 (R).

Manrique, Annal. Cisterc. IV, col. 143 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 106, num. 94. —

Palacký, Italien. Reise, pag. 21, num. 67 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 279, num. 596. —

15

Bullar. Rom. ed. Taurin. III, pag. 342 — Horoy, Honorii III Opera, tom. II, pag. 741, num. 238 —

Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. sel. (in Monum. Germ., epist. saec. XIII) tom. I, pag. 48, num. 67. — Potthast, Reg. pontif., num. 5790. — Pressutti, Reg. Hon. III, tom. I, pag. 219, num. 1324 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6288.

(I) . .^a episcopo^a Ratisponensi, . .^b de Ebra et . .^c de Waltsasen^b abbatibus 20 Cistertiensis ordinis, Herbipolensis et Ratisponensis diocesum.^c Karissimus in Christo filius noster Boemie rex illustris suas nobis litteras destinavit,^d continentes,^d quod venerabili fratri nostro .^e Pragensi episcopo paratus erat de omnibus, super quibus de ipso et baronibus suis conqueritur, pro reverentia nostra satisfactionem congruam exhibere, petens, ut aliquem de latere nostro 25 propter hoc usque Pattauiam cum ipso episcopo mitteremus. Quia vero idem episcopus de prudentum virorum consilio non duxit laborem huiusmodi subeundum, donec plenius disquisitum extiterit, qualem possit satisfactionem habere de dampnis et iniuriis sibi et clero suo hactenus irrogatis, quamve habere valeat cautionem, ne attemptentur similia in futurum: nos ipsum regem per nostras 30 rogamus litteras et hortamur, ut in manibus vestris prestet et a nobilibus terre sue prestari faciat idoneam cautionem dimittendi de cetero ipsi episcopo institutiones ac destitutions et iudicia quelibet clericorum ac alia, que noscuntur ad ius pontificalis officii pertinere. Ad hec ipsum episcopum per procuratores suos restituat in episcopatus sui possessionem liberam et quietam, et de proventibus sub- 35 tractis sibi ac hiis, qui adheserunt eidem, congruam satisfactionem exhibeat et a suis faciat subditis exhiberi; per unum vestrum nobis plene ac plane rescribens, quicquid super restitutione possessionis ipsius episcopatus ac satisfactione

162. ^{a)} gemipunctus ante ,episcopo' deest R. — ^{b)} ,Waltsaseñ' R. — ^{c)} Superscriptio colore rubro scripta est R. — ^{d)} ,continentes' superscr. R.

dampnorum et aliis supradictis duxerit faciendum, ut tam scripto suo quam relatione illius e vobis, qui ad nos venerit hac de causa, facti super hiis omnibus certiores, huiusmodi negotio dignum finem imponere valeamus. Sane salutem eiusdem regis zelantes, ipsi consulimus, ut super eo, quod clericum quendam ad suspendium iudicavit, licet reiecto, ut dicitur, clericali habitu, clericali videtur 5 privilegio se privasse, absolutionis recipiat beneficium ad cautelam. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus ipsum regem ad exhibendam cautionem predictam et ad faciendum eam a suis subditis exhiberi ac ad restitutionem ipsius episcopi et alia, que premisimus, monentes prudenter et efficaciter inducentes, eius super hiis litteras requiratis ad nos per vestrum 10 aliquem deferendas; relaxaturi sententiam interdicti promulgatam in regnum, si super restitutione ipsius episcopi et aliis fecerit, que hortamur, et impensuri eidem si voluerit, ut predictum est, absolutionis beneficium ad cautelam pro suspensione clerici memorati. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse,^e tu frater episcope, cum eorum altero ea nichilominus exequaris.^f Datum 15 Rome apud sanctum Petrum, idus maii, anno secundo.

(II) <In eundem modum scriptum est> illustri regi Boemie <verbis competenter mutatis.>

163.

Honorius III papa „universis crucesignatis Teutonie, Boemie, Moraue,^a 20 Dacie, Polonie et Pomeranie ad subsidium Prutenorum proficiscentibus“ scribit, ut defendendo episcopum Prussiae, pro paganorum conversione laborantem, non lucra propria quaerant subiiciendo sibi eorum terram, sed dei gloriam; nec quidquam agant nisi ex consilio eiusdem episcopi.

Romae ap. s. Petrum [1218] maii 16. 25

*Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. IX) asservatur, fol. 262r—262v, lib. II, ep. 1149 (R). **

Palacký, Ital. Reise, pag. 21, num. 69 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 107, num. 95, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 280, num. 598 — Theiner, Vetera monum. Polon. et Lith. I, pag. 6, num. 14 — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. num. 207a — Potthast, Reg. pontif. num. 5798 — 30 Pressutti, Reg. Hon. III, num. 1338 (ubi plures aliae editiones adferuntur). — [Eadem epistula cum nota temporis depravata: XVII kal. iun., anno tertio legitur ap. Horoy, Honorii III Opera tom. III, pag. 231, num. 221 = Pressutti, Reg. num. 20681.

164.

Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, facultatem dat, ut presbiteros et clericos dioecesis Pragensis, qui interdicti tempore divina celebraverint, absolvere possit.

Romae [1218] maii 29.

162. ^{e)} ,hiis — interesse desunt in R; supplevi secundum formam. — ^{f)} ,ea — exequaris tantum compendio ,etc^c indicantur in R.

163. ^{a)} ,Maraue R.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. IX) asservatur, fol. 258v, lib. II, ep. 1122 (R).

Palacký, Italien. Reise, pag. 22, num. 70 (reg.). Erben, Reg. Boh. I, pag. 280, num. 599, (frgm.) — Potthast, Reg. pontif. num. 5824 — Pressutti, Reg. Honor. III, num. 1389.

5 Pragensi episcopo.^a Ex parte tua fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum presbyteris et clericis tue diocesis, qui celebraverunt in interdicto et excommunicatione a te in tuam diocesim promulgatis, cum sint multi, dispensare de benignitate sedis apostolice dignaremur. Nos igitur de discretione tua plenam fiduciam obtinentes, vices nostras in hac parte tibi duximus committendas, per 10 apostolica scripta mandantes, quatinus statuas super hiis auctoritate nostra quod secundum deum videris statuendum. Datum Rome apud sanctum Petrum, IIII kalendas iunii, anno secundo.

165.

15 *Fridericus II, Romanorum rex, renovat confirmationem donationis a patruo suo Philippo rege domui sanctae Mariae Theutonicorum factam de medietate patronatus ecclesiae de Mörle ac de medietate patronatus ecclesiae de Holzberg. — Inter testes: „Otakarus rex Boemorum“.* Würzburgae 1218 iul. 12.

20 *Hennes, Cod. dipl. ord. s. Mariae Theutonic. pag. 34, num. 31 (ex autogr. tabularii Darmstadt.) — Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, tom. I, pag. 551. — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 939.*

Renovatio haec diploma anno 1213 oct. 19 datum (v. num. 108) eiusque testes iisdem fere verbis repetit; ex quo intelligitur, Otakarum regem mense iulio anni 1218 in Würzburg non adfuisse. Cf. Ficker, Beitr. z. Urkundenlehre I, pag. 324.

25

166.

30 *Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, facultatem concedit, ut quosdam canonicos Pragenses et praelatos dioecesis sua, qui interdicti tempore divina officia celebraverint, beneficiis eorum privare et alias punire possit.* Laterani [1218] iul. 25.

35 *Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. X) asservatur, fol. 2r, lib. III, ep. 3 (R).*

Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 71 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 281, num. 600. — Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. sel. (Mon. Germ., Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 53, num. 74. — Potthast, Reg. pontif. num. 5881. — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1554

40 Pragensi episcopo.^a Cum, sicut te significante accepimus, quidam canonici Pragenses ac prelati tue diocesis interdictum a te prolatum in ipsam diocesim violarint, in interdictis ecclesiis divina temere celebrando, contempta

164. ^{a)} *Superscriptio colore rubro scripta est R.*

166. ^{a)} *Superscriptio colore rubro scripta est R.*

inhibitione a te sub pena anathematis sibi facta: ipsos suis beneficiis spoliandi ac alias puniendi secundum canonica instituta tibi auctoritate presentium liberam concedimus facultatem. Datum Laterani, VIII kalendas augusti, pontificatus nostri anno tertio.

167.

5

Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, licentiam dat praelatos et clericos civitatis et dioecesis Pragensis, qui interdictum violarunt, beneficiis privandi aliasque puniendi.

Laterani [1218] dec. 3.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. II, quod in tabulario secreto Vaticano 10 (inter Reg. Vatic. tom. X) asservatur, fol. 33r, lib. III, ep. 145 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 72 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 281, num. 602 (reg.) — Potthast, Reg. pontif. num. 5935 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1722.

Litterae iisdem fere verbis contextae sunt atque illae, quae ad eundem episcopum a. 1218 iul. 25 (v. num. 166) datae sunt.

15

episcopo Pragensi.^a Cum, sicut te significante accepimus, quidam prelati et clerici civitatis et diocesis Pragensis interdictum a te prolatum in ipsam diocesim violarint, divinis officiis se temere immiscendo, contempta inhibitione a te sub pena anathematis sibi facta: ipsos suis beneficiis spoliandi ac alias puniendi secundum canonica instituta tibi auctoritate presentium liberam concedimus facultatem. Datum Laterani, III nonas decembris, pontificatus nostri anno tertio.

168.

Honorius III papa Hartwigo, episcopo Eistetensi, mandat, ut decanum et archidiaconum et aliquos canonicos ecclesiae Pragensis ac aliarum ecclesiarum 25 praelatos, qui interdictum violaverant, officio beneficiisque privatos denuntiari procuret.

Laterani [1218] dec. 14.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. X) asservatur, fol. 36r, lib. III, ep. 166 (R).

30

Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 73 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 107, num. 96. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 281, num. 603 (fragm.) — Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. sel. (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 61, num. 83. — Lefflad, Reg. d. Bisch. v. Eichstädt, num. 381 — Potthast, Reg. pontif. num. 5939. — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1744.

.¹ Eistetensi episcopo.^a Non sine causa compellimur ammirari, quod 35 hii, qui in partem hereditatis dominice sunt assumpti, ad tantam plerumque insipientiam se convertunt, quod dilatati ex adipre patrimonii Jesu Christi, non solum

167. a) Superscriptio colore rubro scripta est R.

168. a) Superscriptio colore rubro scripta est R.

1) Hartwigo.

se ipsos efficiunt ex propria nequitia reprobos, sed alios scandalizant. Propter quod expedit, ut, ne malitia talium reproborum exemplum prebeat aliis malignandi, eorum facies ignominia impleatur. Ex litteris quidem venerabilis fratris nostri .² Ratisponensis episcopi et dilectorum filiorum sancti Emerammi et de 5 Waldrbach abbatum, exploratorum a nobis delegatorum, nos noveris accepisse, quod cum ipsi in Arnoldum decanum, Christoforum archidiaconum Pragensis ecclesie et Benedictum, Vecemilum, Bohuslaum, Pribizlaum, Valkinum, Drisiaum et Scislaum de Horsou, eiusdem ecclesie canonicos, ac aliarum ecclesiarum prelatos et alios, expressos in suis citationibus nominatim, suspensionis sententias auctoritate nostra protulerint exigentibus culpis suis: iidem suspensi, eorum et venerabilis fratris nostri Pragensis episcopi suspensionis et excommunicationis sententias contempnentes, usque adeo esse noscuntur in sua pertinacia obstinati, quod nostro se conspectui presentare, sicut per litteras nostras mandavimus,³ hactenus noluerunt, licet post prefixum eis terminum ab episcopo et abbatibus supradictis diutius 15 fuerint apud sedem apostolicam expectati. Ne igitur pertinaces prefati de sua malitia glorientur, et contemptus huiusmodi attrahat alios in errorem, nos eos a collatis sibi ecclesiasticis beneficiis amovemus, fraternitati tue per apostolica scripta mandantes, quatinus ipsos denuntiare procures officio beneficiisque privatos. Datum Laterani, XVIII kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno tertio.

20

169.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, ecclesiae Litomericensi donationes ab Spytihněvo II duce quondam factas renovat et confirmat.

In Budyně 1218 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli Litomericensis asservatur (A).

25

Erben, Reg. Boh. I, pag. 276, num. 586 (reg.) — Frind, Kirchengesch. Böhmens I, pag. 407, num. 7.

30

Autographum manu scribæ, quem nota ,Otakarus 13° designamus, exaratum est. — Spytihněvi ducis charta, cuius verba privilegio inserta sunt, non est nisi conscriptio possessionum ecclesiae Litomericensis sæculo XII confecta, cuius pars prior genuinae de eiusdem ecclesiae fundatione notitiae verba fere omnia repetit. Vide Friedrich, O zakládací listině kapit. Litoměřické (Rozpravy České Akademie 1901).

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. Otacarus qui et Premisl, dei gracia Boemorum rex. ¶ Dei omnipotentis ecclesiarum, que pro remediosis animarum antecessorum nostrorum fundate dinoscuntur, et omnium aliarum utilitatibus providentes, et que ab eis sunt maliciose deperdita cupientes accuracius revocare, et ne ea, que in locis plurimis per nostros parentes antiquitus et per alios bonos viros minutim eis sunt collata, possent deperire, que omnia pro testimonio scriptis per^a bonos provisores fuere redacta, quibus iam omnium ¶ deest

168. 2) Conradi IV. — 3) Vide num. 156.

40 169. a) ante ,p' littera quaedam erasa est A.

testimonium et scriptorum vetustas per tineas demolita¹ contradicit: privilegium Lutomericensis ecclesie, quod ex sui vetustate iam putridum nobis fuit presentatum, ne per oblivionem bona eiusdem ecclesie quoquo modo alienarentur, que pie recordacionis serenissimus dux contulit eidem, fecimus renovari et sigillorum nostrorum impressione confirmari, in nullo antiqui privilegii, quod tale est, tenore 5 mutato: Cum Domino volente Spitigneus, clarissimus ac religiosissimus dux, etc.² Actum in Budin, anno ab incarnatione Domini millesimo CCXVIII, indictione sexta.

Autographo appendet e filis sericis coloris flavi sigillum regis Otakari de cera naturali conjectum idem atque in num. 57.

170.

10

Honorius III papa abbatibus de Zwettl et Walderbach et priori de Zwettl mandat, ut inquirant de criminibus, quae Willhelmus, abbas de Siloe in Robertum, episcopum Olomucensem, contulerit. Laterani [1219] ian. 18.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. II, quod in tabulario secreto Vaticano 15 (inter Reg. Vatic. tom. X) asservatur, fol. 50v, lib. III, ep. 249 (R).

Manrique, Annal. Cisterc. IV, pag. 159 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 108, num. 97. — Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 74 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 283, num. 606. — Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. sel. (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 65, num. 90. — Potthast, Reg. pontif. num. 5964. — Pressutti, Reg. Honor. III, num. 1812. 20

..¹ de Zuetla et .. de Valdrabach abbatibus et priori de Zuetla, Patauiensis diocesis.^a Ad aures nostras, dilecto filio ..^b abbe Silocense^b insinuante, pervenit, quod licet venerabilis frater noster R., Olomucensis episcopus, Cisterciensis ordinis regulam sit professus, ita tamen est in reprobum sensum datus, quod duobus homicidiis perpetratis, duas sorores Cunicensis monasterii moniales 25 et plures mulieres alias coniugatas cognovit carnaliter, et quandam virginem defloravit, hec et alia committens turpia impudenter in sue salutis dispendium et scandalum aliorum. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus inquisita super hiis diligentius veritate, quod canonicum fuerit, appellatione postposita, statuatis; facientes quod decreveritis per censuram ecclesiasticam 30 firmiter observari.^c Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur.^d Datum Laterani, XV kalendas februarii, pontificatus nostri anno tertio.

169. 1) *His verbis procul dubio genuina illa de fundatione eccl. Litomericensis memoria denotatur, quam in huius operis tomo I, num. 55, columna A dedimus. — 2) Sequitur chartae 35 de ecclesiae Litomericensis fundatione (v. Cod. Boh. tom. I, pag. 54, num. 55) forma B totidem verbis descripta.*

170. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) ita pro „Siloense“ R. — c) quod dec̄ — observari^c compendio ,etc^c tantum indicantur in R. — d) ,hiis — exequantur^c compendio ,etc^c indicantur in R.* 40

1) Marquardo. — 2) Willhelmo.

171.

Otakarus I, rex Bohemiae, Honorio III papae significat, se per Hermannum abbatem de Waldsassen ei mittere formam compositionis cum Andrea, episcopo Pragensi, facienda; papam rogat, ut episcopum in Bohemiam remittat et cum eo aliquem legatum mittat, per quem innocentia sua declaretur.

[— 1219 ian.]

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. X) asservatur, fol. 62^v, lib. III, ep. 300 (R).

10 *Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 75 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 108, num. 98. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 282, num. 604 — Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. selectae (Mon. Germ., Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 63, num. 85.*

Litteras mense ianuario anni 1219 scriptas esse ex eo cognosci potest, quod Hermannus abbas Waldsassensis, per quem ad papam allatae sunt, medio mense februario iam Romae morabatur (vid. num. 174).

15 Reverendo^a in Christo patri et domino Honorio, dei gratia sacrosancte Romane ecclesie summo pontifici, O., eadem gratia Boemorum rex, debitam in omnibus cum devotione reverentiam. Litteras vestre sanctitatis¹ et iudices a sede vestra delegatos, videlicet Ratisponensem episcopum,² de Ebra³ et Valsasen,⁴ Cistertiensis ordinis abbates, ea qua decuit honestate et devotione recipientes, 20 vestris humiliter, licet contra consuetudinem regni nostri, paruimus mandatis, sicut vobis per venerabilem abbatem⁴ de^b Valsasen, latorem presentium, et ex forma compositionis, quam vobis presentabit,⁵ plenius constabit. Et quia vestris, ut decuit, sacris exhortationibus et preceptis obtemperavimus, semper ecclesie Romane devotam gerere in omnibus cupientes voluntatem, paternitatis vestre genibus pro- 25 voluti devotius supplicamus, quatinus episcopum nostrum ad gregem sibi commissam^c et ad nostram gratiam pacicum transmittere non differatis et cum eo aliquem de fratribus vestris, virum sanctum, providum et discretum, mittere dignemini, qui a clero et supanis terre et universo populo diligenter inquirat, utrum nos episcopo vel ipse nobis extiterit iniuriosus, ut per eum nostra vobis et fra- 30 tribus vestris innocentia declaretur; scientes certissime, quod nos eundem legatum honeste, ut decet, tractabimus et benigne. Dignetur etiam vestra paternitas episcopo dare in mandatis, ut prelatis ecclesiarum, qui eum ex nostro precepto coacti offenderunt, rancorem dimittens, officia beneficiaque restituat. Valde enim iniquum esse videretur, quod illi punirentur, quos nos compulimus nostris potestate 35 preceptis parere, cum iam vestre et episcopi satisfecerimus voluntati.

171. a) *Litteris haec inscriptio colore rubro scripta praemittitur in R: ,Littere ad dominum papam. — b) ,de' scriptoris incuria omissum in R; addidi. — c) ,commissum' R.*

1) *datas Romae 1218 maii 15; vide supra num. 162, II. — 2) Conradum IV. — 3) Eberhardum. —*

4) *Hermannum. — 5) Forma compositionis continetur litteris regis, quas damus infra, num. 172.*

172.

Otakarus I, rex Bohemiae, Honorio III papae mittit formam compositionis cum Andrea, episcopo Pragensi, facienda, quae in conventu apud Kladruby habito cum Conrado episcopo Ratisponensi atque abbatibus de Ebrach et de Waldsassen constituta est.

[— 1219 ian.]

5

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. t. X) asservatur, fol. 62v—63r, lib. III, ep. 301 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 76 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 109, num. 99 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 282, num. 605 — Rodenberg, Epist. e regestis pontif. Rom. selectae 10 (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 63, num. 86 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V (Abth. 4), num. 10834. — Gradl, Monum. Egrana I, num. 147 (reg.).

In litteris nulla quidem temporis nota adfertur, sed eodem tempore atque num. 171 scriptas esse, nemo non videt. — Nonnulla ex litteris papae a. 1218 maii 15 datis (v. num. 162, II) descripta sunt.

15

Sanctissimo^a patri et domino H., dei gratia sacrosancte Romane sedis pontifici, O., eadem gratia Boemorum rex, promptam in omnibus obedientiam. Cum ad nos venire decrevissent dominus Ratisponensis episcopus¹ et ..² de Hebra et ..³ de Waltsassen abbates, quibus hoc in mandatis dedistis, nos hylariter et devote cum prelatis ecclesiarum et nobilibus regni nostri maioribus illis occur- 20 rimus apud Cladrub,^b ea qua decuit devotione recipientes eosdem; relectisque paternitatis vestre litteris,⁴ super omnibus, que in eisdem continebantur,^c paterne vestre absque mora paruimus exhortationi, remittentes et concedentes domino episcopo suisque successoribus institutiones et destitutiones tam in ecclesiis, quam in prelaturis, salvo iure patronatus, et iudicia in spiritualibus de personis clericorum se- 25 cundum canonicas et apostolice sedis constitutiones, nulla illis occasione manus violentas, sicut hactenus notati fuimus, iniecturi, ac alia, que noscuntur ad ius pontificalis officii pertinere. Episcopum quoque in liberam et quietam possessionem totius episcopatus sui per procuratores suos restituimus, benigno caritatis affectu recipere venientem pro- mittentes; super dampnis et iniuriis sibi et hiis, qui sibi adheserunt, postquam a nobis 30 recessit, irrogatis, usque ad tres menses a die adventus sui et querele deposite plenam exhibuti satisfactionem de hiis, que ad cameram vel ad usus nostros consti- terit esse recepta. De aliis autem, que preter nostram voluntatem a quibuscumque direpta^d probabuntur, infra terminum predictum iudicium et iustitiam bona fide secundum regnum nostri consuetudinem faciemus, datis et constitutis ad hoc exe- 35 quendum fideiussoribus sex nobilibus regni nostri denominatis, scilicet Zlaucene, Zlawata,^e Budwoione, Benessone, Jarosone et Witicone, qui apud nos, si neg-

172. a) Praecedit inscriptio colore rubro scripta: „Littere ad dominum papam“ R. — b) „Dad- rub“ R. — c) „a“ ex „u“ statim inter scribendum corr. R. — d) „directa“ R. — e) genuine „Hlawata“, sed „Z“ eodem atramento superscriptum R.

40

1) Conradus IV. — 2) Eberhardus. — 3) Hermannus. — 4) Vide supra num. 162, II.

ligentes, quod absit, in hiis exequendis inveniremur, efficaciter deberent, sicut fide data promiserunt, elaborare. Ad hec decimas secundum consuetudinem hactenus habitam solvemus et, sicubi non consueverunt, solvi de cetero faciemus secundum consuetudinem eandem; securitatem persone sue cum reverentia debita 5 sicut patri spirituali^f et episcopo nostro promittentes et statuentes. Et ut hec omnia rata firmaque sibi suisque successoribus permanere debeant et a nobis observari, fide data, habito consilio et consensu nobilium nostrorum, promisimus, dum idem episcopi nobis fidelitatem debitam exhibuerint et subiectionem; et vice cautionis sigillo nostro speciali cum sigillo communi regni Boemie, videlicet 10 sancti Wencezla, quia comites nostri specialibus non utuntur in facto communi sigillis, fecimus confirmari, testium, qui interfuerunt, adnotatione idem factum similiter confirmantes. Huius rei testes sunt: ipsi executores, scilicet dominus Conradus Ratisponensis episcopus, Eberhardus abbas de Hebera, Hermannus abbas de Waltsassen, Dluhomilus^g quoque electus de Breunow et abbates reliqui: 15 Siluester de Cladrub, Cassianus de Pozilliport, Reinerus de Insula, Hermannus de Wilamou; abbates quoque Cisterciensis ordinis: Heinricus de Lanchein, Hartmūth^h de Nepomūch,ⁱ Albertus de Plaz; abbates etiam Premonstratensis ordinis: Adam de Stragow, Willehelmus de Syloe, Willehelmus de Tepla et precipui quique Boemie comites cum multa clericorum et militum turba.

20

173.

Honorius III papa monasterii Teplensis protectionem suscipit eiusque bona, quae ei Hroznata comes donaverat, libertates quoque et immunitates ab Otakaro, rege Bohemiae, concessas confirmat.

Laterani [1219] febr. 5.

25 *Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Teplensis asservatur (A).*
Hugo, Sacri et can. ord. Praemonstr. annales II, Probat. col. DLXXIX = Horoy, Honoriⁱⁱ III Opera, t. III, pag. 112, num. 117 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 284, num. 607 (extr.), — Potthast, Reg. pontif. num. 5978 — Pressutti, Reg. Honoriⁱⁱ III, num. 1858.
 30 *In membranae replicatae margine dextro hoc signum scriptoris positum est: ,S. n'. Membranae pars aversa ita igne deformata est, quod notae cancellariae apostolicae, quae ibi scriptae erant, iam discerni non possint. — Mirum est, quod contra cancellariae consuetudinem bulla funiculo cannabino appensa est, quamvis litterae formam litterarum cum filo serico iuste habeant. — Litterarum maior pars iisdem fere verbis contexta est atque litterae, quas idem monasterium a Coelestino III a. 1197 aug. 7 (v. CD. Boh., tom. I, num. 360) et Innocentio III a. 1202 apr. 1 (v. superius num. 30) accepit.*

¶ Honорий ¶ епископ, servus servorum dei, dilectis filiis ..¹ abbati et conventui de Tepla, Premonstratensis ordinis, salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis,

40 172. f) ,spali' R. — g) prima litterae ,m' hasta ex ,l' corr. R. — h) ,Hartmut^h R. — i) ,Ne-
pomuch' R.

173. 1) Willhelmo.

quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras et locum, in quo divino estis obsequio mancipati, cum omnibus bonis, que impresentiarum rationabiliter possidet,^a aut in futurum iustis modis prestante Domino poterit adipisci, sub beati Petri et 5 nostra protectione suscipimus. Specialiter autem villam de Tepla cum theloneo et villam de Lyhtenstat cum foro et silva et omnibus pertinentiis earundem et de Sandou, de Cribse, de Plan, de Schihan, de Bernadice, de Schirnewice, de Clepi, de Ouensche, de Biscovice et de Rochou villas cum omnibus pertinentiis suis; curtim etiam Noui Montis super Albiam cum omnibus pertinentiis suis et 10 cetera bona, que bone memorie G.,² comes Boemie, monasterii vestri fundator, pia vobis liberalitate donavit; libertates quoque et immunitates vobis a carissimo in Christo filio nostro O.,³ rege Boemie illustri, concessas, sicut in eius autentico⁴ plenius continetur, ac alia bona vestra, sicut ea omnia iuste ac pacifice possidetis, vobis et per vos monasterio vestro auctoritate apostolica confirmamus et presentis 15 scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis et confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Laterani, nonis februarii, pontificatus nostri anno tercio. 20

Autographo appendet e filo cannabino (!) Honorii III papae bulla plumbea eadem atque in litteris num. 138.

174.

Andreas, episcopus Pragensis, capitulo Pragensi significat se Hermanno, abbati Waldsassensi, villam Počedělice pro triginta marcis argenti obligasse; 25 quam obligationem, ut capitulum assensu suo comprobet, rogit.

Apud s. Praxedem [1219] febr. 15.

Apographum saec. XVIII medii exstat in cod. ms. ,Acta Waldsassensia', qui in tabulario parochiali in Waldsassen asservatur, pag. 229, num. 414 (C).

Gradl, Monum. Egana I, pag. 51, num. 148 (reg.). 30

A.,¹ Pragensis ecclesie^a episcopus, dilectis in Christo filiis capitulo Pragensi salutem et paternam dilectionem. Dignum est et rationi consentaneum, ut eos, qui in servitio nostro et ecclesie fideliter et constanter laborant, ampliori affectione diligentes, laboribus eorum digne pro nostro posse respondeamus.

173. a) ex ,possidetis' radendo corr. A.

35

2) Groznata. — 3) Otakaro. — 4) Vide superius num. 27.

174. a) ,ecclesiae' et similiter infra semper ,ae' pro ,e' simplici C.

1) Andreas.

Hinc est, quod nos consideratis laboribus carissimi^b in Christo patris ..^a Wald-sassensis abbatis, et expensis, quas occasione nostri et ecclesie nostre nostris nuntiis sepe exhibuit, qui^c et ad nos Romam veniendo^d multa sustinuit incommoda: in signum remunerationis villam, que Pochedelich appellatur, pro triginta 5 marcis argenti supradicto abbati obligavimus tam diu possidendam, donec a nobis vel a nostro successore predictum ei persolvatur argentum, fructus medii temporis ei liberaliter concedentes. Unde vos rogamus et exhortamur in Domino, quatenus obligationi nostre assensum^d benivolum prestetis, pro omnibus bonis, que nobis et nostre impenderit ecclesie, uberes eidem referentes gratiarum actiones. Datum 10 apud sanctam Praxedem, XV kalendas martii.

175.

Honorius III papa abbatii Praemonstratensi omnibusque coabbatis et fratribus ordinis Praemonstratensis significat, se statuere, ut de novalibus eorum post concilium Lateranense excultis nullus ab eis decimas exigat.

15

Laterani [1219] mart. 20.

Autographum in membrana scriptum in tabulario canoniae Teplensis asservatur.

,Quia eius est interpretari X Dat. Lateran. XIII kal. april., pont. n. a. tertio.^e — *Litterae eisdem verbis contextae sunt atque illae Laterani 1219 febr. 18 datae, quas edidit Le Paige, Bibl. Praemonstr. ord., pag. 651, num. 40 — Potthast, Reg. pontif. num. 5992 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1883.*

176.

Honorius III papa archiepiscopis, episcopis aliisque ecclesiarum praelatis mandat, ut fratribus Praemonstratensis ordinis „privilegia et indulgentias apostolice sedis eisdem concessas inviolabiliter conservent et faciant ab aliis conservari, salva moderatione concilii generalis,¹ videlicet, ut de alienis terris a tempore predicti concilii acquisitis et de cetero acquirendis exsolvant decimas ecclesiis, quibus ratione prediorum antea solvebantur, nisi aliter cum eis duxerint componendum; alias quoque dictos fratres ab incuribus malignorum defendant.“

Laterani [1219] mart. 20.

30 *Autographum in membrana scriptum, cui bulla in filis sericis rubris et flavis appendet, in tabulario canoniae Teplensis asservatur.*

Erben, Reg. Boh. I, pag. 284, num. 608 (reg.) = Potthast, Reg. pontif. num. 6015 = Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1944.

35 *Beneficiens Dominus bonis X Dat. Lateran. XIII kal. april., pont. n. a. tertio.^e — Litterae iisdem verbis contextae sunt atque illae Laterani 1219 mart. 5 datae, quas edidit Le Paige, Bibl. Praemonstr. ord., pag. 651, num. 41 = Potthast, num. 6002 = Pressutti, Reg. num. 1915 (ubi etiam aliae editiones adferuntur).*

174. b) ,charissimi^c C. — c) ,qui^c deest C; addidi. — d) ,assensum^c omittit C.

2) Hermanni. — 3) Vid. num. 171.

40 176. 1) *Lateranensis, quod a. 1215 mense novembre celebratum est.*

177.

Honorius III papa Andrea, episcopo Pragense, petente excommunicationem concilio Maguntino in clericos dioecesis Pragensis constitutam probat, qui posthac beneficia ecclesiastica ab laicis sint accepturi, aut qui iam acceptis intra duos menses episcopo suo non se abdicaverint.

Laterani [1219] apr. 2.

5

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnae [inter Cerronianos n° 292] asservatur, pag. 268 (C).

Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 130 nota.

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri . . episcopo Pra- 10 gensi salutem et apostolicam benedictionem.^a Cum, sicut in nostra proposuisti presencia constitutus, concilium Maguntinum subiecerit excommunicacionum sentenciis^b clericos Pragensis dioecesis, qui deinceps de manu laica^c sine tuo vel successorum tuorum assensu iuxta pravam eiusdem diocesis consuetudinem ecclesiastica receperint beneficia, vel sic recepta infra duos menses post dictam 15 sentenciam in tuis vel successorum tuorum manibus non ducerent resignanda: nos tuis precibus inclinati, cum per hoc, sicut asseris, pravam eiusdem diocesis consuetudinem predictum voluerit^d concilium aboleri, factum huiusmodi auctoritate apostolica duximus approbandum. Datum Laterani, IIII nonas aprilis, pontificatus nostri anno tertio.

20

178.

Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, facultatem dat, ut praelatos, presbyteros aliosque clericos dioecesis Pragensis, qui interdicti tempore divina officia celebraverint, absolvere possit.

Laterani [1219 ante apr. 11].

25

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunneni [inter Cerronianos n° 292] asservatur, pag. 268 (C).

Emler, Fontes rer. Bohem. V, pag. 130 nota.

Epistula verba litterarum, quas Honorius III papa a. 1218 maii 29 (v. num. 164) dedit ad Andream episcopum, plane repetit; verba tantum ,prelatis' et ,aliis' addita sunt. — 30 In temporis nota Chronicis scriba diem quidem omisit, sed epistulam eodem fere tempore datam esse atque illam, quae in codice sequitur (i. e. num. 177), verisimile est.

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri^a episcopo Pra- gensi salutem et apostolicam benedictionem.^b Ex parte tua fuit nobis^c humiliter supplicatum, ut cum prelatis, presbyteris et aliis clericis tue dioecesis,^d 35

177. a) *Epistula hanc tantum inscriptionem habet in C: ,Eidem super eodem idem'; restitui secundum formam. — b) ,sentencie' C. — c) ,laici' C. — d) ,volut' C.*

178. a) *pro ,episcopus — fratri . . tantum ,papa' legitur in C. — b) ,salutem — benedictionem' desunt C. — c) ,nobis fuit' C. — d) ,dyoc.' C.*

qui celebraverunt in interdicto et excommunicatione a te in tuam diocesim^e promulgatis, cum sint multi, dispensare de benignitate sedis apostolice dignaremur. Nos igitur de discrecione tua plenam fiduciam obtinentes, vices nostras in hac parte tibi duximus committendas, per apostolica scripta mandantes,^f quatinus statuas 5 super hiis auctoritate nostra, quod secundum deum videris statuendum. Datum Laterani, <etc.,¹> pontificatus nostri^g anno tercio.

179.

Honorius III papa abbatii Velehradensi atque praeposito et decano Olomucensi mandat, ut de lite, quae inter episcopum Pragensem et abbatem Teplensem 10 de decimis est, inquirant.

Romae [1219] maii 23.

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Teplensis asservatur (A).

Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pag. 92, num. 77 — Erben Reg. Boh. I, pag. 270, num. 577 (fragm.: uterque perperam ad a. 1217), = Horoy, *Honorii III Opera omn. t. II*, pag. 774, num. 266 — Potthast, *Reg. pontif. num. 5814* (perperam ad a. 1218) — Pressutti, *Reg. Honorii III*, num. 1370 (ad a. 1218).

In membranae replicatae margine dextro eodem atramento atque autographum haec scriptoris nota scripta est: Oꝝ.

Honorius episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis ..¹ abbatii de Welgrad, 20 Cisterciensis ordinis, Olomucensis diocesis, et ..² preposito et ..³ decano Olomucensibus^a salutem et apostolicam || benedictionem. Cum olim venerabilis frater noster ..⁴ Pragensis episcopus ..⁵ abbatem de Tepla, Premonstratensis ordinis, coram venerabili fratre nostro ..⁶ episcopo Ratisponensi et coniudicibus suis || auctoritate apostolica super decimis quorumdam locorum sue diocesis 25 venisset, et iidem iudices in abbatem ipsum propter contumaciam excommunicationis sententiam promulgarint: || dictus abbas, priusquam nuntiaretur excommunicatus, interposito appellationis obiectu, ad sedem apostolicam accedere procuravit, ubi de consensu ipsius episcopi fuit nobis mandantibus absolutus. Demum predictis episcopo et abbatii dilecto filio G.⁷ subdiacono et capellano nostro 30 a nobis auditore concesso, episcopus ipse petiit restitutionem sibi fieri decimarum, quas diocesano sibi iure debitas dictus abbas a tempore promotionis ipsius in locis percepit eisdem, et ut idem abbas de cetero ab huiusmodi decimarum perceptione quiescat. Prefatus vero abbas e contra litem contestando respondit,

178. e) ,tua dyocesi' C. — f) ,m^o (= mandamus) C. g) ,pont. n.^t desunt C.

35 1) *Tertio pontificatus sui anno Honorius III Laterani sedem habuit ab a. 1218 iul. 25 inde usque ad a. 1219 apr. 11.*

179. a) ,Olomuceñ' A.

1) *Sigifrido aut Siberto.* — 2) *Stephano.* — 3) *Walthero.* — 4) *Andreas.* — 5) *Willhelnum.* — 6) *Conrado IV.* — 7) *Gregoriv.*

quod bone memorie .⁸ ipsius episcopi predecessor, capituli sui accedente consensu, decimas ipsas et quicquid in eis iuris habebat, Teplensi ecclesie pia liberalitate donavit; quod tam per scriptum authenticum,⁹ cuius transcriptum exhibuit, quam testes idoneos, salvis aliis defensionibus eius legitimis, se obtulit suo loco et tempore probaturum. Cum autem super hiis per capellanum eundem 5 auditis non potuerit coram nobis fieri plena fides, de utriusque partis assensu per apostolica vobis scripta mandamus, quatinus audituri, que partes hinc inde duxerint proponenda, causam huiusmodi sufficienter instructam infra unius anni spatium cum eodem autentico, per quod se tutum abbas ipse proponit, ad nostram presentiam transmittatis. Nos autem transcriptum illud vobis ad cautelam sub 10 bulla nostra mittimus interclusum. Nullis litteris obstantibus, si que apparuerint preter assensum partium a sede apostolica impetrare. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur. Datum Rome apud sanctum Petrum, X kalendas iunii, pontificatus nostri anno [tertio^b].

Bulla, quae e funiculo cannabino appendebat, iam avulsa et deperdita est.

15

180.

Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, facultatem dat, ut Cistercienses, Praemonstratenses aliosque exemptos dioecesis illius excommunicatos, quod interdicti tempore divina celebraverint, absolvere possit.

Romae [1219] maii 30. 20

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnae [inter Cerronianos n° 292] asservatur, pag. 268—269 (C).

Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 130 nota.

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri Pragensi episcopo, salutem et apostolicam benedictionem.^a In nostra proposuisti presencia constitutus, quod nonnulli Cistercienses, Premonstratenses et alii exempti tue diocesis^b pro eo, quod interdicti tui sentenciam contempnentes presumpserunt celebrare divina, vinculo sunt excommunicacionis astricti, et quidam eciam excommunicati adhuc non desinunt celebrare, credentes se excommunicacione huiusmodi non teneri. Unde nobis humiliter supplicasti, ut, cum sit multitudo in causa, 30 propter quod severitati est aliquid subtrahendum, illos absolvere ac cum eis dignaremur misericorditer dispensare. De tua itaque discrecione plenam in Domino

179. b) annus pontificatus erasus est in A, sed ,tertio' ibi scriptum esse tum ex primae litterae linea superiore, quae adhuc superest, tum e loci erasi longitudine (14 mm) certissime conici potest.

8) Daniel II. — 9) a. 1201 datum; v. num. 26.

35

180. a) Inscriptio his tantum verbis indicatur in C: ,Eidem super eodem'. — b) ,dyoc.' C.

fiduciam obtinentes, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatinus,^c inquisita super hiis et cognita veritate, agas super hoc cum eis misericorditer, prout secundum deum videris expedire. Datum Rome apud sanctum Petrum, III kalendas iunii, pontificatus nostri anno tercio.

5

181.

Honorius III papa Andreae episcopo et capitulo Pragensi mandat, ut beneficia canonorum et aliorum praelatorum inobedientium in dioecesi Pragensi aliis personis idoneis canonice conferant.

Reatae [1219] iul. 11.

10 *Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. X) asservatur, fol. 115r, lib. III, ep. 533 (R).*

Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 77 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 284, num. 609 — Potthast, Reg. pontif. num. 6102 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 2141.

Episcopo et capitulo Pragensi.^a Cum perversi difficile corrigantur, ut
15 quidam quondam prelati et canonici tam civitatis, quam diocesis Pragensis, vide-
licet Arnoldus decanus et Christoforus Pragensis et Benedictus Belinensis, We-
cemilus Bechinensis, Sdizlaus Horsouensis,^b Dersizlaus Satcensis, Johannes Cu-
rimensis, Pribzlaus Pelznensis, Pragensis diocesis archidiaconi, et Walkinus, Bo-
huzlaus, Matheus, Peregrinus, Johannes de Asafemburc et Bartholomeus, canonici
20 Pragenses, perversissimos se ostendunt, nec vexatio adhuc eis tribuit intellectum,
nec perfusa ipsorum facie ignominia erubescere didicerunt, quin potius maledic-
tionem ut aquam bibentes, suspensionis et excommunicationis sententias promul-
gatas in eos exigentibus culpis suis pertinaciter parvipendunt, et tamquam in
profundum venerint peccatorum, claves ecclesie contempnere non formidant. Et
25 licet eorum contumacia exigente ipsos officiis et beneficiis ecclesiasticis privave-
rimus, mandantes eosdem per venerabilem fratrem nostrum ..¹ Eistetensem epi-
scopum ipsis denuntiari privatos, illi cum eo, qui est rex super omnes filios
superbie,² quasi stipulam malleum estimantes et deludentes vibrantem hastam,³
irreverenter beneficia ipsa retentare contendunt in animarum suarum periculum
30 et scandalum plurimorum, sicut tu, frater episcope, in nostra proposuisti presentia
constitutus. Ut igitur gravior pena pungat, quos non compunxit hactenus penitudo,
discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus beneficia ipsa, prout
ad vos est eorum donatio devoluta, personis idoneis canonice conferre curetis,
et si qui eos, quibus ipsa conferenda duxeritis, molestare presumpserint, ipsos
35 excommunicationis sententia, sublato appellationis obstaculo, percellatis. Datum
Reate, V idus iulii, pontificatus nostri anno tercio.

180. ^{c)} ,quatinus' deest C.

181. ^{a)} *Superscriptio colore rubro scripta est R. — b)* ,Horsoneñ' R.

1) *Hartwigum;* vid. num. 168. 2) *Job XLI, 25. — 3) v. Job XLI, 20.*

182.

Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, facultatem dat, ut clericos dioecesis Pragensis excommunicatos, quod illo non concedente interdicti tempore ab alienis episcopis consecrationem acceperint, absolvere possit.

Reatae [1219] iul. 20.

5

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicum, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnae [inter Cerronianos n° 292] asservatur, pag. 269 (C).

Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 130 nota.

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri .. Pragensi episcopo salutem et apostolicam benedictionem.^a Exposuisti nobis, in nostra presencia 10 constitutus, quod cum diocesi^b tua ecclesiastico per te supposita interdicto, in clericos, qui interdictum huiusmodi non servarent, generalem excommunicationis sentenciam promulgaris,^c multi ex ipsis prefatam incurrerunt sentenciam, qui, absolucionis beneficio non obtento, absque tua licencia fecerunt se ab alienis episcopis ad ordines promoveri. Unde a nobis suppliciter postulasti, ut dispen- 15 sandi cum talibus, si non commiserunt in ordinibus sic susceptis vicium symonie ac alias idonei^d fuerint, licenciam tibi concedere dignaremur. Nos ergo tuis precibus annuentes, de speciali gracia tibi concedimus postulata. Datum Reate, XIII kalendas augusti, pontificatus nostri anno tercio.

183.

20

Honorius III papa Conrado IV Ratisponensi et Ulrico Pataviensi episcopis ac Ulrico, praeposito sancti Nicolai Pataviae, multiplices persecutioes Andreeae, episcopo Pragensi, eiusque ecclesiae illatas exponit, iisque mandat, ut Otakarum regem eiusque barones ad satisfactionem competentem exhibendam inducant, et si eorum monitis infra duos menses acquiescere noluerint, ex tunc eos ex- 25 communicatos denuntient.

Reatae [1219] aug. 2.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. X) asservatur, fol. 122r—122v, lib. IV, ep. 542 (R).

Raynaldi Annal. eccl. XIII, pag. 294, ad a. 1219, § 27 (fragm.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, 30 pag. 109, num. 102 — Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 78 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 286, num. 612 (frgm.) — Gradl, Monum. Egrana I, num. 150 (reg.) — Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. sel. (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 72, num. 100. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V (Abth. 3) num. 6343 — Potthast, Reg. pontif. num. 6111 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 2168.

35

182. ^{a)} pro ,Honorius — benedictionem' tantum ,Idem eidem' habet C. — ^{b)} diocesis' C. — ^{c)} ,sentenciam excomm. promulgeris' C. — ^{d)} ,ydonei' C.

..¹ Ratisponensi et ..² Patauiensi episcopis et ..³ preposito sancti Nycholai Patauiensis.^a Etsi nos cum propheta zelus domus Domini comedat,⁴ ita quod iniuriam eius nequeamus equanimiter sustinere, multo magis tamen exinde salutis illorum pericula formidamus, qui eidem iniuriari ausu sacrilego presumentes, dum 5 ei dampna irrogant temporalia, eterne mortis laqueum⁵ sibi parant. Unde amarissime anxihamur, quod karissimus in Christo filius noster .. Boemie rex illustris, salutis sue, quam paterno zelamur affectu, neglector, in persecutionem Pragensis ecclesie suum videtur animum obfirmasse, quam debuerat a persecutoribus favorabiliter defensare, ut ex seculari potentia placens Domino seculorum,^b compa-10 raret sibi apud deum incomparabile meritum et apud homines nomen bonum. Nam cum olim idem rex et barones sui per procuratores ad hoc specialiter destinatos fidem coram venerabili fratre nostro ..⁶ archiepiscopo Maguntino prestiterint, ac postmodum coram te, frater Ratisponensis, ac coram dilectis filiis ..⁷ de Ebra et ..⁸ de Walsassen Cisterciensis ordinis abbatibus, Ratisponensis et 15 Herbipolensis diocesum, a sede apostolica delegatis, prestita fide firmarint, iura venerabilis fratris nostri episcopi et ecclesie Pragensis dimittere illibata, sicut idem rex suis nobis litteris intimavit⁹: nunc, sicut prefatus episcopus, dicto abbate de Walsassen, qui a nobis super hoc datus fuerat executor, et .. nuntio eiusdem regis presentibus, exposuit humiliter coram nobis, ipsum et ecclesiam suam 20 multipliciter persequentes, in ecclesiis suis personas instituunt et destituunt, vel potius intrudunt, et spoliant pro sue libito voluntatis, nec permittunt eum vel officiales suos ecclesiastica iudicia exercere. Decimas quoque sibi solvere denegant, pravam consuetudinem pretendendo, que dici debet potius corruptela. Et non solum fructus ecclesiasticarum rerum et alia, quibus prefatum episcopum, 25 dum apud sedem apostolicam moraretur, illicite spoliabant, et tallias, quas ab hominibus suis extorserant, sibi restituere denegant, verum etiam quedam predia Pragensis ecclesie ac aliarum ecclesiarum suarum nec non quedam alia sua propria, que longo tempore, antequam ad sedem apostolicam iter arriperet veniendi, quiete possederat et Pragensi ecclesie pro quodam debito assignarat, temere 30 invadentes, alienasse dicuntur, alias ecclesiarum privilegia infringendo. Preterea excommunicatis scienter communicant, et scismaticos non permittentes debita pena puniri, eis qui exigentibus culpis suis ecclesiasticis beneficiis sunt privati, proventus beneficiorum subtrahi nullatenus patiuntur; quin etiam clericos, qui citationis vel privationis litteras scismaticis offerunt, eicientes de regno, inhibitent, 35 ne aliquis in tota Pragensi diocesi apostolicas vel ipsius episcopi litteras recipere audeat, facientes de interdicti vel excommunicationis sententiis mentionem. Clericos

^{103. a)} *Superscriptio colore rubro scripta est R. — b)* ,seculorum' in margine additur in R.

1) *Conrado IV.* — 2) *Ulrico.* — 3) *Ulrico.* — 4) *Cf. Psalm. LXVIII, 10* ,Quoniam zelus domus tuae comedit me'; *cf. et. Joh. II, 17.* — 5) *Cf. II Reg. 22, 6.* — 6) *Sigifrido II.* — 7) *Eberhardo.* — 8) *Hermann.* — 9) *Vide superius num. 172.*

etiam et nuntios episcopi exire vel intrare regnum libere non permittunt; nec hiis contenti, a clericis in pedagiis sive theloniis triginta denarios exigunt et extorquent, cum a laico non nisi unus denarius exigatur. A domibus autem religiosis currus magnorum sumptuum occasione cuiuslibet exercitus frequenter extorquent. Et licet per nos et delegatos a nobis super hiis sepe ammoniti 5 fuerint diligenter, numquam tamen ab episcopi et ecclesie Pragensis potuerunt molestiis revocari. Licet igitur sepedicto regi tamquam precellenti, et baronibus tamquam ab eo missis deferre velimus, quia tamen non est deferendum hominibus contra deum, cui est contra omnes homines deferendum: de fratum nostrorum consilio discretioni vestre per apostolica scripta firmiter precipiendo mandamus, 10 quatinus regem et barones eosdem, ut prefato episcopo de dampnis illatis et subtractis fructibus nec non irrogatis iniuriis satisfactionem exhibeant competentem et ab ipsius de cetero molestatione desistant, recepta super hiis ab ipsis pignoraticia vel fideiussoria cautione, moneatis prudenter et efficaciter inducatis. Quod si monitis vestris, quod absit, infra duos menses acquiescere forte noluerint, de- 15 nuntiamus eos ex tunc excommunicationis et totam terram eorum interdicti sententiis subiacere; quas vos renovantes singulis diebus dominicis et festivis, faciatis easdem, appellatione remota, tam ab episcopis, quam ecclesiarum prelatis et aliis omnibus vicinis inviolabiliter observari, donec redeentes ad cor, relaxari easdem sententias mereantur. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis 20 interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur.^c Datum Reate, IIII nonas augusti, pontificatus nostri anno quarto.

184.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Honorium III papam rogat, ne contra se vel terram suam ante nuntiorum suorum adventum aliquid statuat; de episcopi 25 Pragensis dolosa agendi ratione conqueritur; pro magistro Arnoldo, decano Pragensi, et Benedicto, cancellario suo, deprecatur.

[1219 cc. sept.—oct.]

Apographum insertum est transsumpto Innocentii IV dd. Lugduni 1245 iul. 13, cuius apographum a. 1413 mart. 12 confectum in tabulario secreto Vaticano asservatur (C). — 30 Alterum apographum transsumpti eiusdem anno 1773 confectum exstat in cod. ms. lat. no 8990 bibliothecae nat. Parisiensis fol. 171r (P).

Palacky, Ital. Reise, pag. 22, num. 81 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 289, num. 618 (frgm., minus recte ad a. 1220) — Huillard-Bréholles, Rouleaux de Cluny, in: Notices et extr. des ms. de la bibl. imp. XXI, 2, pag. 301 (reg.) — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. 35 imp. V, num. 10858.

Epistula notis temporis omnino caret. Ante anni 1220 initium missam esse, ex eo intelligi potest, quod nuntii, quos rex brevi tempore se missurum esse promittit, anno quem dixi

183. ^{c)} ,hiis — exequantur^c tantum compendio ,etc^c significantur in R.

mense februario exeunte vel martio ineunte (ante mart. 20) ad papam venerunt. Post medium annum 1219 epistulam scriptam esse manifestum est, quod in ea festum s. Barnabae (iun. 11) nuper praeteritum commemoratur. Quibus omnibus circumspectis, epistulam mense fere septembri vel octobri a. 1219 missam esse puto.

5 Sanctissimo patri ac domino H., dei gracia^a sacrosancte Romane ecclesie summo pontifici, O., eadem gracia Boemorum^b rex, promptum^c in omnibus cum summa devocione servitium. Quoniam^d ab adolescentia nostra obedivimus fideliter et devote et in antea tota mente disponimus obedire sancte Romane ecclesie, matri nostre, quantum nostre vires nobis ministraverint^e et facultas, 10 sicut sanctitatem vestram credimus non latere, dominacioni vestre confidencius porrigimus preces nostras. Inde est, quod paternitatem vestram, que confert unicuique iura sua, quantumcumque possumus^f deprecamur, quatinus ad instanciam domini Pragensis episcopi nichil contra nos et nostros vel regnum nostrum statuere debeatis, usque dum maiestati^g vestre nostri se nuncii representent,¹ 15 quos curabimus ad pedes vestros in proximo destinare, qui facient omnia, que secundum mandatum vestrum fuerint facienda. Ad vestram siquidem presenciam nostros iam dudum^h nuncios honorifice missemus, nisi eiusdem episcopi fraus et dolus multipliciter impedisset. Nam cumⁱ scit nos nuncios habere paratos, nobis per suos suadere^k facit amicos, per suos eciam nuncios et litteras intimando, 20 ut res nostras in curia Romana non expendamus in vanum, quia proponit accedere ad confinium^l regni nostri et nobiscum et Boemis componere secundum desideria nostra; et sic nobis illudens,^m nostrum propositum de nunciis destinandis sepius impedivit, quod etⁿ facere conatur ad presens. Et ut hec plenius credere valeatis, noscat vestra beatitudo benigna, quod nuper in festo beati Barnabe^o apostoli^p 25 nobis idem episcopus per Radoslaum clericum intimavit,^p quod compositionem inter nos et ipsum auctoritate apostolica celebratam^q tam de decimis, quam de aliis, vult totaliter acceptare; quod credere non valemus; set laborat in fraudem ut prius, ne ad pedes vestros nostros nuncios destinemus,^q quos parati sumus in proximo destinare. Immensam^r quoque clemenciam vestram modis quibus 30 possimus exoramus, ut dilectos fideles capellanos nostros, magistrum Arnoldum Pragensem decanum, latorem presencium et Benedictum cancellarium nostrum, quo tanquam dextera nostra carere^s nequimus ad presens, divine retribucionis intuitu nostrique interventu servicii habere dignemini commendatos, si quam

184. a) ,gratia' et similiter etiam infra ,tia' pro ,cia' et ,tio' pro ,cio' P. — b) ,Boemie' P. —
 35 c) ,prumptum' P. — d) ,Quia' C. — e) ,ministraverunt' P. — f) ,possimus' P. — g) ,magestati' C. — h) ,iandudum' C. — i) ,dum' C. — k) ,suaderi' P. — l) ,configgium' P. — m) ,illudens' una cum membrana destructa periit in C. — n) ,et quod' C, P. — o) ,Bernabe' C; ,Barnabee' P. — p) voces ,per Rad. cl. intima' cum membrana putrefacta perierunt in C. — q) litterae ,cios destin' perierunt in C. — r) ,Inmensam' C. — s) ,cavere' (!) P.
 40 1) Nuntiorum nomina in litteris papae a. 1220 mart. 20 (v. num. 190) adferuntur. — 2) iun. 11 a. 1219. — 3) Formam compositionis vide superius num. 172.

noxam pro nostris serviciis, quod non credimus, incurrisse dicantur, causa fidelitatis et devocationis nostre remittentes eisdem.⁴ Nam causa ipsorum ita est nostre connexa, quod eis deesse non possumus nec debemus, nec deerimus tempore vite nostre, quia in multis negociis nobis fideliores aliis sunt inventi. Quicquid etenim boni feceritis cum eisdem, persone nostre reputamus impensum. Profecto coram deo, qui testis est in celo fidelis, et hominibus protestamur, quod predictis decano et cancellario nulla fuit omnino citacio presentata; quod parati essemus cum multis aliis iurare cum eis. Porro idem decanus ad pedes sanctitatis vestre cicias accessisset, set fuit anno preterito et presenti in utroque per XVI septimanas et amplius gravissima infirmitate detentus, ita quod de eius vita desperabatur 10 omnino. Super hiis autem fidem plenam adhibeatis decano iam dicto, que ex parte nostra vestre proposuerit maiestati; ipse eciam predicti cancellarii nostri causam, cuius procurator existit, procurabit fideliter sicut suam.

185.

Fridericus II, Romanorum rex, monasterium in Scheftersheim in sua et 15 imperii speciali protectione recipit. — Inter testes: „Odakarus rex Boemie“.

Apud Norimbergam 1219 nov. 2.

Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Friderici II, t. I, pag. 696 — Wirtembergisches Urkundenb. III, pag. 87, num. 620 (ex autogr. in tabul. Oehringensi) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 287, num. 613 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 1066.

20

Norimbergae eo tempore curiam celebratam esse, haec chartae Leopoldi VI ducis Austriae, quae a. 1219 nov. 4 data est, verba docent: „cum Ratispone fuisse revertentes a curia domini regis apud Nurenberch celebrata“; Ried, Cod. d. Ratisp. I, pag. 322; Meiller, Reg. d. Babenberg., pag. 124, num. 159. — Cf. Dudík, Mähr. Gesch. V, pag. 124.

186.

25

Fridericus II, Romanorum rex, hospitali sanctae Mariae Theutonicorum donat capellam in Rödelheim cum dote, decimis, mancipiis et iustitiis eiusdem. — Inter testes: „Odacrius Boemorum rex“. *Apud Norimbergam 1219 nov. 3.*

Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Friderici II, t. I, pag. 697 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 287, 30 num. 614 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 1067.

187.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Plasy confirmat praedium Močidlce quondam ab Agnete, Cunonis de Potvorov vidua, donatum, de quo cum eodem monasterio Zavišius praedii ipsius prior possessor contendebat.

35

Pragae 1219 dec. 6.

184. 4) *Petitioni eventum non defuisse, litterae papae a. 1220 iun. 21 datae (v. num. 191) demonstrant.*

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A). — Apogr. s. XVIII med. praebet Scheppel, Lapis sepulchralis fundatoris monii de Plassio (cod. ms. tabularii Musaei regni Boh.) pag. 63—65 (B).

Erben, Reg. Boh. I, pag. 287, num. 615 (frgm.) — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen XII, pag. 67, num. 26 (reg.).

Autographum manu scribae, quem nota ,Otakarus 9° signavimus, exaratum est; de quo vid. prooemium diplomatis num. 113.

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Premuzle, dei gratia Boemorum rex, universis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, ditioni nostre subiectis, 10 in perpetuum. Cum ex regie clementie liberalitate omnibus nobis subiectis ac devote famulantibus pacem et quietem providere debeamus, maxime tamen hiis defensionis opem et tuicionis adminiculum administrare cogimur et ex iure tenemur, quos et purioris vite sanctitas pre ceteris commendat, ¶ et quorum precibus assiduis ac devotis nos adiuvari semper ac regnum nostrum firmari ac stabiliri 15 non dubitamus. Hinc est, quod vidua Cunonis nobilis cuiusdam de Poturowe, Agnes nomine, a filio fratri sui Zawissone pedium quoddam Mōscideliz pro ^{tum} C marcis argenti comparavit, quod fratribus Placensis cenobii, deo et eius pie genitrici sub monastica professione ibidem devote servientibus, pro remedio anime sue ac viri sui redemptione perpetuo iure possidendum contradidit et in presentia 20 nostra et dilecti fratri nostri Wadizlai et aliorum probabiliorum virorum prefatam donationem pie memorie abbati Meingoto consignavit.¹ Sancte igitur recordationis memoratus abbas Meingotus et omnes successores sui usque ad hec tempora venerabilis abbatis Heinrici predictum pedium cum omnibus pertinentiis suis absque lite et omni contradictione, nullo impediente seu repetente, cum omni 25 tranquillitate possederunt. Proch dolor, instinctu maligni inflammatus et incitatus venditor prefatus abbatem Heinricum et fratres cepit impetere, iniuriis etiam et contencionibus pro hereditate et patrimonio vendito lacessere. Cernentes vero iam dicti fratres, quod pene omnibus consumptis miser ad summam inopiam devenisset, metuentes etiam, ne desperatione fractus dampnum aliquod gravius 30 eis inferret, elegerunt rerum suarum dispendium sustinere, quam litibus et contencionibus deservire. Sane consilio prudentum virorum adhibito, requisita etiam voluntate et consensu nostro regali, novem ei marcas se datus promiserunt; sed quatuor in presentiarum per manum Tazzonis de Chiss in domo Placensi solventes, residuas quinque brevi temporis intervallo completo, per manum 35 Benessonis, fidelis nostri burcgravii Budensis,^a totaliter exsolverunt, ea pacti conditione, ut querelis omnibus perpetualiter sopitis abrenuntiatisque omnibus impeticionibus supra dictis, numquam eis de cetero gravis vel molestus fieret, seu in aliquo ledere attemptaret. Huius rei gratia convenientibus utrisque partibus

187. a) ita A.

40 1) Conf. num. 113.

ad commune colloquium Boemorum Prage habitum, citatus et requisitus Zawiss a maiestate nostra, libere coram omnibus fatetur hec ita se habere, abrenuntiansque publice, firmiter ac fideliter spondet universa et singula se inviolabiliter velle custodire. Nos igitur, quoniam huius rei cura et sollicitudo nobis maior incumbit, seriem huius narrationis pro maiori cautione adhibenda presenti pagine impressimus 5 ac sigillo nostro consignavimus, subnotatis testibus, qui huic facto interfuerunt: Arnoldus prepositus de Wissegrade, magister Martinus cononicus,^a Hermannus notarius domini regis, Heinricus scolaris, Beness et Marquardus frater eius, Jaros, Heinricus filius Witegonis, Dalebor iudex curie, Bohuzlaus filius Zlaconis, Diwis gener Benessonis, Zcaztolo et frater eius Heinricus, Prothiwa de Cisincowe, Bün 10 de Lucowe, Martinus de Bozne et frater eius Heinricus, Wath camerarius, Beneda de Sueisingen et Sdimir cognatus eiusdem. Facta sunt autem hec anno ab incarnatione Domini M^oCCXVIII^m, indictione octava, VIII^b idus decembris. Datum per manum domini Benedicti, cancellarii aule regie, in urbe Praga, anno regni nostri XXI.²

15

Autographo appensum est filis sericis coloris flavi et rubri sigillum Otakari regis, iam nimis attritum de cera naturali confectum, quod ad eandem formam atque in num. 57 revocandum est.

188.

Přemysl Otakarus I, rex Boemorum, monasterio in Milevsko villam Bojenice, 20 quam Gerlaco abbatii quondam pro centum et decem marcis argenti obligavit, denuo donat.

In Knín 1219 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario castri Vorlik asservatur (A).

Erben, Reg. Boh. I, pag. 285, num. 611 (fragm.).

25

Autographum manu scribae, quem nota .Otakarus 14^c signamus exaratum est; quae quidem manus iam in nullo prorsus alio eiusdem regis diplomate autographo in conspectum reddit. — Villa Bojenice iam a. 1218 jan. 15 monasterio in Milevsko data est (vid. num. 153).

¶ In nomine sancte et individue trinitatis amen. ¶ Premizl, favente dei clemencia rex Boemorum, clauistro Milevcensi in perpetuum. Noveſſint omnes fideles 30 nostri presentes et futuri, quod nos ob interventum karissime coniugis nostre Constancie, intercedentes^a quoque dilecto germano nostro Vladislao et Csrinino camerario|| et Ztibor iudice curie, Arnaldo decano Pragensi, maxime autem ob spem vite eterne et cliritatis^a perpetue villam Bogeniz, quam abbas Gerlacus pro centum et X marcis a nobis obligatam|| tenuit, regia auctoritate eidem^b dona- 35

187. ^{b)} genuine ,VIJ‘, sed postea eodem atramento adhuc ,J‘ additum est A.‘

2) Recte XXII; nam XXI. annus regni Otakari regis die fere 7 septembris a. 1219 iam praeteriit.

188. ^{a)} ita errore scribae A. — ^{b)} praecedet ,j‘ erasa A.

vimus eodem iure, eisdem terminis, quibus nos possedimus, liberaliter perpetuo possidendum. Sane Sdislaus¹ subcamerarius noster et Predvoy dispensator² noster precepto nostro memoratam villam cum pratis rivis et silvis obequitaverunt, signa in medio rivuli, qui dicitur Belina, usque in Borovan in longitudine et lato, 5 nullo contradicente, ponentes, in aliis partibus ad memoriam cumulos erexerunt; et cum eis equitaverunt: Martinus canonicus, Rodoslaus^a de Srilin, Pribislaus de Zenosath, Artleb de Zchrisov, Valterus et Csaztovoy filii Pernoldi, Martinus de Obideniz, Obiden de Petroviz, Ozel et Jura fratres de Predboriz, Bohuhval de Coyetiz, Hvalata, Predich de Artmaniz, Zaud et Prauez domini regis mini- 10 steriales, Ztibor de Pocepizs, Pribislaus de Malcoviz, Danisse de Crasoviz, Wolchmar de Druhoviz, Luder de Radimoviz, Pribislav de Beloviz, Predslav de Stresimir, Pertolt de Ricov, Mzton, Martin, Premiz^c et alii quam plures. Ut autem hec nostre^d auctoritatis^e donacio firma et inconvulsa permaneat, presentem paginam conscribi et sigillis nostris iussimus roborari. Datum in Knin anno Domini^f 15 MCCXIX, presentibus filiis domini regis Wencezlao et Vadislao et his terre nobilibus: Diuis de Diuisoviz, Heinricus Bohutiz, Ivan Clusniz, Predwoy villicus, per manum Anselmi, notarii curie nostre.

Autographo appendebant e filiis sericis coloris albi, rubri, flavi et violacei duo sigilla. Quorum primum (regis sigillum) iam avulsum et deperditum est. Alterum sigillum reginae est de cera naturali confectum idem atque in num. 21 et 75.

20

189.

Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi facultatem dat, ut clericos civitatis et dioecesis illius, qui ab officiis beneficiisque remoti sunt, quod tempore interdicti divina celebraverint, absolvere possit.

25

Viterbii [1220] mart. 18.

Apographum servavit Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV. in tabulario terrae Moraviae Brunnae [inter Cerronianos n° 292] asservatur, pag. 269 (C).

Emler, Fontes rer. Boh. V. pag. 130 nota.

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri Pragensi 30 episcopo.^a Cum quidam clerici tue civitatis et diocesis per nos sint officio beneficiisque privati pro eo, quod contra interdictum tuum celebrare temere presum- pserunt et quidam eciam celebraverunt contra interdictum auctoritate nostra pro-

188. ^{c)} ,Premiz' in loco raso eadem manu eod. atram. scr. A. — ^{d)} ,nrē' ead. manu superscriptum A. — ^{e)} genuine ,auctoritas', sed ,s' statim erasa, correctum A. — ^{f)} ,domini' in loco raso eadem manu eodemque atramento scriptum A.

35 1) In diplomate num. 153 minus recte Sulislaus. — 2) In dipl. num. 153 villicus.

189. ^{a)} ,Honорий — епископъ' desunt C; supplevi secundum formam.

mulgatum et propalatum, nos de tua circumspeccione gerentes fiduciam specialem, absolvendi eos ac dispensandi cum illis, prout singulorum merita videris postulare, auctoritate presencium liberam tibi concedimus potestatem. Datum Viterbii, XV kalendas aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

190.

5

Honorius III papa Eberhardo II archiepiscopo Salisburgensi et Rudigero episcopo Chiemensi et Wernhero abbati sanctae Crucis mandat, ut ad confinia regni Bohemiae accedentes, partes suas interponant ad reformandam concordiam inter Andream episcopum Pragensem ex parte una et Otakarum regem et barones Bohemiae ex altera.

Viterbii [1220] mart. 20. 10

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. X) asservatur, fol. 166, lib. IV, ep. 678 (R).

Raynaldi Annal. eccl. ad. a. 1220, § 34 et 35. — Manrique, Annal. Cisterc. IV, p. 175 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 110, num. 103. — Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 79 15 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 289, num. 619 — Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. selectae (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 78, num 111 — Potthast, Reg. pontif. num. 6215.

..¹ Salzeburgensi archiepiscopo et ..² episcopo Kymensi et ..³ abbati Sancte Crucis, Cisterciensis ordinis, Patauiensis diocesis.^a Post diuturnam moram, 20 quam venerabilis frater noster Pragensis episcopus apud apostolicam sedem traxit pro questione inter ipsum ex parte una et illustrem regem ac barones Boemie ex altera super decimis, iurisdictione^b ecclesiastica, ecclesiarum immunitate ac nonnullis aliis ad ecclesiasticam pertinentibus libertatem suborta, pro qua etiam ipse rex et barones excommunicationi et regnum eius subiacent interdicto, tandem 25 procuratoribus ipsius regis et baronum in nostra presentia constitutis, utraque pars arbitrio nostro libere se commisit. Habito igitur cum fratribus nostris et cum ipsis partibus longo de compositione tractatu, ita quod partes ipse a forma sibi proposita in paucis articulis discordabant, ecce nobilis vir Dalebor maior iustitiarius et Martinus pincerna ipsius regis ac Marcuardus de Dechin et Diuis 30 de Prachen castellani et Habra, procurator nobilis viri B.⁴ castellani de Budisin, advenerunt, ex parte dicti regis et sua cum instantia postulantes, ut prefatum episcopum ad Viennam, civitatem nobilis viri ..⁵ ducis Austrie, mitteremus, ac affirmantes, quod rex et barones predicti, quos illuc venturos firmissime promittebant, presente dicto episcopo inducerentur facile ad concordiam et ipsi ad 35 hoc impenderent diligens studium et operam efficacem. Quod eciam firmaverunt prestito iuramento, quod ipsi ad hoc directi hec de ipsorum regis et baronum

190. a) Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) ita R.

1) Eberhardo II. — 2) Rudigero. — 3) Wernhero. — 4) Benešii. — 5) Leopoldi VI.

mandato speciali dicebant, et quod ad pacem et concordiam fideliter laborarent, quodque custodirent personam episcopi sicut suas, tam deducendo eum ad civitatem predictam, quam ad nostram presentiam reducendo, si forte non posset concordia provenire. Nos igitur acquiescentes precibus et instantie nobilium 5 predictorum, episcopum ipsum ad civitatem iam dictam duximus transmittendum, ut huiusmodi controversia finem, dante Domino, sortiatur. Ideoque per apostolica vobis scripta mandamus, quatinus ad locum ipsum vel proprius, si necesse fuerit, ad regni confinium personaliter accedentes et commonentes ipsum regem, cui super hoc scribimus,⁶ ut et ipse iuxta promissionem dictorum nobilium cum 10 aliquot de baronibus, a ceteris tam baronibus, quam nobilibus Boemie mandatum habentibus, ad locum accedat eundem, interponatis prudenter et sollicite partes vestras ad reformandam concordiam inter eos;⁷ que si studio vestro mediante provenerit, eadem sufficienti et idonea cautione firmata, prefatas excommunicationis et interdicti sententias relaxetis. Alioquin episcopum ipsum ad nos reduci iuxta 15 promissum nobilium predictorum incolomem facientes, easdem sententias precipiatis usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Quod si non omnes hiis^c exequendis potueritis interesse, tu frater archiepiscope, cum eorum altero ea nichilominus exequaris. Datum Viterbii, XIII kalendas aprilis, pontificatus nostri anno quarto.

20

191.

Honorius III papa Ulrico II, episcopo Pataviensi, mandat, ut magistro Arnoldo, decano Pragensi, beneficia in dioecesi sua sita restituat.

Apud Urbem veterem [1220] iun. 21.

25 *Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. X) asservatur, fol. 194r, lib. IX, ep. 789 (R).*

Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 80 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 292, num. 622 — Potthast, Reg. pontif. num. 6276 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 413, num. 2501.

..¹ episcopo Patauiensi.^a Propter venerabilem fratrem nostrum ..² Pragensem episcopum, magistrum A.,³ regium capellatum, a suis duximus beneficiis

30 **190. c)**, hiis — exequaris^c *tantum compendio*, etc^c *indicantur in R.*

6) *Epistula haec iam deperdita procul dubio eodem tempore missa erat atque litterae ad archiepiscopum Salzburgensem datae. — 7) Papae mandatum archiepiscopus verisimillime exeunte aestate a. 1220 exsecutus est; quem tunc in Austriam venisse refert Meiller, Reg. archiep. Salisb. pag. 225, num. 245 et pag. 535, nota 98. Colloquium inter Otakarum regem et Andream episcopum apud Seefeld habitum esse, refert Pulkavae Chron. perperam ad a. 1221 (Font. rer. Boh. V, pag. 131) et Nicolai de Boh Chron. [ms. tabularii terrae Brunnae, Cerr. n° 292, pag. 269—270] ad a. 1220 (v. Fontes rer. Boh. V, pag. 130 nota).*

191. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.*

1) *Udalrico II. — 2) Andream. — 3) Arnoldum.*

amovendum. Verum quia nolumus, cum intentionis nostre non fuerit, huiusmodi amotionem extendi nisi ad beneficia illa dumtaxat, que in Pragensi diocesi obtinebat, presentium tibi auctoritate preciendo mandamus, quatinus ea, que in diocesi tua obtinuit, sibi absque difficultate restituas cum fructibus inde perceptis, amoto ab eis quolibet detentore, ac facias ipsum gaudere possessione pacifica 5 eorumdem. Alioquin venerabilibus fratribus nostris .⁴ archiepiscopo Salzeburgensi et ..⁵ episcopo ac dilecto filio preposito Sechouiensibus damus nostris litteris in mandatis, ut id auctoritate nostra, sublato appellationis obstaculo, exequantur, contradictores et rebelles per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo. Datum apud Urbem ueterem, XI kalendas iulii, anno 10 quarto.

192.

Honorius III papa Eberhardo II, archiepiscopo Salisburgensi, Carolo, episcopo Secoviensi, atque praeposito Secoviensi mandat, ut magistro Arnoldo, decano Pragensi, beneficia, quae in dioecesi Pataviensi habuit, restitui procurent. 15

Apud Urbem veterem [1220] iun. 21.

Litterarum excerptum exstat in Honorii III regestorum volumine II, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. X) asservatur, fol. 194r, post lib. IV, epist. 789 (R).

.¹ archiepiscopo Salzeburgensi et .² episcopo ac preposito Sechouiensibus. Propter venerabilem fratrem nostrum ..³ Pragensem episcopum, magistrum A.⁴ regium capellatum, a suis duximus beneficiis amovendum. Verum quia nolumus, cum intentionis nostre non fuerit, huiusmodi amotionem extendi nisi ad beneficia illa dumtaxat, que in Pragensi diocesi obtinebat, venerabili fratri hostro ..⁵ episcopo Patauiensi dedimus nostris litteris in mandatis, quatinus ea, que in diocesi sua obtinuit, sibi absque difficultate restituat cum fructibus inde 25 perceptis, amoto ab eis quolibet detentore, ac faciat ipsum gaudere possessione pacifica eorumdem.^a Quocirca discrezioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus, si dictus episcopus mandatum nostrum neglexerit adimplere, vos id auctoritate nostra, sublato appellationis obstaculo, exequi procuretis, contradictores et rebelles per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescentes. 30 Quod si non omnes hiis^b exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur. Datum^c apud Urbem ueterem, XI kalendas iulii, anno quarto.

191. 4) *Eberhardo II.* — 5) *Carolo.*

192. a) *Prior litterarum pars in R his tantum verbis indicatur: In eundem modum scriptum est super hoc eisdem [executoribus] usque: eorumdem. Restitui ex epistula, 35 quae proxime praecedit. — b) ,hiis — exequantur tantum compendio ,etc' indicantur in R. — c) ,Datum ut supra' R.*

1) *Eberhardo II.* — 2) *Carolo.* — 3) *Andream.* — 4) *Arnoldum.* — 5) *Udalrico II.*

193.

Fridericus II, Romanorum rex, passagium sive thelonium in ponte civitatis suaे Donauwerth pro libertate omnium inde transeuntium abrogat. — Inter testes: ,Odacrius Boemorum rex‘ et ,Heinricus marchio Moraue‘.

5

Apud Augustam 1220 iul. [ex.]

Monum. Boica XXXI, pars 1, pag. 498, num. 263 (ex apogr.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. V, pag. 223, num. 11 (reg.) — Huillard-Breholles, Hist. dipl. Friderici II, t. I, pag. 812 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 292, num. 623 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 1146. — Cf. Dudík, Mähr. Gesch. V, pag. 128.

10

194.

Fridericus II, Romanorum rex, principibus suis Eckberto Bambergensi et Ottoni Herbipolensi episcopis liberam concedit facultatem transigendi de mutuis matrimoniiis inter ecclesiarum eorum familias contrahendis et de contrahentium prolibus inter praedictas ecclesias partiendis. — Inter testes: ,Otacarus rex Boemie‘ ,Henricus marchio Moraue‘.

20

Apud Augustam 1220 aug. 7.

Monum. Boica XXX, ps. 1, pag. 102, num. 652 (ex autogr.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 293, num. 624 (reg.) — Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 719, num. 54 (reg.) — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 1151.

Cum secundum eiusdem regis diploma ap. Böhmer-Ficker num. 1148 die 1 augusti paucissimi tantum dignitate conspicui principes apud regem restitisse videantur, testium huius diplomatici seriem iam mense iulio exeunte confectam esse, contendere ausim.

195.

Robertus, episcopus Olomucensis, monasterio in Velehrad decimas integras, quas in villis expresse nominatis idem monasterium possidet, capituli Olomucensis assensu concedit.

Olomucii 1220 m. aug.

30

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae (Velehrad Lit. J, num. 1) asservatur (A). — In antiquo tabularii Velehradensis elenco, qui nunc in tabulario terrae Moraviae asservatur, commemoratur sub sign. Lit. E num. 1 alterum eiusdem chartae autographum, quod iam deperditum esse videtur. — Apographum saec. XV exstat in Libro privilegiorum monii. Velehrad, qui in eodem tabulario asservatur, fol. 15.

35

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 115, num. 107 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 293, num. 627 (frgm.) — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I, num. 227 — Kopetzky, Reg. z. Gesch. d. Hzgth. Troppau (Arch. f. österr. Gesch. 45, pag. 105) num. 17.

Autographum manu scribæ, quem nota ,Robertus 4° designamus, exaratum est.

C. ¶ In nomine sancte et individue trinitatis amen. ¶ Ego Rupertus, dei gracia Olomocensis episcopus, dilectis in Christo fratribus abbatii et conuentui in Welegrad,

Cysterciensis ordinis, Olomocensis^a diocesis, in perpetuum. Convenit scribi,
 quod non convenit^b oblivisci. Ea enim, que vite presentis aguntur curriculo,
 facile vacillant, nisi scripti testimonio roborentur. Cum igitur ex officii nostri
 debito benefacere singulis teneamur, illis tamen specialius debemus ac volumus
 providere, qui religionis approbate vitam et habitum sunt professi et pro statu 5
 universalis ecclesie die noctuque domino deo supplicando devocius famulantur.
 Eapropter nos, o fratres in Domino dilectissimi, conventum vestrum et domum
 vestram in Welegrad, tamquam filiam specialem ecclesie nostre Olomocensis, que
 ipsius mater esse d' noscitur ac patrona, sincere dilectionis ulnis propensius ample-
 xantes, decimas integrales omnium villarum in agris, vineis, animalibus^c sive 10
 quibuslibet usufructibus, quocumque censeantur vocabulo, quas tempore sue
 fundationis vestrum monasterium possidebat, vel in sui dedicatione, nec non et
 in posterum largacione principum seu baronum vel per emptionis modum aut
 commutationis nec non sub cuiuslibet legitime occasionis pretextu, remediis quoque
 decedentium, in quibuslibet provinciis nostre diocesis perpetuis temporibus posses- 15
 surum erat,^d ad sustentationem vestram ampliorem et ob vestrarum recompensa-
 tionem orationum libere et absolute, tocius capitulo nostri Olomocensis unanimi
 accidente consensu, vobis et successoribus vestris in perpetuum misericorditer
 ac liberaliter duximus concedendas; quarum hic nomina subscribuntur: Welegrad
 villa forensis cum omnibus suis appendiciis, Maratiz, et utrumque Popowiz, 20
 Zneispole, Squalcowiz, Leischowe, Tvpiz, Borsiz, Costelan, Naconice, Polissowiz,
 Pritluc, Welenowiz, Babice, Wesconewiz, Wezde, Prist, Potwariz, Styboriz cum
 omnibus suis pertinentiis, in Opauensi provincia constitutis. Ut igitur hec nostra
 donacio firma sit et stabilis ac semper maneat inconcussa, nec per aliquem succes-
 sorum nostrorum valeat in posterum aliquatenus revocari, nos ipsam donationem 25
 et donationis memoriam presenti pagina et sigilli nostri munimine roboravimus
 cum sigillo ecclesie Olomocensis, cum testimonio etiam et sigillis specialibus
 personarum ipsius ecclesie et ceterorum fratrum, qui hic nominetenus expri-
 muntur^e: Ego Walterus, decanus Olomocensis et archidiaconus Brunnensis et
 Znoemensis, huic donacioni consentiens proprium sigillum apposui. Ego Steph- 30
 nus, prepositus Olomocensis ecclesie, consentiens proprium sigillum apposui. Ego
 Radozlaus, Olomocensis archidiaconus, consentiens proprium sigillum apposui.
 Ego Esau, archidiaconus Prerowensis, consentiens proprium sigillum apposui. Ego
 Moyses, archidiaconus Brezlauensis, consensio proprium sigillum apposui. Ego
 Vtissen canonicus consensi. Ego Ysaac canonicus consensi. Ego Jacobus 35
 canonicus consensi. Ego Sifridus canonicus consensi. Ego Theodericus cano-
 nicus consensi. Ego Johannes canonicus consensi. Ego Petrus canonicus

195. a) scriba genuine ,Olono' scriptis, sed errorem statim in loco raso correxit A. —

b) genuine ,conuinit' sed corr. A. — c) ita (,ani-||nimalibus') A. — d) ita scribae incuria A. —

e) Omnes quae subsequuntur subscriptiones eadem manu atque reliqua autographi pars 40
 scriptae sunt.

consensi. Ego Conradus canonicus consensi. Ego Zeborius canonicus consensi. Ego Arcleus et omnes canonici consensimus. Acta sunt hec sollempniter in Olomuc^f anno Domini M^{CC}X^{XX}, mense augusti, indictione VII,¹ feli-citer amen.

- 5 *Autographo appendent septem sigilla de cera fusci coloris confecta: 1) Sigillum rotundum (diametros 34 mm) appendet e scidula membranae; in quo sigillo haec inscriptio tribus lineis disposita legitur: ESAV || PRERO^W || ARCH^D. — 2) Sigilli formae ex longo rotundae fragmentum appensum est scidula membranacea. — 3) Sigillum Roberti episcopi, e filis sericis coloris rubri et flavi appendens, idem atque in num. 78. — 4) Sigillum ecclesiae Olomucensis, filis sericis coloris flavi et rubri appensum, quod ex eadem forma proiectum est atque alterum chartae num. 78 sigillum. — 5) Sigillum formae ex longo rotundae (alt. 45 mm, lat. 30 mm) e scidula membranae appensum, in quo sacerdotis figura stans depingitur; circumscrip^tio: + S · RADOZLAI ARCHID · OLO,OVCEN — 6) Sigillum rotundum (diametros cc 30 mm) defractum appendet e scidula membranae; in sigilli medio imago viri pectore tenus expressa est, qui manu sinistra librum tenet; circumscrip^tio: + VM OLEVM. — 7) Sigillum formae ex longo rotundae (alt. 47 mm) e scidula membranae appensum, in quo figura stans depingitur, quae manu dextra ramum palmae tenet; circumscrip^tio: + // OVIS /// BRECIZSLA · ARCHD.*

196.

- 20 *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Velehrad villam Žarošice cum monte, qui ibidem situs est, donat.*

In Hodonin 1220 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A).

- 25 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 112, num. 104 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 293, num. 606 (exc.).*

30 *Autographum manu scribæ, quem nota ,Otakarus 15' signamus, exaratum est. Ad eandem manum revocanda sunt etiam diplomatum autographa, quae a. 1221 iul. 2 ecclesia Pra-gensis et eodem anno (s. d.) monasterium in Zwettl ab Otakaro rege accepit. Quam quidem manum ipsius Hermanni regis notarii esse, contendere ausim. — Diploma ab ipso Hermanno etiam verbis contextum esse, stili proprietates quaedam, tum in diplomate Zwettlensi (v. num. 218), tum in aliis diplomatibus, quae per manum notarii eiusdem data sunt, repetitae, manifesto declarant. — In temporis nota mensis et dies quidem omissus est, sed mense fere augusto vel septembre diploma datum esse verisimillimum est, quod illo tempore inter Otakarum regem et Andream episcopum in terminis Moraviae et Austriae colloquium de concordia concilianda fuit (vid. pag. 177, num. 190, nota 7).*

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. Otakarus qui et Premizl, dei gracia Boemorum rex, omnibus tam presentibus quam futuris in perpetuum. ¶ Processu temporis immutantur plerumque legitime hominum donationes ¶ factaque sollem-

195. f) ,Olom^c A.

- 40 1) *Indictionem scriba perperam computando effecit; ad annum 1220 indictione VIII pertinet.*

niter celebrata, nisi testimonio proborum^a et sigillatis inveniantur litteris roborata, ut cum opus fuerit, conspectui duibitancium presententur, et quasi ad presens acta perfectis seriatim litteris videbuntur. Notum itaque facimus omnibus generaliter presentem paginam inspecturis, quod nos abbatii et conveui^b devote Domino in Welgrad famulantibus villam quandam Schorcici^c nomine, que primitus ad 5 Vhricic pertinebat, de nostra mera liberalitate iure hereditario cum monte, qui ibidem situs est, contulimus in perpetuum possidendum. Ne igitur hoc tam nobile factum nostrum posset in posterum aliquatenus violari, eisdem presens scriptum nostri sigilli fecimus munimine roborari, statuentes ut, si quis hoc tam sollempne factum nostrum in posterum ausu temerario modo quolibet presumserit^b immutare, 10 C marcas argenti pro pena regali camere componat. Actum in Hodonin, anno ab incarnatione Domini millesimo CCXX in presencia horum, quorum nomina subsequuntur: Heinricus qui et Wladizlaus marchio Moraie, Robertus Olomucensis episcopus, Conradus comes de Ardec, Jaros, Benes, Bauor,^d Witco et alter Wittco et Henricus filii Wittoconis, Petrus filius Bohute, Wilalmus filius Zbrazlay, 15 Budizlaus, Suatozlaus, Berhterus, Englalcus prothonotarius.

Data per manum Hermanni notarii, indictione VIIe

Sigillum, quod e filis sericis albis appendebat, iam avulsum et deperditum est.

197.

Conradus, comes de Hardek, monasterio in Velehrad cedit de iure, quod 20 sibi in villam Žarošice competit.

— 1220 —.

Apographum exstat in codice privilegiorum monasterii Velehradensis saec. XV, qui in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur, fol. 46v—47r (B).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 113, num. 105—Erben, Reg. Boh. I, pag. 294, num. 628 25 (fragm.).

Chartam eodem tempore atque Otakari regis diploma, quod sub num. 196 dedimus, conjectam esse, testium nomina, quae sub finem adferuntur, demonstrant.

C.,^a comes de Hardeke, omnibus hanc paginam inspecturis salutem in Domino. Noverint tam presentes quam futuri, quod ego Conradus obtinui pro 30 servicio meo quandam villam Vrscicz cum alia villa Scorscicz nomine cum omnibus appendiciis suis ab illustri rege Boemie tercio, nomine Ottacaro, et fratre eius inclito marchione Moraie, Wadislao nomine, iure hereditario pos-

196. ^{a)} post hanc vocem ,hominum' notarii errore omissum est; cf. num. 218. — ^{b)} ita A. — ^{c)} ,Schorcici' eodem atramento eademque manu inscriptum est in spatium vacuum relicum A. — 35 ^{d)} ,o' ex ,a' statim inter scribendum corr. A. — ^{e)} ita scribae errore A; ad annum 1220 indictio VIII pertinet.

197. ^{a)} Chartae apographo in B inscribitur: ,Super Scorscicz et Vrscicz C(onradi) comitis de Hardek.'

sidendas. Contigit autem, quod quidam miles Bertherus nomine a nobis fuit infeudatus de illa villa, que vocatur Scorscicz, set ipse nobis voluntarie resignavit; quam postea de consensu nostro et ad petitionem nostram illustris rex Boemie et inclitus marchio Moraue frater eius prius nominati contulerunt 5 ecclesie^b Welegradensi perpetuo iure possidendam et sine omni contradicione ad suos usus convertendam. Hoc autem fecimus nullo precio inducti, set pure pietatis causa, considerantes honestatem religionis fratrum in eadem ecclesia^c commorancium, sperantes nos^d per eorum merita eternorum gaudiorum^e obtainere premia. Ne autem ecclesia^c in Vrscicz vel eius provisores aliquam querelam 10 possint habere contra ecclesiam^f Welegradensem de decimis quarundam vinearum, que sunt plantate in predicto predio, ordinatum est cum consilio prudentum virorum et consensu episcopi diocesani, Ruberti nomine, quatenus ecclesia^c Welegradensis debeat dare ecclesie^b de Vrscicz quolibet anno carratam vini, ut omnis deinceps de quibuslibet decimis illius excludatur querimonia et actio plenarie 15 sopiaatur, quia vinee, que sunt site in predicto predio, labore fratrum ecclesie Willegradensis, que est ordinis Cisterciensis, sunt plantatae et exculte. Et ut hec omnia rata permaneant, nostrum sigillum in huius testimonium huic page fecimus apponi. Acta sunt hec anno ab incarnatione Domini M^{CC}CXX. Huius rei testes sunt: Wadizlaus marchio Moraue, Rubertus Olomucensis episcopus, Jaros, 20 Benes, Witco, et alter Witco et Heinricus filii Vitconis, Petrus filius Boguthe, Wilhelmus filius Zbraslay, Budislaus, Suatoslaus, Bertherus, Engilscalcus prothonotarius.

198.

Robertus, episcopus Olomucensis, Conrado servienti suo eiusque filiis usum 25 vineae in Engensalsdorf ad vitae tempus tribuit pro censu annuo duodecim numorum persolvendo monasterio in Sancta Cruce, cui vineam illam iure hereditario possidendam donat.

[— 1220 —.]

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Sanctae Crucis asservatur (A).

30 *Weis, Urkunden des Cist.-Stiftes Heiligenkreuz I (Font. rer. Austr., II Abth., tom. XI) pag. 56, num. 42.*

Autographum scriba, quem nota ,Robertus 5' signamus, exaravit; cuius manus iam in nulla eiusdem episcopi charta invenitur. — Charta nota temporis omnino caret: sed mense fere augusto vel septembre a. 1220 datam esse verisimile est, quod tunc abbas Sanctae Crucis cum archiepiscopo Salzburgensi iussu papae (v. num. 190, not. 7) ad Moraviae confinium advenisse videntur, ut de concordia inter Otakarum regem Bohemiae et Andream episcopum Pragensem restituenda cum rege ipso agant. Robertum episcopum tunc in regis comitatu fuisse, chartae num. 195, 196 et 201 demonstrant.

197. ^{b)} ,ecclesie^c B. — ^{c)} ,ecclia^c B. — ^{d)} sequitur ,per eos^c, sed deletum B. — ^{e)} ,gaudio^c B. — ^{f)} ,ecclesiam^c B.

R., dei gratia episcopus Olomucensis, omnibus hanc paginam inspecturis salutem in Domino. Cuidam servienti nostro, || Conrado nomine, concessimus quandam vineam in villa, que vocatur Engensalsdorf, usque ad finem vite sue tenendam || et etiam filiis suis, si quos susciperet ex legitima uxore, filiis inquam tantum et non filiabus; ita tamen, quod in recognitionem || et in censum annualem 5 solvent domui de Sancta Cruce quolibet anno XII nummos, cui vineam prefatam contulimus hereditario iure possidendum, secundum quod prescriptum est. Si autem prefatus C. censem predictum domui iam dicte non solveret, ita ordinavimus: quod, nisi sit ex gratia abbatis et conventus, ipse^a vinea careat, et abbas ipsam vineam sibi vendicet possidendum sine contradictione. Census autem 10 debet solvi in festo sancti Michaelis. In huius rei testimonium sigillum nostrum fecimus apponi, nullo instrumento huic scripto presenti preiudicante, etiam si prefatus C. aliud instrumentum videatur habere.

Autographo appendebat e scidula membranae inferiori autographi margini excisa sigillum episcopi, quod iam deperditum est.

15

199.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Sifrido, canonico Olomucensi, ut villam Jarošov monasterio Velehradensi vendere possit, facultatem concedit.

Brunnae 1220 —.

Apographum exstat in Codice privilegiorum monasterii Velehradensis saec. XV, qui in 20 tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur, fol. 39v—40r (B).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 114, num. 106 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 293, num. 625 (extr.)

Diploma ab Hermanno notario verbis contextum esse, stili proprietates quaedam demonstrant, quae in aliis per manum eius datis diplomatibus repetuntur (Cf. num. 196). — 25 Diploma mense fere augusto vel septembre datum est, quod in ipso iidem fere testes adferuntur atque in num. 196 et 197.

In^a nomine sancte et individue trinitatis. Ottakarus qui et Premizl, dei gracia Boemorum rex, tam presentibus quam futuris in perpetuum. Contingit sepius multis annorum curriculis elabentibus, quelibet facta hominum legitima, celebra sollempniter, inmutari, nisi vivaci page inserantur, ut cum in dubium devenerint, conspectui vivencium presententur, seriatimque publice recitata quasi ad presens conscripta dilucide apparebunt.^b Notum itaque facimus omnibus generaliter presentem paginam inspecturis, quod cum dilectus capellanus noster Sifridus Olomucensis canonicus quandam villam suam Jarosow nomine, quam 35 a progenitore suo, illustri duce Bretizlao, promeruerat, vellet abbati et fratribus

198. a) ex ipsa eodem atramento corr. A.

199. a) Diplomatis apographo inscribitur: ,Super Jaroschowe Ottakari regis testimonium et confirmacio' B. — b) ,apparebit' B.

de Welegrad pro certa vendere pecunie quantitate, ad nos accedens humiliter postulavit, ut sibi liceret prefatam hereditatem cum nostro permissu venundare abbatii et fratribus antedictis. Nos vero ipsius devocationem attendentes, moti misericordia, largam et plenam sibi dedimus licenciam prenotatam hereditatem Jarosow 5 vendendi libere abbatii et fratribus memoratis. Eisdem ergo cum devocione confirmationem^c a nobis postulantibus, ne hoc tam sollempne^d factum postmodum posset aliquatenus immutari, presens scriptum nostri sigilli munimine roboratum pro testimonio fecimus exhiberi statuentes, ut si quis hoc tam sollempne factum in posterum ausu temerario modo quolibet presumpserit violare, regali camere C 10 marcas argenti pro pena componat. Actum in Brenna anno ab incarnatione Domini MCCXX, presentibus hiis, quorum nomina subsequuntur: Heinricus qui et Wladizlaus marchio Moraue, Robertus Olomucensis episcopus, Anselmus prothonotarius, Jaros, Benes, Witco, Heinricus, Vitco filius Vitconis, Suatozlaus, Suezlaus, magister Sdizlaus Pragensis canonicus, Hermannus, Beneda, Wilalmus, 15 Bauor, Berhterus, Budizlaus, Gron,^e Smil, Andreas, Johannes, Welen, Otazlau, Stanimir.^f

Data per manum Hermanni^g notarii, indiccione VIII.

200.

Honorius III papa magistro Arnoldo, regis Bohemiae capellano, indulget, 20 ut processu adversus eum acto et litteris ei ab episcopo Pragensi datis non obstantibus, libere ordinis sui officium exsequi possit.

Apud Urbem veterem [1220] sept. 1.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. III, quod in tabulario Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XI) asservatur, fol. 16^r, lib. V, ep. 75 (R).

25 *Palacký, Italien. Reise, pag. 22, num. 82 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 294, num. 629. — Potthast, Reg. pontif. num. 6346 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, num. 2662.*

Magistro A.,¹ regio capellano.^a Presentium tibi auctoritate concedimus, ut processu venerabilis fratris nostri ..² Ratisponensis episcopi et coniudicum suorum,³ nec non litteris obtentis a venerabili fratre nostro Pragensi episcopo 30 non obstantibus, libere tui ordinis officium^b exequaris. Datum apud Urbem veterem, kalendis septembbris, pontificatus nostri anno quinto.

199 c) ,confirmacionem' ead. manus in marg. addidit B. — d) sequitur ,festum', sed deletum B. — e) ,Cron' B. — f) ,Staminir' B. — g) ,Hermani' B.

200. a) Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) ,tui ord. off.' ead. manus in loco raso scripsit R.

1) Arnoldo. — 2) Conradi IV. — 3) Sancti Emmerammi et de Walderbach abbatum (v. num. 156).

201.

Přemysl Otacarus I, rex Bohemiae, ecclesiae Budissinensis protectionem suscipit, et ut nobiles aut vasalli sui tres vel quatuor mansos aut hortos sive domos nullo contradicente ei donare facultatem habeant, concedit.

Pragae 1220 sept. 28. 5

Apographum saec. XVIII exstat in registro privilegiorum eccl. Budissinensis, quod in eiusdem eccl. tabulario asservatur, tom. I, pag. 7 (B) et in codice eiusdem tabularii, qui „Copiale caesareum“ inscribitur, pag. 3 (C).

Köhler, *Cod. dipl. Lusatiae super.* I, ed. 2. (1856), pag. 26, num. 13. — Erben, *Reg. Boh.* I, pag. 294, num. 630 (frgm.). 10

Mirum quod contra illius aevi morem consuetudinemque in temporis nota dies festo denotatur; cum autem charta epistulae (mandati generalis) formam habeat, fidem eius tantummodo huius rei causa in dubium vocandam non esse puto.

Ottokarus, dei gratia Bohemiae rex, fidelibus suis universis per terram Budissin constitutis gratiam suam et omne bonum. Universitati vestræ volumus 15 esse notum, quod nos pro salute animæ nostræ ecclesiam Budissinensem cum omnibus personis ac rebus pertinentibus ad eandem in nostram regiam protectionem duximus suscipiendam, hanc eidem ecclesiae indulgentiam de nostra regia munificentia concedentes, ut si quis ex nostris nobilibus aut vasallis tres mansos vel quatuor, vel etiam hortos, areas sive domos pro salute sua conferre voluerint 20 ecclesiae memoratae, haec dotis nomine in perpetuum possideat nullo contradicente ecclesia supra dicta. Et ne ullus successorum nostrorum huic concessione nostræ valeat contravenire aut eam aliquatenus permutare, hanc cedulam inde conscribi fecimus et sigilli nostri munimine roborari. Datum Pragae, anno Domini MCCXX, in die [sancti] Wenceslai. 25

202.

Leopoldus VI, dux Austriae, Honorio III papae scribens se excusat, quod cuidam instrumento sigillum suum apponere denegaverit; supplicat insuper, ne Arnoldo, decano Pragensi, ecclesiae, quas a se habuerat, restituantur, cum alios clericos de iisdem investiverit.

[1220 sept. ex.—nov. in.] 30

Apographum exstat in Honori III regestorum vol. III, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XI) asservatur, fol. 37v—38r, lib. V, ep. 185 (R).

Palacký, *Ital. Reise*, pag. 22, num. 83 (reg.). — Erben, *Reg. Boh.* I, pag. 295, num. 631 (fragm.). — Winkelmann, *Acta imp. ined.*, pag. 477, num. 595. — Rodenberg, *Epist. e reg. pontif. Rom. sel. (Mon. Germ. Epp. saec. XIII)* tom. I, pag. 102, num. 142. 35

Magistri Arnaldi quondam excommunicati restitutio, quae epistulae huius argumentum dedit, litteris papae sept. 1 datis (v. supra num. 203) effecta est. Epistulam ante mensis decembris initium iam in curiae Romanae tabulario fuisse, locus quo in registro legitur testimonio est. Namque epistulae 182 et 183 datae sunt nov. 30 (epistula vero 184 nostræ 40 proxime praecedens data est nov. 10); ex eis quae deinde sequuntur litteris ep. 191 data

est decembre 1 et epistulae sequentes iam recto ordine chronologico in registrum relatae sunt. Quibus omnibus circumspectis, epistulam nostram inter ultimos mensis septembres et primos novembres dies ad papam missam esse credimus.

Sanctissimo^a patri ac domino suo H., venerabili sacrosancte Romane ecclesie summo pontifici, devotus in Christo filius L., dei gratia dux Austrie, Stirieque^b tam debitum quam devotum cum filiali reverentia obsequium. Cum propter paternitatis vestre benivolentiam et gratiam, que pre ceteris Alamannie principibus parvitatem meam dignata est habundantius et familiarius respicere, firmiter proposueram et adhuc proponam vobis et ecclesie Romane fore semper fidelis ac devotus, non modicum gravat me indignatio, quam erga me concepistis, eo quod instrumento vestro apponere sigillum meum denegavi. Sed pro certo vestra noverit paternitas, quod hoc non ex malitia mea vel indevotione factum est, set propter hoc, quod quedam clausula continebatur in eodem, que valde me terrebat: hoc scilicet, ut ego et uxor mea et liberi sub pena excommunicationis nos astringeremus, ne rex et principes contra id venirent, quod in eodem continebatur instrumento. Proinde vestre humiliter supplico clementie, quatinus omnem rancorem et indignationem erga me conceptam pure in deo remittatis. Nam quicquid rex et principes circa ecclesie Romane honorem ac exaltationem facere qualitercumque voluerint, ego re vera illud non solum non impediam, immo ad idem promovendum pro posse meo studebo deo dante operam efficacem adhibere. Preterea vestre significo paternitati, quod in reditu meo de partibus transmarinis, cum essem apud vos constitutus, de magistri Arnoldi, quondam decani Pragensis, depositione in curia vestra fama tunc fuit celebris et nullus ibidem de illa hesitabat, in tantum quod etiam quidam curie vestre clerici me rogabant, ut beneficia, que idem A. tenuerat a me, conferrem eisdem. Postmodum reversus ad propria,¹ tales inveni rumores: quod archiepiscopus Salzeburgensis, Patauiensis, Ratisponensis et Eistetensis episcopi ex mandato vestro eundem^c A. officio et beneficiis omnibus denuntiaverant esse privatum; et iudices a vobis delegati mihi vestra mandaverunt^d auctoritate, ut ad ecclesias, quas prefatus Ar. tenuerat a me, que etiam per annum vel amplius propter meam vacaverant^e absentiam, clericos idoneos presentarem; quod et feci; et duo capellani mei ad presentationem meam de eisdem ecclesiis fuerunt canonice investiti, qui etiam per biennium iam vel amplius easdem pacifice possederunt. Unde humiliter supplico clementie vestre in Domino, quatinus in meum et capellanorum meorum preiudicium et gravamen memorato A. ecclesias predictas restituere non intendatis; nam si vestre placuerit liberalitati, absque scandalo et congruentius poteritis eidem alio modo providere.

202. a) *Epistulae apographo praemittitur in R inscriptio colore rubro scripta: ,Littere ad dominum papam.'* — b) *Strig' R.* — c) *ex eandem corr. R.* — d) *,mandaverit' R.* — e) *,vacaverat' R.*

40 1) *A. 1218 iul. 18 Leopoldus dux in exercitu Damiatam obsidente morabatur; postea reversus, anno 1219 oct. 7 Vindobonae erat; v. Meiller, Reg. d. Babenberg. pag. 123, num. 154 et 155.*

203.

Honorius III papa Otakaro I, regi Bohemiae, Gregorium de Crescentio diaconum cardinalem, apostolicae sedis legatum commendat.

Laterani [1220] dec. 29.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. III, fol. 62v, lib. V, ep. 309, quod in 5 tabulario secreto Vaticano asservatur (R).

Raynaldi Ann. eccl. ad a. 1220, n. 32 — Palacký, Italien. Reise, pag. 23, num. 85 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 120, num. 113 (reg.) — Erben, Reg. Boh I, pag. 295, num. 632 (fragm.) — Horoy, Honorii III Opera, tom. III, pg. 619, num. 160 — Potthast, Reg. pontif., num. 6457 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 2931 (ubi plures aliae editiones commemo- 10 morantur). — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6424.

Eadem die iisdemque verbis scripsit papa etiam Waldemaro, regi Daniae, et Johanni, regi Svediae. [Cf. etiam Pokorny, Die Wirksamkeit der Legaten d. Pabstes Honorius III (Krems 1886 Programm) pag. 28.]

.. Illustri regi Boemie.^a Ecce iuxta precum tuarum instantiam et promis- 15 sionem nostram misimus ad te dilectum filium nostrum Gregorium de Crescentio, sancti Theodori diaconum cardinalem, apostolice sedis legatum, virum utique prudentia et honestate conspicuum et nobis inter alios fratres nostros suis exigentibus meritis specialiter carum, concesso sibi plene legationis officio per omnes terras, que tue iurisdictionis existunt, ut extirpet nociva et plantet salubria, prout 20 queque secundum datam sibi a deo prudentiam viderit facienda. Rogamus igitur regiam celsitudinem, quatinus ipsum, immo verius nos in ipso, recipias^b ylariter et honorifice tractes, ac a subditis tuis ei facias dignam honorificantiam exhiberi, ut devotio, quam te ad apostolicam sedem habere confidimus, clareat in effectu, et nos ac fratres nostri per hoc merito in tua caritate crescamus, idemque legatus, 25 qui per se ac suos, qui magnum locum in Urbe obtinere noscuntur, grata tibi poterit vicissitudine respondere, ad tuam dilectionem perpetuis temporibus obli- getur. Datum Laterani, IIII kalendas^c ianuarii, pontificatus nostri anno quinto.^d

204.

(I) *Honorius III papa Andreae, episcopo Pragensi, et abbatibus, prioribus 30 aliisque ecclesiarum praelatis in regno Bohemiae constitutis Gregorium de Cres- centio, sancti Theodori diaconum cardinalem, legatum apostolicum, commendat.*

(II) *Iisdem verbis Roberto, episcopo Olomucensi, et clero dioecesis eius scribit.*

Laterani [1220] dec. 31.

203. ^{a)} *Epistula in R inscribitur: , . . illustri regi Dacie; cum autem post eam adnotatum sit: 35 , In eundem modum regi Boemie, superscriptionem hanc editioni nostrae praefiximus. — b) genuine , recipiatis, sed eod. atramento corr. R. — c) ,kl' eodem, ut videtur atramento superscriptum R. — d) In R sequ.: ,In eundem modum regi Suetie.*

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine III, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XI) asservatur, fol. 62r, lib. V, ep. 307 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 22, num. 84 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 119, num. 112 —

Erben, Reg. Boh. I, pag. 296, num. 633 (fragm.) — Theiner, Vetera monum. Poloniae

et Lith. I, pag. 11, num. 24. — Potthast, Reg. pontif. num. 6459 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, pag. 484, num. 2935.

(I) episcopo Pragensi et abatibus, prioribus et aliis ecclesiarum prelatis in regno Boemie constitutis.^a Suscepti cura regiminis, que nos omnibus constituit debitores, exposcit, ut qui officium speculatoris assumpsimus, non solum ad prope positos, sed etiam ad longe positos nostre sollicitudinī aciem extendamus ac de agro dominico studeamus extirpare plantaria vitiorum, ne forte illis per nostram incuriam excrescentibus, nobis possit adaptari, quod legitur: ,Per agrum hominis pigri transivi et ecce, urtice repleverant eum et operuerant faciem eius spine.¹ Quia vero humane conditionis natura non patitur, ut per nos ipsos cuncta nobis imminentia exequamur, exemplo eius, qui cum ubique sit presens, spiritus angelos suos facit^b et in diversa ministeria mittit illos, aliis ea exequenda committimus, que per nos ipsos^c exequi non valemus, maiora maioribus, prout ratio singulorum expostulat, committentes. Ut igitur in persona eius, quem ad vos destinare curavimus, plenius agnoscatis, quam et quantam de vobis sollicitudinem habeamus, ecce mittimus ad vos dilectum filium nostrum Gregorium de Crescentio, sancti Theodori^d diaconum cardinalem, apostolice sedis legatum, virum utique prudentia et honestate conspicuum ac nobis inter ceteros fratres nostros suis meritis exigentibus specialiter carum, commisso sibi plene legationis officio et concessa sibi plenaria potestate, ut evellat et destruat, edificet atque plantet, prout queque secundum datam sibi a deo prudentiam viderit facienda. Ideoque universitati vestre per apostolica scripta firmiter precipiendo mandamus, quatinus ipsum, immo verius nos in ipso, recipientes ylariter et honorifice pertractantes, eidem tamquam persone nostre intendatis et obediatis humiliter et devote ac ipsius salubria monita et statuta irrefragabiliter observetis. Alioquin sententiam, quam rationabiliter tulerit in rebelles, precipimus usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter^e observari. Datum Laterani, II kalendas ianuarii, anno quinto.^e

204. a) Epistulae in R haec superscriptio colore rubro scripta praemittitur: ,.. Lubescensi,

Raseburgensi, .. Szeriensi et Caminensi episcopis et abbatibus, prioribus et aliis ecclesiarum

35 prelatis per eorum dioceses constitutis. *Cum autem post epistulae textum adnotatum sit: ,In eundem modum episcopo Pragensi etc., superscriptionem hanc editioni nostrae praefiximus. —*

b) ,ipso^f eadem (?) manu superscr. R. — c) ,Theoderi^g R. — d) ,iuiolabilit^h R. — e) Sequ. in R:

,In eundem modum archiepiscopo Vbsallensi et suffraganeis eius et abbatibus, prioribus et aliis ecclesiarum prelatis in Vbsalensi provincia constitutis. In e. m. archiepiscopo Gnesensi et ab-

40 *batibus etc. In e. m. archiepiscopo Lundensi et aliis etc.*

1) *Prov. XXIV. 30, 31. — 2) Cf. Hebr. I, 7.*

(II) In eundem modum Olomucensi episcopo et abbatibus, prioribus^f et aliis ecclesiarum prelatis in Olomucensi diocesi constitutis.^f

205.

Emeramus, castellanus Znoimensis, monasterio in Louka ius patronatus ecclesiae in Přimětice donat.

[cc. 1220.]

5

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A).

(Chmel) Series fundationis Lucensis pag. 15 (fragm.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 117, num 109 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 296, num. 636.

Autographum manu quadam, quae iam in nulla alia charta in conspectum redit, exaratum est. — Charta notis temporis omnino caret, sed eodem fere tempore atque proxime sequens data esse videtur.

Omnibus presentes litteras inspecturis notum facio universis, quod ego Emrammus, miles et castellanus in Znoem, filius quondam domini Etley, pro remedio anime méé, patris et matris parentumque meorum dono, concedo et renuncio tibi, domino F.¹ abbati Lucensi, vice et nomine eiusdem ecclesie ius patronatus, quod adeptus sum ex fundacione ecclesie Primetitz; quam ecclesiam fundavi de licencia et mandato tuo^a fratrum tuorum in supradicta villa, que ad ecclesiam beati Nicholai in Znoem, que proprie est Lucensis, noscitur pertinere. Dono insuper et concedo atque renuncio omne ius et potestatem, quam habeo vel habere possem sive ex fundatione supradicte ecclesie, sive etiam in possessionibus, quas concessi supradicte ecclesie; quarum nomina sunt hec: manssum^b in eadem villa, secundum in villa Cvlcharuitz et partem de silva in Massovitz. Huius autem mee concessionis, donacionis et renunciacionis testes sunt hii: Lucas prior Lucensis ecclesie, Henricus camerarius, Gerardus cellararius, Wilhelmus Stragoviensis canonicus, Johannes parrochianus in Chetov. Ut autem hec mea donacio in perpetuum robur habeat firmitatis, has litteras mei sigilli feci munimine roborari.

Autographo appendet e scidula membranae fragmentum sigilli de cera naturali confecti, quod formae triangulae fuisse verisimillimum est. In sigilli medio scutum conspicitur, cuius insigne est caput tauri cum naribus anulo transfixis (insigne dominorum de Pernstein). Circumscripctio deflecta est.

204. f) ,prioribus — constitutis' in R tantum voce ,etc' indicantur. Sequ. adhuc: ,In e. m. Missinensi episcopo [Vid. Gersdorf, Urkb. d. Hochst. Meissen (Cod. dipl. Saxon. regiae II Hptth.) tom. I, pag. 84, num. 91]. In e. m. Noscensi episcopo et abbatibus etc.

35

205. a) Post hanc vocem ,et scribae incuria omissum esse, nemo non videt. — b) ita A.

1) Floriano.

206.

Robertus, episcopus Olomucensis, monasterio in Louka ius patronatus ecclesiae in Přimětice confirmat, petente Henrico Vladislavo, marchionē Moraviae.

In Přimětice 1220 —.

5 *Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A). — Apogr. saec. XV exstat in Matrica Lucensi ms., quae in eodem tabulario asservatur, pag. 51, num. 25 (B).*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 118, num. 110. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 297, num. 637.

10 *Autographum manu scribae, quem ,Robertus 6^a appellamus, exaratum est. — Testium nomina, quae in chartae fine indicantur, nescio qua causa intercedente praetermissa sunt. — Chartam post octobrem a. 1220 datam esse anni pontificatus demonstrant; nam vicesimus Roberti episcopi annus mense illo demum incepit.*

R., dei gratia Olomucensis episcopus, cunctis Christi fidelibus presentibus et futuris salutem in vero salutari.^a Noverint universi huius || scripti copiam 15 habituri, quod illustris marchio Moraie Wladizlaus, qui et Henricus nomine, ius patronatus ecclesie de || Primetiz pro remedio anime sue et predecessorum^b suorum ad intercessionem^c nobilis viri Immerammi, Znoymensis cas^d tellani,^d libere Lvcensi contulit monasterio, et nobis devote supplicavit, quatinus ex nostri iure officii iura spiritualia eidem monasterio confirmaremus. Nos igitur ipsius devocationem, 20 quam habebat circa loca religiosa, commendantes in Christo, donum altaris et omnia iura spiritualia^e eiusdem ecclesie in Primetiz cum decimis et aliis proven- tibus ad eandem ecclesiam pertinentibus domino Floriano, supra dicti monasterii Lvcensis abbati, et suis successoribus ad sustentationem fratrum inibi deo famu- lantium et subventionem pauperum concedimus in perpetuum et presentium 25 auctoritate confirmamus. Acta sunt hec anno gratie M^{CC}CXX in Primetiz, in die dedicationis ecclesie, pontificatus nostri anno XX, quoram^f testibus sub- scriptis, quorum nomina sunt hec:^g

Autographo appendet e filis sericis albis Roberti episcopi sigillum e cera naturali confectum, quod ad eandem formam revocandum est atque primum chartae num. 78 sigillum.

30

207.

Robertus, episcopus Olomucensis, monasterio in Louka ius patronatus quarundam ecclesiarum et decimas ad se spectantes de villis, quae ad ecclesias easdem pertinent, confirmat.

[cc. 1220.]

35 206. a) ,vero salt^a A; ,vero salvatore^b B. — b) genuine ,predes^c, sed statim inter scribendum corr. A — c) ,ionem^c in loco raso eadem manu eodemque atramento scr. A. — d) altera ,l^d eodem atramento superscripta est A. — e) prior ,a^e in loco raso ex ,l^e corr. A. — f) ita A. — g) nomina testium non sunt addita A.

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A). — Privilegium totidem verbis insertum est litteris Gregorii de Crescentio legati apostolici d. d. 1222 mart. 5. (C) — Aliud apographum exstat in Matrica Lucensi ms. saec. XV (in tabulario terrae Brunnensi) pag. 52, num. 28.

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 118, num. 111 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 297, num. 638 (exc.). 5

Autographum manu scribae, quem nota ,Robertus 3' (= ,Otakarus 5') signavimus, scriptum esse videtur. Chartam ab eodem auctore verbis contextam esse atque alia diplomata, quae ab eiusdem scribae manu profecta sunt, verisimillimum est. — Charta notis temporis caret, sed eodem fere tempore atque proxime praecedens, aut paullo post data esse videtur.

In nomine sancte et individue trinitatis. Ego R., Olomucensis episcopus, 10
abbati de Luca et fratribus eius. Cum nostre sit providentie illis providere, ¶
qui minus sibi sciunt consulere, et circa viros religiosos opus pietatis ubique
promovere, visum nobis fuit, ut beneficia ecclesiastica, que abbas et fratres sui
indebito modo hactenus possederant, nostra auctoritate et modo debito eis robur
dare et firmitatem. Ius itaque patronatus, quod habuit in ecclesiis ex concessione 15
principum, militum sive aliorum laicorum, ecclesias quoque cum decimis, quarum
hec sunt nomina: ecclesiam de Chatow, ecclesiam de Diakouich, ecclesiam de
Gobze, ecclesiam de Rokythnic, ecclesiam de Olexouich, ecclesiam de Domamil,
ecclesiam de Lodinnich, ecclesiam de^a Znoem, quas prius quasi per manus laicas
possederant, predecessorum nostrorum minime requisito consensu, eo quod tali 20
abusive acquisitioni de cetero renunciaverint, eis confirmamus. Confirmamus etiam
eis decimas ad nos spectantes de villis ad illas ecclesias pertinentibus, que proprie
sunt claustrorum; quas decimas vulgus credebat spectare ad preposituram Bolezla-
uensem, quam multis temporibus predecessors nostri possederunt et nos pos-
sidemus. Abbas personas idoneas episcopo representet, qui ab eo curam animarum 25
recipient, episcopo in spiritualibus, abbatii vero in temporalibus responsuri. Volumus
autem, ut abbas requirat integras decimas a suis parochialibus, et contradictores,
nisi resipuerint, excommunicatos denunciet. Et ne super hiis amodo possint gravari,
hanc nostre confirmationis paginam nostro sigillo^b fecimus muniri.

*Autographo appendent e filis lineis duorum sigillorum fragmenta, quae de cera naturali 30
confecta sunt. Primum sigillum erat ecclesiae Olomucensis eadem forma confectum atque
alterum chartae num. 78 sigillum. Alterum sigillum erat Roberti episcopi Olomucensis (idem
atque in num. 78).*

208.

*Vitko de Prčic monasterio Milevcensi villam Kojetín cum omnibus ad- 35
iacentibus vendit.*

Vletice 1220 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario castri Vorlik asservatur (A).

207. *a)* ,de' eodem atramento ex ,in' statim inter scribendum correctum est A. — *b)* altera
,l' fortasse ex ,δ' in loco raso eod. atramento correcta est A.

Erben, Reg. Boh. I. pag. 296, num. 634 (fragm.) — Sperl in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutsch. in Böhm. XXXVIII (1900) pag. 399 cum imagine phototypica.

Diploma manu quadam ignota scriptum in monasterio ipso confectum esse videtur.

Dicta vel gesta hominum sepelit vetustas temporum, si non fuerint scriptis
5 vel ydoneis testibus roborata. Sciant|| presentes et discant posteri, quod ego
Witco de Perchyc villam nominę Cogetin, quam pater meus beatę memorię
an||ticus Witco possedit pacifice, et ego possedi, vendidi conventui Milevcensi
cum omnibus adiacentibus, videlicet pratis, || silvis, agris, rivis, certis premonstratis
eiusdem ville terminis, et sub eadem pacę, sub qua ego et predecessores mei
10 possedimus, possidendum.^a Ad confirmandam igitur vendicionem meam, nę in
posterum ab aliquo inmutari possit, meas litteras super hoc predicto conventui
c[o]n[t]uli sigilli munimine roboratas. Hec acta sunt publicę in Wletic presentibus
his testibus: Pribizlaus de Wezckouic, Witco dę Clocot, Heinricus dę Nou
castro, Budiwoy filius Zauisę cum fratre Witconę, Nevhlaz filius Radim, Budi-
15 laus^b de Cowarov, Zwatomirus de Nemchiz, Dalebor de Radmiric, Bohuzlaus
de Z... on,^c Woco et Zacharias filii Witconis, Vitus plebanus de Predol, Siboto,
Johannes filius Dobronii, Hwal prefectus. Anno incarnationis dominice
MCCXX.

20 *Autographo appendet e filis sericis sigillum formae triangulae de cera naturali confectum,
in cuius medio depingitur figura viri stantis, tunica squamata induiti, qui manu dextra
vexillum, sinistra scutum tenet. In scuto et vexillo rosa cum quinque foliis depingitur.
Circumscrip̄tio: WITKO : DĘ : PL_A_NKINBERC.*

209.

Honorius III papa universo clero Bohemiae indicat conditiones, quas ad
25 controversiam inter Andream, episcopum Pragensem, et regem Bohemiae compo-
nendam magister Johannes de Scacario, regis procurator, proposuerit.

Laterani [1221] ian. 11.

30 *Apographum insertum est confirmationi Přemysli Otakari I regis s. d. (v. num. 212),
cuius exemplar servaverunt litterae Honorii III papae, Signiae 1223 iun. 22 datae, quarum
autographum in tabulario capituli metropol. Pragensis asservatur (B). — Alterum apo-
graphum exstat in Honorii III regestorum vol. III, quod in tabulario secreto Vaticano
(inter Reg. Vatic. tom. XI) asservatur, fol. 66^v, lib. V, ep. 335 (R).*

Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 86 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 120, num. 114. —
Erben, Reg. Boh. I, pag. 297, num. 639 (fragm. ex B). — H. Jireček, Cod. iuris Boh. I,
35 pag. 45, num. 28 A — Bullarium Roman. ed. Taur. III, pag. 378, num. 52 — Horoy,
Honorii III Opera, tom. III, pag. 639, num. 181 — Potthast, Reg. pontif., num. 6479 —
Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, num. 2970 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V,
num. 6427.

208. a) altera ,s' ex ,i' statim inter scribendum corr. A. — b) ,a' ex ,o' corr. A. — c) inter
40 ,Z' et ,on' tres fere litterae cum membrana destructa perierunt.

Honorius^a episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis^a abbatibus, prepositis, decanis et universis clericis per Boemiam constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.^b Questione super iurisdictione, decimis et aliis diversis articulis inter venerabilem fratrem nostrum Andream,^c Pragensem episcopum, et dilectum filium magistrum Johannem, procuratorem illustris regis et baronum Boemie,⁵ coram nobis diutius agitata, idem procurator ipsorum^d regis et baronum nomine recognovit et dimisit eidem episcopo^e et ecclesie sue omnem libertatem et omnem iurisdictionem,^f que sunt ecclesie Boemice^g sive de iure, sive per privilegia, sive per approbatam consuetudinem acquisite, et specialiter illas, quas iste rex per privilegia sua ecclesie iam dicte concessit, promittens, quod de iurisdictione^h rusti-¹⁰ corum, ad ecclesias sue diocesis pertinentium, coram dilecto filio nostro G.,ⁱ sancti Theodori diacono cardinali, apostolice sedis legato, vel alio, cui hoc committendum duxerimus,^j exhibebitur iustitie complementum. Dimisit etiam et recognovit memorato episcopo et ecclesie Boemice omnia spiritualia, institutiones, salvo patronis iure patronatus, et destitutiones, correctiones et iudicia clericorum¹⁵ et omnia alia spiritualia, inter que visitationem intelligimus et volumus comprehendendi, eo salvo, quodⁱ de Boleslaviensi,^k Melnicensi et Lutomiricensi preposituris^l exhibebitur iustitie plenitudo coram legato ipso vel alio, cui fuerit ab apostolica sede commissum. De decimis vero promisit regis nomine ac baronum,²⁰ quod plene ac integre solvent eas prefato episcopo et ecclesie sue ac aliis ecclesiis et personis ecclesiasticis, sicut de iure debentur, iustitia de populi decimis, tam de^m preteritis, quam futuris, coram eodem legato vel alio, cui hecⁿ commiserimus, facienda. Omnia quoque privilegia, tam Romanorum pontificum, quam imperatorum et regum Boemie ac ducum vel aliorum, ecclesiis concessa^o Boemicis, si extant,^p restituentur eis, quorum fuisse noscuntur, cum possessionibus,²⁵ que ad Pragensem et alias ecclesias et personas ecclesiasticas pertinere et esse ablate^q noscuntur. Quod si privilegia ipsius regis vel predecessorum suorum non extant,^p vel sunt forte deperdita, rex ante relaxationem sententiarum excommunicationis^r et interdicti, que sunt in ipsum et barones ac regnum eius prolate, eadem restaurabit^s secundum tenorem, quem dictus episcopus suo expresserit³⁰ iuramento. Si vero ea, que non sunt sua vel predecessorum suorum, sunt deperdita vel destructa, dabit operam bona fide, ut eadem restaurentur. Pro hiis autem in perpetuum^t observandis ante relaxationem sententiarum ipsarum prestatbitur ex parte regis et baronum sufficiens cautio secundum mandatum nostrum,

209. *a)* ,Honorius — filiis^t desunt R. — *b)* ,salut. — benedictionem^u desunt R. — *c)* ,Andream^v deest R. — *d)* ,ipsorum^w deest B. — *e)* ,episcopo eidem^x B. — *f)* ,iurisdictionem^y R. — *g)* genuine Boemie^z, sed ,c^z superscr. B. — *h)* ,iurisdictione^{aa} R. — *i)* ,duixerimus — eo salvo, quod^{bb} in loco raso, sed ead. manu scripta sunt B. — *k)* ,Bolezlauensi^{cc} B. — *l)* ,prepositis^{dd} R. — *m)* ,de^{ee} deest R. — *n)* ,hoc^{ff} R. — *o)* ,concessam^{gg} R. — *p)* ,estant^{hh} R. — *q)* ,ablataⁱⁱ R. — *r)* ,excommunicationum^{jj} R. — *s)* ,eidem restau||bit^{kk} B. — *t)* ,imptuū^{ll} R.

quod legato fecimus sepe dicto; qua prestita, dicte sententie relaxentur. Nos autem habentes rata predicta, ne quid eis desit ad robur plenarie firmitatis, de consilio fratrum nostrorum auctoritatem nostram adiecimus decernentes ea in perpetuum valitura. Nulli ergo omnino^u hominum liceat hanc paginam^u nostre 5 constitutionis infringere,^v vel ei ausu temerario contraire.^v Si quis autem hoc^x attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum.^x Datum Laterani, III idus ianuarii, pontificatus nostri anno quinto.

210.

10 *Honorius III papa Gregorio diacono cardinali, legato suo, cautionis a rege baronisque Bohemiae postulanda formam praescribit.*

Laterani [1221] ian. 23.

15 *Apographum insertum est litteris Přemysli Otakari I regis s. d. (v. num. 212), quorum exemplar servavit confirmatio Honorii III papae data Signiae 1223 iun. 22, cuius autographum in tabulario capituli metropolitani Pragensis asservatur (B). — Alterum apographum exstat in Honorii III regestorum volumine III, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XI) asservatur, fol. 80r, lib. V, ep. 404 (R).*

20 *Raynaldi Ann. eccl. ad an. 1221 n. 39. — Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 87 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 120, num. 115 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 298, num. 640 (frgm.) — H. Jireček, Cod. iuris Bohem. I, pag. 47, num. 28 B. — Potthast, Reg. pontif. num. 6525. — Pressutti, Reg. Honorii III, t. I, pag. 497, num. 3027 (reg.) — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6430.*

Honorius^a episcopus, servus servorum dei, dilecto filio^a G.¹, sancti Theodori diacono cardinali, apostolice sedis legato, salutem^b et apostolicam benedictionem.^b Formam cautionis, quam a rege^c et baronibus Boemie a te recipi volumus pro questione, que inter ipsos et Pragensem episcopum super iurisdictione^d ac aliis articulis vertitur, tibi presenti pagina duximus exprimendam. Rex et frater ac primogenitus^e eius prestabunt corporaliter iuramentum et sub certa pena dabunt fideiussores de regno et etiam^f extra regnum. Maiores 30 vero barones regni prestabunt similiter pro se ac pro aliis iuramentum et nichilominus sub certa pena dabunt fideiussores in regno. Et si forsitan rex vel successores ipsius per se vel per submissos aliquos contravenerint et requisiti non emendaverint infra certum terminum, eisdem a te vel ab^g alio legato seu

35 *209 u) ,omnino — paginam^u tantum compendio ,etc^u indicantur R. — v) ,infringere — contraire^v tantum compendio ,etc^v indicantur R. — x) ,hoc — incursum^x tantum compendio ,etc^x indicantur R.*

210. *a) ,Honorius — filio^a desunt R. — b) ,salut. — benedictionem^b desunt R. — c) ,a rege^c B. — d) ,iurisdictione^d R. — e) ,et frater ac primogen.^e B. — f) ,etiam^f deest B. — g) ,ab^g deest B.*

1) *Gregorio de Crescentio.*

delegato sedis apostolice assignandum, vel si barones aut^h successores eorum contravenerint per se vel etiam per submissos et ipse rexⁱ vel successores eius requisiti eos ad satisfaciendum infra certum terminum, sicut supra dictum est assignandum eisdem, non compulerint iuxta posse, pena continua^k committatur;^l qua soluta, nichilominus satisfacere teneantur.^m Quod si vel penam solvere vel ea soluta satisfacereⁿ recusaverint, post primam vel^o secundam ammonitionem excommunicationis in ipsos et in terram interdicti sententie proferantur, eadem lege servanda circa barones, qui fuerint in ipso negotio transgressores. Hanc autem cautionem convocatis vicinis episcopis^p et prelatis cum ea solemnitate recipies, quam ipsum negotium videris postulare. Datum Laterani, X kalendas 10 februarii, pontificatus nostri anno quinto.

211.

Honorius III papa ecclesiae sanctae Mariae (aut sancti Thomae) in Osek reliquias sanctorum in die dedicationis ipsius ibidem recondendas transmittit omnibusque vere poenitentibus, qui ecclesiam eandem die dedicationis aut infra 15 octavas aut anniversario eius visitaverint, indulgentias quadraginta dierum concedit.

Laterani [1221] apr. 21.

Apographum saec. XVII medii exstat in libro, qui inscribitur „Damascus ex cubiculo abbatis“, pag. 239 in tabulario monii. Osek (B). Alterum apographum praebet Liber privilegiorum 20 mon. Osec. anno 1693 scriptus, pag. 184 (C). Aliud apographum servavit Historia mon. Ossecensis ab fr. Malachia Welcker saec. XVIII ex. conscripta, quae in eiusdem monasterii tabulario asservatur, fol. 14^v (D). — Excerptum exstat in Honorii III regestorum volumine III, quod in tabulario Vaticano secreto (inter Reg. Vatic. tom. XI) asservatur, fol. 109^v, lib. V, ep. 536 (R). 25

Sartorius, Cistercium bis tertium, pag. 1012 (reg.) — Manrique, Annales Cisterc. IV, pag. 224 (ex R, perperam pontif. a. sexto) = Horoy, Honorii III Opera, tom. IV, pag. 340, num. 118 — Potthast, Reg. pontif., num. 7001 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. I, num. 3263 et tom. II, num. 4827 (perperam ad a. 1223).

Honorius episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis^a universis Christi 30 fidelibus, presentem^b paginam inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem.^c Cum ecclesie sancte Marie^d de Ozzech,^e Cisterciensis ordinis, de reliquiis gloriosissimorum martyrum Cosme, Sebastiani et Fabiani ac Cypriani et beate Petronille virginis et quorumdam aliorum sanctorum duxerimus trans-

210. ^{h)} ,vel^f B. — ⁱ⁾ post hanc vocem duo fere litterae erasae sunt B. — ^{k)} ,continuo^g B. — 35 ^{l)} ,comitatur^h R. — ^{m)} ,qua soluta — teneantur^h desunt B. — ⁿ⁾ ,ere^h in loco raso scr. B. — ^{o)} ,et^h R. — ^{p)} ,episcopis vicinis^h B.

211. ^{a)} ,Honorius — filiis^h desunt R. — ^{b)} ,praesentem^h et similiter infra ,ae^h pro simplici ,e^h B, C, D. — ^{c)} ,salutem — bened^h desunt R. — ^{d)} ,sancti Thome^h R. — ^{e)} ,Ozzeck^h C; ,Ossek^h B. 40

mittendas, ut in die dedicationis eiusdem ibi cum digna veneratione condantur: volentes fideles ad devotionem eorundem excitari sanctorum et eorum patrocinis communiri, omnibus vere penitentibus et confessis, qui die ipsius dedicationis vel infra octavas seu etiam in eiusdem dedicationis anniversario ad ecclesiam 5 ipsam cum devotione accesserint, quadraginta dies de iniunctis sibi penitentiis, de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, misericorditer relaxamus. Datum Laterani, XI kalendas maii, pontificatus nostri anno quinto.

212.

10 *Přemysl Otakarus I rex et barones Bohemiae pactionem, quam procurator eorum mag. Johannes de Scacario in Romana curia cum episcopo Pragensi eorum nomine init, et cautionem praestandam ratam faciunt; episcopo integrum securitatem concedunt eique totius episcopatus possessionem in manus legati apostolici 15 restituunt.* [1221 apr.—mai.]

Apographum insertum est confirmationi Honorii III papae datae Signiae 1223 iun. 22, cuius autographum in tabulario capituli metropol. Pragensis asservatur (A).

Erben, Reg. Boh. I, pag. 298, num. 641 (fragm.) — H. Jireček, Codex iuris Bohemici I, pag. 47, num. 28 C.

20 *Litterae temporis nota omnino carent, sed mense fere aprilii aut maio, post Gregorii cardinalis adventum datae esse videntur. Dudík, Mähr. allg. Gesch. V, pag. 138, not. 1 minus recte litteras post epistulam papae die 19 iun. ad Gregorium cardinalem missam (v. num. 215) confectas esse putat.*

O.,¹ dei gratia rex, et barones Boemie universis presentem paginam inspec-
25 turis salutem in Domino. Universitati vestre tenore presentium facimus mani-
festum, quod nos approbamus et rata habemus omnia, que a procuratore nostro
magistro Johanne de Scacario in Romana curia cum episcopo Pragensi sunt acta,
que in tenore compositionis subscripte plenius continentur. Cuius tenor est talis:
Honorius episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis abbatibus, prepositis, decanis et universis
30 clericis per Boemiam constitutis etc.² Parati etiam sumus cautions pro predicta com-
positione servanda prestare, que in litteris Romani pontificis confectis exinde
continentur. Quarum tenor est talis: Honorius episcopus, servus servorum dei, dilecto
filio G.,³ sancti Theodori diacono cardinali, etc.⁴ Concessimus etiam integrum securitatem
et plenam episcopo predicto et suis omnibus ac rebus eorum, data fide in ma-
35 nibus venerabilis patris nostri domini G., sancti Theodori diaconi cardinalis,

212. 1) Otacarus. — 2) Sequuntur litterae Honorii III papae dd. Laterani 1221 ian. 11 totidem verbis transcriptae (v. num. 209). — 3) Gregorio de Crescentio. 4) Sequuntur litterae Honorii III papae dd. Laterani 1221 ian. 23 (v. num. 210).

apostolice sedis legati, et pacis osculo^a vice et nomine iuramenti. Possessionem autem totius episcopatus Pragensis cum ablatis omnibus a die compositionis prefate restitui fecimus in manus domini cardinalis. Ad cuius rei perpetuam firmitatem has litteras conscribi fecimus et nostrorum sigillorum munimine roborari.

5

213.

Henricus Vladislavus, marchio Moraviae, monasterio Velehradensi villam suam Žalkovice et medium silvam Rašín libere possidendam donat.

In Velehrad 1221 iun. 12.

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnensi assertatur (A).

10

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 121, num. 117 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 299, num. 643 (reg.).

Autographum manu scribæ, quem nota ,Vladislavus 3^c designamus, exaratum est; quem quidem scribam monasterii Velehradensis monachum fuisse verisimilis est coniectura.

In nomine sancte et individue trinitatis amen. Nos Heinricus, qui et Wladzlaus, miseracione divina marchio Moraie, claustro || sancte Marie in Welherad^a Cysterciensis ordinis et omnibus ibidem degentibus in perpetuum. Quoniam generacio preterit et generacio advenit || et actiones humane sollempniter celebrate propter incertos rerum et temporum eventus sollent cum tempore defluere et a memoria reseca||ri, necesse est, ut ea, que sub tempore gerutur,^b litteris et testibus perhennentur. Noscat igitur tam presens hominum etas quam successura posteritas, quod inter ceteras donaciones, quas ob reverenciam beate virginis Marie fecimus cenobio in Welherad,^a pedium sive villam nostram Schucowicz cum pratis, pascuis, virgultis, agris cultis et in cultis contulimus, addita eciam medietate silve Rassin cum limitibus suis, ut in ipsa silva sicut in omnibus aliis suis 25 silvis et aquis liberam habeant potestatem, ut nullus in pascuis, in piscacione, in venacione eos presumat inquietare; sed nec venator aliquit^c sibi vendicet iuris, verum omnem utilitatem undecumque provenientem cenobium illud libere et absolute possideat. In rei geste robur perpetuum presens privilegium sigilli nostri caractere consignantes; testes, qui huic actioni interfueru[n]t, nominetenus 30 subscribendo: Bertherus de Vrene, Teodericus de Saderer, Szwoyze dapifer, Petrus pincerna, Adalbertus de Kaniz, Werso camerarius, Wilhamus de Znoym, Lutobor de Znoym, Victor de Olomuc,^d Andreas marscascus, Nicolaus, Doben, Szidobor, Paulik de Wasan, Hirze filius Kanimiri, Virchozlaus, Vidko, Dluhomilus, Heroldus, magister Arnoldus Pragensis,^e Thomas de Olomuc,^d Mathias de Ywansiz, Grgorius. Acta sunt hec anno Domini M^oCCXXI, II idus iunii. Datum Welherad.^a

Sigillum, quod autographo appendebat, iam avulsum desideratur.

212. a) ,obsculo' A.

213. a) ,Welh'ad' A. — b) ita scriptoris incuria A. — c) ita A. — d) ,Olom' A. — e) ,pragñis' A,

214.

Honorius III papa Gregorio, diacono cardinali, legato suo, Andrea Pragensi episcopo petente mandat, ut inquirat, num ecclesia Pragensis in metropolitanam promoveri et in dioecesi eius plures episcopatus constitui possint.

5

Laterani [1221] iun. 19.

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine III, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XI) asservatur, fol. 147^v, lib. V, ep. 735 (R). — Alterum apographum praebet Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur, pag. 270 (C).

- 10 *Raynaldi Ann. eccl. ad a. 1221 n. 29. — Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 90 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 122, num. 118. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 299, num. 644 (frgm. ex R) — Potthast, Reg. pontif., num. 6689 — Pressutti, Reg. Honorii III. t. I, pag. 565, num. 3476 (reg.) — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6467.*

G.,¹ sancti Theodori diacono cardinali, apostolice sedis legato.^a Venerabilis frater noster Pragensis episcopus humiliter postulavit a nobis, ut an metropolis in Pragensi ecclesia et utrum plures episcopatus in dioecesi possint sua constituи, per te mandaremus inquiri. Sic enim, ut episcopus ipse proponit, status libertatis ecclesiastice in terra illa roborari valebit; quod attendens felicis recordationis Innocentius papa predecessor noster, suis supplicationi huiusmodi^b auribus inclinatis, in parte super hoc procedere procuravit. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus de singulis huius negotii circumstantiis sollicite ac prudenter inquirens, quod circumspectio tua reppererit, per litteras tuas nobis studeas fideliter intimare. Datum Laterani, XIII kalendas iulii, pontificatus nostri^c anno quinto.

25

215.

Honorius III papa Gregorio diacono cardinali, legato suo, mandat, ut episcopo Pragensi locum idoneum et securum ad colloquium cum rege et baronibus Bohemiae habendum prospiciat.

Laterani [1221] iun. 19.

- 30 *Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine III, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XI) asservatur, fol. 147^v, lib. V, ep. 736 (R). — Alterum apographum praebet Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur, pag. 270 (C).*

- 35 *Raynaldi Annal. eccl. ad an. 1221 n. 39. — Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 91 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 123, num. 119. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 299, num. 645 (frgm.) — Potthast, Reg. pontif., num. 6690. — Pressutti, Reg. Honorii III, t. I, pag. 565, num. 3477 (reg.) — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6468.*

214. a) Superscriptio colore rubro scripta est R; ,Eidem super eodem' epistula inscribitur in C. — b) ,huiuscemodi' C. — c) ,pontif. nostri' deest R.

40

1) *Gregorio de Crescentio*

Honorius, episcopus^a servus servorum dei^a dilecto filio^b Gregorio, sancti Theodori diacono cardinali, apostolice sedis legato, salutem et apostolicam benedictionem.^c Quia venerabili fratri nostro ..^d Pragensi episcopo propter regem et barones Boemie periculum nimis existeret in loco litigare suspecto, decet te,^e cuius circumspectioni persone sue securitatem commisimus, pro nobis 5 et te ipso ac eodem episcopo super hoc sollicite providere. Quocirca discretioni tue per apostolica scripta mandamus, quatinus de competenti loco et seculo, unde nullum timeatur periculum, provideas episcopo memorato. Datum La-
terani, XIII kalendas iulii, pontificatus nostri anno quinto.^f

216.

10

Litterae de pacis inter Otakarum, regem Bohemiae, et Andream, episcopum Pragensem, restituendae conditionibus.

In monte Schatzberg 1221 iul. 2.

*Autographum in membrana scriptum in tabulario archiepiscopatus Pragensis asser-
vatur (A).*

15

*Emler, Reg. Boh. II, pag. 1157, num. 2642. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V,
num. 9997 f. g.*

Pateat omnibus litteras inspecturis presentes, quod anno Domini M^{CCCXXI}, VI nonas iulii et tercia die colloquii, residente venerabili patre domino G.¹ de Crescentio, sancti Theodori diacono cardinali, apostolice sedis legato, in 20 monte Scach² et constitutis ibidem illustri rege Boemie cum baronibus nec non et domino Pragensi episcopo ibidem constituto, dominus Pragensis episcopus cepit supplicare et instare domino legato, ut in publicum legi faceret acta processus vel saltem prothocolla; qui post multas preces non potuit optinere. Peciiit etiam, ut in recipienda caucione barronum sequeretur formam apostolici mandati. 25 Ad quod predictus dominus cardinalis respondit: ,Super hoc sit salvum tibi ius et quicquid de iure poterit esse salvum.' Peccit etiam, ut possessiones, que plu-
rime sunt, cum privilegiis redderentur, et precipue ille possessiones, quas idem rex donaverat per privilegia sua et postmodum una cum privilegiis suis abstulerat; que restaurare debebat. Tunc venerabilis pater dominus legatus respondit: 30 ,Procedas ad privilegia, si tu vis.' Petente etiam quodam iuris perito ipsius epi-
scopi, ut super hoc sibi audientia preberetur, ipse pater respondit: ,In hoc audi-

215. a) pro ,episcopus — dei' perperam ,papa' scribit C. — b) ,fratri' C. — c) ,sal. et ap. ben.^c addidi. In R epistulae superscriptio tantum voce ,Eidem^c indicatur. — d) ,Andree' C. — e) ,te'
deest C. — f) ,Dat. Lateran. ut supra' R; supplevi e registri ep. 735.

35

216. 1) Gregorio. — 2) Šembera in Památky archaeologické IX pag. 195 sq. montem hunc esse „Schatzberg“ apud Rugelsdorf inter Retz et Seefeld in Austria inf. recte exponit; v. et. Berichte u. Mitth. des Alterthumsvereins zu Wien XIII (1873) pag. 10 sq.

entiam non prestabo.^c Et cum instaret dominus episcopus, quod non sufficiebat sibi restitui pergamenum et incaustum, quod temerarium et absurdum videbatur super his iuramentum prestare: ad hoc venerabilis pater predictus respondit, quod ad exprimendum tenorem privilegiorum sine dilacione procederet idem 5 dominus episcopus, nec populum retineret sub vinculo interdicti. Unde timens idem dominus episcopus offendere ecclesiam Romanam, voluntati eius non fuit ausus obviare; sed invocato testimonio omnium prelatorum, qui presentes aderant, quod non audiebantur advocati sui et quod de nullis possessionibus suis aliquis tractatus premittebatur, et maxime de illis, que in privilegiis continebantur, 10 quorum tenor a se exprimi debebat, dixit: „Domine cardinalis, supplico, ut provideatis famé^a et periculo Pragensis ecclesie; queratis, si extant aliqua privilegia, super quorum tenore me oportet iurare.“ Tunc dominus cardinalis in presentia predicti domini regis et primogeniti eius ac venerabilium patrum Wratislaviensis,^b Olomocensis, Nitriensis^d episcoporum et prelatorum ac canonicorum 15 Pragensis capituli et aliorum prelatorum et clericorum Pragensis et Pattaviensis diocesum et omnium aliorum, tam baronum Boemie, quam Austrie, cepit querere, si aliqua privilegia Pragensis ecclesie extarent, ut in medium proferentur; vel si etiam aliquis sciret aliquid^b de privilegiis deperditis Pragensis ecclesie, diceret, vel si ea^c haberet, exhiberet eadem in continenti; postmodum enim si aliquis aliquid 20 maliciose vellet inde proponere, non debet nec poterit audiri. Et tunc responsum fuit cum adiuratione domino cardinali, quod non haberent ea, nec aliquid scirent de eisdem. Et dixit dominus rex: „Juret dominus episcopus et ego libenter ea restaurabo.“ Tunc dictus dominus episcopus volens nolens ad tenorem privilegiorum processit dicens: „Dico quod ecclesia Pragensis habuit privilegium, cuius 25 tenor erat, dominum meum regem Boemie dare Pragensi episcopatui et ecclesie et hominibus tam ipsius episcopatus quam ecclesie omnem libertatem et remittere ipsi episcopatui et ecclesie et hominibus eorum omnem exactionem sive inquietacionem, vendicionem, naroch, zuod, hlava, wrez, collectas generales, edificaciones castrorum, fossata, preseca, prouod, narez et omnia alia gravamina; et 30 si quis de hominibus episcopatus vel ecclesie Pragensis furtum vel rapinam vel aliam huiusmodi grandem culpam perpetraverit, perpetrator criminis potestatis sententie subiacere debeat, et facultates ipsius debebit habere ecclesia vel episcopatus Pragensis, cuius homo erit. Item si quis homicidium in bonis episcopatus vel ecclesie Pragensis perpetraverit et homicida evaserit, consanguinei 35 occisi reum iure terre perquirant; ita tamen, quod homines ecclesie et episcopatus Pragensis indempnes permaneant. Item dico, quod erat aliud privilegium, in quo continebatur idem et quedam alia, que ad presens de consilio et voluntate domini cardinalis pro bono pacis subticeo, ita tamen, quod per hoc nichil iuris

216. ^{a)} ,faméé‘ A; fortasse ,fame mee‘ corrigendum est. — ^{b)} ,aliquid‘ eadem manu superscriptum A. — ^{c)} ,ea‘ ead. manu superscriptum A.

3) Laurentii. — 4) Johannis.

Pragensi ecclesie depereat; quod in primo hoc addito, quod Podiwin, quod aliquando fuerat ecclesie Pragensis, ipsi episcopatui idem dux, modo rex, donaverat.⁴ Et hanc formam iuramenti suprascriptam dominus cardinalis fecit legi coram rege, presentibus prelatis Pragensis capituli et multis aliis tam prelatis quam baronibus Pragensis diocesis. Qua expressa, dictus dominus episcopus per iuramentum cepit supplicare eidem venerabili patri domino legato, ut de aliis articulis ibidem positis, qui in se litigia continebant et ecclesie lesionem, debitam provisionem adhiberet. Qui dixit, quod nichil aliud restabat, nisi relaxare sententias, ex quo super tenore privilegiorum erat prestitum iuramentum. Et iterato cepit episcopus supplicare, quod quoad populum interdicti sententiam non relaxaret, cum populus esset propter offensam interdictus et nondum satisficerat; cum etiam pro omnibus baronibus caucio non esset generalis prestita, sed quidam caverant pro quibusdam, antequam caucio, que minus sufficienter prestita fuerat, corrigeretur, vel per meliorem ordinacionem institueretur, differet sententias excommunicationis et interdicti; regem tamen et barones, qui caverant, pro bono pacis, licet de particulari relaxacione nichil in autentico diceretur, ibidem absolveret. Preterea cum cancellarius⁵ loqueretur domino cardinali, pecuit dominus episcopus a domino cardinali, quod non loqueretur ei, quia ipse erat de principalibus excommunicatis eius, et cepit ei instanter dicere: „Domine, hic sunt excommunicati mei, et maxime, quos dominus papa noluit absolvere; ne forte ipsi vel alii eis similes, qui absentes sunt, dicant, quod ego maliciose subtraham eis absolucionem, sciatis, quod paratus sum ipsis, si pecierint, secundum formam canonicam beneficium absolucionis prestare.“ Sed idem venerabilis pater dominus cardinalis, nullo tractatu premisso super his articulis, qui in autentico positi in se litigia continebant, nec super hoc, quod inimicicie super hoc exorte soperentur, nec qualiter animi regis et baronum se ad pacem et dilectionem mutuam inclinarent, precibus eiusdem domini episcopi postpositis, processit et sentencias relaxavit.

Hec^d acta nos duo magistri Gregorius Cathaniensis et Heinricus Cenomanensis clerici ad hec constituti et rogati diligenter conscripsimus. Et cum sigilla a predictis episcopis et aliis prelatis ad hec appendi peterentur, responderunt maiores prelati fere omnes, quod dominus cardinalis sigilla eorum ad se receperat. Quidam tamen, quorum sigilla recepta non fuerant, presenti scripto cum subscriptionibus suis sigilla sua appenderunt dicentes:^d

Ego^e Heinricus, Ardicensis prepositus, Ego Sifridus, prepositus Monasterensis, 35 hiis interfui et subscripsi et sigillum hiis interfui et subscripsi et sigillum meum apposui.

216. ^{d)} Hec — dicentes atramento magis obscuro, sed eadem manu atque prior litterarum pars scripta sunt A. — ^{e)} Omnes quae subsequuntur subscriptiones manibus praelatorum propriis factae sunt.

Ego Vlricus, prepositus^f sancti Nicolai Patauiensis, hiis interfui et subscrispi et sigillum meum apposui.

Ego Walterus, prepositus de Numburghc,
5 his interfui et supscrispi^g et sygillum
meum apposui.

Ego Vecelinus, abbas de Cotuico, his
interfui et subscrispi et sigillum aposui.^g

Ego Geberhardus,^h de Valle Liliorum
abbas, his interfui et subscribo et sigillum
meum appono.

*Autographo appendent e scidulis membranae decem sigilla fracta et attrita, quae de cera naturali confecta sunt. In primo sigillo formae rotundae (diametros fere 55 mm) sacerdotis figura pectore tenus expressa conspicitur, qui utraque manu librum tenet; circumscrip-
10 + HEC//ACENS//IE. — 2) Parvulum fragmentum. — 3) Sigillum rotundum (diametros 34 mm), in quo sacerdos depingitur manu sinistra librum, dextra pedum tenens; circumscriptio: //IGILLVM ABBIS D//E//. — 4) Parvulum fragmentum sigilli formae ex longo rotundae, cuius circumscrip-
15 tio est: //MONA//. — 5) Sigillum formae ex longo rotundae, in quo depingitur figura sacerdotis, qui utraque manu librum tenet. Circumscrip-
+ SIG' VLRICI P.....NICOLAI PATAV. — 6) Parvulum fragmentum, in quo s. Maria Christum infantem in manibus gestans depingitur. — 7) Fragmentum sigilli formae ex longo rotundae, in quo depingitur sacerdos manu sinistra pedum tenens; circumscriptio:
20 //SIGILLV//. — 8) Fragmentum sigilli formae ex longo rotundae, in quo conspicitur figura sacerdotis in solio sedentis, qui manu dextra ad benedicendum elevata, sinistra pedum tenet; circumscriptio: SIGILLVM ABBATI//ANCTA CR//. — 9) Parvulum fragmentum. — 10) Sigillum formae ex longo rotundae, valde attritum, in quo figura quaedam sedens expressa esse videtur.*

217.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, ecclesiae Pragensi libertates renovat
25 eique castrum Podivín restituit.

In monte Schatzberg 1221 iul. 2.

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropolit. Pragensis asservatur (A). — Diplomatici verba hiis confirmationibus inserta sunt: litteris Honorii III papae datis Laterani 1223 maii 11 (B) et Signiae 1223 iun. 26 (C); confirmationi Venceslai I datae Pragae 1249 iul. 20 (D) et confirmationi Karoli IV datae Pragae 1352 maii 12 (E), quae omnes in eodem tabulario asservantur.

*Bartholdus Pontanus a Braitenberg, Bohaemia pia, pag. 62 et 87. — Paproczky, Diadochos lib. I, pag. 339. — Goldast, De Boh. regni iuribus commentarii, App. docum. (ed. 1627) pag. 52, (ed. 1719) col. *65 num. 36 (ex E) — Balbin, Miscellanea hist. regni Boh. dec. I, lib. VI, pag. 51, num. 39 (ex E). — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 123, num. 120 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 300, num. 646 (fragm. ex A). — H. Jireček, Cod. iuris Bohem. I, pag. 48, num. 28D. — Imaginem phototypicam confirmationis Karoli IV dedit Lindner in: Kaiserurkunden in Abbildungen fasc. V, tab 5.*

Autographum manu scribae, quem nota ,Otakarus 15' signavimus, exaratum est; de quo quidem scriba vid. prooemium diplomatici num. 196. — Diploma ab Hermanno regis notario verbis contextum est, qui in ipso conficiendo nonnulla e litteris de pacis conditionibus in monte Schatzberg conscriptis (v. num. 216) ad verbum descriptsit. — In extrema auto-

216. ^f) ,ppoñt⁹ A. — ^g) ita A. — ^h) ,h' ex ,a' statim inter scribendum corr. A.

graphi parte, quae verbis ,Testes autem sunt incipit, litterae artius ad se accedunt et ultima linea membranae replicatae marginem evitat, ita ut verisimile sit membranam sigillo instructam esse, antequam autographum scribi coeptum sit. — In temporis nota dies ad mandatum pertinet, quo notarius diploma conscribere a rege iussus est; ad quod mandatum etiam testes referuntur.

5

¶ In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Nos Otacarus, dei gracia Boemorum rex, universis Christi fidelibus presentis privilegii^a litteras inspecturis. ¶ Humane nature condicio semper trahit ad se hominis miseriam et defectum, et quanto plus homo in hoc mundo foris transitoriis rebus involvitur, tanto magis virtus interior enervatur. Unde veram credimus salubris consilii 10 medicinam, ut sicut quis cadit per vicium, sic assuescat resurgere per virtutem, maxime ius restituens alienum, quod nullum posse absque peccato et mortis interitu detinere credere pure^b possumus et debemus. Hinc est igitur, quod universos volumus non latere, quod cum inter nos et venerabilem patrem dominum Andream Pragensem episcopum super libertate Pragensis ecclesie et aliis articulis apud examen sedis apostolice questio verteretur, per sanctissimi patris domini Honorii tertii, summi pontificis, providenciam de voluntate parcium est statutum, ut deperdita privilegia nostra et antecessorum nostrorum, quorum tenorem idem episcopus suo iuramento probaret, nos restaurare Pragensi episcopatui et ecclesie deberemus. Pro quo siquidem et aliis adimplendis cum venerabilis 20 pater dominus Gregorius de Crescencio, sancti Theodori diaconus cardinalis, in regno Boemie legacionis officio fungeretur, et idem episcopus in ipsius venerabilis patris domini legati presencia, multis astantibus episcopis, abbatibus, aliis ecclesiarum prelatis et maioribus baronibus regni nostri secundum tenorem infra positum prestiterit iuramentum, nos omnia, que iuravit, adimplere volentes, episcopatui et ecclesie Pragensi privilegium deperditum taliter restauramus: Ad honorem 25 igitur dei patris et beatorum martirum Viti, Wencezlay et Adalberti patronorum^c nostrorum pro remissione peccatorum et antecessorum nostrorum omnium animabus concedimus et donamus Pragensi episcopatui et ecclesie et hominibus tam ipsius episcopi quam ecclesie omnem libertatem et remittimus ipsi episcopatui et ecclesie et hominibus 30 eorumdem omnem exactionem sive inquietacionem, vendicionem, naroc, zwod, hlauam, wrez, collectas generales, edificationes castrorum, fossata, presecu, prouod, narez et omnia alia gravamina. Et si quis de hominibus episcopatus vel ecclesie Pragensis furtum vel rapinam vel aliam huiuscmodi grandem culpam perpetraverit, perpetrator^d criminis sentencie regie potestatis subiaceat et Pragensis ecclesia vel episcopatus, cuius homo erit, ipsius vendicet facultates. Si quis etiam in bonis epi- 35 scopatus vel ecclesie Pragensis homicidium presumpserit perpetrare, et homicida evaserit, consanguinei interficti reum iure terre perquirant; ita tamen, quod homines ecclesie et episcopatus * conserventur indempnes. Podiuin etiam, quod aliquando eiusdem fuit ecclesie, cum omnibus iuribus suis, accessionibus et pertinenciis de regia munificencia eidem ecclesie

217. a) altera ,i' minori caractere serius addita est A. — b) genuine ,iure', sed corr. A. — 40

c) genuine notarius scripsit ,pato', sed ,o' statim in ,r' correxit A. — d) ,ppetor' A.

concedimus et donamus. Ad huius igitur nostre restauracionis, concessionis et donacionis noticiam et inviolabile firmamentum coram infra positis testibus presens privilegium per manum Hermanni, notarii et capellani nostri, fecimus fieri et ipsum sigilli nostri munimine mandavimus insigniri anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo vicesimo primo, VI nonas iulii, indictione nona, in monte Scac, presidente 5 in Romana ecclesia ^e domino Honorio tercio, regnante vero in imperio domino Friderico, in presencia domini Gregorii de Crescencio, sancti Theodori diaconi ^f cardinalis, apostolice sedis legati.^g Testes autem sunt hii: dominus Robertus episcopus Olomucensis, dominus Johannes Nitriensis episcopus, dominus Laurencius Wratizlauiensis episcopus, dominus Lupoldus Austrie et Stirie dux, comes Conradus 10 de Ardek, dominus Poppo prepositus Bambergensis, Dluhomil abbas de Breunov, Hermannus abbas de Wilalmov, Rinerius abbas de Insula, Johannes abbas de Gradist, Bertoldus abbas de Stragov, Gerlacus abbas de Mileusk, Gwilelmus abbas de Siloa, Hermannus abbas de Lutomizl, Bonifacius abbas de Gradist, Florianus abbas de Luca, Wernerus abbas sancte Crucis, Valterus prepositus 15 Numburgensis, Veclo abbas de Cotuico, Gebardus abbas de Linuelde, Marquardus abbas de Zuetla, Henricus ducis Austrie notarius, Marquardus prepositus sancti Ipoliti; Bauarus, Budiuog, Boruta, Jaros, Witco, Henricus frater eius, Bohuzlavus, Suatozlaus, Sulizlaus, Holac, Diuis barones Boemie.

20 *Autographo appendet e filis sericis coloris flavi et rubri sigillum Otakari regis de cera naturali confectum, idem atque in num. 57.*

218.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Zwettl praedium ,Sahar' a Friderico, duce Bohemiae, quondam donatum confirmat.

In Svitavis 1221 —.

25 *Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii in Zwettl (in Austria Inf.) asservatur (A).*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 120, num. 160 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 301, num. 647.

Autographum scriba, quem nota ,Otakarus 15' signavimus, manu sua exaravit; de quo vid. num. 196. — Diplomatici verba Hermannus regis notarius composuit.

30 *¶ In nomine sancte et individue trinitatis. Otacarus, qui et Premizl, || dei gracia rex Boemorum, tam presentibus quam futuris in perpetuum. ¶ Contingit plerumque temporis per processum donaciones legitimas factaque hominum celebrata sollemniter immutari, nisi vivaci page inserantur et testimonio proborum hominum ac sigillatis inveniantur litteris roborata, ut cum in ambiguum*

35 *217. e), a^c ex ,e^c statim inter scribendum corr. A. — f) ex ,diacono^c eodem atramento corr. A. — g) Quae subsequuntur usque ad finem litteris magis compressis scripta sunt, praeterea ultima linea diplomatici membranae plicaturam defugit.*

devenerint, conspectui vivencium presententur, et tunc quasi ad presens acta cuilibet dilucide apparet. Notum itaque facimus presentibus et futuris, ad quos presens pagina pervenerit, quod nos pro salute ac remedio anime nostre atque omnium nostrorum parentum contulimus et donavimus deo et ecclesie sancte Marie in Swetla ad usum abbatis et fratum ibidem Domino famulancium predium 5 quoddam, quod vulgariter Sahar appellatur, cum omnibus suis pertinenciis, campis, pratis atque silva, quemadmodum frater noster felicis memore^a dux Fridericus eisdem contulerat iure hereditario in perpetuum possidendum¹; ita tamen, quod ipsam silvam non extirpent ad terre nocumentum. Ut autem hoc solleme factum nostrum robur obtineat perpetue firmitatis, presens scriptum nostri sigilli muni- 10 mine fecimus roborari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre donationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis vero hoc facere attemptaverit, si par noster est, indignacionem omnipotentis dei incurrat et tradatur perpetuis ignibus cruciandus; si autem minor nobis, regali camere C marcas argenti pro pena componat. Actum in Switauis anno incarnationis dominice 15 millesimo CCXXI, indictione IX, in presencia horum omnium, quorum nomina subsequuntur: Robertus episcopus Olomucensis, Wladizlavus^b marchio Moraie, Wencezlaus et Wladizlaus, filii domini regis Premizl, Arnoldus prepositus Wisegradensis, Eppo Pragensis prepositus, Benes, Witco, Henricus frater eius, Jaros, Budiuog, Colda, Diuis, Castolov. Ego quoque Hermannus, prefati regis notarius, 20 interfui et ex ipsius precepto conscripsi ut superius continetur.

Autographo appendet e scidula membranae Otakari regis sigillum de cera naturali confectum, idem atque in num. 57.

219.

Honorius III papa universis abbatibus et conventibus Cisterciensis ordinis 25 concedit, ne apostolicae sedis legati procuratoresve pecuniarias exactiones ab eorum monasteriis exigere vel extorquere praesumant; sed cum ad domos eorum accesserint, sine carnium esu cibis regularibus sint contenti.

Laterani [1222] ian. 19.

Autographum in tabulario terrae Moraviae Brunnensi inter monii. Velehradensis chartas 30 asservatur.

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 127, num. 123 (ex apographo cod. Velehrad. saec. XV, fol. 103) — Potthast, Reg. pontif., num. 6772.

Cum preter pauperem. — Litterae iisdem verbis contextae sunt atque illae Laterani 1222 dec. 19 datae, quarum editiones vid. ap. Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1754.

35

218. *a) ita (pro ,memorie') A. — b) ,Wladizlav^a A.*

1) Friderici ducis diploma in Kamýk a. 1186 iun. 16 datum dedimus in Cod. dipl. r. Boh. I, pag. 283, num. 311.

220.

Honorius III papa abbati Cisterciensi et universis coabbatis eius et fratribus significat, se inhibere, ne legati sedis apostolicae sine suo speciali mandato in eos excommunicationis vel suspensionis et in eorum monasteria 5 interdicti sententias promulgent.

Laterani [1222] ian. 19.

Autographum in tabulario terrae Moraviae Brunnensi inter monii. Velehradensis chartas asservatur.

10 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 126, num. 122 (ex apographo cod. Velehrad. saec. XV, fol. 100) — Potthast, Reg. pontif., num. 6770.*

,Cum ordinis vestri. — Litterae iisdem verbis contextae sunt atque illae Laterani 1218 dec. 22 datae, quarum editiones v. ap. Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1763.

221.

15 *Honorius III papa archiepiscopis, episcopis aliisque ecclesiarum praelatis mandat, ut fratribus Cisterciensis ordinis privilegia et indulgentias ab apostolica sede eis concessas inviolabiliter conservent et faciant ab aliis conservari.*

Laterani [1222] ian. 19.

Autographum in tabulario terrae Moraviae Brunnensi inter monii. Velehradensis chartas asservatur.

20 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 125, num. 121 (ex apographo cod. Velehr. saec. XV fol. 99) — Potthast, Reg. pont., num. 6771.*

,Benefaciens Dominus bonis. — Litterae iisdem verbis contextae sunt atque illae Laterani 1218 dec. 31 datae, quarum editiones v. apud Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1775.

222.

25 *Henricus Vladislavus, marchio Moraviae, monasterio in Velehrad donat duos mansos apud Opaviam sitos, quos Ekkardus de Opavia in manus suas resignavit; quos mansos Sibertus abbas eidem Ekkardo, filio ipsius Jacobo eiusque posteris pro censu annuo dimidii fertonis auri in beneficium concedit.*

In Kyjov 1222 ian. 25.

30 *Apographum exstat in Codice privilegiorum monasterii Velehradensis saec. XV, qui in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur, fol. 47^v (B).*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 128, num. 124 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 301, num. 648 (extr.) — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. num. 255 — Kopetzky, Reg. z. Gesch. d. Herzogth. Troppau (Arch. f. österr. Gesch. 45, pag. 105) num. 16.

35 *In^a nomine sancte et individue trinitatis. Ego Henricus, qui et Wadezlaus,^b dei gracia marchio Moraie. Notum sit omnibus tam modernis, quam modernorum posteris universis, qualiter Ekkardus de Oppavia duos mansos iuxta Op-*

40 *222. a) Chartae apographo praefixa est inscriptio: ,De villa Ekkehardi Wadizlai [alia manu alioque atramento in ,Wladizlai' correctum] marchionis' B. — b) ita genuine B, sed postea alia manu alioque atramento in ,Wladezlaus' correctum.*

pauiam sitos, quos legittima coempcione sibi acquisierat apud dominum Ottонem de Rathibor et Erkkardum, in manus nostras resignavit; quos videlicet mansos nos dilecto nostro venerabili abbatи de Welegrad, domino Siberto, libera donacione tradidimus ad peticionem eiusdem Erkkardi. Quos mansos memoratus abbas eidem Erkkardo in beneficio concessit et filio ipsius Jacobo, ea condicione 5 subnexa, ut tam ipsi quam omnes posteri eorum ecclesie^c Welegradensi annuatim solvant dimidium fertonem auri in perpetuum. Quod si legittimi heredes decesserint, prefati mansi in possessionem predicte ecclesie^c devolventur. Testes sunt litterati: Folcoldus cancellarius domine regine, Heinricus de Bohorlicz;^d Thomas, Appollinaris capellani nostri. Laici: Egkarammus burgravius de Snohem, Stephanus de Medelowe, Zemzlaus de Morcwycz, Kosmatha, Herich de Kenesicz et alii multi. Ut autem hec perpetue firmitatis robur optineant, presentem paginam conscribi et sigilli nostri impressione muniri fecimus. Acta sunt ista in Kihowe, anno incarnationis Domini MCCCXXII, VIII kalendas februarii.

223.

15

Honorius III papa abbati Cisterciensi et universis coabbatis eius et fratribus sub eodem ordine deo servientibus significat, se inhibere, ut nemo ab eis de novalibus a tempore concilii generalis¹ excultis vel in posterum propriis manibus aut sumptibus excolendis decimas exigere vel extorquere praesumat.

Laterani [1222] febr. 8. 20

Apographum saec. XV exstat in Codice privilegiorum monii. Velehrad., qui in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur, fol. 109.

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 131, num. 127 — Potthast, Reg. pontif., num. 6786.

,Contingit interdum. — *Litterae iisdem prorsus verbis contextae sunt atque illae, quae Laterani 1218 dec. 15 datae sunt, quarum editiones vid. ap. Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1746.* 25

224.

Honorius III papa abbati Cisterciensi et universis coabbatis eius et fratribus sub eodem ordine deo servientibus indulget, ut personas e saeculo fugientes libere recipere possint, non obstante detestabili consuetudine, qua capellani eorum ingressum eis impedire conabantur, donec ab ipsis pecuniam, quae 30 mortuarium vocatur, extorquerent.

Laterani [1222] febr. 8.

Apographum saec. XV exstat in Codice privilegiorum monii Velehrad., qui in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur, fol. 106r (B).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 130, num. 126 — Potthast, Reg. pontif., num. 6785. 35

,Constituti iuxta verbum. — *Litterae iisdem verbis contextae sunt atque illae Laterani 1218 dec. 23 datae, quarum editiones vid. ap. Pressutti, Reg. Honorii III, num. 1767.*

222. ^{c)} ,ecclesie^c B. — ^{d)} ,Bohozlicz^c B.

223. 1) *Quod celebratum est Laterani 1215 nov. 11—30.*

225.

Honorius III papa Gregorium de Crescentio, diaconum cardinalem, legatum suum, admonet, ne episcopum Pragensem regnum Bohemiae intrare compellat, donec securitati eius sufficienter cautum fuerit. Laterani [1222] febr. 11.
5

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. III, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XI) asservatur, fol. 197^v, lib. VI, ep. 226 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 92 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 132, num. 128 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 301, num. 649. — Potthast, Reg. pontif., num. 6790 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 3792. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6499.
10

G.¹ sancti Theodori diacono cardinali, apostolice sedis legato.^a Cum venerabili fratri nostro Pragensi episcopo coram fratribus nostris mandaverimus viva voce, ut ad tuam presentiam procuratores in Boemiam destinaret, concessa sibi licentia Verone vel Venetiis seu in alio loco tuto interim remanendi, donec 15 de securitate sua sufficienter caveretur eidem, discretionem tuam monemus attente, per apostolica tibi scripta mandantes, quatinus eundem episcopum intrare regnum Boemie non compellas, donec eidem de securitate sua sufficientem exhiberi facias cautionem. Datum Laterani, III idus februarii, pontificatus nostri anno sexto.

20

226.

Gregorius de Crescentio, diaconus cardinalis, legatus apostolicus, monasterio in Louka privilegium Roberti, episcopi Olomucensis, de iure patronatus quarundam ecclesiarum, quarum nomina adferuntur, confirmat.

Pragae apud Strahov 1222 mart. 5.

Duo autographa in membrana scripta in tabulario terrae Moraviae Brunnensi assertantur (A¹, A²).
25

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 132, num. 129 (ex A¹) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 302, num. 650 (reg.) — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10000.

Litterarum autographi A¹ formae insignem scripturae cancellariae apostolicae similitudinem praese ferunt. Autographum A² alia manu scriptum est.
30

Gregorius de Crescentio, miseratione divina sancti Theodori diaconus cardinalis, apostolice sedis legatus, dilectis in Christo fratribus .^a abbatii et conventui de Luca^b salutem || in Domino. Justis postulantum desideriis dignum est nos facilem prebere assensum et vota, que a iuris tramite non discordant, effectu 35 prosequente || complere. Eapropter, dilecti in Domino fratres, iustis postulationibus

225. a) Superscriptio colore rubro scripta est R.

1) Gregorio de Crescentio.

226. a) gemipunctum omittit A². — b) ,Lvca^c A².

vestris grato concurrentes^c assensu, donationis et confirmationis privilegium, || a venerabili patre R.¹ Olomucensi episcopo, monasterio vestro pia liberalitate collatum, sicut in ipsis autentico continetur, in quo etiam sigillum capituli dependentebat, vobis confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus, cuius tenorem de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus ad cautelam. Qui talis est: 5
In nomine sancte et individue trinitatis. Ego R., Olomucensis episcopus, abbatii de Luca etc.² Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre confirmationis paginam aliquo modo infringere, vel ei ausu temerario contrahire.^d Si quis autem hoc nostre confirmationis scriptum temere presumpserit violare, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius et sacrosancte Romane ecclesie 10 se noverit incursum. Datum Prage apud monasterium Montis Syon, III nonas marcii, pontificatus domini Honorii III pape anno sexto.

Utrique autographo appendet e scidula membranae sigillum ex longo rotundum (alt. 4·9 cm, lat. 3 cm) e cera alba confectum, in quo figura sacerdotis infula capiti imposita conspicitur: Circumscrip^tio: // S GREGORII DE CRESCENTIO SCI THEODORI DIAC CARD.

15

227.

Premysl Otakarus I, rex Bohemiae, universis monasteriis et ecclesiis dioecesis Pragensis amplissimas immunitates et iura concedit, petente Gregorio de Crescentio, diacono cardinali, apostolicae sedis legato.

Pragae 1222 mart. 10. 20

Exstant quatuor autographa in membrana scripta, quorum primum et secundum (A¹, A²) in tabulario capituli metropolitani Pragensis, tertium et quartum (A³, A⁴) in tabulario magni prioratus Melitensium Pragae asservantur. — Exemplar autographi instar manus. XIII exaratum exstat in tabulario monasterii Břevnovensis (B), apographum eius insertum est confirmationi Karoli IV d. Pragae 1315 ian. 14, cuius autographum in tabulario 25 eiusdem monasterii asservatur (C).

Ziegelbauer, Epitome historica monasterii Brevnoviensis, pag. 277 (ex C) — Dobner, Monum. hist. Boem. VI, pag. 9, num. 17 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 133, num. 130 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 302, num. 651 — H. Jireček, Cod iuris Bohemici I, pag. 50, num. 28^E — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10000^a. 30

Autographa A¹ et A² manu scribæ, quem ,Otakarus 16^e appellamus, scripta sunt; autographa A³, A⁴ scriba ,Otakarus 17^e exaravit, cuius manus iam in nullo alio Otakari regis diplomate autographo repperitur. — In temporis nota anni regni perperam numero XXV (pro XXIV) expressi sunt.

¶ In nomine sancte ac^a individue trinitatis amen.^b ¶ Notum esse volumus 35 universis tam|| presentibus quam futuris, quod nos Ottacarus,^c qui et Premisl,^d dei gratia tercius Boemorum rex, de consilio suppanorum nostrorum ad petici-

226. c) ,concurrentes^c A². — d) ita A¹; ,contraire^c A².

1) Roberto. — 2) Sequitur charta confirmationis Roberti episcopi, quam supra num. 202 dedimus, totidem verbis transcripta.

40

227. a) ,et^c A³, A⁴. — b) invocatio atramento magis obscuro scripta est A². — c) ,Ottakarus^c A³, A⁴. — d) ,Premisl^c A³, A⁴.

onem ac preces nec non mandatum venerabilis patris ac^e domini Gregorii de Crescencio,^f sancti Theodorii^g diaconi cardinalis, apostolice^h sedis legati, patris utique honesti, providi et discreti, pro salute anime nostreⁱ et antecessorum successorumque nostrorum^j universis monasteriis et conventionalibus ecclesiis^k Pra-
5 gensis diocesis remittimus, concedimus et donamus omnia inferius posita et conscripta^l Inprimis siquidem remittentes volumus et precipimus observari, ut homines omnium ecclesiarum^m et ecclesiasticarumⁿ personarum, qui de furto vel alio^o maleficio^p incusantur, non nisi per vicinatus testimonium se expurgent et falsus accusator nobis in C^tCC denariis condempnetur; et ut nullus hominum
10 ecclesiarum^q a iudicibus provincialibus, sed a nobis vel summo iudice curie nostre^r vel cancellario, si non fuerit causa sanguinis, iudicetur. Concedimus etiam et donamus, ut omnes clerici et ecclesiastice^s persone liberum habeant usum silvarum suarum ad omnia sua necessaria facienda. Preterea remittimus, concedimus et donamus, ut homines ecclesiasticarumⁿ personarum et^t ecclesi-
15 arum,^m fugientes servitutem debitam ecclesiis,^u a villicis regalibus seu aliis laicalibus personis^v non recipiantur. Illum eciam^x abusum volumus aboleri, qui non longo tempore inolevit, quod monasteria seu alie ecclesie^y currus virtualibus honeratos nobis ad expedicionem proficiscentibus seu colloquium celebrantibus ministrabant.^z Et ne barones vel alii milites in domibus claustralium hospitentur
20 contra voluntatem ipsorum; quod si quis facere presumpserit, quod ibi consumpsit, in duplo restituat et nobis mille CC^{aa} denarios persolvat. Mediocris vero persona similiter expensas ibi factas in duplo restituat nobisque in secentis^{bb} denariis condempnetur. Illud etiam penitus inhibemus, ne marscalcus noster iunior pauperes in foro vendentes res suas in aliquo audeat^{cc} molestare, excepto quod
25 a quolibet homine panem, pisam, milium et salem vendente semel in septimana scilicet VI feria unum denarium vel equipollens recipiat et non ultra. Illam eciam^{dd} consuetudinem homines ecclesiasticos^{ee} volumus retinere, quod ad succidendum silvam, quod preseca^{ff} dicitur, vel castrum edificandum vel ad facienda fossata cum hominibus nostris et baronum laborent. Et ut ea, que privilegiis regum
30 et ducum Boemie probari poterunt esse sua, volumus, quod habeant et possideant sine lite et uti aliis testibus non cogantur. Et quando aliquis pro aliqua causa convenitur, liceat ei uti testimonio quorumcumque. Volumus etiam et precipimus

227. *e) ,et^e A². — f) ,Crescentio^c A³, A⁴. — g) ,Theodori^c A², A⁴. — h) ,apostolice^c B. — i) ,anime nostre^c A³; ,anime nostre^c A⁴. — j) ,antecessorum nostrorumque successorum^c A². — k) ,ecclesiis^c A¹; ,ecclesiis^c A³, A⁴. — l) ,omnia que inferius sunt expressa^c A². — m) ,ecclesiistarum^c A³, A⁴. — n) ,ecclesiasticarum^c A³. — o) ,aliquo alio^c A². — p) ,maleficio^c A³, A⁴. — q) ,ecclesiarum^c A³. — r) ,curie nostre^c A³; ,curie nostre^c A⁴; ,curie nostre^c B. — s) ,ecclesiasticę A³; ,ecclesiasticę A⁴. — t) ,eccl. personarum et^c deest in A². — u) ,ecclesiis^c A³, A⁴. — v) genuine ,perf^c, sed radendo corr. A¹. — x) ,etiam^c A², A³, A⁴, B. — y) ,alie ecclesię A³; ,alie ecclesię A⁴; ,alie ecclesię B. — z) ,ministrabat^c B. — aa) ,cc^t A³, A⁴, B. — bb) ,sexcentis^c A². — cc) genuine ,audeat^c, sed titulus erasus A². — dd) ,etiam^c A², A³, A⁴. — ee) ,ecclesiasticos^c A³ A⁴. — ff) ,prezeka^c A³, A⁴.*

firmiter^{gg} observari, ne aliquis villicus seu beneficiarius vel officialis^{hh} noster sine iudicio nostro vel cancellarii seu maioris iudicis curie nostreⁱⁱ homines ecclesiarum^m audeant molestare, et ne quis ad iudicium^{kk} venire cogatur, nisi sub testimonio sit citatus. Et quia ab antiquo propter vilitatem monete^{ll} a quolibet cito 5 tato ad causam XXX^{mm} denarii camerario solvebantur, volumus, ut XVⁿⁿ denariis camerarius sit contentus.^{oo} Et quia abbates et alii ecclesiarum^m prelati ad alium quam ad nos pro causis suis refugium nullum habent, ubicumque generale colloquium debuerit celebrari, ad audiendas causas eorum ante vel infra vel post una die^{pp} cum paucis Boemis et cum cancellario promittimus eis audienciam^{qq} nos datus. Illam denique pravam et perversam consuetudinem abolemus, qua^{rr} 10 clerici censebantur peiores esse iudeis, videlicet in theloniis in exitu terre nostre;^{ss} nam ubi iudeus unum, clericus XXX^{tt} denarios persolvebat. Si quis vero contra hoc^{uu} venire presumpserit, dominus theloni malefactorem statuat coram nobis, vel beneficio^{vv} careat, in quo clericos molestavit. Et quandocumque fur capitur in aliqua villa, sola domus, in qua furtum invenitur, publicetur, vicine^{xx} vero 15 domus in pace permaneant; penam tamen, scilicet CCC^{yy} denarios cum aliis persolvant. Hanc autem penam alleviare volumus, qua quando quis interficiebatur in aliqua villa et interfector^{zz} non capiebatur, quilibet rusticus in CC^a denariis condemnari solebat, nunc nos micius^b agentes cum eis, volumus ut tota villa in CC^a denariis condempnetur. Item quia nobiles terre^c contra voluntatem ab- 20 batum et prelatorum et clericorum aliorum equos suos pascendos in curiis eorum ponunt, qui nisi resipiscant, equos ipsos^d ad usum nostrum recipi faciemus. Statuimus insuper et volumus esse firmum, ut quicumque contra remissiones, con- 25 ceSSIONES et donationes predictas aliquid presumpserit attemptare,^e in X^f marcis auri continuo^g condempnetur, quinque iniuriam^h passo et quinque nostro erario conponat.ⁱ Ut autem presens privilegium sit in perpetuum^k valitum, nostris sigillis fecimus roborari. Acta sunt autem hec coram his testibus: Dalebor iudex, Martinus^l pincerna, Jaros, Bohuslaus,^m Zdeslau,ⁿ Cesta,^o Wsebor,^p Zauise iudex, Nicholaus,^q Hridebor, Iuuani,^r Cresislau,^s Heinricus^t dapifer, Coiata^u sub- 30 dapifer, Heinricus^t filius Bohute, Olricus filius Juric,^v Zbramir iudex de Plizen.

227. ^{gg}) ,fimter^{deest in A²}. — ^{hh}) ,officialis^{A¹}. — ⁱⁱ) ,curię nostre^{A³, A⁴}. — ^{kk}) ,iudi-
cium^{A³}. — ^{ll}) ,radendo ex ,monetē^{corr. A¹}; ,monête^{A³, A⁴}; ,monetę^{B.} — ^{mm}) ,XXX^{A³, A⁴}. — ⁿⁿ) ,XV^{A³, A⁴}. — ^{oo}) ,contemptus^{A²}. — ^{pp}) ,vel una die post^{A²}. — ^{qq}) ,audi-
entiam^{A³, A⁴}. — ^{rr}) ,quia^{A³, A⁴}. — ^{ss}) ,terę nostre^{A³, A⁴}. — ^{tt}) ,XXX^{A³, A⁴}. — ^{uu}) ,hoc^{tos}
^{deest in A²}. — ^{vv}) ,benefitio^{A³, A⁴}. — ^{xx}) ,vicinę^{A³}. — ^{yy}) ,CCC^{A³, B.} — ^{zz}) ,intefector^{C.} — ^{aa}) ,CC^{B.} — ^{bb}) ,mtius^{(!) B.} — ^{cc}) ,terę^{A³, A⁴}. — ^{dd}) ,p^{ex} ,n^{eoD. atramento corr.} A⁴;
,ipsorum^{B.} — ^{ee}) ,aliquid adtemptaverit^{B.} — ^{ff}) ,X^{A³, A⁴}. — ^{gg}) ,contuo^{B.} — ^{hh}) ,iniurias^{B.} — ⁱⁱ) ,cōponat^{A¹}; ,ōponat^{A², A³, A⁴}. — ^{kk}) ,imperpetuum^{A³, A⁴}. — ^{ll}) ,Martnus^{B.} — ^{mm}) ,Bohu-
zlaus^{A³, A⁴}; ,Bohuszlavs^{B.} — ⁿⁿ) ,Zdezlau^{A³, A⁴}. — ^{oo}) ,Costa^{A²}; ,Cezta^{A³, A⁴}. — ^{pp}) ,Uusebor^{A²}; ,Uvsebor^{A³, A⁴}. — ^{qq}) ,Nikolaus^{A⁴}. — ^{rr}) ,Iwan^{A², B.} — ^{ss}) ,Crezizlau^{A³, A⁴}. — ^{tt}) ,Heyricus^{A²}; ,Henricus^{B.} — ^{uu}) ,Koyata^{A³}; ,Koyta^{A⁴}. — ^{vv}) ,Juri^k^{A⁴}, Jurich^{B.}

Datum Prage per manus fidelis cancellarii nostri Benedicti et prepositi Lutomiricensis^x anno dominice incarnationis M̄CCXXII^y, indictione X,^z mense marci^{aa} die X, anno vero regni nostri XXV.^{bb}

5 *Autographis A¹ et A² appendet e filis sericis flavis et rubris sigillum Otakari regis de cera coloris minii confectum, quod ab eadem forma projectum est atque in num. 57. — Autographis A³ et A⁴ idem sigillum de cera naturali confectum appensum est filis sericis coloris albi, flavi et rubri. — Exemplari C appensum est sigillum rotundum e cera coloris fusci confectum, cuius diametros 80 mm sunt. In priore sigilli parte depingitur figura regis in solio sedentis, qui corona capiti imposita, manu sinistra pomum cum cruce, dextra vero sceptrum gestat. Circumscrip^tio: + PAX REGIS OTACARI IN ORANV SCI WENCESLAI. In posteriore sigilli parte vir depingitur in solio sedens cum capite nimbo ornato, qui manu dextra vexillum tenet, sinistra palmam gerens scuto innititur; in quo quidem scuto insigne aquillae conspicitur. Circumscrip^tio: + SANCTVS WENCESLAVS BOEMORVM DVX.*
 10 *(Ex eadem forma projecta est posterior pars sigilli, quo Otakari regis diploma spurium a. 1194 monasterio Br̄evnovensi datum instructum est; v. Cod. dipl. Boh. I, num. 410.) Utraeque sigilli parti illud sigillum exemplo erat, quod in Přemysli Otakari regis diplomatis ab a. 1224 oct. 11 primum reperitur. Qua ex re sigillum exemplaris C adulterinum esse nemo non videt.*

228.

20 *Dluhomilus, abbas Br̄evnovensis, eiusque conventus omne ius, quod sibi et ecclesiae suaे in Rajhrad ad terminorum et circuitus Hranice possessionem vindicabant, Bonifatio, abbati de Hradiště, eiusque conventui dimittunt, acceptis ab eis viginti marcis et fertone argenti ponderis Pragensis.*

Apud Pragam 1222 —.

25 *Apographum saec. XVII praebet M. Siebenicher, Historica relatio de conditoribus monasterii Gradicensis, cuius cod. ms. in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur, tom. I, fol. 273 (B).*

30 *Piter, Thesaurus absconditus in agro seu mon. Breunoviensi, pag. 142 = Dobner, Mon. hist. Boem. VI, pag. 10, num 18 (reg.), = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 133, num. 131 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 305, num. 656. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10000^b.*

In^a nomine domini amen. Ego Dluhomilus,^b abbas Brzewnvensis, et totum capitulum meum notum facimus omnibus praesentem paginam inspecturis, quod cum nos abbatem Bonifacium et capitulum eius de Gradicz super possessione 35 terminorum et circuitus de Rayngicz, Olomucensis diaecesis, quam possessionem

227. *x) Lutomericensis^c A⁴. — y) millesimo CCXXII^c A³, A⁴; ,M̄CCXX^c B. — z) decima^c B. — aa) marc^c A¹, A⁴, B; ,marc^c A⁴. — bb) anno vero regni nostri XXV, indictione X, mense marci die X^c A².*

228. *a) Praecedit inscriptio: ,Compositio litis inter Bonifacium abbatem Gradicensem et Dluhomisl abbatem Brzewnensem circa limites possessionis de Raingicz de anno 1222^c B. — b) ,Dluhomisl^c B.*

et terminos et circuitum nobis et domui nostrae^c Reygradae^d de iure debere cedere dicebamus, primo per iudices auctoritate domini papae^e delegatos, Ep-ponem videlicet praepositum Pragensem et suos collegas, deinde per dominum Gregorium, sancti Theodori dyaconum cardinalem, apostolice sedis in^f Boemia et Moravia legatum, traxissemus, in tandem per consilium et voluntatem illustris 5 viri Wladislai, marchionis Moraviae, in cuius potestate^g praedictus circuitus est, et de cuius et antecessorum suorum donatione idem locus ecclesiae dei in elemosynam pervenit, ad hoc est perventum: ut abbatii Hermanno de Wilelmovo et Friderico, magistro hospitalis cruciferorum^h sanctae Mariae in Praga, committeret idem marchio, quod antequam ad aliquam litigiosam sententiam deveni- 10 remus, compositio inter nos amicabilis proveniret. Horum itaque mediatorum ordinatione mediante et consilio multorum aliorum prudentumⁱ accedente, qui rationes utriusque partis diligenter attenderunt, ita inter nos est amicabiliter statutum, ut pro quaerimonia, quam contra^k abbatem Gradicensem et suum capitulum praedictos^l habebamus, XX marcas argenti et fertonem ad pondus Pragense 15 a praefato abbe et suo capitulo reciperemus. Quod et fecimus, bonum pacis et concordiae plurimum amplectentes et quaerimoniae nostrae, quam contra^k ipsos pro circuitu supradicto habebamus, penitus in perpetuum renunciantes. Ne 20 igitur ab aliquo successorum nostrorum abbatum seu fratrum ecclesiae Brzewnensis^m super possessione de Rayngicz abbatii vel capitulo de Gradiz vel eorum successoribus in posterum lis vel quaestio moveatur, praesens scriptum sigillo nostro, quod pariter est capitulo nostri, eisdem super hocⁿ concessimus 25 roboratum. Insuper sigillum domini nostri illustris^o regis Boemorum Ottocari et fratris eius marchionis Moraviae Wladislai et venerabilis Olomucensis episcopi Roberti cum sigillis fratrum et coabbatum nostri et Praemonstratensis^p ordinum et aliorum, qui tunc temporis in Praga praesentes fuerunt, postulavimus super hoc sibi tradi, quae et inferius sunt appensa. Acta sunt haec anno Domini MCCXXII,^q inductione nona¹ apud Pragam solemniter, praesentibus et testantibus multis, quorum nomina sunt haec: de capitulo nostro <etc.>^r

229.

30

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, privilegium Vratislavi regis de ecclesiae Vyšehradensis fundatione confirmat et renovat, petente Arnoldo praeposito et capitulo Vyšehradensis ecclesiae. *In civitate Pragensi 1222 —.*

228. *c)* ,nostrae nostrae^c *B.* — *d)* ,Reygradae^d *B.* — *e)* ,proprie^e *B.* — *f)* ,sedis etc. in^f *B* — 35 *g)* ,pietate^g *B.* — *h)* ,crucifero^h *B.* — *i)* ,prudentiumⁱ *B.* — *k)* ,erga^k *B.* — *l)* ,praedictis^l *B.* — *m)* ,Brzewnensi^m *B.* — *n)* ,hocⁿ *deest in B.* — *o)* ,illustri^o *B.* — *p)* ,nostrorum et Praemonstratensium^p *B.* — *q)* ,MCCII^{do} *B.* — *r)* ita *B.*

1) *Recte: decima.*

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli collegiati Vyšehradensis assertatur (A).

Hammerschmidt, Gloria et maiestas Wissehradensis eccl., pag. 164 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 304 not. ad num. 652.

5 *Autographum manu scribae, quem ,Otakarus 18^a appellamus, exaratum est. Ab eadem manu praeterea haec eiusdem regis diplomatum autographa profecta sunt: diploma s. a. Georgio de Maršovice (v. num. 231) et privilegium a. 1224 oct. 11 monasterio s. Georgii concessum. — Diplomaticis initium et conclusio iisdem verbis contexta est atque in num. 230, ubi tantum ultimi duo testes non adferuntur. — Erben l. l. diplomaticis fidem sine ullis 10 argumentis in dubitationem vocat. Anni regni in temporis nota falso quidem computantur, sed vitium hoc nullius est momenti, cum diploma genuinum esse, ex eo perspiciat, quod eadem manu scriptum est, atque altera duo diplomata, quae ad alias personas data sunt. — Diplomati insertum est apographum Vratislavi regis chartae spuriae de ecclesiae Vyšehradensis fundatione (v. Cod. dipl. r. Boh. I, pag. 371, num. 387), quod verba fere omnia 15 formae B¹ et B² repetit, illo potissimum discrimine interposito, quod ministerialium nomina omissuntur.*

¶ In^a nomine sancte et individue trinitatis amen. ¶ Quamquam presentis vite mansio peregrinacio reputetur, cum sit nugatoria et caduca, quia firmitatem et stabilitatem sui status nullam habet, tamen gesta et facta mortalium, que per 20 oblivionem in interitum devolvuntur, cum in scriptis sunt redacta et sigillorum impressione munita, magna et perpetua stabilitate et firmitate roborantur. Inde est, quod ego ¶ Premizl, ¶ divina favente clemencia tercius Boemorum rex, timens, ne per vetustatem privilegiorum Wisegradensis ecclesie, que nostra specialis nuncupatur, ad aliquod deve[n]iat detrimentum, ob spem retribucionis eterne, nec 25 non ad petitionem dilecti consanguinei nostri¹ Wisegradensis prepositi et capituli eiusdem ecclesie, felicis recordacionis Wratizlai, primi Boemorum^b regis, predecessoris nostri, eiusdem^c ecclesie fundatoris, vestigiis inherentes, donaciones factas per privilegium suum ecclesie memorate nostro privilegio renovamus et pariter confirmamus; cuius privilegium^d sic incipit: In nomine sancte et individue 30 trinitatis. Notum sit cunctis sancte ecclesie filiis eandem sanctam trinitatem confitentibus, presentibus scilicet quam futuris, qualiter ego Wratizlaus, dei gracia princeps et monarcha Boemorum,^b ob spem remuneracionis eternorum premiorum et ob indulgiam et absolucionem in hac vita omnium delictorum quedam proprie dicionis predia iure hereditario a fidelibus et nobilibus heredibus concambiata et absque ullius contradictione taxato precio et presencia multorum nobilium, immo veridicorum testium 35 a me coempta absque solii conterminio cum omnibus ad hec pertinentibus: mansis, curtiferis, territoriis, exitibus et redditibus, vectigalibus, venacionibus, piscacionibus, portibus, saltibus, vineis, pratis, pascuis, cultis et incultis ad ecclesiam sanctorum Petri et Pauli sanctique Clementis martyris atque pontificis in civitate Wisegrad constructam manu potestativa in manus karissimi et familiaris mei Benedicti, eiusdem ecclesie defensoris et prepositi, voto, fide, maxima devocione, spe vite eterne

40 **229.** a) ante hanc vocem lacuna in quam aut crux aut chrismon inscriberetur, vacua relicta est A. — b) Boem^a A. — c) prima ,e^c ex ,v^c statim inter scribendum corr. A. — d) ita scribae incuria A
1) Arnoldi.

contradidi et sigilli mei impressione insignivi. Hęc autem prediorum atque villarum eiusdem ecclesie sunt nomina: Sitinich tota villa cum vineis, cum pomeriiis, cuius meta a fonte, qui exiit de monte Lbın usque ad foralem^e viam cum vinitoribus VII; Tynec villa; Nawrvtici terra ad duo aratra, Namalesowe de terra VIIIII manses; Gozteni tota villa preter hospites abbatis Brevnovensis; Woykowicih^f tota villa preter terram sancti Clementis de opis; Gogolicih VI manses; Kohowicih de terra ad duo 5 aratra cum uno coquo. Wbelsce: Sihlicih de terra ad II aratra; in alia villa eodem nomine nuncupata terra ad aratrum cum vinitore *; Coiaticih ab hospitibus per totam villam decima. Wbolezlavsce: Wirowicih VII manses de terra cum ministerialibus duobus; Csakowicih^g III manses de terra cum cocis; Bezne de terra ad tria aratra; Lazenice terra ad aratrum cum fabro; Badreh de terra VII manses cum vinitoribus IIII. Inter duo castra, scilicet Hrvdim et Wratzlav, Jenisowici 10 tota villa. Grvzinewiz̄ terra * ad II aratra; Naksaci gore terra ad aratrum cum uno coquo Scitarih terra ad aratrum cum uno ministeriali *; Nanezmine terra ad aratrum cum ministerialibus duobus; Woderadeh terra ad II aratra cum ministerialibus aquariis *; Bohsich terra ad aratrum et vinea cum vinitore I. In castro Kvrim ministeriales, qui dicuntur Ivse, VI *; ibidem I pistor. Hotisi VIII manses cum IIII heredibus; Sinaz terra ad IIII aratra cum lagenariis III; Pzarih terra ad IIII 15 mansus cum scutellariis IIII; Lazenici terra ad V aratra cum scutellariis IIII *; Wurbicsaz^h terra ad aratrum; Gradisci VIIIII mansus cum piscatoribus VIII; Naclvcu I piscator; Bresaz VIII mansus; Blagoticih terra ad aratrum cum ministeriali figulo; Hwalah terra ad VII aratra; Dvbcı terra ad II aratra cum II rusticis *; Csaneticihⁱ terra ad aratrum cum figulo *; Wursowicih terra ad aratrum cum II servis *; Noztyleh II servi * cum omnibus ortis; Basci terra ad II aratra cum II cocis *; Lobci 20 terra ad III aratra et III piscatoribus *; Nagorvine terra ad II aratra et I piscatore *; Drahlicih terra ad^k aratrum cum II rusticis; Bvdegonticih terra ad aratrum cum custode ecclesie; Kamene mozte terra ad III aratra cum ministerialibus III; Raseh terra ad aratrum cum ministeriali I, Voyacsa ministerialis cum terra ad aratrum; Potliscimi terra ad aratra III cum vinitoribus III; Knowizi XI mansus de terra cum ministerialibus IIII et cum aliis ministerialibus, qui vulgariter dicuntur rvdnici, III; 25 Lvbosine de terra VI mansus cum vinitoribus III; ibidem becwar I et terra ad aratrum; Vgercih de terra III aratra cum vinitoribus II; Degnicih de terra ad II aratra cum tornariis II; Knesiwzi de terra ad II aratra cum ministerialibus II, qui dicuntur pomisci; Lihvcewz Nedan ablutor vestimentorum cum filiis et terra ad aratrum; Modriluzeh terra ad II aratra cum campanariis II; Zabehlicih terra ad aratrum cum campanariis II; Tynki terra ad aratrum cum campanariis III. Wtetinsce: Nabrode 30 de terra ad II aratra cum piscatoribus II; Obrini de terra ad II aratra cum picariis II, qui dicuntur pkelnici; ad custodiam Vcrigowic de terra VII mansus; Leteh de terra ad II aratra cum campanariis III; Zvhomazleh de terra ad II aratra cum campanariis III; Zwinarih terra ad aratrum cum porcario, qui dicitur zwinar; Nazhowe V mansus cum piscatoribus IIII; Plesiwez totus mons usque ad viam, ibi de terra ad II aratra; Nabrode III mansus cum piscatoribus *; sub ipso monte Tetin 35 stagnum, quod dicitur tone; Mocropzeh II mansus cum piscatoribus II; Lagowicih de terra ad aratrum cum piscatoribus *; Nagoline terra ad aratrum cum custode ecclesie; Komoraz terra ad aratrum cum piscatore *. Brannice III mansus cum ministerialibus *; Ninonicih terra ad aratrum cum caliciariis, qui

229. e) ,l' ex ,r' eodem atramento corr. A. — f) ,h' eod. atramento superscr. A. — g) genuine ,Sakowicih', sed ,C' superscr. A. — h) genuine ,Wurbisaz', sed ,c' eod. atramento superscr. A. — 40 i) genuine ,Saneticih', sed ,C' eodem atramento superscr. A. — k) ,d' scribae incuria omissum A.

dicuntur ceznici,^l III; ibidem terra colwe ad aratrum; Bvtowic平 terra ad aratrum cum caliciario I; Naletni V mansus cum campanariis II; Bvbneh VI mansus cum custodibus V. In provincia Boyzez: Svtic平 II mansus cum plaustrificibus II; Rastileh^m V mansus cum ministerialibus V. In Satec I koselug; II " cum terra; III qui solvunt ferramenta quater in anno; Lovmazic平 Bozen 5 pkelik cum terra ad aratrum; Vgoscaz terra ad aratrum cum ministeriali I; Tirnowaz terra ad aratrum cum piscatoribus II. In Pragensi suburbio Nazatore IIII custodes cum toto circuitu; Wtravnice custodes et campanarii de tota insula cum fabris et sutoribus et caldariis, mensci; Grecetine terra ad II aratra cum custodibus^o et campanariis, drizci VI, fabri IIII, pistores VIII. Silvas eciam addidi: Lvbic平, Basci, Resetarih, Hwoine usque ad viam et portas^p 10 terre, Naotave, Gogolic平, Lvnih. Decimam marcam de tributo per totam Boemiam; eciam Zedlc平. Budisine X urna; oblatio, que dicitur poclona et due ville: Scvpcscи et Mislesovvici. Osecs X urna de melle in omni iusticia; messariorum X; de salutacionibus X; de pellibus caprinis X; de cervisiariis X; decimus messor; decimus fenisea. In provincia Wultavensi decimus denarius de vendicione. Prahatic平 via in omni iusticia. A villico Pragensi de vendicione decimus denarius. In provincia 15 Kamenecensi de vendicione decimus denarius. In provincia Thetinensi de vendicione X denarius. In via Golotilensi de theloneo VIII denarius. Natreztenici de X lapidibus salis II lapides; X panis; piscis II; de omni iusticia partem. Decima de humulo per totam terram, que pertinet ad regem. Tercia urna de apibus regine ultra montem Ozecs. De uno quoque castro ab avia mensale unum et manuterium I omni anno. A villico Pragense de messoribus Netolicensibus et Dvdlebensibus 20 preposito X ovis. In festo Pentecosten ancilla sive sexingenti. In festo sancti Benedicti bos. In festo sanctorum martirum Georgii atque Adalberti bos. In festo sancti Wencezlai ab agasone poledrum; de avena XV modii; de frumento XVIII modii. A celerario de melle * XVII urne. Zagradnego XVI ocov. Super hoc autem Pragensis episcopus CC homines, Olomucensis vero C in decima, fratribus regis presentibus, Conrado videlicet et Ottone, eidem ecclesie perpetuo iure devoverunt. Ut autem dotis 25 ordinacio competencius rata servaretur, equum duxi, fratribus meis prefatis laudabiliter assentientibus ceterisque tam Boemie, quam Moraie principibus, supra memoratum templum beati Petri, principis apostolorum, cunctisque sue cathedre successoribus patrocinio muniminique commendare, propter quod eciam de eadem ecclesia XII marcas singulis annis ad pedes universalis pape a Pascha usque ad Ascensionem Domini de moneta nostre provincie statuimus offerendas. Ad huius ergo laudabilis nostrae 30 operis supra memorati confirmacionem, testimonium adhibuimus^q virorum venerabilium, domini videlicet Johannis Tusculanensis episcopi et cardinalis; domini eciam Egilberti Treuerensis archiepiscopi, a quo simul et unctionem regalis consecrationis accepimus; domini quoque Pragensis episcopi, videlicet Jaromir, et domini Olomucensis episcopi Wecelonis et Misnensis episcopi domini Bennonis, qui auctoritate dei et beati Petri ac Pauli, principum apostolorum et sanctorum martirum Viti, Wencezlai 35 atque Adalberti nec non et omnium sanctorum, iussuque apostolice sedis instructi, sub anathematis vinculo quoslibet nostre institutionis quoquo modo immutatores seu destructores forte emersuros cum ceteris membris diaboli innodatos dampnaverunt. ¶ Amen. Facta est hec renovatio

229. ^{l)} genuine ,seznici, sed ,c' eodem atramento superscr. A. — ^{m)} ,Nastileh' perperam A. — ⁿ⁾ lacuna quatuor fere litterarum vacua relicta A. — ^{o)} genuine ,custode', sed eadem manu corr. A. — ^{p)} ,portus' ,(port⁹) A. — ^{q)} genuine ,adhibuimus', sed litterae ,bi' cancellatae sunt A.

et donacio anno millesimo C^oCXXII, indictione X, in civitate Pragensi, anno regni nostri XXI,² presentibus testibus: Benedicto preposito Lutomericensi et cancellario nostro, Eppone preposito Pragensi, Peregrino preposito Melnicensi, Bogutone preposito Bolezlawensi, Zlavcone camerario nostro, Boguzlao filio eius, Bvdiwoione, Benessone, Marquardo et Zawise fratribus eius, Jarosone, Heinrico, Witkone et 5 alio Witcone fratribus, Milgoztonne cum filiis, Bawaro filio Dilgomili. Si quid autem privilegio donationi^r predecessoris^s nostri deest, nos illud supplentes nostro privilegio restauramus. Si quis^t autem huic donationi et renovationi seu restorationi obviare, vel calumpnione^u eam interpretari voluerit, pro singulis capitulis solvat decem libras auri; medietas nostro erario, reliqua medietas ecclesie 10 Wisegradensi applicetur, privilegio nichilominus in sua firmitate manente.

Autographo appendet e filis sericis albis, flavis et rubris sigillum regis de cera coloris minii confectum, quod ab eadem forma proiectum est atque sigillum diplomatis num. 57.

230.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, ecclesiae Vyšehradensi donationes ab 15 Soběslavo II, quondam duce Bohemiae, factas confirmat et renovat, petente Arnaldo praeposito et capitulo eiusdem ecclesiae.

In civitate Pragensi 1222 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli colleg. Vyšehradensis assertatur (A).

20

Bartholdus Pontanus a Brautenberg, Bohemia pia, pag. 72 (frgm.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 303, num. 652 (frgm.).

Autographum manu scribae, quem ,Otakarus 19^r appellamus, exaratum est. — Diplomatis initium et conclusio iisdem verbis contexta est atque num. 229; quam ob rem utrumque diploma eodem tempore datum esse verisimile est. — Erben l. l. nullo prorsus argumento 25 allato diplomatis fidem suspectam esse perperam iudicat. In temporis nota annorum regni numerus mendose quidem expressus est, sed mendum hoc nullam probabilem de diplomatis fide dubitandi rationem praebet. — Membranam sigillo instructam esse, antequam extrema diplomatis pars scripta sit, verisimile est, quod in ultima linea verba ,nichilominus' et ,in' filis seiunguntur, quibus autographo sigillum appensum est.

30

† In nomine sancte et individue trinitatis amen. Quamquam presentis vite mansio peregrinatio reputetur, || cum sit nugatoria et caduca, quia firmitatem et stabilitatem sui status nullam habet, tamen gesta et facta mortalium, que || per oblivionem in interitum dévolvuntur, cum in scriptis sunt redacta et sigillorum impressione munita, magna et perpetua stabilitate et || firmitate roborantur. Inde 35 est, quod ego ¶Primalz,¶ divina favente gracia tertius Boemorum rex, timens, ne

229. ^{r)} ita pro ,donationis' A. — ^{s)} ,o' ex ,e' eodem atramento corr. A. — ^{t)} ,s' ex ,d' eodem atramento corr. A. — ^{u)} genuine ,calumpniare', sed eodem atramento corr. A.

propter vetustatem privilegii Wiscegradensis ecclesia, que nostra specialiter nuncupatur, ad aliquod deveniat detrimentum, ob spem retributionis eterne, necnon ad petitionem dilecti consanguinei nostri Arnuldi prepositi et capituli eiusdem ecclesie, felicis recordationis Sobezlai, Boemorum ducis, predecessoris nostri, vestigiis inherentes, donationes factas per privilegium suum ecclesie memorate nostro privilegio renovamus et pariter confirmamus. Cuius privilegium sic incipit: In nomine dei eterni. Ego Sobezlaus, Boemorum dux, dei fidelis cultor et iustitie verus amator, etc.¹⁾ Facta^a est hec renovatio et donatio anno Domini MCCCCXXII, indictione X, in civitate Pragensi, anno regni nostri XXI,²⁾ presentibus Benedicto preposito Lutoricensi, cancellario nostro, Eppone preposito Pragensi, Peregrino preposito Melnicensi, Bohuta preposito Bolezlauensi, Zlacone camerario nostro, Bohuslao filio eius, Budiboiione, Benesone, Marcuardo et Zawis fratribus, Jarosone, Witticone, Henrico marescalco nostro, iuniore Witticone, filiis Witticonis. Si quid autem privilegio donationis predecessoris nostri deest, nos illud suplentes^b nostro privilegio restauramus. Si quis autem huic donationi et renovationi seu restaurationi obviare vel calumpnioso eam interpretari voluerit, pro singulis capitulis solvat X libras auri; medietas nostro erario, reliqua medietas ecclesie Wiscegradensi applicetur, privilegio nichilominus in sua firmitate manente.^a

20 *Autographo appendet e filis sericis albis, flavis et rubris sigillum regis de cera coloris minii confectum, quod ab eadem forma profectum est, atque sigillum diplomatis num. 57*

231.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Georgio filio Henrici de Maršovice donat villam Velběhy, petente Benedicto cancellario et Sulislavo subcamerario.

[1219—1222.]

25 *Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropol. Pragensis assertatur (A).*

Erben, Reg. Boh. I, pag. 307, num. 661 (extr.) — Volkmer u. Hohaus, Geschichtsquellen d. Grafschaft Glatz I, pag. 13 (reg.).

30 *Autographum manu scribae, quem nota „Otakarus 18“ signavimus, exaratum est (vid. prooemium diplomatis num. 229). Diploma ab eodem auctore atque num. 229 etiam verbis contextum est. — Diploma nota temporis omnino caret, sed post annum 1219 datum esse ex eo appareat, quod in ipso Benedictus cancellarius regis nominatur. Ante aug. 26 a. 1222 confectum sit necesse est, quod inter testes Sulislavus subcamerarius adfertur, quo munere illa die iam Hroznata fungebatur.*

35 **230.** a) „Facta est — in sua firmitate manente‘ alio quidem atramento, sed eadem manu scripta sunt A. — b) ita (cum uno ,p‘) A.

1) Sequitur privilegium Soběslavi II ducis anno 1178 datum totidem verbis descriptum, quod dedimus in Codicis huius tomo I. pag. 252. num. 287. — 2) Recte XXIV.

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Quamquam presentis
 vite mansio peregrinatio reputetur, quia firmitatem sui status et securitatem
 nullam habet, cum sit nugatoria et caduca, tamen facta mortalium, quę per obli-
 vionem in interitum devolvuntur, cum in scriptis sunt redacta, non modica sta-
 bilitate et firmitate roborantur.^a Inde est, quod ego Premizl, dei favente clemencia 5
 Boemorum rex, notum esse volo omnibus Christi fidelibus, tam presentibus,
 quam futuris, quod ad petitionem dilecti cancellarii nostri Benedicti Lutomeri-
 censis prepositi et Sulizlai subcamerarii, non inmemores eciam servitii nobilis
 viri Heinrici de Marsowich, dedimus filio suo Georgio villam, quę vocatur
 Welbezi cum omnibus suis^b pertinenciis, cum pratis, cum silvis et cum terminis 10
 eidem ville iure pertinentibus. Et ut hęc nostra donacio rata sit et firma, et in
 posterum per nullam penitus personam possit turbari, hanc nostram donationem
 tam scriptis quam sigilli nostri impressione roboramus. Huius rei testes sunt:
 Slauco camerarius, Benedictus cancellarius et Lutomericensis prepositus, Budiwoj
 castellanus de Cladzch, Jaros castellanus de Belina, Diuis castellanus de Prachen, 15
 Olricus castellanus de Chinow, Boguse de Cowan, Sulizlaus subcamerarius,
 Martinus canonicus Pragensis, Benes de Benesow cum filiis suis Andrea, Tobya
 et Wok, Holach de Planan, Jesutbor de villa Nemcihk, Rudger de Hratirob.

*Autographo appendet e filis sericis flavis et rubris sigillum regis de cera fusci coloris
 confectum, cuius diametros 70 mm sunt. In utraque sigilli parte eaedem fere figurae ex- 20
 pressae sunt atque in sigillo diplomatis num. 57, sed sigillum hoc ab alia forma profectum
 esse, ex eo cognosci potest, quod in prioris partis circumscriptione littera I (in sc̄i) omissa
 est et singulae litterae in partis aversae circumscriptione alio loco positae sunt. Circum-
 scriptio: + PAX REGIS OTA.....ANV SC (!) WENCEZLAI; in parte aversa: + SANCTVS
 WENCEZLAVS BOEMORVM DVX. Quod quidem sigillum sine ulla dubitatione adulterinum 25
 est, sed diplomatis fidem integrum esse, ea re potissimum probatur, quod autographum
 eadem manu exaratum est atque alia duo diplomata, quae aliis personis concessa sunt.*

232.

*Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, et Henricus Vladislavus, marchio Mora-
 viae, Hartlebo de Znojmo villa Načeratice, quam ei socer eius Unko nobilis 30
 de Bohemia in dotem contulit, possessionem confirmant.*

Brunnae 1222 iun. 24.

*Apographum exstat in Libro privilegiorum eccl. Olomuc. saec. XIV, qui in tabulario
 capituli metropol. Olomucensis (E I 27) asservatur, pars I membr. fol. 21, num. 23 (B).*

*Boczek. Cod. dipl. Mor. II, pag. 135, num. 133 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 306, num. 658 35
 (extr.).*

231. a) genuine ,corroborantur, sed litterae ,cor erasae sunt A. — b) ,ſ A.

¶ In^a nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Quanto rerum observandarum laudabili principio finis debet solidus et perpetuus adunari, tanto super ipsis solidandis hominum recordacio videtur et est vigili litterarum testimonio excitanda, ne lapsu temporis per oblivionis caliginem sopiaatur accio, quam observandam imperpetuum posteris constituit solers vigilancia modernorum. Ego Premizl, qui et Odackarus, miseracione divina rex Boemorum, nec non frater meus Wadizlaus, qui et Henricus, illustris marchio Moraie, universis scripti huius apices inspec- turis exhibicione presencium duximus attestandum, quoniam dominus Vnko, pie recordacionis vir nobilis de Boemia, domino Arthlebo de Znojem, genero suo, 10 cum filia sua eidem matrimonialiter copulata villam quandam Nasseratiz dictam cum omnibus attinenciis vice dotis contulit absolute, ita videlicet, ut idem Hartlebus cum consorte thori nec non utriusque filii ac filiorum filii succeden- tesque ipsorum heredes legittimi prenominate ville possessione perpetua gaudeant et tranquilla. Ne quis igitur successorum meorum aut antedicti fratris mei dotem 15 ac donacionem huiusce modi legittimam ac racionabilem in posterum cassare valeat vel presumat, ego ac frater meus prememoratus propter habundantem confirmacionis certitudinem non solum presentem paginam sigillorum nostrorum munimine dignum duximus insigniri, verum eciam ipso facto per testes, idoneos viros et honestos, quorum nomina subscripta sunt, cautelam adhibuimus effica- 20 cem: Wladizlaus et Waczlaus filii mei, Saztolow marscalcus, Zauis, Holax, Szuezlaus, Dulhomilus, Radimir, Adalbertus, Eppo,^b Bissen, Bohuzlaus, Heinricus, alter Bohuzlaus, Peley, Arnoldus, Mathias, Hermannus; barones Moraie ac milites: Boruta, Ben de Wetow, Stephanus de Medlow, Petrus de Ruszinow, Ingramus de Znojem, Houorix, Velen, Pominen, Ekhardus, Heinricus Lupus, 25 Theodericus de Knesiz, Grut, Leo de Klobuc, Velen, Wers, Gwalata, Peregrinus, Wlurammus. Acta sunt hec anno dominice incarnationis MCCCXXII. Datum Brene per manus Hylarii notarii, VIII kalendas iulii.

233.

*Henricus Vladislavus, marchio Moraviae, monasterio in Louka villam
30 Mramotice, quam Florianus abbas a Venceslavo nobili emit, confirmat.*

Apud Znojmo 1222 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A).

*[Chmel] Series fundationis Lucensis, pag. 17 (frgm) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 134,
num. 132 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 304, num. 654 (extr.).*

35 *Autographum manu scribæ, quem ,Vladislavus 4^a appellamus, exaratum est. — In temporis
nota dies non adnotatur, sed ante aug. 12 charta data sit necesse est, quod illa die
Henricus Vladislavus morte obiit.*

232. a) Diplomatis apographo in codice haec inscriptio colore rubro scripta praemittitur:
,Privilegium regis Premizl super Nasseradiz villam.' — b) ,oppo' B.

In nomine sancte et individue trinitatis amen. Ego Heinricus, qui et Wladizlaus, dei gratia marchio Moraie. Notum fore volo tam futuris quam presentibus cunctis Christi fidelibus, quod dominus Florianus, venerabilis in Christo pater meus,^a dictus abbas de claustro Luka, vir providus, honestus, nichilominus et discretus, celle quoque sue sue^b cure non inmerito commendate 5 fidelis siquidem et sollers procurator, villam quandam, que Bragotiz vocatur, a quodam nobili terre mee nomine Wazezlae in presentia mee dominationis et meorum baronum pro centum et septuaginta marcis argenti hereditario iure prenotato claustro perpetualiter atque rationabiliter deserviendam cum plenitudine et favore gratie mee ad laudem deo et proventum claustris antefati comparavit. 10 Ne autem tam laudabile et religiosum tam utique pium factum quisquam posterorum meorum presumat vel possit cassare vel quoquo modo infringere in posterum, non solum scripto presenti veri sigilli mei impresione signati,^b verum etiam et prudenti testimonio meorum nobilium, virorum veridicorum, ad cuius^b presentiam actum est hoc, et quorum nomina sequens exprimit subscriptio, id 15 ipsum pretaxatum factum fulcire et corroborare non omisi. Hec vero sunt nomina testium: Prozimirus prefectus de Prawlowe, Emeramus burgravius de Znoym, Pomnen Goworich, Sepolt, Ekhart cum fratre Hartlibo, Heinricus Wilk, Welen, Branizlav, Vlricus, Bogdanez castellani de Znoyem. Milites curie mee: Petrus pincerna, Peregrinus minor dapifer, Wilhelmus maior pincerna et alii quam 20 plures. Actum apud Znoym anno Domini millesimo CXXII. Datum autem per manus Apollinaris,^c curie mee protonotarii.

Autographo appendet e filis sericis rubris sigillum marchionis de cera naturali confectum, quod ex eadem forma proiectum est atque diplomatis num. I25 secundum sigillum.

234.

25

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, iura quondam a Conrado Ottone duce aliisque praedecessoribus suis, postea vero a se ipso in provincia Znojmensi constituta renovat decernitque, ut eadem iura in provincia Bitovensi observentur.

In Znojmo 1222 —.

Apographum saec. XIV exstat in cod. ms. „Matrica Lucensis“ inscripto, qui in tabulario 30 terrae Moraviae [inter Cerronianos II, 253] asservatur, pag. 27—29 (B).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 140, num. 138 (reg.) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 304, num. 655 — Boczek, Cod. d. Mor. V, pag. 224, num. 12 — Erben l. l. pag. 621, (addit.) num. 7, = H. Jireček, Cod. iuris Boh. I, pag. 54, num. 29 — Volkmer u. Hohaus, Geschichtsquellen d. Grafschaft Glatz I, pag. 13 (reg.).

35

Diplomatis exordium et conclusio ab eodem auctore contextum esse videtur, qui diploma num. 59 aliaque diplomata ab scriba, Otacarus 5° scripta composuit. — Diploma eodem tempore atque Henrici Vladislavi charta proxima datum esse demonstrant testium

233. a) meus^c eadem manus eodem atramento in loco raso scripsit A. — b) ita A. — c) prima , in loco raso, ubi genuine , o^c scriptum erat, eodem atramento corr. A.

nomina, quae in utroque diplomate adferuntur. — Diplomatis verba fere omnia repetuntur in confirmatione statutorum, quam Otakarus rex a. 1229 mart. 17 provinciae Brunnensi dedit; cuius quidem confirmationis auctoritate fultus nonnulla apographi diplomatis nostri menda correxi.

5 In nomine sancte et individue trinitatis. Ottacarus, qui et Premizl,^a dei gracia Boemorum rex, omnibus generaliter Znoymensis provincie militibus imperpetuum. Equitati est consentaneum et regie conveniens excellencie pariter et honori modis omnibus intendere atque niti, ut nemo contra iuris ordinem aggravetur, sed iura omnia conserventur uni cuique penitus inconvulsa. Iuris enim 10 observancia et temporalis honoris gloria conservatur et anime a deo in celesti patria premium tribuetur. Ne autem ea iura, que prius a nostris predecessoribus, ut a bone memorie duce Conrado et ab aliis, postmodum autem a nobis in tota Znoymensi provincia sunt statuta, processu temporis per quemquam possint^b hominum inmutari, sed perpetuo^c stabilia permaneant atque firma, noverit 15 tam presens etas quam sequens eius posteritas, quod nos habito diligenti tractatu cum fidelibus nostris suppanis, Boemis pariter et Morauis, volentes ab omnibus perpetuo inviolabiliter observari, iura statuimus in hunc modum: Omnes hereditates, quas viri nobiles tam minores, quam maiores^d tempore ducis Conradi sine querela iuste et pacifice huc usque possederunt, in bona tranquilitate pacis amodo 20 possideant. Item nullus camerarius citet aliquem, nisi cum certo testimonio eorum, quorum interest; et nominatim quilibet eorum debet ducere castellani nunccium et alium iudicis, et insuper duos kmetones de circumsedentibus villis; et si camerarius vadit ipse secundus aut tercius sine nuncciis beneficiorum, si 25 interficitur, nichil pro eo respondeatur. Si fuerit fur aput aliquem nobilem vel apud aliquem, cuius est villa, et dederit eum curie, omnia bona sua sint, et colum suum in potestatem principis detur. Insuper si fur capitur in aliquo loco et si suspenditur, omnia sua sunt principis, preter fruges, que adhuc remanserunt in terra. Item quod dicitur narok, hoc non debet esse, nisi ubi constet^e sub certo 30 testimonio sua bona amisisse, nisi acciderit in via vel in silva vel in aliquo secreto loco, vel alicui hospiti; et antequam admittatur, debet notificari curie, quorum interest, scilicet iudici, castellano et ceteris. Quando aliquis pauper venit de propria re conquerendo, pallium sibi nullatenus deponatur. Nullus zoch aliquem accuset, nisi sub certo testimonio vicinorum constet de dampno eius; et si fuerit zoch convictus testimonio^f fori communis, lapidetur. Quando aliquis 35 subit iudicium aque, nullus dimittat eum in aquam, nisi sacerdos cum suo cooperatori; si deus iuverit eum, iudici det duos denarios et sacerdoti XIIIII; si nudaverit se et iudicium noluerit subire, solvat capellano VII denarios et vulture duos. Si aliquis nobilis vir et non druh^g habuerit super se narok, puer pro

234. ^{a)} ,Przemizl' B. — ^{b)} ,possit' B. — ^{c)} ,perpetua' B. — ^{d)} ,maiores' *alia manus saec. XVI superscripsit* B. — ^{e)} ,constat' B. — ^{f)} ,testimoni' B. — ^{g)} ,dezhō' B.

ipso subeat iudicium; et si non fuerit adiutus, ille solvat CLXXX^h denarios. Quando ducitur quod dicitur zuode, debet adesse nunccius castellani, iudicis, villici et camerarii et unus vel duo de vicinatu illo; et ultra tres non ducatur, set in tercio remaneat; et si convictus fuerit, CLXXX^h denarios in cameram regis reddat et illi, qui dicitur powod, satisfaciat. Si quis equos vel equas,ⁱ boves vel 5 vaccas, vel aliqua maiora subtraxerit, quantitas dampni estimetur sub certa fide et sacramento eorum, quibus iurisdiccion est commissa, et secundum hoc accusatores admittantur. Item fures cum sociis et fautoribus suis pari pena puniantur. Si subtrahuntur aliisque res, pallium vel aliquid tale, hoc curie non notificetur; set si bos vel iumentum subtrahitur, curie notificetur. Et si quando aliquis vul- 10 neratur in via veniendo de foro vel alibi, curie notificetur. Item quando aliquis nobilis capit in furto et suspenditur, et non habet prolem, hereditas ipsius regi cedat; et si aliquis capit in manifesto furto,^k uxor eius terciam partem habeat. Quicumque nobilis vel rusticus occiderit aliquem, CLXXX^h denarios curie solvat et alias recedat et querat graciā; et uxor sua domi in pace et indemnis^l 15 sedeat. Si quis non^m habuerit filium, vel filios,ⁿ et habuerit filias, ad illas deveniat hereditas equaliter; et si non sint,^o hereditas deveniat ad proximos heredes. Si alicui subtrahuntur iumenta, aut famuli apes furantur, debent subire iudicium ferri, scilicet vomeres. Insuper si quis spoliatus fuerit^p per wyboy, incuset quos vult, et de herdost nominet quos voluerit, et antique consuetudines serventur.^q 20 Preterea nullus de illis, qui custodiunt silvam, debet spoliare aliquem in via vel in foro,^r nisi illum spoliet, quem invenerit arborem seccantem. Ad hec num- quam iudex iudicet in CCC^{ts} denariis, nisi in LX. Insuper iudex numquam debet iudicare solus, nisi presente castellano vel aliquibus nobilibus; et quando villicus iudicat, non debet ire ad capiendum consilium de iudicio, sed iudicet sedens 25 cum militibus. Item quando tempus est ire ad iudicium,^s et sunt omnes, et villicus non vult venire, iudex iudicet cum militibus. Preterea semper de mane et num- quam hora serotina^t a iudice et a villico iudicium habeatur. Quando aliquis interficitur in via, sive homo^u militis, sive iudicis, seu villici fuerit,^p inde^v fit magna confusio; solent apponi denarii, aurum et^x argentum; ille qui accusat, non^y 30 dominus, debet iurare super sancta sanctorum. De debito non debet aliquis vendi, nisi in tercio termino. Insuper nullus de hominibus nobilium, qui vadunt in propria vel in aliqua legacione, sive ad forum, numquam in novo nisi in antiquo theolonio solvat. Item nullus ad iudicium accedat, nisi de domo secundum ius prius citetur. Insuper si villicus regis sine iudicio inpignoraverit aliquem, rex iure suo corrigat; 35

234. ^{h)}, CC^c *habet confirmatio a. 1229 mart. 17 data.* — ⁱ⁾, equum vel equos['] B. — ^{k)}, furtu' B. — ^{l)}, in dampnis['] B. — ^{m)}, autem['] B. — ⁿ⁾, vel filios['] omittit B. — ^{o)}, fuerint['] *confirm. a. 1229 mart. 17 data.* — ^{p)}, fuerit['] *deest B.* — ^{q)} *in confirm., quae a. 1229 mart. 17 data est, sequuntur quaedam, quae desunt in B.* — ^{r)} *genuine ,furo', sed corr. B.* — ^{s)}, iudicandum['] *confirm. a. 1229 mart. 17.* — ^{t)}, vespertina['] *habet confirmatio a. 1229 mart. 17 data.* — ^{u)}, homo['] omittit B. — ^{v)}, id fit['] B. — ^{x)}, et['] *deest B.* — ^{y)}, et dominus['] *conf. a. 1229 mart. 17 data.* 40

si est^z villicus camerarii, marcam auri solvat; ^{aa} si dominus, beneficio careat. Ad hec omnes communiter tabernas habeant. Preterea campiones non habeant nisi contra extraneos. Interea^{bb} provincia Betowiensis in eodem statu permaneat, in quo Znoymensis. In hiis omnibus excipimus privilegia virorum religiosorum a principibus eis concessa et iura clericorum cum dotibus ecclesiarum, qui^{cc} reguntur secundum ius canonicum. Ut autem hec omnia rata et inconvulsa permaneant et maiori nitantur robore ac evidenciori in posterum pateant veritate, presentem paginam eis fecimus conscribi et sigilli nostri impressione roborari, testibus subnotatis, quorum nomina sunt hec: filii regis Wenceslaus et Wadislaus, Robertus Olomucensis episcopus, Eppo prepositus Pragensis, Bohuta prepositus Boleslauensis, Engelscalcus^{dd} regis protonotarius, Beness castellanus de Budissin, Jaros, Budiwoi castellanus de Cladesco, Diwis castellanus de Prachen, Bohusie castellanus de Netolich,^{ee} Coiata subdapifer, Holach subpincerna, Proszimir de Prawlov,^{ff} Ingrammus,^{gg} Sepolt, Pomnenus^{hh} Howoriz, Welen, Ekhardusⁱⁱ et Hartlebus fratres, Henricus Lopus, Rudgerus,^{kk} Wlricus, Branizlaus, Bohdanetz, Wilhelmus, Lupolt castellani Znoymenses, Lewa camerarius, Theodricus de Chnesiz,^{ll} Stephanus castellanus de Dewiczki, Ratibor iudex, Wolframus et filii sui de Branissowicz. Acta sunt hec anno dominice incarnationis MCCCCXXII in Znoym, rege et regina cum prenominatis testibus ibidem feliciter existentibus. Datum per manum Hermanni, regis Boemie notarii.

235.

Robertus, episcopus Olomucensis, attestatur se ecclesias parochiales de Frišava et Příkluky limitasse eisque decimas assignasse.

[— 1222 ante aug. 12.]

- 25 *Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnensi assertatur (A). — Apographum saec. XV. exstat in codice Velehradensi in eodem tabulario, fol. 43v—44r.*
Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 138, num. 136 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 309, num. 664 (reg.).
- 30 *Autographum manu scribae, quem Robertus 7' appellamus, exaratum est; quem scribam ex Olomucensis ecclesiae clericorum numero fuisse, verisimilis est conjectura. Ad eiusdem scribae manum revocanda est etiam utraque Roberti episcopi charta, quae sequitur. Quae quidem tres chartae etiam ab uno eodemque auctore verbis contextae sunt. — Chartam non esse absolutam ex eo appareat, quod post corroborationis formulam tres lineae vacuae relictae sunt, quibus testium nomina inscriberentur; quod fortasse idcirco factum est, quod chartae argumentum duobus chartis proximis accuratius exponitur. — Charta temporis nota omnino caret, sed eodem fere tempore confectam esse atque duae proxime sequentes, ex eo quod ipsa continetur, cognosci potest.*

- 40 **234.** ^{z)}, est^z omissum in confirmatione a. 1229 mart. 17 data. — ^{aa}, solat^z (B. — ^{bb}), Int'ra^z (^z in terra) B. — ^{cc}, quibus^z confirm. a. 1229 mart. 17 data. — ^{dd}, Tugelsalcus^z B. — ^{ee}, h' ex^z, z'^z eodem atramento corr. B. — ^{ff}, Prawlev^z B. ubi^z, v' ex^z, w' radendo correctum est. — ^{gg}, Igraminus^z B. — ^{hh}, Pōneus^z B. — ⁱⁱ, Cothardus^z B. — ^{kk}, Rugerus^z B. — ^{ll}, Chenf^z B.

Rvpertus, dei gracia episcopus Olomuncensis, omnibus presentem paginam inspecturis in perpetuum. Noverint tam presentes quam futuri, quod nos ecclesie de Briessan certos limites in posuimus et eam secundum quod caustum est in sacris canonibus limitavimus, || decernentes, ut ipsa villa iure parochiali ad eam spectet, decimas omnes adnectentes eidem nec non sepulturam et || omnia 5 iura spiritualia, que ecclesie parochiali competunt, statuentes eidem illibata conservari. Eodem iure limitavimus ecclesiam de Priklvk, villam de Massowiz infra terminos eiusdem ecclesie in cludentes, iure parochiali eam subcientes eidem, volentes et statuentes, ut habeat ius baptizandi, sepeliendi et earum rerum tum in decimis, tum in aliis, que spectant ad ecclesiam baptismalem, non obstante 10 aliqua reclamacione ecclesie de Podiwin, quia ipsa precipue et inmediate spectat ad ecclesiam Olomuncensem, licet ei per potestatem laicalem violencia sit illata, et ecclesia de Podiwin numquam per nos nec per antecessores nostros fuerit limitata. Ut autem hec rata et firma permaneant, presentem paginam sigilli nostri munimine fecimus communiri.^a

15

Autographo appendet e scidula membranae sigillum Roberti episcopi de cera naturali confectum, quod ex eadem forma proiectum est atque chartae num. 78 primum sigillum.

236.

Robertus, episcopus Olomucensis, ecclesiae in villa Frišava suo permissu fundatae, quam Henricus Vladislavus, marchio Moraviae, monasterio Velehradensi 20 donaverat, ius parochiale assignat eique decimas eiusdem villae condonat, petente Siberto abate et Henrico Vladislavo marchione. — 1222 [ante aug. 12.]

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae assertatur (A). — Apogr. saec. XV praebet cod. Velehradensis, qui in eodem tabulario servatur, 25 fol. 38v—39r.

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 136, num. 134 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 305, num. 657 (frgm.).

Autographum manu eiusdem scribæ ,Robertus 7' exaratum et ab eodem auctore verbis contextum est atque chartae num. 235 et 237. — Ante augusti diem 12 charta data sit 30 necesse est, quod Henrico Vladislavo marchione adhuc vivente confecta est.

R., dei gracia episcopus Olomuncensis,^a omnibus presentem paginam inspecturis salutem in Domino. Noverint tam presentes quam futuri, quod nos ad petitionem|| venerabilis abbatis Siberti et tocius conventus Welgradensis ecclesie et insuper ad petitionem incliti marchionis Moraue Wadizlai nomine, 35 qui fuit|| fundator monasterii prefati, in villa, que vocatur Vrishan, quam ipse

235. a) Post hanc vocem reliquum lineae spatium 60 mm longum vacuum relictum est. Praeterea sequuntur tres lineae vacuae relictae.

236. a) Oloīī A.

cum omni iure suo dederat ecclesie Welgradensi perpetuo possidendam, ecclesiam || quondam fundari permisimus et ei in ipsius consecracione per nos facta ius parochiale assignavimus, eam certis terminis limitando. Insuper decimas eiusdem ville ei integraliter assignavimus, nullo contradicente ac reclamante, cum 5 omnes provisores et persone ecclesiarum adiacencium essent presentes. Ut autem hec limitacio et decimarum assignacio illi ecclesie et iuris parochialis concessio, quia tunc temporis ecclesie illius provincie non erant limitate, firmatatem haberent, hanc nostre ordinacionis paginam sigillo nostro fecimus muniri. Huius autem rei testes ad hoc vocati, et in quorum presencia hec acta sunt, 10 sunt hii: Cvnradus scriba de Brunna, Heinricus plebanus de Vrbiz, Heinricus plebanus de Borliz, Sifridus plebanus de Brawiz, Fridericus plebanus de Briwiz, Willehelmus plebanus de Moderiz, Orfanus et frater eius milites, Theodericus iudex de Znoim. Anno millesimo ducentessimo^b vicesimo secundo.

15 *Autographo appendet e filis sericis albis, rubris et flavis sigillum Roberti episcopi de cera naturali confectum, idem atque in charta num. 78.*

237.

Robertus, episcopus Olomucensis, ecclesiae in villa Příkluky ius parochiale concedit eiusque finibus villam Masovice attribuit. — 1222 [ante aug. 12.]

20 *Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae assertatur (A). — Apographum saec. XV praebet cod. Velehradensis, qui in eodem tabulario assertatur, fol. 20^v.*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 137, num. 135 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 309, num. 663.

25 *Autographum ab eodem scriba „Robertus 7^r exaratum et ab eodem auctore verbis contextum est atque chartae num. 235 et 236.*

R., dei gracia Olomvncensis ecclesie episcopus, omnibus, ad quos iste littere, devenerint, salutem in Domino. Veneranda consuevit antiquitas ea mandare littarum monumentis, que voluit perpetuo durare et memorie firmam habere tenacitatem. Hac igitur ratione moti, volumus innotescere || tam presentibus 30 quam futuris, quod nos in villa, que vocatur Prikluk, ecclesiam quondam permisimus fundari, quam et consecravimus et || eciam limitavimus, ius parochiale ei concedentes in iure baptizandi et sepeliendi et in omnibus iuribus, que conveniunt ecclesie parochiali, villam de Massewiz infra terminos eiusdem ecclesie includentes et eam iure parochiali ecclesie de Prikluk subientes, in decimis 35 et omnibus aliis rebus ad ecclesiam baptismalem pertinentibus, non obstante aliqua reclamacione in posterum ecclesie de Podewin, que tempore consecracionis ecclesie de Prikluk nulla fuit, quia ipsa ecclesia de Podewin cum omni possessione adiacenti precipue et inmediate spectat ad ecclesiam Olomuncensem, licet ei per potestatem laicalem violencia sit illata, et ecclesia de Podewin numquam

per nos nec per antecessores nostros fuerit limitata. Ut autem hec rata et firma permaneant, presentem paginam sigilli nostri munimine fecimus communiri. Huius autem rei testes ad hoc vocati, et in quorum presencia hec acta sunt, sunt hii: Herbordus plebanus de Podewin, Adolfus plebanus de Gerenowiz, Heinricus plebanus de Vrbiz, Albero plebanus de Sheghat, magister Gregorius, Wido iudex 5 de Poratiz, Gotefridus iudex de Podewin, Brestanus et frater eius Wicardus de Sheghat, Adamarus et frater eius Lipertus de Izgrûbi.^a

Anno^b millesimo ducentesimo vicesimo^c secundo.^b

Autographo appendet e filis sericis albis, rubris et flavis Roberti episcopi sigillum de cera naturali confectum, idem atque in charta num. 78.

10

238.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, una cum Constantia regina monasterio in Rajhrad decimam septimanam thelonie in Kunovice concedit eique decimam tinam de vinea in Miroslav quondam a Vladislavo marchione donatam confirmat.

Brunnae 1222 [post aug. 12.]

15

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Rajhradensis asservatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 141, num. 139 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 306, num. 659 (extr.).

Autographum scriba, quem ,Otakarus 20^c appellamus, exaravit; cuius litterae similitudinem 20 quandam habent cum illa manu, quam nota ,Otakarus 15^c signavimus. — Diplomatici verba ab Hermanno notario conscripta esse, stili proprietates quaedam demonstrant, tum in diplomate num. 217, tum in aliis diplomaticis, quae per manum notarii eiusdem data sunt, repetitae. — Diploma post augusti diem 12 datum esse ex eo cognosci potest, quod Vladislavus marchio iam mortuus commemoratur.

25

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Otacarus, qui et Premizl, dei gracia Boemorum rex, et Constancia regina. Ne ea, que // a nobis pie sunt disposita et prudenter, processu temporis per quemquam possint hominum inmutari, set perpetuo stabilia permaneant atque // firma, notum facimus universis tam presentibus quam futuris, quod thelonium illud, quod prius in Brodskih ab antiquo 30 solvebatur, cuius // thelonie conventus de Raghrad recipiebat^a decimam septimanam, propter nostrum maius commodum idem thelonium in Cunouic transtulimus; statuentes et ab omnibus facientes hoc perpetuo inviolabiliter observari ut prefatus conventus de Raghrad per suum procuratorem in Cunouic absque omni contradictione semper eiusdem thelonie recipiat decimam septimanam nec 35 in eodem thelonio ipsum quisquam audeat aggravare. Insuper confirmamus

237. a) Reliquum lineae spatium 24 mm continens vacuum relictum est A. — b) Temporis nota ,Anno — secundo eadem manu eodemque atramento serius scripta esse videtur A. — c) ita A.

238. a) ,b) in loco raso eodem atramento correctum A.

eidem conventui de Raghrad decimam tinam de vinea, quam eis dedit frater noster bone memorie Wladizlaus, que vinea in Mirozlav vulgariter appellatur; statuentes ut eadem decima de supradicta vinea suprascripto conventui expleatur integre atque plene. Ad huius itaque nostre donacionis et confirmacionis perpetuam memoriam et inviolabile firmamentum presentem paginam conscribi fecimus et sigillorum nostrorum munimine roborari, adhibito testimonio nostre curie honestorum hominum et proborum, quorum nomina subsequntur: Robertus^b episcopus Olomucensis, Bawarus camerarius Olomucensis, Ratiborius iudex Brunnensis, Leo camerarius Brunnensis, Stephanus de Medlôv, Ditricus villicus Burnensis,^c Sdizlaus prepositus Brunnensis, Cunradus scriba Brunnensis et alii quam plures. Actum in Brunna, anno incarnationis dominice millesimo CCCCXXII, inductione X.

Datum per manum Hermanni, regis notarii.

15 *Autographo appendebant e filis sericis flavi et rubri coloris duo sigilla, quae iam avulsa et perdetita sunt.*

239.

Otakarus I, rex Bohemiae, fratres hospitalis sanctae Mariae Theutonicorum in regno suo constitutos protegendos suscipit, omnes possessiones, quas ipsis Conradus dux vel Vladislavus, marchio Moraviae, aliquique quondam donaverant, 20 confirmat eisque libertates et immunitates concedit.

In Olomuc 1222 aug. 26.

25 *Apographum insertum est confirmationi Honorii III papae dd. 1222 dec. 19, cuius exemplar exstat in Honorii III regestorum vol. IV (inter Reg. Vatic. XII) fol. 21r—22v, lib. VII, ep. 80 (R) — Aliud apographum insertum est confirmationi Venceslai I regis dd. Pragae 1236 sept. 29, cuius autographum in Musaeo Czartoryskiano Cracoviae asservatur (A), et confirmationi Karoli IV dd. Pragae 1348 iul. 11, cuius exemplar insertum est autographo eiusdem imperatoris dd. 1361 iul. 8, quod in tabulario regio Dresdensi asservatur (C).*

30 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 142, num. 140 (e copia simplici saec. XVII) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 306, num. 660 — Bartoszewicz in Rzyszczewski et Muczkowski, Cod. dipl. Poloniae III, pag. 19 (ex A) — Strehle, Tabulae ord. Theutonici, pag. 160, num. 175 (frgm.) — Dudík in Arch. f. österr. Gesch. XXXIX, pag. 99 (extr. ex A) — Rodenberg in Mon. Germ. Epp. saec. XIII, tom. I, pag. 145, num. 214 (ex R).*

35 *Diplomatica verba ab eodem auctore concepta esse videntur, qui Otakari regis privilegium anno 1207 ecclesiae Olomucensi datum (num 59) conscripsit. — Duo autographa confecta erant; quorum uno (quod in R transcriptum est) sigillum de cera confectum, alteri vero (cuius apographum servavit A et C) bulla aurea appensa erat.*

238. *b) notarius primo ,Bawarus' scribere voluit, sed litteris ,Ba' scriptis errorem suum cognoscens ipsas statim in ,Ro' correxit A. — c) ita A.*

C.^a In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Ego Odakir,^b rex Boemorum tertius,^c Hermanno, magistro hospitalis sancte Marie domus Teuthonicorum Jerosolimitani,^d eiusque fratribus tam presentibus quam futuris in perpetuum.^e Cum regie excellentie et munificentie beneficia ad omnes generaliter debeant extendi, nostra tamen consulte decrevit serenitas eos tueri potentius et 5 fovere clementius, qui divinis insudantes obsequiis, non solum res suas pro terre sancte defensione largiter expendunt, set etiam^f corpora sua animo imperturbato^g et affectu pio gravissimis periculis devotius exponunt.^h Noverit itaque tam presens etas, quam futura posteritas, quod nos domus et possessiones et fratres hospitalis sancte Marie domus Teuthonicorum Jerosolimitani^d et insuper omnes 10 in eorum possessionibus habitantes, constitutos in regno nostro tam in Boemia quam in Moraia seu in aliis provinciis regno nostro attinentibus, sub nostre magnitudinis recepimus protectione et omnes possessiones cum omnibus appendiciisⁱ suis, quas vel nos eidem domui contulimus, vel inclite memorie dux Cunradus^k Boemie, vel pie recordationis frater noster Wladizlaus,^l marchio Moraie, 15 vel etiam alii nobiles viri vel ingenue matrone, sive etiam alii Christi fideles minoris facultatis et potentie prefate domui contulerunt, eidem libere et pacifice possidendas nostra regia auctoritate confirmavimus. Emancipavimus^m etiam omnia predia eis collata et conferenda cum eorumⁿ colonis et inquilinis et omni familia, sive sint liberi, sive servi, ab omni iure ad usus nostros vel nobilium 20 a nobis in beneficiatorum vel ceterorum officialium spectante vel utilitate secundum morem terre pertinente vel accrescente; hoc statuentes, ne quis prenominatam domum aliquo modo super hiis iusticiis^o vel consuetudinibus vel commoditatibus,^p que usui regni vel nobilium vel ceterorum competere videbantur, audeat^q impetrare vel gravare, vel ea, que a nobis eis concessa sunt, in irritum revocare. 25 .Ubi autem eos ab omni iure generaliter absolvimus, non est necesse, ut de aliqua iuris specie aliquis questionem debeat movere. Addidimus etiam, quod firmiter sanccimus^r ipsos et eorum homines per thelonae^s transeuntes nullum dare passagium pro se ipsis vel pro^t aliquibus rebus ad domum eorum spectantibus, nisi sint mercatores eorum publici, qui pro comodis propriis ampliandis 30 laborant, quos a thelonais^u non absolvimus. Si vero contigerit, quod aliquis occidatur ab hominibus eorum et amici occisi velint occisores de^v homicidio impetrare, in curia nostra respondeant, res vero occisorum in providentia fratrum permaneant. Si autem^x fur vel predo manifeste in ipso actu deprehenditur, bona furis fratribus remaneant et ipsi secundum consuetudinem terre a nostris 35

239. ^{a)} ,C' deest in C et R. — ^{b)} ,Odoacer' R; ,Ottakarus' C. — ^{c)} ,iii^o A. — ^{d)} ,Theutonicorum Jerosolimitane' R. — ^{e)} ,imperpetuum' R. — ^{f)} ,et' A. — ^{g)} ,imperturbato' R. — ^{h)} ,exponunt devotius' R. — ⁱ⁾ ,appenditiis' R. — ^{k)} ,Conradus' R, C. — ^{l)} ,Wladyslaus' C. — ^{m)} ,veI mancipavimus' C. — ⁿ⁾ ,earum' R. — ^{o)} ,iusticiis' R. — ^{p)} ,comoditatibus' R. — ^{q)} ,audeant' A, R, C. — ^{r)} ,sanximus' C. — ^{s)} ,theolonia' C. — ^{t)} ,pro' deest C. — ^{u)} ,theoloneis' C. — ^{v)} ,ab' C. — ⁴⁰ ^{x)} ,ā' A.

iudicibus puniantur. Si vero narok,^y quod latine vocatur accusatio, furum vel nocturnorum predonum super eorum homines evenerit, iudicio^z astent curie secundum morem terre, in nullo nostre celsitudini nec nostris quoad aliquam utilitatem responsuri, set omnis culpe satisfactio cedat in usus fratrum; 5 et tamen homines, si rei fuerint comprobati, adversariis satisfaciant. Si vero homo accusatus per honestos vicinos suos, fide eorum requisita, fuerit absolutus, curie non respondeat; et hoc diligenter notandum, quod ubi eos ab omni utilitate nostra et nostrorum absolvimus, nichil iuris quoad hoc nostre magnitudini vel nostrorum comoditatibus retinemus. Nullus etiam cogat fratres 10 aut homines eorum ad aliquod servile officium, vel pro castrorum edificatione proque aliquo servitio tali, quod eis^{aa} sit ad impedimentum libertatis sue, quia plenam et integrum in omnibus possessionibus suis eis concessimus libertatem, ita ut et ipsi de hominibus suis disponant omnia ad profectum domus. Cum vero celebris memorie imperatores magnifici et alii gloriosissimi reges prescriptam 15 domum amplissimis ditaverint possessionibus et muniverint privilegiis, nos etsi eis non equamur divitiis, tamen pro posse nostro volumus eis beatis parificari meritis; ideoque indulsimus eis, quod sive maiores sive minores in regno nostro constituti proprias possessiones eidem domui contulerint, vel ipsi^{bb} aliquas iustis conditionibus vel debitibus modis acquisierint, ab omni prefato iure, 20 ad usus nostros vel nostrorum accidente, secundum quod superius est determinatum, easdem possessiones esse liberas et absolutas, ut per hanc indultae libertatis concessionem et utilitatis nobis debite^{cc} collationem nostre clementie apud deum et ipsius matrem nostra merita sint favorabiliora et excellentiora. Ut autem hec nostre constitutionis pagina tam serenissimis^{dd} temporibus nostris, quam fu- 25 turis, robur habeat et firmamentum,^{ee} eam nostre sublimitatis bulla aurea^{ff} fecimus insigniri; districte sancientes,^{gg} ut quicumque has libertates vel indulgentias temere transgressi fuerint, vel ea, que a nobis vel predecessoribus nostris vel a fratre nostro vel ab aliis fidelibus viris eidem domui sunt collata, violenter invaserint vel abstulerint, pena X^{hh} marcarum auri inⁱⁱ nostram cameram solven- 30 darum puniantur; ita tamen, ut prius lesis satisfaciant. Huius rei testes sunt: Robertus^{kk} Olomucensis episcopus, abbas Gradicensis,^{ll} abbas Welegradensis, Bavarus^{mm} camerarius, Zauisaⁿⁿ castellanus Olomucensis, Chistiborius^{oo} castellanus Prerouiensis, Zulizlaus^{pp} dapifer, Weliz iudex, Zpitata, Zlaweta^{qq} magistri venatorum, Jaros,^{rr} Boruta castellanus de Podwin et filius eius^{ss} Boruta, Witigo^{tt} 35 et frater eius Henricus, Groznata subcamerarius regis, Boguzlaus filius Zlaukonis,^{uu} Stephanus de Medelou,^{vv} Emmeramus^{xx} de Bozcowiz, Ones castellanus

239. ^{yj} ,naroc' R, C. — ^{zj} ,iuditio' A. — ^{aa} ,eius' C. — ^{bb} ,ipsis' C. — ^{cc} ,debit' deest C. — ^{dd} ,serenis' R. — ^{ee} ,firmitatem' R. — ^{ff} ,n. subl. sigillo' R. — ^{gg} ,sanctientes' R. — ^{hh} ,decem' R. — ⁱⁱ ,ad' R. C. — ^{kk} ,Ropertus' A. — ^{ll} ,Gradirensis' R, A. — ^{mm} ,Bauarus' R, C. — ⁿⁿ ,Zamsa' C. — ^{oo} ,Chistyborius' C. — ^{pp} ,Sulyslaus' C. — ^{qq} ;Wanyta' C. — ^{rr} ,Joras' R. — ^{ss} ,eius' deest C. — ^{tt} ,Withco' R. — ^{uu} ,Boguclaus fil. Zlawconis' R. — ^{vv} ,Medilov' A. — ^{xx} ,Emeramus' R.

Olomucensis, Luder et frater eius Neplah, Gerhardus de Zbrazlav,^{yy} Adlart filius Razonis, Wogna de Bistrici, Prosmirus^{zz} castellanus Znoimensis, Eckihardus^a et frater eius Hartlibus^b castellani Znoimenses,^c Petrus et frater eius Zwoise,^d Olricus filius Juriconis,^e Holaz^f subpincerna regis.

Actum Olomuc,^g anno dominice incarnationis^h M^oCCXXII, VII kalendas septembris, inductione X. Datum per manum Hermanni magistri, regis notarii.

240.

Honorius III papa abbati Strahovensi et praeposito atque decano ecclesiae Vyšehradensis mandat, ut magistro Arnoldo decanatum Pragensem, a quo submotus erat, denuo conferant.

Laterani [1222] sept. 30. ¹⁰

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. IV, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. XII) asservatur, fol. 5r, lib. VII, ep. 18 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 93 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 309, num. 666 (frgm.) — Potthast, Reg. pontif., num. 6882 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. II, 15 num. 4124.

..¹ abbati Stragouensi,^a ..² preposito et ..³ decano Wischegradensi Pragensis diocesis.^b Ad instar arche federis in pectore summi pontificis continetur virga correctionis, qua feriat delinquentes, et manna dulcedinis, quo humiliatos refoveat et devotos. Hinc est quod consideratis laboribus diuturnis et 20 gravibus, quos dilectus filius Arnoldus, quondam Pragensis decanus, ad hostium apostolice miserationis expectans diutius pertulit humiliter et devote; attendentes nichilominus patientiam, quam idem etiam inter flagella noscitur habuisse, post vinum mordicantis^c increpationis oleum misericordie lenitivum veri Samaritani vestigiis inherendo sauciati vulneribus infundere nos oportet. Ideoque discretioni 25 vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus de misericordia, que superexaltat iudicio,^d memorato A. decanatum Pragensem, quo fuit quondam exigentibus culpis suis auctoritate sedis apostolice spoliatus, sicut dicitur nunc vacantem, auctoritate apostolica, sublato cuiuslibet contradictionis et appellationis obstaculo, conferatis; contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, 30 compescentes.^e Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur.^f Datum Laterani, II kalendas octobris,^f pontificatus nostri anno septimo.

239. yy) ,Gerardus de Zbraizlau' R. zz) ,Prosmir' C; ,Prozimus' R. — a) ,Echardus' R. — b) ,Arthleybus' R; ,Hardibus' A. — c) ,Znoymenses' R, C. — d) ,Zwoiso' R; ,Zwoisc' A; ,Swoyssye' C. — e) ,Vlricus fil. Jurič' A; ,Vlricus fil. Jurzie' C. — f) ,Holač' R; ,Holatsch' A, C. — g) ,Olomuceň' R. — h) ,incarn. dominice' R.

240. a) ,Stragoněn' R. — b) *Superscriptio colore rubro scripta est R. — c) ,tis' radendo corr. ex ,tōis' R. — d) ,per cens. — compescentes' compendio ,etc' indicantur in R. — e) ,hiis — exequantur' compendio ,etc' indicantur in R. — f) ,octubris' R.*

1) Bertholdo. — 2) Arnoldo — 3) Nomen ignoratur. — 4) Cf. Jac. II, 13.

241.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Neconem militem inquietum cogit, ut dimidiā villam Úherce a monasterio Doxanensi emptam abbatī et conventū Kladrubensi sexaginta marcis argenti vendat, idemque ipsam villam monasterio 5 Kladrubensi ex toto possidendam assignat.

In Křivoklát 1222 —.

10 *Autographum in membrana iam passim laesa scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A). — Apographum exstat in Libro privilegiorum monii. Cladrubensis saec. XVII in bibliotheca c. r. universitatis Pragensis (sign. II A 10) tom. I, pag. 45, num. 14 (B) et tom. II, pag. 39—41 (C).*

Erben, Reg. Boh. I, pag. 308, num. 662 (frgm.).

Autographum manu scribæ, quem ,Otakarus 21' appellamus, exaratum est; quae manus iam in nullo alio eiusdem regis diplomate autographo invenitur.

¶ In nomine sancte trinitatis. ¶ Othekarus, qui et Premizl, dei gracia Boemorum 15 rex, universis Christi fidelibus nostre ditioni subiectis in perpetuum. Noverint [t]am presentis temporis homines quam futuri, quod post decesum Diuisii, baronis nostri, ipsius predium, videlicet dimidiā villam in Vhrec, ad usus nostre regalis [me]nse^a precepimus || asgnari.^b Cognoscentes hoc nobis dilecti prepositus et fratres^b eius in Dogzan, predictum predium ad usus sue ecclesie a nobis 20 habere postulaverunt. Licet ipsis propter suos usus tunc || ad presens conferre negassemus, tandem ipsorum prepositi et fratribus eius ac aliorum nobilium crebris victi precibus, pro consequenda nostrorum venia peccatorum donav[im]us. Processu autem temporis prefati prepositus et fratres eius in Dogzan quadam urgente necessitate, suos defectus quocumque modo suplere cupientes, pretactam 25 donationem nostram cuidam nobili viro nomine Neconi pro LX marcis argenti iure hereditario vendiderunt. Dimidia autem villa per donationem pie memorie avi nostri ducis Wladizlai spectabat ad monasterium [Clad]orubense. Qui sepe dictus nobilis dilectorum abbatis et fratribus in Cladrub tam austoris et importunus extitit vicinus, tollens quod non posuit et metens quod non seminavit. 30 [Quapropter] dilecti [abba]s et fratres monasterii Cladrubensis vicini sui iniuriam diutius sustinere non valentes, sua nobis aliquociens conuestione monstrarunt, quod eorum possessionem, quam [glori]osus dux Wladizlaus, avus noster, cum omnibus pertinentiis suis eidem contulit monasterio, iam per aliquot annorum curricula propter frequentes et diuturnos ipsius vicini insultus inulta 35 iacere et, in solitudinem redacta, nichil utilitatis seu commodi temporalis sibi vel aliis ministrare.^b Nos igitur, quoniam regie maiestati nostre competit ipsorum iniurias, damna, lesiones oculo clementiore respicere, perspecta corrigere, et ne vacillent ulterius precavere, ideo iuxta ipsorum frequentem et flebilem petitionem

241. a) litteras et voces uncis clausas, quae cum membrana destructa perierunt, supplevi 40 ex B et C. — b) ita A.

predictum nobilem, licet renitentem, receptis LX marcis argenti a dilectis abbatibus et fratribus in Cladorub de emptione videlicet dimidie ville, quam a preposito et fratribus in Dogzan sibi venditam possidebat, cum omni suppellectili sua inde exire precepimus et pro commodo monasterii Cladorubensis et dilectorum abbatis et fratum eiusdem ecclesie perpetuo iure hereditario dedimus predictam villam 5 eisdem ex integro possidendum sub testimonio camerarii nostri Zlaconis, Bene[ssii et] Zulizlai nobilium et aliorum baronum terre nostre, scriptum^c presens^d sigilli nostri munimine roborantes. Si quis autem, postposito dei timore, hoc infringere atemptaverit, [in]dignationem dei omnipotentis et beate Marie perpetue virginis se noverit incursum. Datum in Creoplat, per manum domini Bene- 10 dicti cancellarii anno Domini MCCCCXXII.

Sigillum, quod autographo filis sericis adpensum erat, iam avulsum et deperditum est.

242.

Honorius III papa Hermanno magistro et fratribus sanctae Mariae Theutonicorum libertates et immunitates iis ab Otakaro I, rege Bohemiae, concessas 15 confirmat, verbis privilegii eiusdem regis integre insertis.

Laterani [1222] dec. 19.

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine IV, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. XII) asservatur, fol. 21r—22v, lib. VII, ep. 80 (R). — Aliud apogr. saec. XIII exstat in cod. ms. tabularii regii Berolinensis, h. I. C. 12. fol.¹ signato, 20 fol. 123v (C).

Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 94 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 144, num. 141, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 310, num. 667 — Strehlke, Tabulae ord. Theut. pag. 161, num. 176 (ex C) — Rodenberg, Epist. e regestis pontif. (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I. pag. 145, num. 214 (reg.) — Potthast, Reg. pontif., num. 6904 Pressutti, Reg. Honori III, 25 t. II, pag. 102, num. 4169.

..¹ magistro et fratribus hospitalis sancte Marie domus Theutonicorum Jerosolimitani.^a Cum a nobis petitur quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum^b perducatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis 30 postulationibus grato concurrentes assensu, libertates et immunitates vobis ac domui vestre a karissimo in Christo filio nostro O., rege Boemorum illustri, pia liberalitate concessas, sicut eas iuste ac pacifice obtinetis, et in ipsius regis privilegio super hoc confecto plenius continetur, vobis et ipsi domui auctoritate

241. c) ,scriptum^c in loco raso eadem manus eodem atramento scripsit A. — d) genuine 35 ,presentis, sed litteris ,tis^d erasis eod. atramento correctum A.

242. a) Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) ,quod — debitum^b verbis tantum ,etc. usque^b indicantur in R, C.

1) *Hermannus de Salza.*

apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Ad rei autem evidentiam pleniorum tenorem ipsius privilegii presentibus de verbo ad verbum fecimus annotari; qui talis est: In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Ego Odoacer, rex Boemorum tertius, Hermanno magistro *etc.*² Nulli ergo omnino hominum liceat hanc 5 paginam^c nostre confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire.^d Si quis autem^e hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, se noverit incursum. Datum^f Laterani, XIII kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno septimo.

243.

10 *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, omnia bona monasterii in Plasy tuenda suscipit et homines eiusdem monasterii sub suum tantum vel, se absente, Slavkonis comitis ius et iurisdictionem subiunctos esse constituit.* [cc. 1222 —.]

15 Autographum in membrana scriptum in tabulario caes. reg. aulico Vindobonensi assertatur (A).

Emler, Reg. Boh. II, pag. 463, num. 1098 (fragm.: perperam ad a. 1277).

Autographum manu scribae, quem ,Otakarus 22^r appellamus, exaratum est. — Charta nota temporis omnino caret, sed anno fere 1222 datam esse ex eo quod ipsa continetur conici potest.

20 O., dei gracia rex Boemorum,^a omnibus presentem paginam insipientibus salutem et omne bonum. Sicut iniusta petentium votis omnis iusticia se opponit, || ita pro iustis postulationibus omnis racio intercedit. Inde est, quod dilectorum nostrorum monachorum de Plaz piam erga nos devocationem || attentes, bona omnia iam dicto claustro pertinentia in tutelam et defensionem 25 nostram benigne suscepimus, ita quod nulli || hominum preterquam nobis, vel in absentia nostra comiti Zlaweconi, iuri stare vel de aliquo ipsi vel eorum homines habeant respondere. Hoc vero beneficium, predictis pie conversationis fratribus a nobis bona voluntate collatum, ne quis audeat infringere, sigilli nostri impressione confirmavimus. Si qua vero ecclesiastica secularisve persona huic 30 donationi nostrę ausu temerario contraire presumpserit, vel eam aliquo modo violare attemptaverit, noverit se magestatis nostrę lese reum esse et indignationem nostram graviter incurrisse.

Autographo appendet e scidula membranae sigillum Otakari regis de cera naturali confectum, cuius pars deflecta desideratur, idem atque in diplomate num. 57.

35 **242.** *c) ,omnino — paginam^c compendio ,etc^c indicantur in R. — d) ,vel ei — contraire^d desunt in R. — e) quae subsequuntur usque ,incursurum^e, compendio ,etc.^e indicantur in R. — f) ,Datum etc.^f C.*

2) Sequitur diploma Přemysli Otakari I, regis Bohemiae, quod datum est in Olomuc 1222 aug. 26, totidem verbis transcriptum (v. num. 239).

40 **243.** *a) ,Boem^a A.*

244.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Plasy immunitates concedit.

[cc. 1222.]

Autographum in membrana scriptum in bibliotheca c. r. universitatis Pragensis assertatur (A). 5

Erben, Reg. Boh. I, pag. 288, num. 616 (fragm.; perperam ad a. cc. 1220) — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutsch. in Böhmen XII, pag. 68, num. 27 (reg.).

Autographum scriba, quem ,Otakarus 23^a appellamus, manu sua exaravit. — Chartam post privilegium a. 1222 mart. 10 ecclesiis Bohemiae concessum (v. num. 227) datam esse 10 ex eo quod ipsa continetur, cognosci potest. Ante oct. 11. a. 1224 data sit necesse est, quod ea die rex iam alio sigillo utebatur.

O., dei gracia Bohemorum rex, omnibus hec scripta visuris perpetuam pacem et salutem. Quia mali homines diversis occasionibus maliçiam suam palliantes pauperibus maxime claustralium spoliandis^a intendunt, eō quod defensores non 15 habeant, nos paci Plazenſis abbatie providentes, homines ipsorum quoquo modo impeditos tantum in presencia nostri iudicari statuimus, omnem iusticiam ad nos et ad officiales curię nostrę spectantem, sive de narōch, sive de zvode, eis ex integro relaxantes. Si^b autem extra terram fuerimus longam moram facturi, iudici curie nostre cum testimonio presentis cartule sigillo nostro sigillate presententur;^c 20 ipse autem causam eorum taliter discutiat, quod in nulla exactione propria donationi nostre^d contraire videatur, scientes certissime omnes officiales nostre curię tam presentes quam posteri, quod quicunque hanc honestam donationem infringere vel quoquo modo impedire temptaverit, dei omnipotentis et nostram incurret indignationem, habiturus in futuro cum Datān et Abyrón portionem. 25

Autographo appendet e scidula membranae sigillum Otakari regis de cera naturali confectum, cuius pars deflecta desideratur: quod ad eandem formam revocandum est atque sigillum diplomatis num. 57.

245.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, cum coniuge sua Constantia monialibus 30 apud sanctum Petrum in Olomuc sex terras in villa Bukovany donat eisque immunitates concedit; praeterea villae Klopotovice exemptionem ipsis a fratre suo Vladislavo, quondam marchione Moraviae, concessam confirmat.

Brunnae 1223 mart. 2.

Autographum in membrana scriptum in tabulario archiepiscopali Cromesirensi assertatur (A). 35

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 145, num. 143 (cuius editionis menda correxit Lechner in Zeitschr. f. Gesch. Mähr. u. Schles. II, 1898, pag. 135) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 310, num. 669.

244. *a)* ,o' eodem atramento superscr.; primum ,i' ex ,o' corr. est A. — *b)* ,i' ex ,a' radendo 40 corr. A. — *c)* ten' eod. atramento superscr. A. — *d)* ,nrē' eadem manu superscr. A.

Autographum manu scribae, quem nota ,Otakarus 5^a signavimus, exaratum est; de quo vid. prooemium diplomatis num. 59. — In diplomate confiendo auctor chartam eiusdem regis sine anno et die, quam dedimus supra num. 60, adhibuit, e qua nonnulla ad verbum descripsit.

5 § In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. § Notum sit universis christiane religionis professoribus, tam modernis, || quam futuris, quod ego Ottacarus, qui et Premizl, dei nutu tercius rex Boemie et dux Moraie, cum coniuge mea Constan||cia, regina Boemie, pro remedio peccatorum nostrorum devotis virginibus circa ecclesiam beati Petri in Olomuchz Christo famulan||tibus in villa, que vulgo dicitur Bukowan, tres terras ad Thynech pertinentes 10 et tres, que ibidem ad Olomucense castrum pertinebant, hereditario iure possidendas * contulimus. Pauperes quoque earum a reedificatione castrorum et ab omnibus tributorum, * vectigalium ceterorumque huiusmodi exactionibus liberali munificentia absolvimus. Ceterum sicut venerabilis recordationis marchio Moraie, frater noster Wladizsslaus, predecessor noster villam, que dicitur Klopothouichi, quam prefate virgines legitime possidebant, 15 pro remedio anime sue ab omni exactione Olomucensis castri omniumque eiusdem castri beneficorum^a concessit esse liberam, ita et nos eandem ipsius concessionem approbantes, villam iam dictam prenominatis virginibus sub eadem libertate concessimus libere et pacifice in perpetuum possidendam. Ut autem hec ratam habeant et inconcussam firmitatem, sigilli nostri impressione presens scriptum 20 munivimus. Actum in Brunna, VI nonas marcii, anno gracie millesimo ducentesimo vigesimo tercio. Testes sunt hii: Bawarus Olomucensis camerarius, Golach Olomucensis burgravius, Boruta cum filio suo Boruta, Zavissa cum fratre suo Cstibor, Stephanus burgravius in Deuichki, Semizsslaus cum fratre suo Ninech.
Datum per manum Wyperti, curie nostre prothonotarii.

25 *Autographo appendet e filis sericis coloris caerulei fragmentum sigilli de cera naturali confecti, quod ex eadem forma profectum est atque sigillum diplomatis num. 57.*

246.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, civibus de Uničov eadem iura concedit, quae eis ab Henrico Vladislavo, olim marchione Moraviae, donata sunt.

30

Brunnae 1223 —.

Charta autographi instar in membrana scripta in tabulario civitatis Uničov (Mähr. Neustadt) asservatur (A).

35 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 147, num. 145 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 310, num. 670 (frgm.). — H. Jireček, Cod. iuris Boh. I, pag. 58, num. 30 — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I, pag. 138, num. 161 (reg.) — Kopetzky, Reg. z. Gesch. d. Hrzgth. Troppau (Arch. f. österr. Gesch., tom. 45, pag. 106) num. 21. — (V. et. Eugl, Gesch. d. k. Stadt Mähr.-Neustadt).*

Charta manu scribæ, quem ,Otakarus 24^r appellamus, exarata est; quæ quidem manus iam in nullo alio eiusdem regis diplomate autographo appareat. Charta sigillis falsis instructa est, quam ob rem non satis constat, an pro autographo habenda sit; sed eorum, quæ ipsa continentur, fidem in dubium vocare non ausim. — Eodem fere tempore atque diploma num. 245 datum esse, nonnulla testium nomina, quæ in utroque diplomate ad- 5 feruntur, demonstrant.

+ C + *¶ In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. ¶* Quoniam ea, quæ pie ac laudabiliter a predecessoribus ordinata dinoscuntur esse, vel rite concessa, || a regia munificentia immutari^a debent aut [minui, s]jet^b conservari potius et augeri, ideo ego Othakarus, qui et Premizl, dei gratia rex Bohemorum, cum 10 meis liberis notum facimus || universis, tam presentibus, quam futuris,^c quod nos idem ius^d et eandem per omnia libertatem, quam frater noster Wadizlaus pie memorie, quondam marchio Morauię, concessit dilectis^e civibus nostris de || Vnissov, quæ est nova villa, in eodem oppido vel extra oppidum, eandem 15 ipsis regia clementia duximus liberaliter concedendam et in scripto autentico sollempniter redigendam. Videlicet ut quelibet area in predicto oppido, sive parva, sive magna, sex denarios, et quilibet mansus terrę arabilis fertonem argenti et tres mensuras annonę, unam scilicet de tritico, alteram de silihine, terciam de avena, singulis annis in festo sancti Martini persolvere teneantur.^f Item silvam, quam acceperunt exstirpandam ad XXX annos, de quibus iam decem preterierunt, eisdem conce- 20 dimus esse liberam, prout quilibet eorum poterit exstirpare. Item terminos circuitus ipsorum, tam in silvis, quam in campis et pascuis, a predicto fratre nostro marchione sibi iuste primitus deputatos, liberos eis ac pacificos auctoritate regia precipimus conservari. Item omnes culpas secundum quod hactenus inter se et apud ipsos iudicarunt fratre nostro concedente, concedimus ipsis secundum suas 25 consuetudines iudicare, nisi fuerit gravis et magna culpa, quæ coram nobis aut^g nostris merito debeat ventilari. Item in summa idem ius Meidburgense et easdem consuetudines [iuris], quas habent cives nostri de Froudental, eisdem misericorditer volumus indulgere. Ad hęc villicationem seu advocationem, quam prefatus frater noster Theoderico advoca[to et ei]us heredibus dinoscitur contulisse, ipsi 30 Theoderico et suis heredibus, sicut collata est, in pace cupimus [po]ssidere. Ut autem hęc concessio nostra stabilis habeatur et rata, presenti pagina eandem et sigillorum nostrorum munimine roboramus, rogantes venerabilem patrem Rüber- 35 tum,^h Olomucensem episcopum, qui et presens fuit, ut ad maiorem huius concessionis firmitatem suum sigillum apponeret; quod et fecit. Acta sunt hec sollempniter in Brunna, anno dominice incarnationis millesimo CCCCXXIII, indicatione XI, per manum Wigberti notarii nostri, presentibus multis testibus, quorum

246. *a) hoc loco ,non' omissum esse nemo non videt. — b) Quae uncis clauduntur litterae, iam penitus evanuerunt A. — c) ita A. — d) voces ,idem ius' iam vix discerni possunt A. — e) litterae ,dile' exstinctae sunt A. — f) ,t'nant' A. — g) ,iudicibus' hoc loco scribæ incuria 40 omissum esse videtur. — h) ,b' ex ,p' radendo corr. A.*

nomina sunt hec: Sdizlaus prepositus sancti Petri in Brvnna, Cūnradus scriba in Brvnna, Stephanus de Medlov, Henricus filius Victonis^c et frater eius Victo^c iunior, Diuis, Zuatozlaus, Holasc, Coiata, Zemizlausⁱ castellani^k Olomucenses, Bawarus camerarius Olomucensis, Zauisse, Ztibor, Welis iudex Olomucensis, 5 Zpitata, Petrvs de Loziz et frater eius Nicolaus.

Autographo appendent e filis sericis albis et rubris duo sigilla de cera naturali confecta:

1) *Sigillum formae rotundae, cuius diametros 80 mm sunt. In sigillo eques galeatus conspicitur, qui manu dextra hastam cum vexillo, sinistra scutum tenet, cuius insigne est leo bicaudatus. Circumscrip^tio: + PREMI^{SEL} DEI GRACIA REX BOHEMIE MORA*

10 *VIE. — 2) Sigillum formae rotundae, cuius diametros 65 mm sunt. In sigilli medio figura episcopi in solio sedentis conspicitur, qui infula capiti imposita, manu dextra pedum gerit, sinistra vero librum tenet. Circumscrip^tio: S. RVTBERTI EPISCOPI OLOMVNCENSIS.*

Utrumque sigillum ex toto impar est illis sigillis, quibus tam rex quam episcopus eo tempore utebantur; quam ob rem plane non dubito, quin utrumque adulterinum sit. Regis sigillum ad exemplum sigilli Přemysli, marchionis Moraviae, formatum esse videtur.

247.

Honorius III papa privilegium a Přemyslo Otakaro I, rege Bohemiae, ecclesiae Pragensi concessum transscribi facit, petente Andrea, episcopo Pragense.

Laterani [1223] maii 11.

20 *Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropolit. Pragensis asservatur (A). — Apographum exstat in Honorii III papae regestorum vol. IV, quod in tabulario secreto Vaticano asservatur, fol. 47^v—48^v, lib. VII, ep. 163 (R).*

25 *Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 93bis (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 312, num. 674 (reg.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7014 — Pressutti, Reg. Honorii III, t. II, pag. 133, num. 4347.*

30 *In membranae replicatae margine dextro haec scriptoris nota legitur: ,b. f'; sub membrana replicata in margine sinistro signum ✕ positum est. — In autographi tergo in sinistro angulo superiore nota ,A' legitur, a qua ad dextram adnotatur: ,Pra'. In tergi medio hoc scriptoris registri signum scriptum est: R, in cuius parte superiore litterae ,scpt' positae sunt. In dextro margine inferiore atramento pallido manus eiusdem temporis adnotavit: ,Iste littere scripte sunt in registro domini pape in fine sexti quaterni anni septimi.'*

Honorius^a episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri^a episcopo Pragensi salutem et apostolicam benedictionem.^b Fraternitatis tue precibus inclinati, privilegium a carissimo^c in Christo filio nostro Boemie rege illustri ecclesie tue concessum de verbo ad verbum presentibus mandavimus adnotari.^d Quod est tale: In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Nos Otacarus, dei gratia Boemorum rex, etc.¹ Datum Laterani, V idus maii, pontificatus nostri anno septimo.

Bulla, quae autographo appendebat (e filo cannabino), iam avulsa et deperdita est.

246. ⁱ⁾ ,Zemizlau⁹ A. — ^{k)} ,e' ex ,a' eodem atramento corr. A.

40 247. ^{a)} ,Honorius — fratriⁱ desunt R. — ^{b)} ,salut. — benedictionemⁱ desunt R. — ^{c)} ,karissimoⁱ R. — ^{d)} ,annotariⁱ R.

1) *Sequitur privilegium Otakari I regis datum in monte Schatzberg 1221 iul. 2 (v. num. 217) totidem verbis transcriptum.*

248.

Laurentius, episcopus Vratislaviensis, fundat in bonis episcopalibus locum forensem Jjezd (Vyasd), praesente inter alios ,Radozlaο archidiacono Olomucensi‘.

In Vratislavia 1223 maii 25.

Tzschoppe u. Stenzel, Urkundensammlung z. Gesch. d. Ursprungs d. Städte . . . in Schlesien, 5
pag. 282 (ex apogr. in libro nigro episc. Vratisl.) — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I,
pag. 140, num. 265. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 312, num. 675.

249.

*Laurentius, episcopus Vratislaviensis, ecclesiae sanctimonialium in Rybnik
quarundam villarum in castellatura de Těšín, quarum nomina adferuntur, 10
decimas donat et confirmat capituli sui consensu; in presencia: ,Radozlaο
archidiaconi Olomucensis‘.*

In Vratislavia 1223 maii 25.

(Hugo) Ann. Praemonstr. I, Probat. pag. 481 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 151,
num. 149. — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I, pag. 141, num. 266 (reg.). 15

250.

*Honorius III papa litteras, quibus Přemysl Otakarus I rex baronesque
Bohemiae conditiones pacis cum Andrea, episcopo Pragensi, constituendae acci-
piunt, in testimonium et firmitatem transscribi facit.*

Signiae [1223] iun. 22. 20

*Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropolitani Pragensis asser-
vatur (A).*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 152, num. 150 (reg.). — Erben, Reg. Boh. I, pag. 310,
num. 668 et pag. 312, num. 676. — Potthast, Reg. pontif., num. 7042. — Böhmer-Ficker-
Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6543. 25

*In membranae replicatae margine sinistro haec scriptoris nota scripta est: ,bf.‘ In auto-
graphi tergo alia, ut videtur, manu adnotatur: ,And‘ [= Andreas].*

Honorius episcopus, servus servorum dei, universis Christi fidelibus presentes
litteras inspecturis salutem et apostolicam benedictionem. Litteras carissimi
in Christo filii nostri O.¹ regis illustris, et baronum Boemie ipsorum || sigillis 30
munitas perspeximus in hec verba: O., dei gratia rex, et barones Boemie universis pre-
sentem paginam inspecturis etc.² Ne igitur super hiis dubitari possit in posterum,
presentes litteras nostre bulle munimine roboratas eidem episcopo et ecclesie
sue concessimus in testimonium et cautelam.^a Datum Signie, X kalendas
iulii, pontificatus nostri anno septimo. 35

*Autographo appendet e filo cannabino bulla Honorii III papae, cuius imaginem dedit
Diekamp in Mitth. d. Inst. f. österr Gesch. III, tab. ad pag. 626, num. 5 et 30.*

250. a) ,cau‘ eadem manu in loco raso scriptum est A.

1) Otakari. — 2) Sequuntur verba litterarum num. 212, quibus insertae sunt litterae Honori III
papae, datae Laterani 1221 ian. 11 et 23 (num. 209 et 210). 40

251.

*Honorius III papa libertates et immunitates ecclesiae Pragensi ab Otakaro I,
rege Bohemiae, concessas confirmat.*

Signiae [1223] iun. 26.

- 5 *Apographum insertum est confirmationi Urbani IV papae dd. Viterbii 1262 apr. 26, cuius
autographum in tabulario capituli metropol. Pragensis asservatur (B).*

Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri Pragensi episcopo salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter, venerabilis in Christo frater, tuis iustis postulationibus grato concurrentes assensu, libertates et immunitates ecclesie Pragensi ac hominibus eius a carissimo in Christo filio nostro Octacaro, illustri rege Boemie, pia devotione concessas, prout in eius privilegio super hoc confecto plenius continetur, tibi et per te ecclesie tue auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Ad maiorem autem rei evidentiam tenorem eiusdem privilegii de verbo ad verbum presentibus duximus inserendum. Qui est talis: In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Nos Octacarus, dei gratia Boemorum rex, etc.¹ Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Signie, VI kalendas iulii, pontificatus nostri anno septimo.

252.

*Peregrinus, episcopus Pragensis, villam Opočnice monasterio in Vilémov
25 a Sezema de Kostomlaty donatam esse testimonio confirmat.*

Pragae 1223 oct. 1.

Autographum in membrana scriptum in tabulario monasterii Břevnovensis asservatur (A).

*Dobner, Monum. hist. Boem. VI, pag. 381 (Diplomatarium Wilemoviense) num. 2 = Erben,
Reg. Boh. I, pag. 312, num. 677 (frgm.).*

- 30 *Autographum scriba quidam scripsit, cuius manus iam in nulla alia charta deprehenditur. —
Palacký, Dějiny³ I, pars 2, pag. 138 not. 133 in temporis nota a. 1224 corrigendum esse
putat; quam emendationem admitti non posse indictio XI docet, quae recte ad a. 1223
spectat; (cf. et. Winkelmann, Kaiser Friedrich II, tom. I, pag. 387, not. 1).*

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Rei geste memoria ne pro-
cessu temporis evanescat et pereat, poni solet in lingua testium et scrptorum^a

251. 1) *Sequitur privilegium Otakari I regis, datum in monte Schatzberg 1221 iul. 2
(v. num. 217), totidem verbis transcriptum.*

252. a) ita (pro 'scriptorum') scribae incuria A.

muniminę roborari. Igitur ego Peregrinus,^b sacrosancte Pragensis ecclesie episcopus, notum tam presentibus quam posteris, ad quoscumque presens pagina devenerit, facio cum effectu, hoc videlicet, quod in instanciam et devotas preces nobilis viri domini Zezemę de Coztomlat hanc paginam in testimonium super villam Opocsenicę^c scribere non recusavi, quam idem iam supra dictus Zezema 5 dominus de Coztomlat ad usus devotorum fratrum, scilicet abbati ac conventui eius de Wilemov, pro remedio anime sue suorumque tradidit pacifice et quiete hereditario iure possidendam. Verum cum vineas domini Sabahot multiformes bestie moliantur demoliri, presens scriptum sigilli nostri munime^d supra dicto conventui dignę duximus roborandum. Preterea quisquis hoc decretum infringere 10 temptaverit, indignacionem domini nostri Jesu Christi et beate virginis Marie nec non et sanctorum apostolorum Petri et Pauli ac simul omnium sanctorum et excommunicationis sentenciam se senciat incurrisse. Datum Prage in monasterio sancti Viti, anno incarnationis Domini MCCCCXXIII,^e kalendas octobris, indictione XI. Et huius rei hii sunt testes: dominus Henricus cum filio suo Vitcone de Nova 15 pomo, Ratmirus de Squirina, Groznata de Podiebrad, Wilhalmus de Coztomat,^f Johannes^g filius Zbizlay de Bratercsic,^h Albreht de Zliven, Miztidruch de Zluscic, Zobehird de Roscsalovic,ⁱ Vad de Velelud, Predzlav de Lucsan, Paulec de Gitzbic, Janec cum duobus fratribus de Vsehap, Ziesce de Sovinic, Purchart de Vezcie.

Autographo appendent e filis cannabinis tria sigilla de cera naturali confecta: 1) Sigillum 20 rotundum (diametros 51 mm), in cuius medio murus cum turri conspicitur; circumscriptio attritae haec tantummodo litterae legi possunt: + SIGI 2) Sigillum rotundum (diametros 62 mm), in cuius medio figura episcopi stantis cum infula capiti imposita depingitur, qui manum sinistram pro pectore tenet, dextra pedum gestat. Circumscrip- 25 tio passim valde attrita: + SIGILLVOꝝ P̄ELEGRINI PRAGENSIS CCL//EPI. Cum sigillum hoc prorsus alienum sit ab illo episcopi sigillo, quod diplomati num. 259 appensum est, Peregrinum hoc tempore nondum consecratum esse verisimile est. 3) Fragmentum sigilli formae triangulae, in cuius medio scalae depinguntur. Circumscrip- 30 tio: + S.. SEZEOꝝ D€ AT.

253.

30

Robertus, episcopus Olomucensis, monasterio in Louka possessionem villae Mramotice confirmat, diiudicata controversia, quae de emptione eius inter Florianum abbatem et Ulricum nobilem erat. In Znojmo 1223 —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A). 35

252. *b)* ,Peregrinus' eadem manu eodemque atramento in loco raso scriptum A. — *c)* ,s' eodem atramento superscr. A. — *d)* ita A (pro ,munimine'). — *e)* ,OzCXXIII' in loco raso ead. manu scr. A. — *f)* ita A. — *g)* ,Johannes — Purchart de Vezcie' eadem manu eodemque fere atramento, sed non uno eodemque tractu atque illa, quae praecedunt testium nomina scripta sunt; attamen haec omnia priusquam charta sigillis instructa sit adscripta esse, ex eo cognosci potest, quod 40 haec testium nomina membrana replicata teguntur. — *h)* ,btercsic' A. — *i)* ,roscsalovic' A.

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 153, num. 151 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 313, num. 679 (fragm.).

Autographum manu scribae, quem nota ,Robertus & designamus, exaratum est.

¶ In nomine Domini amen. ¶ Ego Robertus, dei gratia Olomucensis episcopus,
 5 omnibus fidelibus in perpetuum. Notum facimus omnibus presentibus et
 futuris, quod cum in presentia nostra apud Zenoim, presentibus etiam castellanis
 et aliis multis probis viris questio verteretur super quadam emptione ville de
 Brawatiz cum suis appenditiis, quam abbas de Luca Florianus legitime ac sol-
 lempniter fecit cum Wencezlao et Wlrico Zenomensibus, ^a nos à predictis castel-
 lanis, qui nobis considebant, quanto potuimus artius et altius ex parte domini
 regis Boemie ^b et nostra, cum vices ipsius regis Ottacari tunc temporis gereremus,
 in salute ipsorum requisivimus et eos monuimus diligenter, ut cum ipsi vendi-
 tioni illi, quam fecerat Vencezelus ex parte sua et Wlricus ex parte neptis sue
 et liberorum eius cum abbate prefato de villa supradicta, interfuisserent, veritatem
 15 de controversia, quam inter se ex ipsa venditione et emptione habebant, pu-
 blice et sententialiter declararent. Qui pariter adiurati responderunt aperte, quod
 prenominatus abbas Florianus legitima emptione villam de Brawatiz cum omnibus
 suis pertinentiis ab ipsis, Vencezelao scilicet et Wlrico emerat, et quod Wlricus
 partem pecunie, scilicet duas marchas et fertonem, ^c quam adhuc abbas Wlrico
 20 de hac emptione debebat, sine contradictione recipere deberet. Quam cum abbas
 sibi in presentia nostra et omnium, qui aderant, persolvere volens offeret, ipse
 primo, secundo ac tertio monitus ad recipiendum, noluit eandem pecuniam re-
 cipere. Unde statim iudicatum est a castellanis, quod eadem pecunia sic oblata
 et a nullo recepta deberet infiscari, hoc est in cameram regis transire. Quod et
 25 factum est. Ut igitur predictus abbas et ecclesia Lucensis ^d sepeditam villam
 cum omnibus suis appenditiis emptam sic legitime et obtentam in pace deinceps
 valeat possidere et quieta possessione ^e gaudere, nos presens scriptum cum sigilli
 nostri munimine de hiis, que audivimus et tractavimus, sibi duximus conceden-
 dum. Immo et insuper notum fieri volumus, quod in presentia domini marchionis
 30 Vladezlae bonę memorie et eodem consentiente hec venditio et emptio primo
 sunt facte, sicut testantur littere ipsius auctentice domino abbati et ecclesie Lu-
 censi super hoc per eundem marchionem concesse.¹ Actum est hoc sol-
 lempniter in Zenoim, anno Domini MCCCCXXIII, presentibus multis testibus, quorum
 nomina sunt hec: Lucas prior Lucensis, Heinricus camerarius Lucensis, ^f Nicolaus
 35 capellanus Lucensis, magister Gregorius canonicus Olomucensis, Hesso et Am-

253. ^{a)} ,Zenoim' A. — ^{b)} ,Boem' A. — ^{c)} ,et fertonem' eadem manus superscripsit A. —
^{d)} ,et ecclia Luceñ' in A post ,appenditiis' scriptum est, sed revocationis signa haec verba statim
 post ,abbas' ponenda esse indicant. — ^{e)} genuine ,posso', sed statim eod. atramento correctum A.—
^{f)},Lucen' litteris minoribus eodem, ut videtur, atramento superscriptum A.

brosius sacerdotes, capellani domine Helwidis. Milites laici de castro Zenoimensi : Engramus burgravius, Sebodo, Pomeninus Houoriz, Lupus, Eghardus, Hartlievus, Bohdantius, Rudgerus, Ortuinus, Theodericus villicus Brunnensis, Streicto villicus Zenoimensis.

Autographo appendet e filis sericis rubris, albis et viridis sigillum Roberti episcopi de cera naturali confectum, quod ex eadem forma profectum est atque primum chartae num. 78 sigillum. 5

254.

Honorius III papa Otakarum, regem Bohemiae, hortatur, ut possessiones quasdam ecclesiae Vratislaviensis, quas Vladislavus, quondam marchio Moraviae, 10 per vim detinebat, eidem ecclesiae restituat.

Laterani [1224] ian. 27.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. IV, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XII) asservatur, fol. 147r, lib. VIII, ep. 226 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 94bis (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 154, 15 num. 152. — Theiner, Monum. vet. Polon. I, pag. 15, num. 33 = Horoy, Honorii III opera omn. IV, pag. 524, num. 112 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 313, num. 680. — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. num. 281a. — Potthast, Reg. pontif., num. 7151 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. II, num. 4725.

Illustri regi Boemie.^a Olim venerabili fratre nostro ..¹ Wratislauensi 20 episcopo accepimus intimante, quod clare memorie ..² marchio Morauiensis possessiones quasdam ecclesie sue, in quibus aurifodine consistunt, per violentiam detinebat. Unde nos marchionem duximus rogandum^b eundem, monuimus et exhortati sumus in Domino, ut possessiones ipsas cum perceptis ex eis fructibus ecclesie restitueret inemorate, ita quod omnipotentem Dominum, quem male detinendo possessiones easdem offenderat, ex ipsarum sibi valeret restitutione placare ac nos devotionem ipsius commendare^c possemus; dantes nichilominus venerabili fratri nostro ..³ Cracouiensi episcopo et dilectis filiis abbatи de Andreow et J. scolastico Luciocensi,^d Cracouiensis et Gnesnensis diocesum, nostris litteris in mandatis, ut si prefatus marchio, quod ipsum fueramus ortati, non duceret 30 adimplendum, ipsi eum ad restituendas possessiones easdem per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, cogerent iustitia mediante. Sed dicto marchione ante decisionem negotii memorati viam universe carnis ingresso, ecclesia pretaxata possessiones per eos recuperare non potuit antedictas. Cum igitur, sicut nostris est auribus intimatum, ad manus tuas tam possessiones iam dicte quam 35 omnia bona marchionis prefati devenisse dicantur, serenitatem tuam rogamus,

254. ^{a)} *Superscriptio colore rubro scripta est R.* — ^{b)} ,rogandam^c R. — ^{c)} ,com̄dare^c R. — ^{d)} fortasse ,Lubucensi' (= Lebus) corrigendum.

1) Laurentio. — 2) Henricus Vladislavus. — 3) Ioni.

monemus attentius^e et hortamur, quatinus possessiones ipsas cum fructibus perceptis ex eis ob reverentiam beati Petri et nostram episcopo et ecclesie restitutas supra dictis, preces nostras taliter admissurus, quod dictus episcopus eas sibi et ecclesie sue fructuosas sentiat per effectum, et nos excellentiam regiam propter 5 hoc non immerito commendare possimus. Datum Laterani, VI kalendas februarii, anno octavo.

255.

Honorius III papa Otakaro, regi Bohemiae, Belam, primogenitum regis Ungariae, qui propter persecutiones patris sui in Austriam profugit, commendat.

10

Laterani [1224] febr. 22.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. IV, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. XII) asservatur, fol. 164r, lib. VIII, ep. 294₂ (R).

Raynaldi Ann. eccl. ad an. 1224, n. 33 — Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 95 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 314, num. 681 (fragm.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7179 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 4806. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6559.

De eadem re scripsit papa etiam ad Leopoldum VI ducem Austriae (v. Rodenberg, Ep. sel. pag. 169, num. 240) aliasque personas; v. Potthast, Reg. pontif., num. 7172 sqq. et 7189 sqq.

Illustri regi Boemie.^a Cum carissimus in^b Christo filius noster rex 20 B.¹ primogenitus carissimi in Christo filii nostri A.² regis Vngarie illustris, gravem pro eo, quod ..³ uxorem suam ad mandatum nostrum recepit, persecutionem sustineat, coactus ex hoc in terram nobilis viri ..⁴ ducis Austrie se^b transferre, serenitatem tuam rogamus et hortamur attentius, quatenus, cum ei ex hoc merito teneamur adesse, patri eius, ne ipsum ad se redire compellat, set in regno 25 suo, ubi^c cum eius uxore ac suis sicut regium decet heredem honeste valeat commorari, redditus ei certos^c assignet, tua consulat celsitudo. Quod si eum in terram tuam venire forte contigerit, pro reverentia nostra honeste ipsum recipias, tuum sibi oportunum consilium et auxilium impensurus. Taliter autem 30 in hac parte preces nostras admittas, quod ille per effectum sentiat de interventione nostra suffragium, et nos id etiam habeamus acceptum. Datum^d Laterani, VIII kalendas martii, anno octavo.^e

254. ^{a)} ,ttentius^c R.

255. ^{a)} *Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) pro ,in Chr. — Austrie se^c in R legitur : ,etc. usque: transferre'; supplevi e registri epist. 294,₁ quae inscribitur archiepiscopo 35 Colocensi et suffraganeis eius' (Potthast, Reg. 7176). — c) pro ,ubi — certos^c in R legitur: ,etc. usque: assignet'; supplevi ex eadem epistula. — d) ,Dat. ut supra^c R; supplevi e registri epistula 294,₁. — e) post epistulae finem adnotatur in R: ,In eundem modum duci Carinthie.'*

1) *Bela.* — 2) *Andreae II.* — 3) *Mariam Laskaris.* — 4) *Leopoldi VI.*

256.

*Honorius III papa monasterio in Louka ius patronatus in quasdam ecclesias, quarum nomina adferuntur, et decimas, quas ei Robertus, episcopus Olo-
mucensis, iam ante confirmavit, denuo confirmat.*

Laterani [1224] maii 20.

5

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A). — Litterae summarium exstat in Honorii III regestorum vol. IV, quod in tabulario secreto Vaticano asservatur, fol. 193r, lib. VIII., ep. 445 (R). — Apographum (ex A confectum) exstat etiam in transsumpto Guidonis s. Laurentii in Lucina presb. card., d. d. 1268 oct. 22, cuius autographum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur.

10

[Chmel] Series fundationis Lucensis, pag. 16 (ex A). — Palacký, Ital. Reise, pag. 23, num. 96 (reg. ex R). — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 157, num. 154 (ex A). — Erben, Reg. Boh. I, pag. 314, num. 682 (fragm. ex A). — Potthast, Reg. pontif., num. 7256 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 5007.

In autographi membranae parte replicata ad sinistram haec scriptoris nota legitur: ,Astōn' (?). In autographi tergo in medio margine superiore adnotatur: ,R' [= recipe ?]. In dextro margine superiore ibidem alia manus cancellariae apostolicae adnotavit: ,ad Bart̄ et And.' — In tergi medio hoc scriptoris registri signum legitur: ,R', cuius parti superiori litterae sc̄ptū inscriptae sunt. — Inferius ad dextram alio atramento pallido adnotatur: ,Vale'.

¶ Honorius^a episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis^a ..¹ abbatи et 20 conventui Lucensi ¶ salutem^b et apostolicam benedictionem.^b Cum a nobis petitur,^c quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Sane ¶ tenor litterarum venerabilis fratris nostri Olomucensis episcopi,² litteris 25 dilecti filii nostri G., sancti Theodori diaconi cardinalis, tunc legati apostolice sedis, insertus,⁴ nobis exhibitus continebat, quod cum ex laicali concessione haberetis ius patronatus in quibusdam ecclesiis, nec non de Chatouu, de Diakouic, de Chobhe,^d de Rokytinc,^d de Olexouic, de Domamil, de Lodinnio^d et de Huoem^d ecclesias sue diocesis, quas cum decimis et aliis pertinentiis suis, predecessorum suorum assensu minime requisito, reperatis de manibus laicorum, idem episcop³⁰ volens, ut possideretis canonice, quod contra statuta canonica videbamini hactenus possedit, vobis predicta omnia confirmavit et cardinalis predictus inspectis eiusdem episcopi litteris super hoc factis, in quibus sigillum Olomucensis capituli dependebat, eidem facto robur sue confirmationis adiecit. Nos 35 igitur iustis precibus vestris benignum impertientes assensum, quod super hoc ab ipso episcopo de capituli sui consensu pie ac provide factum est, auctoritate

256. a) ,Honorius — filiis' desunt in R. — b) ,salutem — benedictionem' omittuntur in R. — c) reliqua arengae pars tantummodo verbis ,etc. usque: effectum' indicatur in R. — d) ita scribarum errore (pro ,Gobze' — ,Rokytnic' — ,Lodinnic' — ,Znoem') A et R.

1) Floriano. — 2) Vid. num. 207. — 3) Gregorii de Crescentio. — 4) Vid. num. 226.

40

apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino^e hominum liceat hanc paginam^e nostre confirmationis^f infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem^g hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se no-
5 verit incursum.^g Datum Laterani, XIII kalendas iunii, pontificatus nostri^h anno octavo.

Autographo appendet e filis sericis rubris et flavis Honorii III bulla plumbea eadem atque in num. 250.

257.

10 *Leopoldus VI, dux Austriae, cum Pilgrimo, abate de Gleink, commutationem faciens, pro quibusdam praediis suis in Austria sitis a dicto monasterio omnia praedia „ante Boemie nemus et in Riedmarch in diversis locis posita“ accipit.*
In Krems 1224 iun. 14.

15 *Meiller, Reg. z. Gesch. d. Babenberger, pag. 134, num. 192 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 315, num. 683.*

258.

20 *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, attestatur Ratimirum baronem suum Těškov villam desertam monasterii Plassensis ad vitae tempus utendam accepisse, ut illuc colonos adducat, villas locet et ibi habitantes defendat.*

In Křivoklát 1224 iun. 21.

*Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A). — Apographum saec. XVIII exstat in B. Schepl, *Lapis sepulchralis fund. de Plassio, cuius cod. ms. in tabulario Musaei regni Boh. asservatur*, pag. 87—88.*

25 *Erben, Reg. Boh. I, pag. 315, num. 684. — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen XII, pag. 68, num. 28 (reg).*

Autographum manu scribae, quem „Otakarus 25° vocamus, exaratum est; quem quidem scribam e monachorum Plassensium numero fuisse verisimile est.

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Othekarvs, qui et Premůzle, dei
30 gracia Boemorum ¶ rex, universis Christi fidelibus nostre dicioni subiectis in perpetuum. Noverint tam presentis temporis homines quam futuri, quod dilecti nobis ¶ abbas et fratres eius in Pláz sua nobis aliquotiens conquestione monstrarunt, villam Thyskow, quam gloriosus rex Wladislav, pater noster ¶ karissimus, cum omnibus pertinentiis suis eidem contulit monasterio, iam per aliquot annorum
35 curricula propter frequentes et diuturnos latrocinantium insultus incultam iacere

256. ^{e)} ,omnino — paginam[’] om. R. — ^{f)} reliqua formulae pars tantummodo voce ,etc[’] indicatur in R. — ^{g)} ,autem — incursum[’] tantummodo voce ,etc[’] indicantur in R. — ^{h)} ,pont. — nostri[”] desunt in R.

et in solitudinem redactam nichil utilitatis seu commodi temporalis sibi vel aliis ministrare. Nos igitur quoniam regie maiestati nostre competit ipsorum iniurias, dampna, lesiones oculo clementiore respicere, perspecta corrigerre et ne vacillent ulterius precavere: de eorum consilio et unanimi consensu fidelem baronem nostrum Rathymirum elegimus, qui ad locum memoratum colonos vocare, villas 5 locare et inibi commorantes ab incursantium iniuriis debeat defensare. Predictus ergo baro noster nostris iussionibus grataanter prebens assensum, pro consequenda suorum venia peccatorum complendum fideliter suscepit opus iniunctum, ea tamen conditione, ut summam proventuum et utilitatem villarum, quas ibidem locare potuerit, quoad vixerit, plene et integraliter consequatur; ipso vero defuncto, tam 10 possessio quam possessionis utilitas ad possessores pristinos revertatur. Ne autem fraudis aut doli possit argui, villam suam Húgiezt post mortem suam eorumdem fratrum usibus assignavit; insuper in allodio, quod in bonis ipsorum Thyskowe promisit exstruere, duas araturas, duodecim vaccas, oves L^X, quas de facultate propria comparavit. Excipiunt etiam ipsi fratres fenum, quod curie ipsorum Sces- 15 zinge possit sufficere, in eadem secundum et colligendum possessione. Ligna quoque de adiacenti nemore suo, quamdiu sepe nominatus baro vivit et possidet, in varios usus ecclesie, sicut et antea, volunt excidere; et ne uxori eius, liberi, fratres aut propinqui post mortem ipsius, in villis, agris, nemoribus aut pratis sibi per fraudem aut violentiam quicquam audeant usurpare, vetantur huius 20 privilegii nostri testimonio et suscriptorum testium auctoritate: Martinus canonicus et prepositus Sathensis, Bohūtha prepositus Bolizlauensis, Hermannus notarius regis, Divvis canonicus Wissegradensis, Bohūzlaus camerarius, Divvis marscalcus, Henricus dapifer, Jaros maior, Borutha et filius eius Borutha, Witigo iunior, Zawis filius Witigonis senioris, Zavvis iudex curie, Beneda filius Styboronis, 25 Styzlaus Cozstica, Zbramir iudex Pūlnensis, Hermannus et Budizlaus filii Jārozlati, Odolen filius Būrsonis. Datum in Creūplath per manum domni Benedicti cancellarii, anno incarnationis Domini M^{CM}CXXIII, indictione XII, anno regni nostri XXVI, XI kalendas iulii.

Sigillum, quod autographo e filis sericis appendebat, iam avulsum et deperditum est.

30

259.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio Břevnovensi privilegium tuitionis ab Johanne XV papa quondam concessum transscribi facit atque confirmat.

Pragae 1224 iul. 24. 35

Charta autographi instar in membrana manu saec. XIII scripta in tabulario monasterii Břevnovensis asservatur (A). — Apographum eius insertum est confirmationi Karoli IV datae Pragae 1351 ian. 14, cuius autographum in eodem tabulario asservatur.

Ziegelbauer, Epitome hist. monasterii Brevnov, pag. 251, num. 6 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 158, num. 155 (fragm.) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 316, num. 685.

40

5 *Chartam scriba scripsit, quem ,Otakarus 26' notamus; cuius scribae manus in nullo alio eiusdem regis diplomate autographo deprehenditur. Scriba e monachorum Břevnovensium numero fuisse videtur. Quamvis igitur diploma re et veritate autographum esse sola scriptura necessarie demonstrari non possit, tamen illius partis, quae est usque ad verba „et alii quam plures“, origo genuina in dubitationem vocari nequit, cum diplomatibus num. 217, 238, 265, 287 aliis collatis. ab Hermanno notarii regio compositum esse certissime appareat. Diplomatis extrema pars, quae verbis „Ad hec eciam“ incipit, eadem quidem manu scripta est atque atramenti mutationis ibidem haud quidem vestigia reperiuntur; quod autem post testium nomina adscripta est, suspicio partem illam diplomatis auctore nesciente, aliquanto post insertam esse haud reici potest.*

10

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. Ottacarvs, qui et Premizl, Boemorum rex.¶ Sicut vetus homo per fidem novus efficitur et baptismum, sic quevis actio sive factum vetustate nimia demolitum, cuius eternalis memoria potuisset de facili momentané irrecuperabiliter deperire, per scripti annotacionem dilucidam sigillique roborationem perspicuam ad instar vetusti hominis per regenerationem novum efficitur atque recens ita, ut, si post annorum decursa quam plurima curricula cuiquam exhibitum fuerit dubitanti, omnem ambigue mentis caliginem procul pellet; nam perpetuo vivit littera roborata, vivit eciam eidem littere pie actio commendata. Notum siquidem facimus universis tam pre-sentibus quam futuris, quod olim pater noster, venerabilis patronus sanctissimus que Pragensis ecclesie pontifex Adalbertus a prima fundatione cenobii Brevnovensis ex consensu et voluntate predecessoris nostri bone memorie ducis piissimi Bolezlai privilegium super abbatis prerogativa honoris dignitate, qua erat pre aliis Boemie abbatibus decoratus, iure ac libertate personarum et rerum cenobii antedicti a sanctissimo patre Johanne papa impetraverat in hunc modum: Johannes episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis Anastasio abbati etc.¹ Et quia idem privilegium, ut mos fuit hominum temporis illius, in carta iuncea sive scirpea scriptum erat et in parte magna vetustate nimia iam consumptum, adeo quod propter attritionem eiusdem carte in quibusdam locis vix littere apparebant, accedens ad nos venerabilis abbas supradicti monasterii, Dlugomilus nomine, presentavit nobis privilegium supra scriptum supplicans humiliter et devote, ut idem iuberemus perlegi coram nobis et in rescripto redigi, approbantes et ratum habentes, quicquid in eodem privilegio contineretur, et quod idem nostri sigilli robore muniremus ad perpetuam memoriam hominum conservandam. Nos vero antedicti abbatis honestis precibus, prout iustum fuerat, inclinati, de manu ipsius in manus nostras recepimus privilegium prenotatum. Cuius, ut prediximus, carta erat confecta iuncea sive scirpea de medulla, ad quod eciam bulla sanctissimi patris Johannis pape, cuius erat privilegium, cum filo integro pariter dependebat. Quod nos perlegi coram nobis fecimus quam pluribus ibidem astantibus 40 ipsiusque continenciam intelleximus diligenter. Et ne tam honesti privilegii

259. 1) *Sequitur privilegium Johannis XV papae, datum Reatae 993 maii 31, cuius verba dedimus in Cod. dipl. Boh. I, pag. 44, num. 38.*

eternali memoria dignus tenor miserabiliter deperiret, ipsum huic nostro scripto, ut in eadem vetustissima carta continebatur, inseri fecimus, acceptantes, approbantes et ratum habentes, quicquid in eadem plenius continetur, ipsumque verax esse asserimus, bona fide coram deo et hominibus eidem testimonium perhibentes. Ad huius itaque nostre acceptationis, approbationis, rati habitionis 5 et testimonii perpetuam memoriam et inviolabile firmamentum presentem paginam per Hermannum nostrum notarium conscribi fecimus et sigilli nostri munimine roborari. Datum Prage per manum Benedicti, cancellarii curie nostre, prepositi Luthomiricensis, nono kalendas augosti, incarnationis dominice anno millesimo CCXXIIII, regni nostri deo propicio anno sexto,^a in presencia Wen- 10 cezlae filii nostri senioris, ducis Plizensis et Budesensis^b et alterius filii nostri iunioris Wladizlai seu et Heinrici, marchionis Moraue, qui in huius rei testimonium sigilla sua fecerunt apponi. Ad hoc eciam vocavimus et rogavimus venerabiles patres nostros dominum Pelegrinum episcopum Pragensem et dominum Robertum episcopum Olomucensem, ut ipsi huius nostre renovationis essent 15 testes et eius violatores, si moniti nollent satisfacere, excommunicarent et excommunicatos denunciarent, et in huius rei testimonium sigilla sua apponenter, quod et fecerunt. Insuper hii, ut testes essent, affuerunt: Arnoldus Wissegradensis pre- 20 positus, Bvdiwoy comes, Dalebor, Martinvs, Bohusse, Jaros, Benes, Zlavek, Groz- nata, Wsebor, Zauisse, Witko, Heinricus dapifer, Coiata subdapifer, Heinricus fi- lius Bohute, Olricus filius Jvrich, Zbramir iudex de Plyzen, Wlastizlau iudex Churimensis, Bauvor, Mstidrud burcravius Pragensis et alii quam plures.^c

<Ad hec eciam coram eisdem testibus ad instantem petitionem venerabilis viri Dlv- 25 gomili, abbatis de Brevnov, quosdam homines asscriptos glebe, quos bone memorie Brecizlaus, serenissimus dux Boemie, in tribus villis ad regiam mensam in vic- tualibus dandis specialiter pertinentibus, videlicet in Bvdegostich, Nvthomicih et in Segrovich ob remedium anime sue monasterio Brevnovensi dedit perpetuo possidendos, ad vicina predia eiusdem monasterii, ne a beneficiariis et a villicis nostris diversimode et intollerabiliter de cetero ledantur, de villis supra nomi- 30 natis fecimus transire, firmiter statuentes, ut dicti homines posterique ipsorum ab omni lege provinciali totaliter exempti, sicut in prefati ducis privilegio scriptum habetur,^d domino abbati et fratribus suis ipsorumque successoribus libere deser- viant. Ipsi quippe villis de novo fundatis propter maiorem memoriam nova no- mina taliter inposuimus, scilicet, ut illa villa, que sita est prope Bvdegostich, Camenice vocetur, et que prope Nvthomicih, Gole dicatur, que vero prope Se- 35 grovich, nomen Lodinnice sorciatur.>

259. ^{a)} ita A; recte ,vicesimo sexto'. — ^{b)} genuine ,Budis.', sed eodem atramento statim corr. A. — ^{c)} Quae subsequuntur, eadem manu eodemque fortasse atramento scripta sunt A.

^{d)} Verba haec ad Břetislavi ducis privilegium spurium, quod in Cod. dipl. Boh. I, pag. 353, num. 379 dedimus, referenda esse non videntur, cum privilegium illud saeculo XIII exeunte 40 demum confectum sit.

Autographo appendent quinque sigilla: 1) Sigillum Roberti episcopi Olomucensis de cera rubra confectum, quod ad eandem formam revocandum est atque primum chartae num. 78 sigillum, appendet e filis sericis albis et rubris. — 2) Sigillum formae ex longo rotundae de cera fusci coloris appendet e filis sericis albis flavis et violaceis. In sigilli medio figura episcopi stantis conspicitur, qui infula capiti imposita, manu sinistra pedum tenet, dextra elata benedit. Circumscrip^{tio}: + S PEREGRINI DEI GRATIA PRAGEN^SIS EPI. — 3) Bulla aurea formae rotundae, cuius diametros 75 mm sunt. In priore bullae parte rex depingitur in solio sedens, qui corona capiti imposta manu sinistra pomum cum cruce, dextra vero scep^rum tenet. Circumscrip^{tio}: + PAX REGIS OTACARI · IN QUANV SCI WENCE^SLAI. In altera bullae parte depingitur s. Venceslaus in solio sedens, qui manu dextra vexillum cum hasta tenet, sinistra palmam gerens scuto innititur, in quo insigne aquillae conspicitur. Circumscrip^{tio}: + SANCTVS WENCE^SLAVS · BOEMORVM · DVX. Figurae in utraque bullae parte expressae non nisi paulum ab illis differunt, quae in sigillo diplomatis num. 264 conspiciuntur. — 4) Sigillum Otakari regis, quod ad eandem formam revocandum est atque sigillum diplomatis num. 57, de cera rubri coloris confectum appendet e filis sericis flavis et rubris. Quod quidem sigillum ex alio eiusdem regis diplomate avulsum et hic alligatum est; genuine hoc loco sigillum proxime sequens appensum fuisse, haec nota, manu saec. XIV in membrana replicata scripta, demonstrat: „Wencezlay filii Ottakari.“ — 5) Sigillum rotundum (diametros fere 80 mm) de cera fusci coloris confectum, cuius pars defracta desideratur, appendet e filis sericis flavis et rubris. In sigillo eques galeatus depingitur, qui manu dextra hastam cum vexillo, sinistra vero scutum, cuius insigne aquilla est, pro pectore tenet. Circumscrip^{tio}: + WENCE^SZLAVS : DEI : GRA : PIL^SH^ENSI // DVX. Sigillum hoc genuine loco sigilli 4 appendebat. Vestigia, quae in parte aversa apparent, partem cerae excissam fuisse ostendunt, ut filis extractis sigillum resolveretur. Genuine hoc loco Henrici Vladislavi II, marchionis Moraviae, sigillum appensum fuisse, haec nota docet, quae manu saec. XIV in membrana replicata scripta est: „Wladyslay etiam filii Ottakari“; quod quidem sigillum iam non exstat.

260.

*Honorius III papa Nepomucensem et Ostrovensem abbates et praepositum
30 Olomucensem capitulo Pragensi ad novi episcopi electionem consiliarios constituit.*

Laterani [1224] oct. 4.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. V, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. tom. XIII) asservatur, fol. 6^r—6^v, lib. IX, ep. 24 (R).

*Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 98 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 158,
35 num. 156. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 318, num. 688 (fragm.) — Horoy, Honorii III Opera, tom. IV, pag. 702, num. 13 — Potthast, Reg. pontif., num. 7302 — Pressutti, Reg. Honorii III, t. II, 271, num. 5119.*

*de Nepomuch Cisterciensis ordinis et de Ostrou abbatibus, Pragensis
diocesis, et preposito Olomucensi.^a Attendentes multum expedire Pragensi*

ecclesie, ut bone^b memorie ..¹ Pragensis episcopus, qui usque ad mortem pro eius libertate certavit, virum experte probitatis habeat successorem, Pragensi capitulo in celebranda electione pontificis vos, de quorum providentia gerimus fiduciam specialem, consiliarios duximus providendos eisque per scripta nostra mandavimus, ut cum consilio vestro personam, que tanto congruat oneri et honori, 5 sibi eligant in episcopum et pastorem ac eum cum aliquot ex electoribus eius examinandum et confirmandum ad nostram current presentiam destinare. Ideoque discretioni vestre presentium auctoritate mandamus, quatinus ad ipsam ecclesiam accedentes, studeatis solum deum habere pre oculis, ut talis in eius eligatur episcopum, quod eum apostolica sedes debeat merito approbare. Quod si non 10 omnes hiis^c exequendis non potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur. Datum^d Laterani, IIII nonas octobris, anno nono.

261.

Honorius III papa capitulo Pragensi scribit, se ei ad novum episcopum eligendum de Nepomuk et de Ostrov abbates et prepositum Olomucensem consiliarios constituisse, mandatque, ut electum ad praesentiam suam examinandum et confirmandum destinent.

Laterani [1224] oct. 4.

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine V, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. t. XIII) asservatur, fol. 6^r, lib. IX, ep. 23 (R).

20

Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 97 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 159, num. 157 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 317, num. 687 (frgm.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7303 — Pressutti, Reg. Honorii III, t. II, pag. 271, num. 5118.

Capitulo Pragensi.^a Novit vestra discretio illius zeli fervorem illamque mentis constantiam, quam in prosecutione libertatis ecclesiastice habuit et exhibuit bone memorie A., Pragensis episcopus, qui secutus illud sapientis consilium pro iustitia agonizare usque ad mortem,¹ laboribus, inedia et proprie abiectione persone contentis,^b pro ipsa ecclesiastica libertate usque ad ultimum vite diem

260. b) litterae ,bo^c ex ,me^c eodem atramento correctae sunt R. — c) ,hiis — exequantur^c compendio ,etc^c tantum indicantur in R. — d) ,Datum ut supra^c R; supplevi e registri epistula 23 30 (v. infra num. 261).

1) Andreas; obiit die 30 iul. a. 1223. Annales Boh. ap. Emler, Fontes r. Boh. II, pag. 284 obitum eius ad a. 1224 referunt; quod testimonium autem nihil habendum est, cum temporis rationes, quas Annales sequuntur, passim gravissimis redundant erroribus. In necrologio Claustroneuburgensi obitus eius ad iulii diem 30 his verbis adnotatur: ,III kal. aug. Andreas 35 frater noster, Pragensis episcopus'; v. Fischer, Merkw. Schicksale d. St. Klosterneuburg II, pag. 109. Andreeae successor Peregrinus iam a. 1223 oct. 1 et 1224 iul. 24 commemoratur (v. supra pag. 242, lin. 1 et pag. 250, lin. 14). Mirum quod papa simulat se de Peregrini electione nihil comperisse.

261. a) Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) genuine ,contentis (pro contemptis) persone^c, sed signis corr. R.

1) Cf. Ecclesiast. IV, 33.

indefesso animo decertavit. Quia igitur sollicita est diligentia providendum, ne vir tante virtutis indignum accipiat successorem, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus cum consilio dilectorum filiorum de Nepomuch Cisterciensis ordinis et de Ostrou abbatum, Pragensis diocesis, et prepositi 5 Olomucensis, quos vobis consiliarios providimus in hac parte, personam scientia, vita et fama preclaram tantoque honori et oneri congruentem vobis eligatis canonice in episcopum et pastorem, ac, ne providentie necessarie quicquam desit, eum, quem duxeritis eligendum, cum aliquot ex electoribus eius ad nostram examinandum et confirmandum presentiam destinetis. Datum Laterani, IIII 10 nonas octobris,^c anno nono.

262.

Honorius III papa Sigifrido II, archiepiscopo Maguntino, significat se capitulo Pragensi abbates de Nepomuk et Ostrov atque praepositum Olomucensem consiliarios ad novum episcopum eligendum constituisse eisque mandavisse, ut 15 electum ad praesentiam suam examinandum et confirmandum destinent; quod factum ut patienter sustineat, mandat.

Laterani [1224] oct. 4.

Epistulae argumentum exstat in Honorii III regestorum volumine V, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. t. XIII) asservatur, fol. 6r, lib. IX, ep. 23a.

20 *Würdtwein, Nova subsidia dipl. IV, pag. 130 — Horoy, Honorii III Opera, tom. IV, pag. 703, num. 14 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 318, ad num. 687 (frgm.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7304 — Böhmer-Will, Reg. arep. Magunt. II, pag. 188, num. 474 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 5118.*

..¹ archiepiscopo Maguntino.^a Novit fraternitas tua illius zeli fervorem 25 illamque mentis constantiam, quam in prosecutione libertatis ecclesiastice habuit et exhibuit bone memorie A., Pragensis episcopus, qui secutus illud sapientis consilium pro iustitia agonizare usque ad mortem,^b laboribus, inedia et proprie abiectione persone contentis, pro ipsa ecclesiastica libertate usque ad ultimum vite diem indefesso animo decertavit. Quia igitur sollicita est diligentia provi- 30 dendum, ne vir tante virtutis indignum accipiat successorem, dilectis filiis capitulo Pragensi nostris dedimus litteris in mandatis, ut cum consilio dilectorum filiorum de^b Nepomuch Cisterciensis ordinis et Ostrou abbatum Pragensis diocesis et prepositi Olomucensis, quos eis consiliarios providimus in hac parte, personam scientia, vita et fama preclaram tantoque honori et oneri congruentem

35 261. c) ,octubris' R.

262. a) *Prior epistulae pars verbis tantum: In eundem modum scriptum est archiepiscopo Maguntino, usque: successorem' indicatur R. — b) pro de Nepomuch — presentiam' in R legitur: ,etc. usque: destinare procurent.*

1) *Sigifrido II.* — 2) *Cf. Ecclesiast. IV, 33.*

sibi eligant canonice in episcopum et pastorem, ac ne providentie necessarie quicquam desit, eum quem duxerint eligendum, cum aliquot ex electoribus eius ad nostram examinandum et confirmandum presentiam^b destinare procurent. Cum ergo id pensato statu Pragensis ecclesie faciamus sine tui iuris preiudicio vel honoris, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatinus factum huiusmodi tua sustineat caritas patienter. Datum^c Laterani, IIII nonas octobris, anno nono. 5

263.

Honorius III papa Otakaro, regi Bohemiae, significat, se capitulo Pragensi de futuri episcopi electione scripsisse, eumque hortatur, ut in hoc eis, si opus 10 fuerit, favorem et auxilium regium impendat. Laterani [1224] oct. 7.

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. V, quod in tabulario Vaticano secreto (inter Reg. Vatic. tom. XIII) asservatur, fol. 6v, lib. IX, ep. 25 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 99 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 318, num. 689. — 15 Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. sel. (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 186, num. 259. — Potthast, Reg. pontif., num. 7306, — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 5121.

Illustri regi Boemie.^a Quod super ecclesiastica libertate longam habuisti cum bone memorie Andrea Pragensi episcopo¹ questionem, non tam culpa^b tua, quam aliorum malitia te ad id pravis suggestionibus incitantium 20 credimus evenisse, cum intellexerimus tum per alios, tum specialiter per dilectum filium nostrum G.² de Crescentio, sancti Theodori diaconum cardinalem, qui cum in regno tuo gesserit legationis officium, plenius tuam benignitatem agnovit, te sicut regem decet mansuetum habere animum et clementem, ac etiam libertatis ecclesiastice, nisi quantum pateris te aliena subverti malitia, zelatorem. 25 Cum igitur eodem episcopo rebus humanis exempto, pro celebranda electione futuri pontificis capitulo Pragensi scripserimus, prout pensato rerum statu vidimus expedire, serenitatem tuam hortamur attentius et fiducialiter deprecamur, quatinus in hoc eis, si opus fuerit, ita regium favorem impendas, cohibendo regaliter, si quis forte difficultatis obstaculum opponere attemptaret, quod salubre mandatum 30 nostrum celerem consequatur effectum, et nos devotionem regiam merito debeamus in Domino commendare. Datum Laterani, nonis octobris,^c anno nono.

264.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterium sancti Georgii Pragense exactione, quae „pojezda“ vocatur, eximit. Apud Strahov 1224 oct. 11. 35

262. ^{c)} ,Dat. ut supra' R; supplevi ex ep. 23 regestri (v. supra num. 261).

263. ^{a)} Superscriptio colore rubro scripta est R. — ^{b)} ,culpam' R. — ^{c)} ,octub' R.

1) Obiit 1223 iul. 30. — 2) Gregorium.

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A).

Hammerschmidt, Hist. s. Georgii, pag. 32 — P. Raymund von der hl. Elisabeth, Klosterstift St. Georgen, pag. 365, = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 159, num. 158 (fragm.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 319, num. 690 (fragm.).

- 5 *Autographum manu scribae, quem nota „Otakarus 18^r signavimus, exaratum est; de quo vid. prooemium diplomaticum num. 229.*

¶ In nomine sancte et individue trinitatis amen.^a ¶ Nos Otacarvs, dei gracia Boemorum rex, dilecte sorori sue Agneti, sancti Georgii abbatisse, et monasterio ipsius imperpetuum. Non meretur rex esse nec regis vocari nomine, qui 10 celesti regi suisque cœlicolis, qui adhuc militant in terra, se ipsum non inpendit ¶ largiendo sua et ab aliis collata conservando et libertatem omnimodam tribuendo. Eapropter nos serenissimi patris nostri Wladizlai, quondam regis Boemie, qui magnorum monasteriorum fundator extitit et pius defensor, quantum possumus cum deo, vestigiis inherentes, tibi, soror dilectissima, et per te 15 monasterio tuo sancti Georgii, quod est Prage in castro, pro animæ nostræ remedio et parentum nostrorum nec^b non pro amore tuo^c hanc in perpetuum concedimus libertatem, ut castellanus Wisegradensis, qui modo est vel qui pro tempore fuerit, exactiones turpes, que vulgari vocabulo poiezda vocantur, paganorum pocius quam christianorum, in villis dicti monasterii, quas in presenti 20 possidet vel in posterum iustis modis poterit adipisci, exigere de cetero non presumat, exceptis duodecim denariis publicæ monetæ semel in anno de quolibet manso illarum villarum, que tali vexacione primitus vexabantur. Si quis autem heredum vel successorum nostrorum contra hoc privilegium^d ausu temerario venire presumpserit, maledictionem paternam pro benedictione recipiat et ulcioni 25 divine ac Jehennæ ignibus deputetur. Verum si dictus castellanus hanc concessę libertatis paginam diabolo suggeste infregerit, nostrę vel successorum nostrorum camere libram auri persolvat et amplius nichil iuris habeat in eisdem^e villis, episcopus vero Pragensis eundem castellatum cogendi ad predicta observanda per censuram ecclesiasticam liberam habeat facultatem.^f Actum publice apud 30 Ztragov anno dominice incarnationis millesimo CCXXIII^h, indictione XII, concurrente^g ,V idus octobris, pontificatus domini Honorii pape III anno VIIII, regnante illustrissimo Romanorum imperatore et rege Sicilie Friderico anno IIII.^h Huius rei testes sunt videlicet:ⁱ filius noster Wladizlaus marchio Morauię, Arnoldus decanus et Orso canonicus Pragenses, dominus Jaros, dominus Budivoy, 35 dominus Borvta, dominus Vitco et Heinricus filii Witconis, Bogvzlaus camerarius

264. a) Sequitur spatium 27 mm. vacuum relictum A. — b) , nec^c eadem manus eodem atramento in fine lineae addidit A. — c) , non pro amore tuo^c eadem manu eodem atramento superscripsit A. — d) ita A. — e) litterae , eis^c eadem manu eodemque atramento in loco raso scriptae sunt A. — f) Reliquum lineae spatium 31 mm continens vacuum relictum est A. — g) Sequitur spatium 11 mm, quo numerus (I) suppleretur A. — h) Sequitur spatium 45 mm continens vacuum relictum A. — i) ante et post , videlicet locus rasus duarum fere litterarum A.

noster, Mztidrug castellanus Pragensis, Groznata subcamerarius noster, Wata et Boguzlaus frater eius de Wranov castellani, Bogvzlaus de Wranov castellanus, Zawise filius Witconis, Wipertus, Ypolitus, Hermannus, Diuinus et alii quam plures ad hoc testes advocati. Ut autem hec nostra donacio rata sit et firma, hanc paginam nostri sigilli munimine duximus roborandam. 5

Autographo appendet e filis sericis viridis et rubris sigillum formae rotundae de cera naturali confectum, duo latera habens, cuius diametros sunt 74 mm. In priori sigilli parte rex depingitur in solio sedens, qui corona capiti imposita manu sinistra pomum cum cruce, dextra vero sceptrum tenet. Circumscrip^tio: + PAX REGIS OTACARI IN ORANV. SCI WENCESLAI. In altera sigilli parte depingitur s. Venceslaus in solio sedens, qui 10 manu dextra hastam cum vexillo tenet, sinistra palmam gerens scuto innititur, in quo insigne aquillae conspicitur. Circumscrip^tio: + SANCTVS · WENCESLAVS · BOEMORVM · DVX. — Sigilli imaginem praebet Kalousek, Obrana sv. Václava ed. 2, pag. 130. — Figurae in utraque sigilli parte expressae ad similitudinem illarum proxime accedunt, quae in aurea bulla diplomatis num. 258 depinguntur. 15

265.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, civitati suae Opaviae bona et villas, quarum nomina adferuntur, donat eiusque civium iura constituit.

In Hulin 1224 —.

Apographum saec. XVII (a. 1616 confectum) exstat in Libro privilegiorum civitatis Opaviae, qui in Musaeo eiusdem civitatis asservatur (B). 20

Tzschoppe u. Stenzel, Urkundensammlung z. Gesch. d. Ursprungs d. Städte ... in Schlesien, pag. 284 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 155, num. 153, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 317, num. 686 (frgm.) — Kopetzky, Reg. z. Gesch. d. Hzgt. Troppau (in Arch. f. österr. Gesch., tom. 45, pag. 106) num. 22 — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch., num. 280. 25

Diploma ab Hermanno notario verbis contextum esse, stili proprietates quaedam demonstrant, quae in aliis diplomatibus per manum eius datis repetuntur (cf. num. 199, 218, 259 al.) — Notarii ipsius manu procul dubio etiam autographum, quod iam deperditum est, scriptum erat. — In temporis nota indictio perperam numero XIII expressa est, quod notarii vitio iam in autographo scriptum fuisse verisimile est (cf. num. 196). 30

In nomine sanctae et individuae trinitatis. Ottacarius, qui et Praemislau^s, dei gratia Boemorum rex. Contingit plerumque donationes legitimas factaque hominum celebrata sollemniter immutari, nisi testimonio proborum et sigillatis litteris roborentur; vivit enim littera et actio litterae commendata. Notum itaque facimus universis tam praesentibus quam futuris, quod nos volentes nostram civitatem Oppaviam nomine ampliare^a divitiis et honore pariter et decore, ut et per hoc nostra atque nostra prolixis et eius successorum utilitas augeatur, eiusdem civitatis habitatoribus tam modernis quam futuris quoddam ius et quae-dam bona dedimus tam nostra propria quam commutata, et quaedam etiam,

quae ad castrum nostrum Gradecz nomine pertinebant, dedimus perpetuo pacifice possidenda, ut in praesenti pagina seriatim et plenius continetur. In primis statuimus et ab omnibus volumus inviolabiliter observari, quod a fossato praefatae civitatis infra unum miliare taberna nullae prorsus fiant, sed omnes 5 penitus deponantur, exceptis illis, quae sunt in dotibus ecclesiarum. Et quod civis Oppaviensis in Lubschicz teloneum non persolvat, et tunc etiam non solvat, cum vinum ducit in Poloniam ad vendendum; sua quoque bona, secundum quod ipse possidet, dummodo sibi placeat, sine impedimento aliquo vendat libere cuicunque velit. Praeterea damus antedictae civitati nostram propriam villam 10 nomine Andreowicz cum omnibus suis attinentiis, et aliam villam Lutconis,^b nomine Lubomirici, cum suis omnibus attinentiis, quam commutavimus cum alia villa nomine Crawar; item aliam villam, quae fuit filii Petri cum suis omnibus attinentiis, quae in vulgari Slawikowawes nominatur; et ab hac parte aquae Hosdnicz nomine ea bona, quae ad nostrum castrum, Gradecz videlicet, cum 15 omnibus suis attinentiis pertinebant, scilicet Napsdicari et Drahul. Ad haec bona Prosimiri venatoris, quae commutavimus cum dimidia villa nomine Lechsdorff, concedimus et donamus sine impedimento aliquo in perpetuum pacifice possidenda. Ad huius itaque nostrae donationis et confirmationis perpetuam memoriam et inviolabile firmamentum praesens privilegium conscribi fecimus et nostri 20 atque filiorum nostrorum sigillis munimine roborari, statuentes, ne liceat cuiquam hominum hoc tam solleme nostrum factum immutare vel ei ausu temerario contraire; si quis autem nostrorum nobilium attemptaverit immutare, C marcas auri pro poena regali nostrae camerae componat. Huius rei testes sunt: Rupertus episcopus Olomucensis, Arnoldus praepositus Wissegradensis, Bawarus came- 25 rarius Olomucensis, Zawiss et frater eius Stiborius, Henricus filius Witkonis et frater eius Witko, Bohuslaus filius Slaconis, Coiata filius Grabise, Witko castellanus de Gradecz, Stephanus de Metlow, Holach castellanus Olomucensis, Zemislaus, Onso et frater eius Victor, Woco filius Borut, Zlatoslaus subpincerna, Zwoyse^c subdapifer, Petrus filius Bohute et frater eius Nicolaus, Sueslaus ca- 30 merarius de Brumow. Datum in Hulin per manum Hermanni notarii, anno incarnationis dominicae millesimo ducentesimo vigesimo quarto, indictione XIII.^d

266.

Waltherus, episcopus de Carlisle, Henrico III, regi Angliae, significat, quae cum Engelberto, archiepiscopo Coloniensi, de negotiis imperii egerit; inter alia 35 de Otakaro rege Bohemiae refert. [1225 cc. febr. 10].

Autographum in tabulario regio Londinensi (Royal Letters № 390) asservatur (A).

Shirley, Royal and other historical letters illustrative of the reign of Henry III (Scr. rer.

265. ^{b)} ,Lutronis^c B. ^{c)} ,Woyse^d B. — ^{d)} ita B; ad annum 1224 indictione XII pertinet.

Brit. num. 27) tom. I, pag. 249, num. 213 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10934. — Cf. Winkelmann, Kais. Friedrich II, tom. I, pag. 454 sq.

Excellentissimo domino suo Henrico, dei gratia illustri regi Anglie, domino Hibernie, duci Normannie, Aquitanie et comiti Andegavie, suus devotus in omnibus W.¹ eadem gratia Karleolensis episcopus, salutem et prosperos ad vota succcessus. — — [Archiepiscopus Coloniensis] itaque per dietam unam ad nos revertens, significavit nobis, ut die Veneris proxima² apud quandam abbatiam, que vocatur Audenesburg,³ ei occurseremus. Quem cum ibi invenissemus, ipsum ex parte vestra salutavimus, gratias ei referentes de amicitiis et honoribus vobis exhibitis et maxime de eo, quod permittere noluit, ut aliqua confederatio fieret inter imperium et regnum Francorum. Ipse vero nobis respondit, quod nescivit, qualiter hoc acciderat, sed semper bonum affectum habuerat negotia vestra promovendi, et quod inimicitias regis Francorum⁴ et regis Boemie et aliorum plurimorum magnatum pro vobis incurrerat. — — His auditis, nuntium vestrum ei exposuimus, dicentes ei, quod vos tam de maritagio corporis vestri quam sororis vestre consilio illius parebitis; ad quod respondit consilium suum esse, ut talem et tantam oblationem faceremus, quod dominus imperator⁵ non debeat eam repudiare. Dixit etiam periculum esse in mora; rex enim Francorum magnam pecuniam ei obtulit, ut confederationem filii sui habeat et negotium nostrum impedit. Ex altera parte dux Bawarie⁶ venit cum maxima pompa ad colloquium Ulme⁷ et obtulit pro maritagio filie regis Boemie,⁸ que est neptis ipsius, quindecim milia marcarum ultra oblationem triginta milium marcarum, quam ipse rex Boemie prius obtulerat. Sed rex Almannie⁹ respondit ei, quod nunquam eam duceret. Preterea adiecit, quod rex Hungarie¹⁰ misit ad dominum imperatorem et pro maritagio filie sue obtulit ei pecuniam maximam. Ipse vero non sitit nisi pecuniam, ut illam accumulet; unde consuluit, ut nos sub festinatione talem oblationem offerremus, qualem acceptare deberet. — —

267.

Honorius III papa Sigifridum II, archiepiscopum Maguntinum, graviter reprehendit, quod Peregrinum, electum episcopum Pragensem, contra mandatum apostolicum consecraverit; quem ut in festo sancti Michaelis proximo ad sedem apostolicam accedere compellat, mandat. Laterani [1225] mart. 20.

Apographum exstat in Honorii III regestorum volumine V, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XIII) asservatur, fol. 44v—45r, lib. IX, ep. 246 (R). — Alterum apographum praebet Nicolai de Bohemia Chronicon, cuius cod. ms. saec. XV in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur, pag. 272—274 (C).

266. 1) *Waltherus Mauclerc.* — 2) *die 7 februarii.* — 3) *Altenberg in Saxonia.* — 4) *Philippi II.* — 5) *Fridericus II.* — 6) *Ludovicus.* — 7) *mense ianuario fere medio a. 1225; vid. Reg. imp. V, num. 3958 a.* — 8) *Agnetis.* — 9) *Henricus VII.* — 10) *Andreas II.*

Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 100 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 160, num. 159 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 319, num. 691 (fragm.) — Horoy, Honorii III Opera, t. IV, pag. 819, num 119 — Potthast, Reg. pontif., num. 7385 — Pressutti, Reg. Hon. III, t. II, pag. 321, num. 5395 (reg.). — Böhmer-Will, Reg. arep. Magunt. II, pag. 189, num. 487. — 5 Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 6601. — Cf. Frind, Kirchengesch. Böhm. II, 23 et 119.

Prior litterarum pars repetit verba fere omnia epistulae, quam papa a. 1224 oct. 4 ad capitulum Pragense misit (v. supra num. 261).

..¹ archiepiscopo Maguntino.^a Nimis grave dispendium immineret^b ecclesiis, si prelatis decedentibus perirent quoque prosecutiones causarum incep-
10 tarum pro tuitione iuris et honoris ecclesiastici ab eisdem. Attendentes siquidem zeli fervorem et illam mentis constantiam, quam bone memorie Andreas, Pragensis episcopus, habuit et exhibuit in prosecutione ecclesiastice libertatis, pro qua laboribus et proprie persone abiectione contemptis, usque ad ultimum vite diem indefesso animo decertavit, ac satagentes, ut talis 15 substitueretur eidem, qui causam, quam prosequi sic constanter inceperat, pari vigore animi susciperet prosequendam, mandavimus Pragensi capitulo,² ut cum consilio dilectorum filiorum ..^c de Nepomuc, Cisterciensis ordinis, et ..^c de Ostrou abbatum * et ..^c prepositi Olomucensis, quos eis provideramus consiliarios in hac parte, personam scientia, vita et fama preclaram tantoque congruentem oneri et honori sibi eligerent canonice in episcopum 20 et pastorem, ac ne quid^d deesset necessarie providentie, illum quem in episcopum suum eligerent, cum aliquot ex electoribus eius ad nostram examinandum et confirmandum presentiam destinarent. Tibi quoque dedimus in mandatis,^e ut id equanimiter tolerares, cum nostre intentionis^e non esset derogare^f iuri tuo in aliquo vel honori, sed providere, sicut status temporis exigebat,^g ut dignum haberet idem episcopus 25 successorem. Ipsi vero antequam ad eos mandatum apostolicum pervenisset, P.^h canonicum ipsius ecclesie in episcopum suum, sicut accepimus, elegerunt, tuque ipsorum electionem nondum recepto mandato apostolico confirmasti. In quo quidem non es aliquo modo culpabilis, dummodo universa, que debent, in electi persona et ipsa electione concurrant; quod non consuevisti satis diligenter attendere, sicut 30 Padeburnensis^k ecclesie negotium manifestat.⁴ In eo autem es^l plane ac plene culpabilis et inexcusabilis prorsus, quod postquam predictum recepisti mandatum, ad consecrationem eius procedere presumpsisti, cum scire deberes maius tibi concessum^m non esse, ubi minus nobis reservatum fuerat et tibi per consequens interdictum. Penam autem excessus huiusmodi suo loco et tempori reservantes, per 35 apostolica tibi scripta firmiter precipiendo mandamus, quatinus dictum P.^h in festo sancti Michaelis proximo,ⁿ⁵ quod sibi a te volumus terminum peremptorium

40 **267.** a) *Superscriptio colore rubro scripta est R;* ,Honorus papa archiepiscopo Moguntiī^{C.} — b) ,imminet^{C.} — c) ,N^o C. — d) ,neqt^t R. — e) ,intentioni^{R.} — f) ,derogari^{C.} — g) ,exigerat^{C.} — h) ,Peregrinum^{C.} — i) ,tu quoque^{C.} — k) ,Padeburgenī^{C.} — l) ,In eo non es^{C.} — m) ,concessum tibi^{C.} — n) ,in festo Natalis domini proximo^{C.}

1) *Sigifrido II.* — 2) a. 1224 oct. 4; vid. supra num. 261. — 3) *Vid. supra num. 262.* —

4) *Vid. Winkelmann, Friedrich II, tom. I, pag. 358 sq.* — 5) *die 29 septembries.*

assignari, ad nostram facias personaliter venire presentiam, eundem ad id, si necesse fuerit, per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compellendo, omni alienationis genere eidem interim penitus interdicto; preceptum nostrum saltem in hoc ita sollicite impleturus, quod in te videatur aliqua devotionis et obedientie scintillula relucere. Datum Laterani, XIII° kalendas aprilis, pontificatus nostri^p anno nono. 5

268.

(I) *Henricus, Magnae Troiae episcopus, ecclesiae in Křídlovice a se consecratae decimas sex villarum, quarum nomina adferuntur, confirmat.*

— 1225 apr. 27. 10

(II) *Henricus, Magnae Troiae episcopus, ecclesiae in Křídlovice a se consecratae decimas sex villarum, quarum nomina adferuntur, in dotem a patronis collatas esse profitetur ipsamque ecclesiam patronorum assensu monasterio in Louka subiicit.*

— 1225 apr. 27. 15

Formae I apographum servavit cod. ms. saec. XV „Matrica Lucensis“ dictus, qui in tabulario terrae Moraviae Brunnensi [inter Cerronianos II, 253] asservatur, pag. 67, num. 45 (B); e quo quidem apographo illud exemplar saec. XVIII procul dubio descriptum est, quod exstat in cod. ms. „Diplomatarium Moraviae“ tom. IV, qui in eodem tabulario [inter Cerron. II, 121] asservatur, fol. 471. — Formae II apographum saec. XV exstat 20 in cod. ms. „Matrica Lucensis“ pag. 66, num. 44 (B), e quo exemplar saec. XVIII descriptum esse videtur, quod exstat in cod. ms. „Diplomatarium Moraviae“ tom. IV, fol. 470. Ex eodem fonte ortum est etiam apographum, a. 1769 confectum, quod in monasterii Lucensis actis (L, n° 2) in tabulario terrae Moraviae asservatur.

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 161, num. 160 (forma II ex C) = Erben, Reg. Boh. I, 25 pag. 320, num. 692 (exc.).

(I.)

In^a nomine sancte et individue trinitatis. Ego Henricus, dei miseratione Magne Troie episcopus, presentibus et futuris Christi fidelibus presentem paginam inspecturis imperpetuum amen. Cum Morauiam casu adiissemus, rogati

(II.)

In^a nomine Domini amen. Ego Henricus, dei gracia Magne Troie episcopus. Cum casu terram Morauię 30 intrassemus, rogati a domino Floriano, venerabili abbe Lucensis cenobii, annuente eciam reverendo patre Roberto,

267. o) ,XIII° C. — p) ,pontificatus nostri^c desunt R.

268 (I. a) In B praefigitur inscriptio colore rubro scripta: ,Privilegium de Magna Troia Scrilowicz.'

268 (II. a) In B praefigitur inscriptio colore 35 rubro scripta: ,Confirmacio super ecclesia Kri- luicz.'

a domino F.¹ venerabili abbate Lucensis cenobii, et annuente ac hortante domino R., Olomucensis ecclesie episcopo, ecclesiam in Scrliewicz consecraremus, 5 volentes ut iuris exigit racio certificari, quid ad expensas eiusdem ecclesie ministris necessarias vice dotis deputaretur tam a patronis illius ville, ubi fundata consistit ecclesia, quam a ceteris 10 plebesanis in virtute obediencie a nobis interrogatis, audivimus, quod decime VI villarum ab antiquo tempore supra dicte ecclesie fuerint exsolute. Quarum nomina villarum utile decrevimus annotari: 15 Skrilewicz, Boroticz, Raclinowicz, Derscraiowicz, Bosicz,^b Petrowicz. Cum igitur ex officii nostri debito teneamur in dedicacionibus ecclesiarum dotem assignatam, ut inconvulsa perpetuo 20 maneat, confirmare: supradictarum decimorum ecclesie memorate attinencium confirmatione^c sigilli nostri munimine presentem paginam dignum duximus roborare. Datum anno dominice 25 incarnationis MCCCXXV, quinto kalendas maii.

30

35

40

268 (*I*). *b*) ,Bolicz' *B.* — *c*) *ita B.*1) *Floriano.*

Olomucensis ecclesie episcopo, ecclesiam in Scrliewicz consecraremus, primo monuimus patronos, quid vel quantum nomine dotis eidem ecclesie vellent assignari; qui in continent nominaverunt decimas sex villarum adiacentium, quarum nomina sunt hec: Scrliewicz, Boroticz, Raclinowicz, Derscraiowicz, Bosicz, Petrowicz. Ne autem aliquis scrupulus dubitationis super predictis oriatur, presentem paginam sigilli nostri munimine duximus roborandam subientes plenissimo iure antedictam ecclesiam cum omnibus pertinenciis suis Lucensi monasterio de libera voluntate et consensu patronorum, adientes eciam, ut quicumque supradictam dotem ecclesie infringere niteretur, iram dei omnipotentis et beatorum apostolorum Petri et Pauli incurreret et perpetue Ihehenne traderetur. Acta autem sunt hec anno dominice incarnationis millesimo CCCCXXV, quinto kalendas maii. Testes autem subscripti sunt hii: Ymrammus quondam castellanus Znoymensis, Detelez de Derben, Lutoldus de Lisinicz, Johannes de Marchia, Ortwinus de Znoym, Chrepecz de Lisiniz drugo Lutoldi, Hnanno de Derben, Petrus magister scolarum de Znoym, Chazlav tunc temporis sacerdos eiusdem ecclesie, Johannes plebanus de Schatov, frater Gerardus de Luka, frater Marcus, frater Henricus et alii fratres quam plures^b de capitulo Lucensi. Item si necesse est adducere in testimonium huius donacionis ecclesie maximam partem vicinie, ecclesia Lucensis inducere poterit et cetera.

268 (*II*). *b*) *ex „plueres“ corr. B.*

269.

Vladislavus II, marchio Moraviae, monialibus apud ecclesiam sanctorum Petri et Pauli Olomucii in villa ipsarum Mostkovice easdem libertates concedit, quas villae episcopatus Olomucensis habent.

In Kralice 1225 maii 11.

5

Autographum in membrana scriptum in tabulario archiepiscopali Cromesirensi assertatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 163, num. 162 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 320, num. 693 (fragm.). — Bretholz, Cod. dipl. Mor. XV, pag. 2, num. 2. — Cf. Lechner in Zeitschr. f. Gesch. Mährens u. Schlesiens II, pag. 135; Snopek in Hlídka IV (XVI), pag. 531, 10 num. XIV.

Autographum manu scribæ, quem Vladislavus II. 1° appellamus, exaratum est. Qui quidem scriba idem est atque ille, quem in Otakari regis diplomatis nota „Otakarus 5° signavimus; vid. prooemium diplomaticis num. 59. — Charta ab eodem auctore verbis contexta est, qui etiam reliquas chartas conscripsit, quae eadem manu exaratae sunt.

15

¶ In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. ¶ Cum principalem deceat honestatem iustis deo servientium precibus accomodare pium benignitatis auditum et eis maxime profectibus intendere propensius, qui utilitati ecclesiarum ac paci expediant et libertati, simul etiam animarum saluti, noverint tam presentes quam futuri, quod ego Wladizlaus, divina gratia marchio Moraie, particeps esse 20 cupiens orationum deo famulantum, dominabus deo dicatis virginibus in Olomuch ad ecclesiam apostolorum sanctorum Petri atque Pauli in sancta professione commorantibus in villa iure hereditario collata eis, Mostkowich nuncupata, et a serenissimo rege Boemorum patre nostro confirmata, in remissionem peccatorum ac retributionem eternorum premiorum eam, quam ville episcopatus 25 obtinent, libertatem habendam in perpetuum concedimus; a huic nostre concessionis dono hanc gratie nostre benivolentiam attribuentes, ut libera sit iam dicta villa ab omni inquietatione camerariorum terre et omnibus molestiis, ab omni infestatione officialium quorumlibet et gravamine indebito, a castrorum edificatione vel fossati, ab omnium beneficorum nostrorum violentia et tyran- 30 nide, ab omnium vectigallium impedimento, ab omnibus indebite servitutis honeribus, ab omni etiam censu principum et tributorum quorumlibet iniuria. Si autem furem deprehendi contigerit in eadem villa, statuimus ipsum furem tradi in custodia curie principis, bona autem furis integra maneant domino ville ad succursum inopie dominarum, ut inde pro arbitrii sui disponant libera voluntate. 35 Si vero aliquod ibi furtum inveniatur, vel homicidium perpetratum fuerit, inhibemus omnimodis gravamen a castro in villa fieri et predam violentam, que aliâs solet exerceri, penitus interdicimus, sed omnia maneant inconcussa^b dominabus in laudibus dei nocte ac die vigilantibus. Ut autem hoc nostri privilegii statutum robur habeat firmamenti et inviolabiliter in perpetuum custodiatur 40

269. a) ita A. — b) ,9cu' in loco raso fortasse ex ,lau' eodem atramento correctum est A.

illibatum, sigilli nostri appensione scriptum presens et testium subscriptione firmari precepimus. Huius facti nostri testes sunt hii:^c Heinricus camerarius Olomucensis, Golâch castellanus Olomucensis, Weliz iudex Olomucensis, Semisszlaus, Onso, Sullizlaus dapifer, Protywen, Prebor iudex Brecizlauensis,^d Andreas 5 agazo, Wilcek, Rudolfus filius Zauisse. Datum in Kralich, V idus maii, anno dominice incarnationis millesimo CCXXV^o, indictionis tertio decimo.^a

Autographo appendebat e filis sericis sigillum, quod nunc avulsum et deperditum est.

270.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, donationem villarum quarundam a Bole-10 mila comitissa, uxore Bavari, domui hospitalis Hierosolymitani factam confirmat.

Pragae 1225 [ante iun.]

Exstant duae chartae autographi instar manu eiusdem temporis confectae, quarum una in tabulario magni prioratus Melitensium Pragensi (A¹), altera in tabulario Musei regni Bohemiae (A²) asservatur.

- 15 Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 622, num. 8 (extr. ex A²) — Delaville *Le Roulx, Cartulaire général des Hospit. de St. Jean de Jérusalem II*, pag. 330, num. 1801.

Utramque chartam scriba scripsit, quem nota ,Otakarus 27' significamus; cuius scribæ manus in nullo alio eiusdem regis diplomate autographo deprehenditur. Accedit, quod sigillum utriusque diplomati appensum procul dubio adulterinum est. Quamvis igitur diploma autographum esse sine quaquam dubitatione confirmare non ausim, tamen fidem eius integrum esse puto, cum diplomate num. 238 aliisque, quae per manum Hermanni notarii data sint, collatis, diploma nostrum ab eodem notario compositum esse certissime appareat; per quod eorum quae ipso continentur auctoritas satis bene comprobatur. — Ante mensem iunium diploma datum sit necesse est, quod in ipso Peregrinus episcopus testis adfertur, 25 qui mense illo munere suo se abdicavit.

¶ In nomine sancte ac individue trinitatis. ¶ Otthakarus, qui et Premizl, dei gracia Boemorum rex. Ne ea, que a nobis et a quibusdam nostre terre publice || atque sollempniter disponuntur, possint labente diurno tempore per aliquem hominum immutari vel a memoria eorum forsitan procul labi, set perpetuo 30 stabilia permaneant atque firma, notum facimus universis tam presentibus quam futuris, ad quos presens pagina pervenerit, quod cum comitissa Boemila, uxor Bavari,^a || villam suam Hlum cum tota silva et aliis villis, scilicet Lazec,^b Corita,^c Ilscene,^d Lucha,^e Brezina^f ad predictam villam pertinentibus, domui hospitlarie^g Cruciferorum ultra mare deo militantium, nobis consencentibus, pro remedio 35 sue anime contulisset hereditario iure possidendam, et filii sui hanc donationem voluissent impeditare,^h eadem uxor Bauari in ecclesia sancti Wencezlai coram nobis

269. c) post hanc vocem reliquum lineae spatium 19 mm continens vacuum relictum est. — d) ,Brecizlⁱ A.

270. a) ,Bauari^j A². — b) ,Lazec^k A². — c) ,Korita^l A². — d) ,Lzscene^m A². — e) ,Lukaⁿ A². — f) ,zina^o eod. atram. eademque manu in loco raso scr. A¹. — g) ,hospitlarie^p A². — h) ,impedire^q A². —

super hoc iusto iudicio publice requisito et iure suo plenarie obtento, nostre gracie supplicavit, quatinus donationes eius ratas atque firmas habentes auctoritate regia confirmaremus. Nos itaque eius precibus inclinati, legitimum donationis eius beneficium auctoritate regia confirmamus, statuentes, ne cuiquam hominum liceat hanc confirmationis nostre paginam infringere aut ei ausu temerario contrarie. Ad huius autem nostre confirmationis perpetuam memoriam et inviolabile firmamentum presentem paginam per Hermannum nostrum notarium conscribi fecimus et sigilli nostri caractere consignari. Hii sunt testes donationis iam supra dicte: Vencezlausⁱ dux, Peregrinus episcopus Pragensis, Eppo prepositus Pragensis, Arnoldus decanus Pragensis, Johannes scolasticus Pragensis, Martinus 10 prepositus Zicensis, Petrus custos Ztragouiensis, Silvester abbas de Kladorub, Johannes abbas de Tepla, Buduoy^k filius Cec, Martinus pincerna regis, Boguzlaus^l filius Zlaukonis, Zausse iudex, Zvezt filius Boguzlay,^m Mztidruh castellanus, Koiata filius Grabise, Milgost et filii eius Petrus et Ahna, Wisemyr et frater eius Iwan,ⁿ Janek filius Unech,^o Thaz de His, Vbizlav de Vgezd, Podiua de Korov. 15 Actum Prage anno dominice incarnationis millesimo CCXXV, in-dictione XIII.

Utrique chartae appendet e filis sericis coloris rubri et albi sigillum formae rotundae (diametros 72 mm) duo latera habens, de cera naturali confectum. In utraque sigilli parte eaedem figurae cum eadem circumscriptione expressae sunt atque in illo sigillo, quo Otakarus 20 rex ante octobrem anni 1224 utebatur; cuius sigilli descriptionem supra in num. 57 dedimus. Sed sigillum hoc non ex eadem forma ortum esse, ex eo cognosci potest, quod singulae circumscriptio litterae alio loco positae sunt. Quam ob rem sigillum adulterinum esse videtur.

271.

25

Lucas, abbas monasterii in Třebič, eiusque conventus praedium suum Oslavany permuntant cum Heilwide nobili matrona de Znojmo pro praedio ipsius Horka.

In Třebič 1225 m. iun.

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae assertatur (A).

30

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 164, num. 163 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 320, num. 694 (exc.).

Autographum manu ignota exaratum est, quae ad scribam monasterii in Třebič verisimillime revocanda est.

¶ In nomine Domini amen. ¶ Ego Lucas, dei misericordia abbas Trebecensis, 35 totumque capitulum meum Trebecense omnibus Christi fidelibus tam futuris quam presentibus in perpetuum. || Preciosus memorie thesaurus est scriptura, que rerum seriem gestarum incommutabili loquitur veritate et opponit obstaculum

270. ⁱ⁾ Wencezlaus' A². — ^{k)} Budivoy' A². — ^{l)} Buguzlaus' A². — ^{m)} Buguzlay' A². — ⁿ⁾ Ivan' A². — ^{o)} Vnech' A².

40

emergentibus calumpniis inconvulsum; || facile quidem conditiones plurime et facta mortalium plurima vacillarent, nisi ea scripture fidelis testimonium roboraret. Eapropter subscriptione presentis page noⁿ verint universi, quod nobilis mulier ac religiosa matrona Heilwidis videlicet de Znoym pio zelo sue salutis ac multorum 5 divinitus accensa cum claustrum monialium ordinis Cysterciensis fundare disponeret, nec locum ad hoc aptum inveniret, ipsa tandem domino deo disponente intra possessiones claustri nostri Trebecensis^a angulum quendam, Ozlawan nomine, nobis quidem ad modicum utilem, sed ad edificandum claustrum mente preconceptum reperit competentem. Verum quia rem alienam non licuit sine iusto 10 tytulo nec decuit occupari, eadem matrona deo devota petiit a nobis predictum locum per concambium commutari. Nos igitur ipsius pie voluntati ac desiderio laudabili unanimiter inclinati, nec non domini Conradi, viri reverentissimi, tytuli sancte Rvffine cardinalis, Portuensis episcopi, apostolice sedis ad partes nostras tunc legati, simulque venerabilis patris nostri Rvberti, Olomvncensis episcopi, consiliis 15 et exhortacionibus invitati, ad supra dicti predii de Ozlawan pro alio predio de Horka permutationem accessimus competentem; ita tamen, quod a prefatis patribus ad conservandam^b utriusque partis indemnitatem de communi assensu nostro et ipsius domine Heilwigis^c dati sunt nobis estimatores fideles viri, nobilis scilicet vir Leo, Woyzlaus Howoritsch, Theodoricus procurator domini regis in Znoym, 20 qui bona fide iuraverunt, se in utriusque predii estimatione fideliter processuros. Qui diligenter circueentes ac sollerter considerantes predium de Horka cum silva et campus et cum villis duabus aliis, videlicet Hartlebiz et Cosochowiz cum quatuor terris, et ex altera predium de Ozlawan et sua appendentia, invenerunt et in animas suas asseveraverunt, quod predium predio in suo precio equaliter 25 responderet. Unde sicut compromissum inter nos fuerat et consensum, coram domino cardinali et coram domino episcopo mutuam permutationem predictorum prediorum acceptavimus libenter ac spontanee, tum propterea, quia nichil vidimus in hoc nostre ecclesie deperire, tum quia ex debito nostri ordinis ad tam sanctum propositum fundandi claustri voluimus, sicut debuimus, cooperari laudabiliter 30 et coadiuvare. Illud quoque huic page cautum duximus adnotandum, quod predicta nobilis matrona, ut indemnitati nostre ecclesie Trebecensi in hac permutatione caveret in posterum, hoc effecit, ut nobilis vir Hartlebus, nepos eius, si quid iuris habebat in predictis prediis de Horka, in manus supra dicti cardinalis et domini episcopi Olomvncensis pro se et pro suis successoribus 35 heredibus resignavit. Quia igitur de communi assensu nostro et capituli nostri nec non auctoritate domini cardinalis supra dicti et nostri dyocesani Olomvncensis episcopi pie et commendabiliter hoc dinoscitur esse factum, presenti nostro scripto sollempni et sigilli communis nostri et ecclesie nostre appositione hoc^d

271. a) genuine ,Trebeci', sed statim eodem atramento corr. A. — b) genuine ,considerandam', 40 sed in loco raso eadem manu eodemque atramento correctum A. — c) ,Heilwig' A. — d) ,h' eodem atramento superscriptum A.

roboramus et permutationem supra dictam rationabiliter factam modis omnibus communiter approbamus, et^e ne per aliquem successorum nostrorum infringatur, quantum possumus, inhibemus; sed claustrum de Ozlawan preedium idem, in quo situm est, perpetuo iure in pace possideat et ecclesia Trebecensis e converso preedium de Horka cum supra dictis appenditiis suis pacifice deinceps habeat 5 et quiete, presertim cum predictorum patrum auctoritate et nobis presentibus et consentientibus sub interminatione anathematis, ne quis diffidentie filius hoc unquam audeat infringere, sit sollempniter interdictum. Acta sunt hec in Trebetsch anno dominice incarnationis millesimo CCXXV, indictione XII, mense ivnio, sub testimonio et confirmatione predictorum patrum venerabilium et aliorum 10 multorum tam clericorum quam laicorum, qui presentes affuerunt; de capitulo maioris ecclesie nostre Olomvncensis: Esau archidiaconus Prerowensis, magister Gregorius et Heinricus canonici Olomvncenses; Sifridus orphanus archidiaconus Pataviensis, magister Bernhardus prepositus Vrisacensis, magister Salomon canonicus Erbipolensis; de capitulo autem nostro Trebecensi Arnoldus prepositus 15 de Luha sancti Benedicti.

Autographo appendet e filis sericis albis et rubris sigillum rotundum de cera naturali confectum, cuius diametros 46 mm sunt. In sigilli medio figura sacerdotis depingitur, qui manu dextra pedum, sinistra librum tenet. Circumscripicio: + SIGILLVM ŽEE [!] o MARIE o IN o TRĘBIC o

20

272.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterium in Oslavany tuendum suscipit, permutationem praediorum Horka et Oslavany inter Heilvidem de Znojmo et Lucam, abbatem de Třebič, factam comprobat; villarum Martinice et Přibyslavice possessionem monasterio eidem confirmat eique easdem libertates concedit, quas 25 monasterium in Velehrad habet.

Pragae 1225 iun. 26.

Apographum saec. XVIII ex. (ex autographo tabularii monast. olim Aulae s. Mariae Brunnae descriptum) exstat in cod. ms. tabularii Rajhradensis (G. c. 27 signato), qui „Coenobia Moravica tom. V“ inscribitur, pag. 4—7 (B).

30

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 166, num. 164 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 322, num. 696 (fragm.).

Diploma procul dubio ab eodem auctore verbis conceptum est, a quo etiam Otakari regis diplomata num. 59, 110, 239 alia composita sunt.

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Ego Premizl, tercius rex 35 Boemie, domui sancte Marie in Ozlawan et omnibus personis religiosis ibi deo servientibus in perpetuum. Cum regie conveniat serenitati omnium sub potestate eius degencium utilitati et tranquillitati providere, in eo tamen ei uberior augetur gloria, si eorum, qui dei obsequiis specialius mancipantur, commodis

consulat et provideat libertati. Noverint itaque tam presentes quam futuri, quod domum illam, quam nobilis matrona domina Heilwidis de Znoym in Ozlavan fundavit, sub nostra protectione recepimus, nostre defensionis speciali beneficio benignius fovendam et tuendam; permutationem illam ratam habentes, quam 5 prefata matrona secundum estimationem nobilium virorum Leonis, Woyzlai Howoris, Theodorici procuratoris nostri cum venerabili abate Luca Trebecensi ex consensu capituli sui duxit habendam, videlicet de Horka et de Ozlawan. Quod Horka erat preedium domine Heilwidis, et Ozlawan preedium monasterii Trebecensis. In quo Horka cum nobilis vir Hartlebus, nepos predicte matrone, illud ius, quod 10 se in eodem predio habere credebat, resignaverit in manus reverendissimi viri Conradi, Portuensis et sancte Rufine episcopi, apostolice sedis legati, qui tunc temporis plenissime legationis officio in regno nostro fungebatur, . . .^a Villas quoque Martinicz et Pribislawicz cum duodecim vineis in diversis locis sitis, quas illa ingenua matrona eidem domui contulit, ipsi confirmamus, easdem 15 possessiones cum ipsa villa de Ozlawan liberas esse decernentes ab omnibus exactionibus fisci et ab omni iure ad regie maiestatis utilitatem vel heredum nostrorum spectante, ita ut illa domus eisdem gaudeat privilegiis, quibus letatur domus Weligradensis,¹ Cisterciensis ordinis, quam inclite memorie frater noster Wladizlaus, quondam marchio Moraie, fundavit et magnis possessionibus am- 20 pliavit, nove religionis sanctimonialium venustati et honestati, que antea in terra nostra non apparuit, congaudentes et approbande petitioni prenominati legati pro libertate domus prefate et securitate nostri consensus auctoritatem adhibentes. Ut autem hec nostre serenitatis pagina perpetuo robore firmetur, eam nostre sublimitatis sigillo fecimus communiri, omnibus illis, qui libertates domus illius 25 aut iura eidem domui a nobis concessa violaverint, penam decem marcarum auri infligentes. Huius rei testes sunt: venerabilis Conradus Portuensis et sancte Rufine episcopus, tunc apostolice sedis legatus, Peregrinus venerabilis episcopus Pragensis, venerabilis Robertus Olomucensis episcopus, Petrus abbas Stragoviensis, Walterus abbas de Lutomisl, Orphanus archidiaconus et prepositus, Ber- 30 nardus prepositus Frisacensis,^b Arnoldus prepositus Wisegradensis^c et alii quam plures, tam laice quam ecclesiastice persone; cancellarius domini regis Benedictus, Marquardus frater Benes, Engelscalculus notarius regis, Jeros. Data per manum domini Hermanni, notarii nostri, anno ab incarnatione Domini millesimo ducen- tesimo vicesimo quinto, in civitate Praga, VI kalendas iulii.

35 **272.** *a) in B nulla quidem lacuna est, sed describentis incuria hic quaedam omissa esse nemo non videt; verba omissa haec fere fuisse docet Conradi legati apostolici charta proxime sequens: ,in hoc providimus Trebecensi ecclesie, ne a predicto Hartlebo vel eius heredibus ipsa posset in posterum gravari et ecclesia illius possessionis quieta gauderet libertate.' — b) ,Trisa- censis' B. — c) ,Wilegradensis' B.*

40 1) *Privilegium hoc deperditum iam a. 1213 dec. 31 commemoratur; v. supra pag. 103, not. 1.*

273.

Conradus, Portuensis et sanctae Rufinae episcopus, legatus apostolicus, commutationem praediorum Horka et Oslavany inter Heilvidem de Znojmo et Lucam, abbatem de Třebič, factam approbat; monasterii Oslavanensis possessiones et libertates confirmat eiusque bona in ecclesiae Romanae tutelam suscipit.

Pragae 1225 iun. 26.

Apographum saec. XVIII ex. (ex orig. archivi monii. olim Aulae s. Mariae Brunnae descriptum) exstat in cod. ms. tabularii Rajhradensis (G. c. 27 signato), qui „Coenobia Moraviae tom. V“ inscribitur, pag. 7—11 (B).

10

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 168, num. 165 (e libro apographorum in arch. eccl. s. Jacobi Brunnae ms., ut asseverat; quem quidem librum numquam extitisse puto) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 322, num. 697 (reg.) — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10034.

Conradus, miseratione divina Portuensis et sancte Rufine episcopus, apostolice sedis legatus, domui sancte Marie in Ozlawan et religiosis ibi^a servientibus in perpetuum. Consuevit sagax venerande antiquitatis sollertia temporum suorum acta, que voluit habere robur et firmitatem, scriptis diligentius commendare, ne successorum suorum invida malitia ea, que rite et recte gesta sunt, posset immutare. Quapropter precedentium prudentiam et prudentum cautelam volentes imitari, tam presentis etatis quam future posteritatis memorie volumus esse firmiter inscriptum et nunquam oblitterandum, quod quedam nobilis matrona, domina Heilwidis de Znoym, fecit quandam permutationem cum venerabili abbe Luca Trebecensi ex consensu capituli sui de quodam predio in Ozlawan, quod erat preedium abbatis Trebecensis, cum quodam predio, quod vocatur Horka, quod fuit preedium domine prefate, nobis estimatores utriusque predii dantibus ex parcium consensu, qui bona fide iuraverunt, se legitime ac fideliter in utriusque predii estimatione procedere; quod et fecerunt. Visum est ergo estimatoribus, quod preedium predio in suo precio equaliter responderet, nec una pars vel alia aliquid sibi invicem adderent. Quam permutationem, sicut a nobilibus viris Leone, Woyzla Howoris, Theodorico procuratore regis in Znoym, electis estimatoribus^b, ratam habemus et confirmamus, sic utrique parti providentes, ut utraque ecclesia, tam de Ozlawan quam Trebecensis, servetur indemnis et illesa. Quia vero nepos predicte matrone, nobilis vir nomine Hartlebus, videbatur, sicut ipse dicebat, aliquid iuris in illo predio sibi usurpare, illud quod iuris habere videbatur, in manus nostras et venerabilis fratris nostri Olomucensis episcopi, nomine Ruberti, resignavit. Ideoque in hoc providimus Trebecensi ecclesie, ne a predicto Hartlebo vel eius heredibus ipsa posset in posterum gravari, et ecclesia illius possessionis quieta gauderet libertate. Villam itaque de Ozlawan

273. a) hic ,deo' omissum esse videtur in B. — b) ,facta est,' vel simile hic omissum esse 40 nemo non videt.

cum determinatis eius appendiciis ab estimatoribus prenominatis, et alias duas villas, videlicet Martinicz et Pribislawicz, domui sancte Marie in Ozlawan possidendas^c roboramus. Quia vero illustris rex Boemie, Premizl nomine, ad piissimam petitionem nostram ex consueta sua liberalitate [quasdam illi ecclesie con-5 cessit libertates, scilicet ut ville prescripte]^d ab omnibus exactionibus fisci et ab omni iure ad regie maiestatis utilitatem spectante absolverentur et ea commo-ditate et libertate gauderent, qua gaudet ecclesia Weligradensis in privilegio, a regia serenitate sibi concesso,¹ nos easdem sepe dicte ecclesie confirmamus. Vineas etiam duodecim in diversis locis sitas, quas ipsa matrona contulit eidem 10 ecclesie, easdem volumus pacifice et quiete possidere. Et hec omnia, que illa ingenua matrona eidem domui contulit, sub protectione ecclesie Romane et nostra recipimus, et venerabili Ruberto, episcopo Olomucensi, et eius successoribus ipsam ecclesiam manutenere et defendere commisimus, sicut etiam iure facere tenentur. Ut autem hec omnia rata maneant et inconcussa, presentem paginam 15 nostro sigillo fecimus communiri. Si quis autem de abbatibus Trebecensis ecclesie vel alius ea, que a nobis legitime confirmata sunt, immutare temptaverit, vel in irritum revocare, iram dei et beatorum apostolorum Petri et Pauli et omnium sanctorum se noverit incursum. Et nos auctoritate, qua fungimur, quicunque hoc salutare statutum scienter violaverit, nisi tertio commonitus humiliter resi-20 piscat, eum pena anathematis innodatum denunciamus. Data Prage,

anno MCCCXXV, VI kalendas iulii. In huius autem nostre confirmationis testimonium precepimus Pragensi et Olomucensi episcopis, ut sigilla sua apponenterent.

25 *Sigilla in autographo hoc ordine appensa fuisse refert B: 1) Roberti episcopi (procul dubio idem atque in num. 78). — 2) + SIGILL CONRADI PORTUENSIS ET SANCTE RUFFINE EPISC. — 3) + S. PEREGRINI DEI GRACIA PRAGENSIS EPISCOPI.*

274.

Honorius III papa fratribus Sepulcri Domini (in Zderaz) facultatem in ecclesiis collegiatis, quas in Bohemia habent, tempore interdicti generalis divina 30 officia celebrandi concedit.

Reatae [1225] iun. 26.

Autographum in membrana scriptum in tabulario caes. reg. aulico Vindobonensi asser-35 vatur (A).

Erben, Reg. Boh. I, pag. 322, num. 698 (exc.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7434 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 5538.

In autographi tergo in medio margine superiore alia manus eiusdem temporis adnotavit: „patarche“. — (In membranae replicatae margine dextro alio atramento manus quaedam

273. *c) „possidendam“ B. — d) „quasdam — prescripte“ describentis incuria omissa sunt in B.*

1) De privilegio hoc iam deperdito cf. ea, quae supra pag. 103, not. 1 commemoravimus.

posterior (saec. XV) adnotavit: ,R^a [= registrata] b III'; quae nota litteras in chartulario monasterii Zderazensis nunc deperdito descriptas fuisse significat). — Litterae iisdem verbis contextae sunt atque illae, quae ecclesiis fratrum Sepulcri Dominici in provincia Gnezdensi die 23 iunii concessae sunt; v. Rzyszewski, Cod. dipl. Polon. III, pag. 67 in n° 71.

5

¶ Honорий епископ, служитель служителей Божиих, любящий сыновей Божиих . . . преди и врагами Dominici Sepulchri salutem et apostolicam benedictionem. Precibus vestris benignum // impertinentes assensum, auctoritate vobis presentium indulgemus, ut in collegiatis ecclesiis, quas habetis in regno Boemie, liceat vobis generalis tempore interdicti, non pulsatis campanis, clausis ianuis, excommunicatis et interdictis exclusis, submissa voce divina officia celebrare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Reate, VI kalendas iulii, pontificatus nostri anno nono.

15

Autographo appendet e filis sericis coloris flavi et rubri Honorii III papae bulla plumbea eadem atque in num. 250.

275.

Conradus, Portuensis et sanctae Rufinae episcopus, apostolicae sedis legatus, Johanni clero, nato Jacobi de Arloco civis Romani, praebendam in 20 ecclesia Olomucensi concedit. [1225 cc. iun.]

Litterae deperditae sunt, sed concessionis huius mentionem facit Gregorius IX papa in litteris, quae datae sunt Romae a. 1228 apr. 3 (vid. n^om. 314).

Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10035.

25

276.

Honorius III papa universis ecclesiarum praelatis per regnum Bohemiae constitutis mandat, ut omnes, qui fratrum Sepulcrariorum possessiones invaserint, excommunicent. Reatae [1225] aug. 9. 30

Autographum in membrana scriptum in tabulario caes. reg. aulico Vindobonensi assertatur (A).

Erben, Reg. Boh. I, pag. 322, num. 699 (frgm.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7454 — Pressutti, Reg. Honorii III, tom. II, num. 5591.

In membranae replicatae margine dextro manus quaedam saec. XV adnotavit: ,R^a [= re- 35 gistrata] c I'; quae nota ad monasterii Zderazensis chartularium deperditum spectat. — In litteris conscribendis eadem forma est adhibita atque in litteris Honorii III papae, quae a. 1216 sept. 15 ad archiepiscopum Remensem datae sunt (Potthast num. 5331); quae quidem forma paucis tantum verbis mutatis postea Libro provinciali cancellariae apostolicae intexta est (vid. apud Tangl, Die päpstl. Kanzleiordnungen, pag. 262, num. 29).

40

¶ Honorius episcopus, servus servorum dei, venerabilibus fratribus archiepiscopis et episcopis et dilectis filiis abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, archipresbyteris ac aliis ecclesiarum prelatis per regnum Boemie constitutis, salutem et apostolicam benedictionem. Non absque dolore cordis et plurima turbatione didicimus, quod ita in plerisque partibus ecclesiastica censura dissolvitur et canonice sententie severitas enervatur, ut viri religiosi et hii maxime, qui per sedis apostolice privilegia maiori donati sunt libertate, passim a malefactoribus suis iniurias sustineant et rapinas, dum vix invenitur, qui congrua illis protectione subveniat et pro favenda pauperum innocentia se murum defensionis opponat. Specialiter autem dilecti filii prior et fratres Dominici Sepulcri tam de frequentibus iniuriis quam de ipso cotidiano defectu iustitie conquerentes universitatem vestram litteris petierunt apostolicis excitari, ut ita videlicet eis in tribulationibus suis contra malefactores eorum prompta debeatis magnanimitate consurgere, quod ab angustiis, quas sustinent et pressuris, vestro possint presidio respirare. Ideoque universitati vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus, quatinus illos, qui possessiones vel res seu domos predictorum fratrum vel hominum suorum irreverenter invaserint, aut ea iniuste detinuerint, que predictis fratribus ex testamento decedentium relinquuntur, seu in fratres ipsos contra apostolice sedis indulta sententias excommunicationis aut interdicti presumperint promulgare, vel decimas laborum de terris habitis ante concilium generale, quas propriis manibus aut sumptibus excolunt, seu nutrimentorum ipsorum spretis apostolice sedis privilegiis extorquere, monitione premissa, si laici fuerint, publice candelis accensis excommunicationis sententia percellatis; si vero clerici vel canonici regulares seu monachi fuerint, eos appellatione remota ab officio et beneficio suspendatis, neutram relaxaturi sententiam, donec predictis fratribus plenarie satisfaciant et tam laici quam clerici seculares, qui pro violenta manuum iniectione anathematis vinculo fuerint innodati, cum diocesani episcopi litteris ad sedem apostolicam venientes ab eodem vinculo mereantur absolvi. Villas autem, in quibus bona fratrum predictorum vel hominum suorum per violentiam detenta fuerint, quandiu ibi sunt, interdicti sententie supponatis. Datum Reate, V idus augusti, pontificatus nostri anno decimo.

Autographo appendet e filis sericis coloris flavi et rubri Honorii III papae bulla plumbea eadem atque in num. 250.

277.

35 Waldemarus II, rex Daniae, in conventione cum Henrico, comite de Schwerin, de liberatione sua filiique sui facta inter alia se eidem comiti Otakarum, regem Bohemiae, reconciliaturum esse promittit. — 1225 nov. 17.

40 Weiland, *Constitutiones (Mon. Germ. Leg. sect. IV)* tom. II, pag. 626, num. 455 (ex autogr. tabularii duc. Schwerin) — Emmer, *Reg. Boh. IV*, pag. 809, num. 2080 (reg.) — Böhmer-Ficker-Winkelmann, *Reg. imp. V*, num. 10958. — Cf. Winkelmann, *Friedrich II*, tom. I, pag. 480 sq.

278.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, civitati Králové Hradec (Königgrätz) donat fratribus Petri et Benedae terram, quae appellatur Vesce; pro qua fratribus eisdem terram in Čistěves tribuit ipsosque ab servitio nářez et nocleh liberos esse decernit.

In Králové Hradec 1225 —.

5

Autographum in membrana scriptum in Musaeo civitatis Králové Hradec asservatur (A).

B(sienenberg), Gesch. der Stadt Königgrätz I, pag. 72. Ibidem in tabula II additur autographi imago per aeneam laminam expressa. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 323, num. 700 (fragm.).

10

Autographum manu scribae, quem nota ,Otakarus 28^a signamus, exaratum est. — Diplomatici verba ab Hermanno notario regio conscripta esse diplomaticis num. 238, 217, 287, 288 collatis cognosci potest.

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Otacarus, qui et Premizl, || dei gracia rex Boemorum.^a Ut ea, que a nobis provide disponuntur, perpetuo || 15 stabilia permaneant atque firma, nec possint processu temporis per quemquam hominum iminutari, notum facimus universis tam presentibus, quam futuris, quod nos civitatem nostram in Gradec et habitatores suos augere ac ampliare volentes commodo et honore, quamdam terram prope Graedec, que Wesce vulgariter appellatur, que fuit hereditas fratribus duorum, Petri videlicet et Benede, prefate 20 civitatis habitatoribus addidimus perpetuo possidendam; eisdem fratribus, Petro scilicet et Benede, commutacionem facientes pro eadem terra, dedimus et assignavimus eis quamdam terram in Cesccewes^b ad VII bonas araturas tam in agris quam in pratis et fructectis cum ipsorum prole perpetuo absque omni servitute, que narez et nocleh vulgariter dicitur, iure hereditario pacifice possidendam; 25 statuentes, ut nullus successorum nostrorum aut officialium antedictos fratres in eadem hereditate audeat perturbare vel ipsis honoris inponere in servitute nomine narez et nocleh, set sint liberi perpetuo cum ipsorum prole. Ad huius autem nostre commutacionis et donacionis atque assignacionis perpetuam memoriam et inviolabile firmamentum presens privilegium conscribi fecimus et sigilli nostri 30 robore communiri. Huius rei testes sunt: Sulizlaus de Loza cum fratribus suis Zauise et Cscibor, Hroznata subcamerarius, Bohuse, Holac de Planas, Jesutbor, Jan de Pecek, Ruben, Vnezlav, Stoghnev, Riuin de Zahornic, Wecemil Csciboric et alii quam plures.

Actum in Gradec, anno incarnationis dominice millesimo CCXXV, in- 35 dictione XIII.

Autographo appendet e scidula membranae Otakari regis sigillum idem atque in num 264.

278. a) Boem' A. — b)genuine ,Cescca', sed ,a' statim in ,e' correctum A.

279.

Přemysl Otakar I., rex Bohemiae, monasterio sancti Stephani in Hradiště tabernam in Přerov restituit, consentiente filio suo Vladislavo II, marchione 5 Moraviae.

Brunnae 1225 —.

Apographum saec. XVII exstat in Siebenaicheri Annalibus mon. Gradic., quorum cod. ms. in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur, fol. 62r—62v (B).

10 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 162, num. 161 (cuius editionis menda correxit Teige, Zpráva o pramenech dějin kl. Hradištského pag. 41, nota 1) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 323, num. 701 (frgm.).*

Diploma ab Hermanno regis notario verbis contextum esse stili proprietates quaedam demonstrant, quae in aliis diplomatibus repetuntur, in quibus Hermannus auctor expresse nominatur, aut quae per notarii eiusdem manum data sunt; cf. praecipue num. 218, 259, 278, 287.

15 In nomine sanctae et individuae trinitatis. Ottocarus, qui et Przemisl, dei gratia Boemorum rex. Notum facimus universis tam praesentibus quam futuris, quod cum olim per praedecessores nostros bona memoriae principes Moraviae, qui fuerunt fundatores claustrum sancti Stephani, Olomucensis dioecesis, quod claustrum in Gradist vulgariter nominatur, quaedam taberna in Prerow ad usum 20 et commodum eiusdem claustrum fuerit instituta et postmodum per pravos et cupidos homines deperdita penitus et destructa, nos nolentes praefati claustri utilitatem diminuere aut in aliquo defraudare, cuius bona cupimus et volumus potius augmentari, ad preces et instantiam dilecti nobis Petri, venerabilis abbatis claustrum antedicti, in iam dicto loco sive foro Prerow tabernam pro remedio nostrae 25 animae et successorum nostrorum eidem Petro, venerabili abbatii de Gradist, et fratribus ibidem deo famulantibus restituimus et donamus perpetuo incom- mutabiliter et pacifice possidendam. Ad huius restitutionis et donationis praefatae tabernae in Prerow supra dicto abbati Petro et fratribus in Gradist perpetuam memoriam et inviolabile firmamentum hoc praesens^a scriptum privilegium con- 30 fecimus et sigilli nostri robore communivimus. Si quis vero hoc nostrum solenne factum imposterum forte attentaverit immutare, indignationem et maledictionem omnipotentis dei incurrat et perpetuis ignibus deputetur cum Sathano cruciandus. Testes huius rei sunt: Coyata, Leo, Stephanus de Medlow, Henricus camerarius Olomucensis, Holac purgrarius, Veliz, Sulislaus, Zemislaus, Slavata et alii quam 35 plures. Actum in Bruna, anno dominicae incarnationis millesimo ducentesimo vigesimo quinto. Nos etiam Wladislaus, marchio Moraviae, donationem patris^b nostri consensu et sigilli nostri appositione confirmamus, mediante ma- gistro Zdislao et praesentibus supra nominatis testibus et aliis multis.

279. a) Quae subsequuntur describentis incuria depravata esse videntur; quae-diplomatibus 40 num. 287, 289 aliisque collatis procul dubio sic corrigenda sunt: „praesens privilegium conscribi fecimus et sigilli nostri robore communiri.“ — b) ex „fratris“ eodem atramento correctum B.

280.

Ludovicus IV, lantgravius Thuringiae, fratres hospitalis Theutonicorum Hierosolymitani eorumque homines ab omni theloneo et exactione et iure hospitii per omnes terras et fora ditioni suae subdita liberat. — Inter testes: ,dominus Wretzlaus, filius regis Bohemie.'

Weissensee 1225 —.

5

Posse, Cod. dipl. Saxoniae regiae I Hptth., tom. III, pag. 247, num. 349,

281.

Honorius III papa monasterium sanctae Mariae in Želivo tuendum suscipit omnesque eius possessiones et bona, quorum plurima nominatim recenset, iura atque privilegia confirmat.

Laterani 1226 maii 8.

Apographum saec. XVIII in tabulario canoniae Silensis asservatur (B). — Aliud exemplar saec. XVII exstat in tabulario monasterii Strahovensis (C).

(Hugo) Ann. Praemonstr. tom. II, Probat. pag. 504 — Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 719, 15 num. 56 (ex B) — Emler, Reg. Boh. IV, pag. 711, num. 1774 (ex B) — Potthast, Reg. pontif., num. 7568 (omnes ad diem 9 maii).

In privilegio conscribendo eadem fere forma adhibita est, quae brevi postea in Librum provinciale cancellariae apostolicae inscripta est. (Vide Tangl, Die päpstlichen Kanzleiordnungen, pag. 233, num. 3). Cum qua quidem forma privilegii nostri verba duobus tantum locis paullulum discrepant. — Nomina villarum explicat Bezděka, Památky kl. Želivského, in: Památky archaeologické a místopisné II, pag. 146.

Honorius episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis abbati monasterii sancte Marie^a Silensis eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.^b Religiosam vitam eligentibus apostolicum 25 convenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito revocet, aut robur, quod absit, sacre religionis infringat. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus clementer annuimus et monasterium sancte Marie Silense, in quo divino estis obsequio mancipati, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti privilegio com- 30 munimus. Imprimis^c siquidem statuentes, ut ordo canonicus, qui secundum deum et beati Augustini regulam^d atque institutionem Premonstratensium fratrum in eodem monasterio institutus esse dinoscitur,^e perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones, quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste ac canonice possidet, aut in futurum 35 concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis prestante Domino poterit adipisci, firma vobis^f vestrisque

281. a) ,mon. ecclesiae s. Mariae' C, ubi similiter infra ,ae' pro ,e' simplici scribitur. — b) ,in perpetuam rei memoriam' B, C. — c) ,In primis' C. — d) ,regul. b. Aug.' C. — e) ,dignoscitur' B, C. — f) ,nobis' C.

successoribus et illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis: locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis, Porzicze,^g Kigow,^h Mechutici,ⁱ Lizcowici,^k Wreznik,^l Otradovici,^m Petrovici,ⁿ Rogetici,^o Petrovici,^p Lipnice,^q Jurici,^r Cramolin,^s Pachow, Pohore,^u 5 Jilovici,^v Miletici,^x Smilovici,^y Vitici,^z Lubici,^{aa} Lhota, Derscovics,^{bb} Bossiz,^{cc} Comorovici,^{dd} Boganow,^{ee} Bistrum, Pavlow,^{ff} Krazanow,^{gg} Ruchow,^{hh} Krazanowecs,ⁱⁱ Czlaum^{kk} et Branissow^{ll} villas cum silvis usque ad terminos Moraue, Bozhelow,^{mm} Brinscheud,ⁿⁿ Calov,^{oo} Dudin,^{pp} Bucow,^{qq} Slavani,^{rr} Welechow,^{ss} Moztek,^{tt} Brische,^{uu} Womisla,^{vv} Czedliche,^{xx} Sahore,^{yy} Czmerdow,^{zz} Cleticen,^a Simonici,^b 10 Wlaztowychenik,^c Wlazinowici,^d Heralice,^e Zedelce,^f Budicovicz,^g Vezeli,^h Seleuech,ⁱ Terhonici,^k in Olsan curiam cum vinea Ztriehovici, Zedelce antiquum, Zvanovici,^m Petrin cum vinea, Borekⁿ cum silvis usque ad flumen Giglaue,^o Wizkidna,^p Bradlo,^q Jesena, Hodiegow^r et Genikow^s usque ad flumen de Otwirna,^t cum pratis, vineis,^u terris, nemoribus, usuagiis^v et pascuis in bosco et plano, 15 in aquis et molendinis, in viis et semitis et omnibus aliis libertatibus et immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, que propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de vestrorum animalium nutrimentis nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos et absolutos e seculo fugientes ad conversionem recipere et eos absque contradictione 20 aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli^w fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sine abbatis sui licentia nisi artioris^x religionis obtentu de eodem loco discedere; discedentem vero absque communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clausis ianuis, exclusis excommunicatis et 25 interdictis, non pulsatis campanis,¹ suppressa voce divina officia celebrare. Crisma vero, oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum, ordinationes clericorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, a diocesano^y suscipietis^z epi-

281. ^{g)} Poscehe' C. — ^{h)} Rikow' C. — ⁱ⁾ ,Mechuticze' B; ,Mechatici' C. — ^{k)} ,Liskowicze' B. — ^{l)} ,Wrzesnik' B. — ^{m)} ,Otradowicze' B. — ⁿ⁾ ,Petrowicz' B. — ^{o)} ,Rogeticz' B. — ^{p)} ,Petr.^{deest} B. — ^{q)} ,Lipnicz' B. — ^{r)} ,Jurice' B. — ^{s)} ,Kramolin' B. — ^{t)} ,Pachiow' B. — ^{u)} ,Pohorze' B; ,Pohoreze' C. — ^{v)} ,Hilowicz' B. — ^{x)} ,Mileticz' B. — ^{y)} ,Smilowicz' B. — ^{z)} ,Witicz' B. — ^{aa)} ,Zubici' C; ,Lubicz' B. — ^{bb)} ,Drskowicz' B. — ^{cc)} ,Bossicz' C. — ^{dd)} ,Komorowicz' B. — ^{ee)} ,Boranow' C. — ^{ff)} ,Pawlow' B. — ^{gg)} ,Krassonow' B. — ^{hh)} ,Rudkow' B. — ⁱⁱ⁾ ,Krassonowecz' B. — ^{kk)} ,Cslaum' B. — ^{ll)} ,Bravisow' C. — ^{mm)} ,Boztschow' C. — ⁿⁿ⁾ ,Brinscheid, Misterni' C. — ^{oo)} ,Calor' C; ,Krlow' B. — ^{pp)} ,Budin' B; ,Bundin' C. — ^{qq)} ,Bukowy' B. — ^{rr)} ,Slawany' B; ,Szlavani' C. — ^{ss)} ,Welchow' C. — ^{tt)} ,Mostek' B. — ^{uu)} ,Brzistie' B. — ^{vv)} ,Homizla' C. — ^{xx)} ,Sedlicze' B. — ^{yy)} ,Pasore' C; ,Zahorze' B. — ^{zz)} ,Czmerow' C; ,Smrdow' B. — ^{a)} ,Kleteczna' B. — ^{b)} ,Schimonitz' B. — ^{c)} ,Wlastowichenicz' B. — ^{d)} ,Wlaznowicz' B. — ^{e)} ,Serala' B. — ^{f)} ,Zedelze' B. — ^{g)} ,Brudekowicz' B. — ^{h)} ,Wesely' B. — ⁱ⁾ ,Selevecz' B. — ^{k)} ,Terkonicz' B. — ^{l)} ,Ztrichowicz' B. — ^{m)} ,Zwanowicz' B. — ⁿ⁾ ,Boreck' B. — ^{o)} ,Gyglau' C. — ^{p)} ,Wiskitna' B. — ^{q)} ,Bradeo' B. — ^{r)} ,Hodirow' C. — ^{s)} ,Yeniwra' C. — ^{t)} ,Ottvera' C. — ^{u)} ,et vineis' B. — ^{v)} ,usurariis' B; ,usuragiis' C. — ^{w)} ,nullus' C. — ^{x)} ,arctioris' C. — ^{y)} ,diecoesano' C. — ^{z)} ,suscipietis' deest C.

1) dummodo causam non dederitis interdicto^o additur in forma Libri provincialis.

scopo, si quidem catholicus fuerit et gratiam^{aa} et communionem sacrosancte Romane sedis habuerit, et ea vobis voluerit sine pravitate aliqua exhibere; alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire antistitem, gratiam et communionem apostolice sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate vobis, quod postulatur, impendat. Prohibemus insuper, ut infra fines parochie vestre nullus 5 sine assensu diocesani episcopi et vestro capellam seu oratorium de novo construere^{bb} audeat, salvis privilegiis pontificum Romanorum. Ad hec novas et indebitas exactiones ab archiepiscopis, episcopis, archidiaconis seu decanis aliisque omnibus ecclesiasticis secularibusve^{cc} personis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque illius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni et 10 extreme voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint,³ nullus obsistat, salva tamen iusticia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas preterea et possessiones ad ius ecclesiarum vestrarum spectantes, que a laicis detinentur, redimendi et le- 15 gitime liberandi de manibus eorum et ad ecclesias, ad quas pertinent, revocandi libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Obeunte vero te, nunc eiusdem loci abbe, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia preponatur,^{dd} nisi quem fratres communi consensu, vel fratum pars³ consilii sanioris secundum deum et beati Augustini regulam providerint eligendum. Paci quoque et tranquillitati vestre paterna imposterum sollicitudine 20 providere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates et immunitates a predecessoribus nostris Romanis pontificibus ordini vestro concessas, nec non libertates et exemptiones 25 secularium exactiōnum a regibus et principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur 30 eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva sedis apostolice auctoritate et diocesani episcopi canonica iustitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostre constitutionis paginam sciens contra eam temere venire temptaverit, secundo tertiove commonita nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis 35 honorisque sui careat dignitate reamque se divino iudicio existere de perpetrata

281. *aa)* ,et gratiam' desunt *B, C;* supplevi privilegii Potthast num. 7150 aliorumque auctoritatem secutus. — *bb)* ,constituere⁴ *B, C.* — *cc)* ,saecularibusque⁴ *B, C.* — *dd)* ,praeponatur⁴ hic omittit *C*, ubi verbum hoc post ,eligendum' positum est.

2) ,aut publici usurarii⁴ additur in forma Libri provincialis. — 3) ,maior pars⁴ legitur in eadem 40 forma Libri provincialis.

iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore ac sanguine dei et Domini redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat atque in extremo examine districte subiaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco sua iura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatinus et hic fructum bone actionis percipient et apud 5 districtum iudicem premia eterne pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

(R^{ee}) Ego Honorius catholice ecclesie episcopus ss. (B. V.)

+ Ego Hugo Hostiensis et Velletrensis^{ff} episcopus ss.

+ Ego Pelagius Albanensis^{gg} episcopus ss.

+ Ego Nicolaus Tusculanus episcopus ss.

10 + Ego Oliuerius Sabinensis episcopus ss.

+ Ego Guala sancti Martini presbyter cardinalis tituli sancti Equitii ss.

+ Ego Thomas tituli sancte Sabine presbyter cardinalis ss.

+ Ego Octauianus sanctorum Sergii et Bachi diaconus cardinalis ss.

+ Ego Gregorius de Crescentio^{hh} sancti Theodori diaconus cardinalis ss.

15 + Ego Rainieriusⁱⁱ sancte Marie in Cosmidin diaconus cardinalis ss.

Datum Laterani per manum magistri Guidonis, domini pape notarii, VIII^{kk} idus maii, inductione XIII, incarnationis dominice anno M^oCCXXVI, pontificatus vero^{ll} domini Honorii pape III^{mm} anno decimo.

282.

20 Henricus III, rex Angliae, significat Otakaro, regi Bohemiae, nuntios suos, quos ad eum miserit, cum nuntio ipsius ad se rediisse, quem ei cum responso suo remittit.

Apud Westminster [1226] iul. 3.

25 Apographum exstat in Henrici III rotulo litterarum clausarum, qui in tabulario regio Londinensi asservatur, ann. X, membr. 10 in dorso (B).

Rymer, Foedera, conventiones ..., tom. I (Lond. 1704) pag. 286 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 324, num. 702 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10970.

Regi Boemie salutem. Redierunt ad nos missi ex parte nostra dilecti et fideles nostri . . ., cum quibus fidelis vester . . .,¹ presentium lator, venit; qui, porrectis 30 nobis litteris vestris, continentibus, ut fidem haberemus ei super negotio, de quo tractaverunt vobiscum predicti nuncii nostri, voluntatem vestram nobis exposuit

281. ee) In rotae medio legitur: ,S^cS Petrus || S^cS Paulus. || Honorius pp III. Circumscription autem hanc papae sententiam praebet: + Perfice gressus meos in semitis tuis (Psalm. XVI, 5). — ff) ,Vellenen: B, C. — gg) ,Albanus' B. — hh) ,Grecent' B. — ii) ,Rainerus' C. — kk) ,VII' B. — 35 ll) sanctissimi' B, C. — mm) ,tertii' B, C.

282. 1) Lambertus; vid. num. 283.

unacum predictis nunciis nostris evidenter et discrete. Ad ea autem, que nobis exposuit, responsum accepit, sicut decuit; de quo et ipse serenitatem vestram plenius certificare poterit viva voce. Teste rege apud Westmonasterium, III die iulii.

283.

5

Henricus III, rex Angliae, Lamberto, nuntio regis Bohemiae, centum solidos ad redditus eius impensa ab E. thesaurario et camerariis suis persolvendos curat.

Apud Westminster [1226] iul. 4.

Apographum exstat in Henrici III rotulo litterarum clausarum, qui in tabulario regio Londinensi asservatur, a. X, membrana 11 (B).

10

Hardy, Rotuli litterarum clausarum in Turri Londinensi asservati II, pag. 126.

Liberate pro nuncio regis Boemie. Rex E. thesaurario et camerariis suis salutem. Liberare de thesauro nostro Lamberto, nuncio regis Boemie, centum solidos de dono nostro ad expensas suas versus partes suas. Teste me ipso, apud Westmonasterium, III die iulii, anno regni nostri X.

15

284.

Honorius III papa praeposito et capitulo Pragensi mandat, ut tres vel quatuor ex eorum numero Romam mittant, qui cum consilio et assensu apostolico eligant Budislavo episcopo mortuo successorem idoneum.

Laterani [1226] iul. 21.

20

Apographum exstat in Honorii III regestorum vol. V, quod in tabulario secreto Vaticano asservatur, fol. 140v, lib. X, ep. 333 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 101 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 324, num. 703 (fragm.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7602 — Pressutti, Reg. Honorii III, num. 6022 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V., num. 6640.

25

.1 preposito et capitulo Pragensi. Cum nuper bone memorie B.² Pragensis episcopus, pater et pastor animarum vestrarum sexto idus iulii³ fuerit, sicut Domino placuit, viam universe carnis ingressus, nos volentes ecclesie Pragensis et vestri iuris indemnitatis quantum cum deo possumus precavere, universitati vestre per apostolica scripta precipiendo mandamus, quatinus, ne per impressionem aliquorum indignum^a aliquem eidem ecclesie preferri contingat, tres vel quattuor de vobis universitatis nomine cum litteris de ratihabitione ad nostram presentiam transmittatis, qui de nostro consilio et assensu de persona

284. a) *indignum*^c R.

1) *Epconi.* — 2) *Budivoj alias Budislavus nomen ei fuisse refert Pulkava in Font. rer. Boh. V, pag. 133. Palacký et alii eum Budilov appellant.* — 3) *die 10 iulii. In Necrol. s. Rudberti Salisb. obitus eius ad diem 4 iul. commemoratur: ,IV non. [iul.] Pudilo episcopus Pragensis*^d (*v. Mon. Germ., Necr. II, 1, pag. 148*).

35

idonea vobis et eidem ecclesie in episcopum provideant et pastorem. Si vero ante susceptionem mandati nostri fuerit electio celebrata, examinationem et confirmationem sedi apostolice reservamus, decernentes irritum et inane, si circa predicta fuerit aliquid attemptatum. Datum Laterani, XII kalendas augusti, 5 anno X.^b

285.

Fridericus de Jeruš (Geras) et Babo de Altenburg abbates atque B. plebanus de Hardegg, iudices ab apostolica sede delegati, controversiam, quae erat inter abbatem Lucensem et Adam sacerdotem de Znojmo, diiudicant.

10

In monasterio Louka 1226 iul. 24.

Apographum saec. XV praebet Matrica Lucensis ms., quae in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur, pag. 73—74, num. 58 (B).

15

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 170, num. 167 (ex apographo vidimato a. 1410 confecto) = Mayer, Urkk. v. Geras, in Arch. f. Kunde österr. Gesch. 1848 I, pag. 14 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 324, num. 704 (fragm.).

In^a nomine sancte et individue trinitatis amen. F.¹ de Jerus et B.² de Altenburc per dei misericordiam abbates et B. plebanus de Hardek, ab apostolica sede iudices delegati super causa, que vertebatur inter abbatem de Luca et Adam sacerdotem de Znoym super iniuriis, quas idem sacerdos abbati super parochiali ecclesia sancti Nicolai in Znoym inferre presumpsit.^b Cum nos itaque eundem Adam multociens a nobis citatum propter contumaciam excommunicassemus, et in eadem excommunicacione per annum stetisset, nos ad convincendam ipsius maliciam ad monasterium Luca accessimus et predictum sacerdotem prestita caucione iuratoria nec non et fideiussoria^c absolvimus. Dedit quippe fideiussorem^d dominum Wigbertum, prepositum sancti Ypoliti, scribam^e regis, et personaliter iuravit, quod deinceps in parochiali iure, in sepulturis et decimis ecclesiam sancti Nicolai non gravaret. Ad petitionem quoque nostram et domini Wigberti, qui ex parte regis venerat, ut concordiam inter eos procuraret, abbas de Luca expensas iudiciales, que in litem facte erant, et alia dampna gravissima, que predictus Adam monasterio intulerat sepeliendo mortuos excommunicatos et indifferenter convocando et recipiendo plebem sancti Nicolai ad ecclesiastica sacramenta, remisit renuncciando accusacioni^f iniuriarum. Concessit eciam abbas ecclesie sancti Michaelis baptismum^g et sepulturam in vico Bala et in quibusdam curiis infra ambitum fossati et in proximo ecclesie sancti Michaelis adiacentibus, quas

35 284. ^{b)} ,Dat. ut supra^a R; supplevi ex ep. 232 registri.

285. ^{a)} Praecedit inscriptio rubro colore scripta: ,Confirmacio iudicium super ecclesiis sancti Nicolai et sancti Michaelis.' — ^{b)} ,presumpserit' B. — ^{c)} ,fidei iussoria' B. — ^{d)} ,fidei iussorem' B. — ^{e)} ,scriba' B. — ^{f)} ,accionis' B. — ^{g)} ,baptissimum' B.

1) *Fridericus.* — 2) *Babo.*

nominatim exprimere ad cautelam decrevimus: curia Arnoldi parvi et Radozlae grosse; curia, que fuerat Letkonis; curia Wilhammi pellificis; curia Wernerii pellificis et curie hominum ipsius Ade, quas possidet nomine dotis; deinde a curia Ade curia Henelen, curia Hozticz, curia Olsicz, curia Persicz, curia Zlawe, curia Bohus, curia Arnoldi, curia Alberti, curia Salmanni, curia Rudewini,^{h)} curia Letconis vidue, curia Martini; deinde curia Peregrini, curia Zalash, curia Petri filii Wiluzel cum vico, qui quondam dicebatur vicus Vngarorum, qui protenditur usque ad portam orientalem, que dicit ad Zuchoherdel, in quo quam plures curie continentur; ita tamen, quod de Bala et de omnibus supradictis curiis et domibus, vineis, ortis, frugibus, denariis et omnibus satis decimas ecclesia sancti Nicolai 10 percipiat et plebs de supra dictis omnibus curiis ad ecclesiam parochialem sancti Nicolai in maximis festivitatibus, scilicet Natalis Domini, Pascha, Pentecosten et Omnium sanctorum conveniat. Auctoritate igitur apostolica predicta omnia firmiter statuimus observari, firmiter prohibentes, ne presbyter deinceps, qui in ecclesia sancti Michaelis pro tempore ministraverit, nullum de castro vel de civitate Znoym, 15 hiis exceptis, que supra enumerata sunt, ad ecclesiastica audeat recipere sacramenta. Quicunque autem huius ordinacionis temerarius transgressor extiterit, indignacionem dei et beatorum apostolorum Petri et Pauli et omnium sanctorum incurrat et auctoritate nobis iniuncta a sede apostolica sit excommunicatus, donec resipiscat et emendet, ut discat sapiens esse in pena, qui stultus fuit in culpa. 20 Et ut hec rata maneant et perpetua, sigillorum nostrorum impressione communimus. Acta sunt hec anno ab incarnatione Domini MCCCXXVI in monasterio Luka, in vigilia sancti Jacobi, anno pontificatus domini Honorii XI.

286.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Doxany omnes posses- 25 siones, quarum nomina recenset, confirmat eique libertates largissime concedit.

— 1226 —.

Autographa bina in membrana scripta in tabulario caes. reg. aulico Vindobonensi assertantur (A¹, A²).

(Hugo) *Sacri et canonici ord. Praemonstrat. annales I, Probat. col. 518 (ex A²) = Boczek, 30 Cod. dipl. Mor. II, pag. 176, num. 171 (nomina testium). — Erben, Reg. Boh. I, pag. 325, num. 705 (ex A¹).*

Autographum scripsit scriba, quem sigillo ,Otakarus 29° notamus. Eiusdem scribæ manu scriptum est etiam autographum diplomatis, quod eodem anno ab Otakaro rege monasterium in Litomyšl accepit (v. num. 289).

35

¶ In nomine sancte et individue trinitatis amen. ¶ Cum illustrium virorum memoria nullius opinionis prave valeat nota macerari, presertim cum in suis factis non suam, set sui creatoris laudem || desiderent ampliari, dignum du-

ximus nos Ottacarus, qui et Premizl, dei gracia rex Boemorum, priorum exempla melioris partis competenter imitari et precipue patris nostri Wladislai regis, qui fundator cenobiorum plurimorum in Boemie partibus fuisse^a dinoscitur, quibus et predia contulit excellencia et libertatibus magnis, ut decuit regalem munificenciam, decenter insignivit. Itaque licet studiosissimus circa religionem et cultum dei extiterit, familiarius tamen Ztragov et Doczan, quo ad vixit tempore, dilexit. Ex quibus Doczanensi domui has villas donavit: Doczan, Mur,¹ Rohaci,^b Qvalin, Lubothinic² partem ville cum navigio, Dusnich^c medietatem ville, Oleskec cum Bor adiacente, Chudumi, Goteschov,^d Zalezli; in Zedlec^e circuitum, qui dicitur 10 Welichov;^f Pelez eciam et Hostinici, quod sui iuris erat, cum equabus et custodibus earum. Ducentos quoque denarios de moneta omni die sabbati eidem domui ad usus proprios destinavit. Nos quoque non minori studio prefatam domum^g diligentes et profectum ipsius in omnibus impleri^h cupientes, notum esse volumus universis tam presentibus quam futuris, quod nos divine pietatis intuitu, pro salute 15 nostra et antecessorum nostrorumque successorum domui prefate concedimus donacione perpetua ducentos denarios omni ebdomada de moneta nostra ad eiusdem domus restauracionem, quia incendiis et aliis incommode multis vexata, nullo modo recuperari valet, nisi compassionē regali sibi fructuose subveniatur. Preterea donis pocioribus predictam domum ampliare volentes,ⁱ salmones nostri 20 iuris in Zalezli et in aliis aquis ipsorum dicioni subiectis perpetuo condonamus, sperantes ex hiis et aliis donacionibus nostris nos omnipotentis dei graciā plene promereri. Peticionibus quoque domus prenotate benivolencia regali competenter annuentes, villam ipsorum in Mur iure theutonico decrevimus roborari propter maliciam et instabilitatem moderni temporis, quia se defensare non valentes, mordacitati quorumlibet subiacere videntur; unde pleno consilio dei cultoribus providere studentes,^j pacis ipsorum munimentum nos firmissime decet adornare. Item cum nostre conveniat pietati loca, que pater noster Wladislau rex fundavit et donacione regali sublimavit, maioribus nos ampliare beneficiis, iam dicte domui Doczanensi conservare cupimus libertatem et ea, que hactenus 25 de communi iure terre nostris subserviebant usibus, eidem domui plena liberalitate relaxare decrevimus. Omnes itaque possessiones et villas eius ab exactionibus

286. *a) genuine ,fuisse partibus‘, sed signis eodem atramento superscriptis corr. A¹. —*

b) ,h‘ in loco raso eodem atramento scriptum A². — c) ,Dusnic‘ A². — d) ,Goteschov‘ A². —

e) ,Zedlez‘ A². — f) ,Welechov‘ A². — g) ,domum prefatam‘ A². — h) ,inpleri‘ A². — i) ,cupi-

entes‘ A². — j) ,volentes‘ A².

1) Cf. autem Necrologium Doxanense (ed. Emmer in Zprávy o zasedání král. české spol. nauk 1884, pag. 83 sq.) ad 4. aug.: „II non. aug. Pie recordacionis Gerdrudis ducissa [† 1151], fundatrix loci huius, que primicias ordinis nostri in terram istam introduxit et ea ratione congregacionis mater plissima extitit; que inter alia multa contulit ecclesie nostre villam Mur.“ Ibidem 40 ad 7. iun. adnotatur: „Pie et beate memorie Agnes [filia Vladislavi II] abbatissa, restauratrix ecclesie s. Georgii Prage, congregacionis nostre soror professa, que contulit huic ecclesie villam Mur.“ — 2) De huius villae donatione cf. infra not. 9.

sive debitibus vel indebitis absolvimus, ut omnes habitantes in possessionibus prefate domus, sive sint servi glebe, sive servi originarii, sive assascripticii, sive aliquo modo teneantur prefate ecclesie ratione fundi et coram excellencia nostra et iudice curie nostre in causam tracti fuerint et astantibus aliquod^k fratribus domus culpam suam confessi fuerint, vel inde convicti, si pena fuerit pecuniaria, utilitas, 5 que nostris usibus cedere debebat, sive officialium nostrorum tam maiori quam minori dignitate preditorum, verum eciam clericorum, qui inde usum habere videntur, totaliter et integre remittimus. De iudicio autem aque vel candardis ferri, quod fit per naroc, sive culpa, que fit per zwod, sive causa, que appellatur hlawa, postquam hec a nobis vel a successoribus nostris vel a iudicibus curie 10 discussa fuerint et determinata, omnia reorum bona ad usum spectent predicte ecclesie, nec hii, qui inde uti consueverant, sive nos, sive successores nostri, vel cuiuscumque nominis aliquid^l in eis vendicent potestatis. De succisione silve, quod prescka dicitur,^m et de fossatis vel operibus, quibus castra muniuntur, homines prefate domus absolvimus. Constituimus eciam omnium memorie com- 15 mendandum, quia Nazblaz dedimus iam dicte domui et heredes manentes in Clobuchⁿ et terram ad aratum duorum hospitum in Bussowic. Preterea dona- vimus congregacioni domus Doczanensis, ut absque theloneo per omnes trans- simus^o nostre dicionis navem unam per Albiam in Šrbiam educant et reducant cum sale et aliis rebus, quibus indiguerint. Ligna quoque congregacionis Docza- 20 nensis, que per Albiam et per Egram descendunt, volumus et auctoritate nostra firmamus, ut sine theloneo et absque omni impedimento contradicencium ad usus ipsius descendant. Donacionibus nostris eciam interserimus, quia Fridericus dux, frater noster, contulit antedictae ecclesie circuitum Cothwin.⁴ Patruus noster Heinricus dux contulit memorato loco circuitum Sbuinic cum coniuge 25 sua Margareta.⁵ Heinricus dux et episcopus contulit Colowec^{p,6}. Juditha regina, mater nostra, dedit villam Brehori et medium partem ville Rochov.⁷

286. ^{k)} ita (pro ,aliquot') A¹ et A². — ^{l)} ita A¹ et A²; ,sibi' hic omissum esse nemo non videt. — ^{m)} genuine ,De succisione, quod prescka silve dicitur, sed rectus verborum ordo signis eodem atramento superscriptis corr. A². — ⁿ⁾ ,Clobuc' A². — ^{o)} ita scribae incuria A¹; ,trans- 30 situs' A². — ^{p)} ,Colowech' A².

3) Cf. Necrol. Dox. ad 15 dec.: ,Obiit pie recordacionis Przemysl rex III^{us}, filius regis fundatoris cenobii nostri, congregacioni nostre per omnia devotus, qui contulit huic ecclesie premium Klobuk.' —

4) Cf. Necr. Dox. ad 24 mart.: ,Obiit Fridericus, filius regis, dux Bohemie, qui dedit huic ecclesie villam Cotwyn.' — 5) Cf. Necr. Dox. ad 14 aug.: ,Beate recordacionis Margareta ducissa, nostre 35 congregacionis soror professa et eiusdem mater piissima, que contulit nostre ecclesie sexaginta marcas et calicem magnum cum patena et preciosissima altarium ornamenta et circuicionem Sbinicz.'

6) Cf. Necr. Dox. ad 14 iun.: ,Beate recordacionis Henricus, Pragensis eccl. episcopus et nostrarum congregacionum protector piissimus omniumque spiritualium optimus defensator, qui contulit nostre ecclesie circuitum Kolowcz et de tentorio suo ornamenta altarium auro texta.' — 7) Cf. Necr. Dox. 40 ad 31 mart.: ,Beate memorie Elizabet, secunda prelata huius ecclesie, soror [Henrici] ducis et epi- scopi, que contulit pro se et pro eodem fratre suo sexaginta marcas argenti ad edificium monasterii et calicem cum patena et ampullas deauratas inter cetera ornamenta et duas villas Bregor et Rogow.'

Item quia mortalitatis iter omni humane patet creature et nichil stabile videtur esse sub sole, vigilanti memorie commendandum est, quod Wladizlaus rex,
 5 pater noster, nominatim conferens domui Doczanensi predia sua terminis certis distinxit; nam Welichov a vado Radowani usque ad pontem paludum, quod Moztissche dicitur, et sic ad montem,
 10 qui dicitur Ztrani, et ita in Egram fluvium domui dicte donavit. Dedit eciam Scalice et Ledci cum silva. Dux quoque Fridericus, frater noster, consilio pietatis fervens in Zedleccensi
 15 provincia ab imperatore Friderico domui sepe nominate peticione sua firmiter obtinuit Woycowic cum silva, hiis terminis preedium notatum distinguens: Primus terminus eius est a Buistrice,
 20 secundus ad Techomizl, tertius ad Nagradis, quartus ad villam nomine Scnewalde, et sic per directum ad flumen Lesche et ita tandem in Egram fluvium. Inter alia posteris mandanda hoc quo-
 25 que dignum est referri, quod tempore Zobezlai ducis⁸ Adalbertus, abbas Ztragouiensis, cum fratribus suis et sororibus Doczanensis domus Chrenoni, filio Jurate prepositi Melnicensis, dedit in concam-
 30 bio Raduissic curiam cum annona, additis quatuor marcis argenti pro toto patrimonio suo, quod habuit in Crawar, et omni silva attinente a signis Obless usque ad Scalca et iterum Scalca et
 35 tercium Scalca, deinde via ducens in Tynec, postea in Stuolenic, inde in Strassé ac sic in Pulsnice rivum. Confirmamus preterea donaciones nobilium nostro-

Confirmamus preterea donaciones nobilium nostrorum auctoritate nostra, qui testamentum suum morientes disponuerunt. Ex quibus Matheus comes, filius Nemoy, omnia predia sua moriens domui Doczanensi disposuit preter villam Protwisch, quam uxori legavit. Gwal cum uxore sua Siwanic et Luhinnic contulerunt. Fridericus de Spelunca pro filio suo Heinrico moriente medium villam Vreschan⁹ contulit pro se ipso, residuam partem eiusdem ville prefate domui decedens legavit. Reinardus, filius Friderici, non multo tempore post ipsum vivens in morte sua Bresen pro se et parentibus suis deo et sancte Marie in Doczan contulit. Petrus, frater Friderici iam dicti, Basche, quod sui iuris erat, vitam finiens iam sepe dicte domui contradidit. Item quia mortalitatis iter omni humane patet creature et nichil stabile videtur esse sub sole, vigilanti memorie commendandum est, quod Wladizlaus rex, pater noster, nominatim conferens domui Doczanensi predia sua terminis certis distinxit; nam Welichov a vado Radowani usque ad pontem paludum, quod dicitur Moztissche, et sic ad montem, qui dicitur Ztrani, et ita in Egram fluvium domui dicte donavit. Dedit eciam Scalice et Ledci cum silva. Dux quoque Fridericus, frater noster, consilio pietatis fervens in Zedleccensi provincia ab imperatore Friderico domui sepe nominate peticione sua firmiter obtinuit Woycowic cum silva, hiis terminis preedium nominatum distinguens: Primus terminus eius est a Buistrice,

rum auctoritate nostra, qui testamentum suum morientes disposuerunt. Ex quibus Daniel, Pragensis episcopus, formam virtutis pretendens, dedit circuitum Ozlov et Chinowic villam cenobio Doczanensi.⁹ Nos quoque pro Oztlov in concambio dedimus Petipezi, Lutmeric, Tribuchic totam villam, Lenesic totam villam, Lubedici, in Veltruz¹⁰ X hospites et terram ad duo aratra. Item alii nobiles divini amoris instinctu, sue suorumque saluti intendentis, temporalia bona pro semper mansuris commutaverunt. Inter quos Gotebor eidem domui contulit villam Ledwic cum filia sua Eufrosina.¹¹ Pribizlawa, uxor Gotebor, dedit Zirbic.¹² Jheroneus,¹³ frater Nemoy, dedit tres hospites in Mnetis.¹⁴ Wlaztizlaus,¹⁴ filius Jheronei, concambium fecit, Martinowez partem predii, quod sui iuris erat ibidem, dicte domui dans et Nyemsic super Wiltawam situm recipiens ab eadem domo consensu tocius congregacionis. Nemoy¹⁵ et uxor eius dederunt partem ville in Wrascov. Welezlaus¹⁶ et Matheus, filii Nemoy, dederunt Crabsic.¹⁷ Idem

II ad Techomizl, III ad Nagradis, IIII ad villam nomine Sconewalde, et sic per directum ad flumen Lesche et ita tandem in Egram fluvium. Inter alia posteris mandanda hoc quoque dignum est referri, 5 quod tempore Zobezlai ducis⁸ Adalbertus, abbas Ztragouiensis, cum fratribus suis et sororibus Doczanensis domus Chrénoni, filio Jurate, prepositi Melnicensis, dedit in concambio Raduissic 10 curiam cum annona, additis IIII marcis argenti pro toto patrimonio suo, quod habuit in Crawar et omni silva attinente a signis Obless usque ad Scalca et iterum Scalca et tercium Scalca, deinde via 15 ducens in Tynec, postea in Stuolenic, inde in Strasé ac sic in Pulsnice rivum. Preterea donacionibus nobilium Daniel, Pragensis episcopus, formam virtutis pretendens, dedit circuitum Ozlov et Chi- 20 nowic villam cenobio Doczanensi.⁹ Nos quoque pro Oztlov in concambio dedimus Petipezi, Lutmeric, Tribuchic totam villam, Lenesic totam villam, Lubedici, in Velperd^{s. 10} X hospites et terram ad 25 duo aratra. Item alii nobiles divini amoris

[286 A¹.] r) genuine ,dedit hospites in Mnetis tres', sed rectus verborum ordo signis eod. atramento superscriptis corr. A¹.

[286 A².] s) litterae ,perd' in loco raso eadem manu scriptae sunt A².

9) Cf. Necr. Dox. ad 8. aug.: ,Pie memorie Daniel, episcopus († 1167) et nostre congregacioni per 30 omnia devotus, qui dedit Lubotienicz, Trebradicz, Numerzicz, Chinowicz et circuicionem Oslow.' Sed in diplomatis nostri initio villam Libotěnice a Vladislavo rege monasterio Doxanensi donatam esse affirmatur. — 10) De villa huius donacione in Necr. Dox. haec commemorantur ad 21. iun.: ,Venerabilis memorie Ida, regis cognata et soror nostra, que dedit ecclesie nostre quinquaginta marcas et villam Veltrus.' — 11) Cf. Necr. Dox. ad 12. nov.: ,Chotiebor comes, qui dedit huic 35 ecclesie villam Ledczicz.' — 12) Cf. Necr. Dox. ad 25. apr.: ,Bone memorie Eufrosina, soror nostra, que dedit huic ecclesie Syrbicz.' — 13) Obitus eius in Necr. Dox. ad 21. nov. commemoratur: ,Jarohniew comes, qui dedit villam.' — 14) Fortasse idem, qui in Necr. Doxanensi his verbis commemoratur ad 16. dec.: ,Wlastislaus comes, qui dedit calicem cum patena.' — 15) Cf. Necr. Dox. ad 24. ian.: ,Nemoy comes, qui dedit huic ecclesie villam cum vinea.' — 40 16) Cf. Necr. Dox. ad 1. iul.: ,Velislaus comes, qui dedit huic ecclesie villam.' — 17) Cf. autem Necr. Dox. ad 21. apr.: ,Smyl miles, qui dedit huic ecclesie Crabczicz villam cum vinea.'

Matheus comes, filius Nemoy, omnia predia sua moriens domui sepe nomine dispositus preter villam Protiwisch, quam uxori legavit. Ulricus comes de Scicencov 5 dedit villam Bernan^t cum filia sua Margareta, que postmodum Rochov villam pro centum marcis comparavit, quas ei frater suus Ulricus decedens in testamento legavit.¹⁸ Uxor Cháztonis con- 10 tulit Gluscin. Gwal dedit villam Dechán. Idem Gwal cum uxore sua contulerunt Sywanic et Luhinnic. Fridericus de Spe- lunca pro filio suo Heinrico moriente medium villam Veschan contulit, pro 15 se ipso residuam partem eiusdem ville prefate domui decedens legavit. Reinardus, filius Friderici, non multo tempore post ipsum vivens in morte sua Bresen pro se et parentibus suis deo et sancte 20 Marie in Doczan contulit. Petrus frater Friderici iam dicti Basche, quod sui iuris erat, vitam finiens iam sepe dicte domui contradidit.

Zmil dedit medianam partem ville Hvoynic cum filia sua Scolastica; reliquam partem 25 Wolframus et Bertoldus prepositi pro quinquaginta^v marcis emerunt a Zmilone et a Cháztolov^x filio eius. Item Wolframus prepositus Doczanensis emit ab uxore Cháztonis^y quicquid ipsa possidebat in Lubochán pro XX marcis. Emit eciam Crassin a Cunrado de Lusic pro XX et duabus marcis. A Bunone filio Blehonis emit pro XL et duabus marcis^z quicquid habuit in Bussowic. Concambium eciam 30 fecit memoratus prepositus cum Zlaucone fratre Grabisse, dans ei Ledwic villam et addens XX duas marcas recepit ab eo quicquid^{aa} possidebat in Wirbochan et in Cakchov. A Dionisio, cognato Chrenonis, emit terram in Crawar pro XXV marcis. Ibidem emit a Beznata, filio Beznate, totam partem hereditatis sue pro XX et duabus marcis. A Moymero cognato eius emit partem ipsius pro XVIII marcis. A fratre

35 *[286 A¹] t) ,a^t ex ,e^t eodem atramento corr. A¹.*

instinctu, sue suorumque saluti inten- dentes, temporalia bona pro semper mansuris commutaverunt. Inter quos Gotebor eidem domui contulit villam Ledwic cum filia sua Eufrosina.¹¹ Pri- bizlawa, uxor Gotebor, dedit^u Zirbic.¹² Jheroneus,¹³ frater Nemoy, dedit tres hospites in Mnetis. Wlaztizlaus, filius Jheronei, concambium fecit, Martinowez partem predii, quod sui iuris erat ibidem, dicte domui dans et Nyemsic super Wiltawam situm recipiens ab eadem domo consensu tocius congregacionis. Nemoy¹⁵ et uxor eius dederunt partem ville in Vrascov. Welezlaus¹⁶ et Matheus, filii Nemoy, dederunt Crabsic.¹⁷ Ulricus comes de Scicencov dedit villam Bernen cum filia sua Margareta, que postmodum Rochov villam pro C marcis comparavit, quas ei frater suus Ulricus decedens in testamento legavit.¹⁸ Uxor Chástonis contulit Gluscin. Gwal dedit villam Dechán.

[286 A²] u) ita (pro ,dedit) scribae in- curia A².

^{v)} ,L' A². — ^{x)} ,Chastolov' A². — ^{y)} ,Chastonis' A². — ^{z)} genuine ,XL marcis et duabus', sed rectus verborum ordo signis eodem atramento superscriptis corr. A¹. — ^{aa)} ,quidquid' A².

40 18) *Vid. Necr. Dox. ad 19. ian.:* ,Pie memorie Margareta, quondam prelata, que contulit huic ecclesie duas villas Brnan et Rogow.'

Moymeri, nomine Obelss, comparavit duas partes iuris sui, quod habebat in Vitzlawic pro XXX et VI marcis. Ab uxore Jacobi et filio eius Jacobo emit pro V marcis silvulam in Otochene. A Redhore quoque emit quod habuit in Perchov, quod est iuxta Goteschov, pro XX marcis. Quia vero presens scriptum non solum auctoritate nostra, verum eciam probatorum testium confirmatione plenius indiget, hic nomina testium perspicue decrevimus annotari: Wencezlaus dux filius regis et frater ipsius Wladizlaus marchio Moraue, Arnoldus cancellarius regis et prepositus Wissegradensis, Petrus abbas Ztragouiensis cum fratribus suis Gerardo priore et Johanne suppriore^{bb} et Petro sacrista, Guntherus prepositus Doczanensis, Hermannus prepositus Lutomericensis et notarius curie, Wata camerarius ducis, Cháztolov filius Zmil venator summus, Petrus filius Milhozt, Ludher et filius eius Milhozt, Jan de Morasic, Zwatobor de Pressic, Beneda filius Stibor, Dalebor de Coneckulma, Zmil filius Protivec, Zobeherde de Rosalowic, Neozstup^{cc} miles, Trebata miles, Drirsizlaus de Beneschov, Zezema de Bolezlawa,^{dd} Bohuzlaus filius Radim de Spelunca^{ee} et alii multi.

15

Acta sunt hec anno verbi incarnati MCCCXVI, epacta XX, indictione XIIII, concurrente III. Omnis itaque qui Doczanensem domum gravare presumserit et hereditates ipsius a nobis vel ab aliis collatas contumaciter aggravare vel inpetere temptaverit, in perpetuam damnacionem^{ff} cum Sathana damnato^{gg} ab omnipotenti^{hh} deo eternaliter involvatur. Amen.

20

Utrique autographo appendet e filis sericis Otakari regis sigillum de cera naturali confectum, idem atque in num. 264.

287.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, ecclesiam in villa Kořim fundaturus statuit, ut sit filia ecclesiae sancti Petri Brunensis.

25

Brunnae 1226 —.

Fasseau, *Collectio synodorum et statutorum diocesis Olomucensis Pars IIII*, pag. 24 (C) — Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pag. 173, num. 169 (*e duabus apographis simplicibus, quae autem ubi nunc sint, incertum est; B*) = Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 329, num. 708 (frgm.).

Diplomatica verba ab Hermanno notario regio conscripta esse, diplomaticis num. 278, 30 238 aliis collatis certissime apparent.

In nomine sancte et individuae^a trinitatis amen. Otacarus^b qui et Premizl,^c dei gratia Boemorum^d rex, universis Christi^e fidelibus tam presentibus quam futuris. Ut ea, que a nobis provide et sollemniter disponuntur, non possint^f

286. *bb) ita A¹ et A². — cc) Neoztup' A². — dd) Bolezlava' A². — ee) de Spelunca' omittitur in A². — ff) ita A¹; damnacionem' A². — gg) damnato' A². — hh) omnipotente' A².* 35

287. *a) sanctae et individuae^e et similiter etiam infra semper ,ae^e pro ,e^e simplici C. — b) Othagarus' C, correxi ad fidem autographorum ab Hermanno notario scriptorum. — c) Premislaus' C. — d) Bohemiae' C. — e) in Christo' B, C. — f) possent' C.*

a quoquam hominum processu temporis immutari, sed perpetuo stabilia permaneant atque firma, notum facimus in perpetuum, quod cum ecclesia sancti Petri in Bruna ius decimorum in villa Corim nomine habuerit tempore ab antiquo, licet nostre intentionis et propositi sit^g fundare ibidem ecclesiam et dotare, nolumus tamen, 5 quod eadem Brunensis ecclesia privetur iure suo; immo volumus et statuimus ab omnibus nostris successoribus^h inviolabiliter et firmiter observari, ut prefata Corimensis ecclesia sit filia ecclesie sancti Petri in Bruna, ita quod prepositusⁱ ecclesie sancti Petri de ipsa Corimensi ecclesia et de omni iure suo,^k tam decimorum quam alio, secundum suum beneplacitum quidquid velit ordinet et disponat. 10 Ad huius autem nostri statuti perpetuam memoriam et inviolabile firmamentum presens privilegium conscribi fecimus et sigilli nostri munimine roborari. Huius autem rei testes sunt^l: Hermannus prepositus Luthomericensis,^m Ratiborius de Strachotiz,ⁿ Stephanus de Medlaw, dominus Leo de Klobuk, Thaz^o castellanus Brunensis cum fratribus, prepositus Arnoldus de Luh, Cirh^p subdapifer, Milich 15 subpincerna, Andreas marsalcus,^q Vocco subcamerarius, Spitata,^r Glupen, Vecen, Iwan capellanus domini regis, Martinus plebanus de Dacziz, Hieronymus^s plebanus in Pribizlawiz, Victor plebanus de Noua civitate; Johannes, Zdeslaus, Simon capellani domine regine aliquae quam plurimi.^t

Actum in Bruna,^f anno incarnationis dominice^u millesimo ducentesimo 20 vigesimo sexto, indictione XIII.^v

288.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, ad civitatem ante castrum Znojmo constituendam monasterii Lucensis fundum ,Culchov' acquirit, pro quo ecclesiam in Prostoměřice, agros in Zadovany et decimas vinearum apud Znojmo monasterio eidem donat.

In Znojmo 1226 sept. 19.

Autographum in membrana passim laesa scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A). — Apographum saec. XV exstat in cod. ms. „Matrica Lucensis“ dicto, qui in eodem tabulario [inter Cerronianos II, 253] asservatur, pag. 29, num. 5.

30 *(Hugo) Sacri et canon. ord. Praemonstrat. annales II, Probat. pag. 46 — [Chmel] Series fundationis Lucensis, pag. 19 (frgm.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 172, num. 168 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 329, num. 707 (frgm.).*

35 *Autographum scripsit scriba, quem nota ,Otakarus 30' signamus; cuius scribæ manus iam in nullo alio eiusdem regis diplomate autographo deprehenditur. — Diploma ab Hermanno notario regio verbis contextum esse, diplomaticis num. 238, 270, 287 et aliis collatis cognosci potest.*

287. ^{g)} ,licet nostra sit int. et prop.^c *B.* — ^{h)} ,succ. nostris^c *B.* — ⁱ⁾ ,praelatus^c *C.* — ^{k)} ,suo iure^c *B.* — ^{l)} ,sunt hii^c *B.* — ^{m)} ,Lithomer.^c *C.* — ⁿ⁾ ,Ratiborus de Strakoticz^c *C.* — ^{o)} ,Thuz^c *C.* — ^{p)} ,Arn. de Suhcirh^c *C.* — ^{q)} ,marschaltus^c *C.* — ^{r)} pro ,Spitata — plurimi^c legitur in *C*: ,aliique quam plurimi, ut in originali videre est. — ^{s)} ,Hermannus^c in alio apographo scriptum esse testatur Boczek. — ^{t)} ,Brunae^c *C.* — ^{u)} ,dominice incarnationis^c *B.* — ^{v)} ,quarta decima^c *C.*

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Ottacarus, qui et Premizl, dei gracia Boemorum rex. Ne id quod a nobis pie disponitur atque rationabiliter ordinatur, et maxime circa loca religiosa Dominoque famulancia humiliter et devote, possit per quemquam hominum processu temporis immutari, set perpetuo stabile permaneat atque firmum, notum facimus universis tam presentibus quam futuris, quod cum nos vellemus ante Znoim civitatem construere in ipsamque homines convocare, et quia nostra propria area ibidem sita ad ipsam construendam nobis non erat sufficiens, fundum quendam, Culchov nomine, cum omnibus suis attinenciis, agris videlicet atque teloneo,^a quod ibidem percipiebatur, ad Lucense cenobium pertinentem, excepto solo quodam vico circa ecclesiam sancti Nicolai 10 sito, Vgezdez^b nomine, qui specialiter eiusdem ecclesie dos semper exstitit, cum curiis magistri P[et]ri, Heinrici sagittari,^c Vlrici^b sagittarii et aliis eidem ecclesie prope adiacentibus, predicte civitati et suis habitatoribus addidimus. Prefato Lucensi cenobio loco iam dicti fundi et omnium suorum attinencium ecclesiam in Prozimiriz cum sua dote atque iure patronatus in perpetuum contulimus et 15 donavimus pacifice possidendam. Insuper eidem cenobio addidimus agros ad nostrum aratum et ad nostros rusticos in Zadowan, id est pomeriis, pertinentes. Hoc eciam statuimus, quod cum plantate^d vinee in agris, quos prenotate civitati nostre addidimus cum Lucensi abbe commutantes, ex ipsis decimas percipiat idem abbas integre atque^e plene. Postmodum autem abbas cenobii prenotati, 20 nomine Florianus, ad nostram presenciam accedendo nobis humiliter supplicavit, ut eandem nostram donacionem et, ut verum fateamur, commutacionem ratam habentes atque firmam auctoritate regia confirmaremus. Nos vero ipsius precibus inclinati et quia eciam hoc factum pium est et honestum, eandem nostram donationem et commutacionem ratam habentes et firmam auctoritae regia confirmamus, 25 ipsam non personalem, set universitatis sive ecclesie intelligi volentes atque decernentes, ne hoc tam sollempne, pium et honestum factum liceat imposterum cuiquam hominum immutare, set perpetuo firmum et stabile perseveret. Ad huius itaque nostre donacionis et commutacionis perpetuam memoriam et inviolabile firmamentum presens privilegium conscribi fecimus et sigilli nostri robore 30 communiri. Nomina autem testium sunt hec: Robertus Olomucensis episcopus, Zvezt abbas Trebecensis, Hermannus prepositus Lutomericensis, Otto castellanus de Donin, Wrs castellanus in Znoim, Pomnen, Hartlibus, Bohusa, Wilhammus pincerna cum fratribus, Howorish, Heinricus Pribrami, Branizlaus, Paulus iudex, Lutobor cum fratribus, Lupus, Vlricus sagittarius, Teodericus de Vetov, Ztonarius 35 camerarius, Bohuzlaus castellanus de Wranov, Woko et Andreas filii Benes de Benessov, Oztoy cum fratre, Teodericus villicus, Wibertus prepositus sancti Ypoliti, magister Sdylaus, magister Stephanus, Sdezlaus, Lambertus, Matheus.

288. ^{a)} genuine ,telonio', sed ,i' eod. atramento corr. A. — ^{b)} Litterae nominis huius iam paene evanuerunt A. — ^{c)} ita A. — ^{d)} sint scribae incuria hic omissum esse nemo non videt. — 40 ^{e)} litterae ,at' litteris ,vt'f' absconduntur, quae alia manus alio atramento scripsit, A.

Actum in Znoim, anno incarnationis dominice millesimo CCXXVI^o, indictione XIII°, XII kalendas octobris.

Autographo appendet e filis sericis coloris rubri, violacei, flavi sigillum regis de cera naturali confectum, idem atque in num. 264.

5

289.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterii in Litomyšl hominibus culpam, quae in vulgari „hlava“ nominatur, indulget, petente Waltero abbe.

— 1226 [sept.]

10 *Exstant duo autographa in membrana scripta, quorum unum (A¹) in tabulario terrae Moraviae Brunnae, alterum (A²) in tabulario Musaei civitatis Litomyšl asservatur.*

Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pag. 174, num. 170 (ex A¹) — Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 328, num. 706 (frgm.) — *Imaginem autographi A² ad minorem modum redactam v. apud Nejedlý, Dějiny města Litomyšle I ad pag. 64.*

15 *Utrumque autographum manu scribæ, quem nota „Otakarus 29^r signavimus, exaratum est, qui etiam utrumque diplomatis num. 286 autographum scripsit. (In autographi A¹ tergo eadem manu adnotatur: „Privilegium Lutomizicensis ecclesie.“) Diploma ab Hermanno regis notario, qui in corroboratione expresse auctor nominatur, verbis contextum esse, diplomatis num. 196, 259, 289 aliisque collatis certissime appetat. Cum igitur de diplomatis origine genuina nullo pacto dubitari possit, suspicionem, quam Palacký, Dějiny I, pars 2, 20 pag. 465 in diploma contulit, rationi omnino adversam esse, nemo non videt.*

+ ¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Ottacarus, qui et Premizl, dei gracia Boemorum rex. Immutantur plerumque donaciones legittime factaque hominum sollempniter^a celebrata, nisi testimonio proborum hominum et sigillatis litteris roborentur; vivit enim littera et actio littere commendata. Notum siquidem 25 facimus universis, tam presentibus, quam futuris, quod cum nos semel de Morauia per Lutomizl in Boemiam transiremus, per querelam domini Walteri abbatis et fratrum in eodem claustro ¶ Domino famulancium nobis constituit evidenter, quod a castellanis et iudicibus atque aliis nostris beneficiariis^b occasione illius culpe, que hlaua vulgariter nominatur, eiusdem nostri claustrorum pauperibus maxima 30 impedimenta et iniurie atque gravamina fiebant; quam culpam, hlauam^c videlicet, ut antedicti nostri claustrorum hominibus perpetuo penitus indulgeremus^d divine remuneracionis intuitu, prefatus W. abbas cum fratribus nobis humiliter supplicavit. Et quia prenotatum claustrum, Lutomizl scilicet, maxime cum sit nostrorum predecessorum atque nostra fundacio, speciali quadam dileccione^e semper dile- 35 ximus et a nostris successoribus diligere volumus et foveri, ad preces domini Walteri, venerabilis abbatis eiusdem claustrorum, et fratrum suorum eandem culpam,

289. a) „sollemniter“ A². — b) *titulus supra ,bn‘ et ,a‘ in loco raso eod. atramento scr. A¹.* — c) *genuine „hlauam culpam“ sed verborum ordo signis superscriptis correctus A².* — d) *„indulgeremus penitus“, sed signis superscriptis corr. A².* — e) *„dilcone“ A¹, A².*

que hlaua vulgariter dicitur, omnibus generaliter hominibus ad iam nominatum claustrum Lutomizl pertinentibus perpetuo penitus indulgemus, statuentes, ut nullus umquam castellanus vel iudex seu quicumque alter noster aut successorum nostrorum beneficiarius super eadem culpa cum ipsis disponere audeat aut tractare; set ipse^f abbas eiusdem claustrum cum suis fratribus inter suos homines, cum 5 hlaua fuerit, nullum respectum ad beneficiarios habens, quicquid voluerit ordinet et disponat.^g Quicumque autem castellanus vel iudex aut alius beneficiarius hanc nostram libertatem, quam benigne pro remedio anime^h nostre et predecessorum atque successorum nostrorumⁱ claustro et elemosine nostre in Lutomizl indulsimus, immutare voluerit, beneficio careat et ab episcopo terre publi[ce^k ex]communicetur. 10 Ad huius vero nostre indulgence perpetuam memoriam et inviolabile firmamentum presens privilegium per^l cancellarium nostrum Arnoldum, Wissegradensem prepositum, et Hermannum, notarium nostrum, Lutomerensem prepositum, conscribi^l fecimus et sigilli nostri robore communiri. Nomina eciam testium, coram quibus hec facta sunt, hic decrevimus annotari: Slauek camerarius Pragensis et filius 15 eius Boguzlaus,^m Bicen castellanus Wratizlauiensis, Hartlebus villicus regis, Johannes castellanus, Jaros de Pribizlauic, Uitekⁿ et frater eius Henricus,^o Boruta^p de Redgosc cum filio suo Boruta,^p Sulizlav^q de Loza, Sauisa, Cstibor de Nedelisc, Coiata filius Grabisse de Ponte, Golac castellanus Olomucensis et frater eius Zuezlav de Planan, Janec iudex Wratizlauiensis, Otazlav de Radgosc cum filio 20 suo^r Hartlebo, Wacek, Jaclin de Borouec, Suatozlav de Hermannic, Groznata de Podebrad, Predbor, Groznata de Hinerov, Glupen de Gor, Petrus de Seleuic, Dobremil, Zueprav, Dnepr, Scizlav, Mladota, Vatzlav, Bolezud de Cralic, Slusek de Pusic, Cristan de Zuincan, Mirozlav cum filiis Jan et Budizlav^s de Ualle sacerdotis, Bicen, Ratmir, Sdimir, Budizlav, Buz,^t Predbor^t de Morasic, Uictor 25 filius Blud et alii multi.

Acta sunt autem hec anno dominice incarnationis M^{CC}XXVI, indictione XIIII, epacta XX, concurrente III.

Utrique autographo appendet e filis sericis coloris flavi sigillum Otakari regis, e cera rubri coloris confectum, idem atque in num. 264.

30

290.

Honorius III papa monasterio in Zwiefalten ius patronatus ecclesiae sanctae Mariae in Kladruby aliaque bona et libertates confirmat.

Laterani [1226] dec. 4.

289. f) ,se' in loco raso ead. manus eod. atramento scripsit A¹. — g) litterae ,po' cum membrana destruncta perierunt in A². — h) ,benigne — ani' cum membrana putrefacta perierunt in A². — i) ,nostrorum' cum membrana putrefacta periit in A². — k) ,ficio — publice' cum membrana putrefacta perierunt in A². — l) ,per Hermannum nostrum notarium conscribi' A². — m) ,Boguzlaus filius eius' A², ubi ,Bog' ex ,Bug' eodem atramento corr. est. — n) ,Vitek' A². — o) ,Heinricus' A². — p) ,Borutha' A². — q) ,Sulizlaw' A². — r) ,suo' deest A². — s) ,Pudizlav' A². — t) ,Pretbor' A². 40

Autographum in membrana scriptum in tabulario regio Stuttgartensi asservatur (A).

Wirtembergisches Urkundenbuch III, pag. 207, num. 722 = Horoy, Honorii III Opera, tom V, pag. 146, num. 19 — Potthast, Reg. pontif., num. 7620 — Pressuti, Reg. Honorii III, num. 6079.

5 ¶ Honorius ¶ episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis abbati et conventui monasterii Zvildensis^a salutem et apostolicam benedictionem. Justis potentium desideriis dignum est nos facilem prebere consensum et vota, que a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complete. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu,
10 ius patronatus ecclesie sancte Marie Cladrubudensis,^a possessiones et alia bona vestra nec non libertates et immunitates ac rationabiles vestri monasterii consuetudines hactenus observatas, sicut ea iuste, canonice ac pacifice obtinetis, vobis et per vos ipsi monasterio vestro auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
15 nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Laterani, II nonas decembris, pontificatus nostri anno undecimo.

20 *Autographo appendet e filis sericis flavis et rubeis Honorii III papae bulla plumbea eadem atque in num. 250.*

291.

Conradus, comes de Wasserburg, Gebhardo, episcopo Pataviensi, eiusque ecclesiae partim titulo feudi, partim pignoris, obligat castrum suum Vichtenstein „cum omni suo patrimonio et proprietatibus eidem castro attinentibus, et preterea 25 omnia quecunque habuit a terminis illius ripe, que Salza dicitur, usque Anasum et ab eo fluvio, qui vulgariter Iser dicitur, usque ad nemus Poemorum.“
Pataviae 1226 —.

Monum. Boica XXVIII, ps. II, pag. 144, num. 38 (ex altero codice traditionum eccl. Patav.) — Lang, Reg. Boica II, pag. 160 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 329, num. 709.

30

292.

Laurentius, episcopus Vratislaviensis, iudicibus ad controversiam, quam cum Roberto, episcopo Olomucensi, de dioecesis sua limitibus habet, diiudicandam delegatis, se magistrum Gotfridum capellanum procuratorem suum constituisse, significat.
[post 1226]

35

Autographum in membrana scriptum in tabulario regio Dresdensi asservatur (A).

Gersdorf, Urkundenb. d. Hochstifts Meissen (Cod. dipl. Saxoniae. Zweiter Haupttheil) tom. I, pag. 96, num. 104 (ad ann. cc. 1227).

Epistula nota temporis omnino caret, sed anno 1226 esse posteriorem ex eo cognosci potest, quod Udalricus, scolasticus Misnensis, ad quem missa est, anno illo denum munere suo fungebatur. De controversia, ad quam epistula spectat, vid. litteras Gregorii IX papae dd. 1229 iun. 7.

Venerabilibus viris P.¹ decano, V.² scolastico Misnensi et B. canonico || Ci-
censi, iudicibus a sede apostolica delegatis, L.³ dei gracia Wratislauiensis || epi-
scopus, devotum affectum et oraciones in Domino. Noverit vestra prudēcia,
quod in causa appellacionis, que vertitur inter venerabilem fratrem nostrum⁴
Olomucensem episcopum ex una parte et nos ex altera, magistrum Gotfridum
capellatum nostrum constituimus procuratorem ad agendum, defendendum, ex- 10
cipiendum et replicandum et ad omnia faciendum, que quilibet procurator in
causa simili facere posset, ratum habituri quicquid per ipsum in hoc negocio
fuerit ordinatum. Hoc idem adversario significamus et petimus, ut presentis
libelli ei copiam faciatis.

Sigillum, quod e scidula membranae ex litteris ipsis abscissa appendebat, deperditum est. 15

293.

*Udalricus, scolasticus Misnensis, et B., canonicus de Zeitz, Lamberto, custodi
Budissinensi, mandant, ut cum decano Misnensi ad Altzelle accedat, testes de
causa episcorum Olomucensis et Vratislaviensis auditurus.*

[post 1226]. 20

Autographum in membrana scriptum in tabulario regio Dresdensi asservatur (A).

*Gersdorf, Urkundenb. d. Hochstifts Meissen (Cod. dipl. Saxoniae. Zweiter Hauptth.) tom. I,
pag. 96, num. 105 (ad ann. cc. 1227).*

Epistula eodem fere tempore atque illa, quae praecedit, scripta esse videtur.

V.¹ dei gracia scolasticus Misnensis, et B., canonicus Zicensis, iudices 25
a sede apostolica dele|gati, domino L.² custodi Budesinensi, sinceram in Domino
caritatem. Rogandam || duximus honestatem vestram et auctoritate qua fun-
gimur preciendo mandamus, quati|nus una cum decano³ coniudice nostro ad
Cellam accedentes, testimonium domini⁴ abbatis Cellensis et duorum suorum
monachorum super causa appellacionis, que vertitur inter Olmocensem et Wratza- 30
wiensem episcopos, secundum formam ecclesie audiatis. Qui si forte ferre testi-
monium noluerint, per censuram ecclesiasticam ipsos compellatis veritati testi-
monium perhibere.

Sigillum, quod litteris e scidula membranae appendebat, nunc iam avulsum et deperditum est.

292. 1) Petro. — 2) Udalrico. — 3) Laurentius. — 4) Robertum.

35

293. 1) Udalricus. — 2) Lamberto. — 3) Misnensi Petro. — 4) Ludegeri.

294.

Gregorius IX papa Eberhardo de Waldsassen et Gunthero de Leubus abbatibus et magistro H., praeposito de Speinshart, litem, quae est inter Robertum episcopum et magistrum Sigifridum, canonicum Olomucensem, inquirendam et 5 diudicandam committit.

Laterani [1227] mart. 31.

Apographum exstat in Gregorii IX regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. t. XIV) asservatur, fol. 2r, lib. I, ep. 7 (R).

10 *Manrique, Ann. Cisterc. IV, pag. 343 (frgm.) — Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 102 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 177, num. 172 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 330, num. 711 (frgm.) — Gradi, Monum. Egrana I, num. 173 (reg.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7871. — Auvray, Les registres de Grégoire IX, t. I, col. 5, num. 7.*

.¹ de Waltesassen et .² de Lubech abbatibus Cisterciensis ordinis et magistro H. de Spainsart preposito, Ratisponensis et Wratislauiensis dioce-15 sum.^a Venerabilis frater noster Olomucensis episcopus nobis exposuit, quod cum magister S.³ Olomucensis canonicus, sibi prestiterit iuramentum, quod ei et ecclesie sue fidelis in suis agendis existeret, sua et ipsius ecclesie negotia fide-liter procurando, idem contra iuramentum suum temere veniens, karissimo in Christo filio nostro illustri regi Boemie contra ipsum et ecclesiam eandem 20 adhesit et ei secretis revelatis ipsius, illum inquis contra eum suggestionibus graviter concitavit; qui etiam quasdam litteras, quas ad opus ecclesie sue a sede apostolica impetrarat, temerario ausu subripuit et a quibusdam eius concanonicis, malitie sue complicibus, se procuravit in decanum Olomucensem eligi post appella-tionem ad sedem apostolicam legitime interiectam, et falsato sigillo ecclesie, 25 sub eo electionis sue litteras fabricavit; et non solum ab eo monitus residentiam in ipsa ecclesia facere negligit, verum etiam alios verbo et exemplo retrahit ab eadem, alias sibi debitam obedientiam et reverentiam denegando. Unde humiliter petiit, ut eum de periurio et falsitate puniri, compesci ab occupatione decanatus, quem talis electionis pretextu sibi vendicare contendit, compelli ad restitutionem 30 litterarum ipsarum, et ei super aliis, quod iustum est, fieri mandaremus. Dictus vero magister obtentis super hoc litteris, in communi audientia contradicens proposuit ex adverso, quod episcopus hoc falso confingens, infamis famam ei nititur sugillare; asserens quod cum idem episcopus dubitaret, ne per bone memorie G.⁴ sancti Theodori diaconum cardinalem, tunc in partibus illis apostolice 35 sedis legatum, fieret inquisitio contra ipsum, manu data promisit eidem, quod in nullo ipsum offenderet, sed foveret, propter quod et ipse sibi manu data pro-misit, quod libenter ei debito modo serviret, si de cetero a gravibus et enormibus

294. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.*

1) *Eberhardo.* — 2) *Gunthero.* — 3) *Sigifridus.* — 4) *Gregorium de Crescentio.* (*Obiit 1226*
40 *post mai. 9).*

excessibus, quos commiserat, et specialiter a frequentatione monasterii Cunicensis, unde factus erat multis in scandalum, abstineret, omnino inficians se sibi iuramentum aliud prestitisse. Adiecit quoque idem magister, quod regem Boemie contra eum nullatenus concitarat, sed mitigaret potius concitatum. Surreptionem autem litterarum et falsationem sigilli penitus negans adiunxit, quod in decanum 5 Olomucensem se numquam eligi procuravit, qui et potius electioni de se facte, victus eligentium infinitis precibus, vix consensit; et quod ipse in ecclesia Olomucensi non residet, habet ex apostolica indulgentia speciali. Addidit insuper se debitam reverentiam et obedientiam episcopo nullatenus denegasse; set ille forte reputat denegatam ex eo, quod idem facinoribus non consensit illius, qui non 10 solum se ipsum in partibus illis contemptibilem reddidit, set totum ordinem clericalem. Quia vero nobis non constitit de premissis, discretioni vestre de ipsius magistri et dicti episcopi procuratoris assensu per apostolica scripta mandamus, quatinus vocatis, qui fuerint evocandi, et auditis hinc inde propositis, quod canonicum fuerit, appellatione postposita statuatis, facientes quod statueritis per censuram 15 ecclesiasticam firmiter observari. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur. Datum Laterani, II kalendas aprilis, pontificatus nostri anno primo.

295.

Gregorius IX papa Eberardo II, archiepiscopo Salisburgensi, mandat, ut 20 Henricum de Kunringen, ministerialem Leopoldi VI, ducis Austriae, et socios eius, qui terram Bohemiae depopulati fuerint, si propter hoc excommunicati fuerint, absolvat, iniuncta poenitentia competente. *Laterani [1227] apr. 3.*

Apographum exstat in Gregorii IX regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano 25 (inter Reg. Vatic. tom. XIV) asservatur, fol. 5^r, lib. I, ep. 27 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 103 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 178, num. 173. — Erben, Reg. Boh. I., pag. 331, num. 712. — Rodenberg, Epist. e reg. pontif. Rom. sel. (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 264, num. 347. — Meiller, Reg. d. Babenb. pag. 138, num. 211 (reg.) — Meiller, Reg. arep. Salisb. pag. 239, num. 307 — 30 Potthast, Reg. pontif., num. 7872. — Auvray, Les registres de Grégoire IX, tom. I, col. 14, num. 27.

Cf. Winkelmann, Kaiser Friedrich II (ed. 1889) tom. I, pag. 489.

.¹ archiepiscopo Salzburgensi.^a Dilectus filius nobilis vir .² dux Austrie transmissa nobis petitione monstravit, quod ipso existente in partibus Lombardie,³ 35 quo vocatus fuerat a karissimo in Christo filio nostro F.⁴ Romanorum imperatore illustri, semper augusto et rege Sicilie, de Terre Sancte subsidio tracta-

295. a) ,Eidem' R: supplevi ex ep. registri 25 (Potthast num. 7874, Auvray I, col. 13, num. 25).

1) Eberhardo II. — 2) Leopoldus VI. — 3) a. 1226 m. apr.—iun. — 4) Friderico II.

turus, Boemi terram eius hostiliter invadentes, ipsam depopulari rapinis et incendiis presumpserunt. Quare Henricus de Cunringen, ministerialis ducis ipsius, quem ipse dimiserat ad custodiam terre sue, inimicis pro posse repugnans, obsequentium sibi militum auxilio comitatus, terras illorum potenter intravit et ibidem 5 exercuit incendia et rapinas. Unde dictus dux nobis fecit humiliter supplicari, ut licet dictus ministerialis et socii eius iniustissime provocati se licite vindicantes nil egisse videantur iniuste, quia tamen bonarum mentium est ibi culpam agnoscere, ubi culpa non fuit, predictum ministeriale et sequaces suos ab excommunicationis laqueo, si quem propter hoc forsitan incurrerunt, faceremus 10 absolvi, presertim cum idem ministerialis paratus sit propter hoc quatuor milites suis sumptibus, qui alias ituri non essent, in Terre Sancte subsidium destinare. Volentes igitur sic annuere precibus supplicantis, ut vigorem servemus ecclesiastice discipline, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatinus illo premissa compleente, ipsis iuxta formam ecclesie beneficium absolutionis impen- 15 dens, ipsis secundum qualitatem et quantitatem culparum iniungas penitentiam competentem. Datum Laterani, III nonas aprilis, anno primo.^b

296.

Henricus III, rex Angliae, Henrico, archiepiscopo Coloniensi, de foedere cum Henrico VII, rege Romanorum, et principibus imperii faciendo scribit eique 20 significat se consilium eius de matrimonio cum Agneta, regis Bohemiae filia, contrahendo secuturum esse.

Westminster [1227] apr. 13.

Apographum exstat in Henrici III rotulo litterarum clausarum a. XI, qui in tabulario regio Londinensi asservatur, membrana 13 in dorso (R).

25 *Rymer, Foedera I (ed. 1704) pag. 293 — Hardy, Rotuli litterarum clausarum II, pag. 210, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 331, num. 713. — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10986.*

Cf. Winkelmann, Kaiser Friedrich II (ed. 1889) tom. I, pag. 502.

Archiepiscopo Coloniensi¹ rex² etc. salutem. Quod confederacionem inter 30 dominum regem Alemannie³ et principes imperii et nos inire desideratis, parati ad id consilium efficax apponere, ut ex litteris a sinceritate vestra nobis transmissis manifeste perpendimus, paternitati vestre uberes exsolvimus gratiarum actiones, tanto vobis obnixiores, quanto citra merita nostra affectionem vestram circa nos sensimus sinceriorem. Gratularemur siquidem et admodum nobis esset 35 iucundum prefatum dominum regem, principem adeo potentem et illustrem, cum principibus imperii et nos mutuo confederacionis vinculo astringi, quo alterna consilii et auxiliī vicissitudine interveniente ad invicem pleniori gauderemus

295. ^{b)} ,a. primo^c omittitur in R.

296. 1) Henrico. — 2) Angliae Henricus III. — 3) Henricum VII.

tranquillitate. Cum autem adhuc soluti sumus, nec cum aliqua matrimonium contraxerimus, vel in aliqua parte obligemur alicui, paternitati vestre duximus significandum, quod super filia illustris regis Boemie^a ducenda in uxorem, sicut scribentes nobis bona fide consuluitis, vel alia nobis idonea copula matrimoniali coniungenda parati sumus vestro parere consilio, si commodum et honorem nostrum in hoc consideretis et nobis et regno nostro expedire videamus. Vos igitur, si placet, tam super hoc quam aliis voluntatis vestre beneplacitum per presencium latorem, quem ad vos destinamus, sub festinacione nobis significare velitis. Teste rege apud Westmonasterium, XIII die aprilis, anno regni nostri XI.^b

10

297.

Gregorius IX papa Roberto, episcopo Olomucensi, atque ecclesiarum dioecesis eius praelatis fratres ordinis Praedicatorum commendat.

Laterani [1227] apr. 21.

Ripoll, Bullarium ord. fratr. Praedicatorum I, pag. 18, num. 1 („ex archivio ordinis, in quo 15 exemplar, cuius autographum tenet conventus Brunensis in Moravia“) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 179, num. 174 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 332, num. 714 (reg.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7880.

Epistulae prior pars iisdem fere verbis conscripta est atque litterae Honorii III ad archiepiscopum Tarragonensem a. 1220 maii 6 missae (Potthast num. 6246) et litterae eiusdem 20 papae a. 1221 jan. 18 datae (Potthast num. 6508). — Epistulae nostrae forma postea paucis tantum verbis mutata in Librum provinciale cancellariae apostolicae descripta est; v. Tangl, Die päpstl. Kanzleiordnunden, pag. 285, num. 67.

Gregorius episcopus, servus servorum dei, venerabili fratri episcopo Olomucensi et dilectis filiis abbatibus, prioribus, prepositis et aliis ecclesiarum 25 prelatis per Olomucensem diocesim constitutis salutem et apostolicam benedictionem. Quoniam habundavit iniquitas et refriguit caritas plurimorum, ecce ordinem dilectorum filiorum fratum Predicorum Dominus suscitavit; qui non que sua sunt, sed que sunt Christi querentes, tam contra profligandas hereses, quam contra pestes alias mortiferas extirpandas se dedicarunt evangelizationi verbi 30 dei in abiectione voluntarie paupertatis. Nos igitur eorum sanctum propositum et necessarium ministerium favore benivolo prosequentes, universitati vestre ipsos affectuose duximus commendandos; caritatem vestram rogantes et exhortantes in Domino ac per apostolica vobis scripta mandantes, quatinus dilectos filios fratres Predicatores pro reverentia divina ad officium predicandi, ad quod depu- 35 tati sunt, recipiatis benigne ac populos vobis commissos, ut ex ore ipsorum verbi dei semen devote suscipiant et confiteantur eisdem, cum auctoritate nostra liceat

296. ^{a)} genuine ,Rom', sed deletum et ,Boem' eodem atramento superscr. R. — ^{b)} ,Teste ut supra' R; suppl. ex epistula, quae in R praecededit.

confessiones audire ac penitentias iniungere, sedulo admonentes, pro nostra et apostolice sedis reverentia in suis eis necessitatibus liberaliter assistatis, quatinus ad predicta suscipienda vestris exhortationibus populi preparati, tamquam bona et fructifera terra pro vitiorum tribulis incipient segetem germinare virtutum, et 5 dicti fratres per operationem vestram suscepti ministerii cursum felicius consummando, optatum reportent sui laboris fructum et finem, salutem videlicet animarum. Quia vero sepe vitia sub specie virtutum occulte subintran, et angelus satane in angelum lucis se plerumque simulate transformat, presentium vobis auctoritate mandamus, quatinus si qui de predictorum fratrum ordine se dicentes in vestris 10 partibus predicaverint ad questum se pecuniarum convertendo, per quod religionem eorum, qui paupertatem professi sunt, contingenter infamari, vos tamquam falsarios capiatis et condempnetis eosdem. Datum Laterani, XI kalendas maii, pontificatus nostri anno primo.

298.

15 *Gregorius IX papa Johanni et Johanni, canonicis Pragensibus, qui, sententiatarum suspensionis et amotionis suae a beneficiis ignari, divina celebraverant, indulget.*

Laterani [1227] apr. 22.

20 *Apographum exstat in Gregorii IX regestorum vol. I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XIV) asservatur, fol. 6^v—7^r, lib. I, ep. 46 (R).*

Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 104 (reg.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 332, num. 715 (reg.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7882 — Auvray, Les registres de Grégoire IX, tom. I, col. 23, num. 46 (reg.).

25 Johanni Johanni^a canonicis Pragensibus.^b Apostolice sedis gratiosa potestas et iustitie prosequitur debitum et favorem gratie non omittit. Sane vobis nuper apud sedem apostolicam constitutis quedam suspensionis et amotionis a beneficiis sententie fuerunt in modum exceptionis obiecte, quas licet assereretis vos posse nullas esse per testes idoneos et instrumenta probare, ne tamen ordinationem Pragensis ecclesie, propter quam veneratis, huiusmodi ob- 30 iectionis obstaculo contingenter retardari, sententias ipsas relaxavimus ad cautelam. Verum quia medio tempore, dictarum sententiarum ignari, celebrastis divina, ne per aliquos, quos ignorantia plus debito credulos vel malitia interpretes duros efficeret, vestra saltem de facto propter hoc opinio gravaretur, humiliter suppli- castis vobis per sedem apostolicam provideri. Quia vero, ut culpe metam pene 35 non transgrediatur excessus, non plus debet extendi vindicta, quam inveniatur in excedente commissum, si premissis veritas suffragatur, vos reddit ignorantia probabilis excusatos. Ceterum si forte ignorantia crassa et resupina aut erronea fuerit, propter quod dispensationis gratia egeatis, eam vobis de benignitate apostolica indulgemus. Datum Laterani, X kalendas maii, anno primo.^c

40 **298.** *a) ita R. — b) Superscriptio colore rubro scripta est R. — c) ,anno primo' desunt in R.*

299.

Gregorius IX Gebhardo episcopo atque praeposito et decano Pataviensibus mandat, ut Johannem, scholasticum Pragensem, in episcopum electum examinent et, si nihil invenerint eidem obstare de canonicis institutis, Pragensi ecclesiae concedant in pastorem.

Laterani [1227] apr. 30. 5

Apographum exstat in Gregorii IX regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vatic. tom. XIV) asservatur, fol. 10v, lib. I, ep. 69 (R).

Auvray, Les registres de Grégoire IX, tom. I, col. 35, num. 69.

..¹ episcopo, preposito et .. decano Patauiensibus.^a Cum bone memorie 10
 ..² Pragensis episcopus apud sedem apostolicam diem clausisset extremum,³ bone memorie H.⁴ papa, predecessor noster, volens personam prefici Pragensi ecclesie, que tanto congrueret oneri et honori, mandavit Pragensi capitulo, ut aliquos ex se vice omnium ad sedem mitterent apostolicam, personam idoneam ad regimen ipsius ecclesie cum eius consilio electuros.⁵ Cum ergo dilecti filii Martinus, Jo- 15
 hannes, magister S.⁶ et B.⁷ Pragenses canonici, propter hoc ad sedem apostolicam destinati, vellent procedere in negotio, dilecti filii ..⁸ prepositus, ..⁹ decanus et magister Petrus canonicus Pragenses se opposuerunt eisdem, dicentes, quod ius eligendi ad ipsos fuerat devolutum. Cumque monuissemus eosdem, ut ab huiusmodi contentione cessantes, una cum illis procederent ad providendum 20
 ecclesie supra dicte, ipsi monitioni nostre acquiescentes humiliter, una cum ipsis habuerunt super provisione ipsius ecclesie consilium et tractatum, ac tandem in dilectum filium ..¹⁰ Pragensem scolasticum, virum, ut asserunt, litteratum, pro- 25
 vidum et honestum, unanimiter concordarunt; humiliter postulantes, ut, cum adhuc sit in minoribus ordinibus constitutus, ipsum eidem ecclesie in pastorem concedere dignaremur. Volentes igitur ipsi ecclesie, in quibus secundum deum possumus, gratiam exhibere, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus ipsum scolasticum diligenter examinare curetis et, si nichil inveneritis eidem obstare de canonicis institutis, nisi quod est infra sacros ordines constitutus, ipsum auctoritate nostra concedatis eidem ecclesie in pastorem, dantes ei 30
 licentiam, ut a quocumque maluerit catholico episcopo, apostolice sedis gratiam et communionem habente, ordines ipsos recipiat, consecrationis munus a venerabili fratre nostro ..¹¹ Maguntino archiepiscopo, metropolitano^b Pragensis ecclesie, recepturus. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse,^c tu, ea^d frater episcope, cum^e eorum altero nichilominus exequaris.^e Datum^f Laterani, 35
 II kalendas maii, pontificatus nostri anno primo.

299. ^{a)} *Superscriptio colore rubro scripta est R. — b)* sequitur ,suo', sed punctis subpositis deletum R. — ^{c)} ,hiis — interesse' tantum compendio ,etc.' indicantur in R. — ^{d)} ,ea' omittitur in R. — ^{e)} ,cum — exequaris' tantum compendio ,etc' indicantur in R. — ^{f)} ,Dat. ut supra' R; supplevi ex ep. 62 registri.

1) *Gebhardo.* — 2) *Budislavus alias Budivoj.* — 3) *a. 1226 iul. 10.* — 4) *Honorius III, † 1227 mart. 18.* — 5) *Vid. Honorii III papae litteras a. 1226 iul. 21 (supra num. 284) datas.* — 6) *Zdislavus.* — 7) *Bernardus.* — 8) *Eppo.* — 9) *Arnoldus.* — 10) *Johannem.* — 11) *Sigifrido II.*

300.

Gregorius IX papa archiepiscopis et episcopis, abbatibus, prioribus et aliis ecclesiarum praelatis, ad quos litterae istae pervenerint, mandat, ut fratres ordinis Praedicatorum bene recipiant ad officium praedicandi et populos suos 5 sedulo admoneant, ut ex ore illorum verbum dei devote suscipiant.

Laterani [1227] maii 10.

Autographum in tabulario monii. Dominicanorum in Olomuc asservatur.

10 *Ripoll, Bullarium ord. fr. Praedicat. I, pag. 19, num. 3 (ex autographo tabularii ordinis Praedic.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 180, num. 175 (frgm.) — Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 721, num. 57 (reg. germ.) — Potthast, Reg. pontif., num. 7896.*

,Quoniam habundavit iniquitas — VI idus maii. — Litterae eiusdem formae verba repetunt, quae in epistula num. 297 conscribenda adhibita est.

301.

15 *Leopoldus VI, dux Austriae et Styriae, fratribus hospitalis sancti Johannis Hierosolymitani confirmat ius patronatus ecclesiarum in Walkenstein et Erdberg (Hrádek), quod cum decimis ad eas spectantibus Otto de Traberg, ministerialis suus, eis tradidit.*

Neustadt 1227 maii 12.

20 *Charta autographi instar manu saec. XV in membrana scripta in tabulario magni prioratus Melitensium Pragae asservatur (A).*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 181, num. 176 (ex apographo quondam Musaei Moravici Brunnae) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 332, num. 716 (reg.) — Delaville Le Roulx, Cartulaire général des Hospitaliers de St. Jean de Jérusalem II, pag. 364, num. 1862.

In nomine Domini amen. Leopoldus, dei gracia dux Austrie et Stirie. Univer-
25 versis presentibus et futuris cupimus esse notum, quod Otto de Traberch, ministerialis noster, de nostre voluntatis assensu, per manum et assensum Heinrici, filii sui, pro remedio anime sue et dominorum suorum omniumque parentum suorum salute iura patronatus et quicquid iuris habuit in ecclesiis Walgerstein Patauiensis et Erdpurga Olomucensis diocesum, libere et absolute tradidit hospitali-
30 et fratribus sancti Johannis iure perpetuo possidenda una cum universis decimis campestribus et domesticis frugum, siliquinis, tritici, ordei, avene, canapi, papaveri, croci, rapparum, lini, lentis, caulium et omnium ex terra germinancium; insuper porcellorum, aucarum, anetarum, gallinarum, ovorum, mellis, agnellorum, vitulorum et omnium domesticorum brutorum. Que omnia, sicut nos de facto a nostris
35 ibidem colonis recepimus, ita de iure divino et canonico tanquam dominus temporalis, qui decimas dei de iure possidere nequit, dictis fratribus plebanis in Walgerstein et Erdpurga tradidimus possidenda, recipienda et in suum usum convertenda. Ut igitur hec donatio, coram nobis in conspectu procerum nostrorum rationabiliter

facta, rata permaneat, presentem litteram, sigillo nostro appendenti roboratam, memoratis fratribus plebanis tradidimus. Actum Noue Civitatis, IIII idus maii, anno incarnationis dominice M^{CCCXXVII}, indictione XV.

Chartae appendet e filis sericis flavis sigillum rotundum (diametros 85 mm) de cera coloris fusci confectum. In sigilli medio eques conspicitur, qui manu dextra hastam cum vexillo, 5 sinistra scutum pro pectore tenet. Circumscrip^{tio}: + LIVPOLDV^S DEI GRATIA //VX STIR. IE. (Sigillum nonnullis filiis abscissis ab autographo genuino resolutum esse et hic iterum appensum esse videtur).

302.

Kojata de Most (Brüx) monasterio Sepulcrariorum in Zderaz, quod cum 10 fratre suo Všebor nomine fundaverat, possessiones suas in Bohemia et Moravia sitas, quas nominatim recenset, donat; hoc excepto, ut Vratislava, uxor sua, villas Tlustovousy et Šestajovice per omnem vitam possideat.

— 1227 iul. 22.

Dobner, Monum. hist. Boem. IV, pag. 259 (Specimen codicis dipl. Mor., num. 56; e tabularii Zderaziensis autographo, quod iam deperditum est) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 181, num. 177, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 332, num. 717, = Schlesinger, Stadtbuch von Brüx, pag. 2, num. 8.

Noverit presencium universitas et posteritas futurorum, quod ego Coiata de Gnevin most, filius Grabisii, considerans carnalem mihi prolem divinitus esse 20 negatam, que mihi in meis bonis succedere posset, volensque Christum^a heredem habere et in bonis meis successorem, qui pro datis sibi reddit centuplum et dat vitam eternam, ecclesie Sderazensi^b ante Pragam, quam ad honorem Christi^c et eius sancti Sepulcri ego et dominus Swebor,^d karissimus frater meus, fundavimus, et in qua sepulturam elegi, do, dono et relinqu^e Gnevin most cum omnibus suis appendiciis et Wrutek cum omnibus attinenciis suis et Jamne cum his, que ad se pertinent, Tlustovsi et Sestoiewice, Lemusi, Lipetim, Copisti cum omnibus eorum iuribus et utilitatibus; ita tamen, quod domina Wratislava, coniunx mea dilecta, Tlustovsi et Sestoiewici possideat temporibus vite sue; post mortem autem eius pertineant ad ecclesiam memoratam. Ut autem donacio mea robur 30 obtineat firmitatis, presens scriptum iussi sigillis predicti domini Sweborii fratris mei, qui eidem ecclesie Sderazensi^e dedit plura sua bona, et meo roborari. Testes horum sunt: Groznata comes de Podebrad,^f Boguslaus, Vnka,^g Wok, Matheus, Castolow, Henricus, Zezema, Milota,^h Stognew, Benes. Actum et datum anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo XXVII, undecimo kalendas augusti. 35

Utrumque sigillum, quod chartae olim appendebat, tempore suo iam avulsum fuisse dicit Dobner l. l. not. e.

302. *a) Cristum^a Dobner. — b) Zderasiensi^b Dob.; correxi auctoritate autographi num. 303 nisus. — c) Cristi^c Dob. — d) ita Dobner; quod procul dubio ,Wsebor^d corrigendum est. — e) Sderasiensi^e Dob. — f) Grosnatha comes de Podibrad^f Dob. — g) Unka^g Dob. — h) Milotha^h Dob.* 40

303.

Kojata, filius Hrabišae, bonis suis in Bohemia et Moravia sitis, quorum nomina adferuntur, ecclesiam Pragensem et monasteria in Zderaz, Opatovice, Strahov et Sedlec atque cognatos suos, quos nominatim indicat, heredes testamento instituit.

1227 —.

Autographum in membrana scriptum in bibliotheca c. r. universitatis Pragensis assertatur (A). — Apographum saec. XVIII exeuntis exstat in tabulario regni Bohemiae (B).

10 *Dobner, Monum. hist. Boem. IV, pag. 257, num. 55 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 182, num. 178. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 332, num. 718 — Schlesinger, Stadtbuch von Brüx, pag. 3, num. 9.*

15 *Autographum manu quadam ignota exaratum est. Charta repetit nonnulla verba chartae, quae 1227 iul. 22 data est (v. num. 302). — In temporis nota dies quidem non adfertur, sed chartam eodem fere tempore atque num. 302 datam esse verisimile est, quod hic iūdem nobiles testes adferuntur. Ante diem 19 decembris data sit necesse est, quod in ea Johannes electus Pragensis episcopus nominatur.*

Notum sit omnibus, quod ego Coiata, filius Grabisse, cum filios non habeam, Christum heredem faciens, in testamento relinquo ecclesie Praagensi Krriti preter unam curiam, quae subiacet ecclie^a sancti Georgii in Tiz. Sepulchro Christi, 20 Sderazensi videlicet ecclie^a relinquo Gnevin most cum omnibus appendiciis suis et Wrutek cum omnibus attinenciis suis^b et Jamni cum omnibus, que ad se pertinent; in Morauiia Bvdiccowici, Kojetici, Jurinouici, Tlustovsi, Lemusi, Sestoiowici, Ostrasan, ita dumtaxat, ut domina Wratslavva, uxor mea, regat et possideat omnibus diebus vite sue. Ecclesie sancti Laurentii Opatowic villam Matarow; ad Gnevvin most none septimane totum, 25 totum ius fori nec non et tabernarum^c usus secundum numerum quantitatem none taberne census reddatur. Ecclesie Stragowiensi villam Coberici. Ecclesie Sedlecensi Sesemici, Krastno, Prelozi, Zmine. Sororinis meis duabus Ewfemie et Swatohne in Morauiia Drunowici et Ratsici. Sororino nostro Benes villam Cladorub, Kocasice, Domaslaw. Hermanno servienti Zadub.^d Marsoni Krasicow, Mirkow. Miquarto 30 Cocotow. Blasio Polsice. Wogslao et Boguslao Bezdruzice. Pribislao et Wladorio Podgore. Bodiwog Tizu. Jarosowi Jabloni. Miloslao Welebudici. Detrico Slatinicci. Item Miquarto Nenkowici. Predborio Nascalsce. Blasio clienti Nauisocei, Klimete Scrrihlebee. Zezeme et Milote fratri eius Hocen, Wizrece, ita ut diviso nemore cum Sepulchrariis faciant sibi novalia. Nacasso Nalgote et nemus Nalubhaue. 35 Johanni Vmostka. Osłowi Wlocoti, Olesna. Voyslao Vgerci. Conrado Goreni, Naprerowe. Et quia omnium habere memoriam pocius est divinitatis quam humanitatis, ut ultime voluntatis mē disposicio perpetuum robur obtineat firmitatis, testamentum meum feci in scriptis redigi, faciens illud mei sigilli munimine

303. a) ,ecclie' A. — b) titulus supra ,ff' scribæ incuria omissus est A. — c) ,tabe'na; A. — 40 d) ,d' ex ,b' eodem atramento correctum est A.

roborari. Dominum eciam electum Pragensem¹ rogavi, ut suum appenderet sigillum. Testes autem, qui rogati a me in disposizione huius facti fuerunt, sunt isti: dominus Martinus prepositus Sacensis, Clemens archidiaconus Bolezlawensis, dominus Berhardus^e subdiaconus curie Romane, Pragenses canonici; Conradus abbas de Opatowic,^f abbas de ssek,^g abbas de Milewsk, abbas de Sedlec, Groznata 5 comes de Podebrad, Boguslaus,^h Vnka, Wok, Matheus, Castolow, Henricus, Zezema, Milota, Stognew, Benes, Nicolaus archidiaconus, Vogslaus canonici Pragenses. Anno dominice incarnationis millesimo C^oC^oX^oVIIⁱ facta sunt hec et confirmata hora nona.^k

Autographo appendent e scidulis membranae duo sigilla e cera naturali confecta: 1) Sigillum 10 formae rotundae (diametros 65 mm), cuius imaginem minus accuratam dedit Dobner, Monum. IV, tab. III, num. 55. In cuius sigilli medio depingitur episcopus in solio sedens, qui manu dextra ad benedicendum elevata, sinistra librum tenet. Circumscrip^tio: + SIGILL IOH^IIS DI GRA SC^E P...EN ECCLIE ONISTRI (!). — 2) Sigillum formae rotundae (diametros 40 mm), in cuius medio duo rastra hortensia decussatim posita conspi- 15 ciuntur. Circumscrip^tio: + SIGILLVO^r C/////ATA. Imaginem dedit Dobner ibid. tab. I, num. 55.

304.

Johannes II, episcopus Pragensis, Vojslavae, ecclesiae Chotěšovensis fundatrici, villam Hošice et partem villaे Lešina vendit idemque testatur ecclesiae 20 Pragensi pro terra, in qua ecclesia Chotěšovensis sita est, quandam vineam datam fuisse.

— 1227 [dec. ex.]

Apographum saec. XVII praebet Bandhauer, Annales monii. Chotěšovensis, cod. ms. bibl. c. r. univ. Pragensis XV. B. 4 signatus, pag. 344 (B).

25

Emler, Reg. Boh. IV, pag. 712, num. 1775.

Johannem II anno 1227 dec. 19 demum consecratum esse Ann. Erphord. frm. Praedic. (ap. Holder-Egger, Mon. Erphesfurt., pag. 81) his verbis referunt: „A. dni. MCCXXVII, XV kal. ianuarii [dec. 18] Erphordie tripartitos celebraverunt ordines hii episcopi: [Sigifridus II] Moguntinus ad s. Petrum, [Fridericus II] Halverstatensis ad s. Mariam, [Albertus] Livoniensis 30 ad capellam s. Marie Magdalene in claustro sancti Petri; qui sequenti dominica [dec. 19] pariter [Johannem II] Pragensem electum <in ecclesia sancti Petri addit Cron. s. Petri Erford. ibd. pag. 228> in episcopum consecraverunt.“ (Eandem diem consecrationis commemorat etiam Pulkava ap. Emler, Fontes rer. Boh. V, pag. 134). Ex quo intelligitur litteras estas non ante anni 1227 finem confectas esse.

35

303. *e) ita (loco Bernhardus) A. — f) ,Opatow^r A. — g) ita (loco Ossek) A. — h) litterae ,Bo^r iam paene evanuerunt A. — i) litterae ,C^oC^oX^o difficillime agnosci possunt A. — k) vocis huius litterae iam paene evanuerunt; Dobner et post eum reliqui minus iuste ,prima legunt.*

1) *Johannem II.*

Notum sit omnibus tam presentibus^a quam futuris, quod nos Johannes,^b divina miseratione sancte Pragensis ecclesie episcopus, de consilio canonicorum Pragensium domine Woislave, fundatrici Chotessouensis ecclesie, vendidimus villam, que dicitur Hochici, pro LX marcis argenti. Vendidimus etiam eidem domine partem ville, que dicitur Lessina, pro XXX marcis argenti. Et hanc summam pecunie convertimus pro pretio circuitus, qui dicitur Pribram; quem circuitum predecessor noster sancte memorie Andreas, Pragensis episcopus, emerat pro CCC marcis argenti. Preterea noverint universi, quod cum^c de terra, in qua sita est ecclesia Chotessouensis, coram nobis, videlicet Johanne,^d sancte Pragensis ecclesie episcopo, a quibusdam rusticis nomine Pragensis ecclesie questio moveretur, predicta domina Woislava per legittimas probationes coram nobis ostendit, quod quedam vinea,^e que nomine dicitur Semirma, pro predicta terra Pragensi episcopo et ecclesie sue in concambium data fuit. Et quod predicta vera sint, nos scilicet Pragensis episcopus testimonium perhibemus. Ut autem hec pagina^f 15 robur obtineat perpetue^g firmitatis, eam nostro et capituli Pragensis sigillis fecimus communiri. MCCXXVII.^h

305.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Petro, rectori provinciae Bitovensis, ut circuitum Lovětin monasterio in Louka vendere possit, licentiam permittit.

20

Pragae 1227 [dec. ex.]

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A). Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 183, num. 179 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 333, num. 719 (frgm.).

25 *Autographum manu scribæ, quem nota ,Otakarus 31' signamus, exaratum est. — Diplomatibus num. 278, 238, 199 et 324 collatis, adducor, ut etiam diplomatis nostri verba ab Hermanno notario regio conscripta esse credam. — Diploma post diem 19 decembris datum esse, ex eo cognosci potest, quod inter testes Johannes episcopus Pragensis adfertur.*

¶ In nomine ¶ sancte et individue trinitatis amen. Ottacarus, qui et Premizl, dei gracia Boemorum^a rex. Volentes immo firmiter precepientes ea, que a nobis 30 et ad honorem nostrum provide disponuntur, rata haberet et firma atque ab omnibus inviolabiliter observari, nec debere processu temporis per quemquam hominum immutari, notum facimus universis tam presentibus quam futuris, quod cum fidelis noster minister Petrus, rector provincie Betoluensis, civitatem in Jamnic cepisset edificare muro forti, nec haberet sumtus^b sufficienes ad ipsam perfic-

35 304. a) ,praesentibus' et similiter etiam infra ,ae' pro ,e' simplici B. — b) ,Joannes' B. — c) ,cum' om. B. — d) ,Joanne' B. — e) ,quandam vineam' B. — f) ,pagina' deest B; supplevi. — g) ,perpetuo' B. — h) ,1227' B. Ante anni numerum quaedam ab apographi scriptore procul dubio omissa sunt.

305. a) ,Boenī' A. — b) ita A.

ciendam, nos ei dedimus liberam licenciam circuitum quendam nomine Louetin, quem a nobis suo fideli servicio promeruerat, domino Floriano, abbatii de Luca, et toti conventui venumdandi, ita quod idem dominus abbas et sui successores in aquis, que ibidem fluunt, Ihlaua scilicet et Crupi, ubicunque velit, possit, ad quemcunque locum eedem aque deriventur, piscinas et molendina licite collocare, 5 omnium fluminum ibidem labencium ripas hereditario iure possidendo. Hanc etiam eidem abbati et suis successoribus^b de nostra gracia in eodem circuitu dedimus libertatem, ut quicunque fur inter suos homines, quos in ipso eodem circuitu collocaverit, fuerit deprehensus, collum domino terre et suis beneficiariis assignet, bona vero furis^c claustro integre et sine cavillatione aliqua statuimus 10 assignari. Et ut hec omnia rata et stabilia perpetuo perseverent, nec per quemquam hominum in posterum immutentur, presens privilegium sibi et suis successoribus pro testimonio fecimus exhiberi. Actum Prague, anno incarnationis dominice millesimo CCXXVII, indictione XV.

Testes: Johannes episcopus Pragensis, Hermannus prepositus Lutomiricensis, 15 Vipertus prepositus Znoymensis, Zauise iudex curie regis Boemie, Albertus subpincerna, Albertus subcamerarius, Henricus et Vitco filii Uitkonis, Woc filius Borute, Zuest, Wirs purgravius et Bohuse castellanus de Znoym, Radozlaw magister venatorum, Bartus iudex de Betov.

Autographo appendet e filis sericis rubris sigillum Otakari regis de cera naturali con- 20 fectum, idem atque in diplomate num. 264.

306.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, capellae sancti Venceslai Pragae posses-
siones confirmat easque ab saecularis iudicii vexatione et pecuniaria in cameram
regiam solutione liberat. — 1227 —. 25

*Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropol. Pragensis asserva-
tur (A). — Diplomatici verba descripta sunt etiam in confirmatione Venceslai II regis
Boh. dd. Pragae 1284 nov. 19, quae totidem verbis transcripta est in confirmatione
Karoli IV data Pragae 1347 sept. 25, cuius autographum in eodem tabulario asser- 30
vatur (C).*

*Pelzel, Kaiser Karl IV, Urkb. tom. I, pag. 52, num. 47 (ex C). — Erben, Reg. Boh. I, pag.
334, num. 721 (frgm. ex A).*

*Autographum scripsit scriba, quem signo ,Otakarus 32^c notamus; cuius manus iam in
nullo Otakari regis diplomate autographo deprehenditur. (Scribam e clericorum ecclesiae 35
Pragensis numero fuisse mihi quidem verisimile esse videtur). Quamvis igitur diploma
re et veritate autographum genuinum esse necessarie demonstrari non possit, tamen de
fide eius dubitandum non esse puto.*

Notum esse volumus omnibus nostro sub tempore viventibus et post nos
in evum victuris, quod nos, Premisl videlicet, dei gratia rex Boemorum, atten- 40

305. ^{c)} is' in loco raso eodem atramento scriptum A.

dentes honestam et sanctam predecessorum nostrorum donationem ad capellam sancti Wencezai martyris pertinentem, de qua custos eiusdem capelle in huius vite necessariis valeat iugiter sustentari, tam rationabiliter ordinatam approbamus et auctoritate regalis excellentie, ne umquam ab aliquo diminuatur vel immutetur, eam confirmamus et ab omni secularis iudicii vexatione seu pecuniaria in cameram nostram solutione et a tota cuiuslibet potestatis exactione liberam in perpetuum eandem esse statuimus, quatenus minister capelle iam nominate omnium bonorum ad eam pertinentium possessor et sacri ordinis presbiteratus professor beato martyri, tocius regni nostri patrono, secure possit deservire ac pro nostra salute omniumque predecessorum nostrorum animarum redemptione, domino deo laudum^a et orationum hostias sine quovis impedimento valeat immolare. Verum si quis hoc deo placitum nostri statuti factum vexare, attenuare sive immutare attemptaverit, in vita sua et post mortem predicti martyris non effugiat indignationem ac in ultima districti iudicii die tremenda lacrimosam cum omnibus reprobis incurrat maledictionem, qua dicetur: ,Ite maledicti in ignem eternum, qui paratus diabolo et angelis eius.¹ Ut autem laudabilis hec predecessorum nostrorum donatio ac nostra eiusdem donationis confirmatio nullum finem inventiat, sed firma et stabilis perseveret in secula seculorum, eam appensione sigilli nostri roboramus.^b Bona quoque ad sepulchrum beati martyris iam dicti per nostros antecessores vel per nobiles regni nostri collata, ne per oblivionem deperant aut per violentam aliquorum invasionem inminuantur, presenti page precepimus inscribenda: In villa, que dicitur Sedlech,^c II animatores cum suis possessionibus. In Neradich^d III animatores cum possessionibus, qui tenentur reddere presbytero, capelle superius memorate ministro, pisces feria ⁱⁱⁱⁱ et feria ^{vi} 25 singulis per circulum annorum septimanis. In villa Bichos^e curia cum possessione et dote ad aratrum pertinente et ⁱⁱⁱ hospitibus et orto. In villa Rugen^f curia cum possessione et dote ad aratrum sufficiente. In villa Omeclas^g XVIII iugera cum ortis ad hec pertinentibus. In villa Gozchas^h III hospites cum sufficienti possessione. Prata etiam et silve cum collibus ad villas modo nominatas 30 sunt pertinentia. Acta vero sunt hec anno dominice incarnationis millesimo CCXXVII.

Sigillum, quod e filis sericis fusti coloris appendebat, iam avulsum et deperditum est.

306. *a) ex laudem' corr. A. — b) Quae subsequuntur, eadem quidem manu, sed alio atramento scripta sunt A. — c) que d(icitu)r Sedlech' alio, ut videtur, atramento in spatio, quod vacuum relictum erat, eadem manus addidit A. — d) Neradich' in spatio, quod vacuum relictum erat, eadem manus scripsit. A. — e) Bichos' in spatio, quod vacuum relictum erat, eadem manus addidit A. — f) Rugen' eadem manu in spatio prius vacuo relicto scriptum est; super hanc vocem duae lineae (//) positae sunt. — g) Omeclas' in spatio vacuo relicto eadem manus addidit A. — h) Gozchas' eadem manu in spatio, quod vacuum relictum erat, scriptum est; super quam vocem duae lineae // additae sunt. A.*

1) Matth. XXV, 41.

307.

Johannes sancti Georgii Naumburgensis et Bruningus de Buchau abbates, iudices a sede apostolica delegati, litem, quae inter Laurentium episcopum Vratislaviensem et Henricum I, ducem Silesiae, de decimis erat, diiudicant praesente et consentiente inter alios ,Radzlauo, archidiacono Olomucensi.⁵

[*Vratislaviae*] 1227 —.

Stenzel, Urkunden z. Gesch. d. Bisthums Breslau, pag. 1, num. 1. — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch., num. 315.

308.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Brunoni II, episcopo Misnensi, bona 10 quaedam beneficiaria iniuste ablata restituit eique ut decimas per terram Budisinensem exigat, concedit. [ante 1228 —]

Autographum in membrana scriptum in regio tabulario Dresdensi asservatur (A).

Köhler, Cod. dipl. Lusatiae super. I (ed. 2), pag. 41, num. 23 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 329, 15 num. 710 (fragm.) — Gersdorf, Urkundenb. d. Hochstifts Meissen (Cod. dipl. Saxon. reg., Zweiter Hauptth.) I, pag. 94, num. 101 (omnes ad a. cc. 1226).

Autographum scripsit scriba, quem nota ,Otakarus 34' signamus; cuius litterae eandem formam atque scriptura codicum habent. — Litteras notis temporis omnino carentes priores editores nullo adducto arguento anno fere 1226 datas esse putabant, cum hoc 20 solum pro certo affirmari possit ipsas ante Brunonis episcopi resignacionem a. 1228 factam confectas esse.

Domino ac patri reverendo in Christo B.¹, dei gracia venerabili Misnensis ecclesie episcopo, O.², dei gracia|| Boemorum rex, cum affectu sincere dilectionis obsequium. Cum constet nobis, quod|| bona Goltbahc, Uikerisdorf, Gisel- 25 bregtisdorf et alia, que ministerialis vester,|| Heinricus videlicet de Godoue, de manu vestra tenuit, contra iusticiam vobis alienata^a sint, ipsa bona cum suis attinentibus vobis gratanter remittimus. Gratum eciam habemus, ut per terram Budeshyn in decimis novalium vobis respondeatur. Preterea volumus, ut decimam mellis nostri, sicut ex antiquo predecessores vestri perceperunt, ut et vos eas 30 similiter percipiatis.

Sigillum, quod e scidula membranae appendebat, avulsum et deperditum est.

309.

Přemysl Otakarus I et Venceslaus I, reges Bohemiae, attestantur reges Bohemiae ab archiepiscopis Maguntinis consecrari et coronari debere. 35

[*Pragae 1228 [febr. in.]*

308. a) ita A.

1) *Brunoni II (1209—1228). — 2) Otakarus.*

Apographum saec. XIII exstat in chartulario eccl. Maguntinae „Mainzer Buch verschied. Inhalts No 17“, quod in tabulario regio in Würzburg asservatur, fol. 85^v (B). — Aliud apographum saec. XVI ex. praebet cod. ms. bibliothecae Pommersfeldensis num. 2875, fol. 126^v.

- 5 *Goldast, De regni Boh. iuribus ac privilegiis* (1627), Append. docum. pag. 26; (ed. Schminckii 1719, pag. 34, num. 16) = *Balbín, Misc. hist. Boem., dec. I lib. VIII, pag. 10, num. 11*, = *Lucae Uhralter Graffen Saal, pag. 233* = *Lünig, Teutsch. Reichsarchiv, tom. VII, pars spec. cont. 1, forts. II, abth. III, pag. 3* = *Gudenus, Cod. dipl. Magunt. I, pag. 500, num. 193* = *Boczek Cod. dipl. Mor. II, pag. 186, num. 181* = *Erben, Reg. Boh. I, pag. 337, num. 724* = *Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 721, num. 58* — *Böhmer-Will, Reg. archiep. Magunt. II, pag. 199 num. 560* — *Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 11007*.
- 10 *In temporis nota dies quidem non adfertur, sed diploma circiter diem 6 februarii, cum Sigifridus archiepiscopus Maguntinus Venceslaum regem consecraret* (v. *Fontes rer. Boh. II, pag. 284*), *datum esse nemo non videt*.

- 15 In ^a nomine Domini amen. Odacharus et Wenezlaus,^b Boemorum reges incliti, universis Christi fidelibus presens scriptum intuentibus salutem in perpetuum. Confitemur et publice protestamur, quod tam nos quam omnes successores nostri consecrationem regalem et diadematis impositionem de sacrosancte Magantine sedis archiepiscopo, terre nostre metropolitano, in perpetuum tenemur recipere. Si vero idem archiepiscopus requisitus se pro motu animi sui subtraherit, alteri episcopo, quem nos vel successores nostri postulaverint, vicem suam ad id exequendum committet. Ut autem hoc ratum et involatum permaneat, hanc paginam de consensu venerabilium et dilectorum Pragensis et Olomuncensis^c episcoporum et supanorum nostrorum appensione sigillorum nostrorum 25 roboravimus. Data Prage, anno dominice incarnationis M^{CCCXXVIII}, indicione I.^d

310.

- Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, una cum Venceslao, filio suo in regem consecrato, monasterio Teplensi villam Kramolin pro bonis quibusdam eidem 30 ablatis donat. *In Strahov 1228 [febr. in.]*

Autographum in membrana nunc iam passim laesa scriptum in tabulario monasterii Teplensis asservatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 186, num. 182. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 338, num. 726 (fragm.).

- 35 *Autographum scripsit scriba, quem nota ,Otakarus 33^t signamus.*

O., dei gratia Boemorum rex, una cum suo primogenito Venceslao, in regem eiusdem terre tunc temporis consecrato, tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in omnium salvatore. Quoniam nostre ac universorum sortes mortalium sunt in manu dei et quid nobis crastina dies pariat,

- 40 **309.** a) *Praemittitur inscriptio: ,Privilegium regum Boemorum super ordinatione ipsorum‘ B.*
b) *ita B. — c) ,Olmunceñ‘ B. — d) indictionis numerus omissus est in B.*

ignoramus, cum vita hominum ac memoria labantur cum tempore labente et sicut aque cito defluant, nos animarum nostrarum saluti providere cupientes, universis presentem lecturis paginam notum esse volumus ac declaramus, quod nos O., dei gratia rex Boemorum, cum filio nostro W., tunc temporis in regem consecrato,¹ ad monitionem venerabilis patris nostri S.² Maguntini archiepiscopi, ac dominorum et patrum nostrorum Johannis et Roberti, Pragensis et Olomoucensis episcoporum, pia liberalitate ecclesie Teplensi villam, que dicitur Cramolim, contulimus in perpetuum possidendam pro bonis quibusdam, que eidem ecclesie abstulimus tam in ipsa villa Lutvmeric quam circa villam eandem. Et ne de donatione nostra de cetero dubitetur a quoquam, presentem litteram sigillorum nostrorum caractere duximus roborandam. Acta sunt hec anno dominice incarnationis M^{CCCXXVIII} in Stragov coram venerabili patre nostro Maguntino archiepiscopo et dominis Pragen[s]i et Olomoucensi episcopis ac aliis pl[u]ribus testibus, quorum nomina sunt hec: Arnoldus prepositus Wissegradensis, Herimannus pr[deposit]us Lutomericensis, Albertus abbas Placensis, Johannes archidiaconus Curimensis, Zdisselaus canonicus Olomoucensis,^a Boruta, Zsuest et frater eius Sibodo, Brezislaus et duo filii eius Brezislaus et Zchirninus, Heinricvs et Withko filii Withkonis, Zsuatozlaus, Wocko de Morauia, Albertus subcamerarius, Beneda de Zuessem, Zstresemirvs filius Johannis, Cuno de Cunowe.^b Ego Sifridvs, Maguntinus archiepiscopus, facto prescripto interfui et sigillum meum apponens 20 robورavi. Egò Robertvs, Olomoucensis^a episcopus, huic facto interfui et sigillum meum apposui. Ego Johannes, Pragen[s]is episcopus, affui et sigillum meum apposui.

Autographo appendebant e scidulis membranae quinque sigilla, quae iam omnia avulsa et deperdita sunt.

25

311.

Sigifridus II, archiepiscopus Maguntinus, Otakarum et Venceslaum, reges Bohemiae, limitum inter terras Budíšn et Záhvordí, de quibus eis cum Brunone II, episcopo Misnense, controversia erat, distinctionem se rogante publice comprobasse testatur.

Pragae 1228 febr. 9.

30

Autographum in membrana scriptum in tabulario regio Dresdensi asservatur (A).

Köhler, Cod. dipl. Lusat. super. I, pag. 29; (ed. 2), pag. 41, num. 24 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 339, num. 727. — Gersdorf, Urkundenb. d. Hochstifts Meissen (Cod. dipl. Saxoniae, Zweiter Haupth.) tom. I, pag. 41, num. 106.

35

310. ^{a)} Olom⁸ A. — ^{b)} Quae subsequuntur manu eiusdem scribae et eodem atramento atque praecedens autographi pars scripta sunt.

1) In Dominica, qua cantatur ,Esto mihi = 6. febr. 1228. — 2) Sigifridi II.

Sifridus, dei gratia sancte Maguntine sedis archiepiscopus. Notum esse volumus universis paginam hanc visuris, quod cum honorabilis frater dominus Bruno, Misnensis episcopus, sicut ipso audivimus referente, a principibus honestis, domino Otacaro et filio eius Wencezla, Boemorum regibus, super limitibus 5 possessionum, de quibus inter ipsos questio movebatur, quandoque obtinuerit distinctores,¹ qui recepto a partibus mandato, secundum fidem datam et prestitum sacramentum ordinabiliter distinxerunt quicquid in territoriis Budesin et Sagost dubii fuerat inter eos, quia reges idem de consilio perversorum distinctionem ipsam diu tenuerant in suspenso, nos ad preces eiusdem episcopi a regibus 10 memoratis per nostrum obtinuimus interventum, quod de bona voluntate in nostra presentia publice sunt confessi, quod distinctionem ipsam habere velint omnibus modis ratam. Absolverunt etiam fideiussores ipsius episcopi, quos de- 20 derat pro ducentis marcis ad manus regis iuvenis prenotati. Unde quia quod vidimus et audivimus hoc testamur, predictum dominum episcopum presentis 15 scripti et sigilli nostri testimonio communimus. Actum Prage, V idus februarii, anno gratie MCCCCXXVIII, pontificatus nostri XXVI.

E scidula membranae, quae inferiori autographi parti excissa est, appendet sigillum formae fere rotundae (diametros 80 mm) de cera naturali confectum. In sigilli medio de- pingitur figura episcopi, qui infula capiti imposita in solio sedet et manu sinistra librum, dextra vero pedum tenet. Circumscrip^{tio}: + SIFRIDVS · DI · GRA S//E OLAGVNTINE · SEDIS · ARChIEPS.

312.

Venceslaus, iunior rex Bohemiae, finium inter terras Budišin et Záhvozdi constitutionem, quae per nobiles quosdam ab Otakaro rege ad hoc destinatos 25 facta est, comprobatur.

[Pragae 1228 febr. in.]

Diploma iam deperditum est, sed verba eius accurate repetit forma I diplomatis Venceslavi I regis, quod datum est in Lapide regis a. 1241 maii 7 (v. Erben, Reg. Boh. I, pag. 482, num. 1030; Gersdorf, Urkbb. d. Hochst. Meissen (Cod. dipl. Sax. regiae, Zweiter Hauptth.) tom. I, pag. 109).

Ad controversiam de terrarum Budišin et Záhvozdi terminis, spectat etiam episcopi cuiusdam Misnensis „littera petitoria“ ad reginam Bohemiae missa, quae exstat in Saxonica summa prosarum dictaminis XI, num. 88 (ap. Rockinger, Briefsteller u. Formelbücher, in Quellen u. Erörterungen zur bayerischen u. deutschen Gesch. IX, pag. 332 sq.); quae quidem littera non est nisi dictamen confictum.

313.

Robertus, episcopus Olomucensis, causam, quae inter abbatem monasterii in Louka et Martinum, plebanum ecclesiae in Rohatec, de decimis et quibusdam iuribus parochialibus erat, diiudicat.

In Modřice 1228 febr. 24.

311. 1) Nomina eorum in diplomate Venceslai I, regis Bohemiae, quod datum est a. 1241 maii 7, adferuntur (v. Erben, Reg. Boh. I, pag. 482, num. 1030).

Autographum in membrana scriptum in tabulario terraे Moraviae Brunnensi asservatur (A). — Apographum exstat in Matrica Lucensi, ms. saec. XV eiusdem tabularii, pag. 51, num. 26.

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 187 num. 183 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 339, num. 728 (exc.).

Autographum manu scribæ, quem nota ,Robertus 9° signamus, exaratum est.

5

Notum esse volumus universis, quod nos Robertus, dei gratia Olomucensis episcopus, Martinum plebanum de Rohother pro causa, que vertebatur inter ipsum et dilectum filium nostrum abbatem de Lucha super decimis et quibusdam iuribus parochialibus, in villis videlicet Jazouic, Zlubiz, Mazouiz, Branzodiz, frequenter ad presentiam nostram citavimus, qui aliquando comparens coram nobis lite abiit contestata super decimis et iuribus memoratis. Iterato itaque peremptorie eidem Martino precepimus, ut veniret per se vel per responsalem idoneum dicto abbati responsurus. Ipse autem nec per se venit, nec procuratorem pro se misit. Ideoque ipsum reputantes contumacem, parcentes laboribus et expensis dicti abbatis, possessionem rerum petitarum abbati de Lucha nomine ipsius ecclesie^a sue^b adiudicamus et ipsum in possessionem mittimus, prohibentes sub pena excommunicationis, ne quis eundem super predictis audeat molestare. Precipimus etiam dicto M. plebano, ut fruges, quas in principio litis de consensu utriusque partis usque ad finem cause posuimus in sequestro, infra unius mensis spaciū abbati restituat et assignet. Quod si facere contempserit, ex tunc excommunicationis sententie sit subiectus. Condemnamus etiam dictum M. abbati in expensis, quas occasione huius litis se fecisse probaverit idem abbas. Quod autem sententiam^c damus pro abbate, nos movet, quia ecclesia de Rohather non est limitata et monasterium de Lucha decimas et alia iura ex ipsius fundationis exordio possedit diuicius et percepit. Data in Modrice, anno gratie MCCCCXXVIII, quinta feria post Reminiscere, in festo beati Mathie apostoli,¹ pontificatus nostri anno XXVII.

Sigillum, quod autographo appendebat, cum membranae parte avulsum et iam deperditum est.

30

314.

Gregorius IX papa præposito et decano de Klosterneuburg mandat, cogant Robertum, episcopum Olomucensem, eiusque capitulum, ut Johanni clero, filio Jacobi de Arloco, fructus præbendæ, quae ei quondam a Conrado, episcopo Portuensi, legato apostolico, concessa erat, atque pensionem anni præteriti et præsentis exsolvant.

Romae [1228] apr. 3.

313. a) ,ecclesiæ in loco raso eadem manu scr. A. — b) ,sue' eodem atramento superscr. A. — c) sequitur ,tulimus', sed cancellatum A.

1) Dies perperam designatur; nam feria quinta post Reminiscere [= febr. 24] anno 1228 dies bissexturn erat, quapropter s. Mathiae festum die proxima (febr. 25) agebatur.

Apographum saec. XIII exeuntis exstat in Chartulario II, quod in tabulario monasterii Klosterneuburg asservatur, fol. 29^r—29^v (B).

Fischer, Merkw. Schicksale des St. Klosterneuburg II, pag. 184, num. 38 — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 188, num. 184, — Erben, Reg. Boh. I, pag. 340, num. 729 (fragm.) — 5 Potthast, Reg. pontif., num. 8163.

[G]regorius^a episcopus servus servorum dei, dilectis filiis . .¹ preposito et decano Niumburgensi salutem et apostolicam benedictionem. Dilectus filius Johannes clericus, natus nobilis viri Jacobi de Arloco civis Romani,^b nobis exposuit, quod bone memorie C.² Portuensis episcopus, tunc in partibus illis 10 apostolice sedis legatus, prebendam sibi in ecclesia Olomucensi^c concessit, quam nos eidem clero postmodum duximus confirmandam, ac venerabilis frater noster episcopus Olomucensis annuam pensionem trium marcarum in supplementum^d dicte prebende propter tenuitatem ipsius eidem clero ad preces dicti legati concessit; et licet pensionem eandem sibi promiserit liberaliter se 15 annis singulis solutum, de ipsa tamen nichil fuit ei per biennium persolutum. Unde eidem episcopo et capitulo nostris damus litteris in mandatis,³ ut exhibeant eidem clero tam prebende predice fructus, quam pensionem anni preteriti et presentis ac deinceps procuratori eius suo nomine de prebenda et pensione predictis respondere procurent. Quocirca dilectioni vestre per apostolica scripta 20 precipiendo mandamus, quatenus, si dicti episcopus et capitulum mandatum nostrum neglexerint adimplere, vos eos ad id auctoritate nostra, sublato appellationis impedimento cogatis. Ceterum sciatis, quod . .⁴ abbatem sancte Crucis, Cisterciensis ordinis, Patauiensis dyocesis, per litteras nostras rogavimus, ut predicta illius nomine recipiat annuatim et fideliter transmittat eidem. Datum 25 Rome apud sanctum Petrum, III nonas aprilis, pontificatus nostri anno secundo.

315.

(DUBIAE FIDEI).

Henricus I, dux Silesiae, monasterio in Leubus decimas de villa Seichau donat. — Inter testes: ,Zobezlaus et Bolezlaus duces Boemie.^e

Büsching, Leubusser Urkk., pag. 103, num. 40 — Knoblich, Gesch. von Lahn, pag. 237, not. 1. — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I, num. 332.

314. a) ad litteram ,G‘ (colore) inscribendam spatium vacuum relictum est in B. — b) ,Rom‘ B. — c) secundum ,o‘ ex ,u‘ corr. B. — d) ,suplementum‘ B.

35 1) Conrado (1226 — cc. 1250). — 2) Conradus, qui a. 1225 mense iunio legati apostolici munere in Bohemia fungebatur; obiit anno 1227. — 3) Litterae haec, quae procul dubio eadem die datae et iisdem fere verbis atque epistula nostra conjectae erant, deperditae sunt. — 4) Wernherum.

Quae fides chartae tribuenda sit, in medio restat. Scripturae enim formae temporis convenientes esse videntur, sed ducis titulus (Heinr., dei et beati Johannis gracia dux Silesie) suspicione non caret; accedit, quod vir doct. Grotfend sigillum ducis falsum esse iudicat (v. Grünhagen I. l.) — „Zobezlawus et frater eius Bolezlawus nepotes“ Henrici I. ducis Silesiae, adferuntur iam in charta, quam a. 1224 iul. 17 monasterium in Leibus ab eodem 5 duce accepisse fertur (v. Büsching, pag. 87, num. 36). Quae quidem charta non ante a. 1228 confecta esse potest, quod in ea Naceslaus archidiaconus Wratislaviensis testis adfertur; vid. Grünhagen, Reg. I, pag. 160, num. 310^b.

316.

Soběslavus, dux Bohemiae, testimonio confirmat Přibislavum militem suum 10 tres villas in provincia Kouřimensi sitas monasterio Leibus in Silesia contulisse.

Röchlitz(?) 1228 maii 11.

Autographum in membrana scriptum in reg. tabulario provinciali Silesiaco Wratislawiae asservatur (A).

Büsching, Leubusser Urkk., pag. 105, num. 41 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 340, num. 730, = 15 H. Kohn, Die böhmischen Theobalde, in: Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen VI, pag. 217, not. 5. — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I, num. 334.

In nomine domini nostri Jesu Christi amen. Oblivioni traduntur facta mortalium, nisi firmis litterarum apicibus posteris relinquantur. Inde est, quod nos Zobezlaus, dei gracia dux Boemie, notificamus tam presentibus quam futuris, 20 quod bone memorie Pribizlaus, miles noster, viam universe carnis ingrediens, de scire meo et voluntate bona domui Lubensi in terra Zlesie, ubi sepulturam elegit, pro remedio anime sue et fratris sui Wrasconis pia liberalitate tres hereditates suas contulit, videlicet Radlizc, Cruzci, Prestawilci in provincia Curimensi sitas, ita inquiens, quod nulli cognatorum seu amicorum suorum memoratas cuperet 25 hereditates in tantum, sicut filio dei et eius genitrici, nec aliquem vellet relinquere de suo patrimonio heredem preter beatam virginem et eius filium, qui pro ipso mori dignatus est. Ne autem ulli hominum factum tam celebre in dubium vertatur, sigilli nostri appensione et testium subscriptione presentem cartam duximus roborandam. Actum in Rognizc, anno gracie M̄CCXXVIII, V idus 30 maii, istis presentibus: Dionisio, Jatōzlao,^a Znancone, Petro, Zezema, Wladone, Stresimiro, Rosnata, Martino, Cozsa militibus, Stephano, Marco fratre Cozse, Marco, Tiderico sacerdotibus et Godonione.

Autographo appendet e filis linteis albis sigillum rotundum (diametros fere 65 mm) de cera fusci coloris confectum, in cuius medio depingitur leo erectus, qui dorso cum 35 media aquila coniunctus est. Circumscriptionis partim deflectae haec tantum litterae supersunt: + SIGIL ZOB|||||WI|||||BOEM|||||.

316. a) ita A (loco ,Jarozlao').

317.

- (I). *Gregorius IX papa Constantiam, reginam Bohemiae, hortatur, ut in sedis apostolicae devotione fideliter perseveret.*
- (II). *Iisdem fere verbis ad Otakarum, regem Bohemiae, scribit.*
- 5 (III). *Eodem fere modo ad Andream II, regem Hungariae, scribit.*

Assisii [1228] iun. [1—10].

Apographum saec. XIII in. exstat in registro epist. Gregorii IX papae, quod in bibliotheca civitatis Perusinae [cod. n° 302] asservatur, fol. 11v—12r (R).

Auvray in Bibl. de l'École des chartes, tom. LXX (1909), pag. 322 (reg.).

10 *In nota temporis dies quidem non adfertur, sed ante iunii diem 10 epistulam scriptam esse e litteris ap. Potthast, Reg. pontif. num. 8203—8207 cognosci potest.*

(I) *Regine Boemie.^a Cum apud Romanam ecclesiam magnam semper invenieris gratiam et favorem, protectionis clippeum^b et munimen contra conatus adversantium, votis tuis spes firma concipitur, quod ingratitudinis excluso vitio, 15 ei semper grata esse cupias, cuius tibi gratiam continuari expedit propter multa. Hinc est, quod serenitatem tuam rogamus attente et monemus, per apostolica tibi scripta mandantes, quatinus in devotione apostolice sedis ac nostra firmiter perseverans, dolos et fraudes illius provide caveas et prudenter, qui gratis ecclesiam impugnare satagens, nec pudori suo nec tuo pepercit honori, ne si forte, quod 20 absit, aliquo tibi vel tuis federe colligetur, traharis ad devia cum errante vergatque tibi ac tuis postea in singultum, quod cedere ad commodum estimares. Nos enim tam tibi quam tuo generi habitam intendimus gratiam ampliare, si eam recto vestigio merita comitentur. Datum Asisii, mense iunii,^b anno secundo.^c*

(II) *In eundem fere modum regi Boemie super eodem.*

25 (III) *In eundem fere modum regi Vngarie super eodem.*

318.

Henricus III, rex Angliae, Otakaro, regi Bohemiae, rescribit, ut ante alios nuntios Arnoldum comitem de Hückeswagen iterum ad se mittat, per quem sibi nuntiet, quid in negotio principali faciendi habeat voluntatem.

30

Westminster [1228] iun. 24.

Apographum eiusdem temporis exstat in Henrici III rotulo litt. clausarum a. XII, qui in tabulario regio Londinensi asservatur, membrana 6 in dorso (R).

Rymer, Foedera, conv., tom. I (Lond. 1704), pag. 304 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 340, num. 731 — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 11020.

35

Cf. Winkelmann, Kaiser Friedrich II (ed. 1889) tom. I, pag. 503, not. 4.

317. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R.* — b) *ita R.* — c) *in fine ultimae lineae fol. 11v sequuntur verba ,Regi Boem(ie)' R.*

Dilecto amico et speciali O., dei gratia illustri regi Boemie, Henricus, eadem gratia <etc.> salutem cum sincere dilectionis affectu. Litteras dilectionis vestre recepimus continentes, quod, reverso ad vos nobili viro comite Arnaldo de Hogensuag, et eo diligenter auditio super hiis, que vobis per ipsum duximus nuncianda, fidelem clericum vestrum J., latorem presentium, ad nos destinastis 5 cum tota intentione vestra negotii memorati; cui et postulastis super eodem negotio fidem adhiberi. Benignis igitur auribus ei accommodatis, nobis asseruit, quod ad hoc solum venit, ut diem, quem nobis constituerat dictus comes Arnaldus 10 veniendi vel mittendi in termino festi sancti Johannis Baptiste proximo elapsi,¹ per ipsius adventum observaret. Cum igitur de principali negotio nobiscum tractaturus non venit, prefatum comitem, priusquam alios ad nos mittatis nuncios, ad nos transmittere curetis, ad explanandam nobis penitus vestram super premisso negotio voluntatem. Teste rege apud Westmonasterium, XXIIII die iunii.

319.

*Venceslaus, rex Bohemiae, commutationem quorundam bonorum ecclesiae 15
in Budišín (Bautzen) confirmat.*

Pragae 1228 iul. 25.

Apographum saec. XVIII in exstat in libro apographorum B capituli Budissinensis fol. 14^v, qui in eiusdem capituli tabulario asservatur (B). — Aliud exemplar (C), quod praebet eiusdem tabularii „Copiale caesareum“ pag. 4, ex B descriptum est. 20

Köhler, Cod. dipl. Lusatiae super. I (2. ed.), pag. 42, num. 25 (ex B) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 341, num. 732 (fragm. ex B).

Chartae verba describentis incuria adeo depravata sunt, ut genuinas lectiones restituere omnino impossibile sit. — Mirum quod Venceslao titulus „rex Bohemorum“ apponitur, cum ipse in aliis chartis (praeter num. 323) et in sigillo suo ante Otakari regis mortem „iunior 25 rex Bohemorum“ appellatus sit. Quae res chartae fidem leviorum facit.

Wenceslaus, dei gratia rex Bohemorum, universis in Budessinensi provincia constitutis gratiam suam et omne bonum. Notum facimus vobis et universis, ad quos praesens scriptum pervenerit, quod nos tres mansos in villa Wawiz, qui dati sunt in concambium ecclesiae Budissinensi^a praefat: de oppidi Wizenburg,^b 30 qui quondam ad eandem pertinuit ecclesiam, in provinciali placito consedentes, facta super eadem commutatione^c de nostro praecepto inquisitione, eosdem tres mansos ecclesiae adiudicaverint^b supradictae, nos exhortantes, ut eandem commutationem^d ratam et firmam teneamus. Ne ergo praedictam ecclesiam in iam dictis tribus mansis de caetero quis audeat molestare, praesentem paginam eidem 35 ecclesiae contulimus sigilli nostri munimine roboratam. Datum Pragae, anno incarnationis Domini MCCXXVIII, VIII kalendas augusti, anno consecrationis nostrae I.

318. 1) die 24 iunii.

319. a) Budis' B. — b) ita B. — c) ,communicatione' B. — d) ,communicationem' B.

320.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterium in Oslavany, quod Heilvidis, nobilis matrona de Znojmo, construxit, Roberti, episcopi Olomucensis, assensu protegendum suscipit eique easdem libertates concedit, quas monasterium in Vele-
 5 *hrad habet.*

In Oslavany 1228 nov. 7.

10 *Apographum insertum est confirmationi Venceslai I regis, quae data est in Znojmo 1232 aug. 7, cuius autographum in tabulario civitatis Brunnensis asservatur (B). — Aliud apographum, ex autographo tunc iam nonnullis locis attrito, anno 1712 in cancellaria regii tribunalis Brunnæ confectum, in tabulario Musei regni Bohemiae Pragæ asservatur (C). — Apographum saec. XVIII ex autogr. descriptum exstat in Monastico tabularii Rajhradensis sig. G. k. 14 (D). — Aliud apogr. saec. XVIII ex autographo monasterii olim Aulae s. Mariae Brunnensis praebet Lefebvre, Coenobia Moravica tom. V, cod. ms. tabularii monii. Rajhrad G. c. 27. pag. 16—23 (E).*

15 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 189, num. 185 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 342, num. 734 (fragm.).*

20 *Diploma ab eodem auctore compositum esse videtur, a quo etiam Otakari regis diplomata num. 59, 109, 110, 239, 272 conscripta sunt. — Diplomatica maxima pars procul dubio satis accurate repetit verba privilegii deperditi, quod Otakarus rex monasterio in Velehrad quondam dedit, et quod a. 1213 dec. 31 primum commemoratur (vid. pag. 103, lin. 37). Quae quidem sententia eo potissimum comprobatur, quod diplomatica nostri verba fere omnia eodem ordine in privilegii Velehradensis confirmatione, quae a. 1228 nov. 27 data est, leguntur.*

25 *C.^a ¶ In nomine sancte^b trinitatis et individue unitatis. ¶ Ego Premizl,^c qui et^d Othacarus,^e tercius rex Boemorum,^f cenobio in Valle sancte Marie^g constituto et in eo^h degentibus in perpetuum. Cum regalem deceat excellentiamⁱ venerari et promovere sanctam in omnibus ecclesiam, congruum nostre visum fuit clementie id initiari^k et exequi, quod nostre serenitati^l cederet ad meritum et sancte matris ecclesie^m transiret ad provectum.ⁿ Ibi enim recte locantur^o beneficia, 30 ubi crescunt merita; ibi decenter impertitur^p gratia, ubi cum premiis cumulatur gloria. Noverint itaque tam presentes quam futuri, nos quoddam monasterium monialium Cisterciensis ordinis, a quadam nobili matrona nostra domina Helwidi ex consensu nostro et approbatione venerabilis patris nostri Roberti, Olomucensis^q, episcopi, in regno nostro et episcopatu eius constructum et in Brunnensi^r pro- 35 vincia constitutum, quod Ozlawan^s vulgo vocatur, cuius nomen transmutatum^t*

40 *320. a) ,C‘ omittitur in B, D. — b) ,sanctae‘ et similiter etiam infra semper ,ae‘ pro ,e‘ simplici D. — c) ,Przemisl‘ D. — d) ,qui et‘ deest C; ,est‘ D. — e) ,Ottocarus‘ C: ,Ottacarus‘ D. — f) ,Bohemorum‘ D. — g) pro ,in Valle s. Marie‘ lacuna in C; ,in loco Ozlawa‘ sua opinione coniecerunt scriptores apographorum D et E. — h) ,eodem‘ D, E. — i) ,excellenciam‘ B, ubi etiam infra ,cia‘ pro ,tia‘ et ,cio‘ pro ,tio‘ scribitur. — k) ,imperari‘ C. — l) ,serenitatis‘ E. — m) pro ,meritum — ecclesie‘ lacunam habet C. — n) ,profectum‘ D, E. — o) pro ,recte locantur‘ lacuna in C. — p) ,impertitur‘ B. — q) ,Olomuceñ‘ B. — r) ,Brunensi‘ D. — s) ,Ozlavan‘ D. — t) ,nomen ipsius immutatum‘ D, E.*

est in Vallem sancte Marie, auctoritate^u venerabilis patris nostri Roberti, Olomucensis episcopi, ad petitionem prefate matrone et quorundam baronum nostrorum in nostram tutelam et protectionem, sicut merito debemus, recepisse cum omnibus ibi commandentibus,^v videlicet sanctimonialibus et^x earum ministris earumque prediis et possessionibus sive acquisitis sive acquirendis. Cui monasterio eandem 5 dedimus libertatem, quam dedimus Welgradensi^y cenobio Cisterciensis ordinis,¹ a nostra benignitate et inclite^z memorie fratri nostri Wladizlay,^{aa} quondam marchionis Morauie,^{bb} inpensis et expensis fundato et constructo. Libertas autem hec est, quam a pietate nostra statuimus et sanccimus^{cc} firmiter observari, scilicet omnes villas et possessiones, quas ecclesia illa possidet vel possessura est, 10 ubicunque site sint in regno nostro, sive in Boemia, sive in Morauia, ab omnino tributorum, vectigalium, collectarum aliarumque exactionum, sive in quatuordecim ad principem vel beneficiarios spectantibus, quocumque modo nominentur,^{ee} esse absolutas. Adicientes,^{ff} ut nullus principum successorum nostrorum vel baronum nobis vel eis subiectorum pro castrorum edificatione vel reedificatione vel 15 aliqua ingruenti^{gg} expeditione homines prefati cenobii audeat inquietare. Ius autem, quod datur pro capite, eis concedimus; hoc de fure^{hh} statuentes: si in earumⁱⁱ habitat possessionibus et^{jj} deprehensus fuerit in furto manifesto, vel de aliquo occulto accusetur, videlicet quoad^{kk} iudicium ferri candardis vel aque vel vomeres calcandos vel duelli, et convincatur in aliquo istorum in iudicio 20 seculari, eidem monasterio bona furis sive rei^{ll} integraliter remaneant;^{mm} iudices autem, quorum interest, faciant de eo, quod eis iustum videbitur. Si autem homines eiusdem cenobii coram iudicibus nostris culpabiles inveniantur, nec nobis nec iudicibusⁿⁿ nostris curialibus vel beneficiariis aliquid inde utilitatis proveniat,^{oo} sed apud idem cenobium culpe perseveret satisfactio,^{pp} nisi in eo, in quo tenetur 25 satisfacere adversario.^{qq} Ceterum ut omnia breviter comprehendamus,^{rr} omnem utilitatem, que spectat ad usus nostros vel successorum nostrorum vel beneficiarios nostros^{ss} a nobis infeudatos, eis remittimus, ut plena et perfecta gaudeant libertate et ut nullus eis novas condiciones contra statuta nostra audeat inponere;^{tt} et hoc ideo fecimus,^{uu} quia quanto est fragilior et tenerior sexus muliebris divinis 30 mancipatus officiis, tanto amplioribus^{vv} regie magnificentie^{xx} debet vallari beneficiis

320. ^{u)} ,authoritate^{C.} — ^{v)} ,manentibus^{C.} — ^{x)} ,et^t deest ^{D.}, ^{E.} — ^{y)} ,Welgradensi^{B.}; ,Wellegradensi^{D.}; ,Welegradensi^{E.} — ^{z)} ,inclytae^{C.}, ^{D.} — ^{aa)} ,Wladislai^{C.}; ,Wladislai^{D.}, ^{E.} — ^{bb)} ,Moraviae^{C.}, ^{D.}; ,Moravie^{E.} — ^{cc)} ,sancimus^{D.}, ^{E.} — ^{dd)} ,Moravia^{C.}, ^{D.}, ^{E.} — ^{ee)} ,quomodounque etiam nom.^{C.} — ^{ff)} ,Adiidentes^{D.}, ^{E.} — ^{gg)} ,ingruente^{E.} — ^{hh)} ,jure^{E.} — ⁱⁱ⁾ ,eorum^{B.}, ^{D.}, ^{E.} — ^{jj)} ,quis et^t E. — ^{kk)} ,quod ad^t B., ^{C.}, ^{D.}, ^{E.} — ^{ll)} ,res^t B. — ^{mm)} ,permaneant^{C.} — ⁿⁿ⁾ ,non nobis, non iudicibus^{C.} — ^{oo)} ,perveniat^{D.}, ^{E.} — ^{pp)} ,culpatio^{E.} — ^{qq)} ,nisi in — adversario^t desunt ^{E.} — ^{rr)} comprehendamus^{C.}, ^{D.}, ^{E.} — ^{ss)} ,vel success. — nostros^t desunt ^{D.}, ^{E.} — ^{tt)} ,imponere^{C.}, ^{D.}, ^{E.} — ^{uu)} ,facimus^{C.} — ^{vv)} ,amplioris^{D.}, ^{E.} — ^{xx)} ,munificencie^{E.}

1) *Libertates monasterio Velehradensi ab Otakaro rege concessae commemorantur iam in 40 diplomate, quod Henricus Vladislavus, marchio Moraviae, hospitali s. Johannis Hierosolymitani a. 1213 dec. 31 dedit (v. num. 109).*

et muniri presidiis. Statuimus eciam, ut nullus camerarius intret villas monasterii ad aliquem citandum vel ad^{yy} aliquid ibi faciendum, sed significet procuratori domus illius, cui commissa fuerit procuratio in temporalibus, ut eos citari faciat, qui sunt citandi, quatinus^{zz} die et loco determinato eos coram iudicibus 5 statuat, quorum interest causas et negotia regni nostri tractare et diffinire. Si quis autem alicui persone religiose infra septa monasterii constitute manus iniecerit violentas ad aliquam ibi dehonestandam, capite puniatur et pro emunitate lesa monasterio decem marcas auri conponat,^a nisi quoad sententiam capitis aliud nostre visum fuerit clementie. Si vero quis irruperit claustrum monasterii ibi 10 aliquid iniuste rapiendo, ablata restituat atque in cameram nostram et successorum nostrorum decem marcas auri conponat,^a vel secundum quod visum fuerit nostre serenitati satisfaciat. Insuper statuimus, ut quicumque nobilium vel potentum in prefati monasterii curiis vel villis pernoctando vel intrando eidem extiterint iniuriosi, bannum nostrum in decem marcis conponant et ei dampna^b 15 illata in duplum restituant. Huius autem libertatis a nobis concesse et regali munificentia donate prefato monasterio heredes nostros tutores constituimus et defensores, et precipue filium nostrum Wencezlaum,^c in regem consecratum, et fratrem eius Premizl,^d filium nostrum,^e marchionem Moraue;^f hoc sancientes,^g ut huius privilegii violatores in cameram nostram et successorum nostrorum decem 20 marcas auri conponant. Insuper rogavimus venerabilem patrem nostrum Robertum,^h Olomucensem episcopum, in presentia filii nostri Premizl, marchionis Moraueⁱ nec non baronum nostrorum, ut omnes, qui prefati cenobii^j violarent emunitatem, qui etiam tunc temporis ecclesiam^k consecravit, cui^l nos cum illustri coniuge nostra^m Constancia et filio nostro Premizl antedicto interfuiimus, excommunicaret. 25 Addentes etiam, ut homines prefati cenobii per thelonia transeuntes in rebus, que spectant ad opus vel usus ecclesie, ad eam in necessitatibus eius deferendis vel transducendis sint a pedagiis etⁿ theloniis absoluti; mercatores vero solvant quod sui iuris est. Hoc etiam omnibus esse volumus manifestum, quod sine offensa nostri erit, si prescriptus episcopus et eius successores nostrarum consti- 30 tutionum in hac pagina et in privilegio Weligradensi^o contentarum secundum ecclesiastica iura punierint^p transgressores. Possessiones autem, quas ad presens possident, sunt hec:^q Ozlawan^r cum suis specialibus pertinenciis, Gnanleizdorf^s

320. ^{yy}) ,ad^{deest} C. — ^{zz}) ,quatenus^c C, D. — ^{a)} ,componat^C C, D, E. — ^{b)} ,damna^C C, D. — ^{c)} ,Wenzelzlaum^B; ,Wenceslaum^C, D. — ^{d)} ,Przemisl^D. — ^{e)} ,fil. nostrum^{desunt} B. — ^{f)} ,Moraviae^C, D; ,Moravie^E. — ^{g)} ,sancientes^D, E. — ^{h)} ,Rubertum^E. — ⁱ⁾ ,monasterii^E. — ^{k)} pro ,ecclesiam^{lacunam} habet C; ,consecravit ecclesiam^D, E; post ,ecclesiam^{scribae incuria} ,eandem^{omissum esse puto}, auctoritate privilegii Velehradensis (num. 321) natus. — ^{l)} ,et^{loco} ,cui^{habent} D, E; post ,cui^{privilegio} Velehradensi teste ,consecrationi^{omissum esse videtur}. — ^{m)} pro ,cui nos — nostra^{lacunam} habet C. — ⁿ⁾ ,vel^E. — ^{o)} ,Welgradensi^B; ,Welegradensi^C; ,Wellegradensi^D. — ^{p)} ,puniverint^D, E. — ^{q)} ,hae^C, D; ,scilicet^{hoc loco addit} E. — ^{r)} ,Ozlavan^D. — ^{s)} ,Gnanleiztorf^B; . . . leitzdorf^C; ,Citerdorf^D; ,Literdorf^E.

cum omnibus suis pertinenciis, Martiniz^t cum suis, Leccowiz^u cum suis, Babiz^v cum suis, Chelesiz^x cum suis, Milocowitz^y cum suis, Vsecowitz^z cum suis, vinee quedam in Luca site, ecclesia de Zelub, et ius patronatus ecclesie sancti Jacobi in Brunna.^{aa} Ut autem hec omnia rata et inconcussa perpetuo maneant,^{bb} hanc nostre serenitatis paginam nostro sigillo fecimus communiri et rogavimus reverendum patrem nostrum Robertum, Olomucensem episcopum, quod^{cc} in huius rei testimonium suum sigillum apponere. ^{dd} Huius autem concessionis quoad libertates ecclesie ante dictas^{ee} a nostra regia maiestate prolate baro noster Leo, camerarius Olomucensis, in presentia multorum tam clericorum quam laicorum regni nostri fuit promulgator et libertatem prefati monasterii a nobis concessam 10 sollempniter pronunciavit. Cuius rei testes sunt^{ff} hii: Albertus abbas Weligradensis,^{gg} Hugo et Hartmannus^{hh} monachi eiusdem, Cisterciensis ordinis, Arnoldus abbas Trebecensis,ⁱⁱ Petrus et Paulus monachi eiusdem, Petrus abbas Gradicensis cum quibusdam fratribus suis, Florianus prepositus Cunicensis,^{kk} Hermannus prepositus Luthomericensis; Lucas prior, Petrus, Sdico,^{ll} Premonstratensis ordinis; 15 Esau et Henricus^{mm} canonici Olomucenses; Sdizlaus,ⁿⁿ Thomas, Hilarius, Fride- ricus, capellani curie nostre; Conradus^{oo} notarius noster in Brunna. Nobiles autem et barones nostri sunt hii: Leo camerarius Olomucensis, Marquardus^{pp} frater Benes, Theodericus Hrutowiz,^{qq} Stephanus de Medlow,^{rr} Bohuzlaus^{ss} de Wranow,^{tt} Ratibor, Wurse^{uu} camerarius, Hartleuu^{vv} castellanus Znoymenses,^{xx} 20 Wilhelmus^{yy} cum fratre suo, Milis, Rabota,^{zz} Martinus, Zpitata,^a Ben castellanus Betowensis,^b Welen, Bares, Riwin,^c Voizlaus^d et frater eius, Taz^e iunior, Adwicus,^f Prozey,^g Othazlaus,^h Mathias, Wolframmus,ⁱ Sdizlaus,^k Strachota;^l Theodoricus,^m Rubinus,ⁿ Chuno, procuratores nostri Znoymensis,^o Brunnensis^p et Olomucensis provinciarum; et alii quam plures. Insuper noverint universi, quod denunciatio^q 25

320. ^{t)} ,Martinitz' C; ,Martinicz' E. — ^{u)} ,Lechthowich' C; ,Leethoviz' D; ,Lecthowicz' E. — ^{v)} Babitz' C. — ^{x)} ,Chelesch' C; ,Chelesicz' E. — ^{y)} ,Milochowitz' C; ,Milochoviz' D; ,Milochowicz' E. — ^{z)} ,Vsecowitz' B; ,Vsecoviz' D; ,Vsecowicz' E. — ^{aa)} ,Bruna' D. — ^{bb)} ita B, C, D, E; ,perma- neant^c corrigendum esse videtur teste privilegio Velehradensi (num. 321). — ^{cc)} ,qui^d C, E. — ^{dd)} ,adponeret^e C, D. — ^{ee)} ,antedicte^f E. — ^{ff)} ,sunt^g deest C. — ^{gg)} ,Welgradensis' B; ,Welli- gradensis' D. — ^{hh)} ,Hermannus' D, E. — ⁱⁱ⁾ ,Trebezensis' C. — ^{kk)} ,Cvnicensis' B. — ^{ll)} ,Sdico' omittit D; ,Zdiko' C. — ^{mm)} ,Heinricus' C, E. — ⁿⁿ⁾ ,Vdislaus' D. — ^{oo)} ,Cunradus' E. — ^{pp)} ,Marcuardus' B. — ^{qq)} ,Hrutowich' C; ,Hrutowiz' D, E. — ^{rr)} ,Medlove' C; ,Medlova' D; ,Medlowe' E. — ^{ss)} ,Bohuslaus' C, D. — ^{tt)} ,Vranov' D. — ^{uu)} ,Wrse' B. — ^{vv)} ,Hartlibus' B; ,Hartlebus' E. — ^{xx)} ,Znoim'^f B. — ^{yy)} ,Guillelmus' C; ,Wielmus' D. — ^{zz)} ,Raboa' B; ,Rabora' C. — ^{a)} ,Spitata' B. — ^{b)} ,Betovensis' B, D. — ^{c)} ,Ruwin' E. — ^{d)} ,Woihlaus' C; ,Woyzlaus' D, E. — ^{e)} ,Taza' C, D. — ^{f)} ,Adwie^g B; ,Advigens' C; ,Advic' D; ,Adwies' E. — ^{g)} ,Protche' C; ,Prozche' D; ,Bozche' E. — ^{h)} ,Othaslaus' C. — ⁱ⁾ ,Woluramus' B. — ^{k)} ,Sdislaus' C. — ^{l)} ,Stracoia' B. — ^{m)} ,Theodoricus' C. — ⁿ⁾ ,Rvbinus' B. — ^{o)} ,Znoimen.^f B, C. — ^{p)} ,Bru- nnensis' C, D, E. — ^{q)} ,o^f ex ,a^f eodem atramento statim corr. B. 40

2) *Ius patronatus ecclesiae sancti Jacobi praeterea separatum concessum est diplomate, quod datum est a. 1228 dec. 6 (v. num. 322).*

ante dicta, facta per Leonem baronem nostrum super prefatis libertatibus a nostra maiestate concessis cenobio sepe dicto, auctoritate nostra et mandato nostro fuit promulgata.^s Facta autem sunt hec anno ab incarnatione Domini M^{CC}
vicesimo VIII,^t regni nostri anno XXXIII,³ VII idus novembris, indictione I,
5 in loco, qui vulgariter appellatur Ozlawan,^u in quo idem monasterium fundatum
est et constructum. Data per manum notarii^v nostri Hermanni, prepositi Lutho-
mericensis, VII idus novembris,^x regni nostri anno XXXIII.³

10 *In apographo C adnotatur haec sigilla autographo appensa fuisse: 1) sigillum regis,
2) sigillum episcopi Olomucensis, 3) sigillum Constantiae reginae. Apographum E sigillum
episcopi tertio loco appensum fuisse affirmat.*

321.

*Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterium in Velehrad, quod cum fratre
suo Vladislavo, quondam marchione Moraviae, fundaverat, protegendum suscipit
eiusque libertates renovat atque possessiones eius accurate describit.*

15

— 1228 nov. 27.

*Exstant duo autographa in membrana scripta, quorum unum (A¹) in tabulario c. r. aulico
Vindobonensi, alterum (A²) in tabulario terrae Moraviae Brunnensi (inter diplomata Vele-
hradensia Lit. G. n° 3) asservatur.*

20

*Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 197, num. 186^b (ex A²) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 343,
num. 735 (ex A¹).*

25

*Utrumque autographum scriba scripsit, quem nota „Otakarus 35° signamus. Eiusdem scribæ
manu procul dubio etiam autographum deperditum privilegii Oslavanensis (num. 320)
exaratum erat. — In diplomate conscribendo auctor privilegium deperditum Otakari regis
adhibuit, quod iam antea [ante dec. 31 a. 1213] monasterio in Velehrad concessum esse
in diplomatibus num. 109, 110, 272, 320 commemoratur. Cuius privilegii deperditi maximam
partem in diplomate nostro procul dubio iisdem verbis descriptam esse ex eo potissimum
apparet, quod diploma nostrum usque ad „Mete autem circuitus Weligrade“ repetit verba fere
omnia diplomatici, quod monasterium in Oslavany a. 1228 nov. 7 ab Otakaro rege accepit;
in hoc enim diplomate diserte scriptum est libertates, quae ipso contineantur, easdem esse
atque illas, quae monasterio in Velehrad datae sunt. — In priore diplomatici parte nonnulla
ad verbum fere concordant cum diplomate, quod Otakarus rex a. 1207 ecclesiae Olomucensi
dedit (num 59); quae res eo facillime explicatur, quod privilegium Velehradense deperditum
ab eodem auctore atque illud Olomucense conscriptum erat.*

30

C. ¶ In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. ¶ Ego Premizl, qui et
35 Othacarus, tercius rex Boemorum, monasterio Weligradensi^a Cisterciensis ordinis
et ministris dei ibi degentibus in perpetuum. Cum regalem deceat excel-

320. ^{r)} ,authoritate' C. — ^{s)} ,promulgatum' C, D. — ^{t)} ,MCCXXVIII' D, E. — ^{u)} ,Ozlavan' D. —
^{v)} ,notarii' B, D, E. — ^{x)} quae subsequuntur, desunt in B.

40 3) *Recte 31; sed mendum hoc iam in autographo exstitisse docet privilegium monii. Vele-
hradensis (num. 321).*

321. ^{a)} ,Welligradensi' A².

lentiam || venerari et promovere sanctam in omnibus ecclesiam, congruum nostre visum fuit clementie id initiari ^b et exequi, quod nostre serenitati cederet ad meritum et sancte matris ecclesie ^c transiret ad provectum. Ibi enim recte locantur beneficia, ubi crescunt merita; ibi decenter impertitur gratia, ubi || cum premiis cumulatur gloria. Noverint itaque tam presentes quam futuri, nos ex consilio et 5 petitione fratris nostri ^d Wladizlay, condam illustris marchionis Morauiæ, nec non et reverentissimi patris nostri Roberti, episcopi Olomucensis, ^e assensu, domum Cisterciensis ordinis in Weligrade || construxisse et, prout tunc temporis potuimus, eandem ditasse, ut servis dei ibi degentibus cottidianus ^f inde proveniat victus et vestitus, nec non etiam in nostram et successorum nostrorum tutelam et 10 protectionem, sicut merito debemus, eandem recepisse cum omnibus ibi commarentibus eorumque prediis et possessionibus sive acquisitis sive etiam acqui-rendis, et a nostra benignitate nec non inclite memorie fratris nostri antedicti inpensis et expensis fundato et edificato ^g hanc libertatem donasse. Libertas autem hec est, quam a pietate nostra statuimus et sanccimus ^h firmiter observari, 15 scilicet omnes villas et possessiones, quas modo ecclesia illa possidet, vel postea est possessura, ubicumque in regno nostro site sunt, sive in Boemia, sive in Morauiâ, ab omni onere tributorum, vectigalium, collectarum aliarumque exacti-onum, sive in quatuordecim ad principem vel beneficiarios spectantibus, quo-cumque modo nominentur, esse absolutas. Adicientes, ut nullus principum suc- 20 cessorum nostrorum, vel baronum nobis vel eis subiectorum pro castrorum edificatione vel reedificatione vel aliqua ingruenti expeditione homines prefati monasterii audeat inquietare. Ius autem, quod datur pro capite, eis concedimus; hoc de fure statuentes: si in eorum habitat possessionibus et deprehensus fuerit in furto manifesto, vel de ⁱ aliquo occulto accusetur, videlicet quoad iuditium ^k 25 ferri cudentis ^l vel aque vel vomeres ^m calcandos ⁿ vel duelli, et convincatur in aliquo istorum in iudicio ^o seculari, eidem monasterio bona furis sive rei inte-graliter remaneant; iudices autem, quorum interest, faciant de eo, quod eis iustum videbitur. Si autem homines eiusdem monasterii coram iudicibus nostris 30 culpabiles inveniantur, nec nobis nec iudicibus nostris curialibus vel beneficiariis aliquid inde utilitatis proveniat, sed apud idem cenobium culpe perseveret sa-tisfactio, nisi in eo, in quo tenetur satisfacere adversario. Ceterum, ^p ut omnia breviter comprehendamus, omnem utilitatem, que spectat ad usus nostros vel successorum nostrorum vel beneficiarios nostros a nobis infeudatos, ei remitti-mus, ut plena et perfecta gaudeat libertate et ut nullus ei novas conditiones ^q 35

321. ^b) ,iniciarī A². — ^c) ,ecclesię A². — ^d) ,ex consilio fratris nostri et petitione A². — ^e) ,Olomunceñ A². — ^f) ,c^t ex ,t^c eodem atramento corr. A². — ^g) ita A¹ et A². — ^h) ex ,sanctimus' radendo corr. A¹. — ⁱ) ,de' in loco raso, ubi prius ,in' scriptum erat, eadem manu scriptum A¹. — ^k) ,iudicium' A². — ^l) ,ferri cudentis' in loco raso eadem manus scripsit A¹. — ^m) ,es' in loco raso ead. manu scr. A¹. — ⁿ) ,os' in loco raso ead. manu scr. A¹. — ^o) ,judio' A². — ^p) ,m^c in loco raso eadem manu scriptum A¹. — ^q) ,condiciones' A². — 40

contra nostra statuta audeat imponere vel eius iura muttare.^r Statuimus etiam, ut nullus camerarius intret villas monasterii ad aliquem citandum vel ad aliquid ibi faciendum, sed significet procuratori domus illius, cui abbas cum fratribus commisit prourationem in temporalibus, ut eos citari faciat, qui sunt citandi, 5 quatinus die et loco determinato eos coram iudicibus statuat, quorum interest causas et negotia regni nostri tractare et diffinire. Si quis vero alicui persone religiose infra septa monasterii constitute manus iniecerit violentas ad aliquem ibi dehonestandum, vel aliquid inde abstulerit ausu temerario, manifeste bannum nostrum quoad^s XXX marcas conponat et monasterio dampnis suis resarcitis in 10 totidem satisfaciat. Prohibemus etiam, ne venatores nostri vel caniductores in abbatia^t vel eorum villis sine abbatis et fratrum consensu pernoctent vel aliquid ibi inferant violentie, et hoc sub pena decem librarum monete provincialis, nisi placuerit abbati et fratribus eis aliquid gratie in victualibus inpendere. Id etiam addentes, quod si exstiterint eis iniuriosi, liceat eis ipsos sine offensa nostra de 15 domibus et possessionibus suis violenter expellere. Insuper statuimus, quod qui- cumque nobilium vel potentum in prefati monasterii curiis vel villis pernoctando^u vel intrando eidem extiterint^v iniuriosi, bannum nostrum in decem marcis conponant et eidem monasterio dampna illata in duplum restituant. Adiecumus etiam, ut homines prefati cenobii per telonea transeuntes in rebus, que spectant ad opus 20 vel usus ecclesie, ad eam in necessitatibus eius deferendis vel transducendis sint a pedagiis et teloneis absoluti; mercatores vero solvant quod sui iuris est. Huius autem libertatis a nobis concesse et regali munificentia^w donate^x prefate domus^y heredes nostros et successores tutores constituimus et defensores, et precipue filium nostrum Wencezlaum, in regem consecratum, et fratrem eius 25 Premizl^z filium nostrum, marchionem Moraue; hoc sancientes, ut huius privilegii violatores in cameram nostram et successorum nostrorum decem^{aa} marcas auri conponant. Insuper rogavimus venerabilem patrem nostrum Robertum, Olo- mucensem episcopum, in presentia filii nostri Premizl, marchionis Moraue, nec non baronum nostrorum, ut omnes, qui prefati monasterii violarent emunitatem^{bb} 30 et libertatem, eidem nostra regia munificentia collatam, qui etiam tunc temporis ecclesiam eandem consecravit, cui consecrationi nos cum illustri coniuge nostra Constancia et filio nostro Premizl sepe dicto presentialiter^{cc} interfuius, ex- communicaret; quod et factum est ab eodem. Et hoc etiam omnibus volumus esse manifestum, quod sine offensa nostra erit, si prescriptus episcopus et eius 35 successores nostrarum constitutionum in hac pagina contentarum secundum ecclesiastica iura punierint transgressores.^{dd} Mete autem circuitus Welegrade^{ee}

321. ^r) ita A¹; ,mutare^{A2}. — ^s) genuine ,quodad^(qad), sed radendo corr. A². — ^t) ,ab- bacia^{A²}. — ^u) ,pernoctare^{A²}. — ^v) ,exstiterint^{A²}. — ^w) ,munificentia^{A²}. — ^x) ,dozate^{A²}. — ^y) ita (loco domui) A¹ et A². — ^z) ,Bremizl^{A²}. — ^{aa}) ,X^{A²}. — ^{bb}) ex ,imunitatem^{eod.} atra- mento corr. A¹. — ^{cc}) ,presencialiter^{A²}. — ^{dd}) Quae subsequuntur usque ad verba ,Cuius rei testes^a atramento magis nigricante scripta sunt A¹. — ^{ee}) ,Weligrade^{A²}.

infra subscripta intersignia locorum protenduntur: scilicet rivulus Pezhka,^{ff} qui fluit ad septentrionem; ad occidentem lapis, qui dicitur kralow stol,^{gg} dehinc mons, qui nominatur Zhcal; postmodum ambiens^{hh} silvam Vgezd et Polisowizh,ⁱⁱ et sic per insulam tendens in Morauam. Infra predictas metas et in omnibus silvis, quas huic domui contulimus in Moraua, et in omnibus aquis 5 liberam habeant potestatem, ut nullus in pascuis, piscatione et venatione^{kk} eos presumat inquietare. Sed nec venator aliquid iuris sibi vendicet, verum omnem utilitatem undecumque provenientem cenobium illud libere et absolute possideat. Possessiones vero eiusdem cenobii sunt hee:^{ll} Welihrad civitas primo, modo burgus; Costelen,^{mm} Nenakuniz,ⁿⁿ Polisowiz, Borschici, Vgezd, Setsche,^{oo} 10 capella Zpitinev,^{pp} Vschenowicz,^{qq} in Babiz ad duo aratra, Maretizc,^{rr} Popowizc^{ss} superius et Popowiz inferius, Knesepole, Briezt, Kwalkouic,^{tt} Zdeborizc,^{uu} Si-rothki, Naluzsche iuxta Brennam^{vv} et ortulani et vinee,^{xx} Lwenouiz, Brieschene,^{yy} Prikuik,^{zz} Massiz, Pottworowiz,^a Vneshowiz,^b Schorsice^c cum monte, ubi site sunt vinee, curiam in Podewin,^d due curie^e in Opaquia, curia in Brenna,^f Nem- 15 shice,^g Othradiz, Cethocowiz,^h Tessene,ⁱ Barice, Trapleiz, Jaroshowe,^k Wassan, Domankowiz, Mistrin, Parisshowiz, Tourchow,^l Pieshe;^m molendinum in Vnisovⁿ et domus aliue, que solvunt tres marcas annuatim; Passhlawiz^o ad duo aratra, Briezowiz,^p in provincia Znoimensi curia et molendinum;^q ecclesia sancti Jo-hannis iuxta Welegrad^r cum agris suis; iuxta Welika ad villam unam, Biscoupiz, 20 Tupezzi; partem in^s Zablazan et partem in Babiz; et hec omnia cum suis appenditiis.^t Ut autem hec omnia rata et inconcussa perpetuo permaneant, hanc nostre serenitatis paginam nostro sigillo fecimus communiri et rogavimus reverendum patrem nostrum Robertum, Olomucensem^u episcopum, ut in huius rei testimonium sigillum suum appenderet, quod et fecit.^v Cuius rei testes sunt: 25 dominus Jacobus Nitriensis episcopus, Henricus Zwettlensis,^x Sigebertus Plaz-

321. ^{ff)} ,Bezka' A². — ^{gg)} ,kralawstol' A². — ^{hh)} ,ambigens' A². — ⁱⁱ⁾ ,Polisowiz' A². — ^{kk)} ,piscacione et venacione' A². — ^{ll)} ,hee' A². — ^{mm)} primum ,Costelan', sed ,a' eodem atramento statim inter scribendum correctum est A¹. — ⁿⁿ⁾ ,Nenakvniz' A². — ^{oo)} primitus ,Setscha', sed ,a' eodem atramento statim corr. A². — ^{pp)} ,Zpitignev' A². — ^{qq)} primitus ,Vschanowicz', sed ,a' eod. atramento corr. A¹; ,Uschenowiz' A², ubi ,e' etiam ex ,a' eod. atramento corr. est. — ^{rr)} ,Maretiz' A². — ^{ss)} ,c' alio atramento additum A¹; ,Popowiz' A². — ^{tt)} ,Khwalcowiz' A². — ^{uu)} ,c' alio atramento additum A¹; ,Zdeboriz' A². — ^{vv)} ,Nalusche iuxta Brunnam' A². — ^{xx)} ,vinee' A². — ^{yy)} primitus ,Brieschena', sed ,a' eodem atramento statim corr. A¹ et A². — ^{zz)} ,Brikkluk' A². — ^{aa)} ,Potworowiz' A². — ^{bb)} ,Vneshowiz' A². — ^{cc)} ,Scor- 35 sthiz' A². — ^{dd)} ,Bodewin' A². — ^{ee)} ,e' ex ,a' eodem atramento corr. A¹. — ^{ff)} ,Brunna' A². — ^{gg)} ,Nemschice' A². — ^{hh)} ,Zetocowiz' A². — ⁱⁱ⁾ primitus ,Tessane', sed ,a' eod. atramento statim corr. A¹, A². — ^{kk)} ,Jaroschowe' A², ubi ,a' ex ,e' eodem atramento statim corr. est. — ^{ll)} ,Tovrcowe' A². — ^{mm)} primitus ,Piezha', sed ,a' statim eodem atramento corr. A¹; ,Bische' A², ubi ,e' ex ,a' eod. atramento corr. est. — ⁿⁿ⁾ ,Vnisowe' A². — ^{oo)} ,Passzlawiz' A². — ^{pp)} ,Brizowiz' 40 (,o' eod. atramento superscr.) A². — ^{qq)} ,molendi^(l) A². — ^{rr)} ,Welihrad' A². — ^{ss)} ,in' deest A². — ^{tt)} ,appendiciis' A². — ^{uu)} ,Olomuc' A¹; ,Olomunceñ' A². — ^{vv)} Quae subsequuntur usque ad finem alio atramento, sed eadem manu scripta sunt A¹. — ^{xx)} ,Heinricus Zwetilensis' A².

zensis,^y Arnoldus Trebecensis, Petrus Gradicensis abbes, Teodericus Olomucensis,^z Boutha Bolezlauiensis,^{aa} Hermannus Luthomericensis^{bb} prepositi, Radozlaus et Esau archidiaconi et canonici Olomucenses,^{cc} Sdizlaus,^{dd} Gerardus,^{ee} Henricus,^{ff} Alexius et Gregorius canonici Olomucenses,^{cc} Sdezlaus Brunnensis
 5 prepositus, Walterus canonicus Pattauiensis,^{gg} Bartholomeus canonicus Wissegradensis, Themo canonicus Bolezlauensis, Conradus^{hh} scriba regis in Brenne,ⁱⁱ Slauic et Gerardus^{kk} capellani domini episcopi Olomucensis,^{cc} comes Conradus^{hh} de Hardekke, Henricus de Khiow,ⁱⁱ Teodericus^{mm} de Vetow et Hruthoⁿⁿ filius eius, Wersho camerarius Znoimensis, Bouzlaus^{oo} castellanus de Vranow, Ste-
 10 phanus de Medlow^{pp} cum filio suo Voitech,^{qq} Dewiz castellanus de Graez,^{rr} Holache castellanus Olomucensis;^{cc} Semizlaus, Wnezh,^{ss} Victor, Bludo Olomucenses,^{tt} Petrus filius Vlastiborii, Henricus^{ff} de Bozen, Verene, Johannes Lozoz, Rathiborius, Barduz,^{uu} Martinus, Welen, Vrecoslaus, Milizce, Cerro dapifer et Chastalow frater eius, Wocco camerarius, Boudiuoie^{vv} filius domini Ben, Nedamirus, Parduz,^{xx} Jurich^{yy} camerarius regine, Milata, Otezlaus^{zz} miles domini episcopi Olomucensis,^a Hogerus dapifer, Mirozlaus pincerna, Voicek podecoing, Chece, Vitco, Nienech, Mathias et frater eius Bicno, Benco, Mracota, Henricus,^b Ywanus, Lupoldus,^c Wulceco,^d Pribizlaus, Bertherus,^e Conradus,^f et quam plures alii tam clerici quam laici. Acta autem sunt hec publice anno ab incarnatione Domini M^{CC}C^XX^{VIII}, mense novembri, inductione I in consecratione ipsius ecclesie, que fuit V kalendas decembris, regni nostri anno X^{XX}I^{II}. Data autem per manum Hermanni prepositi Luthomericensis, notarii nostri, V kalendas decembris, regni nostri anno X^{XX}I^{II}, presidente eidem cenobio domino Alberto abbe venerando. +

25 *Autographo A¹ in membranae margine inferiore aliquanto sinistrorsus appensum est filis sericis rubri et flavi coloris Roberti, episcopi Olomucensis, sigillum e cera naturali confectum idem atque in num. 78. Alterum sigillum, quod in membranae margine inferiore medio e filis sericis flavis et rubris appendebat, sed iam deperditum est, Otakari regis erat. Sigilla ita appensa sunt, ut in dextro margine inferiore tertio sigillo relinqueretur locus: quod sigillum autem nusquam appensum erat. — Autographo A² appendent: 1) e filis sericis coloris flavi et rubri et aliquot filis nigris sigillum Otakari regis de cera naturali confectum, idem atque in num. 264; 2) e filis sericis coloris rubri sigillum Roberti episcopi de cera naturali confectum idem atque in num. 78.*

321. *y) ,Sigbertus Placensis' A². — z) ,Theodricus Olomuncensis' A². — aa) ,Bolezlaueñ' A². — bb) ,Lvthomericeñ' A². — cc) ,Olomunceñ' A². — dd) ,d' in loco raso eodem atramento scr. A². — ee) ,Gerhardus' A². — ff) ,Heinricus' A². — gg) ,Waltherus can. Patauiensis' A². — hh) ,Cunradus' A². — ii) ,Brunne' A². — kk) ,Gerhardus' A², ubi primum ,r' statim ex ,g' corr. est. — ll) ,Heinricus de Kyow' A². — mm) ,Theodricus' A². — nn) ,Hrvto' A². — oo) ,Bözlaus' A². — pp) ,Medelow' A². — qq) ,Voitech' A². — rr) ,Grece' A². — ss) ,Uunez' A². — tt) ,Olomuceñ' A¹; ,Olomunceñ' A². — ,Bardvz' A². — vv) ,Bovdiuoye' A². — xx) ,Pardvz' A². — yy) ,Jvrich' A². — zz) ,Othezlaus' A². — a) ,Olomuncensis' A². — b) ,Heinricus' A². — c) ,Livboldus' A². — d) Wlceco' A¹ et A². — e) ,Berhtherus' A². — f) ,Cvnradus' A². — g) ita A¹ et A² (pro XXXI). — h) primum ,o' ex ,u' eodem atramento corr. A¹; ,d' A², ubi post hanc litteram quatuor fere litterae erasae sunt.*

322.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Oslavany ius patronatus ecclesiae sancti Jacobi in Brunna donat, Roberti, episcopi Olomucensis, consensu.

— 1228 decb. 6.

*Apographum insertum est confirmationi Theodorici, episcopi Olomucensis, datae in Olomuc 5
1298 apr. 5, cuius autographum in tabulario civitatis Brunnensis asservatur (B).*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 207, num. 191 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 345, num. 736.

*Diploma ab Hermanno regis notario conscriptum esse sine ulla dubitatione confirmaverim,
nonnullis aliis diplomatis, in quibus notarius ipse aperte auctor nominatur, collatis. —
Mirum quod iuris patronatus ecclesiae s. Jacobi donatio diplomate nostro demum proprie 10
comprobatur, cum ius illud iam in diplomate Otakari regis die 7 novembris dato inter
monasterii Oslavanensis possessiones commemoretur (vid pag. 318, lin. 3.) Anni regni
perperam computati sunt, sed mendum hoc iam in autographo ipso exstitisse docet privi-
legium monasterio in Velehrad die 27 nov. datum (num. 321).*

Ego Otakarus, qui et Primizl, dei gratia rex Boemorum, omnibus hanc 15
cartam inspecturis. Noverint tam presentes quam futuri, quod nos ad peti-
tionem matrone nostre nomine Heilwidis de Znoym de consensu venerabilis
patris nostri Roberti, Olomuncensis episcopi, ius patronatus ecclesie^a sancti Jacobi
in Brunna de consueta liberalitate cenobio Vallis sancte Marie in Ozlauan libere
et absolute in perpetuam^b elemosinam contulimus, eandem ei libertatem conce- 20
dentes, quam ipsi cenobio cum omnibus suis pertinentiis, secundum quod in
privilegiis eiusdem domus continetur,¹ omnibus contradictoribus perpetuum
silentium imponentes. Et ut hec donatio nostra perpetua firmitate roboretur,
eam sigilli nostri munimine fecimus communiri. Et in testimonium huius dona-
tionis nostre reverentissimus pater noster Robertus, Olomuncensis episcopus, 25
sigillum suum apposuit. Huius autem donationis a nobis facte hii testes fuerunt:
baro noster Marquardus frater Benes, Conradus notarius Brunensis, Henricus
canonicus Olomuncensis. Datum per manum notarii nostri Hermanni, prepositi
Lutomericensis, octavo idus decembris,^c regni nostri anno XXXIII.² Testes enim
plures, qui fuerunt presentes, sunt hii: Nidamirus frater Werse, Hartlibus de Znoym 30
miles, Theodricus rector eiusdem ecclesie. Ego dei gratia episcopus Olo-
muncensis Robertus in huius donationis testimonium sigillum meum apposui.

323.

*Venceslaus I, iunior rex Bohemiae, monasterio in Litomyšl pro remedio
animae fratris sui Vladislavi, quondam marchionis Moraviae, proventus e poenis 35
iudicialibus concedit.*

— 1228 —.

322. ^{a)} ecclesie' deest B. — ^{b)} ,u' ex ,a' eodem atramento correctum B. — ^{c)} primitus ,dembris',
sed eodem atramento in ,decembris' correctum B.

1) Vid privilegium 1228 nov. 7 datum (num. 320). — 2) Recte 31.

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A). — Ibidem exstat etiam charta autographi instar manu eiusdem fere temporis in membrana scripta (B).

5 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 203, num. 188 (ex B) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 341, num. 733 (fragm.) — Sickel, Monum. graphica, fasc. VIII, tab. 3 autographi A imaginem photographicam praebet.*

10 *Autographum A scriba scripsit, quem nota „Venceslaus 1° signamus. — Mirum quidem videtur, quod in diplomate Venceslaus „rex Boemorum“ appellatur, cum in sigillo iuste intitulatio „iunior rex Boemorum“ ei attributa sit. Sed de diplomatis fide dubitandum non esse mihi quidem persuassimum est; nam litterarum formae tempori illi optime convenient et sigillum, quod in diplomatis medio margine inferiore appensum est, certo verum et sincerum est; accedit, quod ea, quae diplomate conceduntur, ab illius temporis consuetudine non abhorrent. — Forma B, quae autographi A verba omnia repetit, uno tantum enunciato addito, non multo post subdita esse videtur.*

15

[A.]

¶ In nomine sancte ac individue et perpetue trinitatis amen. ¶ Wencezlaus, dei gratia rex Boemorum, omnibus, ad quos presens pagina devenerit, salutem 20 et fidei pietatem. Cum inter mundanas actiones ea sola salubris ac meritoria permaneat, que divine retributionis et obtinende perpetuæ beatitudinis gratia celebratur, alie omnes more liquentis 25 aquæ cum tempore transeunt et labuntur, nichil secum temporalis delectationis retinentes || preter peccata, que talibus generantur: hanc igitur considerationem animo revolentes, animadvertisimus, qua- 30 liter bona monasterii Luthomislensis possent ad statum pristinum reformari, que per discordiam nobilium terre || in tantum consumpta fuerant et distracta, ut etiam fratres ibidem divi- 35 num officium peragentes victimum et vestitum penitus non haberent. Nos itaque temporibus nostris^c bona claustralicia dolentes taliter deperire, pro salute anime dilecti fratris nostri, bone memoriæ mar-

[B.]

¶ In nomine sancte ac individue et perpetue trinitatis. ¶ Uenzeslaus, dei gratia rex Boemorum, omnibus, ad quos presens pagina devenerit, salutem et fidei pietatem. Cum inter mundanas actiones ea sola salubris ac meritoria^a permaneat, que divine retributionis et obtinende perpetue beatitudinis gratia celebratur, alie omnes more liquentis aque cum tempore transeunt et labuntur, nichil secum temporalis^b delectationis retinentes preter peccata, que talibus generantur: hanc igitur considerationem animo revolentes animadvertisimus, qualiter bona monasterii Luthomislensis possent ad statum pristinum reformari, que per discordiam nobilium terre || in tantum consumpta fuerant et distracta, ut etiam fratres ibidem divinum officium peragentes victimum et vestitum penitus non haberent. Nos itaque temporibus nostris^c bona claustralicia dolentes taliter deperire, pro salute anime dilecti fratris nostri, bone memoriæ marchyonis Moraie, nomine Wadizlai,¹ et pro remedio peccatorum nostrorum statuimus et in perpetuum inviolabiliter confirmamus, ut homines iam dicti monasterii hanc habeant libertatem: Si in culpam inciderint, sive aliquis in

40

1) *Obiit die 18 februarii a. 1227.*

323.B a) ,a' *in loco raso eodem atramento scr. B. — b) ,tempalis' B. — c) ,nris' in loco raso eodem atramento scr. B.*

[A].

chionis Morauię, nomine Wadizlay,¹ et pro remedio peccatorum nostrorum statuimus et imperpetuum inviolabiliter confirmamus, ut homines prefati monasterii hanc habeant libertatem: Si in culpam inciderint, sive aliquis in villis eiusdem claustrī casu miserabili ab alio suffocetur, quod vulgariter hlaua dicitur, seu ab aliquo pro latrocínio incusetur, quod boemicę narok vocatur, sive etiam aliquando hac servitute fuerint obligati, quod narez materna lingua nominatur, ab omnibus hiis ipsos penitus decernimus absolutos, arbitrio domini abbatis relinquentes, ut pro hiis et aliis culpis homines suos pena debita puniat, ad usus monasterii, quicquid ex culpa prouenerit, convertendo. Ut autem nostra relaxatio et constitutio robur obtineat veritatis, presentem paginam, testibus subscriptis, nostri sigilli caractere fecimus consignāri. Acta sunt autem hec coram nostris fidelibus, videlicet Witkone antiquo filio Witkonis, Wata subcamerario et Bohuzlao fratre eius, Zbratzlao subpincerna, Zlauniko subdapifero, Drisizlao marsalko, Jurik noskone, Petro Milhozti filio, Ztrezimiro calvo, Milata de Morauiā, Daleborio filio Daleborii, Voyzlao canonico de Zaska, magistro Abdōne, Petro capellano de Nehanic et aliis multis. Datum anno dominice incarnationis millesimo CCXXVIII, concurrente VI, regni nostri anno primo.

In autographi A medio margine inferiore appensum est filis sericis albis, flavis, rubris sigillum rotundum e cera naturali confectum, cuius diametros fere 75 mm sunt. In sigilli medio eques galeatus depingitur, qui manu dextra hastam cum vexillo, sinistra vero scutum

323.A a) ita A.

1) Obiit die 18 februarii a. 1227.

[B].

villis ecclesie eiusdem casu miserabili ab alio suffocetur, quod vulgariter hlaua dicitur, seu aliquo pro latrocínio incusetur, quod boemice narok vocatur, sive etiam aliquando hac servitute 5 fuerint obligati, quod narez materna lingua nominatur, vel si quis hominum prefate ecclesie suspensus fuerit, quod wizelche boemice dicitur, ab omnibus hiis ipsos penitus 10 decernimus absolutos, arbitrio domini abbatis relinquentes, ut pro hiis et aliis culpis homines suos pena debita puniat, in usus monasterii, quicquid ex culpa prouenerit, convertendo. Ut autem nostra relaxatio et constitutio robur obtineat 15 veritatis, presentem paginam, testibus subscriptis, nostri sigilli caractere fecimus consignari. Acta sunt autem hec coram nostris fidelibus, videlicet Witkone^d antiquo filio Witkonis, Wata subcamerario et Bouzlao fratre eius, Zbratzlao subpincerna, Zlaunicho subdapifero,^e Drislao 20 marsalcho, Jurik noskone, Petro Milhozti filio, Ztrezimiro calvo, Milata de Morauiā, Daleborio filio Daleborii, Voyzlao canonico de Zaska, magistro Abdōne, Petro capellano de Nehanic et aliis multis. Datum anno dominice incarnationis millesimo ĆCXXVIII, concurrente VI, regni nostri anno primo Amen.

30

35

323.B d) ,k' ex ,h' eod. atramento corr. B. — 40
e) primitus ,subdi', sed ,i' statim in ,a' corr. B.

5 *triangulum tenet, cuius insigne aquila est; post equitis tergum et sub equo figura stellae cum sex radiis conspicitur. Circumscriptionis partim defractae haec tantum litterae super-*
 10 *sunt: + WENCE..... I|||||OR REX · BOEMORV [= Wencelaus dei grā iunior rex Boemorū]. — Iuxta hoc sigillum sinistrorsus appendet de filis sericis coloris rubri et flavi, viridi, rubri et fusi sigillum rotundum (diametros 75 mm), duo latera habens, de cera naturali confectum, quod iam valde adaesum est. In sigilli parte priore rex depingitur in solio sedens, qui corona capiti imposita manu dextra sceptrum, sinistra vero pomum cum cruce gestat. Circumscrip̄io: + PAX REGIS · WENCESLAI IN MANV SANCTI · WENCEZLAI. In altera sigilli parte depingitur s. Venceslaus in solio sedens, qui manu dextra hastam cum vexillo tenet, sinistra palmarum gerens scuto innititur, in quo insigne aquilae conspicitur. Circumscrip̄io: + SANCTVS · WENCESLAVS BOEMORVM · DVX. Figurae in utraque sigilli parte expressae ad similitudinem illarum proxime accedunt, quae in illo sigillo depinguntur, quo Otakarus rex ab a. 1224 oct. 11 (v. num. 264) 15 utebatur. (Sigilli huius imaginem praebet Kalousek, Obrana sv. Václava, ed. 2, pag. 131). Sigillum hoc posterius diplomati appensum fuisse ex eo appareat, quod Venceslaus rex post mortem patris sui demum ipso utebatur. Cum autem dubitari non possit, quin sigillum verum et genuinum sit, appensio eius fortasse posteriorem diplomatis confirmationem significat.*

20 *In charta B appendet e filis sericis coloris violacei, flavi, rubri fragmentum sigilli adulterini de cera naturali confecti, in quo altera sigilli Venceslai regis pars (cum s. Venceslao) expressa est.*

324.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio sancti Laurentii in Opatovice villas, quarum nomina adferuntur, condonat et illas, quae ab aliis donatae sunt, 25 confirmat, immunitatibus large concessis. Pragae 1229 —.

30 *Apographum insertum est confirmationi Venceslai II, regis Boh., dd. Brunnae 1303 nov. 4, quae totidem verbis transscripta est in confirmatione Karoli IV dd. Romae 1355 apr. 5, cuius quidem exemplar praeberet transsumptum Ferdinandi. episcopi Lucensis, nuntii apostolici, dd. Iglatiae 1421 dec. 12, nunc in tabulario monii. in Rajhrad asservatum (D).*

Piter, Thesaurus absconditus in agro seu monio. Brzevnov. pag. 195 (qui se Ferdinandi nuntii apostolici chartam „in archivo monialium ord. Cist. Aulae s. Mariae Veterobrunnae“ invenisse adnotat) = Boczek, Cod. dipl. Mor II, pag. 201, num. 187 (ad a. 1228) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 337, num. 725.

35 *Diplomatis verba ab Hermanno, regis notario, conscripta esse, diplomatis num. 218, 265, 289, 305 aliisque collatis cognosci potest. — Boczek annum, qui in apographo adfertur, arbitratu suo correxit, quippe qui annotationem de Venceslai regis coronatione, in diplomatis fine positam, genuinam esse iudicavit. Cum autem apographum perspicue annum 1229 habeat, dubium esse non potest, quin annotatio illa posterius inter „actum“ et „datum“ 40 interposita sit. — Mendum in inductionis numero („septima“ loco „secunda“) procul dubio unius ex describentibus incuria effectum est.*

In nomine sancte et individue trinitatis amen. Ottakarus, qui et Przemysl, dei gratia tertius rex Boemorum,^a omnibus in perpetuum. Contigit^b plerumque donaciones legitimas factaque mortalium sollemniter^c celebrata labente tempore

immutari, nisi scripto memorie commendentur; littera enim vivit et actio littere sagaciter commendata. Notum siquidem facimus universis tam presentibus quam posteris, quod ob remedium anime dilectissimi filii nostri Vladislai, recolende memorie illustris marchionis Moraue,¹ cum grato assensu nostre carissime coniugis Constancie, nec non primogeniti filii nostri Wenceslai, in regem coronati, gratuita voluntate, villam Stolan cum omnibus attinenciis suis monasterio sancti Laurencii in Opatowicz et fratribus ibidem domino deo devote famulantibus contulimus iure hereditario possidendam. Item Chruppi dimidiam villam et in Wtelno ad aratum et duos hospites luchinici de Myelczy, Przelluccsie cum omnibus appendiciis suis, Policzie dedimus eidem monasterio nostro Opatowicensi;^d et omnium nostrorum 10 ob remedium animarum predecessorum Sterzeri emimus pro pecunia ecclesie prenotate. Copisci in provincia Luthomericensi,^e oblatam pro anima Stephani, nostri ministri fidelis et iudei baptisati,^f pro villa Dolany apud Mykus, nobilem nostrum, fecimus^g commutari. Item villam Mesilesicz^h apud Hroznatam de Podyebrad pro villa Scaliczie, sita in Wsoburno,ⁱ fecimus commutari. Item Coyata 15 filius Hrabysse villam Matharsov pro anima sua obtulit;^j et idem Coyata vir nobilis villam Slawcowicz^j pro anima Petri filii Ratiborii sepe dicto monasterio sancti Laurencii attribuit coram nobis. Item Czasta, vir nobilis et probus, providens saluti anime sue, villam Drzieczie domui sancti Laurencii obtulit. Matheus coquus noster Wilcowiczie^k de nostra licencia addidit. Item Czaslaw suppanus^l 20 villam Czernogiedy dedit. Sdeslaw filius Zeloluch Wessele iam sepe dicte ecclesie sancti Laurencii dedit, ad quam accepit sepulturam. Otto et filius eius Stoyhnyew^m Hlaweczko obtulerunt. Item prefate ecclesie venerabilis Cunradus abbas cum fratribus villam Placzimicz apud Johannem filium Jarochniew in nostra presencia pecunia comparaverunt. Item idem abbas apud Perardum Lhutamⁿ iuxta Placzimicz 25 pro XV marchis argenti emit publice et aperte. Preterea nos rex Wenceslaus saluti anime nostre imposterum providendo Lhutam nomine Brzehrad et molendum in Luca indulsimus locari ad instanciam et petitionem eiusdem Cunradi abbatis venerabilis atque fratrum. Insper silvam nostram ville Mesilessicz^o adiacentem dedimus ex mera nostra liberalitate.^p Ibi enim decenter locantur beneficia, ubi 30 crescent merita. Propter pravorum hominum calumpnias et iniurias emersuras omnibus prescriptis nostris et ceterorum baronum^q nostrorum donacionibus seu empacionibus, preter pontes reformandos, plenariam ab omnibus exaccionibus libertatem concessimus, videlicet ut pauperes ex omnibus prenotatis villis castellanorum sive beneficiariorum iudicio non astent, nisi velint propria voluntate, 35 sed coram nobis et nostris successoribus iudicentur, et penam per sentenciam

324. *d)* ,Opatoŵ' D. — *e)* ,Luthomislensi' D. — *f)* ex ,baptisalti' corr. D. — *g)* ,facimus' D. — *h)* ,Mesilesicez' D. — *i)* ,Swosoburno' D. — *j)* ,Slacowicz' D. — *k)* ,Wilcowigie' D. — *l)* ,supparius' D. — *m)* ,Stoyhnyow' D. — *n)* ,Lhuta' D. — *o)* ,Missilessicz' D. — *p)* ,libertate' D. — *q)* ,bonorum' D.

adiudicatam nulli alteri nisi domino suo abbati et eius fratribus solvant secundum ius consuetudinis adinvente. De eo, quod vulgariter dicitur narok sive swod, et de eo, quando aliquis interficitur, quod vulgariter hlawa vocatur, et inde, quod narez^r sonat, iam sepe dictarum villarum incole sint perpetuo liberi et immunes.
 5 Et ut hec nostre probaciones et aliorum virorum proborum oblaciones seu emplices antescripte, per nos confirmate sollemniter^s et aperte, robur habeant firmitatis, nec debeant imposterum commutari, sed stabiliter perseverent, presens privilegium monasterio sancti Laurencii in Opatowicz fecimus exhiberi nostrorum sigillorum atque nostri sanctissimi patroni Wenceslai robore communitum. Actum Prague,
 10 anno dominice incarnationis MCCCXXIX^o, indictione secunda.^t (Eodem anno rex Wenceslaus militari gladio est accinctus et a venerabili sancte Magantine sedis Syffrido archiepiscopo extitit coronatus). Datum per manus Arnoldi, cancellarii et prepositi Wissegradensis,^u et Hermanni, prepositi Luthomericensis, notarii regie aule.

15

325.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, iura quondam a Conrado Ottone duce aliisque praedecessoribus suis, postea vero a se ipso in provincia Brunensi constituta renovat et observari mandat.

Brunae 1229 mart. 17.

20 *Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunensi asservatur (A). — Apographum saec. XV exstat in Libro privilegiorum monii. Velehradensis, qui in eodem tabulario asservatur, fol. 22^v—23^v (B).*

25 *[Habrich], Jura primaeva Moraviae, Collegerunt ac notis illustrarunt Benedictini Rajhradenses (Brunae 1781), pag. 21—34. — Boczek, Cod. dipl. Moraviae II, pag. 209, num. 194 == Erben, Reg. Boh. I, pag. 348, num. 742 (omisso initio), == Jireček, Cod. iuris Boh. I, pag. 62, num. 33 — Bretholz, Moravský zemský archiv, jeho dějiny a sbírky ad pag. 121 tab. VII (imago phototypica cum diplomatis exemplis typis excusso).*

30 *Autographum scripsit scriba, quem nota „Otakarus 36^r signamus; cuius quidem scribæ manus iam in nullo alio eiusdem regis diplomate autographo deprehenditur. — In autographi dorso manus quaedam saec. XIII adnotavit: „Privilegium provincie Brunnensis Othakar regis, quae verba accuratissime eodem ordine repetuntur in superscriptione, quae diplomatici apographo in Libro privilegiorum monii. Velehradensis praemittitur; unde apparent autographum hoc in monasterii Velehradensis tabulario quondam asservatum fuisse. — Diploma verba fere omnia illius diplomatici repetit, quo anno 1222 Přemysl Otakarus rex statuta Conradi Ottonis ducis in provincia Znojmensi et Bitovensi observanda esse decrevit (v. num. 234).*

35 *+ C + § In nomine sancte et individue trinitatis amen. § Otacarus, qui et Primuzl, dei gratia Boemorum rex, suppanis et omnibus nobilibus atque vulgo provincie Brennensis perpetuo. Equitati est consentaneum et regie conveniens excellentie pariter et honori modis omnibus ad hoc intendere atque niti, ut nemo contra iuris ordinem aggravetur, sed iura omnia*

324. *r) ,narecz' D. — s) ,solemniter^r D. — t) ,septima^r D. — u) ,Wyschegraden^r D.*

conserventur uni cuique penitus inconvulta; iuris enim observantia et temporalis honoris || gloria conservatur et anime a deo in celesti patria premium tribuetur. Ne autem ea iura, que prius a nostris predecessoribus, ut a bone memorie duce Conrado et ab aliis, postmodum aut^a a nobis in tota Brennensi provincia sunt statuta, processu temporis per quemquam hominum || possint inmutari, sed perpetuo stabilia permaneant atque firma, noverit tam presens etas quam eius sequens posteritas, 5 quod nos habito diligenti tractatu cum fidelibus nostris suppanis, Boemis pariter et Morauis, volentes ab omnibus perpetuo inviolabiliter observari, iura statuimus in hunc modum: Omnes hereditates, quas viri nobiles, tam maiores quam minores, tempore ducis Conradi sine querela iuste et pacifice huc usque possederunt, in bona tranquillitate pacis ammodo possideant. Item nullus camerarius citet aliquem nisi certo cum testimonio eorum quorum interest; et nominatim quilibet eorum debet ducere 10 castellani nuncium et alium iudicis, * insuper duos probos viros de circumsedentibus villis; et si camerarius vadit ipse secundus aut tercarius sine nunciis beneficiatorum, si interficitur, nichil de eo respondeatur. Si fuerit fur apud aliquem nobilem vel apud aliquem, cuius est villa, et dederit eum curie, omnia bona sua sint et collum eius in potestatem principis detur. Insuper si fur capit 15 in aliquo loco et suspenditur, omnia sua principis sunt, preter fruges, que adhuc remanserunt in agro. Item quod dicitur narok, hoc non debet esse nisi ubi constet sub certo testimonio sua bona amisisse, nisi acciderit * in silva vel in aliquo loco secreto, vel alicui hospiti; et antequam admittatur, debet notificari curie, quorum interest, scilicet iudici, castellano cum ceteris. Quando aliquis pauper 20 venit de propria re conquerendo, pallium sibi nullatenus deponatur. Nullus zok aliquem accuset, nisi certo sub testimonio vicinorum constet de dampno *; et si fuerit zok convictus testimonio fori communis, lapidetur. Quando aliquis iudicium aque debet^b subire, nullus eum in aquam dimittat nisi sacerdos et eius cooperator; si deus iuverit eum, iudici det duos denarios et sacerdoti XIII^c; si nudaverit se et iudicium noluerit subire, solvat capellano VII denarios et vetule duos. Si aliquis 25 nobilis vir, et non druho, super se habuerit narok, puer pro ipso subeat iudicium; et si non fuerit adiutus, * solvat pro eo CC^c denarios. Quando ducitur, quod dicitur zuod, debet adesse castellani nuncius, iudicis et villici et camerarii et unus vel duo de vicinatu illo, et ultra tres non ducatur, 30 sed in tertio remaneat; et si convictus fuerit, CC^c in cameram regis reddat denarios et illi, qui dicitur powod, satisfaciat. Si quis equos *, equas, vel boves vel vaccas, vel aliqua maiora substraxerit, quantitas dampni estimetur sub certa fide et sacramento eorum, quibus iurisdicio est commissa, et secundum hoc accusatores admittantur. Item fures cum sociis et fautoribus eorum pari pena puni- 35 antur. Si subtrahuntur aliisque res, pallium aut aliquid tale, hoc curie non notificetur; sed si bos vel iumentum subtrahitur, curie notificetur. Et quando aliquis vulneratur * de foro veniendo vel alibi, notificetur curie. Item quando aliquis nobilis capit in furto et suspenditur, et non habet prolem, hereditas ipsius regi cedat; et si aliquis capit in manifesto furto, uxor eius habeat terciam partem. Quicunque nobilis vel rusticus occiderit aliquem, CC^c denarios solvat curie et alias recedat et querat 40 gratiam; et uxor sua * in pace sedeat et indempnis. Si quis^d non habuerit filium vel filios, et habuerit filias, ad illas deveniat hereditas equaliter; et si non fuerint, hereditas deveniat ad proximos heredes.

325. *a) ita scribae incuria A loco ,autem'; vid. supra pag. 223, lin. 12. — b) ,et' in loco raso eadem manus eodem atramento scripsit A. — c) alterum ,C' in loco raso eodem atramento scriptum est A. — d) ,quis' eadem manu superscriptum A.*

Si alicui subtrahuntur iumenta aut famuli apes furantur, debet^e subire iudicium ferri, scilicet vomeres. Insuper si quis spoliatus fuerit per wiboy, incuset quos vult, et de hirdoxt nominet quos vult, et antique consuetudines conserventur. Quisquis thelonium pertransierit, a thelonario^f licentia non obtenta, neque thelonio persoluto, non aliter puniatur, nisi ius thelonii duplicabit 5 et preter hoc pro pena solvet LX denarios. Si quis equum proprium currum aliquem trahentem recognoverit, non plus quam LX denarios pro curru et rebus in eo existentibus iudici persolvat. Item si quis equum apud aliquem invenerit vulneratum, non equum vendicet sibi iudex, nisi solummodo LX denariis sit contentus. Item si quis citatus fuerit et obtainuerit ius suum in iudicio, neque 10 wrez neque pohonce, set solummodo denarios duos persolvat, quod pomicne vulgariter appellatur. Item ad clamorem communem, qui nestoyte vulgariter nominatur, nullus currere teneatur, nisi de propria voluntate hoc facere voluerit. Item si quis super rebus propriis mobilibus sive immobilibus in iudicio convenitur, eadem bona, de quibus fit questio, neque iudex neque domini terre villicus sibi 15 vendicet possidenda; sed idem, qui super eisdem bonis convenitur, eadem bona pacifice possideat, donec eadem questio per sentenciam decidatur. Item si vestigia rei furtive secus aliquam villam deperierint, eadem villa occasione eiusdem furti nullatenus puniatur. Preterea nullus de illis, qui custodiunt silvam, debet spoliare aliquem in via vel in foro, nisi tunc illum spoliet, quando invenit^g arborem secantem. Ad hec iudex 20 numquam iudicet in CCC denariis, nisi * LX. Insuper numquam iudex debet iudicare solus, nisi presente castellano aut aliquibus nobilibus; et quando villicus iudicat, non debet ire ad capiendum consilium de iudicio, sed iudicet sedens cum militibus. Item quando tempus est ire ad iudicandum, et omnes sunt, et villicus non vult venire, iudex iudicet cum militibus; et de mane semper et numquam hora vespertina a iudice et a villico iudicium habeatur. Qando^f aliquis interficitur in via, 25 sive homo militis, sive iudicis, sive villici fuerit, confusio magna inde fit; solent apponi denarii, aurum et argentum; ille quis accusat et^h dominus debet iurare super sancta sanctorum. Pro debito si quis citatus fuerit et in primo termino non astiterit iudicio, vendatur, nisi legitimum probare possit impedimentum. Insuper nullus de hominibus nobilium, qui vadit in aliqua vel in propria legatione, sive ad forum, numquam in novo nisi in antiquo 30 thelonio solvat. Item ad iudiciumⁱ nullus accedat, nisi de domo secundum ius primo citetur. Insuper si villicus regis sine iudicio aliquem impignoraverit, rex suo iure corrigat; si * villicus camerarii, marcam auri solvat; si dominus, beneficio careat. * Preterea duellum, quod in vulgari dicitur kiy, non habeant nisi ad extraneos. * In hiis omnibus excipimus privilegia religiosorum virorum a principibus eis concessa et iura clericorum cum dotibus ecclesiarum, quibus^k reguntur secundum ius 35 canonicum. Ad huius igitur institutionis imitationem et debitam secundum iuris ordinem observationem assurgimus, et ne in eis, que prescripta sunt, veritati falsitas valeat novercari, et ne aliquo videantur scrupulo posse obfuscari, nostra

325. *e) ita A; ,debent^c corrigendum esse docet diploma num. 234. — f) ita A. — g) ,quem invenerit^d melius legitur in diplomate num. 234. — h) ,et^e in loco raso ead. manu scriptum A; in diplomate num. 234 hoc loco ,non^f legitur. — i) Quae subsequuntur, in B desunt, quod codicis duo folia proxima excisa et deperdita sunt. — k) ita A.; ,qui^g corrigendum esse docet dipl. num. 234.*

qua debemus potentia sanximus et nostri testimonio sigilli munimus et privilegiamus per eum, qui nos iusticia et veritate filio suo privilegiavit. Actum in Brenna, anno gratie M^{CCCCXXIX}, XVI kalendas aprilis.

Sigillum, quod autographo appendebat procul dubio e filis sericis, iam avulsum et deperditum est.

5

326.

Gregorius IX papa monasterium in Osek tuendum suscipit eiusque possessiones confirmat.

Perusii [1229] maii 23.

Apographa saec. XVII exstant in cod. ms. „Damascus ex cubiculo abbatis“ pag. 237 (B) 10 et in ms. „Privilegia Ossecensia“ anno 1693 descripto, pag. 183 (C), qui in tabulario monasterii in Osek asservantur. — Aliud apographum saec. XVIII praebet fr. Malachiae Welcker Historia monii. Ossecensis, fol. 15^v (D), cuius cod. ms. in eodem tabulario asservatur.

Sartorius, Cistercium bis tertium pag. 1012 (summa).

Gregorius episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis .. abbatii et conventui 15 de Ossek, Cisterciensis ordinis, salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod iustum est et honestum, tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter, dilecti in Domino filii, vestris iustis precibus inclinati, personas vestras et locum, in quo divino vacatis obsequio, cum omnibus bonis, 20 que in presentiarum rationabiliter possidetis, aut in futurum iustis modis prestante Domino poteritis adipisci, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus; specialiter autem possessiones ac alia bona vestra, sicut ea omnia^a iuste ac pacifice possidetis, vobis et per vos monasterio vestro auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino 25 hominum liceat hanc paginam nostre protectionis et confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Perusii, X kalendas iunii, pontificatus nostri anno tertio.

30

327.

Gregorius IX papa Ivoni episcopo Cracoviensi atque Pragensi et sancti Michaelis Cracoviensis praepositis contentionem, quae inter Laurentium Vratislaviensem et Robertum Olomucensem episcopos de limitibus utriusque dioecesis est, exquirendam et diiudicandam committit.

Perusii [1229] iun. 7.

35

Apographum exstat in Gregorii IX regestorum volumine I, quod in tabulario secreto Vaticano (inter Reg. Vat. t. XIV) asservatur, fol. 117^v—118^r, lib. III, ep. 20 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 105 (reg.) — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 215, num. 199 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 351, num. 747 (frgm.) — Theiner, Vet. monum. Poloniae et Lith. I, pag. 17, num. 37 — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I, num. 350 — Kopetzky, Reg. z. Gesch. d. Hzgt. Troppau (Arch f. ö. Gesch. 45, pag. 107) num. 24 — 5 Potthast, Reg. pontif., num. 8413. — Auvray, Les reg. de Grégoire IX, tom. I, pag. 186, num. 305 (reg.).

..¹ episcopo Cracouiensi, Pragensi et sancti Michaelis Cracouiensi prepositis.^a Venerabilis frater noster Olomucensis^b episcopus transmissa nobis petitione monstravit, quod cum olim venerabilis frater noster ..³ Wratislauiensis episcopus contra eum super limitibus diocesum suarum ad ..⁴ abbatem de Buch et eius coniudices apostolicas litteras impetrasset,⁵ idem Olomucensis ab eis ex sufficienti gravamine ad apostolicam sedem appellans, super hoc ad ..⁶ abbatem de Cella et eius collegas ab eadem litteras impetravit; quorum iudicium cum idem Wratislauiensis per frivole appellationis diffugium declinasset, 10 a nobis ad ..⁷ decanum Misnensem et eius coniudices per falsi suggestionem committi obtinuit causam ipsam. A quibus idem Olomucensis sentiens indebit se gravari, eo quod testes partis adverse ante litis ingressum, ipso non citato nec se per contumaciam absentante, contra iustitiam receperunt, nostram audi- 15 entiam appellavit. Unde petebat, ut revocato in irritum, quicquid per dictum decanum Misnensem et eius collegas fuerat temere attemptatum, processum abbatis de Cella et collegarum eius faceremus executioni mandari. Cum autem impetrare super hiis littere legerentur, magister Aston, scriptor noster, Wratislauiensis canonicus, procurator episcopi Wratislauiensis prefati, eis in communis audientia contradicens, coram dilecto filio nostro S.⁸ tituli sancte Marie trans 20 Tyberim presbytero cardinali, sibi et Henrico, canonico Olomucensi, procuratori Olomucensis prefati, a nobis auditore concesso, proposuit ex adverso: quod cum causa, que inter episcopum Wratislauensem eundem et nominatum Olomucensem episcopum super limitibus suarum diocesum de Golesisco vertitur, olim dilecto filio abbati de Buch et suis coniudicibus a sede apostolica com- 25 missa fuisset, dicti iudices Wratislauensem ipsum propter adverse partis contumaciam manifestam in possessionem rerum petitarum in iudicio causa custodie induxerunt. Prefatus vero Olomucensis episcopus se ab eis legitime appellasse confingens, ad abbatem sancte Marie de Cella et ..⁹ Magdeburgensem et ..¹⁰ Patauiensem prepositos super hoc litteras apostolicas impetravit. Nominato autem 30 Patauiensi preposito committente magistro Alberto clero vices suas, quia dictus abbas de Cella cum ipso clero, absente preposito Magdeburgensi iam dicto,

327. a) *Superscriptio colore rubro scripta est R. — b) ,Olomuceñ in loco raso eadem manu scriptum R.*

1) Iponi. — 2) Epponi. — 3) Laurentius. — 4) Bruningum. — 5) Litterae istae iam depe- 40 ditiae procul dubio longe ante a. 1226 datae erant. — 6) Ludegerum. — 7) Petrum. — 8) Ste- phano de Normandis, qui ad titulum presbyteri cardinalis s. Mariae tr. Tiberim a. 1228 translatus est. — 9) Willebrandum. — 10) Conradum.

nec se per litteras vel nuntium excusante, ad testium receptionem minus canoniam procedendo et ipsorum depositionibus minime publicatis, processum iudicum premissorum de ipso non cognito contra iustitiam revocavit, procurator eiusdem Wratislauiensis vocem ad nos appellationis emittens, ad . .¹¹ decanum et . .¹² scolasticum Misnensem et B. canonicum Cicensem, Nuhemburgensis^c diocesis super 5 hiis a nobis sub certa forma litteras impetravit. Qui de iudicium utrorumque processu legitime cognoscentes, processu abbatis de Cella et clericis premissorum penitus irritato, eundem Wratislauensem in dictam possessionem rerum ipsarum reduci sententialiter decreverunt; a quorum sententia ex parte Olomucensis prefati, ut sic saltem tenere posset iam dictum negotium diutius in suspenso, fuit iterum 10 nostram audientiam appellatum. Quare sepe fatus Wratislauensis episcopus humiliter postulabat, ut, ne^d propter huiusmodi diffugia impediri diutius valeat negotii memorati processus, providere super hoc de benignitate sedis apostolice dignarremur. Licet autem super premissis omnibus fuisse a procuratoribus antedictis coram auditore prefato diutius disceptatum, quia tamen per ea, que fuere proposita 15 coram ipso, nobis non potuit de meritis cause liquere, causam eandem de procuratorum ipsorum assensu vestro duximus examini committendam, discretioni vestre per apostolica scripta mandantes, quatinus de omnium iudicium premissorum processu legitime cognoscatis et illum vel illos, quos vel quem de iure videritis admittendos, reliquo vel reliquis penitus irritatis, faciat^e per censuram 20 ecclesiasticam firmiter observari. Ad litis contestationem infra quatuor mensium spatium post citationem factam a vobis, ad quod si necesse fuerit, partes auctoritate nostra, sublato cuiuslibet contradictionis et appellationis obstaculo, compelli volumus et mandamus, legitime procedatis ad decisionem negotii, si de partium voluntate processerit, ratione previa processuri. Alioquin causam ipsam sufficienter instructam ad apostolice sedis remittatis examen, prefigentes partibus terminum competentem, quo per se vel procuratores idoneos nostro se conspectui representent, iustum dante Domino sententiam recepture. Si vero ad litis contestationem procedi non poterit, iuxta quod superius est expressum, ne^d per tergiversationem alicuius fiat huiusmodi questio immortalis, prefigatis partibus 30 terminum competentem, quo litem contestature ac in eadem causa sicut iustum fuerit processure per se vel procuratores idones compareant coram nobis. Testes autem,^f qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraxerint, per censuram ecclesiasticam, appellatione cessante, cogatis veritati testimonium perhibere.^f Quod si non omnes hiis^g exequendis potueritis interesse, tu, frater 35 episcope, cum eorum altero ea nichilominus exequaris.^g Datum Perusii, VII idus iunii, anno tertio.

327. ^{c)} ,Nuhemburgen' (*sine abbrev. signo*) R. — ^{d)} ,nūc' (= nunc) expresse R. — ^{e)} ,facientes' R. — ^{f)} ,autem — perhibere' *tantum compendio* ,etc' *indicantur in R.* — ^{g)} ,hiis — exequaris' *compendio* ,etc' *tantum indicantur in R.*

328.

(I.) *Gregorius IX papa cum Otakaro, rege Bohemiae, conqueritur de flagitiis, quae Fridericus „dictus imperator“ in Terra Sancta commiserit, eumque rogat, ut „ad vindicandam iniuriam Salvatoris taliter assurgat, ut cum a se fuerit 5 requisitus, paratum eum inveniat ecclesia ad exprobrandum opprobrium inimicorum crucis Christi.“*

(II.) *Iisdem verbis scribit Johanni II, episcopo Pragensi.*

[*Perusii 1229 iul. 18.*]

10 *Epistulas iisdem fere verbis conscriptas fuisse atque illam, quae a. 1229 iul. 18 missa est ad Leopoldum VI, ducem Austriae, post epistulae ipsius apographum in Gregorii IX regestorum vol. I, fol. 130r, lib. III, ep. 38 ita commemoratur: „In eundem modum scriptum est: — — episcopo Pragensi, — — regi Boemie.“*

15 *Rodenberg, Epistolae e regestis pontif. Rom. selectae (Mon. Germ., Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 315, num. 397. — Cf. Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 106 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 218, num. 200, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 353, num. 748 — Potthast, Reg. pontif., num. 8431.*

Vid. Winkelmann, Kaiser Friedrich II, tom. II (1897) pag. 145, not. 2.

329.

20 *Capitulum ecclesiae in Vyšehrad, praeposito suo Arnoldo deprecante, bona sua in Zděnice apud Prachaticę in feudum concedit Henrico Saxoni, ut ibi duas villas instituat.*

In capitulo Vyšehradensi 1229 aug. 15.

Duo apographa saec. XIV ex. exstant in Libro privilegiorum eccl. Vyšehradensis, qui in eiusdem capituli tabulario asservatur, fol. 14r, num. 32 (B¹) et fol. 47r, num. 127 (B²).

25 *Bartholdus Pontanus a Brautenberg, Bohemia pia, pag. 77 — Friedrich in Český časopis historický VI, (1900), pag. 242.*

In^a nomine sancte et individue trinitatis. P¹, dei gratia decanus, G.² custos et omne Wissegradensis ecclesie capitulum omnibus hoc^b intuentibus cyrographum salutem in auctore salutis. Notum sit tam futuris, quam presentibus tenorem presencium intuentibus, quod nos karissimi nostri Heinrici Saxonis devocationem erga ecclesiam nostram attendantes, ad petitionem domini nostri A.³ ecclesie nostre prepositi, cuius petitionibus iustis grato semper consuevimus occurtere assensu, homagium recipientes, bona de Zdenicz apud Pragadicz^c sita iure feodali concessimus eidem et successoribus suis tali forma, quod V annis eadem libere bona

35 *329. a) Ante apographum B¹ hoc lemma colore rubro scriptum legitur: „Hic ponitur tenor littere capituli Wissegradensis ecclesie super bonis in Sdenicz circa Prachaticz sitis, datis Henrico Saxoni in feodum sub certa forma et condicionibus, ut in ipso appareret.“ — b) „hunc“ B². — c) „Sdenicz apud Prachaticz“ B².*

1) Petrus. — 2) Gerhardus. — 3) Arnoldi.

possideat et extunc singulis annis ecclesie nostre marcam et dimidiam persolvat^d in perpetuum ad usus fratrum in eadem deo famulancium. Si autem, quod absit, dictus Heinricus et sui successores condicionem^e pretaxatam firmiter non obser- vaverint, duricia cordis eorum vel contumacia crescente, et pro eo sentencie excommunicacionis fuerint innodati: si a tempore late sentencie usque ad finem 5 anni contumaces extiterint, dissolventur condiciones pretaxate et bona ad ecclesiam nostram libere et absque difficultate revertentur. Ceterum, cum dictus Heinricus homagium ecclesie nostre faceret, firmiter repromisit, quod in prefatis bonis duas villas institueret, quarum possessores decem annis libere et absque solucione qualibet sederent, et postmodum eorum quilibet solidum Patauiensis^f monete eccle- 10 sie nostre per singulos annos persolveret eo iure, quo et homines domini nostri prepositi in Pragadicz.^g Acta sunt hec in capitulo Wissegradensis^h ecclesie in Assumptione sancte Marie, anno dominice incarnationis MCCCCXXVIII, indicione II, epacta XXII.

330.

15

Gregorius IX papa abbatibus sancti Emerammi et Altaehensi mandat, ut determinent controversiam, quae inter abbatem Břevnovensem et episcopum Pragensem de quadam summa pecuniae et decimis est.

Perusii [1229] oct. 23.

Autographum in membrana scriptum in tabulario monii. Břevnovensis asservatur (A).

20

Dobner, Monum. hist. Boem. VI, pag. 10, num. 21 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 353, num. 749 (frgm.). — Potthast, Reg. pontif., num. 8461.

In membranae replicatae margine dextro haec scriptoris nota, quae iam vix legi potest, posita est: ,Otto'.

Gregorius episcopus, servus servorum dei, dilectis filiis .. sancti Emeramm 25 Ratisponensis et de Alta Patauiensis diocesum abbatibus salutem et apostolicam benedictionem. Ex parte .. abbatis et conventus Breunouensis, ordinis sancti Benedicti, fuit propositum coram nobis, quod venerabilis frater noster .. Pragensis episcopus super quadam summa pecunie decimis et rebus aliis ad ipsorum monasterium spectantibus iniuriatur eisdem. Ideoque discretioni vestre per apostolica 30 scripta mandamus, quatinus partibus convocatis audiatis causam et appellacione remota fine debito terminetis, facientes quod statueritis auctoritate nostra firmiter observari. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio vel timore subtraherint, per censuram ecclesiasticam, appellatione cessante, cogatis veritati testimonium perhibere. Datum Perusii, X kalendas novembris, pontificatus nostri 35 anno tercio.

Bulla, quae e filis cannabinis appendebat, iam avulsa et desperdita est.

329. ^{d)}, persolvat' deest B². — ^{e)}, dicionem' B². — ^{f)}, Pathauiensis' B². — ^{g)}, Prachaticz' B². — ^{h)}, Wyssegradensis' B².

331.

Johannes II episcopus, Eppo praepositus et Hippolytus archidiaconus Pragenses, iudices a sede apostolica delegati, nonnullos Austriae prelatos et clericos, quorum nomina adferuntur, ab officiis suspendunt eisque mandant, ut apud 5 curiam Romanam se purgent de criminibus, quae ipsis Gebhardus, episcopus Pataviensis, intulerit.

In Týn [supra Vltavam] 1229 dec. 17.

Autographum in membrana scriptum in tabulario regni Bavariae generali Monacensi asservatur (A).

10 *Monumenta Boica XXIX, pars 2, pag. 346, num. 20 = Urkundenbuch des Landes ob d. Enns II, pag. 677, num. 473, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 353, num. 750 (fragm.).*

Autographum scripsit scriba, quem nota „Johannes II. I' signamus, cuius manus iam in nulla alia charta occurrit.

In nomine Domini amen. Nos J.¹ miseratione divina episcopus,^a E.² prepositus, Y.³ archidiaconus Pragensis ecclesie, a sede apostolica delegati in negotio, quod movet dominus G.⁴ Patauiensis episcopus, contra prelatos et alias clericos Austrie in sua diocesi|| constitutos, eo quod dicit eos excommunicatos in ecclesiis interdictis a se divina officia in salutis sue preiudicium celebrare, citavimus eundem clerum, ut coram nobis comparerent in Tyna, quadam villa Pragensis || 20 ecclesie, in die sancte Lvcie⁵ dicto episcopo de hiis, que ipsis obiceret, secundum iuris ordinem responsuri. Die autem prefata veniente, nobis ibidem presentibus, dominus Patauiensis episcopus in propria persona comparuit coram nobis || petens, ut ad mandatum sedis apostolice nobis iniunctum procederemus, prout iuris ratio postularet. Nos autem ex officio nostro certi esse volentes, an pars etiam adversa 25 per se vel per personas ydoneas compareret,^b || quesivimus, an pro alia parte aliquis esset presens. Ibidem autem surrexerunt abbas de Jerus et prepositus Numburgensis, item Danihel de Polan et Rembertus de Asparn, qui dixerunt, se pro se et pro aliis venisse, profitentes se super hoc mandatum nullum habere. Apparuit autem nichilominus magister Marquardus de Riede, item quidam laicus, 30 qui se nominabat Pertoldum; quorum uterque obtulit quasdam literas, in quibus videbatur eorum uterque constitui procurator quorumdam prelatorum spacialiter et omnium clericorum Austrie. Verum in continenti dominus episcopus Pataviensis contra prourationem magistri Marquardi exceperit dicens ipsum esse excommunicatum, unde a limine iudiciorum esse expellendum; et super hoc testes peciit 35 in continenti recipi. Crastina autem die idem magister Marquardus apparet coram nobis erupit in vocem appellationis quasdam causas sue appellationis exprimens evidenter falsas, eo videlicet, quod sibi denegassemus copiam apo-

331. a) ,epc' eadem manu superscriptum A. — b) sequitur ,quesi', quod scribæ incuria non deletum est A.

40 1) *Johannes II.* — 2) *Eppo.* — 3) *Yppolitus.* — 4) *Gebhardus.* — 5) *Die 13 decembris.*

stolici rescripti, item quod citassemus eos ultra duas dietas et ad locum suspectum. Cum autem ex parte episcopi diceretur, quod audiri non deberet ullo modo, cum esset excommunicatus, et paratus erat episcopus probare in continenti, quod procuratio tam sua quam dicti laici nulla esset, diximus magistro Marquardo et hiis, qui cum eo erant, quod parati eramus eis omnimodam iusticiam 5 facere, et si eum vel partem suam in aliquo gravaremus, parati eramus corrigeremus, dummodo etiam rationes partis adverse et ipse audiret et a nobis audiri permitteret, ut ita audita utraque parte, quod iustum foret, faceremus; ille nullam ulterius moram volens facere, cum suis sociis a nostra abscessit presentia. Cum autem nos viros religiosos plures post eos misissemus, mandantes 10 ipsis, quod ad iuditium redirent, nos autem omnimodam eis iusticiam vellemus facere, rediit tam ipse quam alii; set dicentes se habere amplius iudicem papam, nulla mora facta; set nec nos, nec partem aliam volentes aliquo modo audire, iterato recesserunt, cum tamen eis continue instaremus dicentes et promittentes, quod parati eramus eis omnimodam iusticiam invertiri, parati etiam, si in aliquo gravaveramus 15 eos, in continenti revocare vel etiam ipsorum appellationi, si hoc iustum videbremus, deferre. Iterato igitur ipsis contumaciter recendentibus, misimus honestas et graves personas eos revocantes primo et secundo et tertio. Set illi redire nullo modo voluerunt, immo ascensis equis cum conductu regis, quem eis sufficientissime procuraveramus, penitus abscesserunt. Supplicabat igitur nobis dominus 20 episcopus Patauiensis proponens tribulationes maximas et infinitas tam sue ecclesie quam persone, ut ex ipsorum contumacia, quam fatiebant in periculum finale Patauiensis ecclesie, non sineremus eos commodum reportare, maxime cum iam per eos cum potestate laica contra ecclesiam coniuratos bonis omnibus sui episcopatus spoliati cogebatur deficere etiam in expensis. Nos igitur et ipsi episcopo 25 benivolam audientiam concedentes et nichilominus pro iure partis adverse, licet absentis, quecumque nostrum animum movebant, fideliter proponentes per discussionem negotii ad veritatis inquisitionem curavimus pervenire. Constitit autem nobis probationibus sufficientibus tam facti quam iuris, quod procuratio facta in personam magistri Marquardi nulla fuit, tam aliis rationibus quam illa speci- 30 aliter, quod ipse tempore date procurationis excommunicatus erat maiori excommunicatione a dicto episcopo suo ordinario pluries et ex diversis causis, et ex illa specialiter, quia dixerat dominum papam esse hereticum. De excommunicati- onibus autem factis in eum probatum est lite super excommunicatione in modum exceptionis sibi obiecta inter ipsos contestata coram nobis per viros honestos 35 et religiosos et omni, ut credimus, exceptione maiores. Constitit etiam nobis, quod alia procuratio facta in Pertoldum laicum non erat nobis aliquatenus admittenda, nam fides illi cartule propter plurimas suspitiones non poterat adhiberi, utpote que erat signata nomine multorum prelatorum et totius cleri uno sigillo

penitus ignoto pluribus deletis literis, ita quod, cuius esset, non poterat liquido deprehendi, dicebatur tamen a presentatore esse^d sigillum abbatis Scotorum, nec eadem carta habebat aliquid certitudinis, quare ei fides adhiberi debebat. Constitit etiam nobis tam per responsa eorum, qui pro prelatis et clero venerant,
 5 quam aliis pluribus modis, quod ex parte nostri litere nostre citationis pervernerant tam ad prelatos Austrie quam totum clerum, quia fuerant in tota Austria multipliciter publicate. Constitit etiam nobis per probationes iuris, quod appellationi interposite non erat deferendum, tum quia cause^e assignate erant notorie false, tum quia persone dicte exigente sua contumacia et aliis de causis appellare
 10 non poterant, tum ex pluribus aliis causis. Nos igitur visis meritis utriusque partis, habita deliberatione plenaria, de consilio virorum sapientum, qui fuerunt tunc temporis nobiscum, licet pars episcopi peteret in principali precedi,^f ut scilicet secundum mandatum apostolicum adversarios suos contumaces pena canonica castigaremus, maxime cum excessus eorum esset notorius; lite tamen
 15 super hoc non contestata hoc facere noluimus, set quia nobis constitit de contumacia tam prelatorum Austrie quam alterius cleri, utpote qui citati nec per se apparuerunt, nec per ydoneos responsales, in penam sue contumacie quosdam ex ipsis prelatis seu clericis, quorum nomina inferius sunt annotata, quos tamquam principaliores esse in hoc negotio perspeximus, in exemplum et terrorem
 20 aliorum suspensos ab officiis et beneficiis ipsorum ad presentiam sedis apostolice transmittimus, eis comparendi personaliter coram domino papa in octava Pasche^g terminum prefigentes, ut ibidem apud sedem^g apostolicam tam de pena istorum quam aliorum clericorum Austrie, in quibus propter multitudinem severitati ad presens detraximus, secundum domini pape beneplacitum disponeretur. Remittimus
 25 etiam negotium nobis inter dictum episcopum et prefatos clericos comissum in manibus domini pape, ut tunc predicto episcopo finaliter respondeant et prelati nominati et ceteri clerci de obiectis, dictum eis terminum peremptorium assignantes. Non enim videmus, qualiter episcopo^h Pataviensi per nos in principali possit iusticia exhiberi propter hoc, quod nec nuntios nostros cum literis nostris
 30 citatoriis seu aliis in Austriam possimus dirigere, cum eorum, qui nostras literas illuc detulerunt, quidam clerci iam sint in vituperium dei et ecclesie Romane male tenti et vilater tractati, et timemus eis in futurum etiam vite periculum imminere. Hii autem sunt, quos ab officiis et beneficiis suspensos ad Romanam curiam transmittimus: abbas Scotorum in Vienna, prepositus Numburgensis,
 35 abbas in Cella sancte Marie, prepositus sancti Andree, prepositus sancti Georgii, abbas in Kothuico, abbas in Altenburch, abbas in Medlico, abbas in Sitansteten, abbas in Gleunch, abbas in Chremsmünster, abbas in Lambach, prepositus in

331. ^{d)} ,esse^e eadem manus superscripsit A. — ^{e)} ,cause^f eadem manus superscripsit A. —

^{f)} ita (,pcedi) scribae incuria loco ,procedi^g A. -- ^{g)} sequitur iterum ,aput sedem^h, sed deletum A. —

40 ^{h)} ,epoⁱ ex ,epatus^j in loco raso eadem manu correctum A.

6) Die 14 aprilis a. 1230.

Walthovsen, prepositus sancti Floriani, prepositus de Richersperge, decanus in Anaso, decanus in Chremis, decanus in Herzogenburch, magister Marquardus de Riede, magister Marquardus plebanus de Spithe, Sifridus plebanus de Haimburch, Olricus plebanus de Wizlinsdorf, Ebrhardus plebanus de Lovchse, Conradus plebanus de Rustbach, Marquardus plebanus de Gors, Danihel plebanus de Polan, 5 Fridricus plebanus de Widerualde, Vernhardus plebanus de Sicendorf, Hinricus plebanus de Rapotenchirhen, Rudgerus plebanus de Chvliube, Riembertus plebanus de Asparn, Henricus plebanus de Asparn, Sifridus plebanus de Wæls, Siboto plebanus de Grimarsteten, plebanus de Valwa, Olricus plebanus de sancto Andrea, Pernoldus, Erchenpoldus, Albertus, Rapoto clerici celebrantes in Vihenna. Acta 10 sunt hec in Tyna, in domo episcopali, in presentia magistri Bernardi scolastici Pragensis, magistri Egidii archidiaconi Tynensis, magistri Stephani archidiaconi Horsouensis, Thobie canonici Pragensis, abbatis et prioris de Mileuzch, Premonstratensis ordinis, Nepri et Milozlay capellanorum episcopi Pragensis, Benigni canonici Sacensis, Ypoliti capellani regis Boemie, Lupi sacerdotis, Radozlay 15 capellani episcopi, V. prepositi sancti Nicholay de Patauia,ⁱ Maruardi prepositi^k sancti Ypoliti, Conradi maioris plebani de Patauia, Ebrharti, Alberti et aliorum multorum anno dominice incarnationis M^{CCCXXVIII}, XVI kalendas ianuarii, pontificatus domni^l Gregorii noni anno tercio.

Autographo appendent e scidulis membranae quatuor sigilla e cera naturali confecta. 20
 1) *Sigillum formae ex longo rotundae (alt. 46 mm), cuius dimidia fere pars defracta desideratur. In sigilli medio depingitur figura sacerdotis stantis. Circumscrip^{tio}: + S EP^PONIS PR TI. — 2) *Sigillum formae ex longo rotundae, cuius altitudo 61 mm sunt. In sigilli medio depingitur figura episcopi in solio sedentis cum infula capitⁱ imposta, qui manu dextra pedum gestat, sinistra vero librum pro pectore tenet. Circumscrip^{tio}: 25 + SIGILL IOH^IS [quod nomen in sigilli area sub litteris GILL positum est] DI GR^A SC^E. PRAGEN ECCLIE EPISCOPI. — 3) *Sigillum formae ex longo rotundae, cuius altitudo 44 mm sunt. In sigilli medio depingitur figura sacerdotis stantis, qui manu dextra pedum tenet. Circumscrip^{tio}: // / S^MILEVCENSIS ECCLE. — 4) *Sigillum formae ex longo rotundae, cuius altitudo 65 mm sunt. In sigilli medio depingitur figura sacerdotis in solio sedentis, 30 qui manu dextra pennam (?), sinistra vero librum tenet. Circumscrip^{tio}: + SIGILLvM YPOITI ARCh // / IACONI PRAGENSIS. Notandum est, quod scalptoris incuria sigilli imago atque circumscriptionis litterae inversae sunt.****

332.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, una cum Constantia regina monasterio 35 in Plasy villam Všehrdy, quam sibi abbas eiusdem monasterii dedit in concambium pro villa Hodina, vendit, filii sui Venceslai regis eiusque coniugis Kunigundae assensu.

Pragae 1229 —.

331. ⁱ⁾ ,de Pat^t eadem manu superscriptum A. — ^{k)} ,ppot^t eadem manus superscripsit A. — 40 ^{l)} ,domi^t A.

Autographum in membrana scriptum in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A). — Apographum saec. XVIII med. praebet Schepl, Lapis sepulchralis fundatoris monasterii de Plassio (cod. ms. tabularii Musei regni Boh.) pag. 77—78.

5 *Erben, Reg. Boh. I, pag. 347, num. 739 (frgm.) — Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen XII, pag. 70, num. 33 (reg.).*

Autographum scripsit scriba, quem nota ,Otakarus 37^a signamus; qui scriba e monachorum monasterii Plassensis numero fuisse videtur. Diplomaticis verba in monasterio ipso composita esse verisimile est.

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Nos Premizl, dei gratia Boemorum rex. Universis Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, notum esse volumus, quod nos una cum consorte thori nostri, illustri regina Constantia villam Wsehrdi, || quam dilecti nobis abbas et fratres in Plaz pro concambio ville nostrę nomine Nahodini nobis tradiderant, eorumdem precibus inclinati || et instantia provocati pro XL marcis argenti vendidimus, in hoc magis eorum consulentes 15 inopie et paci providentes, quam perituras nostris heredibus pecunias cumulantes. Plus namque pensamus lucra celestia, quę nullo penitus fine clauduntur, quam rerum affluentiam, quę tristem exitum sortiuntur. Ut ergo in posterum et concambium et venditio et omnis nostra factio possit robur illibatum tenere, karissimus filius noster gloriosus rex Wencezlaus^a cum venerabili regina domina Cungunda, 20 coniuge sua gratauerit et libere prebuere consensum, volentes et ipsi bonorum virorum orationibus divinam sibi conciliare clementiam et pro vili commercio gloriam consequi sempiternam. Decrevimus etiam, ut sigillorum nostrorum appensione hec pagina fulciatur et eidem [nomin]a^b testium inserantur: Eppo prepositus ecclesię Pragensis, Arnoldus prepositus Wisseg[r]adensis, Hermannus prepositus 25 Lutomericensis, Ratmirus camerarius Pliznensis, Sdezlaus camerarius Pragensis, Fridericus magister domus sancte Marię, Wlscō de Zuekow,^c Wecemilus et Heinricus frater eius, Zulizlaus de Kniwan, Iwanus et Ernestus fratres, Sdezlaus de Šista, Bethlehem wassallus reginę, Scamponoys camerarius reginę aliquę quam plures, 30 quorum nomina compendii gratia preterimus. Datum in urbe Praga per manus domini Arnoldi cancellarii anno ab incarnatione Domini M̄CCXXVIIII, indictione II.

Autographo appendent e filis sericis coloris rubri albi flavi tria sigilla de cera naturali confecta: 1) Sigillum Přemysli Otakari regis eadem forma confectum atque in num. 264. — 2) Sigillum formae ex longo rotundae, cuius alt. 82 mm, lat. fere 58 mm sunt. In sigillo figura feminae in solio sedentis veste sinuosa induitae conspicitur, quae corona capitii imposita manu sinistra sceptrum gestat, dextram vero pro pectore tenet. Circumscription: + SIGILLVM CO//STANCIE DEI GRACIA BOEMORVM REGINE. Quod quidem sigillum ad aliam formam revocandum est atque illa eiusdem reginæ sigilla, quae diplomaticis num. 21, 75, 153 appendent. — 3) Sigillum Venceslai iunioris regis Bohemiae, quod eadem forma confectum est atque sigillum diplomaticum num. 323; in quo circumscriptionis deflectae haec litterae supersunt: + WENCEZLAVS DEI . GRA EX . BOEMORV.

332. a) Wencezlau^a A. — b) quae uncis clauduntur, cum membrana perierunt A. — c) ,k' in loco raso (fortasse ex ,o') eodem atramento correctum est A.

333.

*Venceslaus, iunior rex Bohemiae, sepulcro sancti Venceslai quasdam posses-
siones in villa Bykoš confert easque ab omnibus exactionibus liberat.*

— 1229 —.

*Autographum in membrana scriptum in tabulario capituli metropol. Pragensis asser- 5
vatur (A). — Exemplar simplex saec. XVI exstat in tabulario Novodomensi (B).*

Erben, Reg. Boh. I, pag. 354, num. 752 (extr. ex A).

*Autographum ab eodem scriba, quem nota ,Venceslaus I' signavimus, scriptum esse vide-
tur. — Diplomatica verba ab eodem auctore, qui eiusdem regis diploma monasterio in Lito-
myšl a. 1228 dátum (v. num. 323) composuit, conscripta esse verisimile est. — Autographo 10
appendet sigillum, quo Venceslaus rex utebatur, cum patre suo mortuo in locum eius
successisset. Quae res sic optime interpretari potest, quod rex, cum ad ipsum summa
rerum delata esset, autographum quondam a se datum solum novo sigillo suo appenso
confirmavit, aut novo autographo, in quo prioris diplomatica verba omnia (ne temporis
nota quidem mutata) accurate repetuntur, donationem suam renovavit. 15*

¶ In nomine sancte ac individue trinitatis amen. ¶ Wencezlaus, dei gratia
iunior rex Boemorum, omnibus, ad quos presens pagina pervenerit, salutem
in omnium salvatore. Notum esse volumus ¶ universis, tam presentibus quam
futuris, quod nos deo principaliter et sepulchro beati martyris Wencezlay, nostri
domini et patroni, pro remedio animę nostrę liberaliter conferimus ¶ quasdam 20
possessiones in villa Bikos cum pratis, silvis, montanis, convallibus, rivis et
aliis eis attinentibus, exceptis nostris fenosectoribus, imperpetuum possidendas,
ab omnibus exactionibus no¶vis et antiquis constitutionibus, quę vulgariter narok,
hlaua seu zvod appellantur, predictas possessiones penitus absolventes. Et quia
gesta regum et principum ideo maxime litterarum memorię commendantur, ne 25
vita hominum, quę brevis et instabilis permanet, de hoc seculo dilabente gestorum
pariter et memoria laberetur: nos ad maiorem huius facti valitudinem et nostrę
donationis perpetuam firmitatem presentem paginam conscribi fecimus et nostri
sigilli caractere consignari. Acta sunt autem hęc anno dominicę incarnationis
millesimo CCCCXXVIII, epacta XXIII, a indictione XV, 1 concurrente VII. Testes autem, 30
qui huic facto interfuerunt, hic subnotantur: Mstidruch purchravius Pragensis,
Zauise iudex, Noztup cum fratre Gabardo, Dobremilus camerarius, decanus Arnoldvs,
Ypolitus archidiaconus, Bernardvs scolasticus, Bribizlaus archidiaconus Belinensis,
Johannes archidiaconus Curimensis, Johannes^b de Assahpurch, Bribizlaus frater
Mirozlay, Hermannvs prepositus Luthomericensis, Georgius canonicus, Theodricus 35
vicarius episcopi Pragensis, Adrastus capellanus reginę, Michael et Albertus capel-
lani eiusdem gloriose reginę Boemorum.

333. a) ex ,XXIII' radendo corr. A. — b) post hanc vocem scriba iterum ,archidiaconus'
scribere coepit, sed litteris ,ar' positis errorem suum cognoscens, eas erasit. A.

1) Indictionis numerus perperam computando effectus est, nam ad annum 1229 indictio II 40
pertinet.

Autographo appendet e filis sericis coloris flavi et rubri sigillum rotundum, cuius diametros 75 mm sunt, e cera coloris fusci confectum, duo latera habens. Quod quidem sigillum ex eadem forma proiectum est, atque alterum Venceslai regis sigillum, quod autographo A diplomatis num. 323 appensum est.

5

334.

Henricus I, dux Silesiae, Bartosium militem suum villam Bärnsdorf prope Liegnitz monasterio sanctae Mariae in Leibus dono dedisse litteris suis attestatur „coram filio suo Heinrico iuniore duce Zlesie et nepotibus suis Zebenzlao et Boleslao, ducibus Boemie, et omnibus terre sue baronibus“.

10

Krossen 1229 —.

Büsching, Leubusser Urkunden, pag. 107, num. 42 — Grünhagen, Reg. z. schlesischen Gesch. I, num. 343 (reg.).

335.

Johannes II episcopus et Eppo praepositus Pragensis, iudices a sede apostolica delegati, Geroldo episcopo capituloque Frisingensi sacrorum usum restituunt eisque mandant, ne Conradum comitem de Wasserburg eisque complices et homines excommunicatos ad officia divina admittant.

[1228—1230.]

20

Autographum in membrana scriptum in tabulario regni Bavariae generali Monacensi asservatur (A).

Lang, Reg. Boica II, pag. 114 (ad ann. cc. 1220) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 288, num. 617 (ad a. cc. 1220); idem pag. 355, num. 756 (ad ann. cc. 1230). — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 11063 (ad a. 1227—1230).

25

Autographum scripsit scriba, quem nota „Johannes II. 2° signamus. — Charta nota temporis omnino caret, sed inter annos 1228 et 1230 scriptam esse ex eo appareat, quod tunc Geroldus et Johannes II munere suo simul fungebantur.

Reverendis dominis G.¹ dei gratia venerabili episcopo, et toti capitulo Frisingensi J.², eadem gratia episcopus, et E.³ prepositus Pragensis, iudices a sede apostolica delegati, devotas oraciones cum sincere dilectionis affectu. Quoniam 30 mandatum sedis apostolice et nostrum humiliter et devote, sicut nobis per litteras vestras innotuit, observastis, obedientiam et devotionem vestram in hoc quam plurimum recommendamus; et quia peticio iusta suo effectu frustrari non debet, divinum officium ad petitionem vestram vobis et vestris hominibus indulgemus, mandantes et districte auctoritate apostolica vobis precipientes, quatinus eos, 35 qui sentencia excommunicationis sunt innodati, videlicet Conradum comitem de

335. 1) *Geroldo 1220—1230 ante oct. — 2) Johannes 1227 (consecr. 19 dec.) — 1236. — 3) *Eppo 1216—1240.**

Wazzirburc et omnes fautores et complices et homines ipsius ad idem officium nullatenus admittatis ipsos ab omnibus tamquam invasores ecclesie dei arcus evitari compellentes.

Autographo appendent e scidulis membranae fragmenta duorum sigillorum formae ex longo rotundae, quae e cera naturali confecta sunt. — 1) Sigillum Johannis II, episcopi Pragensis, eadem forma confectum atque secundum chartae num. 331 sigillum. — 2) Dimidia pars superior sigilli Epponis praepositi, quod ad eandem formam revocandum est atque primum chartae num. 331 sigillum.

336.

Compositio controversiae, quae inter Henricum I, ducem Silesiae, et Lauren- tium, episcopum Vratislaviensem, de iurisdictione gladii in territorio Nissensi (Neisse) erat, per Guillelmum, episcopum Mutinensem, legatum Prussiae, facta coram hiis testibus: Zobezlao et Bolezlao, ducibus Boemie. 10

— 1230 ian. 5.

Tzschoppe u. Stenzel, Urkundensammlung z. Gesch. d. Ursprungs d. Städte ... in Schlesien 15
pag. 290 (ex Libro nigro privileg. episc. Vratislav.) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 356,
num. 757 (reg.) — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch I, num. 355.

337.

Gregorius IX papa mandat magistro Simoni, decimarum per Bohemiam, Moraviam, Poloniam collectori, ne a domibus hospitalis sancti Johannis Hiero- 20 solymitani decimas exigat.

Laterani [1230] maii 29.

Apographum eiusdem temporis in membrana scriptum in tabulario capituli metropol. Pragensis asservatur (B). — Aliud apographum saec. XVIII exstat in Diplomatario I, quod in tabulario magni prioratus Melitensis Pragae asservatur, num. 51 (C). 25

Erben, Reg. Boh. I, pag. 356, num. 759 (ex B) = Klempin, Pommersches Urkundenb. I, 1, pag. 214. — Delaville Le Roulx, Cartulaire général des Hospitaliers de St. Jean de Jérusalem II, pag. 406, num. 1961 (ex C). — Potthast, Reg. pontif. num. 8559.

Apographum B scripsit idem scriba, cuius manu exaratum est etiam Venceslai I regis diploma Přibyslavo canonico Pragensi a. 1235 datum (Erben, Reg. Boh. I, num. 872). — Litte- 30 rarum autographum ab inimicis in itinere laceratum fuisse docent litterae Roberti, episcopi Olomucensis, [1230] dec. 21 ad archiepiscopum Gneznensem datae (vid. num. 344).

Gregorius episcopus, servus servorum dei, dilecto filio magistro Symoni, scriptori nostro, salutem et apostolicam benedictionem. Mirari cogimur et moveri, quod cum tibi iam pluries nostris ^a dederimus litteris in mandatis, ut 35 a domibus hospitalis Ierosolimitani decimas non exigeres, nec alias gravares easdem, tu, sicut dilecti filii magister et fratres domus eiusdem per Boemiam, Moraviam, Poloniā, Pomoraniam constituti, transmissa nobis conquestione

337. ^{a)} post hanc vocem duo vel tres litterae erasae sunt B.

monstrarunt,^{b)} ab eis decimas extorquere contendens, in eos propter hoc excommunicationis sententiam protulisti. Ne igitur non que nostra sunt, sed que tua, querere videaris, presencium tibi auctoritate districte precipiendo mandamus, quatinus a decimarum domus ipsius exactione desistens, eandem sententiam sine 5 qualibet difficultate relaxes, ita quod non cogamur eis super hoc aliter providere. Datum Laterani, III kaiendas iunii, pontificatus nostri anno quarto.

10 *Apographo B appendent e scidulis membranae tria sigilla formae ex longo rotundae de cera naturali confecta: 1) Sigillum Johannis II episcopi Pragensis valde attritum, cuius pars inferior deflecta est; quod quidem sigillum eadem forma confectum esse videtur atque secundum chartae num. 331 sigillum. — 2) Sigillum eadem forma confectum atque primum chartae num. 331 sigillum; circumscription: /// S. EPPONIS PRAGENSIS PREPOSITI. — 3) Sigillum, in cuius medio figura sacerdotis stantis depingitur, qui manu dextra ramum palmae tenet. Circumscription: /// //GILLVO ARNALDI DECANI PRAGE[NI].*

338.

15 *Gregorius IX papa Sigfrido II, archiepiscopo Maguntino, eiusque suffraganeis, abbatibus aliisque ecclesiarum prelatis mandat, ut abbatissam et sorores monasterii in Oslavany, Cisterciensis ordinis, ipsarumque possessiones contra malefactores et invasores censuris ecclesiasticis defendant.*

Laterani [1230] iun. 7.

20 *Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur (A).*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 220, num. 204 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 357, num. 760 — Potthast, Reg. pontif., num. 8568 — Böhmer-Will, Reg. archiep. Magunt. II, pag. 204, num. 604.

25 *In membranae replicatae margine sinistro haec nota scriptoris legitur: R. V. — In litteris conscribendis eadem forma adhibita est, quam ex Libro provinciali cancellariae apostolicae dedit Tangl, Die päpstl. Kanzleiordnungen, pag. 262, num. 29. Quae quidem forma hoc tantum discrepat cum illa, quae Honorii III temporibus in usu erat (v. num. 138 et 276), quod in fine formulam „Villas autem — supponatis“ omittit. — Mirum, quod in litteris commemorantur possessiones habitae ante concilium generale, quod a. 1215 celebratum est, cum monasterium in Oslavany anno 1225 demum fundatum sit (vid. num. 271 sq.).*

30 *¶ Gregorius ¶ episcopus, servus servorum dei. Venerabilibus fratribus .. archiepiscopo Maguntino et suffraganeis eius et dilectis filiis abbatibus, prioribus, prepositis, decanis, archidiaconis et aliis ecclesiarum prelatis per Maguntinam provinciam constitutis ¶ presentes litteras inspecturis, salutem et apostolicam benedictionem. Non absque dolore cordis et plurima turbatione didicimus, quod ita in plebis partibus ecclesiastica censura dissolvitur et canonice sententie severitas enervatur, ut religiose persone et h[ab]e maxime, que per sedis apostolice privilegia maiori donatae sunt libertate, passim a malefactoribus suis iniurias*

337. b) ,monstrarunt' B.

sustineant et rapinas, dum vix invenitur, qui congrua illis protectione subveniat^a et pro favenda pauperum innocentia se murum defensionis opponat. Specialiter autem^a dilecte in Christo filie abbatissa et sorores monasterii in Ozlauan, Cisterciensis ordinis, Olomucensis diocesis, tam de frequentibus iniuriis, quam de ipso cotidiano defectu iustitie conquerentes, universitatem vestram litteris 5 petierunt apostolicis excitari, ut ita videlicet eis in tribulationibus suis contra malefactores earum prompta beatissima magnanimitate consurgere, quod ab angustiis, quas sustinent et pressuris, vestro possint presidio respirare. Ideoque universitati vestre per apostolica scripta mandamus atque precipimus, quatinus illos, qui possessiones vel res seu domos earum vel hominum suorum irreverenter invaserint, aut ea iniuste detinuerint, que predictis sororibus ex testamento decedentium relinquuntur, seu in ipsas sorores vel earum aliquam contra apostolice sedis indulta sententiam excommunicationis aut interdicti presumpserint promulgare, vel decimas laborum de possessionibus habitis ante concilium generale,¹ quas propriis sumptibus excolunt, seu de nutrimentis animalium ipsarum, spretis apostolice sedis privilegiis, extorquere, monitione premissa, si laici fuerint, publice candelis accensis singuli vestrum in diocesibus et ecclesiis vestris excommunicationis sententia percellatis; si vero clerici vel canonici regulares seu monachi fuerint, eos appellatione remota ab officio et beneficio suspendatis; neutram relaxaturi sententiam, donec predictis sororibus plenarie satisfaciant et tam clerici 20 seculares quam laici, qui pro violenta^b manuum iniectione in sorores ipsas vel earum aliquam anathematis vinculo fuerint innodati, cum diocesani episcopi litteris ad sedem apostolicam venientes ab eodem vinculo mereantur absolviri. Datum Laterani, VII idus iunii, pontificatus nostri anno quarto.

Autographo appendet e filis sericis coloris rubri et flavi bulla plumbea Gregorii IX papae, 25 cuius imaginem dedit Diekamp in Mitth. d. Inst. für österr. Gesch. III, tab. ad pag. 626, num. 5 et 32.

339.

Gregorius IX papa monasterium sanctae Mariae in Oslavany tuendum suscipit, omnes possessiones ac bona eius confirmat eique iura et libertates 30 concedit.

Laterani 1230 iul. 5.

Exemplar servavit transsumptum per Georgium dictum Oczassek, notarium publicum, Brunnae 1450 dec. 29 ex autographo descriptum, quod in tabulario monasterii Rajhradensis asservatur (B). — Aliud apographum saec. XVIII exstat in Monastico Piterii [Eccl. s. Jacobi 35 Brunnae] (C) et in manuscripto Lefebvrii, quod inscribitur Coenobia Moraviae tom. V, pag. 27 (D); apographa C et D, quae etiam in tabulario Rajhradensi asservantur, ex B descripta sunt.

338. a) ,subveniat — autem^c in loco raso eadem manu eodemque atramento scripta sunt A.— b) ,pro violenta^c in loco raso eadem manus eodem atramento scripsit A.

1) *Lateranense, quod a. 1215 nov. 11—30 habitum est.*

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 221, num. 205 (ex D) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 357, num. 761 (fragm.) — Potthast, Reg. pontif., num. 8582.

In privilegio conscribendo eadem forma adhibita est, quam ex Libro provinciali cancellariae apostolicae edidit Tangl, Die päpstlichen Kanzleiordnungen, pag. 232, num. 2, ubi tantum diversis locis aliquot verba addita sunt.

5 Gregorius episcopus, servus servorum dei, dilectis in Christo filiabus .. abbatisse monasterii in Ozlawan eiusque sororibus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum convenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut 10 eas a proposito revocet, aut^a robur, quod absit, sacre religionis infringat.^a Eapropter, dilecte in Christo filie, vestris iustis^b postulationibus^c clementer annuimus et monasterium sancte dei genitricis et virginis Marie in Ozlawan, in quo divino mancipate estis obsequio, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus et presentis scripti privilegio communimus. Inprimis siquidem statuentes, ut ordo 15 monasticus, qui secundum deum et beati Benedicti regulam atque institutionem Cisterciensium fratrum in eodem monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascunque possessiones, quecunque bona idem monasterium impresentiarum^d iuste ac canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione 20 fidelium seu aliis iustis modis prestante Domino poterit adipisci, firma vobis et eis, que vobis successerint, et illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipsum, in quo prefatum monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis,^e Glanleistorf cum pertinentiis suis, Martiniz^f cum pertinentiis suis, Babiz cum pertinentiis suis, Lethcowiz^g cum pertinentiis suis, 25 Shceleschiz cum pertinentiis suis, Milochowih^h cum pertinentiis suis, Vsecowizⁱ cum pertinentiis suis, Hrudschich cum pertinentiis suis, vineas in Luca sitas, possessiones de Zelub cum pertinentiis suis et ius patronatus ecclesie sancti Jacobi in Brunna cum pratis, vineis, terris, nemoribus, usuagiis et pascuis in bosco et plano, in aquis, molendinis, in viis et semitis et omnibus aliis liberta- 30 tibus et immunitatibus^k suis. Sane laborum vestrorum de possessionibus habitis ante concilium generale^l ac etiam novalium, que propriis manibus aut^l sumptibus colitis, sive de ortis,^m virgultis et punctionibus vestrīs vel de vestrorum animalium

339. ^{a)} ,aut — infringat^t desunt in B; supplevi ex forma. — ^{b)} ,iustis^s omittit B; supplevi ex forma. — ^{c)} ,postulacionibus^t et sic infra semper ,cio^r pro ,tio^s et similiter ,cia^r pro ,tia^s B. — ^{d)} ,in presenciarum^r B. — ^{e)} quae subsequuntur, Lefebvre perperam hoc ordine reddit: ,Babiz cum omnibus pertinentiis suis, Lethcowicz cum pertinentiis suis, Glanvistorff cum pertinentiis suis, Narmicz cum pertinentiis suis, Molochowicz cum pertinentiis suis, Usechowicz cum pertinentiis suis, Hrudschich^{etc.} — ^{f)} ,Narmiz^r B; istam et sequentes lectiones depravatas correxi ad fidem privilegii Přemysli regis a. 1228 nov. 7 dati (v. pag. 318, lin. 1 sq.). — ^{g)} ,Lethcowicz^r B. — ^{h)} ,Molochowich^r B. — ⁱ⁾ Vsecorih^r B. — ^{k)} ,inmunitatibus^r B. — ^{l)} ,manibus aut^t desunt B; supplevi ex forma. — ^{m)} ,hortis^r B.

40 1) *Lateranense, quod anno 1215 nov. 11—30 celebratum est.*

nutrimentis nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Liceat quoque vobis personas liberas et absolutasⁿ e seculo fugientes ad conversionem recipere ac eas absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli sororum vestrarum post factam in monasterio vestro professionem fas^o sit sine abbatisse sue licentia de eodem loco discedere; discedentem^p vero absque communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Illud districtius inhibentes, ne terras seu quodlibet beneficium ecclesie vestre collatum liceat alicui personaliter dari sive alio modo alienari absque consensu totius capituli^q vel maioris aut sanioris partis ipsius. Si que vero donationes vel alienationes aliter quam dictum est facte fuerint, eas irritas esse censemus. Insuper auctoritate apostolica inhibemus, ne ullus episcopus vel quilibet alia persona ad synodos vel conventus forenses vos ire vel iudicio seculari de vestra propria substantia vel possessiōnibus vestris subiacere compellat, nec ad domos vestras causa ordines celebrandi, causas tractandi vel aliquos conventus publicos convocandi venire presumat, nec regularem abbatisse vestre electionem impedit aut de instituenda vel removenda ea, que pro tempore fuerit, contra statuta Cisterciensis ordinis se aliquatenus intromittat. Pro consecrationibus vero altarium vel ecclesiarum vestrarum sive pro oleo sancto vel quolibet alio ecclesiastico sacramento nullus a vobis sub obtentu consuetudinis^r vel alio modo quicquam^s audeat extorquere, sed hec omnia gratis vobis episcopus diocesanus^t impendat. Alioquin liceat vobis quem- cunque malueritis catholicum adire antistitem,^u gratiam et communionem apostolice sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate vobis, quod postulatur, impendat. Quod si sedes diocesani^v episcopi forte vacaverit, interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere^w et absque contradictione possitis; sic tamen, ut ex hoc in posterum proprio episcopo nullum preiudicium generetur. Quia vero interdum proprii episcopi copiam non habetis, si quem episcopum Romane sedis, ut diximus, gratiam et communionem habentem, et de quo plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eo benedictiones vasorum et vestium, consecrationes altarium et benedictiones monialium auctoritate sedis apostolice recipere valeatis. Porro si episcopi vel alii ecclesiarum rectores in monasterium vestrum vel personas inibi constitutas suspensionis, excommunicationis vel^x interdicti sententias promulgaverint, sive etiam^y in mercenarios vestros pro eo, quod decimas sicut dictum est non persolvitis, sive aliqua occasione eorum, que ab apostolica benignitate vobis indulta sunt, seu benefactores vestros pro eo, quod aliqua vobis beneficia vel obsequia ex caritate prestiterint vel ad laborandum adiuverint^z in illis diebus, in quibus vos laboratis et alii feriantur, eandem sententiam protulerint, ipsam tamquam contra apostolice sedis indulta

339. ⁿ⁾ ,absolutos^c B. — ^{o)} ,phas^d B. — ^{p)} ,discedente^e B. — ^{q)} ,absque totius conventus consensu^f B; correxi secundum formam. — ^{r)} ,consuetudinis^g B. — ^{s)} ,quitquam^h B. — ⁱ⁾ ,dyocesanusⁱ B. — ^{u)} ,antistem^j B. — ^{v)} ,dyocesani^k B. — ^{w)} ,libere^l deest B. — ^{x)} ,vel^m deest B. — ⁴⁰ ^{y)} ,etiamⁿ deest B. — ^{z)} ,adiūnelerint^o B.

prolatam decernimus irritandam. Nec littere ille firmitatem habeant, quas tacito nomine Cisterciensis ordinis et contra tenorem apostolicorum privilegiorum constiterit impetrari. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis nichilominus in vestro monasterio, exclusis excommunicatis et interdictis, audire 5 ac facere divina officia celebrari. Paci quoque et tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine providere volentes, auctoritate apostolica prohibemus, ut infra clausuras^{aa} locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem^{bb} fundere, hominem temere capere vel interficere seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates et^{cc} immunitates, 10 a predecessoribus nostris Romanis pontificibus ordini vestro concessas, nec non libertates et exemptiones secularium exactionum, a regibus et principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti privilegio communimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones 15 auferre^{dd} vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, earum, pro quarum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva sedis apostolice auctoritate. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostre constitutionis paginam sciens contra eam temere venire temptaverit, secundo tertiove 20 commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat et a sacratissimo corpore et sanguine^{ee} dei et domini redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat atque in extremo examine districte subiaceat ultiōni. Cunctis autem eidem loco sua iura servantibus sit pax domini nostri Jesu Christi, 25 quatinus et hic fructum bone actionis percipient^{ff} et apud districtum iudicem premia eterne pacis inveniant. Amen. Amen. Amen.

(R^{gg}) Ego Gregorius catholice ecclesie episcopus subscrispi. (B. V.)

Ego Jacobus Tusculanus episcopus subscrispi.

Ego Johannes tituli sancte Praxedis presbyter cardinalis subscrispi.

30 + Ego Bartholomeus sancte Pudentiane presbyter cardinalis tituli Pastoris subscrispi.

+ Ego Guifredus^{hh} tituli sancti Marci presbyter cardinalis subscrispi.

Ego Sigembaldus tituli sancti Laurentii in Lucina presbyter cardinalis subscrispi.

35 + Ego Stephanus sancte Marie trans Tiberim tituli Calixti presbyter cardinalis subscrispi.

Ego Octauianus sanctorum Sergii et Bachi diaconusⁱⁱ cardinalis subscrispi.

+ Ego Rainerus sancte Marie in Cosmidin diaconus cardinalis subscrispi.

339. ^{aa)} ,clausuras' deest B. — ^{bb)} ,sangwinem' B. — ^{cc)} ,et' deest B. ^{dd)} ,aufferre' B. — ^{ee)} ,sangwine' B. — ^{ff)} ,recipient' B. — ^{gg)} in orbiculo inscribitur: ,Scs. Petrus. Scs. Paulus. || Gregorius pp VIII. || + Fac mecum Domine signum in bonum. — ^{hh)} ,Gunfredus' B. — ⁱⁱ⁾ ,dyaconus' et eodem modo etiam infra scribit B.

- + Ego Romanus sancti Angeli diaconus cardinalis subscrispi.
- + Ego Egidius sanctorum Cosme et Damiani diaconus cardinalis subscrispi.
- Ego Petrus sancti Georgii ad velum aureum diaconus cardinalis subscrispi.
- + Ego Rainaldus sancti Eustachii diaconus cardinalis subscrispi.

Datum Laterani per manum Martini, sancte Romane ecclesie vicecancellarii, III 5 nonas iulii, indictione II,² incarnationis dominice anno M^oC^oC^oX^oXXX, pontificatus vero domini Gregorii pape VIII anno quarto.

Autographum „bulla plumbea more Romane curie in filis sericeis rubei croceique coloris impendente sigillatum“ fuisse commemoratur in B.

340.

10

Gregorius IX papa „universis Christi fidelibus per Magdeburgensem et Bremensem provincias, Poloniā, Pomeraniā, Moravia m, Surauiam, Holisantiam et Gothlandiam constitutis“ litteras dat monitorias ad subsidia contra paganos Prutenos Conrado, duci Mazoviae, et fratribus hospitalis sanctae Mariae Teutonicorum praestanda.

15
Anagniae [1230] sept. 13.

Apographum exstat in Gregorii IX papae regestorum vol. II, quod in tabulario Vaticano secreto asservatur, fol. 30^v, lib. IV, ep. 61 (R).

Palacký, Ital. Reise, pag. 24, num. 107 (reg.) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 225, num. 206, = Erben, Reg. Boh. I, pag. 357, num. 762. — Rodenberg, Epistolae e regestis pontif. 20 Rom. (Mon. Germ. Epp. saec. XIII) tom. I, pag. 337, num. 417. — Potthast, Reg. pontif., num. 8603.

341.

Henricus I, dux Silesiae, compositionem de possessionibus in Bogenau et Wroclava inter Guntherum, abbatem de Leibus, et Rosech nobilem factam 25 confirmat, praesentibus inter alios Soběslavo et Boleslavo, nepotibus suis.

[Krossen] 1230 sept. 14.

Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. tom. I, pag. 182, num. 362.

342.

30

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Plasy villas Týnec, Olšany et Újezd, quas ei Romanus de Týnec moriens donavit, confirmat.

— 1230 nov. 10.

Apographum quondam exstitit in Registro monii. Plassensis a. 1524 conscripto, quod iam deperditum est, fol. 115 (B). E quo quidem apographo descriptum est transsumptum 35

339. 2) *Recte III; sed mendum hoc iam in autographo ipso positum esse alia eiusdem papae privilegia a. 1230 data demonstrant (Potthast num. 8518, 8519, 8532, 8534, 8564, 8619), in quibus etiam indictione II adfertur.*

*vidimatum civitatis Plznensis a. 1613 apr. 19° (C¹) et civitatis Radnicensis a. 1613 febr. 22
confectum (C²); quae transsumpta nunc in tabulario caes. reg. aulico Vindobonensi asser-
vantur.*

5 *Erben, Reg. Boh, I, pag. 357, num. 763 (frgm.) — Scheinpflug in Mith. d. Ver. f. Gesch.
der Deutschen in Böhmen XII, pag. 70, num. 34 (reg.).*

Diplomatis verba monasterii ipsius scribam quandam conscripsisse verisimile est.

In nomine sancte et individue^a trinitatis. Nos Ottacarus, qui et Premizl,
tercius Bohemorum rex, notum facimus tam presentibus^b quam futuris, quod
cum fidelis baro noster Romanus de Teintz iam per egritudinis molestiam vicinam
10 esse mortem cerneret, metuens, ne vel uxor seu propinquai, cum liberos non
habebat, pro iustis hereditatibus^c suis post eius obitum iniuste contenderent,
coram illustribus viris, Pribislao videlicet filio Porcossonis, Nostuph et fratre
eius Geberhardo, Sdislao, Zulislao et fratre eius Chren de Sbirowe aliisque quam
pluribus in villa Dobrowicze quarto idus octobris¹ testamentum condidit, et in
15 testamento villam Teintz et Olsoue et Vgest desertam cum pratis, terris, nemoribus
et pascuis et omnibus aliis libertatibus et emunitatibus^d suis^e deo et beate Marie^f
virgini in Plaza pro remedio anime sue et omnium progenitorum suorum^e post
discessum dilecte coniugis, si tamen secundo non nuberet viro, perpetuo pos-
sidentas contradidit, contestans qui aderant, ut nostrum super hac donatione
20 consensum simul et assensum quererent et confirmationis privilegium obtinerent.

Prefatus ergo^g Pribislau, secundum quod decuit virum nobilem et honestum,
fidem, quam vivo servaverat, mortuo non negavit, sed publice et libere presente
carissimo filio nostro glorioso rege Wenczeslao multisque preclaris viris, tam
clericis quam laicis,^h queque audierat, ore facundissimo peroravit, devote sup-
25 plicans, ut testamentum, quod homo fidelis ipso mediante fecerat, nostro simul
et baronumⁱ nostrorum iudicio complaceret. Nos igitur memores fidelitatis et
obsequii viri vere catholici atque piis votis et operibus eius congratulantes et
ecclesie^k Plazensis profectibus ex animo congaudentes, facile quod petebamus
annuimus, ratum habentes et omne factum presentis pagine munimine roborantes,
30 statuentes eandem sigillorum nostrorum appensione firmare, ne vel nostris aut
successorum, nostrorum temporibus temerarius invasor aliquis aut profanus sibi
quicquam de iam dictis possessionibus audeat usurpare. Huius rei testes sunt:
Ebbo maioris ecclesie^k prepositus,^l Hermannus Lutomericensis^m prepositus,^l
Henricus abbas Gradicensis, Henricus filius Witigonis, Marquardus filius Benessonis,
35 Woka sororinus eiusdem, Groznata filius Ernesti, Scasdolo frater Henrici, Zulislau

342. *a)* ,sanctae et individuae<sup>C¹, C². — *b)* ,praesentibus<sup>C¹, C². — *c)* ,haereditatibus<sup>C¹, C². —
d) ,communitatibus<sup>C¹, C². — *e)* ,suis — progenitorum suorumⁱ *omittuntur in C².* — *f)* ,beatae
Mariae^{C¹.} — *g)* ,ergo^o *deest C².* — *h)* ,laycis^{C¹.} — *i)* ,baronorum<sup>C². — *k)* ,ecclesiae<sup>C¹, C². —
l) ,praepositus^{C¹, C². — *m)* ,Lutomicensis^{C¹, C².}}</sup></sup></sup></sup></sup></sup>

filius Ziwtze,ⁿ Bohuslaus filius Radim^o cum fratre Neulaz^p aliique nobiles plurimi et diverse conditionis homines. Datum per manum fidelis cancellarii nostri domini Arnoldi, Wissegradensis prepositi, anno ab incarnatione Domini M^o ducentesimo tricesimo, anno regni nostri tricesimo^q tertio, coronationis^r filii nostri anno tertio, indictione tercia, mense novembris die decima. 5

343.

Venceslaus, iunior rex Bohemiae, ecclesiam in Budišín (Bautzen) cum canonicis omnibus et rebus ad ipsam pertinentibus protegendarum suscipit, idemque in territorio Budišinensi constitutis facultatem permittit, ut bona, quae a se ibi tenent, ecclesiae eidem donare possint.

[1228 febr. — 1230 dec.] 10

Apographum saec. XVIII in. [ex antiquissimo libro copiali, Registro privilegiorum dicto, fol. 2^b descriptum] exstat in libro apographorum B capituli Budissinensis, fol. 19^v (B). — Aliud exemplar (C), quod praebet eiusdem tabularii „Copiale caesareum“ pag. 8, ex B descriptum est. 15

Köhler, *Cod. dipl. Lusatiae super. I*, pag. 343; ed. 2, pag. 182, num. 98 (ex B; perperam ad an. cc. 1305). — Emler, *Reg. Boh. II*, pag. 1160, num. 2644 (reg.).

Charta notis temporis omnino caret, sed inter a. 1228 febr. 6 et 1230 dec. 15 datam esse ex eo cognosci potest, quod Venceslaus in ipsa „iunior rex Bohemiae“ appellatur.

Wenceslaus, dei gratia iunior rex Bohemiae, universis has literas inspecturis 20 salutem. Notum esse volumus fidelibus nostris universis, quod nos Budissinensem ecclesiam cum canonicis omnibus ad ipsam pertinentibus atque rebus in nostram regiam protectionem suscientes praesentis eam scripti testimonio communivimus super eo, ne quis ipsam audeat molestare vel ausu temerario aggravare. Quod si quis praesumpserit attentare, noverit se clementiam regiam 25 offendisse et quantumcunque^a in bonis eiusdem abstulerit violenter, sciat se debere restituere duplicatum. Novisse etiam volumus universos in territorio Budissinensi constitutos, quod si quis ipsi ecclesiae de bonis, quae a nobis tenet, quantumcunque pro redemptione peccatorum suorum voluerit conferre in territorio supra dicto, hoc ipsi ecclesiae liberaliter ex regia nostra munificentia 30 duximus concedendum.

344.

Robertus, episcopus Olomucensis, Vincentio, archiepiscopo Gneznensi, significat dominum papam mandasse, ne a domibus hospitalis sancti Johannis Hierosolymitani decimae exigantur; de qua exemptione ad magistrum Simonem, collec- 35

342. ⁿ) ,Ziuzteⁿ C². — ^o) ,Radiniⁿ C¹. — ^p) ,Hanlazⁿ C¹, C². — ^q) ,tricesimoⁿ C¹, C². — ^r) ,coronationeⁿ C¹, C².

343. ^a) ,quantumqueⁿ B.

torem decimarum in Polonia et Bohemia constitutum, litteras apostolicas datas esse attestatur, petente praceptor domus sancti Johannis in Polonia.

[1230] dec. 21.

Apographum saec. XVIII praebet Diplomatarium I, quod in tabulario magni prioratus Melitensium Pragae asservatur, num. 48 (B).

Codex diplomaticus maioris Poloniae, tom. I, pag. 102, num. 112 — Delaville Le Roulx, Cartulaire général des Hospitaliers de St. Jean de Jérusalem II, pag. 412, num. 1971 — Grünhagen, Reg. zur schles. Gesch. I, num. 313 b (reg.).

In temporis nota annus quidem non adfertur, sed ad a. 1230 chartam revocandam esse docent litterae Gregorii IX papae die 29 maii anni eiusdem datae (num. 337).

Universalibus in Christo patribus et amicis carissimis,^a dei gracia Gneznensi archiepiscopo¹ et universis suffraganeis suis et omnibus ecclesiarum prelatis in Polonia constitutis, ad quos littere presentes pervenerint, Robertus, eadem gratia Olomucensis episcopus, salutem et sinceram in Domino caritatem.^b Noveritis nos nuper recepisse a sede apostolica in mandatis², ut ratione collectionis decimorum, quam in episcopatu nostro faciendam dominus papa nobis commisit, a domibus hospitalis sancti Johannis Hierosolymitani, quas in dyocesi nostra habent, nichil exigere deberemus, cum nec sit, nec fuerit intencionis ipsius domini pape, ut aliquid a domibus hospitalis prefati exigeretur vel exigatur ratione vel nomine decimarum, sicut plenissime hoc eciam patet per quasdam litteras domini pape, directas ad magistrum Simon, collectorem decimarum in Polonia et in Boemia constitutum, que ab inimicis Romane ecclesie in itinere sunt confracte³; in quarum parte, que adhuc superest, eiusdem domini nostri bulla dependet, per quam omnibus eam intuentibus domini pape intencio in hac parte poterit esse manifesta; quam partem litterarum bullatarum dicti fratres portant in testimonium ostendendam. Ut igitur super premissis fides plenior valeat adhiberi; ad preces honorabilis preceptoris domus sancti Johannis in Polonia presentes litteras exinde fieri fecimus sigillo nostro et capituli nostri roboras. Datum Olomucii, XII kalendas ianuarii.

Behanus abbas atque totus conventus monasterii in Ostrov litteris suis attestantur quosdam rusticos suos de villa Pořešice, licentia a se impetrata, agrum quendam apud Týnčany Johanni, abbatii monasterii in Milevsko, pro sexcentis denariis vendidisse.

Autographum in membrana scriptum in tabulario in Třeboň asservatur (A).

Erben, Reg. Boh. I, pag. 355, num. 753 (fragm. ad a. cc. 1229).

344. a) ,charissimis' B. — b) ,charitatem' B.

1) *Vincentio.* — 2) *Litterae haec iam deperditae sunt.* — 3) *Vid. supra num. 337.*

Autographum idem scriba monasterii in Milevsko scripsit, cuius manu etiam diplomata num. 118, 126, 153 scripta sunt. — Charta notis temporis omnino caret; sed eam hic intexere placuit, quod Johannis abbatis prima certa mentio fit a. 1234 sept. 24 (Erben, num. 850), cuius antecessor Gerlacus ad ultimum a. 1221 iul. 2 commemoratur.

¶ In nomine patris et filii et spiritus sancti. ¶ Behanus, dei gratia abbas 5 Ostrouiensis, totusque eiusdem ecclesie^a conventus. Notum sit universis Christi fidelibus presentibus et futuris, quod quidam rustici^b nostri ex villa Porezic, cum haberent agrum iuxta Tynzcan, villam abbatis de Myleuzco, qui eis minus utilis erat, eō quod remotus valde esset, impetrata a nobis licentia, vendiderunt^c ipsum agrum memorate ecclesie abbati^d pro sexcentis denariis tali 10 conditione, ut pro ipsis rubos extrirparent^e et agros sibi viciniores meliores et utiliores excolerent, quatinus per hoc nobis et ecclesie nostre nichil deperiret. Ut autem contractus huius^f factum et pactum firmum et inconvulsum permaneat, presentem paginam sigilli nostri impressione munitam abbati de Myleuzco et fratribus ad^g munimen et confirmationem dedimus. Testes huius rei sunt: vicinatus et 15 nobiles et milites, et plebs de Pozcepic, in quorum presentia pro testimonio pecunia persoluta est.

Sigillum, quod autographo e membranae scidula appendebat, avulsum et deperditum est.

346.

Radoslaus, archidiaconus Olomucensis, monasterio in Velehrad possessiones 20 quasdam, quorum nomina adferuntur, donat.

Exstant duo autographa in membrana scripta, quae in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservantur (A¹, A²).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 139, num. 137 (ad a. 1222) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 309, 25 num, 665 (extr.) — Grünhagen, Reg. z. schles. Gesch. I, num. 253 (reg.) — Kopetzky, Reg. z. Gesch. d. Hzgt. Troppau (Arch. f. österr. Gesch., tom. 45, pag. 105) num. 20 (reg.).

Utrumque autographum alia manu scriptum est. — Charta temporis nota omnino caret, sed post a. 1228 datam esse ex eo cognosci potest, quod villa Hoštice, quam Radoslaus monasterio dedit, in privilegio Otakari regis a. 1228 nov. 27 dato (num. 321) inter monasterii possesiones nondum commemoratur.

Quoniam sacre fidei religiosi cultores ipsam fidem consonis operibus informant et semper informare nituntur, inde est, quod terrenis non tantum testantur heredibus, set spe eternorum fugitive possessionis Christum potius eligunt suc-

345. a) ,ecclesiæ sine titulo A. — b) primitus scribae incuria ,vendierunt', sed pro altero 35 ,e' postea eodem atramento ligatura ,de' posita est A. — c) ita A. — d) ,huius' primitus scribae incuria omissum est, qui postea duobus ultimis vocis ,contractus' litteris erasis, in spatio sic parato signum 9 (= us) et abbreviaturam ,h' (= huius) posuit, A. — e) litterae ,a' ductus rotundus ex ,i' eodem atramento correctus est A.

1) *Abbatis nomen ex hac nota cognosci potest, quae manu eiusdem temporis in autographi 40 dorso duobus rotis inscripta est: ,Johannes abbas. Behanus abbas. De agris comparatis in Porezic a Behano abbate Oztrovense.'*

cessorem. Eapropter || noverint omnes tam moderni quam futuri temporis presentem paginam inspecturi, quod ego Radozlauz, archidiaconus Ollomuncensis,^a dono desuper accepte karitatis exhilaratus, ob meorum indulgentiam delictorum et interminabilis vite perhenne participium proque^b meorum salutari remedio carorum 5 partem ville, que dicitur Hossizc, quam iure emptionis libere cum omnibus suis possederam proventibus, nullo contradicente aut reclamante, ecclesie beate Marie virginis in Willegrat,^c que est domus ordinis Cisterciensis, cum omnibus attinentiis suis sollempniter contuli perpetua pace possidendam. Et quoniam prefati ordinis intemerata dei genitrix, causa tocius^d boni, spe melior et meta spei, 10 patrona prepotens esse dinoscitur, sub cuius umbra fratres dicte religionis dilatantur et vivunt in gentibus, accessit et placuit, quod gratia devotionis amplioris edocuit, scilicet partem usuum fructuariorum facte donationis, hoc est X marcas argenti in quasdam refectiones fratrum dicti monasterii tempore determinato, hoc est in assumptione, nativitate, purificatione, annuntiatione^e ipsius beate virginis, 15 pie ordinare, octo marcis mihi annuatim de dictis redditibus mancipatis, nam decem et octo marce de memorata villa ex anno censu proveniunt. Ortus quoque et prata cum vivariis, que in donatione similiter emancipavi, omni tempore, quo vanitati cum ceteris creaturis sum subiectus, mee servient necessitati.^f Post vocationem autem meam de medio omnia emancipata cum omnibus mobilibus et 20 immobilibus prefatis fratribus domus Willegradensis feliciter possidenda^g refundentur. Preterea huic sollempni donationi addidi terras, quas habui in Cladurup, que est villa in Ollomuncensi^h provintia sita, et tria molendina in Oppauia, ortum, domum unam et mansos, quos habui ibidem, hac fidei conditione, ut in die palmarum, in quo mee depositionis diem anniversarium pia recordatione a dictis 25 fratribus celebrari postulavi, et in octava pentecostes ob honorem et reverentiam summe trinitatis et in sequenti die in memoriamⁱ omnium fidelium defunctorum exinde toti conventui recreations^j solito meliores procurentur, id est simila, pisces habunde et vinum sicut in fratrum minutione^k ministretur. Omnes autem supra dicti redditus ad domus redibunt instaurationem, ita sane, quod mee devo- 30 tionis affectus suo non privetur effectu quoad fratrum consolationem. Ut autem res acta robur firmitatis obtineat, nec ulla^l ignorantia possit obliterari, presens scriptum sigillo capituli muniri et inter fratres ex utraque parte placuit recitari, meum quoque sigillum huic page affixi, ut amplioris testimonii veritate cunctis abundantius reveletur. Placuit etiam ad rei geste corroborationem prescripti 35 pacti violatorem pena pecuniaria V^m marcis auri multari, nullo medio interveniente,

346. ^{a)} ,Oломенчанъ A². — ^{b)} прimitус ,пque', sed ,ue' cancellatum et ,pq; corr. A². — ^{c)} ,Wellegrat' A². — ^{d)} ,totius' A². — ^{e)} ,annunciatione' A². — ^{f)} ,ti' ead. manu eodemque atramento superscr. A². — ^{g)} primo ,possidendam' scriptum erat, sed ,m' punctis deletum et cancellatum A². — ^{h)} ,ollm' A¹, A². — ⁱ⁾ ,mo' ex ,me' statim inter scribendum corr. A². — ^{j)} ,o' eod. atramento superscr. A¹. — ^{k)} ,minucione' A². — ^{l)} primitus ,nulla', sed corr. A². — ^{m)} ,quinq- 40 ue A².

que cedent in usus magistri operis adⁿ fabricas dicte domus instaurandas^o et restaurandas.ⁿ

Autographo A¹ appendent e scidulis membranae tria sigilla figurae ex longo rotundae, quae e cera naturali confecta sunt. 1) Sigillum 41 mm altum, in quo depingitur sacerdos genibus nixus, qui manus supplices tendit ad imaginem s. Mariae tenentis Christum infantem. Circumscrip^{tio}: + S ARCHIDIACONI OLOMVCN: — 2) Sigillum 37 mm altum, in quo conspicitur figura sacerdotis stantis, qui pileo capiti imposito manu dextra pedum gestat, sinistram vero pro pectore tenet. Circumscrip^{tio}: + S ABBATIS D^E PLAS. — 3) Sigillum fere 40 mm altum, in quo depingitur figura sacerdotis stantis veste sinuosa induiti, qui pileo capiti imposito, manu dextra pedum gestat. Circumscrip^{tio}: // S AB- BATIS : D^E : WELGRADE. — Sigilla, quae autographo A² appensa erant, iam avulsa et deperdita sunt.

347.

Wolframus dictus Pincerna de Schenkenberg monasterio in Oslavany decimas in Micmanice (Mützmanns) donat.

— — — 15

Autographum in membrana scriptum in tabulario terrae Brunnensi asservatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 218, num. 201 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 355, num. 754 (extr.).

Autographum manu quadam ignota scriptum est. — Charta notis temporis omnino caret, neque ex aliis eiusdem monasterii chartis cognosci potest, ad quem annum referenda sit. 20 Boczek nullo allato argomento ipsam ante a. 1230 scriptam esse putabat; cum autem ex litterarum formis cognosci possit, quod saec. XIII ineunte scripta sit, hoc loco eam intexere placuit.

¶ In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. ¶ Universa negocia manu data litteris ex earum trahunt memoria firmamentum. Notum sit igitur tam presentibus quam futuris, quod ego Wolframvs, dictus Pincerna de Schenkenberch, decimas in Vzmans integraliter claustro in Ozla et ibidem deo servientibus pro amore dei et eius^a genitricis Marie viva voce et libera contuli voluntate, ita quod in perpetuum ibidem deo famulantes pro remedio anime mee meorumque progenitorum divinam clementiam dignentur iugiter^b invocare. Ut autem huiusmodi donationem filii mei vel eorum posteritas nullo ausu temerario valeant revocare, litterarum memorie commendavi et testium nominibus subscriptorum et sigilli mei munimine roboravi. Testes autem sunt hii: Wilhelmus et Marquardus filii mei, Chvnradus Babergensis^c canonicus et plebanus de Jacobav, Hildebrandus plebanus de Wolframeskirchen et alii quam plures. 35

Autographo appendet e filis sericis coloris viridi sigillum formae triangulae e cera naturali confectum, cuius altitudo 51 mm sunt. In sigilli medio conspicitur scutum triangulum, in cuius dimidia parte superiore depingitur dimidia aquila biceps; in scuti parte inferiore figurae quadratae depinguntur. Circumscrip^{tio}: + SIGL WOLFRAI//I: PINCERNE.

348. ⁿ⁾ ad — restaurandas^s manus autographi A² alio atramento magis distincto ad- 40 didit A¹. — o) primo ,instarandas^s, sed corr. A².

347. a) ita pro ,eius^s scribæ incuria A. — b) primitus ,uigiter^s, sed eodem atramento correctum A. — c) ita (pro ,Babenbergensis^s) A.

ACTA SPURIA.

348.

(*FALSUM SAEC. XIV.*)

Vladislavus, rex Bohemiae, monasterio in Kladruby libertates et immunitates quasdam concedit. *In Kladruby 1197 —.*

Charta autographi instar in membrana manu saec. XIV scripta in tabulario civitatis Kladruby (Kladrau) asservatur (A).

W. Mayer in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen XXXI (1893), pag. 54.

10 *Chartam non esse nisi falsum satis ineptum, iam ex eo appareat, quod in ipsa Henrico Vladislavo duci nomen regis apponitur. Accedit, quod titulus „secundus rex Boemorum“ ad Vladislaum II pertinet, qui a. 1174 obiit. Denique charta repetit verba omnia illius diplomatis, quod monasterium Kladrubense ab Venceslao I rege anno 1233 demum accepit (v. Erben, Reg. Boh. I, num. 813). Cf. Mayer, Eine unechte Urk. im Kladrauer Stadtarchive, l. l. pag. 53 sq.*

15 In nomine sancte ac individue trinitatis amen. Wadislaus, dei gracia secundus rex Boemorum, Cladrubensi || monasterio imperpetuum. Cum regalem deceat excellenciam venerari et promovere sanctam in omnibus ecclesiam, || nostre visum fuit clemencie id concedere et confirmare, quod nostre anime cederet ad meritum et sancte matri ecclesie ad profectum; || ibi enim recte locantur beneficia, ubi crescunt merita; ubi decenter impertitur gracia, ubi cum premio cumulatur gloria. Noverint siquidem tam presentes quam futuri, nos ad iustum petitionem et salubrem ammonitionem Bertoldi venerabilis abbatis et tocius conventus monasterii Cladrubensis ipsi ecclesie concessisse omnimodam libertatem in omnibus hereditatibus donatis et acquisitis seu in posterum aquirendis.^a Est autem talis libertas: si fur capitur et suspenditur, bona sua nulli alii nisi domino abbati et ad 20 usus fratrum decernimus remanere; si fuerit id, quod dicitur narok sive zvod atque hlava, inter homines abbatis, solucio, que inde provenit, cedat ecclesie memorate; ab ea eciam vexacione, que vulgariter dicitur nocleh sive narez, omnes hereditates prefate ecclesie et pauperes a laboribus castrorum seu fossorum vel poncium et prezeka eximimus cum plenitudine nostre gratie liberantes. Addidimus eciam, cum sepe dicte ecclesie interfuiimus venerande consecracioni, firmiter statuentes, ut in civitate 25 Cladrubensi singulis annis in dedicacione monasterii annuale forum sive nundine fiant duabus ebdomadis durature; venientes cum mercionis de diversis partibus terrarum ac recedentes in nostram manum

regiam excipimus, securitatem perpetuam promittentes. Ad huius igitur rei inviolabile firmamentum presens privilegium fecimus exhiberi et nostri sigilli munimine roborari. Actum in Cladrub, anno dominice incarnationis MCLXXXVII, indictione VI.¹ Datum per manum Vilhelmi notarii *.

Chartae appendet e filis sericis viridis fragmentum sigilli rotundi, quod e cera coloris cineracei confectum est. In medio sigillo depingitur figura quaedam in solio sedens, quae manu dextra hastam (?) tenet. Circumscrip^tio iam defracta est. 5

349.

(FALSUM SAEC. XIII—XIV.)

Přemysl I, rex Bohemiae, fratribus Sepulcri Domini confirmat possessionem dimidiae villa^e Chotěšice, quam eis Hugo de Čelčice donaverat. 10

— 1199 sept. 26.

Exemplar insertum est transsumpto spurio Nicolai episc. Pragensis dd. 1255 mart. 15, cuius apographum exstat in formulario saec. XIV monasterii Wilhering, pag 41—42 (B).

Palacký, Ueber Formelbücher I, pag. 318, num. 111 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 201, num. 447 — Brandl, Cod. dipl. Mor. VII, pag. 715, num. 44 (reg.). 15

Diploma non verum sincerumque esse iam ex eo cognosci potest, quod inter testes Robertus episcopus Olomucensis adfertur, qui anno 1202 exeunte demum manus illud adeptus est.

In nomine sancte et individue trinitatis amen. Priemisl, dei gratia Bohemorum rex, universis, ad quos presentia scripta pervenerint, tam presentibus quam futuris in perpetuum. Religiosorum et nobilium virorum, qui ecclesias 20 dei multis et magnis beneficiis extulerunt, devocationem approbantes et eorum facta non infirmare, set pocius confirmare cupientes, notum facimus universis tam presentibus quam futuris, quod Hugo de Czielczicz, nobilis Bohemie, in presentia nostrorum nobilium nobis humiliter supplicavit, ut donacionem dimidie ville in Chotziecz, olim sue, cum suis pertinenciis, factam ante multos annos per 25 eum de consensu sue uxoris ecclesie sancti Sepulcri, ratam habere et confirmare de speciali gratia dignaremur. Nos vero considerantes opus predicti Hugonis pium et laudabile, et ipsam donacionem ratam habentes, predictam hereditatem pro prefata ecclesia confirmamus annuendo, ut fratres eiusdem ipsam pacifice perpetuo possideant pleno iure, a nostris collectis exempti, sicut eam hactenus 30 possederunt.^a Huius rei testes sunt: dominus Rupertus episcopus Olomucensis, dominus Slawco, Bohusse^b cum duobus fratribus suis, Mutina filius Bohuslay, Georgius barbatus, Hermannus crispus,^c Smilo de Tuhan, Benes filius Hermanni nigri, Hrosnata de Owencz, Arnoldus de Podibrad, Wilhelmus filius Hugonis, Bohuslaus filius Odoleni, Benedictus notarius. In cuius rei testimonium presentes litteras nostras ipsis fratribus contulimus sigilli nostri impressione munitas. Facta sunt hec anno dominice incarnationis MCLXXXIX, VI kalendas octobris.

348. 1) Annus 1197 indictionem XV habet.

349. a) ,posside'nt' B. — b) ,Boh' B. — c) ,c'pus' B.

350.

(FALSUM SAEC. XIII EX.)

(I.) *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, confirmat hospitali sancti Johannis Hierosolymitani possessiones a nobilibus Bohemiae donatas, et praesertim illas, 5 quas quondam dedit Hroznata Crispus, exceptis villis Peruc et Vlačice.*

Pragae 1199 —.

Charta autographi instar confecta in tabulario magni prioratus Melitensium Pragae asservatur (A).

10 *Delaville Le Roulx, Cartulaire général des Hospitaliers de St. Jean de Jérusalem I, pag. 660, num. 1055.*

(II.) *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, donationes hospitali sancti Johannis Hierosolymitani per nobiles Bohemiae factas, et praecipue villas ab Hroznata Crispo donatas, quarum nomina adferuntur, confirmat.* *Pragae 1194 —*

15 *Charta autographi instar confecta in tabulario magni prioratus Melitensium Pragae asservatur (A).*

Delaville Le Roulx, Cartulaire général I, pag. 601, num. 950.

20 *Utramque chartam post saeculum XIII medium confectam esse litterarum formae ostendunt. — Charta I errores quosdam continet, quae ipsam sinceram esse credere prohibent. In testium serie Andreas praepositus de Sadská adfertur, cum re vera ab anno 1197 saltem dignitatem istam Arnoldus canonicus Pragensis habuerit; porro ibidem nominatur Černin camerarius, qui munus hoc post annum 1201 demum suscepit et anno 1205 primum commemoratur. Accedit, quod charta instructa est sigillo spurio, quod ad illius sigilli exemplum imitando expressum est, quo Otakarus rex ab mense iulio anni 1201 utebatur (v. num. 22). Invocatio et aliquot ultima chartae verba descripta sunt e diplomate, quod hospitali sancti Johannis ab Ottone duce a 1189 in Sadská datum est (v. Cod. dipl. Boh. I, num. 323). — Charta II verba fere omnia chartae I repetit paucis tantum additis, inter quae villarum nomina ex Friderici ducis diplomate anno 1188 dato (Cod. dipl. Boh. I, num. 320) descripta sunt. In nota temporis annus ex 1199 in 1194 radendo correctus est, 25 ad quem tam Otakari dignitas regia quam Danielis episcopatus non convenit. Denique sigillum chartae appensum omnino spurium et ad exemplum illius sigilli, quo rex ab anno 1224 oct. 11 demum utebatur, imitando expressum est.*

30 *ad quem tam Otakari dignitas regia quam Danielis episcopatus non convenit. Denique sigillum chartae appensum omnino spurium et ad exemplum illius sigilli, quo rex ab anno 1224 oct. 11 demum utebatur, imitando expressum est.*

(I.)

+ In nomine patris et filii et spiritus sancti
35 amen.¹ Ego Premisl, dei gracia rex Boemorum, sequens vestigia patris mei pie memorie regis Wladizlai, qui inspiratus^a gracia divina domum hospitalis

(II.)

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Ego Premisl, dei gracia rex Boemorum, sequens vestigia patris mei, pie memorie regis || Wladizlai, qui inspiratus gracia divina domum hospitalis Jerosolimitani in hac iniciavit terra, fratres

40 *350. I. a) ,p' alio (?) atramento super- scriptum A.*

1) *Quae minoribus litteris exprimuntur e diplomate Ottonis ducis a. 1189 dato (CDBoh. I, num. 323) descripta sunt.*

Jerosolimitani in hac iniciavit terra, fratres religiosos predicte domus^b de Jerosolimis adduxit, predia, villas et mancipia largiter || contulit, magnifice eciam data sigillo regali confirmavit, nichilominus intuitu pietatis eodem zelo ductus, que per nobiles huius terre post decessum patris mei et fratribus mei ducis Friderici predicto hospitali sunt collata, dignum duxi stabilire et confirmare. Ad petitionem igitur fratrum hospitalium et uxoris Groznete Crispi, nobilis huius terre iam dudum defuncti, consilio cum nobilibus regni mei habito,^c omnes villas, quas vivens permissione fratris mei, ducis Friderici, et consensu^b omnium Boemorum pro anima sua suorumque predecessorum deo et predicte domui hospitalis per manum prepositi Martini et magistri Bernardi ad obsequium pauperum Christi et peregrinorum contulerat, pie curavi^e stabilire et confirmare, exceptis duabus villis, Peruch¹ videlicet, quam a longo tempore^f vivens domui Stragouiensi dederat, et Wlatchic,¹ quam uxori sue debitum carnis solvens, sive post decessum suum alteri viro copularetur, sive claustrum intraret, sine omni contradictione iure hereditario possidendam laudaverat. Et quoniam dei clemencia cor uxoris predicti Groznete^g illustravit,^h que laudabili devocione ducta se deo et beato Johanni devovit, crucem

religiosos predicte domus de || Jerosolimis adduxit, predia, villas et mancipia liberaliter contulit, magnifice eciam data sigillo regali confirmavit, nichilominus intuitu pietatis eodem zelo ductus, que per nobiles huius terre post decessum patris mei et 5 fratribus mei ducis Friderici predicto^a hospitali sunt collata, dignum duxi stabilire et confirmare. Ad petitionem igitur fratrum hospitalium et uxoris Groznete Crispi, nobilis huius terre iam dudum defuncti, consilio cum nobilibus regni mei habito, 10 omnes villas, quas vivens permissione fratris mei, ducis Friderici, et consensu^b omnium Boemorum pro anima sua, suorumque predecessorum deo et predicte domui hospitalis per manum prepositi Martini et magistri Bernardi ad obsequium pau- 15 perum Christi et peregrinorum contulerat, pie curavi^c stabilire et confirmare. Harum autem villarum sunt hec nomina:¹ Svalov, Cogeticci, Breznak, Zalezli, Poghorici, Tasovsko, Probstov, Plozkowici, * Neschemici, Bresnice, * 20 Povrili, Rigice, Roztoki, Werce, Naviezde. Et quoniam dei clemencia cor uxoris predicti Groznete illustravit, que laudabili devocione ducta se deo et beato Johanni devovit, crucem compuncta suscepit et glorie inanis obliterata, servicio pauperum 25 Christi se humiliter mancipavit, laudabilius^d curavi predictas viri ipsius villas eidem domui stabilire. Placuit eciam nostre magnificencie heredes quatuor in villa Glauen, qui ad Lisa pertinebant, domui iam dicte hereditario stabilire; quos ad 30 petitionem prepositi Martini in consecratione capelle beati Nicolay libenti animo, multis me ad hoc monentibus, contuleram Dedi eciam eidem domui duos heredes in Lunacouich ad vexilliferum

350. I. ^{b)} ,domus^c eadem manu superscriptum A. — ^{c)} ,h' eodem atramento superscriptum A. — ^{d)} ex ,sui^e statim inter scribendum corr. A. — ^{e)} ,pie curavi^f eadem manu in loco raso scriptum A. — ^{f)} ,tēpe^g scriptum in loco raso, ubi prius ,tem^h scriptum erat, A. — ^{g)} ,teⁱ ex ,ta^j correctum A. — ^{h)} secundum ,i^k ex ,t^l correctum est A.

350. II. ^{a)} scribae incuria primum .pdic^m ditoⁿ 35 positum erat, sed secundum ,di^o postea erasum est A. — ^{b)} sequitur littera ,m^p (?) erasa A. — ^{c)} ex ,curam^q correctum A. — ^{d)} ,da^r ex ,di^s eodem atramento correctum A.

1) Quae sequuntur usque ,Naviezde^t ex diplo- 40 mate Friderici ducis a. 1188 dato (CDBoh. I, num. 320) descripta sunt.

compuncta suscepit et glorieⁱ inanis
oblita servicio pauperum Christi se hu-
milater mancipavit, laudabilius curavi
predictas^k viri ipsius villas eidem domui
5 stabilire. Placuit eciam nostre magnifi-
cencię heredes quatuor in villa Glauuen,
qui ad Lisá pertinebant, domui iam
dicte hereditario stabilire; quos ad pe-
titionem prepositi^l Martini in consecra-
10 cione capelle beati Nicolai libenti animo,
multis me ad hoc monentibus, contu-
leram. Dedi eciam eidem domui duos he-
redes in Lunacouuich ad vexilliferum^m
pertinentes, preposito M. predicto multis
15 munusculis animum meum inflectente
et diversis supplicacionibus ad hoc se-
pissime instante. Ut autem hec, que nostra
celstudo domui hospitalis laudavit et
contulit, firma et inconvulsa perpetualiter
20 permaneant, dignumⁿ duximus nostri sigilli
in pressione confirmare.¹ Acta sunt hec in
Praga anno dominice incarnationis
MCLXXXVIIII, nostri vero regni anno
tercio.² Testes autem, qui affuerunt,
25 sunt hii: Daniel episcopus Pragensis
ecclesie, Florianus prepositus eiusdem
ecclesie, Christianus prepositus Wise-
gradensis et cancellarius curie, Andreas
prepositus de Saczka, Benedictus nota-
30 riūs curie, Cirnin camerarius, Jarozlaus,
Stanko cum filiis, Boguzlaus iudex cum
filiis, Milgost, Wsebor, Boguta^o et fra-

pertinentes, preposito M. predicto multis munu-
sculis animum meum inflectente et diversis^e sup-
plicacionibus ad hoc^f sepissime instante. Ad
huius autem mei^g facti testimonium
postoris perhibendum et memoriam per-
petuo faciendam presentem paginam
feci conscribi et sigilli mei^g munimine
roborari.

Acta hec sunt Prage anno dominice incarna-
cionis MCLXXXVIIII, nostri vero regni anno
octavo.^l Testes autem, qui affuerunt, sunt
hii: Daniel episcopus Pragensis, Florianus prepo-
sus eiusdem ecclesie, * Andreas prepositus de
Satska et cancellarius regis, Benedictus
notarius curie regis, Cirnin camerarius, Jaro-
zlaus, Zlauko et filius eius Boguzlaus, Milg-
host et filii eius, * Benes et fratres eius,
Tema et filii eius, Dirsicrag et filii eius, * Mutene
cum filio, Vitcho et fratres eius, Georgius de
Mylevsc, * Wlastibor cum filiis, Bicen cum fra-

350. I. i) ,gl̄re^c, sed ,r^d erasum est A. —
k) primitus ,predicticas^e, sed litteris ,ictas^f
35 punctis deletis, eadem manus litteras ,as^g
superscripsit A. — l) ,po^h in loco raso eodem
atramento scriptum est A. — m) ,ad vexil-
liferumⁱ alio atramento scriptum esse vide-
tur A. — n) ,dig^j ex ,du^k eodem atramento
40 corr. A. — o) ex ,Bogutea^l corr. A.

2) Anni regni cum anno Domini non con-
gruunt.

350. II. e) ,r^d eodem atramento super-
scriptum est A. — f) ,ad hoc^e eadem manu
serius (in margine) additum A. — g) ,m̄i^h ex
,m̄i^h radendo corr. A — h) ante ,IIIⁱ locus
rasus, in quo ,V^j scriptum erat A. — i) ,octavo^k
eadem manu in loco raso scriptum est A.

tres eius, Jura cum fratre, Domazlaus cum fratre, Benes et frater eius, Thema et filii eius, Dirsicrag et filii eius, Slauebor et filius eius, Muthine cum filio, Witcho et frater eius, Georgius de Mileuscho, Wilcech, Blego cum matre et fratribus, Wlaztibor cum filiis, Bicen cum fratribus, Dobrogost cum fratre, Oger cum fratre, Hermannus cum filio, Wozlaus^p cum filiis, Vitus, Velizlaus, Uncha, Krisenech, Boguzlaus, Martinus, Dirsizlaus, Ben, Diuis cum fratribus, Sulizlaus, Dalebor, Jan de Lún, Bohes, Vecech,^q Regnarth, Budis cum fratribus, Wernere, Riunech, Hindrich et alii multi * clerici * et milites^r tam de Morauia quam de Boemia, qui convenerant in Pragam ad audiendum nostra statuta.¹

Chartae I appendet e filis sericis flavis et rubris sigillum spurium de cera naturali confectum, quod ad illius Otakari regis sigilli imitando expressum est, cuius descriptionem 20 dedimus supra pag. 51.

Chartae II appendet e filis sericis coloris flavi et rubri sigillum spurium de cera naturali confectum, quod ex illo Otakari regis sigillo imitatione expressum est, cuius descriptionem dedimus supra pag. 256.

351.

(FALSUM SAEC. XIV. IN.)

Henricus Vladislaus, marchio Moraviae, monasterio sancti Stephani in Hradiště prope Olomouc villam forensem Kněhnice cum iure patronatus ecclesiae ibidem et villis Šebetov, Cetkovice, Uhřice donat ipsorumque bonorum limites accurate describit.

In Olomouc 1200 sept 1. 30

Charta autographi instar manu saec. XIV ineuntis in membrana scripta in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur (A). — Apographum saec. XVII exsistat in Sieben-aicheri Hist. relatio de condit. mon. Gradic. ms. fol. 42v - 43v (B) et fol. 57v - 58v (C). — Alia apographa saec. XVIII exstant in codd. mss. eiusdem tabularii coll. Cerroni II, 312, 35 fol. 6r - 7v et II 317, fol. 7r - 8v.

Angefachten, jedoch unzertheilt auf immerwährende Zeiten gebliebenes Besitzthum deren zu dem Closter-Stift Hradisch angehörigen acht Beneficiorum curatorum (1760), fol.

350. I. p) ita loco ,Woyzlaus' A. — q) pri-
mum ,e in loco raso alio atramento corr. A.—
r) ,cleric et milites' in loco raso eadem manu
scr. A.

tribus, Oger cum fratribus, Ermannus^k cum filiis, Vogzlaws^l cum filiis, * Velizlaws, Vnka, * Boghuzlaws, * Divis, * Dalebor, Jan de Mohil-nice, Vaita et frater eius Boghuzlaws, Mistidruh, Sulizlaws, Budis, * Vernere, Riunec, 5 Hindrih et alii multi clerici et milites tam de Morauia, quam de Boemia, qui convenerant in Pragham ad audiendum nostra statuta.

10

15

10

15

10

15

10

15

10

15

10

15

10

15

10

15

10

350. II. k), r^o superscr. A. — l^o, g^o in loco
raso, ubi l^o prius scriptum erat, eodem atra- 40
mento scriptum est A.

Fv—F 2v. — Sternberg, Umrisse einer Gesch. d. böhm. Bergwerke. Urkundenbuch, pag. 2, num 2 — Boczek, Cod. dipl. Mor II, pag. 80, num. 68 (ad ann. cc. 1215) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 260, num. 560 (fragm. ad a. cc. 1215).

5 *Chartam illo, ad quod refertur, tempore datam esse non posse, iam ex eo perspicitur, quod Bonifacius abbas, qui in exordio ipsius nominatur, post Hermanni abbatis mortem († 1216 dec. 12) demum electus est. Accedit, quod iura, quae in ipsa conceduntur (praesertim iurisdictionis potestas), ab illius aetatis usu omnino abhorrent. Praeterea notandum, quod contra consuetudinem in diplomatis veris illius temporis observatam limites accuratissime perscribuntur, qua in re illam chartam falsam, quam a. 1203 febr. 22 monasterium 10 in Hradiště ab Vladislavo marchione accepisse fertur (v. num. 356), chartae auctorem in exemplum assumpsisse in aperto est. Quae cum charta illa concordant, minoribus litteris imprimuntur.*

In nomine Domini amen. Nos * Wladizlaus, dei gracia marchio Moraue, monasterio Gradicensi, Premonstratensis ordinis, Olomucensis dyocesis, abbati Bonifacio et fratribus ibi 15 nunc et in futurum regularem vitam professis in perpetuum. Quoniam oblivionis exitus plurimumque^a excedit scienciam futurorum, ideoque acta presentium eterna scripturarum debent memoria^b * observari: noscat igitur tam presens hominum etas quam posteritas in Domino successura, quod nos fratrum monasterii Gradicensis religiositatis fervorem, quam devote famulando gerunt gubernatori^c omnium, intuentes ipsorumque oracionibus participes fieri cupientes, ey^d solita nostre 20 benignitatis munificencia curiam et villam forensem, que Knenicz nominatur, cum iure patronatus ecclesie parochiali^e ibidem et villis adjacentibus, videlicet: Sebetow, Cyethkouici et Vherci cum suis pertinentiis, et silvam spaciosam predictis bonis adjacentem, quam certo cercius didicimus ex sinceritate felicis memorie domini Ottonis senioris, ducis Moraue, et sibi grate coniugis domine Eufemie, fundatorum 25 monasterii Gradicensis, collatam cum omnibus proventibus et omnium utilitate metallorum, si que ibidem postmodum inventa fuerint, nunc et in posterum ex eisdem percipiendis, de consensu fratris nostri domini Otakari, incliti regis Boemie tercii, dicto monasterio et fratribus ibidem degentibus contulimus iure hereditario pacifice et perpetuo possidendum; dantes eis nichilominus plenam libertatem predictam silvam extirpandi, villas locandi in ea vel alia 30 queque ex ea vel in ea, [prout]^f ipsi pro utilitate sua duxerint ordinandum. Damus etiam eis in prefata villa forensi Knenicz potestatem iudicandi super quoslibet fures, latrones, homicidas et alias malefactores per sentenciam in capite et in rebus, qui ibidem vel infra limites predictorum bonorum fuerint deprehensi, sicut aliis in Moraue civitatibus nostris dedimus potestatem; ita quod ipsi vel eorum homines in 35 prefatis bonis residentes ab omni iurisdictione beneficiariorum nostrorum in Olomucz^g et aliorum omnium in Moraue, scilicet citacionibus pro qualibet causa vel culpa, denariorum solutione, in quibus nostri terrigene predictis beneficiariis sunt subiecti, per omnia sint exempti. Ad petitionem etiam abbatis supra dicti misimus e latere nostro nostros fideles, scilicet * Bauarum camerarium, Zauisse

40 351. a) ita A scribae incuria loco ,ple umque'. — b) in lineae fine sequuntur litterae ,ob', quas scriba delere omisit. A. — c) ,creatori' C. — d) ita A scribae incuria loco ,ex'. — e) ita A loco ,parochialis'. — f) omittit A, supplevi ex charta a. 1203 febr. 22 data (num. 356). — g) ,Olom' A

castellatum, Veliz iudicem, beneficiarios Olomucensis provincie, cum Slauata magistro venatorum et camerariis, qui vulgo pohonchi dicuntur, scilicet * Queton, Mislik de Medlow, Bohudar cum fratre suo Janek de Duban, Stremena de Chudobin, qui predictorum bonorum limites antiquos sive vrocyscie renovantes, ex una et Lesan et Konicz ex altera secundum terre consuetudinem circuirent. Qui nostrum in hac parte 5 mandatum diligentius impleverunt, ne predictum monasterium in metis et possessionibus supradictis per cuiusquam calumpniam seu violenciam in aliquo de cetero aggravetur.^h Predicti vero beneficiarii bonis sepedictis metas antiquas renovantes taliter posuerunt: Prima meta a fluvio, qui vulgo dicitur Studena, ad locum Rachowkop; deinde per directum procedendo usque ad viam publicam, que via 10 de Gewiczko dirigitur versus Konicz et facit metam usque ad locum, qui vulgo dicitur Sadek; et inde per directum procedendo usque ad locum, qui vulgo dicitur Scalka; postea per directum procedendo usque ad originem fluvii, qui vulgo dicitur Nauirchmalinneho; deinde per directum procedendo usque ad originem fluvii, qui vulgo dicitur Nauirchdestneho, postea directe procedendo usque 15 ad originem fluvii, qui vulgo dicitur Nauirchiaornika. Predictus vero fluvius per descensum facit metam usque ad montem, qui vulgo dicitur Borissow: et sic trans predictum montem directe est eundum usque ad originem fluvii, qui vulgo dicitur Olesni, postea per directum est eundum usque ad locum, qui vulgo dicitur Czastidiel; deinde per directum est eundumⁱ usque ad locum, qui vulgo dicitur 20 Bochency; deinde procedendo per directum usque ad locum, qui vulgo dicitur Naopatowem. Ut autem hec nostre largitatis donacio monasterio dicto facta et gesta premissa robur obtineant firmitatis, presens privilegium scribi fecimus sigilli nostri munimine roborantes; hec decernentes, quod quicumque hoc privilegium per nos propter deum supra dicto monasterio pie datum vel omnia, que in eo continentur, pre- 25 sumpserit violare et non satisficerit monasterio nominato, decem marcas auri pro qualibet violacione nobis solvere teneatur. Huius rei testes sunt: Bawarus, Zausse, Veliz supradicti, Buz de Morawiczan, Bludo antiquus de Bludow et plures alii digni fide. Actum et datum in Olomucz,^g anno Domini MCC,^k kalendas^l septembbris, per manus magistri Appollinaris, notarii aule nostre. 30

Sigillum quod filis sericis viridis et rubris autographo appensum erat, iam avulsum et deperditum est.

352.

(FALSUM SAEC. XIV. IN.)

Henricus Vladislaus, marchio Moraviae, monasterio sancti Stephani in 35 Hradiště prope Olomouc villam forensem Hranice cum iure patronatus ecclesie

351. ^{h)},eturⁱ in loco raso eadem manu scriptum A. — ^j,eundum^l in loco raso eadem manu eodemque atramento scriptum est A. — ^k,Aº 1217^l C; quam correcturam Siebenacher procul dubio de propria sententia fecit. — ^l ita A.

ibidem et nonnullis villis in propinquo sitis cum silva donat eique villam forensem Kyjov denuo confert atque villaे Hranice metas accuratissime perscribit.

In Olomouc 1201 sept. 1.

5 *Charta autographi instar manu saec. XIV ineuntis in membrana scripta in tabulario terrae Moraviae Brunensi asservatur (A). — Apographum saec. XVII exstat in Siebenacher, Historica relatio de conditoribus monii. Gradicensis, cuius cod. ms. exstat in eodem tabulario, fol. 55^v—57^v (B). Aliud apographum saec. XVII legitur in eiusdem operis appendice fol. 270^r—272^v. Apographa saec. XVIII extant etiam in codd. ms. collectionis Ceronianae, quae in tabulario terrae Moraviae asservatur, II. 312, fol. 9^v—12^r et II, 317, fol. 11^r—14^v.*

10 *Angefachten, jedoch unzertheilt auf immerwährende Zeiten gebliebenes Besitzthum deren zu dem Closter-Stift Hradisch angehörigen acht Beneficiorum curatorum (1760), fol. F 2^v—G^v. — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 82, num. 69 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 261, num. 561 (uterque ad ann. cc. 1215).*

15 *Chartam non esse genuinam iam ex eo cognosci potest, quod Bonifatius abbas, ad quem data est, post Hermanni abbatis mortem († 1216 dec. 12) munus suum suscepit. Accedit, quod chartae auctori procul dubio illa charta spuria exemplo fuit, quam idem monasterium ab Vladislavo marchione a. 1200 sept. 1 accepisse fertur (v. num. 351); cum qua charta ad verbum concordant illa, quae hic litteris minoribus imprimuntur. Qui quidem consensus fortasse etiam ita explicari potest, quod utraque charta ab eodem auctore conscripta est. (Vid. etiam Teige, Zpráva o pramenech kl. Hradištského, in Věstník kr. Č. spol. nauk 1893, num. 12, pag. 39.)*

20 In nomine Domini amen. Nos Wadizlaus, dei gracia marchio Moraue, ecclesie Gradicensi, Premonstratensis ordinis, Olomucensis diocesis, abbatii Bonifacio et fratribus ibi nunc et in futurum regularem vitam professis imperpetuum graciam in omnium salvatore. Quoniam oblivionis exitus multum || excedit scienciam et noticiam futurorum, ideo acta presentium scripturarum memorie^a certis indiciis debent sollicite observari. Noscant igitur tam presentes quam futuri, ad quos litterarum pervenerit iste tenor, quod nos fratrum ecclesie Gradicensis, qui ibidem Domino famulantur, || oracionibus participes fieri cupientes, de benignitatis 25 nostre misericordia ampliori villam forensem, que Hranicz vulgari nomine appellatur, in provincia Preroviensi cum iure patronatus ecclesie ibidem site et foro feria IIII, cum sibi adiacentibus villis, videlicet Hermanici, || Luczki, Polom, Belotyn, Nahorach, Yesennicie et eorum pertinenciis, et silvam spacious predictis bonis adiacentem cum omnibus proventibus et utilitatibus nunc et in posterum ex eisdem percipiendis, de consensu 30 fratris nostri karissimi, domini Premizl, * regis Boemorum^b III, et etiam forensem villam Kyiow vulgari nomine appellatam in Brecizlawiensi provincia, et ecclesia ibidem sita cum iure patronatus, quam veraciter didicimus ex donatione antecessoris nostri, illustris principis Wencezlai, ducis Moraue, pro anima patrui sui principis Ottonis II liberaliter Gradicensi ecclesie condonata¹, cum foro feria III, thelonio et iuribus

40 352. a) procul dubio scribæ incuria depravatum et ita correndum est: ,scripturarum memoria et certis indiciis'; vid. num. 356. — b) ,Boē' A.

1) Anno fere 1126; vid. Cod. dipl. Boh. I, num. 110, quam memoriam Pinkava, O založení kl. Hradišt., in Časop. Mat. Mor. 34 (1910) sine iuxta causa falsam esse putat.

forensibus, sicut in Wraczow et in aliis nostris villis forensibus plenius persolvuntur, et Switawiam similiter villam forensem in Wsobernenensi provincia cum iure patronatus ecclesie ibidem, quam veraciter didicimus ex donatione serenissimi Wadizlai, regis Boemorum^b secundi, liberaliter Gradicensi ecclesie condonatam² cum villis adiacentibus, videlicet Mychow et Lbonow cum pertinenciis et foro 5 sabbato, theloneo et iuribus forensibus, sicut in predicto Wraczow et Prosteiow et in aliis nostris forensibus villis plenius persolvuntur, cum omnibus iuribus, libertatibus et iudiciis, que in nostris civitatibus universis Morawie plenius observantur, contulimus perpetuo iure hereditario possidendas. Pro declaratione autem metarum ville forensis Hranicz superius memorate ad petitionem * abbatis Bonifacii supradicti 10 misimus e latere nostro viros honorabiles nostros beneficiarios, videlicet dominum Bawarum camerarium Olomucensem, Bludonem castellanum Preroviensem, Veliz iudicem Olomucensem, item venatores,³ qui vulgo lowci dicuntur, videlicet Hohol *, Crisan, Lelek, Waczlaw * et alios fide dignos, qui predicte possessionis vel silve metas de consensu nostro taliter distinxerunt: Prima meta in via publica versus Opauiam super rivulum, qui vulgo 15 dicitur Wrasni, est acervus magnus, qui vulgo dicitur copecz trabibus circumdatus; et predictus rivulus ascendendo facit metam usque ad montem, qui vulgo dicitur Dubowa; et trans montem predictum descendendo sunt mete, que hranicie dicuntur, usque ad rivulum, qui dicitur Bukowecz. Item trans predictum rivulum superius 20 ascendendo sunt mete, que hranicie dicuntur, trans montem, qui dicitur Chrib, usque ad originem rivuli, qui dicitur Swinowi. Predictus rivulus descendendo facit metam usque ad rivulum Hradeszna; et predictus rivulus ascendendo facit metam usque ad arborem, que dicitur yedl, in qua sunt mete, id est hranicie. Deinde 25 ascendendo trans predictum montem sunt hranicie usque ad originem rivuli, qui dicitur Hraniczni, et sic predictus rivulus per descensum facit metam usque ad rivulum Hluboki; et predictus rivulus per descensum facit metam usque ad montem, qui dicitur Zabrieh. Et trans predictum montem sunt hranicie usque ad flumen, quod dicitur Sucha; et sic predictum flumen ascendendo facit metam usque nawirch rivuli dicti Rokytowecz; et sic predictus Rokytowecz descendendo facit 30 metam usque ad rubum, qui vulgo dicitur Rokitowi kerz. Deinde ascendendo trans locum, qui dicitur Chrib, sunt hranicie usque ad originem fluminis, qui dicitur Weliczicie. Predictum vero flumen per descensum fluit in aliud flumen, quod dicitur Welika, et facit metam. Et predictum Welika per descensum fluit in flumen, quod dicitur Beczew, et facit metam. Et flumen Beczew facit metam per ascensum usque ad locum, qui dicitur Dubrawicie. Deinde trans predictum locum sunt mete vel 35 copci usque ad montem, qui dicitur Hraniszca hora. Deinde trans predictum montem sunt mete vel copci ad silvam, que dicitur Spiczki lez. Deinde iuxta predictam silvam per descensum sunt kopci usque ad fluvium, qui dicitur Potok

352. 2) Notandum est, quod in Vladislavi I regis diplomate a 1160, iun. 16 dato de Svitaviae donatione nulla prorsus mentio fit. — 3) item venatores Hohol, Crisan, Lelek, Waczlaw 40 et alios' e charta spuria dd. 1203 febr. 22 descripta sunt.

z geser. Deinde trans predictum fluvium sunt kopci usque ad viam publicam de Hradecz versus Kelecz. Trans predictam vero viam sunt kopci usque ad rivulum, qui dicitur Spiczki potok. Predictus vero rivulus per descensum fluens metam facit usque in flumen, quod dicitur Jessennicie; et sic predictum flumen 5 per descensum fluens metam facit usque ad rivulum, qui dicitur Zarski potok; et predictus rivulus per ascensum metam facit usque ad locum, qui dicitur Zlebina. Et in predicta Zlebina est kopecz, id est meta; et a predicto loco sunt mete, id est kopci, usque ad viam publicam de Hranicz versus Gycin; et circa predictam viam ad sinistram partem est quercus, et in ipsa est meta, id est hranicie. 10 Deinde a predicta arbore per ascensum sunt mete, id est kopci, usque ad verticem montis, qui dicitur Kobelow. Deinde a predicto loco sunt mete, id est kopci, usque ad originem rivuli, qui dicitur Milothiski potok; et predictus rivulus per descensum fluens facit metam usque ad viam publicam, qua itur de villa Luczka versus villam Milothicz. Et predicta via facit metam usque ad flumen Beczow; 15 et predictum flumen ascendendo facit metam usque ad locum, qui dicitur Zawerbek. Et a predicto loco sunt mete, id est hranicie, usque ad flumen, quod dicitur Jessennicie. Trans flumen per ascensum sunt mete, id est hranicie, usque ad montem, qui dicitur Pastewne; et trans montem predictum sunt mete, id est hranicie, usque ad originem rivuli, qui denominatur de monte predicto Pastewni. Qui 20 fluvius per descensum facit metam usque ad flumen, quod dicitur Hustopezka. Et predictum flumen per ascensum facit metam usque ad fluvium, qui dicitur Zasieka; qui etiam fluvius per ascensum metam facit usque ad suam originem, et a predicto origine sunt mete, id est kopci, usque ad originem fluvii, qui dicitur Hranicznik. Et sic predictus fluvius per descensum facit metam usque ad flumen, 25 quod dicitur Jessennicie. Et trans predictum flumen sunt mete, id est hranicie, usque ad rivulum, qui dicitur Dyedow. Et trans predictum rivulum sunt mete, id est hranicie, usque ad rivulum, qui dicitur Hubni. Et trans rivulum predictum sunt hranicie usque ad rivulum, qui dicitur Slupni. Et trans predictum Slupni sunt hranicie usque ad rivulum, qui dicitur minor Bohumilecz. Et trans predictum 30 rivulum sunt hranicie usque ad rivulum, qui dicitur maior Bohumilecz; qui rivulus per ascensum metam facit usque ad suam originem. Et a predicta origine sunt hranicie usque ad rivulum, qui dicitur Pohorzki potok. Et predictus rivulus per descensum fluens metam facit usque ad rivulum, qui dicitur Wrazni. Et predictus rivulus per ascensum facit metam usque ad primum acervum, qui dicitur 35 kopecz trabibus circumdatus, pro meta prima in via versus Opauiam positus, sicut superius est expressum. Predicta vero flumina, fluvii seu rivuli facientes metam cum ripa et aqua sunt ecclesie Gradicensis, ita quod homines ecclesie supradicte molendina possint absque omni contradicione quorumlibet vicinorum construere in eisdem. Ut autem hec nostra donatio, ecclesie Gradicensi facta libere 40 propter deum, * robur obtineat firmitatis, presentes fieri fecimus, sigilli nostri munimine roborantes. * Huius rei testes sunt: dominus Robertus episcopus Olomucensis XV, Jeorgius

abbas de Luka, Tyburcius abbas de Trebecz,⁴ Waltherus decanus et Stephanus prepositus Olomucensis, Bawarus camerarius Olomucensis, Bludo castellanus Preroviensis, Velis iudex Olomucensis supradicti et plure^c alii fide digni. Actum * in Olomucz^d anno Domini M^oC^oCI,^e inductione IIII, kalendis^f septembbris. Datum per manus * Appollinaris nostri notarii. 5

Sigillum, quod chartae appensum erat filis sericis coloris flavi et violacei, iam deperditum est.

353.

(FALSUM SAEC. XIII.—XIV.)

Boleslaus, dux Silesiae, monasterio in Leibus mille mansos magnos in 10 ducatu Opoliensi „circa metas Moravie inter duo flumina, Ozoblagam videlicet et Stradunam, cum omni decimatione inter eadem flumina usque ad Odram fluvium“ restituit. — 1201 nov. 11.

Chartae binae, quorum una manu saec. XIII, altera manu saec. XIV autographi instar 15 exarata est, in tabulario regio Vratislaviensi asservantur.

[Busching] Urkk. d. Kl. Leibus, pag. 28, num. 8 — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 9, num. 8 — Grünhagen, Reg. z. schlesischen Gesch. I, (ed. 2), pag. 66. num. 76^a — Dobenecker, Reg. Thuringiae II, num. 1204 (reg.).

Diploma spurium esse exponit Grünhagen l. l. 20

354.

(FALSUM.)

Constantia, regina Bohemiae, libertatem, quam Otakarus rex constituit in villis, quas monasterium sancti Stephani in Hradište possidet in provincia Olomucensi, etiam in villis monasterii illius in provincia Břeclavensi sitis habendam concedit, eidemque monasterio terram in villa Ostrovany donat. 25
— — —.

Apographum saec. XVII praebet M. Siebenicher, Hist. relatio de conditoribus mon. Gradicensis, cuius cod. ms. in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur, tom. I, fol. 52^r—52^v (B). — Alterum apographum eiusdem temporis exstat in eodem codice fol. 275^r—275^v (C).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 17, num. 13 (ad a. 1203 iul. 21) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 215, num. 472 (fragm.) — Cf. Teige, Zpráva o pramenech kl. Hradištského (Věstník kr. Č. Společnosti nauk, 1893, num. XII), pag. 38.

352. c) ita A loco: „plures“. — d) „Olom“ A. — e) „mill. ducentesimo decimo septimo“ B; 35 quam emendationem Siebenicher procul dubio ex propria sententia fecit. — f) „kl“ A.

4) Georgii abbatis Lucensis et Tiburci abbatis Trebecensis nomina impostor procul dubio ex Otakari regis diplomate dd. 1201 m. iul. (v. num. 21) exscripsit.

Mirum quod libertates tanti momenti sine regis consensu conceduntur, quae res chartam spuriā esse demonstrat. — Maiorem chartae partem impostor ad verbum descripsit e diplomate, quod monasterium Gradicense ab Otakaro rege a. 1201 accepit (vid. num. 21); duobus tantum locis adhibitum est diploma Vladislavi I regis a. 1160 iun. 16 datum (Cod. dipl. Boh. I, num. 208). — Charta in fine mutilata notis temporis omnino caret; in apographi B margine adnotatur: „Privilegium Constance reginae. Ao: 1204“; in apographi C margine adnotatur: „De anno 1235.“ Boczek l. l. sine iusta causa chartam a. 1203 iul. 21 datam esse dicit; cuius rationem sequitur Erben. Cum autem in charta Vratislaus filius Constantiae vivus commemoretur, qui non longe post a. 1201 morte obiit, ipsam hoc loco intexere placuit.

In nomine sanctae et individuae trinitatis. Notum sit universis tam praesentibus quam futuris, quod ego Constantia, dei nutu Boemorum^a regina, intendens pietatis affectum mariti mei, regis Boemiae,^b circa cultum ecclesiae dei et sancti protomartyris Stephani, quae est sita iuxta urbem Olomucensem, simulque desiderio fervens tantorum athletarum dei, qui ibidem in laudibus dei die^c noctuque iugiter desudant,¹ orationum particeps effici, ut apud eos perpetuo haberetur memoria nostri,^d pro statu regni et pro incolumitate mariti mei filiique mei Wratislai^e et marchionis Moraviae Vladislai nec non pro salvatione animae meae et peccatorum remissione de consensu * nobilium Boemorum^f ac^g Moravorum eandem libertatem, quam in Olomucensi provincia per omnes villas abbatiae praefatae ecclesiae rex statuit, in^g provincia Breczla- viensi, quam iure haereditario illi a nobis acceptam possident, in omnibus suis villis ibidem habendam concedimus perpetuo,^g ita ut nec villici principum vel militum, nec camerarii castrorum * eas ullo ausu in aliquo casu cuiuslibet exactionis causa ingredi presumant, donec domino abbati vel coeteris^h fratribus vel curiali eorum casu manifestato,ⁱ accusatus vel accusandus, iudicandus vel damnandus, fur vel homicida omni^k iudicio vel satisfactioni per eos repraesentatus assistat, et in * quo iudicatus fuerit, nulli praeter abbatem et fratres^l respondeat. Omnem etiam censem annualem, qui collecta nuncupatur, eidem monasterio * beati * Stephani in usum fratrum omni tempore possidendum atque colligendum concedimus et per omnia eandem libertatem, quam episcopatus Olomucensis habet, eidem ecclesiae habendam statuimus. Ne igitur invasoribus ecclesiarum hoc immutandi statutum libera facultas tribuatur, et ne^m imposterum aliquaⁿ controversia suboriri queat^o processu temporis, hoc evidens privilegium praesentis scripti memoria cum sigilli nostri impressione et * personarum idonearum testimonio roboramus. Sub eiusdem etiam sigilli nostri munimine interventu * Hermanni abbatis et fratrum eiusdem loci terrulam^p desertam

35 354. a) ,Bohemorum' B. — b) ,Bohemiae' B. — c) ,diu' B. — d) ,nostra' C. — e) ,Wlatislai' C. — f) ,et' C. — g) ,in provincia Brzczlaviensi, quam iure haereditario nobis possidendam in omnibus villis perpetuo habendam concedimus' C; utriusque apographi verba hoc loco describentium incuria depravata esse manifestum est. — h) ,caeteris' C. — i) ,manifesto' B, C. — k) ,omnium' C. — l) ,fratribus' C. — m) ,et ne' omittit C. — n) ,ne vel aliqua' C. — o) ,controversiae suboriri queat occasio' C. — p) ,ecclesiam' C. —

1) ,in laudibus – desudant ex privilegio Vladislavi I regis a. 1160 iun. 16 dato descripta sunt. —

2) ,queat ex eodem privilegio translatum est.

in villa Ostrovan, spectantem ad camerarios ecclesiae praefatae, perpetuo possidendum concedimus. Ad confirmationem itaque huius privilegii nomina testium, in quorum praesentia haec statuta sunt,^q hic sunt subscripta <etc.>

L. S. Constantia Bohem: regina.^s

355.

5

(*FALSUM SAEC. XIII. EX.*)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, confirmat fundationem monasterii in Velehrad a fratre suo Vladislavo, marchione Moraviae, factam.

— 1202 —.

Charta autographu instar manu alterius medietatis saec. XIII in membrana exarata in 10 tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A).

Středowsky, Sacra Morav. hist. pag. 20. — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 12, num. 10. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 211, num. 466 (fragm.).

Chartam non autographum genuinum, sed post saeculum XIII medium scriptam esse, litterarum formae manifesto demonstrant. Sed etiam verba ipsius illo, ad quem refertur, 15 anno conscripta esse non posse ex eo appareat, quod inter testes nominatur Stephanus praepositus Olomucensis, qui dignitatem hanc ante annum 1207 consequi non potuit (cf. diploma num. 59, ubi pag. 55, 16, 18 canonicus tantum appellatur). Accedit, quod ibidem „nonnulli „cives Welegradenses“ adferuntur, quod cum eiusdem temporis statu non congruit.

Porro notandum est, quod verba „inclite memorie Wladislaus marchio“ secundum illius 20 aetatis communem sermonis usum non nisi mortuum significare possunt (Wladislaus obiit a. 1222 aug. 12), cum qua re nimis discrepat, quod chartae sigillum marchionis ipsius appendet. Quibus omnibus circumspectis dubitari non potest, quin charta spuria sit. Sigilla chartae huius ab Otakari regis diplomate quodam vero ablata esse inferius adnotamus. Quod quidem diploma sine ulla dubitatione illud erat, in quo Otakarus rex cum 25 fratre suo Vladislavo monasterio in Velehrad libertates quasdam concessit, et cuius prima mentio fit in diplomatibus hospitali s. Johannis Hierosolymitani a. 1213 dec. 31 datis (v. pag. 103 et 105). Verba diplomatis illius deperditi haud dubie maximam partem descripta sunt in diplomate Otakari regis dato a. 1228 nov. 27 (v. num. 321), cuius protocollum et promulgatio in charta nostra totidem verbis repetuntur. Quae res fortasse ita optime 30 interpretari potest, quod chartae nostrae auctor utramque formulam ex illo diplomate deperdito descriptis. Ex eodem diplomate verisimillime etiam arenga descripta est, cuius genus sermonis propinquum est orationi illius auctoris, qui diplomata num. 59, 60, 110, 239, 272, 320 conscripsit. Qua re etiam diploma illud deperditum ab eodem auctore conscriptum esse contendere ausim. (Cf. etiam ea, quae de charta nostra commemoravit Dudík, Mährens 35 allg. Gesch. IV, pag. 159, not. 1, et ea, quae in his dissertationibus scripta sunt: Brandl, Poloha starého Velehradu, pag. 11 sq.; Prasek, Jméno Velehrad, in Časopis Matice Moravské XXIV, 1900, pag. 314; Červinka, Děvín a Velehrad; Pekař, O poloze starého Velehradu, in Český Časopis historický VIII, 1902, pag. 199; Pinkava, O významě názvu Velehrad, in Časopis Matice Moravské XXXIII (1909), pag. 79).

40

364. q) ,firmata addit C.

3) Teige l. l. pag. 39 verba „Constantia Bohem: regina“ subscriptionem significare putat. Mihi vero ad sigilli, quo charta munita erat, circumscriptionem referenda esse videntur.

C. ¶ In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. ¶ Ego Premizel, qui et Otakarus, tercarius rex Boemorum, monasterio Welegradensi Cisterciensis ordinis et ministris dei ibi degentibus imperpetuum. Cum prudens et veneranda seniorum precedentium antiquitas, in qua imperatoria et regia dignitas summam habuit auctoritatem, decreverit succeden-
 5 tibus temporibus suis inquietantium iniurias ab omnibus quietis et iustis || removere, placuit eius saniori providentie acta temporum suorum in scriptis redigere, ut illa, que iustum et debitum habuerunt processum, etiam haberent robur et firmitatem. Noverint itaque tam presentes quam futuri, quod inclite memorie frater noster Wadislaus, marchio Moraue, claustrum Cysterciensis ordinis Welegrade nomine
 10 fundavit et possessionibus amplis et ceteris necessariis dotavit; et hoc totum actum est auctoritate nostra, quia principes Moraue nichil possunt conferre perpetualiter alicui monasterio vel militi vel alii,^a nisi interveniat eius consensus et confirmationis^a auctoritas, qui summus est in regno Boemie et illius terre tenet principatum. Possessiones vero quasdam, que subnotate sunt, emit inclitus
 15 frater noster a quibusdam militibus et aliis, quas contulit claustro predicto perpetuo possidendas. Emit quidem ab abbe et fratribus de Lutomusle quoddam pedium adiacens claustro, in quo erat sita ecclesia sancti Johannis, sed tunc temporis vacua et deserta, vix ^{oram} CC iugerum, pro decem marcis argenti, quod et claustro contulit. Licet enim illud pedium non poterat conferri a duce Brechislao
 20 Lutomusensi ecclesie, tamen nos ob reverentiam beate Marie^b illam donationem dissimulavimus et concessimus fratri nostro emere et claustro Welegradensi conferre. Insuper frater noster eodem tempore emit villam Borsciz nomine cum circuitu suo a Pribizlao milite pro quinquaginta marcis argenti et aliam villam Zlehowe nomine emit a Dobene milite pro XXX marcis argenti cum omnibus
 25 appendiciis suis. Similiter villam Vscenowe nomine emit a Smilone milite pro XXVIII marcis argenti cum omnibus attinentiis suis. Que villa fuit possessio cuiusdam Radoslay militis, qui eam dederat filie sue; sed cum puella esset sub tutela Smilonis, tradidit eam marito Heinrico, quondam iudici de Znoym, cum eadem pecunia. Insuper vir nobilis Theodericus nomine Grutowice quamdam
 30 villulam Costeleche nomine, quam deservierat apud fratrem nostrum Wadislaum, marchionem Moraue, cum nostro assensu et ipsius contulit ecclesie Welegradensi, quod nos ratum habuimus et firmum. Cuius termini sunt usque ad vallum antique civitatis. Huius rei testes sunt, qui tunc presentes erant: Rvpertus episcopus Olomuncensis, Walterus decanus, Stepanus^a prepositus, Bosko archidiaconus,
 35 Andreas canonicus; hii sunt canonici Olomuncenses. Abbas Ticelinus, Walkvnus, Eberhardus, Gerungus, monachi Welegradenses; Hartmudus, Bertoldus, conversi eiusdem loci. Pludo, Doben, Theodericus filius Ghrut,^c Petrus filius Bohvt, Smilo de Buglowiz, Primizlaus de Borscwiz, Stranata, Peley, Pranzvt; hii sunt nobiles

355. a) ita A. — b) ,Marie' litteris maiusculis scriptum est A. — c) ,h' in loco raso eodem atramento scriptum est A.

Moraue. Wrzman, Altman, Stimyr, Milota, Bohomil, Hon, Milosc, Martin, Bratron; hii sunt cives Welegradenses. Acta sunt hec anno incarnationis dominice millesimo ducentesimo secundo, Ticelino primo abbe regente ecclesiam Wellegradensem.

*Chartae appendent duo sigilla de cera communi confecta: 1) Sigillum Henrici Vladislavi 5
marchionis eadem forma confectum atque secundum sigillum diplomatis num. 125; quod
filis sericis flavis et viridis appensum est. — 2) Sigillum Otakari regis, quod eadem forma
confectum est atque sigillum diplomatis num. 57, appendet e filis sericis flavis et rubris. —
Utroque sigillo cum aliis eiusdem marchionis et regis sigillis comparato, ipsa vera esse
cognovi; sed in filis, quibus appensa sunt, vestigia quaedam apparent, quae ipsa ab alio 10
diplomate ablata et ad chartam nostram per dolum aptata esse ostendunt.*

356.

(*FALSUM SAEC. XIII.*)

*Henricus Vladislaus, marchio Moraviae, monasterio sancti Stephani in Hradiště prope Olomouc donat silvam Střelná cum potestate ibi villas et civi- 15
tates locandi eiusque metas accurate describit.*

— 1203 febr. 22.

Apographum saec. XVII servavit P. Michaelis Siebenacher Historica relatio de conditoribus ... monasterii Gradicensis, cuius cod. ms. in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur, fol. 50r—51v (B). 20

*Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 14, num. 11 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 212, num. 468
(omisso initio)*

*Mirum quod in charta ius civitates locandi conceditur; quae res ipsa iam suspicionem movet, cum ab institutis et conditionibus illius temporis, ad quod charta se spectare simulat, omnino aliena sit. Accedit, quod limites silvae accuratissime perscribuntur, quod in chartis veris 25
eiusdem temporis non reperitur. Praeterea notandum, quod chartae auctor nonnullis personis dignitates tribuit, quas illae multis annis post demum adeptae sunt. (In his Veliš iudex Olomucensis munus suum non ante 1213 dec. 31 consequi potuit, qua die Doven ad ultimum in dignitate illa commemoratur; Esau primum a. 1208 sept. 25 archidiaconus Přerovensis nominatur, ante quod tempus archidiaconatum Břeclavensem habuit; Stephanus ad prae- 30
positi Olomucensis dignitatem non ante annum 1207 ascendere potuit teste diplomate num. 59). Quibus circumspectis chartam adulterinam esse nemo non videt. Charta procul dubio post saeculum XIII medium confecta est, cum inter Budiš abbatem et Brunonem episcopum Olomucensem controversia de silvae Střelná possessione orta esset. Etenim in charta, quae de controversiae istius compositione a. 1274 dec. 17 data est (Boczek, 35
Cod. IV, num. 99 = Emmer, Reg. II, num. 920), commemoratur: „super silva quadam, que Strelna maior vocatur, que distincta est per certos terminos, prout expresse in privilegio abbatis continetur;“ quae quidem verba ad hanc solam chartam referri possunt. — In charta conscribenda Vladislavi marchionis privilegium quoddam verum (nunc iam deperditum) adhibitum esse mihi quidem videtur, ex quo chartae exordium et nonnulla testium nomina 40
fortasse descripta sunt. Quod privilegium in monasterio ipso verbis contextum esse veri- simile est, quod ex verbis „orationibus participes fieri cupientes“ cognoscitur ibi diploma num. 21*

in exemplum assumptum fuisse. Nomina quaedam ex Přemysli marchionis charta, quae a. 1239 data est, descripta sunt; vid. infra not. 1. — Vid. etiam quae de chartae huius fitde commemoravit Pinkava, O některých podvržených listinách kl. Hradištského, in Časopis Matice Moravské XXXIII (1909), pag. 397.

5 In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Henricus, qui et Wladislaus, dei gratia marchio Moraviae, ecclesiae Gradicensi Praemonstratensis ordinis, Olomucensis dioecesis, et fratribus ibi nunc et in futurum regularem vitam professis in perpetuum. Quoniam oblivionis exitus plerumque excedit scientiam futurorum, ideo acta praesentium aeterna scripturarum memoria et coeteris 10 certis indiciis debent sollicite observari. Noscat igitur tam praesens hominum aetas quam posteritas in Domino successura, quod nos fratrum ecclesiae Gradicensis religiositatis fervorem, quem devote famulando gerunt gubernatori omnium, intuentes, ipsorumque orationibus participes fieri cupientes, ex solita nostrae benignitatis munificentia silvam quandam satis latam et spatiostam ad nostri 15 principatus dignitatem pertinentem, denominatam Strzelna inter Odram et Moravam iacentem, cum omnibus proventibus et utilitatibus nunc et imposterum exinde percipiendis de consensu fratris nostri Ottocari, incliti regis Bohemiae, dictae ecclesiae et fratribus ibi degentibus contulimus iure haereditario perpetuo et pacifice possidendam, dantes eis plenam libertatem extirpandi eam et villas, 20 fora, civitates locandi in ea vel alia quaeque ex ea vel in ea, prout ipsi duxerint, ordinandi. Volumus etiam, ut eadem libertas et iura ibi habeantur, quae in omnibus aliis haereditatibus ecclesiae Gradicensis habentur. Ad haec vero totius ignorantiae scrupulum reprimere cupientes, ad considerandam et circuarendam eandem silvam et metas ibi ponendas misimus e latere nostro dominum Bavaram 25 camerarium et Zawissam castellatum, Veliz iudicem, Slavatam magistrum venatorum, Onsonem et fratrem ipsius, Bludonem summum venatorem cum filio suo Spitata et dominum Joannem canonicum et scholasticum Pragensem. Item venatores istos: Gogol de Bukowan, Crisan, Lelek, Waczlaw, Jan, de Lazan omnes, Otrok cum fratre suo Wratik de Wiklak, Qveton, Mislik¹ de Medow,^a Bohudar cum 30 fratre suo Janek de Duban,^b Striemena de Chudobin, villicum^c Slavatae magistri venatorum, et alios quam plures; qui de nostra magnitudinis mandato intrantes dictam silvam, posuerunt ibi primam metam supra fluvium Bunow, qui fluit in Strelnam^d ibidem, de qua aqua tota illa silva Strelna nuncupatur. Deinde vero fluvius Strelna ad duos tractus sagittae fluit in Odram, de Odra incipiendo 35 versus orientem inferius influentibus aliis aquis ex utraque parte in Odram usque ad fluvium, qui Cirmena nuncupatur; deinde per metarum signa declinando contra aquilonem usque in locum, qui dicitur Tyzowa hora, situm supra

356. ^{a)} ita B. — ^{b)} ,de Duban Janek' B. — ^{c)} ,villicus' B. — ^{d)} ,Strzelnam' B.

1) Venatorum Otrok, Qveton, Mislik nomina impostor descriptis ex privilegio, quod Přemysl 40 marchio Victori filio Bludonis dedit in castro Pragensi a. 1239 (Boczek, Cod. II, num. 310 = Erben, Reg. I, num. 975).

Moravam, et abinde retrogrado passu versus occidentem influentibus quibusdam aquis ex utraque parte in Moravicza^e usque ad locum, qui dicitur Bohumilplawie;^f deinde per semitam in Towiren redeundo versus meridiem usque ad aquam Lopenicza cum vertice unde originem dicit; et transita eadem aqua per semitam dictam usque ad aquam Budessowa, cuius origo est inter metas dictas; 5 inde procedendo per semitam nominatam usque ad aquam Luboska cum vertice et pratis omnibus, quae ibi habentur; deinde per semitam eandem, donec ventum fuerit super aquam Smilow, cuius origo est inter metas dictas, Smilow autem pertransito, per signa metarum, donec revertatur ad praenominatum fluvium Bunow. Et sic metis ibi positis, ipsi quos illuc miseramus, acervos perspicuos 10 locis in aliquibus erexerunt, imponentes eisdem acervis signa occulta. Porro frater Abraham, canonicus ecclesiae Gradicensis, ordinis supradicti, eodem anno eandem ingrediens silvam et perlustrata ea diligenterque circumspecta ipsoque invento ibi loco habili ad cultum divinum, de licentia sui abbatis Hermanni et sub habitu et obedientia ipsius nec non etiam nomine suae ecclesiae cum 15 quibusdam fratribus secum assumptis coepit vitam ducere eremiticam in eadem. Tandem quia situs loci, ubi oratorium suum posuerat, nimium sibi placuit ibi ad manendum, cum ecclesia in Welegrad fundaretur, dictus frater Abraham ad nos accedens, petivit diligenter, ut in loco sui oratorii, quem^g struxerat ibidem in honorem sanctae et individuae trinitatis, specialiter vero sub titulo beatae 20 Mariae virginis et sancti Georgii, coenobium fundari admitteremus. Sed quia dominus Hermannus dicti loci abbas propter rerum inopiam, quam patiebatur, ad id opus coenobii de facultatibus suae ecclesiae non poterat subvenire, dominus Esau, archidiaconus Preroviensis et canonicus Olomucensis, et Isaac canonicus ibidem et Blasius, fratres uterini dicti fratriss Abrahami, permagnam rerum 25 copiam habentes et famam sui nominis aeterna memoria sublimare cupientes a nobis et ab abate Hermanno id opus coenobii sibi committi petierunt. Nos vero ipsorum piae operationis propositum impedire nolentes, domini Hermanni abbatis consilio prius captato, ad cuius iurisdictionem saepe dicta silva iam spectat, dicti Esau archidiaconi et ipsius fratrum petitionibus, quae omni ad- 30 missione dignae erant, annuentes, structuram coenobii, nomine tamen ecclesiae Gradicensis, in dicta silva sibi duximus committendam. Insuper ut id opus coenobii maiorem posset habere provectum, totam silvam dictam cum omnibus proventibus et utilitatibus exinde percipiendis usque ad finem vitae suae dictis Esau et fratribus ipsius contulimus, de voluntate etiam dicti loci abbatis et 35 conventus, sancientes firmiter, ut post ipsorum, dicti Esau et fratrum ipsius, obitum ad ecclesiam Gradicensem redeant, cuius praetextu sibi haec erant portrecta. Ut autem haec nostrae largitatis donatio ecclesiae dictae facta et gesta praemissa maneant firma et in aevum, praesentem paginam sigilli nostri firmitate

duximus roborandam. Testes, qui huic rei interfuerunt, nominetenus scripti subsequuntur: dominus Robertus venerabilis episcopus ecclesiae Olomucensis, dominus Techelinus abbas Welegradensis, Waltherus^h decanus, Stephanus praepositus, Theodoricus, Joannes et Gerardus canonici Olomucenses, Joannes 5 canonicus et scholasticus Pragensis et beneficiarii Olomucenses supra scripti. Affuerunt etiam Sulislaus dapifer et filius suus Protivenus,ⁱ Onso et fratres ipsius Victor et Bludo^k summus venator et Spitata filius suus, Boriuta^l de Redhoscz de Bohemia^m et filius suus Boriuth de Lethovicz, item Wocco et Pommen de Thowaczow et filius suus Wocco, Semislaus et frater suus Ninec, Slavata et frater ipsius Wissieborius, Bicen et filius ipsius Budislaus et Sdimir, Przedbor et filius suus Bun, Przibislaus et frater ipsius Sdislaus, Leva camera-rius Brunensis, Cirgo et frater suus Chastola, Petrus subpincerna domini marchionis, Sweigse subdapifer, Slava filius Doben, Wers et frater suus Nedamir, Stephanus de Medlaw et venatores supra nominati ac alii quam plures.

15 Acta sunt haec anno dominicae incarnationis MCCIII,ⁿ concurrente ^o indicione VI, octavo kalendas martii. Data per manus Apollinaris notarii.

357.

(FALSUM SAEC. XIII.)

Premysl Otakarus I, rex Bohemiae, confirmat monasterii in Osek fundationem et possessiones, quas ipsi Slávek et Milhost comites donaverunt, monasterii protectionem suscipit eique libertates concedit.

Pragae 1203 apr. 24.

25 Apographum saec. XIV medii servavit liber privilegiorum „Codex Damascus“ dictus, qui in monasterii Ossecensis tabulario asservatur, fol. 1^v—3^r (B). — Aliud apographum saec. XVI exstat in tabularum terrae tomo 3, qui inscribitur „kvatern červený trhový vejpisů l. 1542“, fol. J 13—J 14 (C).

30 Erben, Reg. Boh I, pag. 214, num. 470 (omisso initio) = Frin^l, Kirchengesch. Böhmens I, pag. 410, num. 9 — Scheinpflug, Die Urkunden im Klosterarchive zu Ossegg, in: Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen VIII (1870), pag. 35 (reg.) — Gradl, Monum. Egrana I, pag. 42, num. 121 (reg.).

35 Arengae sermo, qui diplomatum illius temporis scribendi generi dissimilis est, ipse iam chartae fidem in suspicionem adducit. Porro libertates, quae in diplomate conceduntur (monasterii hominum exemptio a iudiciis saecularibus atque iudicandi potestas abbati concessa) ab illius aetatis usu et consuetudine omnino abhorrent, quam ob rem chartam multis annis post confectam et adulterinam esse satis constat. Sed in charta conficienda verum quoddam eiusdem regis diploma adhibitum esse, sine ulla dubitatione affirmaverim, quod in ipsius fine Cristannus cancellarius et Benedictus scriptor adferuntur. Quo quidem diplomate haec saltem continebantur: possessionum, quas monasterio fundatores ipsius donaverunt, confirmatio ipsiusque in protectionem regis receptio; porro communium collectarum

40 356. ^{h)} ,Walcherus^h B. — ⁱ⁾ ,Protucenus^h B. — ^{k)} sequitur ,Buz^h, sed deletum B. — ^{l)} ,Borvita^h B.— ^{m)} ,Bohem^h B. — ⁿ⁾ ,1203^h B. — ^{o)} numerus deest B.

terrae remissio, immunitas tributorum in provinciae Bilinensis foris et libertas exeundi terram sine thelonio in via apud Kopisty et in via monasterio proxima. (Vid. Innocentii III confirmationem a. 1207 apr. 2 datam, supra pag 59–60, e qua cognosci potest, quod Otakari regis diploma ante a. 1207 datum erat). Diploma illud iam deperditum haud dubie ab illo scriba conjectum erat, quem nota ,Otakarus 3^r signavimus, cuius scribendi generis haec potissimum vestigia in charta nostra apparent: ,aliam seriatim nominata et ,anno inc. dominice —, epacta —, concurrente —, indictione —. — Chartam non longe post saeculum XIII medium conjectam esse ex eo cognosci potest, quod locus, qui de libertatibus est, totidem fere verbis repetitur in Otakari II diplomate dato Pragae a. 1272 iul. 14 (Emler, Reg. II, pag. 317, num. 787), ubi charta nostra expressis verbis commemoratur.

5
10

In^a nomine sancte et individue trinitatis. Ego Otaker, qui et Primuzl,^b dei gratia Boemorum rex tertius. Quamquam ordinacione dispensante divina ad paterni principatus apicem supra parentum nostrorum gloriam intronizati 15 concendimus, nos tamen intra^c nosmet ipsos metientes atque cum turba illa plurima, que convenerat ad diem festum, festinantes ingredi in illam requiem, vestimenta ramosque substantie secularis pedibus iumentorum domini^d Salvatoris substernimus, quo et ipsis commodior nobisque expedior fiat via, terrenis actus volumina fluctusque fugientibus; statura quoque virtutum plus magis Zacheo pusilli eos, de quibus loquimur, id est renuntiantes seculo, nobis arborem sycomorum^e prefigimus^f ut vel illorum subvecti robore, Jesum, quem non meruimus, videamus. 20 Cuius nimirum visionis desiderio tracti, primates multi regni nostri miserunt multa in gazofilacium Domini. De quorum numero fuere non infimi Zlauco^f comes illustris et Milgoztus^g Milgozti^h filius, qui re vera bonorum memoria digni, scientes que sunt regis regi reddere, deoque que dei sunt,ⁱ more patrie predia sua per manus nostras Domino assignarunt. Cuius negotii seriem paulo altius 25 retexentes, populo qui nascetur natoque significamus, quam Milgoztus^g primo divini cultus amore a notis nobis fratribus in Waltsassen conventum peciit, accepit,^j terre nostre induxit ac prediis quibus potuit illustravit; cumque locus, quo cenobium fundaretur, aptus deisset, multorum egit consilio,^k ut supra dictus Zlaucoⁱ conventum illum in pedium suum Ossech^k dictum transferret, locum 30

357. a) In B ante diplomatis apographum legitur inscriptio rubra: ,Privilegium regis Othacari super libertates theloniorum, vectigalium, silvarum, et ne quis in bonis ecclesie iudicia violenter exerceat. — b) ,Primsl^l C. — c) ,t^m ex ,fⁿ in loco raso corr. est B; ,infra^o C. — d) ,Christi^p C. — e) ,sicomorum^q C. — f) ,Hlauco^r C. — g) ,Milgortus^s C. — h) ,Milgorti^t C. — i) ,Glauc^u C. — k) ,ss^v ex ,zz^w corr. C; ,Ozzech^x B.

35

1) Cf. Luc. XIX, 2—4. — 2) Cf. Matth. XXII, 21; Marc. XII, 17. — 3) Chron. Waldsass. (ap. Oefele, Rer. Boicar. scriptores I. 65b) de monasterii in Osek fundatione perperam ad a. 1192 haec refert: ,Hoc etiam tempore promovente et cooperante et fratres illuc mittente abbatte Daniele, circa annos Domini MCXCII fundatio monasterii Ozegk in Bohemiae confinibus cepta est. Monachi, quos Milhost comes e monasterio Waldsassensi adduxit, primum monasterium 40 in Mašlov, germ. Maschau (districtus Podbořany, germ. Podersam) construxerunt; vid. diploma Henrici episcopi et ducis Bohemiae a. 1196 iun. 20 datum, Cod. dipl. r. Boh. I, pag. 319, num. 355. — 4) Cf. tamen litteras Innocentii III papae datas a. 1207 iul. 11, quas dedimus superius sub num. 69.

scilicet ad omnem monastice construccionis situm, ut dies ipsa loquitur, per amenum. Quam illico transponendi claustrum oblationem vir ille pius pie satis amplexatus, optatum preedium aliaque presentis pagine fine seriatim nominata, Milgozto¹ idem de suis infra notatis faciente, uxoribus quoque amborum ac liberis et 5 universis heredibus rata astipulatione consentientibus, in manus nostras depositus, sicut iam diximus. Igitur, prout regali clemencie congruebat, bene ceptis illorum ex animo occurrentes, presentibus suppanis atque faventibus, subscripta predia, scilicet Ossech^m cum terminis suis, Hirdloc, Damzlawiz et villam Hagn dictam et Hirnszer,ⁿ Biln, Hosniz, Croywart^o cum parte ville, que dicitur Bochniz, et 10 alia parte ville Odolitz dicte deo sancteque dei genitrici^p Marie libera, sollempni^q ac legittima donatione contulimus, presentis abbatis Ruthardi fratribus presencium ac futurorum Cysterciensis ordinis usibus cum universo terrene utilitatis fructu, videlicet agris, pascuis, aquis, molendinis, piscacionibus, silvis, cultis et incultis perpetuo mancipanda. Sciendum preterea, quod ipsum cenobium Ossech^r 15 sub defensionem proteccionis nostre suscipientes pro ingenita largitate, liberatos a seculi actibus homines, libera^s ab omni seculari exaccione predia habere decrevimus et statuimus, ne quis iudex, ne quis officiatus, ne qua plane sublimis humilisve persona in villis aut curiis, quas ipsi habitant, aliquam potestatem^t exerceat vel tyrannidem,^u non de excessibus rusticorum se iudicem interponat; 20 sed^v sive se mutuo vulnerent vel occident, seu qualibet arte conturbent: ipsi cum consilio fidelium suorum, prout sibi viderint expedire, ordinent atque disponant. Remmittimus quoque eis communes terre colectas cum iure vectigalium, que solent dare : xeuntes in Copwiz,^x et ne quis conprovincialum liminarem silvam^y predio eorum contiguam ad aliquos usus presumat succidere, quia ipsis tantum 25 in usus posteritatis sue habendam concessimus. Si quis ergo successorum nostrorum, si qua sane ecclesiastica secularisve persona hanc beneficienie nostre libertatem sepe dicte ecclesie temerare presumpserit, deum^z deique genitricem, cuius servis eam, dum nostre potestatis erat, obtulimus, pro despoliacione pauperum suorum iudices sustinebit. Huius rei testes sunt: Othaker qui et Primuzl^{aa} rex 30 tercius Boemie, Wladizlaus^{bb} marchio Moraue, Cristanus cancellarius et prepositus Wissegradensis, Grabissa^{cc} et Boguzlaus^{dd} filii Zlaconis, Hageno et Petrus filii Milgozti.^{ee} Ad huius igitur rei confirmationem sigilli nostri, episcopi quoque Danielis, nec non et ecclesie Pragensis impressione munivimus hec et confirmavimus. Huius quoque rei testes sunt: Daniel secundus ecclesie Pragensis epi-

35 357. ¹⁾ ,Milgorto¹ C. — ^{m)} ,ss² ex ,zz³ corr. in C. — ⁿ⁾ ,Hirnsher⁴ C. — ^{o)} in litteris Innocentii III papae, supra num. 64, villa haec ,Griwatetz⁵ vel ,Grouwatz⁶ appellatur. — ^{p)} ex ,genitrice⁷ eod. atramento corr. B. — ^{q)} ,solemni⁸ C. — ^{r)} ,Ossek⁹ B. — ^{s)} ,liberos¹⁰ B. — ^{t)} ,aliqua potestate¹¹ C. — ^{u)} ,tirranidem¹² C. — ^{v)} ,scilicet¹³ B. — ^{x)} ,Copwist¹⁴ C. — ^{y)} ,sylvam¹⁵ B. — ^{z)} ,Domi¹⁶ C. — ^{aa)} ,Ottaker qui et Primisl¹⁷ C. — ^{bb)} ,Wladislaus¹⁸ C. — ^{cc)} ,Hrabissa¹⁹ C. — ^{dd)} ,Bogu-
40 slaus²⁰ C. — ^{ee)} ,Milgosti²¹ C.

scopus, Pribizlaus^{ff} decanus, Wezemilus archidiaconus Bechinensis,^{gg} Walcinus,^{hh} Johannes, Vitalis cellararius, Laurencius, Mirozlaus,ⁱⁱ Fridericus, Matheus, Witigo archidiaconus. Acta sunt hec anno incarnationis dominice ^{MCCLII},^{kk} epacta VI, concurrente II, indictione VII.⁵ Data Prage per manus Cristani^{ll} cancellarii et Benedicti scriptoris, sigillata autem per manus Anshelmi VIII kalendas maii. 5

358.

(FALSUM SAEC. XIII.)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Hradiště donationem silvae Střelná a fratre suo Henrico Vladislavo, marchione Moraviae, factam confirmat.

— 1203 iun. 20. ¹⁰

Apographum saec. XVII praebet M. Siebenicher, Hist. relatio de conditoribus mon. Gradic., cuius cod. ms. in tabulario terrae Moraviae Brunnae asservatur, tom. I. fol. 51^v—52^r (B). — Alterum apogr. eiusdem temporis exstat in eiusdem operis appendice fol. 272^v (C). ¹⁵

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 17, num. 12 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 215, num. 471 (exc.).

Charta illo, ad quem refertur, anno data esse non potest, quod in temporis nota Arnoldus cancellarius nominatur, qui dignitatem hanc ante annum 1225 consequi non potuit. Quam ob rem ipsam spuriam esse puto eodemque tempore conjectam atque chartam Henrici Vladislavi marchionis, quae legitur sub num. 356, ad quam provocat. Cum qua quidem 20 charta ea ad verbum concordant, quae hic litteris minoribus imprimuntur. Charta fortasse ad eundem auctorem referenda est, qui chartam marchionis composuit.

In^a nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Ottocarus, qui et Przemisl^b dei gratia rex Bohemiae,^c ecclesiae Gradiensi et fratribus ibi nunc et in futurum degentibus in perpetuum. Solet regiae dignitatis clementia iustis petentium votis as- 25 sensum benevolum commodare et ea, quae a rationis^d tramite non discordant, efficaci fine complere. Noscant igitur tam praesentes quam futuri et posteri, quod nos totius ambiguitatis scrupulum, qui calumnia oriente saepe solet evenire, reprimere cupientes, donationem nostri fratris Wladislai, Moraviae marchionis,^e in silva Strzelna nuncupata, sita inter Odram ac Morawicham,^f ecclesiae Gradiensi factam 30 ratificamus^g et iure perenni confirmamus^h iuxta formam donationis et privilegii

357. ^{ff)} ,Pribislaus' C. — ^{gg)} ,Bachinensis' B, C. — ^{hh)} ita (loco ,Walculus') B et C. — ⁱⁱ⁾ ,Miroslaus' C. — ^{kk)} ,millesimo ducentesimo tertio' C. — ^{ll)} ,Cristanni' C.

5) Indictionem scriba perperam computavit; ad annum 1203 indictio VI pertinet.

358. a) Apographo C praefixa est inscriptio:] ,Ottacarus, qui et Przemislaus, Boemiae rex, 35 donationem sylvae Strzelna per Wladislauum, marchionem Moraviae, monasterio Grad. factam confirmat'. — b) ,Przemislaus' C. — c) ,Boemiae' C. — d) ,remotionis' C. — e) ,march. Mor.' C. — f) ,et Moravicham' C. — g) ,fratribus ratificantes' C, ubi etiam sequens ,et' omissum est. — h) ,duximus confirmandam' C.

dictae ecclesiae super hoc collati,¹ de verbo ad verbum, de articulo in articulum sub eisdemⁱ testibus roborantes. In cuius rei evidentiam et perpetuam firmitatem praetaxatae confirmationis praesens scriptum sigilli nostri charactere^k iussimus insigniri. Datum per manus domini Arnoldi, praepositi Wissegradensis, nostri 5 cancellarii, anno dominicae incarnationis MCCIII,^f indictione septima,² XII calendas iulii.

359.

(FALSUM SAEC. XIII. EX.)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Ostrov proventus de poenis 10 iudicialibus, quas homines ipsius monasterii solvere deberent, concedit et capellam sancti Jacobi in Domažlice restituit; idemque omnes possessiones, quas monasterio praedecessores sui et nobiles Bohemiae donaverant, confirmat.

Pragae 1205 ian. 17.

15 *Charta diplomatis autographi instar in membrana scripta in tabulario principis de Schwarzenberg in Třeboň (Wittingau) asservatur (A).*

Piter, Thesaurus absconditus in agro seu monasterio Brzevnoviensi, pag. 151 — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 29, num. 25 — Erben, Reg. Boh. I, pag. 222, num. 489.

20 *Chartam saeculo XIII exeunte confectam esse literarum formae manifesto ostendunt. — Chartae sermo et praecipue intitulatio verbis insolitis elata suspicionem commovet. Accedit, quod in chartae fine Rapoto cancellarius nominatur, cum re vera anno 1205 Christianus, praepositus Pragensis, munus illud sustinuerit. Quibus circumspectis dubitari non potest, quin charta adulterina sit. — Chartae auctori verum quoddam Otakari regis diploma p[re] manibus fuisse verisimile est, quod eodem fere tempore datum erat atque illud, quod monasterium in Plasy anno 1207 ab eodem rege accepit. Quae sententia eo 25 potissimum comprobatur, quod nonnulli chartae nostraes testes etiam in diplomate illo adferuntur et Rapoto ibidem etiam cancellarius appellatur. — Ea quae de donationibus per superiores Bohemiae duces et nobiles quondam factis in charta nostra referuntur, sine ulla dubitatione ex antiquis notationibus vel libellis, qui memoriae causa in monasterio ipso per annos conficiebantur, congesta sunt. Notationum istarum verba, quantum 30 coniectare licet, chartae auctor maximam partem satis accurate descripsit, illo tantum discrimine interposito, quod in singulis notationibus nonnulla vocabula addidit eo consilio, ut narratio continua conformaretur. (Quae vocabula uncinis huius formae: <> interclusimus.) Ceteroquin chartae nostraes auctorem verbis ipsis uti, quibus singulæ notationes conscriptæ erant, evidentissime illae notae ostendunt, quae de Pravotae, Vchynae, Asini, filii Hozeae 35 donationibus referuntur (Vid. pag. 382, 27; 382, 34; 383, 8.)*

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. Amen. ¶ Gracia, salus et pax sit in manus^a Premislonis, illustris regis Bohemorum. Notum sit universis Christi fidelibus, presentibus et futuris, nos consilio pie caritatis inductos et

363. ⁱ⁾ ,supercedentibus^c C. — ^{k)} ,charactere^c C. — ^{l)} ,1203^c B.

40 1) Vide num. 356. — 2) Indictionis numerus cum anno non congruit; ad a. 1203 enim indictione VI pertinet.

359. ^{a)} ita A.

presentim intuitu salutis nostre presentis et venture, libertati ecclesie || Ostrowiensis propter adversitates, quibus frequentissime concutitur, misericorditer providisse et eam ab omni exactione vel solucione, que de iudiciis curie nostre penes instituta nostrorum antecessorum procedunt, totaliter exemisse. Ne igitur sequaces vel posteros nostros modulus huius libertatis latere possit, || graciam et misericordiam, quam prefate ecclesie liberaliter concessimus, in scripto presenti declarare statuimus. Si quis de hominibus eiusdem ecclesie in furto, vel homicidio, vel narok, vel swod, vel quocumque alio crimine deprehensus fuerit, ita quod causam suam excusare non valuerit, per iudices || condempnatus, quod meruit, paciatur; de rebus tamen ipsius, que ad usum nostrum et eorum, quos eiusdem iudicii 10 aliqua porcio contingit, suprascripta ecclesia ad sue utilitatis commodum, prout sibi visum fuerit, dispensabit. Item si umquam homines prefati monasterii per quoscumque citari contigerit pro quacumque causa, non alias, sed tantummodo in iudicio Pragensi respondebunt. Insuper eciam capellam sancti Jacobi apostoli in Domaslich, que quondam a iurisdicione prenominate ecclesie per violenciam 15 fuerat ablata, cum suis apendiciis^a perpetuo possidenda restauramus. Ceterum^b duos heredes nostros cum circuitu silve, que bonis ecclesie memorate adiacebat, in villa Trebenycich eidem ecclesie addidimus; custodes autem in villa Otrocy-nyeves, quos quondam eadem ecclesia per violenciam occupatos ammiserat, ecclesie sancti Johannis Baptiste in Ueliz, suffraganee^c sue, ad quam, sicut pro 20 certo comperimus, pertinere noscuntur, ascribentes, in perpetuum reddidimus possidendos. Omnes eciam actus bonorum principum, quantum circa monasterium Ostrouiensis abbacie studiose egerint et egregia fundacione, donacione seu con-25 firmacione privilegiorum^d suorum memoriam sui fecerunt, in unum collecta, incipientes a primordio fundacionis eiusdem monasterii, omnes possessiones seu dotes, vel cetera deo collata, ut in conspectu presencium et futurorum robur obtineant veritatis et in eternum stabili confirmatione inviolata permaneant, in unum colligi et conscribi iussimus in hunc modum: Anno dominice incar-nacionis millesimo. Gracia dei dux Boleslaus, *(filius sevi Boleslay, per omnia vere katholicus)*, amore fidei inflamatus, postquam multa ecclesiis dei utilia ordinavit 30 seque viam universe carnis ingressurum persensit, fervens in spiritu caritatis, locum quendam servis dei per quosdam nobiles invenit et eum in honore sancti Johannis Baptiste et aliorum sanctorum confirmari precepit, preficiens ei quendam bone vite virum, nomine Lantbertum, ordinis sancti Benedicti monachum, ab Altaensi monasterio evocatum, vere Israelitam, in quo dolus non erat, quem filio 35 suo *(tercio)* Boleslao, satis industri viro, licet invalididine corporis attactus sollicite coram primatibus suis commendavit et eum abbatem vocari et esse precepit. Igitur glorioso duce Boleslao ex hac luce subtracto,¹ filius eius *(tercius)* Boleslaus, paterni precepti non immemor, predictum abbatem piis moribus ornatum *(tunc*

359. ^{b)} *ceturum* A. — ^{c)} *suffraganee* A. — ^{d)} *collota* A.

¹⁾ *Obiit a. 999 febr. 7.*

temporis> episcopo Theadago commendavit et in sui presencia, prout pater postulaverat, eum ordinari precepit atque loci ipsius situm et amplitudinem in sui curam suscepit <et, ut post patuit, omnium bonorum inceptor et stabilitor, per semitam iusticie ardenter cucurrit> et, ne quis tam boni propositi a diabolo 5 deceptus destructor in futurum existeret, Pragensis ecclesie presulem adiit, hoc ipsum perpetuo anathemate cum Juda traditore et eius sequacibus innodandum esse peciit, cunctis tunc presentibus acclamantibus: Amen. Hec sunt ville et alia bona, que contulit bone memorie Boleslaus dux: Wodochoty, Zaiecy, Blasin cum circuitu silve; de familia autem has villas: Sazawa, Sedlce, Myechinicy; 10 piscatores autem Drazowichich, Trebani, Lahowicyh. Odalricus <pie memorię> dux² oracionis causa ad^e Ostrowiense cenobium hec donaria tradidit verbis interpositis, ut si umquam quis hominum ab hoc monasterio hec auferre moliretur, eterno vinculo cum Juda avaro et impio anatematis plecteretur: Swoysicyh, Nahorubyech, Poryesichyh. Brecyslaus,³ <bone indolis tyro, postquam sedem 15 paterni ducatus obtinuit,> hec dona deo^f et sancto Johanni Baptiste Ostrow, pro remedio anime sue suorumque parentum tradidit: Cvsowicyh debitores mellis, capellam quoque in spelunca sancti Johannis Baptiste huic loco addidit. Insuper et custodes ipsius ecclesie Chrustumichih et Nuncycyh, villam cum hospitibus Sedlce; item aliam capellam in Veliz cum omnibus apendiciis^a suis dedit; pisca- 20 tores Drazowycyh, custodes eiusdem ecclesie Otrcyniewsy, Cyrninye terram ad quatuor aratra; circuitum quoque silve, quod dicitur Zaton, et capellam beati Johannis Baptiste cum omnibus ad eam pertinentibus. Domaslicyh civitate eciam ebdomadam decimam theloney contulit cum capella beati Jacobi apostoli cum omnibus apendiciis^a suis. <Inter hec> Spitigneus, dux Bohemorum,⁴ villam 25 Trebenichyh pro remedio anime sue suorumque addidit, Hercaz eciam quosdam homines, qui ter in anno scutellas et cetera utensilia solvant. Wratislaus, dux Bohemorum,⁵ <succedens in paternum solium non mediocriter cepit insudare, qualiter locum beati Johannis Baptiste, quod est Ostrow, dilataret et> ob memoriam sui antecessorumque suorum multa utilia in diversis locis contulit, id est: 30 villam Chrynan, aliam quoque villam Wsetycyh, villam quoque, que^g dicitur Nouesedlo. <Hic> Wratislaus <postposito nomine ducis> rex <appellatus> multa ecclesie prefate donaria dedit, casulas et pallia et alium ornatum in diversos usus; villam eciam Stalowyne dedit, insuper et Zymas terram plus quam ad decem aratra cum silva. Qui rex, ut prudens homo, precavens in futurum, ne quis 35 emulus prosperitate habita, hec perverteret, Jaromiro, suo fratri, <tunc temporis> Pragensi episcopo,⁶ id iniunxit, ut astantibus primatibus Bohemorum necnon et omni plebe eternali vinculo omnes malivolos necnon et destructores ecclesiastice utilitatis innecteret et cum Juda traditore eterno igne puniendos diabolo

359. ^{e)} ,ab' A. — ^{f)} ,do' sine titulo A. — ^{g)} Eadem manu postscriptum A.

40 2) 1012—1034. — 3) 1034—1055. — 4) 1055—1061. — 5) 1061—1085 iun. 15. — 6) 1068—1090 iun. 26.

committeret. *Post dececum vero Wratislay, bone memorie Bohemorum regis,* Conradus⁷⁾ *principatum fraternalum obtinuit, qui deo et sancto Johanni Baptiste in Ostrow pro adipiscenda eterna requie hec beneficia addidit:* Krawsco in provincia Znoymensi, ubi habetur de terra plus quam ad quadraginta aratra; insuper et silvam addidit, in Bohemia autem preedium Zahoregewicy et villam 5 Chraberchy. *Hoc eciam pie memorie viro de hac vita subtracto* Brecislaus⁸⁾ *iunior, id est filius regis Wratizlay, in ducatum succedit, qui eciam* monasterio Ostrowiensi pro anima sua suorumque omnium dedit capellam sancti Petri, apostolorum principis, cum terra ad quatuor aratra et partem fluminis de Blanyeye.^{h)} Swathopluch,⁹⁾ *dei gracia Bohemorum ducatum cum obtinuisse,* pro absolucione 10 suorum peccaminum Boyanowicyh villam contulit deo^f et beato Johanni Baptiste Ostrow perpetualiter possidendam. Hec sunt beneficia primatum: Mladota *quorum egregius primas* Colowrachih terram dedit ad quatuor aratra cum pomerio et aliam terram, que dicitur villa Wrysowicyh, ad duo aratra. Nozislaw *egregius* miles dedit terram ad quatuor aratra in villa, que dicitur Dobric, cum 15 pomerio et cum silva. Swoysye *eciam famosus* comes dedit terram ad tria aratra, et hoc in villa Crynucy, Naturscye et aliam terram ad duo aratra in villa, que dicitur Chomutowycyh. Zbraslaw *quoque, magne memorie vir,* beato Johanni Baptiste in Ostrow beneficium tale contulit, videlicet capellam sancti Adalberti cum terra ad quinque aratra in villa Thuclecyeh, que eciam dicitur 20 Hawrani. Chotymyr, *bone indolis vir,* filius Hilconis, dedit terram ad aratrum in villa, que dicitur Bratryenow. Insuper et Criss cum fratre Priestano, de stirpe predicti Chotyemyri, terram ad tria aratra in villa, que dicitur Sedlec, dedit. Paulus *eciam magni nominis homo, attavus Climate de Wsenor,* terram ad unum aratrum in villa Borenowicyh cum silwa dedit. Dluhomilus, filius Cryssye, 25 *magne nobilitatis vir,* Mezun totam villam dedit cum tribus silvis. Ibidemⁱ eciam Detricus de genere Wrsowic terram ad unum aratrum contulit. Notum sit omnibus vere fidei cultoribus, quod ego Prawota deo^f et sancto Johanni Baptiste dono obtuli, quod a ducibus pro servicio merui, scilicet super flumen, quod dicitur Sazawa, naulum cum mensuris annone, quod michi et filiis meis prius 30 solvebatur; insuper et villam, que dicitur Horuticyh, dedi pro anima mea sancto Johanni Baptiste. Bohacyegye, *quedam* matrona, nobilis Stephani uxor et mater Bohunye, Mascowicych^j emit de terra ad tria aratra, quam deo et sancto Johanni Baptiste obtulit. Notum sit omnibus Christi fidelibus, quod quidam miles nobilis, nomine Wchyna, preedium, quod est in provincia Churym, cui 35 nomen Postupicych, deo^f et sancto Johanni Baptiste Ostrow, inviolabiliter contulit cum silva, insuper et terram ad aratrum cum curia et hoc in confinio Pragensis suburbii, et locum insule cum humulo, quod est in medio fluminis Wli-

359. h) ita scriptoris incuria pro ,Blanyce' A. — i) sequitur ,d', sed cancellatum A. — j) sequuntur litterae ,de', quae autem cancellatae sunt A.

7) 1092 ian. 20 — sept. 6. — 8) 1092 sept. — 1100. — 9) 1107—1109 sept. 21.

tawe. Cas *eciam* miles Networycych pro eterna requie ad duo aratra de terra contulit. Bolecey *quoque* miles capellam beati Adalberty, que^k est Hrusicych, cum terra ad tria aratra et silvam aliquam terram ad duo aratra Vscicych deo^f et sancto Johanni Baptiste obtulit. Gracia dei dux Wladislaus iunior,¹⁰ *nepos* Wratislay, a Christo^l succensus, cupiens particeps effici consorcio iustorum, *quod iuste sibi optandum est et nostris oracionibus impetrandum*, dedit silvam adiacentem prope predio sancti Johannis Baptiste, quod vocatur Putim, ubi est ecclesia constructa in honore beati Petri, principis apostolorum. Notum sit omnibus vere fidei cultoribus, tam presentibus, quam posteris eorum, quod quidam miles, 10 nomine Asinus, filius Hozee, dedit quandam ecclesiam pro remedio anime sue suorumque parentum in loco, qui Crusina nuncupatur, et hoc ad monasterium sancti Johannis Baptiste Ostrow; pedium quoque, quod est Pristupymy, ad idem monasterium obtulit et terram Pocatycych ad aratum suficiens, et circa prefatam ecclesiam terram dedit ad aratum. Hoc quoque tam boni propositi beneficium 15 dominus Otto, duodecimus sancte Pragensis ecclesie episcopus,¹¹ cum ceteris fratribus tam^m banno quam presenti scripto sanctivit, quod quicumque huius bone voluntatis propositum evertere voluerit, in extrema tremendiⁿ examinacione iudicii non solum cum Juda, proditore domini nostri Jesu Christi, set eciam cum omnibus destructoribus ecclesiastice utilitatis rationem redditurus sit. Do- 20 browyest *eciam*, nobilis matrona, terram Lubochowycz ad tria aratra apposuit. Ut autem presentis nostre donacionis libertas robur firmitatis obtineat in eternum, ad maiorem ydoneitatem et fidem habendam, tam nostri quam et sanctissimi patroni nostri Wenceslay sigilli munimine specialiter presens scriptum cum supradictis donacionibus confirmamus, que^a nomina testium, qui huic donationi nostre presentes affuerunt et nostro facto consenserunt, subnotavimus. Sunt autem hec: Daniel episcopus Pragensis, Rupertus episcopus Morauiensis, Wladilaus frater noster, marchio Moraue, Theobaldus dux, Crynynus camerarius, Budiuoy iudex, Benedictus notarius, Slawko, Jaroslaus, Smilo, Arnust, Wilhelmus, Nostup, Diuys, Budislaus, Benes, Bohuslaus subcamerarius. Acta sunt autem 25 hec anno incarnationis Domini millesimo ducentesimo quinto. Datum per manus Rapotonis, regalis aule cancellarii, sexto decimo kalendas februarii, serenissimo Bohemorum rege Premislone curiam in octavis epiphanye Prage cum universis Bohemis celebrante. Si quis autem posteriorum odio vel invidia ductus ea, que sepedicte ecclesie concessimus, aliqua temeritate vel pretesta superstitiose 30 occasionis irritare^o forte voluerit, eterni iudicis iram et tormentum inextinguibilis ignis cum Juda et Pilato se noverit incursum.

Sigillum, quod autographo appendebat, iam avulsum et deperditum est.

359. ^{k)} *quod' (q) scribae incuria A. — l) xp̄io' scribae incuria habet A. — m) tan' A. — n) tremendi' scribae incuria A. — o) ,tare' eadem manu superscr. A.*

40 10) *Filius Vladislavi I ducis, postea ab a. 1140 febr. 17 dux Bohemiae. — 11) Recte XIII; electus die 23 febr. et consecratus 25 iun. 1140; obiit 1148 iul. 10.*

360.

(FALSUM SAEC. XIII. ALT. MED.)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterii in Osek possessiones, quas ei Slávek, comes Bilinensis, aliique Bohemiae nobiles donaverunt, nominatim recenset; ius patronatus ecclesiae in Ostrov (Schlackenwerth) eidem concessum esse profitetur et possessiones illas protegendas suscipit. — 1207 —.

Charta autographi instar in membrana scripta in tabulario monasterii in Osek asseratur (A). — Notandum est, quod in libro privilegiorum eiusdem monasterii „Codex Damascus“ dicto, qui saeculo XIV medio scriptus est, charta haec descripta non est, quamvis 10 libro illo antiquior sit.

Jongelinus, Notitia abbatiarum ord. Cisterc., lib. V, pag. 9 = Sommersberg, Scriptores rerum Silesiacarum I, pag. 918 = Schoettgen, Analecta monii. Ossecensis, pag 4 = Schoettgen et Kreysig, Diplomataria et scriptores hist. German. II, pag. 57 = Dobner, Annales Hagec. VI, pag. 629 = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 42, num. 35 = Erben, Reg. Boh. I, 15 pag. 229, num. 504.

Chartam post saeculum XIII medium confectam esse literarum formae manifesto ostendunt. Accedit, quod in chartae fine Benedictus cancellarius appellatur, qui munus hoc anno fere 1218 demum suscepit; unde chartam veram non esse colligi potest. Quae sententia etiam eo comprobatur, quod iuris patronatus concessio illius temporis usui non convenit. — 20 Chartam anno 1272 vel paullo ante confectam esse cognosci potest ex Otakari II regis litteris die 16. martii anni illius datis, in quibus dicitur: „privilegia fratrum de Ozsek . . . vidimus et audivimus per abbatem nobis predicte ecclesie presentata, quorum plenaria series exprimebat, quod collatio ecclesie in Slaukenwerd ad abbatem prenotate ecclesie spectaverit ab antiquo“ (vid. Emler, Reg. II, pag. 310, num. 775). — Chartae initium, ultima comminationis verba et 25 fortasse etiam testes ex illo Otakari I regis diplomate deperdito descripta esse videntur, de quo in prooemio ad num. 357 mentionem fecimus. Ex eodem diplomate procul dubio etiam illa possessionum nomina descripta sunt, quae in charta nostra cum Innocentii III papae litteris a. 1207 apr. 2 datis (v. num. 64) concordant. Quae quidem nomina hic litteris minoribus expressa sunt. — (Scheinpflug, Die Urkk. im Kloster-Archive zu Ossegg, in: 30 Mitth. der Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böh. VII (1869) pag. 188 sq. perperam putat chartam esse apographum, quod saec. XIV ex autographo genuino accurate descriptum erat).

§ In nomine sancte et individue trinitatis. Ego Othecarus, dei gracia Boemorum rex tercius, omnibus presente in paginam inspecturis in perpetuum. § || Magna est super nos divine miserationis dispensatio, quę sic nostre salvationi providere dignata est, ut quos 35 sciret eum sequi non || posse omnia relinquendo, ipsos beatificari donaret de sua substancia pauperibus largiendo. Huius autem spei gracia a principibus || terre construuntur ecclesie, fundantur cenobia et ab aliis ditantur fundata. Ex eorum itaque numero, qui terrenis celestia mercari decreverunt, fuit in diebus nostris vir strenuus et illustris, deo patrieque semper fidelis, Zlauco nomine, comes 40 Belinensis; in qua provincia habens preedium Ozzech dictum, obtulit illud aliaque presenti pagina comprehensa deo et sancte Marie,^a usibus eorum, qui Christo

illic militaturi sunt, perpetuo famulatura. Habuit quoque germanum Grebis dictum, virum in diebus suis potentissimum summumque camerarium, qui postquam viam universe carnis ingressus est,¹ eum supra dictus Zlawco in loco memorato cum patribus suis sepelivit statimque de claustro ibi fundando tractare cepit fundatumque de suis et fratribus defuncti prediis decenter dotavit. Erant autem prius sanctificata hec in dotem antique ecclesie, scilicet: decimatio vini et frumenti in Swinshiz et una septimana in Grebissin, que duo Borsa germanus predictorum virorum obtulit, et filius eius Zlauco decimas suas in Odoliz superaddens, patris oblationem adauxit. Aliam eciam septimanam in Grebissin habet ipsa ecclesia, quam obtulit Jerozlaus de Zabrußan et patres^b eius. At vero fundator cenobii Zlauco de prediis fratris sui Grebis, vices agens defuncti, obtulit cum consensu filiorum illius deo et sancte Marie^a Bielne et Hirnscher cum terminis suis et partem ville Telci, quam a Bohuta commutaverat in Morauia, hisque addidit decimam septimanam fori in Mozta et partem ville Bogniz. Choiata autem, filius Grebis, ostendens favorem suum super oblationibus patris, obtulit decimas vini sui in Mozta. Sepe dictus vero fundator loci Zlauco de suis obtulit prediis Ozzech cum terminis suis, dimidiā villam Hain, Hirdloch, Sconvelt, Domazlawiz, Duban cum terminis suis. Decimas quoque suas obtulit istas, scilicet decimam septimanam in Zawidov, decimas frumenti in Briezin, vini et frumenti in Bethscov, et preterea terciam partem vini ibidem dedit ad opus lapidum. Hiis addidit araturam unam in Odoliz et mansus duos in Fridbach.^c Denique Boguzlaus, Zlauconis filius, patris iuvando propositum, per manum regis dedit ecclesie sue molendinum iuxta Hostemiz et decimam frumenti in Sirnchov.^d Item per manum regis et permissione domini Danielis, Pragensis episcopi, memoratus Boguzlaus dedit ius patronatus ecclesie in Zlaucowerde, ita statuens iam dictus episcopus, ut non mercenarium ibi, set legitimū locando vicarium ecclesie sue commodis, illa non destituta, *<debet abbas>^e provide<re>*.^f Similiter eciam, ne iura vel utilitates diocesani vel archidiaconi ibi aliquam paciantur iacturam, ipse abbas cum fratribus suorum consilio debet omnimodis sollicitus esse. Item Boguzlaus per manum domini regis ibidem dedit villam nomine Pasengrune. Hec igitur bona, has possessiones, quas in presenciarum memorata possidet ecclesia Ozzech, nostra videlicet largitione aliorumque fidelium,^f vel in futurum possidere debet, ego Otakervs, dei gracia rex Boemorum tercius, in protectionem regie potestatis nostre et in posterum nostrorum suscipimus; districte mandantes,

360. ^{b)} ita A procul dubio scribae incuria loco ,pater'. — ^{c)} Quae sequuntur, alio quidem atramento pallido, sed eadem manu scripta sunt A. — ^{d)} ,debet abbas' alia, ut videtur, manus eiusdem temporis superscripsit A. — ^{e)} ,re' in loco raso alio atramento scr.; primo hic ,providant' scriptum erat A. — ^{f)} sequitur ,possidet', quod autem punctis subpositis deletum est, A.

1) Annus obitus eius nescitur; ad ultimum adfertur testis in diplomate Henrici Břetislavi a. 1197 [martio exeunte] dato, vid. Cod. dipl. Boh. I, 326, 29. — 2) ,Denique Boguzlaus — Sirnchov' ad verbum repetuntur in Danielis episcopi charta spuria num. 362. — 3) ,ut non mercenarium — provideant' ad verbum repetuntur in Danielis episcopi charta spuria num. 362.

ne quis iudex provinciarum vel alius aliquis in his vel in aliis bonis suis fratres de Ozzech ledere presumat, et si leserit, deum deique genitricem beatam Mariam iudices sustinebit.⁴ Huius rei testes sunt: ego Otakerus rex,⁵ Zlauco fundator et filius suus Boguzlaus, Vnecs, Heinricus^g de Wira, Johannes de Lün, Pil Bogzlauviz et alii quam plures. Datum per manum Benedicti cancellarii, anno 5
MCCVII. Amen.^h

Duo sigilla, quae chartae e scidulis membranae appendebant, abscissa sunt. Pro quibus alia duo sigilla, quae ad aliam quandam chartam scidulis membranae appensa erant, postea chartae nostrae filis cannabinis inepte adsuta sunt. In primo sigillo, quod ad saeculum XV referendum est, scutum conspicitur, cuius insigne est balteus undulatus cum 10 tribus cordibus. Circumscrip^{tio}: + S. ALBERTI · D^E · KRIR.:RBR. In altero sigillo, quod ad saeculum XVI spectat, arma depinguntur, quorum insigne est monoceros. Circumscrip^{tio}: IAN ORNIS z · P[au]M[berka].

361.

(FALSUM SAEC. XIII. ALT. MED.)

15

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterium in Osek protegendum suscipit eique communem terrae collectam remittit, praedium in Hošnice partemque proventuum de thelonio in Kopisty et in via monasterio proxima donat, theloniei libertatem in provinciae Bilinensis foris concedit; idemque abbatи potestatem dat de hominibus monasterii iudicandi. Apud Osek 1208 apr. 25. ²⁰

Apographum saec. XIV servavit liber privilegiorum „Codex Damascus“ dictus, qui in tabulario monasterii Osek asservatur, fol. 3r—4r (B).

Erben, Reg. Boh. I, pag. 232, num. 510 (fragmenta) — Scheinpflug, Die Urk. im Kloster-Archive zu Ossegg, in: Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutsch. in Böhmen VIII (1870), pag. 36, 25 num. 3 (reg.).

Mirum, quod charta per manum Christiani cancellarii data est, qui procul dubio iam anno ante e vita discessit; nam diplomate num. 74 teste, anno 1207 cancellarii munere Rapoto fungebatur et praeposituram Pragensem Andreas canonicus adeptus est. Accedit, quod hominum monasterii de iudicii saecularis potestate exemptio et iurisdictio abbatи concessa cum illius temporis usu et consuetudine prorsus discrepant. Quibus circumspectis dubitari non potest, quin charta tempore multo posteriore confecta atque spuria sit. — Illa, quae in priore chartae parte usque ad verba „Preterea memoratis fratribus“ continentur (sed excepta donatione thelonie nonae septimanae in Kopisty et dimidii thelonie in via clastro proxima) conscripta esse videntur ad exemplum illius diplomatici deperditi, de quo 35 in prooemio chartae num. 357 commemoravimus. — Chartam post saeculum XIII medium

360. g) „n^o eodem atramento ex ,d^r correctum est A. — h) „Amen“ literis maiusculis, quae lineis ~ et punctis separatae sunt, scriptum est A.

4) verba „deum — sustinebit“ etiam in chartis num. 357 et 361 leguntur, quam ob rem ipsa ex Otakari regis diplomate deperdito (de quo cf. prooemium ad num. 357) descripta esse puto. — 40

5) Nomina testium, quae sequuntur, leguntruetiam in Danielis episcopi charta spuria num. 362.

confectam esse, ex eo cognosci potest, quod locus de iudicali exemptione nonnulla illius chartae spuriae verba repetit, quam sub num. 357 dedimus. Cum eadem charta etiam chartae nostrae exordium et nonnulla comminationis verba concordant, quae litteris minoribus imprimi curavimus.

5 In^a nomine sancte et individue trinitatis. Ego Othekarus *, dei gracia Boemorum rex tercius, omnibus presentem paginam inspecturis salutem. Gloriosum est plane et virtuti proximat suum quemque honorare principium; ideoque sicut a rege regum regni dignitatem, et a Domino dominancium dominatus terreni percepimus gloriam, ita salutis nostre racio ea congruentissima est, ut quem imitari videmur officio 10 potestatis, illi quoque conformari laboremus pietate misericordie et miseracionis. Huius ergo virtutis vestigia, prout graciarum dator dedit, securi, notum facimus universis Christi fidelibus, qua compassione, quo patrocinio, qualique liberalitate ecclesiam sancte Marie in Ozsek in tuicionem regie maiestatis susceperimus, a nobis ita et a successoribus nostris perpetuo defensandam, sicut ab omni malo 15 tueri et defensari volumus per advocatam ipsius beatam Mariam. Tante enim regine gracia communem terre collectam, que vulgo berne vocatur, remisimus per cuncta predia sua, numquam a nobis, numquam a posteris nostris perpetuo repetendam. Dedimus quoque fratribus memorate ecclesie premium nostrum in Hosniz, quod more terre nostre duo rustici dedin iure possederant. Super hec 20 eciam cum consilio et consensu principum dedimus eis thelonium none septimane in Coppitz et dimidium thelonium tocius anni in semita claustro proxima.¹ Et hanc denique ipsis indulsimus libertatem, ut in supra dictis duabus viis nullus ab egredientibus vel redeuntibus thelonium presumat exigere imperpetuum, qualem- 25 cumque substanciam vel qualiacumque animalia aut eciam personas educant vel reducant, sive ipsorum aliquis presens fuerit, seu per familiam suam, ut fieri solet, sua negotia exercuerint. Absolvimus quoque eos et liberos esse decernimus ab omni theloni exaccione in foro Belinensi et in singulis ipsius provincie foris, tam in emendo quam in vendendo, vel eciam res suas via publica transferendo. Preterea memoratis fratribus ob honorem et reverenciam summi iudicis omnem 30 iudicii nostri exsecucionem super universos homines eorum predia habitantes remisimus, precipientes et ratum esse perpetuo statuentes, ut nullius comes pro- vincie, nullus iudex aut villicus, nulla plane sublimis humilisve persona in omnibus provinciis nostris de excessibus rusticorum eorum se iudicem interponat, set cuiuscumque criminis inter eos causa agatur, incendii, furti, rixe, vulneris vel eciam mutue 35 occisionis, totum per abbatem et fratres predicti loci iudicetur nulloque mediante, nisi quem ipsi interesse rogaverint, terminetur. Hee sunt itaque donaciones, hee

361. a) *Chartae apographo praemittitur in B inscriptio colore rubro scripta: ,Privilegium domini regis Othekari de remissione berne et theloni et proteccione ecclesie nostre et quorumdam bonorum eiusdem.'*

40 1) *Quae hic de theloni in Kopisty et in semita claustro proxima donatione scribuntur, iisdem fere verbis etiam in Danielis episcopi charta spuria num. 362 leguntur.*

libertates, hec consolaciones, quibus ego Othekarus, Bohemorum rex tercius et peccatorum primus, pauperibus Christi in Ozsek benefacere dignum duxi, ut eorum oracionibus liberer et consoler in die iudicii. Huius rei testes sunt:² Milhozt, qui primo conventum de Waltassen adductum in Mastow locaverat, Vnecs et Johannes frater eius, Shutbor de Jamni, Heinricus de Wira, Jerozlau de Zabrußan, Martin frater Petri Ros,^b Pil Bogzlawitz, Johannes de Lun, Martin de Bresscan et frater eius Waurenz et alii quam plures. Data Ozsek anno primo positi fundamenti nove ecclesie, anno dominice incarnationis M^{CCCVIII}. Quecumque ergo sublimis humilisve persona, quicumque eciam successorum nostrorum has supradictas oblaciones nostras violare aut auferre presumpserit, deum deique genitricem beatam Mariam, cuius servis ea bona dum fuerunt nostre potestatis, regia munificencia tradidimus, in novissimo die pro despolicione pauperum suorum severos iudices sustinebit.³ Ad plenam eciam confirmationem huius rei sigillum beati Wenzezlai nostramque^c sigillum huic page iussimus appendi, ut universi cognoscant, si violare presumpserint, indignacionem beati Wenzezlai nostramque offensam se incursum. Amen. Data 15 per manum domini Cristiani cancellarii VII kalendas maii apud claustrum Ozsek, dum dominus rex Othakerus ibi esset, presente domino Hermanno abate.

362.

(FALSUM SAEC. XIII. EX.)

Daniel II, episcopus Pragensis, monasterii in Osek possessiones et decimas 20 atque libertates nominatim recenset eique ius patronatus ecclesiae in Sayda (Zavidov) concedit.

In Osek 1209 sept. 3.

Apographum saeculi XIV medii servavit liber privilegiorum „Codex Damascus“ dictus, qui in tabulario monasterii Osek asservatur, fol. 10v—11v (B).

25

Erben, Reg. Boh. I, pag. 236, num. 519 (fragm.) = Frind, Kirchengesch. Böhmens I, pag. 411, num. 11.

Mirum quod in charta ius patronatus conceditur, quod cum illius temporis usu et consuetudine omnino discrepat. Accedit, quod locus de iuris patronatus in Sayda concessionem et de molendini apud Hostomnice donatione ad verbum fere descriptus est ex Otakari I regis 30 charta spuria num. 360, quae anno fere 1272 confecta erat. Quam ob rem etiam charta ista adulterina sit necesse est. Cui sententiae congruit, quod in charta nostra plures possessiones nominantur, quam in confirmatione Innocentii III papae data a. 1207 apr. 2 (num. 64), cum qua etiam illa discrepant, quae de theloni in Kopisty et in via monasterio proxima donatione charta nostra refert. — Chartam anno fere 1287 confectam esse veri- 35 simile est, quod die 7. maii anni quem dixi Henricus, marchio Misnensis, monasterio Osecensi ius patronatus in Sayda confirmavit his verbis: „omnia iura, que abbas et conventus

361. b) ,Petirros' B. — c) ,que' alio atramento superscriptum est B.

2) *Nomina testium, quae subsequuntur, omnia eodem ordine adferuntur etiam in Danielis episcopi charta spuria a. 1209 sept. 3 data (vid. num. 362). — 3) Cf. not. 4 ad num. 360.* 40

in Ozzek in iure patronatus ecclesie seu parrochie in Saydow habere dinoscuntur ex antiquo ac privilegiis ac aliis documentis poterunt edocere, rata et grata habemus" (*Emler, Reg. II*, p. 604, num. 1407). -- *Attamen non negaverim monasterium in Osek habuisse veram quandam Danielis episcopi chartam paullo post annum 1207 datam, quae fortasse etiam ab illo scriba confecta erat, quem nota ,Otakarus 3' (=,Daniel 1') signavimus. Ex qua quidem charta fortasse verba ,populo qui nascetur natoque' impostor recepit, quae etiam in charta spuria num. 357 occurrunt. Ex eadem charta vera, quae iam dudum periiit, praeterea nomina canonicorum, qui in charta spuria num. 357 testes adferuntur, descripta esse verisimile est.*

10 Daniel,^a dei gratia sancte Pragensis ecclesie vocatus episcopus, universis presentem paginam inspecturis salutem et fidei pietatem. Quoniam divina disponente clemencia cathedram sancte Pragensis ecclesie, licet immerite occupatam, prout Dominus dederit, gubernamus: idcirco subiectorum sacrificia et elemosinas de manibus ipsorum receptas ex officio sacerdotii deo sanctificare 15 tenemur ipsasque nichilominus oblaciones pauperibus Christi, quorum sustentacioni subserviunt, auctoritate qua fungimur, debemus populo qui nascetur natoque nunciare signatas. Inde est, quod dum Zlacone nobili viro nos invitante venissemus in Ozzek, dilectam sibi et bone spei novellam fundacionis sue plantacionem, cum ad benedicendum cymiterium et altare apostolorum Petri et Pauli 20 rite accederemus, interrogatus a nobis ipse et alii, de quorum beneficiis ecclesia memorata fundari ceperat, invenimus subscriptos redditus ac possessiones deo et omnibus sanctis, specialiter autem sancte Marie ac beatis apostolis Petro et Paulo ab ipsis esse oblatas, quas eciam confirmatione domini Innocencii pape tertii¹ nec non et privilegio Othecari, regis Boemie,² perspeximus fuisse munitas. 25 Quia vero hiis duobus nostra quoque auctoritas accedere debuit, ut fieret indissolubilis quodam modo triplex funiculus,³ idcirco et nos redditus atque predia, quibus eo tempore memorata gaudebat ecclesia, presenti pagina commemoramus et sub protectionem patronorum nostrorum sancti Viti, Adalberti et Wencezlaei colligimus:⁴ locum ipsum Ozzek cum silvis, pratis, campis et pascuis suis, Hagin, Doma- 30 zlawitz, Hirdlouc, Sconwelt, Bresan,⁵ Bognitz partem, Hirnscher, Bilen, Hosniz partem, Napo- scherad, Odolitz aratum unum, Griwatez vel Mnichow, Telci ad tria aratra, in Fridbach unum mansum, Lasan, Wissoczan. In decimis autem hec possidebant: in Odolitz decimam frumenti, vini et caseorum, in Swinsiz similiter, in Bethscowe vini et caseorum,⁶

362. a) *In B praemittitur inscriptio colore rubro scripta:* ,Privilegium domini Danielis, Pragensis episcopi, super omnibus, que possidebat ecclesia de Ozzek in die, quo dedicatum est cymiterium.'

1) A. 1207 apr. 2 data; vid. num. 64. — 2) *De hoc privilegio iam deperdito cf. ea quae in prooemio ad chartam num. 357 commemoravimus.* — 3) Cf. Eccle. IV, 12. — 4) *Nomina et proventus, qui litteris minoribus imprimuntur, adferuntur in litteris Innocentii III papae a. 1207 apr. 2 datis (num. 64).* — 5) ,Duban' legitur hoc loco in eisdem litteris Innocentii III. — 6) *In eisdem Innocentii III papae litteris hoc loco additur: ,in monte Gnewin Mozta decimam vini, Bresaz decimam frumenti'.*

in Merossowitz vini, in Lubtitz frumenti, in Grebissin duplicem decimam fori, in Ponte vini et fori, in Zawidow thelonie et iudicii decimam. Preterea fundator supra dictus ecclesie sue favens in omnibus, de villis, quascumque locare posset in silva ultra claustrum, taliter ordinavit, ut de expensa sua rura extirparentur et omnes redditus eorum dimidii forent ecclesie. Rex quoque memoratus, bene 5 ceptis ipsius manum ingenite liberalitatis apponens, dedit predictis fratribus nonam septimanam de teloneo in Copitz et de semita claustro proxima <totum> dimidium,⁷ insuper et communem terre collectam, quam berne vocamus, per omnes villas ipsorum eis remisit atque, ut per omnes Belynensis provincie semitas sine teloneo exeant et merces suas libere transferant, clementer indulxit. Nos etiam sepe dicti 10 fundatoris inducti precibus,⁸ ius patronatus Zawidoensis parrochie eisdem fratribus habendum statuimus, ita tamen, ut non mercenarium ibi, sed legitimum locando vicarium ecclesie sue commodis, illa non destituta, provideant, et ne iura vel utilitates diocesani * ibi aliquam paciantur iacturam, omnimodis elaborent. Denique Bogzlaus, Zlaconis filius, patris iuvando propositum, * dedit ecclesie sue molendinum iuxta Hozstemiz et decimam frumenti in Syrnchow. Que- 15 cumque igitur bona, quascumque possessiones memorata ecclesia in presenciarum iusto tytulo bona fide quesita possidet, sive in futurum diversis modis largacione principum, donacione fundatorum aliorumque fidelium, pauperum vel sublimium elemosinis canonice optinebit, omnia ipsius monasterii, res scilicet et personas in proteccionem pontificatus nostri auctoritate qua fungimur re- 20 colligimus et districtam dictante iusticia sentenciam promulgamus, ut quecumque ecclesiastica secularisve persona, si quis eciam de fundatoribus, ipsorum terminos coartare, predia spoliare vel tollere, substanciam distrahere, personas molestare temptaverit, auctoritate dei omnipotentis, patris et filii et spiritus sancti, beate Marie semper virginis ac beatorum apostolorum Petri et Pauli anathema 25 sit, ita ut neque sepulturam cum fidelibus, nisi resipuerit, mereatur. Huius rei testes sunt: Zlauco fundator et filius eius Bogzlaus, Zlauco filius fratris^b ipsius Borse, Milhozt,⁹ qui primo conventum de Waltsassen adductum in Moscow locaverat, Vnecs et Johannes frater eius, Johannes eciam filius Vnecs, Shutbor de Jamni, Heinricus de Wira, Scazlau Luthognewitz, Jerozlau de Zabrußan, Martin frater Petri Ros,^c Vbischez et pri- 30 vigni sui Bogzlau et Wilsch, Martin de Medwediz, Johannes de Lun, Pil Bogzlawiz, Martin de Bressan et frater eius Waurenz, Wsebor dapifer Zlaconis, Predworez pincerna eius, Johannes thelonarius eius, Beneda et filius eius Thirsech de Grussowan, Scyrnech villicus Zlaconis, Budcho de Cirdow, Nerad de Rohozne, Witas villicus

362. b) ,patris' (pris) *distincte habet B, quod describentis incuria procul dubio factum est.* — 35
c) ,Petirros' B.

7) *Cf. autem Innocentii III papae confirmationem (num. 64), in qua dicitur: libertatem exeundi terram sine thelonio duabus semitis, Copicz videlicet una et alia monasterio de Ozsek proxima.* —

8) *Verba litteris minoribus impressa quae sequuntur, ex Otakari regis charta spuria num. 360 descripta sunt.* — 9) *Testium nomina litteris minoribus impressa etiam in charta spuria 40 Otakari regis num. 361 adferuntur.*

de Zwetiz et alii multi. Data Ozzek III° nonas septembbris, die benedictionis cymiterii et consecrationis altaris apostolorum Petri et Pauli anno dominice incarnationis M^oCCVIII sub rege Boemie Othekaro, tempore quo rex Otto de Brunswick Rome in cesarem ungebatur,¹⁰ anno XVI egressionis conventus de 5 Waltsassen in Moscow, translacionis autem eorum in Ozzek anno X, positi fundamenti anno III° sub abbe Hermanno.

363.

(FALSUM SAEC. XIII.)

Premysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterii in Zábrdovice protectionem 10 suscipit, possessiones et libertates ei a Vladislavo, marchione Moraviae, concessas confirmat idemque villas, quas Leo de Klobúky cum coniuge sua monasterio illi donaverat, nominatim recenset. — — — .

15 Charta autographi diplomatis instar manu primae medietatis saec. XIII in membrana scripta in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A).

(Hugo) Sacri et canonici ord. Praemonstrat. annales II, Probat. pag. DCCXXXI. — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 57, num. 49. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 242, num. 524 (frgm.).

Mirum quod charta adeo inepte verbis contexta sit, ut in ipsa Vladislau marchio in persona prima nominetur, cum de rege, a quo charta data esse fertur, bis in persona tercia loquatur. 20 Porro notandum est, quod Vladislavo marchioni contra communem usum ducis ornamentum tribuitur. Mirum etiam, quod villarum Svinosici et Pribislauici nomina in Gregorii IX papae confirmatione, quae data est a. 1237 sept. 24 (Erben, Reg. I, num. 924), non adferuntur. Accedit, quod sigillum chartae appensum sine ulla dubitatione adulterinum est. Quibus circumspectis non dubito, quin charta spuria sit. — Invocatio ex illo Otakari regis diplomate sincero procul dubio descripta est, de quo in prooemio chartae num. 364 commemoravi. Ex eodem diplomate etiam corroborationem descriptam esse mihi quidem videtur, quod iisdem verbis conscripta est atque in diplomate num. 59.

In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Ego Premisl, tercius rex Boemorum divina opitulante gracia, tam presentium quam^a futurorum || trado cognitioni, quod 30 in honore beate Marie, matris Domini, cenobium quidam vir nobilis Leo de Clobuk in regno nostro et in principatu || fratris nostri Wladizlay, principis Moraie, cum nostro^b et fratris nostri consensu in comitatu Brnensi,^c quod Zabridouich vocatur, fundavit, quod pro posse et facultate sua rebus mobilibus et inmobilibus ditavit; ita tamen, quod locus ille semper sit sub tuitione nostra et fratris nostri et successorum nostrorum, et quod gladius noster adiungatur gladio spiritali in illius loci

362. 10) Ottonis coronatio die 4. octobris facta est; vid. Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, 1, pag. 97, num 301; cf. etiam Winkelmann, Philipp v. Schw. u. Otto IV, tom. II, pag. 497.

363. a) super ,tam presentium quam' eadem manus eodem atramento adnotavit: ,sancti spiritus assit nobis gracia' A. — b) titulus super ,nro' positus in loco raso eodem, ut videtur, 40 atramento scriptus est A. — c) ,brēñfi' A.

deffensione, ut pariter suppleant, quod in uno minus invenitur. Huic itaque cenobio
sancte Marie virginis ego Wladizlaus, dux Morauię, divina protectus gracia tam
presentibus quam futuris do scire, quod ad refocillationem inibi degencium tres
agros contuli ei adiacentes et silvam totalem, que Scalice dicitur, et fluminis
meatum a molendino cuiusdam, qui Daren nuncupabatur, ad expiationem omnium 5
animarum, ut a Sathane nexibus liberate, in qua sanctorum gaudent anime, eterna
perfruantur ubertate. Omnes vero possessiones predicti cenobii a qualibet cumque
exactionum emersione et collectarum infestatione et iniqua villicorum invasione
fore decrevi liberas. Debent enim regum et principum esse firmissima beneficia,
nec eis diminuitur, quicquid dei filio, creatori omnium, et eius piissime matri 10
confertur. Ut autem hec omnia maneant^d rata et inconcussa, hanc nostre confirmationis
paginam sigillo regie potestatis fecimus muniri, decem marcarum auri ei penam
inponentes, quicunque cum effectu ista temptaverit irritare. Huius rei testes
sunt: dominus Heinricus archiepiscopus Gnesdensis, qui prefatam ecclesiam
consecravit, dominus Danihel Pragensis episcopus, qui ibidem duo altaria con- 15
secravit, dominus Robertus Olomucensis episcopus, in cuius diocesi sita est
ecclesia. Hii tres episcopi novem cereis ardentibus sentencia sanctorum aposto-
lorum Petri et Pauli et auctoritate apostolici et dignitate,^e quam habent, quicum-
que presentium vel futurorum hec statuta violaverint, excomunicaverunt, et per-
petualiter Gehenne deputaverunt. Héé sunt autem possessiones, quas comes Leo 20
Clobucensis, fundator sancti cenobii Zabridowicensis, votum deo creatori vovens
ardenti desiderio conferre non hesitavit: parrochiam sancte Marie cum omnibus
attinentiis, villam Svinosici, Pribislauici, Borcouani, Chanchouici. Coniux vero
predicti comitis has possessiones erogavit, villam Ziretichi, Bysou cum armento
viginti quinque caballarum et septem integris aratris et vaccis XXXX et ovium 25
numero XL et ducentarum coram his testibus: Sobezlauus,^f Theobaldus, Bolezlaus.
Hii sunt nobiles Boemie, coram quibus hec omnia rex confirmavit: Andraas^g
prepositus, Slauco, Budiuog, Sobegrid, Paulicho, Bohuska, Gaulech. Tunc tem-
poris^h hec acta sunt, cum filia regis Ungarie in Teutoniam viro deportabatur;
tunc rex Boemie fecit prandium die sabbati in Clobuch et die dominica in Zabri- 30
douich, et hec omnia tunc firmiter determinavit. Hii sunt nobiles Moraue, coram
quibus hec omnia sunt terminata:¹ Pomgen de Thouachou, Budiuog Sebastienic
frater eius Ben, Vnka filius Wlicheh, Boruth filius Bolezlai, Vit, Olbram Velenouich,
Leo Spitich; Detrih, Mutine, Sdislau Grutouici, Veriso Mrachotic, Nezamisl de
Uranou, Perhter de Uranov, Hinricus, Troganus, Mangolt, Vernart, Olbram, uxor 35
Artlebi, Himram, Hinricus iudex, Stephanus dapipher, Bolich, Hual, Benata, Sasin,

363. ^{d)} sequitur ,hec' sed erasum A. — ^{e)} litterae ,it' eodem atramento superscriptae sunt A. —
^{f)} ,Sobezlau^q A. — ^{g)} ita A. — ^{h)} supra ,te' titulus omissus est A.

1) *Testium nomina, quae sequuntur, immutato tantum ordine etiam in charta spuria num. 364
repetuntur.*

Peleg, Voyslau, Riuin, Gerart, Bsnata, Vncha Dmitrouic, Liholut, Hrosneta, Villem,
 Oldrih, Svatoslau, Sdislau Recmanicsci, Cstibor, Rac, Jan, Radoslau, Prestan,
 Buden, Vichart, Martin, Scribimir, Bedrih, Ratibor, Veliz, Velen, Vecemil, Diua,
 Predbor, Herman, Valter, Lstimir, Dobes, Samik, Detoh, Jan Bohusic, Nasen,
 5 Bludo, Ones, Pauel,² Prebor, Ratmir, Prebor, Leua, Pastuha. Super hec abbates:
 Hermannus de Gradisc, Ticeſlinus primus abbas de Veligrad, Gerardus de Luca,
 Martinus de Trebec, Marsilius de Zelegou, Herloh de Milegou; Bogdalus pre-
 positus de Caghrad,ⁱ Gauel prepositus de Luh, Christoforus prepositus, Sudko
 prepositus, Venus prepositus, cancellarius Johannes, Valterus decanus, Radoslaus
 10 filius Scehonis, Esau filius decani, Symeon, Rudolt. Notum sit omnibus,
 quod dux Vladizlaus de expeditione rediens deo et sancte Marie et comiti Leoni
 per preces Bogobudi silvam, que vocatur Obecski ^k; commendatores^l hii sunt:
 Stephanus, Sudko, Johannes. Hii sunt, qui circuierunt metas: Bosco, Sdislau,
 Marquart, Vneg, Sdislau, Scribimir, Budech, Jan Mstislauic, Jan Ondregouic,
 15 Velen, Vecemil, Herman, Predbor, Lampert Rapotic, Sdislau Mucharouic, Bares
 frater eius, Velis Supcouic, Bosteh, Shoresina,³ Mileg venator, Hoten villicus,
 Dobros, Rosneth de Sidinic.

20 *Chartae appendet e filis sericis coloris rubri sigillum Otakari regis e cera naturali con-
 fectum eiusdem formae atque illud, quo diploma num. 57 instructum est. Cum autem non-
 nulli imaginis ductus (maxime in illa parte, in qua sanctus Venceslaus depingitur) bis
 expressi sint, dubium esse non potest, quin sigillum chartae nostrae posteriore tempore
 ad veri eiusdem regis sigilli exemplar imitando expressum sit.*

364.

(FALSUM SAEC. XIII.)

25 *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Zábrdovice possessiones
 a fratre suo Vladislavo, marchione Moraviae, et Leone de Klobúky, camerario
 provinciae Brunensis, donatas nominatim recenset idemque libertates, quas frater
 suus monasterio illi concessit, ratas facit.* In Brunna 1210 —.

30 *Charta autographi diplomatis instar manu primae medietatis saec. XIII in membrana
 scripta in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A).*

*(Hugo) Sacri et canonici ord. Praemonstrat. annales II, Probat. pag. DCCXXXIII (ex con-
 firmatione Vladislavi II regis Boh. data Budae 1483 apr. 28). — Boczek, Cod. dipl. Mor. II,
 pag. 54, num. 48. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 240, num. 523 (frgm.).*

35 *In nonnullis chartae formulis (invocatione, arenga, promulgatione et corroboracione)
 repetuntur quaedam proprietates stili illius auctoris, qui Otakari regis diplomata num. 59,
 110, 239, 272 conscripsit. Sed chartam totam, ut nunc est, sinceram non esse mihi*

363. *i) ita (loco ,Ragrad') A. — k), dedit vel simile verbum scribae incuria omissum est A;
 Boczek hoc loco ,cesserit ad suum arbitrium addidit. — l) ex ,comendatores' correctum A.*

40 *2) ,Pauel' in charta num. 364 omittitur. — 3) ,Shoresina, in charta num. 364 omittitur.*

quidem his de causis persuasum est: Sigilla, quibus charta instructa est, adulterina sunt. Praeterea nonnullae possessiones, quas charta monasterio datas esse refert, in confirmatione Gregorii IX papae a. 1237 sept. 24 data (Erben, Reg. Boh. I, num. 924) non adferuntur. — In charta conficienda impostor sine ulla dubitatione adhibuit verum quoddam Otakari regis diploma nunc iam deperditum, quod ab eodem auctore atque diplomata num. 59, 110, 239, 272 compositum erat, ex quo iisdem fere verbis descripta esse videntur ea, quae in notis accuratius significavi. In dubio relinquendum est, an etiam testium nomina (quae omnia etiam in charta spuria num. 363 adferuntur) saltem aliqua ex parte ex parte ex illo diplomate vero in chartam nostram translata sint. Hoc tantum manifestum et apertum est, nomina illorum, qui metas circuierunt, aut ex charta spuria num. 363 (v. pag. 393, lin. 13), aut e notitia quadam de silvae „Obecski“ donatione descripta esse. — Chartam ante annum 1235 confectam fuisse verisimile est, quod die 28 martii anni illius monasterio Zabrdovicensi a Přemyslo, marchione Moraviae, iam ampliores libertates concessae sunt (vid. Erben, Reg. Boh. I, num. 873).

C. ¶ In nomine ¶ sancte trinitatis et individue unitatis. Ego Odoacer, rex 15 Boemorum tercarius, claustro Zaberdowiz et omnibus ibi deo servientibus in perpetuum. Cum regie conveniat dignitati et consonet ¶ clementie sue celsitudinis et munificentie longe lateque ampliare gloriam, tamen, ut firmiter opinamur, in nullo celebrior regalis magnificentie et amplitudinis effulget gloria, quam si sacrosancte ecclesie ¶ et religiose viventium comodis provideat, iura confirmet 20 et eorum consulet^a indemnitati. Noverit itaque tam presens etas quam futura posteritas, quod vir nobilis baro noster Leo de Clobuk, camerarius Brunnensis ¶ provincie, quoddam claustrum, Zaberdowiz nomine, cum consensu venerabilis patris nostri Roberti, Olomucensis episcopi, et accidente assensu magnifici viri fratris nostri Ladizlai, marchionis Moraue, in comitatu Brunensi fundavit, in possessione 25 scilicet propria, cui claustro frater noster prenominatus, curam gerens sanctissime religionis in terra sua propagande, quasdam largitus est ei possessiones et libertates, exceptis illis possessionibus, quas predictus baro noster contulit prefato monasterio. Possessiones, quas frater noster, spectabilis marchio Moraue, contulit ecclesie Zaberdovicensi, hee sunt: Curia in Cwitawa cum araturis duabus et 30 earum appendiciis, cum bubus et necessariis ad illam terram colendam, cum flumine Cwitawa, sicut agri adjacent ecclesie illi collati, ita ut nemo absolute aliquid iuris sibi vendicet in illa aqua, secundum quod presenti scripto est determinatum. Silva Scalitc et alia silva Sizza et silva, que vocatur Obetcna ochozv,¹ secundum quod mete sunt signate, que vocantur ghraniz, quoad usum 35 et ius communis consuetudinis terre, cum omnibus appendiciis, agris, pratis, pascuis, aquis et omnibus, que infra silvam illam continentur, omni querela exclusa. Insuper villa, que vocatur Malomieritz, cum omnibus eius appendiciis

364. a) ita A.

1) ,In nomine — Obetcna ochozv' *ex Otakari regis diplomate vero, de quo in huius chartae 40 praefatione commemoravimus, exscripta esse videntur, exceptis tantum verbis ,Curia in Cwitava — determinatum' atque ,et alia silva Sizza'.*

et adiectis eo modo, quo mete sunt per venatores assignate, vicinis non contradicentibus, cuius quieta possessione gaudet ecclesia Zaberdowicensis. Ea vero, que contulit Leo vir nobilis ecclesie illi, etiam in presenti pagina fecimus annotari. Premium scilicet Zaberdowiz, in quo monasterium situm est, cum suis 5 appendiciis; in burgo Brunensi ecclesia sancte Marie cum omnibus adiacenciis ad eam pertinentibus; villa Swinositce, Pribezlawice², Kochutowiz, Scankowiz, Borkowan cum omnibus appendiciis, agris, silvis, pratis, aquis, pascuis, omni violenta impetione exclusa. Insuper pie memorie nobilis matrona quondam 10 uxor eius Rihtca, que feliciter cessit in fata, dedit illi ecclesie partem ville Syretitz,³ que postea tota concambio mediante cum omnibus suis appendiciis claustro accessit, secundum quod subsequenter exponetur. Quedam ingenua femina Margareta nomine, que fuit^b uxor Peregrini, recipiens habitum, dedit quandam villam claustro, que vocatur Heraltitz, et Zazzin miles dedit cum filia sua Pri- 15 bichiest terram ad tria aratra in loco, qui vocatur Cladisse. Sed quia quidam miles, nomine Borek, habuit quandam partem ville in Sireticz, data est ei in commutationem pro parte sua Heraltitz et alii militi, qui vocatur Dobriemil, pro parte sua loco concambii data est terra ad tria aratra in loco, qui vocatur Cladisse. Libertates autem, quas insignis frater noster contulit ecclesie, hee sunt: Absolvit enim 20 possessiones predicti cenobii ab omni utilitate ad eius usus et successorum suorum et beneficiariorum pertinente, excepto iure illo, quod in Znoymensi provintia datur pro capite et pro fure, ita ut omnis utilitas remaneat claustro, que ad principem et beneficiarios spectabat, licet causa tractetur coram ipso principe vel iudicibus eius vel beneficiariis, excepto hoc solo, quod qui iniuriatus est aliquibus, satisfaciat adversariis suis. Nullus homines cenobii inquietet pro ca- 25 strorum edificatione, nec pro collectis infestet, nec quatuordecim nummos ab hominibus ad cenobium spectantibus exigat, set secundum quod inclitus frater noster instituit, ita sit ratum. Adiciendum autem est, quod vir preclarus baro noster Leo fundator prefati monasterii quasdam possessiones ad usus suos retinuit, de quibus suum propositum in hunc modum nostre magnificentie intimavit. 30 Videbatur ei conveniens, sicut et est, quod si filium legitimum haberet heredem, quod ille ei succederet in villis et possessionibus subiungendis; si autem sine herede discederet, clarissima matrona Soffia uxor eius eisdem possessionibus usque ad obitum suum uteretur et pacifice gauderet et postea possessiones ad claustrum prenominatum omni contradictione semota redirent. Si vero illa virum 35 duceret, nichil in eis iuris haberet vel utilitatis, sed totum deo et beate Marie statim accederet. Nomina autem villarum vel possessionum hec sunt: Clobuc,

364. b) primo scriba ,fuit que' scripsit, sed rectum ordinem signis superscriptis correxit A.

2) ,Swinositce' et ,Pribezlawice' in Gregorii IX confirmatione a. 1237 sept. 24 data non adferuntur. — 3) ,Ea vero — Syretitz' ex Otakari regis diplomate vero nunc deperdito exscripta 40 esse videntur, nominibus ,Swinositce, Pribezlawice' exceptis.

Diwaci, Prestlawlici,^c Vcamenne, V Gezera,^d Cowalowici, Drahonewici, Castcowici, Hosteradici, Bohumilici, Mezilezzitci, Vtisenitci, Malomeritci⁴ cum curia, que est in Zaberdomici. Hec omnia cum omnibus appendiciis secundum formam, que prescripta est, debent prefato cenobio succedere. Cum autem regie clementie cedat ad gloriam, quicquid sancte ecclesie cedit ad honorificentiam et sacrosancte 5 ecclesie successus eius sit proficuus prefectus, volentes ea habere robur et firmatatem, que in hoc autentico nostro continentur, hanc paginam autentici nostri nostre sublimitatis sigillo fecimus insigniri. Si quis autem, quod absit, contra hanc nostre constitutionis auctoritatem venerit celebriorem, pena decem marcarum auri statuimus eum multari in nostram cameram solvendarum. Set etiam ut ista 10 magorem^e haberent stabilitatem, rogavimus venerabilem patrem nostrum Robertum, Olomucensem episcopum, cum assensu fratris nostri, ut secundum quod eum decet ecclesias divinas tueri ac protegere, quatinus nostre sanctionis clementiorem affectum sua solidet auctoritate et transgressores perpetuo feriat anatemate; quod et ipse fecit. Ad huius rei confirmationem tam inclitus frater noster, quam 15 reverentissimus Robertus, episcopus Olomucensis, ex petitione nostra sigillum apposuit. Huius rei testes sunt:⁵ Sobezlaut, Teobaldus, Bolezlaut, Hermannus abbas de Gradisc, Tiecelinus primus abbas de Welegrad, Gerhardus de Lvca, Martinus de Trebec, Marsilius de Selowa, Gerlac de Milegou, Pomegnien de Thowachou, Bvdwig^f Sebastienic, frater eius Ben, Vneca filius Wlicheh, Boruth 20 filius Bolezlay, Vit, Olbram Welenowiz, Leo, Spitiuh, Teodoricus; Mvtina, Sdiszlaut Grutouizi, Werso, Mrachot, Nezamisl de Uranowa, Perterus de Uranowa, Henricus, Troianus, Mangolt, Wernart, Olbram, uxor Hartlebi, Hymmeram, Henricus iudex, Stephanus dapifer, Bolich, Hwale, Benata, Sazin, Peleg, Woyzlau, Riwin, Gerart, Bznata, Vneca Dimitrouic, Liholut, Groznata, Wilem, Vldric, Swato- 25 zlau, Sdiszlau Recmanicsci, Stibor, Rac, Jan, Radozlau, Prestan, Bvdan, Wichart, Martin, Scribimir, Bedrih, Ratbor, Veliz,⁶ Welen, Vecemil, Diwa, Predbor, Lewa, Pastucha, Herman, Walter, Liztimer, Dobes, Samich, Detho, Jan Bosic, Nasen, Bludo, Ones, Prebor, Ratmir, Prebor, Bogdalus de Caghrad,^g Hauel prepositus de Luh, Christoforus prepositus, Svdeko prepositus, Venus prepositus, cancel- 30 larius Johannes, Walterus decanus, Radezlaut filius Scehonis. Hii sunt, qui circuierunt metas: Bosko, Zdizlaus, Marcwardus, Vniech, Zdizlaus, Scribimir, Bvdrek, Yan Mistislawiz, Yan Andreiouic, Welen, Viecemil, Hereman, Priedbor, Lampert Rapotitz, Zdizlaw Mucarouitz, Bares frater eius, Velis Supkouic, Bosteh, Mileg

364. *c) ita sribae incuria A. — d) lectio incerta, cum enim super ,V' punctum positum sit, 35 nomen hoc etiam ,Y Gesera' legi potest. — e) ita A. — f) ,i' eodem atramento superscriptum A. — g) ita (pro ,Raghrad') scribæ incuria A.*

4) ,Malomeritci' in Gregorii IX papae confirmatione a. 1237 sept. 24 data deest. — 5) ,Libertates autem — testes sunt' ex eodem Otakari regis diplomate deperdito descripta esse videntur. Quae sequuntur testium nomina, licet nonnulla alio ordine posita, etiam in charta num. 363 leguntur.— 40 6) ,Veliz' in num. 363 deest.

venator, Hoten villicus, Dobros, Rosneth de Sidinic. Ius vero patronatus in ecclesia illa, quod dominus Leo contulit episcopo Olomucensi et eius successoribus, eisdem confirmamus. Acta sunt hec anno incarnationis dominice M^{CC}CX.^h Data autem in Brunna per manus Petri notarii.

- 5 *Chartae appendent e filis sericis albis, rubris et flavis tria sigilla e cera coloris minii confecta: 1) Fragmentum sigilli Roberti episcopi Olomucensis, ex vero quodam sigillo imitando expressum, quod eadem forma confectum erat atque primum sigillum chartae num. 78. — 2) Sigillum defractum, in quo tantum altera pars sigilli Otakari regis cum sancti Venceslai imagine imitando expressa est ex vero quodam eiusdem regis sigillo, 10 quod ex eadem forma ortum erat atque sigillum diplomatis num. 57. — 3) Fragmenta sigilli Henrici Vladislavi marchionis Moraviae, quod ex vero eiusdem marchionis sigillo imitando expressum esse videtur.*

365.

(*FALSUM SAEC. XIII PRIMAE MED.*)

- 15 *Soběhrd filius Bezpremi, subdapifer regis, bona sua in villa Levinice commutat cum villa Chylice monasterii Břevnovensis; cui pacto Přemysl rex sigilli sui appensione auctoritatem tribuit.* — — — .

- 20 *Charta autographi instar in membrana scripta in tabulario monasterii Břevnovensis asservatur (A).*

Dobner, Monum. hist. Boem. VI, pag. 8, num. 15 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 244, num. 526 (frgm. ad a. cc. 1211) = Volkmer u. Hohaus, Urkk. u. Regesten z. Gesch. d. Graftsch. Glatz, pag. 12.

- 25 *Charta vera sinceraque esse non potest, tum propter sigillum adulterinum, quo instructa est, tum eorum causa, quae ipsa continentur. Villa Chylice, quam monasterium Břevnovense cum bonis Soběhrdi commutat, ab Otakaro rege monasterio illi anno 1194 donata esse fertur. Cum autem charta donationis illius (vid. Cod. dipl. r. Boh. I, num. 410) spuria sit, dubitari non potest, quin post ipsius regis tempora demum confecta sit. Quam ob rem etiam hanc commutationis chartam ad posterius tempus referendam atque adulterinam esse nemo non videt; sed saeculo XIII sere medio posteriore non esse litterarum formae manifesto ostendunt. — Charta notis temporis omnino caret, sed ipsam hoc loco intexere placuit, tum quod in ea Andreas cancellarius vocatur, qui munere illo aa. 1211—1214 fungebatur, tum etiam, quod inter testes Černín camerarius adfertur, qui a. 1212 de Bohemia expulsus erat.*

- 35 *¶ Humane ¶ vité conditio mortis legibus est addicta, quare contigit, ut per successionem quoque seculorum ¶ et temporum et novarum etatum mortalia facta, puta contractus, venditiones, cambia et alia huiusmodi, aucto¶ribus eorum ex hoc seculo migrantibus, plerumque in oblivionem seu interitum devolvantur. Huius rationis pretextu ego ¶ Zobehird filius Bezprem, subdapifer regis, cautus esse volens*

40 364. ^{h)} ex ,M^{CC}CXV^o aut ,M^{CC}CXVI^o radendo correctum est A.

de cambio, quod de bonis ecclesie Breunensis,^a nomine Hilici, cum eis, quę ibi adiacent, pro bonis meis in villa Leuuinici cum flumine et insula adiacente, michi pro remuneratione mei servicii per illustrem regem Boemorum Premizlonem^b collatis, quondam cum abbatе ipsius loci Cōnone feci, approbantibus priore et preposito et toto conventu sui capituli, cum et bona ipsorum bonis meis ad- 5 iacerent et alterna utilitas michi et eis hinc et inde idem cambium facere per- suaderet.^c Ut autem hęc eadem cambia per nos et abbātem facta rata et firma imperpetuum habeantur et sub oblivione non pereant, munimine regalis sigilli hanc presentem paginam coauctorisare dignum duximus et nomina testium hone- storum virorum, qui nostris contractibus affuerunt, subscribere. Hęc videlicet sunt 10 nomina: Daniel episcopus secundus Pragensis, Andreas prepositus et cancellarius, Cyrnin camerarius, Matheus castellanus Pragensis, Budiuoy iudex, Zmil castel- lanus de Cladzko, Hermannus castellanus Satsensis, Boguzlaus filius Ōdolen, Jaros, Zbizlau, Milgozt, Zuezt, Martinus pincerna filius Ceztone, Zlauek magnus, Paulik subpincerna, Bogusca Kouanzki, Nurberk, Zulizlaus. 15

Chartae appendet e filis sericis coloris rubri et flavi sigillum bilaterale e cera fusca con- fectum, quod ad exemplum illius sigilli imitando expressum est, quo Otakarus rex ab anno 1224 utebatur (v. supra num. 264). — Ad eandem formam, e qua posterior sigilli pars cum sancti Venceslai imagine proiecta est, referenda est etiam posterior pars sigilli, quod appendet chartae spuriae de villa Chylice donatione (v. Cod. dipl. Boh. I, pag. 444). 20

366.

(FALSUM SAEC. XIII PRIMAE MED.)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, acceptis a mercatoribus Kladrubensibus quinquaginta marcis argenti, remittit ipsis solutionem civilis iuris sibi debitam, cuius libertatis utilitatem monasterio in Kladruby confert. 25

— — —.
Autographum in membrana scriptum in tabulario caes. reg. aulico Vindobonensi asser- vatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 59, num. 51 (ad a. 1212) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 246, num. 530 (exc., ad a. 1212) — Böhmer-Ficker-Winkelmann, Reg. imp. V, num. 10754 30 (ad a. 1213).

Verba „pergens . . . in occursum Friderici de Appulia venientis“ solum ad autumnum anni 1212 referri possunt, sed Otakarus rex anno proximo demum Fridericum regem convenit Ratisbonae, ubi mense februario ineunte curia celebrata est (vid. Winkelmann, Philipp v. Schw. u. Otto IV, tom. II, pag. 339 et Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 687a). 35 Accedit, quod sigillum chartae appensum adulterinum est. Quibus circumspectis non dubito, quin charta spuria sit. (Cf. etiam Bachmann, Gesch. Böhm. I, pag. 450, not. 2.) — Chartam

365. a) ita A. — b) ,Premizlonem' litteris maiusculis scriptum est A. — c) ita A; nimis longam sententiarum continuationem scriba ad finem non perduxit.

saeculo XIII medio non esse posteriorem litterarum formae manifesto ostendunt. Eadem manu scripta est etiam charta Venceslai I regis anno 1235 iun. 25 monasterio in Kladruby data (ap. Erben, Reg. Boh. I, num. 882).

Notum sit omnibus, tam presentibus quam futuris, quod ego Premisl, rex
 5 Boemorum, pergens Ratisponam in occursum Fridrici, Romanorum regis, de Ap-
 pulia venientis, quinquaginta marcas argenti a Cladrubensibus accepi mercatoribus,
 relaxans eos a solutione civili*a* iuris, scilicet a duplicitibus vulpinis pellibus, quas
 michi predecessoribusque meis solvebant, et conferens in perpetuum ecclesie
 Cladrubensi ob remedium anime mee ac predecessorum successorumque meorum
 10 hanc libertatis utilitatem, quoniam teneor huius loci necessitatibus providere
 ac prosperitatibus nec non utilitatibus congaudere. Huius rei testes sunt: Andreas
 cancellarius et prepositus Pragensis, Zlauco camerarius, Bohuzlaus filius eius,
 Jaros gener eius, Vbizlaus de Zulizlau, Ulricus de Lutitz, Heinricus de Setscowitz,
 Hirdebor de Userob.

15 *Chartae appendet e scidula membranae sigillum rotundum de cera naturali confectum,*
cuius diametros 70 mm sunt. In utriusque sigilli parte eadem fere figurae expressae sunt,
quae in Otakari regis sigillo apud diploma num. 57 descripto depinguntur. Sed chartae
nostrae sigillum ex eadem forma atque illud regis sigillum provectum non esse circum-
 20 *scriptionis litterarum formae manifesto ostendunt. In priore sigilli parte haec circum-*
scriptio legitur: PAX · REGIS · OTACARI v SGI · WENCEZLAI. Circum-
scriptio partis aversae: + S S · WENC BOEMORVM DVZ (!). Sigillum adulterinum esse tum ex mendo in voce „dux“ commisso, tum etiam ex eo cognosci potest,
quod nullum aliud eiusdem regis diploma eodem sigillo instructum est.

367.

25

(FALSUM SAEC. XIII. EX.)

Premysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Břevnov circuitum Police
 villasque Provodov et Nesvačilov donat, petente Chunone abbatе; quem circuitum
 ab omni provinciali exactione eximit et eremitas ibidem habitantes abbatи Břev-
 novensi subiectos esse constituit.
 30 Pragae 1213 maii 22.

Apographum insertum est confirmationi Karoli IV datae Pragae 1351 ian. 14, cuius auto-
graphum in tabulario monasterii Břevnovensis asservatur (B).

Paproczký, Diadochos l. I, pag. 352. — Ludewig, Reliquiae manuscriptorum VI, pag. 57 —
 Ziegelbauer, Epitome hist. monasterii Brevnov., pag. 246. — Piter, Thesaurus absconditus
 35 in monio. Brzevnoviensi, pag. 144 — Dobner, Monum. hist. Boem. VI, pag. 8, num. 14
 (reg.), = Erben, Reg. Boh. I, pag. 250, num. 539 — Volkmer u. Hohaus, Urkk. u. Regesten
 der Grafsch. Glatz, pag. 12 (reg.).

Mirum, quod ea, quae charta nostra continentur, ab illis libertatibus prorsus discordant,
 quas Otakarus II, rex Bohemiae, in confirmatione anno 1260 nov. 3 data (vid. Emmer,
 40 Reg. Boh. II, pag. 106, num. 276) privilegiis Otakari I atque Venceslai I, regum Bohemiae,

monasterio in Břevnov concessa fuisse refert. Quam ob rem dubium esse non potest, quin charta ista spuria atque post confirmationem illam demum confecta sit. — Locorum nomina explicat Tomek, Paměti újezdu Polického, Památky archaeolog. II, 205 sq.; (Älteste Nachrichten über die Herrschaften Braunau und Politz, Prag 1857, pag. 26 sq.).

In nomine sancte et individue trinitatis amen. Ego Ottakarus, qui et 5
Przemizl, dei gracia Boemorum rex, serenissimi patris mei Wladislay, quondam regis Boemie, qui magnorum monasteriorum fundator extitit et pius defensor, quantum cum deo possum, vestigiis inherendo, pro salute anime mee omniumque parentum meorum, considerata quorumdam heremitarum necessitate, omnipotenti deo famulancium in loco solitario et deserto, ad instanciam venerabilis 10 viri Chunonis, abbatis Brevnowiensis ecclesie, quendam circuitum meum, qui Policz vulgariter appellatur, cum omnibus suis attinenciis, videlicet pratis, campis, plantatis et plantandis ac partem medium fluvii nomine Drivik, et hoc^a a capite ipsius fluvii usque ad flumen Methuge, circuitum dico tendentem a monte Knyna usque 15 ad speluncam, que Rothotatech dicitur, ex altera vero parte a capite fluminis Stenawa usque ad flumen Bozanow et usque ad montes Steny et ab hiis montibus usque ad locum Przewrat dictum^b et ab illo loco quantum circumfluit rivulus Sdekelnice nomine usque ad locum, ubi influit Methugen,^c libere ac perpetualiter contuli Brevnowiensi ecclesie ac supradicto abbati Chunoni viro discreto suisque successoribus hereditario iure in perpetuum possidendum; superaddendo 20 duas villas, videlicet Prowodou et Neswachilou cum omnibus earum attinenciis. Sane auctoritate regalis maiestatis predictum circuitum et homines eum inhabitantes eximo et penitus absolvō ab omni provinciali exaccionē et villicorum seu beneficiariorum nostrorum omnimoda vexacione ac eciam terre nobilium quolibet gravamine, ita quod nec ipsi heremite nec bona ipsorum cuiquam debeant subesse nisi 25 sepe dicto abbati Chunoni et eius successoribus tam in spiritualibus quam in temporalibus in perpetuum; maxime cum iam de supra memorato claustro quidam monachus dyaconus, Vitalis nomine, cum aliquantis fratribus sibi adherentibus ipsum locum pro posse virium suarum, ipsam silvam extirpando, inhabitabilem fecerint et ibidem capellam ligneam in honore sancte dei genitricis et perpetue virginis Marie gloriose construxerint, et ipsam capellam sepe dictus abbas Chvno, per cuius diligenciam et petitionis instanciam ipse locus desertus a me Brevnowiensi ecclesie libere collatus est, competenti ornatu ecclesiastico ad laudem et gloriam beate virginis decoravit et eosdem fratres sibi humiliter et devote obedientes in temporalibus procuravit sufficienter, vitam monasticam secundum regulam sancti Benedicti plenius informando. Ad huius igitur mee tam salubris donacionis perpetuam memoriam obtinendam presentem paginam feci conscribi et sigilli mei caractere roborari. Acta sunt hec in castro Pragensi in vigilia Ascensionis Domini, anno incarnationis eiusdem Domini millesimo ducentesimo tredecimo,

367. ^{a)} ,partem fl. nom. Drivik et hoc^c in loco raso eadem manu scripta sunt B. — ^{b)} ,dicto' B.— 40
^{c)} ,Methungen' B.

in presencia horum omnium, quorum inferius nomina subscribuntur: Daniel sancte Pragensis ecclesie episcopus, Andreas prepositus eiusdem ecclesie, Eppo canonicus Pragensis, Slawko summus camerarius^d curie nostre, Bohuslaus filius eiusdem, Budiwoy summus iudex curie nostre, Martinus pincerna, Diwis dapifer et alii viri nobiles, qui ad hoc testes fuerunt convocati, videlicet Bohuslaus castellanus Pragensis, Zwyest filius Bohuslay, Jaros, Bycen castellanus Wissegradensis, Wilhelmus, Sbyslaus castellani de Kladzco, Rudolt de Jaromir, Weyker et duo filii eius, Martinus et Henricus. Affuit eciam eodem tempore ad hanc sollempnitatem et regalem donacionem meam vir illustris dominus Theobaldus, filius domini Theobaldi, ut huius donacionis mee testimonium perhiberet, et alii quam plures, qui non omnes in hac pagina sunt conscripti.

368.

(FALSUM SAEC. XIV. IN.)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasteriorum in Teplá et Chotěšov 15 possessiones et libertates confirmat, petente Hroznata fundatore, Vladislavo marchione Moraviae et Roberto episcopo Olomucense.

In Prostějov 1213 [decb. ex.]

Charta autographi instar in membrana scripta in tabulario monasterii Teplensis assertatur (A).

20 (Hugo), Sacri et can. ord. Praemonstr. annales II, Probat. col. DLXXIII. — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 73, num. 63. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 255, num. 548 (fragm.).

Mirum, quod membranae inferior pars replicata contra communem consuetudinem in vacuam chartae paginam conversa est, et quod Roberti episcopi sigillum lectori tergum obvertit. Qua ex re cognosci potest, quod membranae pagina nunc vacua olim scriptura impleta erat, quae postea abrasa est. Praeterea mirum, quod in charta conceditur gracia de licentia fratres ad testificandum adducendi, quae in ipsa „inconsueta“ nominatur, et quod ea, quae charta nostra continentur, discrepant cum Venceslai II regis diplomate anno 1298 ian. 11 dato (Emler, Reg. II, num. 1777), in quo libertates et gratiae ab Otakaro I rege monasterio Teplensi quondam concessae confirmantur. In illo namque diplomate, quod libertates iisdem verbis describit, quibus Otakarus I rex in privilegio suo usus est, quaedam leguntur, quae in charta nostra omissa sunt; e contrario autem in charta nostra gratiae quaedam conceduntur, quarum Venceslai II confirmatio nullam facit mentionem. Quibus omnibus circumspectis chartam nostram spuriam et in tergo diplomatis cuiusdam veri scriptam esse constat. Quod quidem diploma ab Otakaro I rege datum fuisse ostendit secundum sigillum chartae appensum. — In charta conficienda impostor adhibuit sincerum Otakari I privilegium anno 1213 datum, ex quo illa ad verbum descriptis, quae in Venceslai II confirmatione iisdem verbis scribuntur. Quae quidem verba literis minoribus impressa numero I in margine addito denotavimus. Ex eodem privilegio procul dubio etiam nota temporis et arenga cum promulgatione descripta sunt. Privilegium illud ab eodem scriba, ad quem

40 367. d) ,camerarius summus' B.

diploma num. 110 referendum est, conscriptum esse puto arengae et promulgationis sermone observato. Praeterea chartae nostrae auctor etiam e charta, quam Daniel II episcopus Pragensis monasterio Teplensi a. 1201 dedit (vid. supra num. 26), illa ad verbum descripsit, quae numero II in margine apposito signavimus.

- (II) In nomine sancte et individue trinitatis. Ego Premizel, dei gratia rex Boemie, universis Christi fidelibus tam futuri quam moderni temporis. || Cum principalis sit providentie suorum temporum actiones ad suorum successorum deferre memoriam et precipue ea, que libertati prospiciunt ecclesiastice, neverint tam presentes quam futuri, quod nos ad petitionem dilecti nostri G.¹, fundatoris Teplensis ecclesie, libertates et indulgentias et donationes, quas eidem ecclesie et etiam Hotesouicensi diversis temporibus pro nostro et successorum nostrorum remedio contulimus, in hac nostre confirmationis et concessionis pagina breviter recapitulando curavimus annotari, que in iam collatis privilegiis ex scriptorum negligentia fuerunt intermissa, supplere et confirmare cupientes. Primum quidem annuente et petente fratre nostro Wladizlao, faventibus filiis, acclamantibus et laudantibus primatibus (I) tam Boemis quam Morauis, predictis ecclesiis in bonis, que nunc possident et in posterum poterunt adipisci, de causis, culpis et satisfactionibus omnem nobis attinentem contulimus utilitatem.² Insuper principali auctoritate statuimus, ut predictarum ecclesiarum homines in quacunque parte terre commorantes a nostra et nostrorum potestate successorum et dominio sequestrati ac penitus absoluti, nullis universalibus collectis, que per Boemiam fieri solent, vel huiusmodi exactionibus gravari debeant, set ab omni infestacione et vexatione potentum liberi permaneant. Nullus eos pro castrorum, que in terra sua sunt, reedificatione commoveat, nullus eos pro ingruenti aliqua expeditione inquietare audeat, nullus eos pro reparazione viarum vel silve succisione in ambitu terre molestare presumat, precipue homines de Tepla et in toto circuitu circa silvam commorantes, quibus portam terre, quam a suo suo^a fundatore possident, et munire et custodire sufficiat. Nullus eos seu camerarius seu villicus sive castellanus ad iuditium conpellat. Cum enim a fundatore suo nobis et successoribus nostris advocatia eorum commissa sit, volumus, ut de cetero de omni accidenti in presentia nostra et successorum nostrorum iudicentur. Statutum etiam eiusdem fundatoris de militibus utriusque domus retinendis et dimittendis post mortem ipsius, sicut in eius autentico continetur,³ volumus inviolabiliter observari. Preterea gratiam et indul-

368. a) ita scribae incuria A.

1) Groznatae. — 2) Secundum confirmationem Venceslai II, quae anno 1298 ian. 11 data est, in Otakari regis privilegio vero hoc loco sequebatur: *Si quis furtum vel latrocinium aut homicidium aut aliam huiusmodi grandem culpam perpetraverit, perpetrator criminis regie potestati sentencia capitali subiaceat, facultas vero ipsius tota in usus ipsius ecclesie redigatur. Si quis eciam [equum] furtivum vel bovem [seu alias res super hominem ecclesie tertio subduxerit, qui sua cognovit propria, recipiat, regium vero ius totum ecclesie permaneat antedicte.] Quae litteris latius dispositis imprimuntur, eisdem verbis leguntur etiam in privilegio, quod a. 1221 iul. 2 ab Otakaro I rege ecclesia Pragensis accepit (vid. supra pag. 204, lin. 32 sq.). — 3) Vid. Cod. dipl. Boh. I, pag. 324, lin. 11 sq.*

gentiam auctoritate apostolice sedis ordini eorum indultam, videlicet, ut licitum sit eis in causis suis fratres suos ydoneos ad testificandum adducere et eorum testimonio, sicut rectum fuerit, et propulsare violentiam et iusticiam vendicare, cum nos antea talem consuetudinem non habuerimus, ne huiusmodi indulgentia
 5 quasi inconsueta per ignorantiam in principatu nostro refellatur, huic pagine dignum duximus annotari et quantum ad regiam spectat dignitatem confirmari. Ceterum villam, que in Zedelecensi provincia Lichtenstat dicitur, cum omni iure forensi et civili et silvam attinentem, quam predicto G.¹ fideli nostro, dum adhuc miles existeret, pro servitio suo iure hereditario contulimus possidendam, spe-
 10 cialiter ecclesie Teplensi et fratribus ibidem commorantibus confirmamus, remini-
 scentes nos prefatam villam ad petitionem sepe dicti G.¹ cum Romam proficisci proponeret, coram Boemis in communi colloquio Prage pro remissione peccatorum nostrorum predicte ecclesie in manus J.⁴, eiusdem loci abbatis, iure hereditario possidendam specialiter assignasse. Villam etiam Sandowe, que infra metas Boemie
 15 comprehenditur, et terram usque ad silvam prefato loco concedimus etiam iure hereditario possidendam. Denique huic concessioni nostre testificando interseri voluimus, quod venerabilis Daniel, dei gratia Pragensis ecclesie episcopus XVII,^{us}
 omnem decimam, que sui iuris erat, ecclesie Teplensi contulerit, tam de hiis, que prefata (II) ecclesia in presentiarum possidet, quam de hiis, que in posterum iustis modis poterit adipisci, faven-
 20 tibus canonicis suis et laudantibus, qui super hoc prefate ecclesie privilegium tradi-
 derunt sigilli^b predicti episcopi et Pragensis capituli certissime roboratum.⁵ Ceterum quelibet littere seu privilegia huic concessioni et confirmationi nostre in aliquo contraria antea vel in posterum sive a nobis sive a successoribus nostris preter assensum fundatoris et abbatis de Tepla, sigillis eorum et testibus premunitum, ad
 25 quorumcunque etiam suggestionem impetrata fuerint, nullam penitus obtineant firmitatem. Ne ergo pravorum hominum hanc nostre concessionis, confirmationis, testifica- (II)
 tionis paginam possit infringere perversitas, placuit * scripto commendari et * per impressionem sigilli nostri et fratri nostri Wladizlay, marchionis Moraue, et venerabilis R., Olomvcensis episcopi, ad quorum intercessionem hec contulimus, roborari. Datum
 30 in Olvmvcensi^c provincia in villa, que dicitur Prosteyov, acclamantibus et laudan-
 tibus Boemis et Morauis, anno dominice incarnationis M^{CM}CXIII.

Chartae appendebant e scidulis membranae tria sigilla, quorum primum iam avulsum et
 35 deperditum est; sigillum illud Vladislavi, marchionis Moraviae, fuisse ex corroboratione cognosci potest. Secundum sigillum Otakari regis, de cera naturali confectum, nunc iam valde attritum et defractum, ad eandem formam revocandum est atque illud, quod diplo-
 mati num. 57 appendet. Tertium sigillum Roberti, episcopi Olomucensis, de cera naturali confectum, cuius circumscriptio fere tota defracta est, ex eadem forma proiectum est atque primum chartae num. 78 sigillum.

368. b) ita (pro ,sigillis') scribae incuria A. — c) ,olvī' A.

40 4) Johannis (?). — 5) Vid. supra num. 26.

369.

(FALSUM SAEC. XV. EX.)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Henrico militi de Königswart omnibusque castri eiusdem possessoribus concedit, ut omne commercium inter Bohemiam et Germaniam in regione illa fiat tantum in ipsius militis viis, quae accurate 5 perscribuntur.

— 1214 febr. 10.

Charta autographi instar manu saec. XV exarata in tabulario castelli Osterstein ap. Gera asservatur (A).

Beckler, Stemma ruthenicum pag. 260 (exc.) — Cohn, Die Vorfahren d. fürstl. Hauses 10 Reuß, in: Forschungen z. deutsch. Gesch. IX, pag. 594, (quae editio hic repetitur). — Dobenecker, Reg. Thuringiae II, num. 1582 (reg.).

Chartam spuriam et saeculo XV exeunte demum confectam esse demonstrat Cohn l. l. pag. 584 sq.

In nomine sancte et individue trinitatis. Odacuer, dei gratia Boemorum 15 rex pius et invictissimus, nobili et dilecto nostro Heinrico, strennuo militi de Konigeswart. Ut ea, que fiunt in tempore, sequantur naturam eiusdem, necesse est, ut perpetuis roborentur literis. Ideo notificamus omnibus et singulis hominibus ob intuitum fidelibus servitutibus^a tue strenuitatis nobis indefesse exhibitis ac approbatis presentem sequentem gratiam in remuneracionem tue strenuitatis 20 tibi concedimus et omnibus Konigeswart possidentibus perpetuis temporibus duraturis, presertim omne id quod metas istas extra regnum nostrum ad Almaniam pervenerit, aut de Almania ad nostrum regnum cum omnibus centenariis bonis, equestribus, pedestribus, currubus et quibusvis mercanciis debitas tuas vias incedant. Et vie tue vere et iuste de et extra civitatem Luticz, deinde versus 25 Utwein, Landeck, Pawten et Rauschenpach et ex post trans silvam Konigeswart. Id autem, quod venerit versus Planam et deinde trans silvam dictam Thern et subter Thern temporibus duraturis perpetuis ad Konigeswart incident. Illud autem quod venerit super Topplam, suo modo veram viam trans silvam ad Konigeswart, et deinde ad civitates Egram et Turssenreut eundo et redeundo; sic tamen, quod 30 non fiat in preiudicium graciis super viis et theoloniis castri Betschaw. Super quibus viis tuis potes et debes constituere theolonaria et theolonium secundum temporis exegenciam ibidem recipere. Si quis autem equester, pedestre vel vector aut ali[as] merces theolonium preterierit, iuste pro theolonia deducta coram iudicio stabit. Et si quis tibi aut posteris Konigeswart possidentibus in prefatis 35 tuis viis irritaciones illicitas vel inconsuetas facere volentibus^a et iniustas vias iuxta prefatam veram viam, qui ab antiquis carent simili gratia et remuneratione, potes super hiis accipere, impedire, privare, annullare et destituere. Postremo si quis ausu temerario dictam nostram gratiam, datam Heinrico et suis posteris

per nos, infringere attemptaverit, sciat se incidisse in nostram indignacionem sub pena quinquaginta marcarum auri deputati; dimidiam partem in nostram regiam cameram, aliam vero dimidiam antefato strennuo Heinrico et suis posteris irremisibiliter daturum. In quorum fidem et maioris roboris munimen presenciarum 5 graciarum infrascripti testes: abbas de Waltsassen, Zmul, quatuor filii sui: Gerinw,^a Cono, Andree, Zsartelov; Robodo, Heinricus filius Martini, Grebis frater suus, Conrat de Wintrowe, Hawart de Hertenberc, Marcwart, Poppo de Milozst, Bero, Siboda, Zpipra szapan de B...sen, Grozonat filius Ernesti et alii quam plures. In cuius rei argumentum privilegium iussimus conscribi et maiestatis nostre sigillo 10 corroborari. Acta sunt hec anno incarnationis MCCXIII, indictione II, III idus februarii.

15 *Chartae appendet e scidulis membranae sigillum Otakari regis de cera naturali confectum, iam valde attritum et defractum. In sigilli margine exteriore vestigia quaedam apparent, quae illud in duas partes discissum et postea conglutinatum esse ostendunt. Qua ex re colligi potest sigillum hoc ab alio eiusdem regis diplomate ablatum et ad chartam nostram per dolum aptatum esse.*

370.

(*FALSUM SAEC. XIII. ALT. MED.*)

20 *Fridericus II, Romanorum rex, provinciali et fratribus hospitalis sanctae Mariae Hierosolymitanae Theutonicorum in Thuringia silvam prope villam Thanbach sitam, quam Rudolfus pincerna in manus suas resignavit, perpetuo proprietatis titulo donat possidendam. — Inter testes: ,Ottakarus rex Bohemie.'*

Apud Egram 1214 iun. 5.

25 *Charta autographi instar manu saec. XIII alterius medietatis scripta in tabulario regio Dresdensi asservatur (A).*

Huillard-Bréholles, Hist. dipl. Frid. II, t. I, pag. 301 (ex A) — Erben, Reg. Boh. I, pag. 259, num. 554 — Böhmer-Ficker, Reg. imp. V, num. 734.

30 *Chartam spuriam et post saeculum XIII medium confectam esse commemoravit Posse, Die Lehre v. d. Privaturkunden, pag. 3, not. 1; vid. etiam ibidem pag. 41 et 43. — Ottakarum regem a. 1214 mense iunio ineunte Egrae fuisse diplomata num. 114—116 demonstrant.*

371.

(*FALSUM SAEC. XIII.*)

35 *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, capellam sancti Clementis in Vyšehrad constitutam cum omnibus ad eam pertinentibus villis donat ecclesiae sancti Petri in Vyšehrad ad refectiones canonicorum supplendas.*

In capitulo Vyšehradensi 1215 —.

Charta autographi instar in membrana manu saec. XIII scripta in tabulario capituli collegiati in Vyšehrad asservatur (A). — Apographum insertum est confirmationi Venceslai I

regis, datae in Castello 1240 m. sept., cuius autographum in eodem tabulario asservatur (B). — Apographum saec. XIV exstat in libro privilegiorum ecclesiae Vyšehradensis fol. 17r, num. 42 (C).

Bartholdus Pontanus a Brautenberg, Bohemia pia, pag. 81 — Hammerschmidt, Gloria et majestas Wissehradensis eccl., pag. 171, num. V. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 260, 5 num. 559 (fragm.).

Charta ab eodem scriba confecta est, qui scripsit etiam litteras Philippi, praepositi Vyše-hradensis, anno 1234 (!) datas (ap. Erben, Reg. Boh. I, num. 1158). — Mirum, quod sigillum chartae appensum ad formam illius sigilli confectum est, quo Otakarus rex ab anno 1224 demum utebatur. Porro notandum est, quod arenga atque promulgatio iisdem verbis conscripta est atque in diplomate, quod ab Venceslao I rege monasterium in Kladruby anno 1233 accepit (ap. Erben l. l. num. 813); cum quo quidem diplomate etiam chartae nostrae corroboratio his saltem verbis congruit: „presens privilegium fecimus exhiberi.“ (Arengam istam Venceslai I regis notarii receperunt e privilegio Otakari regis anno 1228 nov. 7 monasterio in Velehrad dato, quod anno 1232 ian. 18 Venceslaus rex confirmavit). Notabilis 15 haec congruentia eo optime explicari potest, quod chartae nostrae auctor adhibuit diploma quoddam Venceslai I regis ecclesiae Vyšehradensi olim datum, quod ab eodem auctore atque illud Kladrubense conscriptum erat. His itaque circumspectis dubium esse non potest, quin charta nostra adulterina sit. Ante annum 1240 ipsam confectam esse docet confirmatio Venceslai I regis, quae mense septembri anni eiusdem data est (ap. Erben l. l. num. 1008). 20 Ea quae charta nostra continentur confirmata sunt litteris Innocentii IV, papae a. 1245 dec. 21 datis (v. Erben, l. l., num. 1141).

¶ In nomine sancte trinitatis amen. ¶ Ottakarus, qui et Premisl^a dei gracia Boemorum^b rex, ecclesie^c Wissegradensi in perpetuum.^d Cum regalem de- ceat excellenciam sanctam in omnibus promovere ecclesiam et tueri, nostre visum 25 fuit magnificencie id excogitare et exequi, quod nostre anime cederet ad salutem. Notum siquidem facimus quam presentibus tam futuris,^e quod ad instantiam et iustam petitionem dilecti consanguinei nostri Arnoldi, honorabilis pre- positi Wissegradensis, et omnium canonicorum ibidem domino deo famulancium capellam sancti Clementis, in eodem opido constitutam, cum omnibus attinenciis 30 suis, villis, pratis, silvis et hominibus^f censualibus, post decessum sui possessoris Johannis, archidiaconi Curimensis,^g ecclesie sancti Petri principis apostolorum conferimus perpetuo possidendam ad usus fratrum et refectiones complendas, quas ipsis prepositus explere non suficit^h propter distractionem donacionum antiquarum, sicut de privilegiis lectis nostrorum intelleximus attaworum. Et ut 35 hec nostra donacio robur habeat perpetuo valiturn, presens privilegium fecimus exhiberi nostri sigilli munimine roboratum. Actum in capitulo Wissegradensi anno dominice incarnationis millesimo CCXV, indictioneⁱ III.

Chartae appendent e scidulis membranae duo fragmenta sigilli de cera naturali, quod ad illius sigilli speciem confectum erat, cuius descriptionem in diplomate num. 264 dedimus. 40

371. ^{a)} ,Otacherus qui et Premusl' B. — ^{b)} ,Boem' A, B. — ^{c)} ,ecclesie et capitulo' B. — ^{d)} ,imperpetuum' B. — ^{e)} ,tam presentibus quam futuris' B. — ^{f)} ,h' ex ,b' eodem atramento correctum A. — ^{g)} ,Churimensis' B. — ^{h)} ,sufficit' B. — ⁱ⁾ ,indic' A.

372.

(FALSUM SAEC. XV.)

Ulricus Držislav de Litice eiusque uxor Sudka monasterio in Plasy villam Nadrybi donant, Přemyslo rege Bohemiae consentiente.

5

Pragae 1216 iun. 8.

*Apographum saec. XVI. ex. servavit „Registrum adnotationum vel liber memoriarum mon. Plassensis“ anno 1535 conditum, quod in tabulario Musaei regni Bohemiae asservatur, fol. 164r (B). — Aliud apographum saec. XVIII. praebet Ben. Scheppl, *Lapis sepulchralis fundatoris et benefactorum monii. de Plassio* (1744), cuius cod. ms. in eodem tabulario asservatur, pag. 73 (C).*

Scheinpflug in Mitth. d. Ver. f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen XII (1874), pag. 67, num. 24 (reg.) — Emler, Reg. Boh. II, pag. 1156, num. 2641.

Mirum, quod in privilegio Innocentii IV. papae a. 1250 oct. 10 dato (v. Scheinpflug l. l. num. 47), in quo omnes monasterii Plassensis possessiones confirmantur, villa Nadrybi non adfertur. Accedit, quod magister Arnoldus denique Otakari II regis tempore protonotarii munus sustinuit. Praeterea notandum est, quod inter chartae testes scabini et cives civitatis Novae Plznae nominantur, quae civitas ab Venceslao II. rege anno fere 1290 condita est. His itaque omnibus circumspectis dubium esse non potest, quin charta adulterina sit. Charta saeculo XV demum confecta esse mihi quidem videtur. — In charta conscribenda impostor adhibuit diploma Přemysli Otakari I regis a. 1216 iun. 8 datum (v. supra num. 125), ex quo illa ad verbum descriptis, quae litteris minoribus imprimuntur.

Notum sit omnibus Christi fidelibus tam presentibus^a quam futuris, quod ego Ulricus^b Dirsilas de Ludiz^c et uxor chara nostra Sudcha cum consensu regis Primislai, dei gratia regis^d Bohemorum,^e villam nomine Nadrybi penes 25 fluvium Misam^f monasterio Plasensi^g beate virginis Marie cum suis omnibus attinentiis, aquis, piscaturis, rivulis, pratis pro remedio anime mee^h et uxor, filiorumⁱ parentumque nostrorum libere contulimus et donavimus in perpetuum possidendum.^k Testes sunt hii^l * quando dominus abbas Albertus Plasensis^m prememoratamⁿ villam recepit: Andreas Pragensis episcopus, * Martinus canonicus Pragensis, * Benes, Marvardus, 30 scabini et cives civitatis Nove Plsne,^o Burghardus de Klingenberg camerarius, Zchecho de Praga. Datum per manum magistri Arnoldi, tunc protonotarii, in urbe Praga, sexto idus iunii, anno dominice incarnationis MCCXVI.^p

373.

(FALSUM SAEC. XIII.)

35 *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Stephano de Medlov confirmat libertates, quas ei in Medlov aliisque hereditatibus eius Henricus Vladislavus, marchio Moraviae, concessit.*

— 1218 apr. 27.

372. ^{a)} ,praesentibus^b et similiter etiam infra semper ,ae^c pro ,e^d simplici, C. — ^{b)} ,Ulricus^c C. — ^{c)} ,Luditz^d B. — ^{d)} ,regis^e deest B. — ^{e)} ,Bohemiae^f C. — ^{f)} ,Miseam^g B. — ^{g)} ,Plassensi^h C. — ^{h)} ,suaeⁱ C. — ⁱ⁾ ,et filiorum^j C. — ^{k)} ,possidendum^l B. C. — ^{l)} ,hi^m B. C. — ^{m)} ,Plassensisⁿ C. — ⁿ⁾ ,prae*nominatam*^o C. — ^{o)} ,Pielsne^p B. — ^{p)} ex ,MCCXCVI^{corr.} B.

Charta autographi instar in membrana scripta in tabulario civitatis Brunnensis assertatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 104, num. 93 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 278, num. 593 (extr.).

*Charta suspicione non caret, quod in ipsa immunitates quaedam nobili laico conceduntur: 5
quae res ab illius temporis usu prorsus aliena est, ad quod charta se spectare simulat.
Accedit, quod chartam scriba quidam scripsit, qui nonnullas proprietates illius manus imi-
tatus est, quae chartam Roberti episcopi Olomucensis anno 1208 sept. 25 monasterio in Dou-
bravnik datam (vid. supra num. 78) exaravit. Porro notandum, quod in Henrici Vladislavi
marchionis charta, quae eadem die atque nostra eidem Stephano nobili data est (vid. num. 161), 10
de libertatibus ei a marchione concessis nulla mentio fit. Postremo mirum, quod sigillum
regis chartae nostrae numquam appensum erat. Itaque his omnibus circumspectis chartam
spuriā esse constat. (Cf. Palacký, Dějiny I, pars 2, pag. 145, nota 145 et ap. Erben I. l.
pag. 624). — Chartam saeculo XIII fere medio non esse posteriorem, litterarum formae
ostendunt. — Nota temporis totidem verbis descripta est ex charta marchionis eidem nobili 15
a. 1218 apr. 27 data (num. 161). — In chartae arenga et corroboracione conscribenda
verum quoddam Přemysli Otakari regis diploma, quod ab Hermanno notario conscriptum
erat, adhibitum esse puto, diplomatum num. 199, 218, 305 genere scribendi collato.*

¶ In nomine sancte et individue^a trinitatis. ¶ Otakarvs, qui et Primisl, dei
gratia Buemorum^b rex. Contingit plerumque facta || principum et donationes 20
sollempnes processu temporis et malitia successorum inmutari, que legitimo testi-
monio proborum hominum et sigillatis literis non inveniuntur roborata. Ad
noticiam igitur singulorum, tam presentium quam futurorum, cupimus pervenire,
quod nos cum dilecta coniuge || nostra Constancia, illustri Boemorum regina, con-
siderantes fidelitatem et devota obsequia fidelis nostri Stephani, burgravi^b de 25
Micolau, que nobis et fratri nostro, illustri marchioni Moraui, fideliter exibuit
et exibet, libertatem, quam ei frater noster predictus marchio tam in Mellau, quam
in aliis omnibus hereditatibus, per gratiam suam donavit, iure hereditario ei et
eius heredibus possidendam per nostram magnificenciam et fratris nostri dona-
tionem liberaliter confirmamus, idem ius, quod frater noster ei dedit, concedendo; 30
hoc videlicet ius: quod in predictis hereditatibus nullus camerariis pateat introitus,
nec XIII^{cum}, qui in patria colliguntur, in eis colligantur, sed omne iudicium coram
suo prefecto, scilicet villico domini Stephani, subire debeant, excepto hoc solo,
quod si fur^c iuste cum furto comprehensus fuerit, iudici terre reprehentetur.^d
Ut autem hec donatio et nostra confirmatio rata et inconvulta perpetuaque debeat 35
permanere, presens scriptum sigillorum nostrorum impresione^e roboratum ei in
testimonium fecimus exhiberi. Si quis vero hoc tam sollempne factum et nostre
magnificentie donationem^f ausu temerario presumserit^b de camerariis vel de aliis
quibuslibet hominibus aliquo casu inmutare, trecentas marcas ponderati argenti

373. a) ex ,indivie' statim inter scribendum correctum A. — b) ita A. — c) fur' eadem manu 40
eodemque atramento superscriptum est A. — d) ita (pro representetur) scribae incuria A. —
e) ,impione^g A. — f) primo scriba ,dom' scripsit, sed errore cognito statim ,n' correxit A.

in cameram regis pro pena inponat. Acta sunt hec^g dominice incarnationis MCCVIII, V kalendas maii, presente § Ruperto, § venerabili Olomucensis ecclesie episcopo, et nobili viro Leone, camerario Brunnensis provincie, et Ratiborio, Taszone, Boslao cum fratribus et allis^h quam plurimis viris honestis, regnante in Boemia § Otacaro § rege famoso,ⁱ 5 anno vero regni sui V^{to}X, qui etiam donationem pretaxatam non solum potestate regia, verum etiam consuedunenaria^h tocius Boemie^k isticia^h confirmavit, excludendo cuiuslibet scupulum^h exceptionis.

10 *Chartae appendet e filis sericis albis flavis rubris fragmentum sigilli Henrici Vladislavi marchionis, quod de cera naturali confectum erat ad speciem illius sigilli veri, quod describitur apud diploma num. 125. — Sigillum regis chartae nusquam appensum fuisse ex eo cognosci potest, quod in ipsa alterius sigilli appensi nullum vestigium reperitur.*

374.

(FALSUM SAEC. XIII.)

Přemysl Otakarus I., rex Bohemiae, ecclesiae in Vyšehrad donat villam Zahrádku Trhová et circuitum ad ipsam pertinentem.

15

In Humpolec 1219 iul. 26.

Apographum saec. XIV servavit Liber privilegiorum ecclesiae Vyšehradensis, qui in eiusdem ecclesiae tabulario asservatur, fol. 12v, num. XXIII (B).

20 *Hammerschmidt, Gloria et maiestas Wissehradensis eccl., pag. 172, num. VI (in fine mancum) = Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 109, num. 101 (extr.), = Erben, Reg. Boh. I, pag. 285, num. 610 (extr.).*

25 *Mirum quod tam annus quam dies, qui in temporis nota adfertur, non congruit cum Gregorii de Crescentio, diaconi cardinalis, in Moraviam adventu, de quo ibidem mentio fit. Etenim ex litteris anno 1221 d. VI nonas iulii et tercia die colloquii in monte Schatzberg conscriptis (v. num. 216) cognosci potest Gregorium cardinalem, qui legationis officium a. 1220 mense decembre exeunte suscepit (cf. num. 203), demum ultimis mensis iunii diebus anni 1221 ad Moraviae fines venisse. Cum autem duplex hoc mendum describentis incuria factum esse non videatur, chartam nostram spuriām esse puto. Eodem fere tempore atque num. 371 ipsam confectam esse verisimile est, quod villa Zahrádku donationem Innocentius IV papa litteris a. 1245 dec. 21 datis (v. Erben, Reg. I, num. 1140) confirmavit.*

30 *Otakarus, a divina favente clemencia Boemie rex. Universis presens scriptum inspecturis notum esse volumus, quod nos pro nostra necessitate ornatum in Wissegrade accommodavimus, pro quo, nec non ut nostri memoria ibidem haberetur in perpetuum, Zaradcham et circuitum eundem cum universis pertinentiis, silvis, pratis, aquis, villis, ecclesie assignavimus memorare. Et ne hoc ecclesie 35 predicte posset infringi, filios nostros Wencezlaum et Wladislaum misimus ad*

373. *g) post hanc vocem ,anno' scribae incuria omissum est A. — h) ita scribae incuria A. — i) ,famoso' A. — k) ex ,Boemia' eodem atramento correctum A.*

40 *374. a) Chartae apographo praemittitur in B inscriptio colore rubro scripta: „Hic ponitur tenor privilegii domini Ottakari super donatione bonorum in Zahradka et suis pertinentiis facta ecclesie Wissegradensi pro ornatu, quem recepit.“*

denotandum et circueundum circuitum cum universis pertinenciis supradictis. Et ne hoc a nobis posset revocari in irritum, presentem cartulam sigilli nostri munimine fecimus roborari. Petivimus eciam a dilecto filio nostro Wencezlao, ut idem nostrum factum et scriptum ratum haberet et suo scripto confirmaret. Acta sunt hec in Gumpoldis anno incarnationis Domini MCCLXVIII,^b 5 VII kalendas augusti, cum nos in Morauiam cardinalis Gregorii de Crescencio in occursum veniremus. Testes vero sunt: Zlauco summus camerarius, Buduoy, Boguslaus subcamerarius, Marquardus ensifer, Albertus, Rodolfus, Diuis filius Petriconis, Sawisse venator curie, Groznata, Arnoldus prepositus Wissegradensis, Benedictus prepositus Lutomericensis et cancellarius, Boguslaus decanus, God- 10 scalcus custos, Ansalmus, Diuinus canonicus Wissegradensis et alii quam plures.

375.

(FALSUM SAEC. XIII. EX.)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Břevnov libertates a Boleslavo I, duce Bohemiae, concessas confirmat, petente Dluhomilo abbatte. 15 Pragae 1220 mense martio.

Charta autographi instar manu saec XIII in membrana scripta in tabulario monasterii Břevnovensis asservatur (A).

Ziegelbauer, Epitome historica monii. Brevnoviensis pag. 248, probatio V = Erben, Reg. Boh. I, pag. 290, num. 620 (frgm.) — Dobner, Monum. hist. Boem. VI, pag. 9, num. 16 20 (reg.).

Charta eadem manu scripta est, quae etiam utrumque exemplar illius chartae spuriae scripsit, quam monasterium in Břevnov a Břetislavo, duce Bohemiae, anno 1045 oct. 18 accepisse fertur (v. Cod. dipl. Boh. I, num. 379). Quam quidem chartam saeculo XIII exeunte demum confectam esse demonstravi in dissertatione „O dvou nejstarších listinách kl. Raj- 25 hradského“ in: Sborník prací žáků Gollových, pag. 72 sq. Cum charta ista ad verbum concordant ea, quae litteris minoribus impressa numero I in margine apposito denotantur. Accedit, quod ex iis, quae charta continentur, praecipue iudicandi potestas abbati concessa omnino abhorret ab illius temporis usu atque consuetudine, ad quod charta se spectare simulat. — Porro notandum est, quod charta fere tota de aliis diplomatibus exscripta est. 30 Ea quae in margine numero II designantur, ad verbum descripta sunt ex illo privilegio praecellenti, quod Otakarus I rex anno 1222 mart. 10 monasteriis et ecclesiis Bohemiae concessit (v. supra num. 227). Privilegii huius illud apographum auctori chartae prae manibus erat, quod in tabulario monasterii Břevnovensis usque adhuc asservatur, in quo scribae incuria annus 1220 adfertur, quem etiam charta nostra repetit. Maior chartae pars 35 repetit verba diplomatica, quod Venceslaus I, rex Bohemiae, anno 1234 iul. 14 monasterio Břevnovensi dedit (Erben, Reg. Boh. I, num. 842); quae verba numero III in margine apposito notavi. Praeterea nonnulla descripta sunt ex privilegio, quod Přemysl, marchio Moraviae, anno 1234 nov. 2 monasterio in Rajhrad dedit (Erben, Reg. I, num. 862); quae in margine numero IV designantur. Denique aliquot testium nomina ex Otakari I regis 40

374. b) ,MCCLXVIII^b B, ubi ,LX' alio atramento magis distincto superscriptum est.

confirmatione, quae monasterio in Břevnov anno 1224 iul. 24 data est (v. supra num. 259), descripta sunt. Quibus omnibus circumspectis dubium esse non potest, quin charta nostra adulterina et saeculo XIII exeunte demum confecta sit.

¶ In nomine sancte ac individue trinitatis amen. * Ottacarvs, qui et Premizl, dei gracia * (II)
 5 Boemorvm rex, universis tam || presentibus quam futuris Christi fidelibus in perpetuum. Ex
 iniuncto nobis regalis dignitatis officio preces humilium exaudire debemus et eorum
 iustis petitionibus assensum benivolum prebere. Nos igitur ad iustum et || instantem (III)
 petitionem domini Dlvgomili, venerabilis abbatis in Brevnov, et omnium fratrum ibidem deo
 militantium omnem libertatem a famosissimo duce Bolezlao, nostro progenitore, ecclesie
 10 Brevnouensi, cuius ipse fundator || exstitit, concessam auctoritate regia confirmamus,
 eiusdem libertatis et nostre concessionis pro salute anime nostre et antecessorum
 successorumque nostrorum singulos articulos in hoc nostro privilegio plenius
 declarantes. In primis siquidem remittimus et precipimus firmiter observari, ut omnes (II)
 homines ecclesie Breunovensis habiti et habendi, sive sint rustici, sive servientes,
 15 si quando de furto vel alio maleficio accussati fuerint, non nisi per vicinatus testimonium se
 studeant expurgare et falsus accusator nobis in trecentis denariis condempnetur. Ad hec homines
 monasterii Brevnouensis nullius castri iudicium seu beneficiorum, sed tantum sui abbatis (III)
 astent iudicio *; verum, si causa sanguinis * fuerit, a nobis vel a * iudice curie nostre vel coram (II)
 illis, quibus nos vices nostras commiserimus, iudicentur. Et si per experimentum (IV)
 20 ferri candardis, vel aque frigide seu ferventis, vel vomeres calcandos, seu duelli, vel alio
 seculari iudicio culpabiles inveniantur, nec nobis nec iudicibus nostris curialibus vel beneficiariis a nobis
 infeudatis aliquid inde utilitatis proveniat, sed omnia bona furis sive rei ecclesie Brevnouensi
 integraliter remaneant secundum arbitrium domini abbatis in usus necessarios disponenda. Adversario tamen satisfiat competenter; iudices autem, quorum interest,
 25 faciant de fure, quod eis iustum videbitur. Preterea idem abbas suique successores liberum
 habeant usum silvarum suarum et cum hominibus ecclesie sue in omnibus theloniis,
 in aquis et in viis tocius Boemie constitutis, nichil * cuiquam ratione beneficij persolvant. (I)
 Et quod dicitur ceztne, pertinens ad beneficium forestarii, super currus ecclesie antedicti (III)
 et pauperes exigi * prohibemus; * nec ullus camerarius ducat aliquem pauperem ecclesie
 30 Breunovensis in testimonium ad citandum aliquos homines, quod ozzada vocatur *. Homines
 eciam Breunovensis monasterii ab omnibus exactionibus et gravaminibus *, que vulgariter
 dicuntur narok *, zvod *, narez *, nozleh, et a retibus ad venationem nostram ducendis et a vic-
 tualibus canibus dandis ipsorumque custodibus, qui holoti vocantur; ab eo eciam, quod dicitur
 ozzep, et a sex denariis, quod dicitur seztna, qui dantur magistro venatorie dignitatis, sint liberi
 35 penitus et exempti. Statuimus eciam, ut ecclesia Breunovensis nobis ad expedicionem pro- (II)
 ficiiscentibus seu colloquium celebrantibus currus victualibus honeratos a modo dare non cogatur,
 nec barones seu alii milites in domibus Breunovensibus hospitentur, nisi voluntate abbatis
 vel fratrum ipsius. Et si quis contrarium facere presumpserit, quod ibi consumpsit in duplo
 restituat et nobis decem marcas puri argenti persolvat. Volumus eciam, quod homines
 40 Breunouenses debitam servitutem fugientes a villicis regalibus seu aliis laicalibus personis non
 recipiantur; nec graventur homines in villis Breunouensibus, quando aliquis occisus vel stran- (III)

gulatus, quod h[ab]lawa nuncupatur, infra campos alicuius ville projectus ab iniquis hominibus reperitur, per quod pauperes calumpnione puniuntur, sive invicem sediciose, seu a latronibus vulnererentur, quod est rannik, sed liberi sint; abbati tamen de culpis suis responsuri. Et si * aliquis eorum fuerit suspensus, quod vizelez dicitur, ipsos totaliter absolvimus, arbitrio domini abbatis relinquentes, ut quicquid exinde provenerit, sicut supra diximus, in usus ecclesie convertat. Sint eciam 5 homines Breunovenses ab hiis, quae dicuntur wrez *, prezeca *, poiezda et p[z]arove
 (II) et ab operibus castrorum seu fossatorum ac piscinarum liberi et absoluti. Et marsalcus noster iunior in foro Pragensi, vel alias, ratione beneficii sui pauperes Brevnouensis ecclesie res suas vendentes in nullo audeat molestare. Decrevimus eciam, quod ea, que privilegiis regum et ducum Boemie probari poterunt esse Brevnouensis ecclesie, dominus abbas habeat 10 illa et possideat sine lite, nec aliis testibus uti cogatur. Ceterum quicumque contra remissiones, concessiones et donationes nostras et serenissimi ducis Bolezlai ad petitionem sancti Adalberti, patroni nostri, episcopi Pragensis, in ipsius privilegio conscriptas aliquid attemptaverit, in quinque marcis auri domino abbatи passo iniuriam condempnetur
 (I) et alias quinque in nostro erario componat. Si quis autem successorum nostrorum vel heredum 15 contra hoc privilegium nostrum ausu temerario venire presumpserit, maledictionem paternam
 (III) pro benedictione recipiat et ultiō divine ac Gehenne ignibus deputetur. Et ut hec nostra renovacio'
 (II) concessio et donatio rata permaneant et firma, nostro sigillo presens privilegium fecimus
 roborari coram hiis testibus, quorum nomina sunt subscripta: Dalebor iudex, Martinvs pin-
 cerna, Jaros, Bohuzlav, Sdezlav, Cesta, Wsebor, Zauisse *, Witko,¹ Heinricus, Witko senior,² 20
 Nicolaus, Hridebor, Crezizlav, Heinricus dapifer, Coiata subdapifer, Heinricus filius Bohute, Olricus
 filius Jurich, Zbramir iudex de Plizen, Benes et frater eius Marquardus, Bawor, Mstidruh
 castellanus Pragensis, Wlastizlav iudex Chvrimensis.³ Datum Prage per manus * cancellarii
 nostri Benedicti *, prepositi Lvtomiricensis. Acta sunt hec anno dominice incarnationis millesimo
 CCXX, indictione VIII, mense marcio *, anno * regni nostri deo propicio⁴ XXII. 25

*Sigillum, quod chartae appendebat, iam avulsum et deperditum est. — (Přemysli Otakari II
 sigillum, quod nunc chartae nostrae adiacet, ad aliud regis ipsius diploma pertinet).*

376.

(FALSUM SAEC. XIV.)

*Henricus Vladislavus, marchio Moraviae, diiudicata lite, quam monasterium 30
 in Hradiště cum hominibus marchionissae de villa Lužice habuit de silva sita apud
 Lašťany et Domašov, silvam eandem monasterii in Hradiště propriam esse de-
 cernit eiusque metas accuratissime describit.* In Znojmo 1220 sept. 9.

*Apographum saec. XVII servavit P. Michaelis Siebenicher, Historica relatio de conditori- 35
 bus monasterii Gradicensis, cuius cod. ms. in tabulario terrae Moraviae Brunensi
 asservatur, fol. 59r–60r (B).*

375. 1) Nomen ,Witko' ex diplomate num. 259 descriptum est. — 2) Nomen ,Witko senior'
 ex Venceslai I regis privilegio a. 1234 iul. 14 dato impostor descriptsit. — 3) ,Bawor — Chvri-
 mensis' ex diplomate num. 259 descripta sunt. — 4) Verba ,deo propicio' ex eodem privilegio 40
 num. 259 exscripta sunt.

Sternberg, *Umrisse einer Gesch. d. böhm. Bergwerke. Urkundenbuch*, pag. 4, num. 3 (cum anno 1200) — Boczek, *Cod. dipl. Mor. II*, pag. 77, num. 67 (cum anno 1215; cuius editionis menda corrigit Teige, *Zpráva o pramenech dějin kl. Hradištského [in: Věstník kr. České společnosti nauk, 1893, num. XII], pag. 41, not. 2*) — Erben, *Reg. Boh. I*, pag. 263, num. 562 (frgm.).

5 *Chartam illo, ad quem refertur, anno datam esse non posse, ex eo perspicitur, quod auctor ipsius usus est privilegio a Přemyslo marchione anno 1234 apr. 5 eidem monasterio concessu* (Erben, *Reg. I*, num. 833), *ex quo inscriptionem totidem verbis descriptis. Praeterea etiam arengae initium ad illius privilegii exemplum conscriptum esse videtur. Accedit, quod in charta nostra nonnulla iisdem verbis exprimuntur atque in chartis spuriis, quas idem monasterium ab Henrico Vladislavo marchione a. 1200 sept. 1 et 1201 sept. 1 accepisse fertur (vid. num. 351 et 352), et quae saeculo XIV demum confectae sunt. Qui quidem consensus fortasse ita explicari potest, quod omnes tres chartae ab eodem auctore conscriptae sunt. Itaque dubium esse non potest, quin etiam charta nostra adulterina et saeculo XIV confecta sit.*

In nomine Domini amen.¹ Nos Wladislaus, dei gratia marchio Moraviae, monasterio Gradiensi Praemonstratensis ordinis,^a Olomucensis dioecesis, et fratribus tam presentibus quam futuris professis ibi regularem vitam in perpetuum. Cum magnifica principalis excellentia beat in suo iure quemlibet confovere,² iniurias teneatur reprimere, ac calumnias malitiis 20 hominum nullatenus indulgere, neverint universi tam praesentes quam futuri, quod cum dominus Bonifacius, abbas monasterii Gradicensis, Praemonstratensis ordinis, ex una et homines villae de Luzicz, ad paeclarum dominam coniugem nobis gratiam³ pertinentes, ex parte altera, orta lite inter se pro quadam silva secus villas Lassczian et Domassow et montibus, ubi metallum ferri foditur, 25 et aliis montibus, in quibus molares lapides acquiruntur, et rivulis, in quibus aurum foditur, et omnibus aliis utilitatibus, curiam nostram sive colloquium nobis cum nostris baronibus in Znoim celebrantibus, partibus convocatis in nostra praesentia constitutis, petivit abbas praedictus, super bonis praedictis sibi fieri iustitiae complementum. Tandem motis hinc inde verbis inter partes^b ac multi- 30 plicatis, iudicavit iusta sententia baronum nostrorum dominum abbatem in sua actione debere producere testes idoneos et fide dignos. Produxit ergo hos testes dominus Bonifacius abbas coram nobis, videlicet: Bavarum camerarium, Zavissie castellanum, Veliz iudicem Olomucensem, Bludonem castellanum Pre- roviensem, Bicenonem fratrem suum, Onsonem et Victorem filios Bludonis, 35 Przedborium de Cetow, Protiven de Vniczow, quorum testimonio, cum nobis et nostris baronibus id sufficienter visum fuisset comprobatum, nos de solita nostrae benignitatis clementia, quia nulli iustitiam subprimere tenebamur, saepe dictum dominum Bonifacium abbatem, cui aequitatis forma partem iam favet

376. a) ,ordinis' deest B. — b) ,partis' B.

40 1) *Invocatio concordat cum chartis num. 351 et 352. — 2) Inscriptio et arengae initium de- scripta sunt ex privilegio Přemysli marchionis 1234 apr. 5 dato; v. Boczek, Cod. II, pag. 262. — 3) Cf. supra pag. 363, lin. 24.*

potiorem, eiusdem silvae cum utilitatibus supra dictis nomine sui monasterii pleno iure fecimus possessorem. Inclinavit igitur abbas praefatus et duos * denarios, qui vulgo przisudni dicuntur, in signum causae obtentae coram nobis Veliz iudici praesentavit.⁴ Ad petitionem etiam abbatis supra dicti misimus e latere nostro nostros * beneficiarios Olomucenses, videlicet Bavaram camerarium, Zavissie castellatum, Veliz iudicem cum * camerariis, qui vulgo po-
honczi dicuntur, scilicet * Mislik de Medlow, Bohudarz cum fratre suo Janek de Duban, Stremena de Chudobyn, qui praedictum abbatem de bonis iam dictis auctoritate nostra nomine monasterii Gradicensis facerent possessorem et etiam bona praedicta per certas metas, quae vulgo hranicie vel kopczy sive vroscie^c dicuntur, secundum terrae consuetudinem circuirent, ne praedictum monasterium in * possessionibus supradictis ab hominibus 10 de Luzicz vel aliis vicinis quibuslibet possit per aliquam calumniam seu violentiam de coetero molestari. Praedicti vero beneficiarii bonis saepe dictis metas antiquas renovantes taliter posuerunt: Prima meta⁵ circa Domassow super rivulum Olessnik est posita, quae vulgo dicitur kopecz; deinde directe trans montem procedendo sunt metae, quae vulgo hranicie dicuntur, usque ad fluvium Dobrnik est meta quae vulgo dicitur kopecz; 15 qui fluvius per ascensum facit metam usque ad suam originem, et ibi est posita meta, quae vulgo dicitur kopecz. Deinde per directum eundo sunt signa, quae vulgo hranicie dicuntur, usque ad viam publicam, quae vulgo dicitur Rudna czesta; trans viam vero praedictam per directum eundo sunt metae, quae vulgo hranicze dicuntur, trans fluvios Lodimnicie et Lubkow usque ad locum, qui vulgo dicitur Chlum. 20 Post haec directe eundo sunt metae, quae hranicie dicuntur, trans fluvium, qui dicitur Bistrzie usque ad originem fluvii, qui vulgo dicitur Byssowa. Ab origine Byssowa per directum est ascendendum per signa, quae hranicie dicuntur, usque ad montem, qui dicitur Rosuticze; et sic trans montem Rosuticze per longum sunt hranicie usque ad fluvium Moravicie. Fluvius vero praedictus per descensum 25 fluens facit metam usque sub montem, qui dicitur Ruden. Et sic per directum eundo usque ad originem fluvii, qui dicitur Lopemnicze; deinde directe ad originem fluvii Budissow. Postea per directum eundo usque ad originem fluvii, qui dicitur Luboska; deinde per directum ad originem fluvii Stara woda. Postea per directum trans fluvios Scripowy et Bistrzicze usque ad locum, qui dicitur 30 Bychotino pole. Deinde directe per semitam procedendo usque ad fluvium Hraniczni. Fluvius vero praedictus fluens per descensum facit metam usque ad viam quae dicitur Gywowska czesta. Via vero praedicta metam facit usque ad originem fluvii, qui vulgo dicitur Strzelni. Fluvius vero praedictus per descensum fluens facit metam sicut fluit in fluvium Lodimnicie. Praedictus vero fluvius per descensum 35 fluens facit metam usque subtus villas Lassczian monasterii Gradicensis ex una

376. c) ,vrotiscie' B.

4) *Quae ab ,Inclinavit' usque ,praesentavit' litteris minoribus imprimuntur, concordant cum sententia judiciali a. 1282 sept. 16 data; vid. Boczek, Cod. dipl. Mor. IV, pag. 274. — 5) Verba ,Ad petitionem — Prima meta' litteris minoribus impressa concordant cum charta spuria num. 351. 40*

et villam Bilkovicze ex altera parte. Quidquid igitur in praedictis bonis ex utilitate auri, ferri, lapidum molarium et omnium metallorum de coetero provenerit, infra distinctionem signorum et metarum supra dictarum, ad monasterium pertinet memoratum. Fluvii vero supra dicti metam distinguentes sunt cum libera ripa et aqua 5 monasterii nominati, ita quod^d in ipsis molendina sine aliqua contradictione vicinorum potestatem habeat abbas liberam faciendi.⁶ Ut autem gesta praemissa et causa per nos et nostros barones rationabiliter terminata robur obtineat firmitatis, praesens privilegium scribi fecimus sigilli nostri munimine roborantes; hoc quoque decernentes, quod quicunque hoc 10 privilegium per nos propter deum dicto monasterio pie datum et bona cum metis, quae in ipso continentur, praesumpserit violare, causam praedictam renovando et ipsum abbatem et successores suos per actionem calumniosam ad iudicium evocando, si non satisfecerit abbati et suis successoribus vel monasterio nominato, ipso facto coram iudicio causam suam amittat et decem marcas auri sine relaxatione nobis solvere teneatur. Huius rei testes sunt: Bavarus camerarius, Zavissie castellanus, Veliz iudex, Olomucenses beneficiarii, et alii plures fide digni. Actum et datum in Znoim anno Domini MCCXX,^e quinto idus septembbris per manus Apollinaris notarii.⁷

377.

(FALSUM SAEC. XVII.)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, diiudicat litem, quae inter capitulum 20 ecclesiae sancti Petri in Vyšehrad et Arnoldum praepositum erat de possessiōnibus circuitus montis Psáře et circuitus montis Vyšehrad, idemque praeposito et capitulo iurisdictionis potestatem concedit.

In civitate Pragensi 1222. dec. 16.

Duo chartae autographorum instar in membrana confectae in tabulario capituli collegiati 25 Vyšehradensis asservantur (A¹, A²).

Bartholdus Pontanus a Braitenberg, Bohemia pia, pag. 70. — Hammerschmidt, Gloria et maiestas Wissehradensis ecclesiae, pag. 167, num. 4 (ex A²) = Emler, Reg. Boh. II, pag. 1159, num. 2643 (omisso initio).

Utrumque chartae exemplar scriba quidam scripsit, qui antiquas medii aevi litteras imitari conatus est, sed rem male gessit; nam omnes fere litterarum formae ab antiquo scribendi modo prorsus diversae utramque chartam saeculo XVII demum scriptam esse manifesto ostendunt. Accedit, quod compendia plurima demonstrant scribam prorsus inscium fuisse illius abbreviandi modi, qui posterioris medii aevi saeculis ubique viguit

376. ^{d)} ,itaque^e B. — ^{f)} ,1225^{g)} B, sed ,5^{h)} eodem fere atramento ex ,0ⁱ⁾ corr.; ad quam 35 emendationem spectat haec nota stilo plumbeo manu eiusdem fere temporis scripta: ,NB. ita habet privilegium ipsum, proinde annus obitūs reverendissimi d. Bonifacii eo extendendus.' Cum autem in folii 57^r margine manu prima adnotatum sit ,Privilegium super Domassow et Lascian a. 1220 datum', emendationem illam per imprudentiam factam esse puto.

6) Verba ,Fluvii vero — vicinorum' litteris minoribus impressa concordant cum num. 352. —

7) Quae inter ,Ut autem — notarii' litteris minoribus imprimuntur, cum charta num. 351 ad verbum concordant.

(exempli gratia „proprius“ in charta nostra scribitur: pp^o et pp^o, „prepositum“ scribitur: p^opositū, „querelas“ scribitur: q^orlas, „potestate“ scribitur: p^oste, „homines“ scribitur: h̄nes et cet.). Quibus circumspectis utramque chartam saeculo XVII demum confectam et spuriā esse nemo non videt. Cum qua sententia congruit, quod etiam notae in chartarum dorso scriptae, quae ad depositionem in tabulario capituli spectant, saeculo XVII non sunt vetustiores. — Charta in medium prolata est in lite, quam capitulum Vyšehradense adversus iudicem et civitatem Novae Civitatis Pragensis egit a. 1671; vid. Teige, K listině Otakarově z 16. prosince 1222, in: Český Časopis historický III (1897), pag. 97. — In charta conscribenda impostor exemplum sibi delegit Otakari I regis diploma anno 1222 datum, quod supra num. 229 edidimus; ex quo quidem diplomate illa ad 10 verbum descripta sunt, quae litteris minoribus impressa designantur in margine numero I. Praeterea nonnulla e diplomate Otakari regis anno 1211 m. apr. dato (vid. num. 90) descripta sunt; quae numero II in margine addito notavi.

- (I) ¶ In nomine sancte et individue trinitatis amen. ¶ Cum sepe coram regia nostra clementia specialis ecclesie nostre regie sancti Petri in Wisegrad regium nostrum 15 capitulum contra karissimum consanguineum nostrum Arnuldum, eiusdem ecclesie prepositum, et contra eiusdem capituli fundorum censitas graves et luctuosas proposuerint querelas, nos rogando, ut eorum dissensiones de possessiōnibus circuitus montis Psarz et circuitus montis Wisegrad, cuinam ad eas ius attineat, iudicio nostro discerneremus, quatenus quilibet eorum quod suum est 20 pacifice possidentes tandem loco rixa rum eo diligentius in deo pro nostris et fidelium peccatis placando sacrificiis et oracionibus vacare valeant; ut itaque eorum (I) iuste satisficeret petitioni, ¶ ego Premisl, ¶ divina favente gratia tertius Boemorum rex, sciens deum sibi complacere in fratrum concordia ita quod eam per suum mirifice collaudat psalteristam dicens: „Ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres 25 in unum“,¹ volentes huic divine voluntati prefatos capituli fratres fieri conformes, de dictis possessionibus eos de nostra regia potestate super hoc nostro iudicio aquiescere iubemus. Quod attinet circuitum montis Psarz, cuius mete a sinistris eundo in montem foris valvam est statim vasta vallis natura facta currens usque ad ripam Wltaue penes Branik et sursum ad metas Duorecz ad latus Wltaue 30 super clivum montis Psarz^a supra Puodol^b per foveam, que vocatur Straci duol,^c tendens infra contra curiam muratam, que est capituli propria, in Puodol^b ad viam communem sub monte penes ortos spectantes ad tuguria piscatorum regine. Inde per viam antiquam, que dicit prope ripam Wltaue usque ad aream nauili in ripa Wltaue iuxta montem^d Wisegrad sitam, hinc per ascensum ad valvam 35 Wisegrad. Iste circuitus^e cum monte Psarz, sicut ante dinoscitur fuisse proprius capituli,^f ita sit proprius in perpetuum cum omnibus possessionibus eius, videlicet ortis, lupuletis, agris, vineis, pratis, pascuis, fluvio Boticz et super eum rivulo cum fossatis,^g silvis, fructetis et toto latifundio. Preterea ville cum hominibus

377. a) „Psarz“ deest in A². — b) „Podol“ A². — c) „Straci duol“ A². — d) iuxta rupem 40 montis A². — e) „totus“ additur in A². — f) „capituli proprius“ A². — g) „fossis“ A¹, A².

circa eundem montem Psarz site etiam sunt eiusdem capituli et esse debent in perpetuum proprie, nominatim villa Psarz et Nuosle^h cum eorum attinentiis usque super cacumina montium supereminentium, villa Mihle, preedium Prateticze, Krcz et Branik cum eorum omnibus attinentiis. Super circuitu Wisegrad et pos-
 5 sessionibus ad eum pertinentibus sic predictos fratres pacificamus: videlicet mons Wisegrad et civitas, teloneum in valva superioreⁱ totum; a valva vero et villa Psarz tota convallis cum suburbio, ortis, pratis et aquis sub dicto monte Wisegrad usque ad ripam Wltaue,^j in quo sita est ecclesia sanctorum Cozme et Damiani ad capitulo pertinens, et sursum per summitatem montis Wietnik cum aliis
 10 montibus et super eos pascuis, fructetis, silvis, que se protendunt usque super villam Nuosle;^h ad dextrum vero latus valve superioris fluvius Wltaua cum insula et utraque ripa usque ad inferius nostrum teloneum in Podskali defluens; totus iste circuitus cum omnibus supradictis attinentiis est proprius capituli et in perpetuum esse debet proprius. Et in has possessiones prepositus non debet se im-
 15 ponere capitulo amodo in perpetuum. Possessiones vero, que sunt ultra ripam Wltaue sub Wisegrad, villa Hluboczerpi^k et Kosirz cum eorum attinentiis et ultra vallem montis Psarz in Wrsoic和平 curie, villa Zabehlicze et Strasnicze maneant preposito et successoribus eius. In his et omnibus alliis^m eorum bonis ubicunque existentibus presentibus et futuris prepositus in suis et capitulo in
 20 suis iudicent omnes causas, possessiones, fundos, homines suos in perpetuum, vel si in sanguinem iudicare noluerint, tunc curia nostra iudicet. Et si quis ex (II) possessoribus fundorum ecclesie, sive sint milites sive panosi, nobis vel successoribus nostris in mulctam vite vel possessionis lapsus fuerit, possessio quidem eius ecclesie, caput cedat regie iusticie gladio. Prepositus vero et capitulo ad
 25 nos et successores nostros nullo medio suum respectum cum omnibus eorum possessionibus habeant nec de eorum dictis possessionibus ulla inferior potestas ministerialis quidquam preter nos et successores nostros in persona iudicare valeat; volumus enim istius specialis capelle nostre regie possessiones integraliter esse liberas. Eas etiam possessiones, quas predecessores eorum mundanis
 30 hominibus non de nostra scientia certaⁿ vel nostrorum predecessorum impropiarunt, dictis possessoribus plenarie reaccipimus et ecclesie restituimus atque ex nostre regie potentie plenitudine, quod in futurum per prepositum vel capitulo de bonis eorum preter nostram et successorum nostrorum certam scientiam, voluntatem et literalem ordinationem nihil vendatur neque commutetur neque
 35 emphiteotice exponatur in perpetuum de presenti statuimus. Et si quid de dicta voluntate nostra vel successorum^o vendatur vel emphiteotice exponatur, id fiat cum annuo iusto censu ad duas vel III vitas. Et si quid contrarium factum fuerit, id nihil

377. ^{h)} ,Nusle^c A². — ⁱ⁾ ,superiori^c A². — ^{j)} ,sub monte^c additur in A². — ^{k)} ,Hluboczerpi^c A². — ^{l)} ,due^c A². — ^{m)} ita A¹, A². — ⁿ⁾ ,de certa scientia nostra^c A². — ^{o)} ,nostrorum^c hic scribae
 40 incuria omissum esse nemo non videt.

roboris et firmitatis unquam habeat. Ne vero capituli fratres in suis prebendis per detencionem census minucionem ullam patientur, de nostro hoc statuto ordinamus: quicunque possessor ecclesie fundi cuiuscunque in assignato termino vel post eum inter medium annum tunc proximum integraliter dictum censum non exolverit, ab omni iure in fundum cadat et prepositus vel capitulum se de eorum 5 autoritate^p velut de propria hereditate intromittat temporibus perpetuis. Et cum regii iuris sit munificentiam in dei causa ostendere, hinc preter magnifica predecessorum nostrorum ducum et regum Boemie indulta eandem ecclesiam nostram regiam amplius exaltare volentes, primo quidem omnia ea, que dicti predecessores nostri pro pace eiusdem ecclesie statuerunt et universas gratias, libertates, laudabiles consuetudines, indulta et omnia iura deliberato animo ex plenitudine nostre regie potentie non solum innovamus, aprobamus,^q ratificamus et confirmamus, sed etiam integraliter de novo damus et donamus. Etiam eidem capitulo damus et donamus de^r nostra propria liberalitate de novo aream nauli cum suis attinenciis sitam in Puodol iuxta viam sub rupe montis Wisegrad cum naulo et teloneo in Wltaua. 15 Et de dicta area in ripa Wltaue situata, prout supra dicitur, unam medietatem nauli accipiat prepositus et alteram medietatem fratres capituli; similiter de teloneo. Et has utilitates omnes accipient prepositus et capitulum, prout cuique eorum hec nostra pacificatio et nova donatio ordinat exnunc in perpetuum. In cuius rei testimonium et evidentiam perpetuam presentes conscribi mandavimus 20

(I) et nostrorum sigillorum munimine roborari. Facta est hec pagina nostra in civitate Pragensi anno Domini MCCXXII, die XVI decembris, X indictione, regni nostri anno XXI, presentibus testibus: Benedicto preposito Lutomiricensi, cancellario nostro, Eppone preposito Pragensi, Peregrino preposito Melnicensi, Bogutone preposito Bolezlauensi, Zlacone camerario nostro, Boguzlao^s filio eius, Budivoione, Benessone, Marquardo et Zawise fratribus eius, Jarosone,^t Heinrico, 25 Witkone et alio Witkone fratribus et multis aliis. * Si quis autem huic tam antiquarum quam, novarum gratiarum nostre donationi de novo facte et pacificationi obviare vel eam calumniose interpretari voluerit, pro singulis capitulis solvat X libras auri; medietas nostro erario reliqua medietas ecclesie Wisegradensi applicetur, privilegio nichilominus in sua firmitate manente.

Utrique chartae appendet e filis sericis flavis sigillum Otakari I regis e cera nigra confectum, quod imitando expressum est ad illius sigilli veri formam, cuius descriptionem vide apud diploma num. 57. — Da cerae colore vide ea, quae ad diploma num. 90 adnotavimus.

378.

(FALSUM SAEC. XIII. ALT. MED.)

35

(I) *Agnes, abbatissa monasterii sancti Georgii in castro Pragensi, omnes possessiones et libertates monasterii sui consignari et confirmari curat.*

377. *p*) ,propria autoritate^c A². — *q*) ,approbamus^c A². — *r*) ,ex^c A². — *s*) ,Boguslao^c A². — *t*) ,Jarson^c A².

(II) *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Agneti, abbatissae sancti Georgii, eique succendentibus plenam iurisdictionem in homines eiusdem monasteri concedit.*

5 *Charta autographi instar manu saec. XIII. posterioris in membrana scripta in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A).*

Hammerschmidt, Historia s. Georgii in castro Pragensi, pag. 30, num. 8 (pars prima „Ne propter hominum — J. episc Prag.“) et pag. 29, num. 7 (pars altera usque: „Bniscicah, Wlaze“). — P. Raymund von der heil. Elisabeth, Klosterstift St. Georgen I, pag. 375. — Erben, Reg. Boh. I, pag 336, num. 723 (fragm.).

10 *Chartae maior pars (usque ad possessionum elenchum) iisdem verbis conscripta est atque charta proxime sequens, hoc tantum discrimine interposito, quod ea pars, quam ibi numero I in margine addito notavimus, hic in secundum locum posita est. Praeterea in charta sequenti possessionum nomina non adferuntur. — Charta adeo inusitate et inepte conscripta atque diplomatum Otakari I generi scribendi dissimilis est, ut haec res sola suspicionem moveat. Otakari I regis temporibus ipsam confectam esse non posse iam ex eo cognosci potest, quod in ea Agneti abbatissae plena iurisdictionis potestas in monasterii subditos conceditur; quae res ab illius aetatis usu et consuetudine omnino aliena est. Quae quidem sententia eo comprobatur, quod in Otakari II regis diplomate anno 1262 ian. 30 dato (Emler, Reg. Boh. II, num. 345) constituitur, ut homines eiusdem monasterii tantummodo ad regis iudicium respectum habeant. — Possessionum et vectigalium elenus, qui in altera chartae parte adfertur, ad verbum fere concordat cum illo elenco, qui legitur in Gregorii IX papae privilegio dato anno 1233 iul. 2 (Erben, Reg. Boh. I, num. 810). In eodem privilegio commemorantur etiam „libertates et exemptiones secularium exactionum, que zwod, naroch, glawa, nochleh et narez vulgariter nuncupantur, a clare memorie Wencezlae fita scribae incuria loco Otakaro! rege Boemie monasterio sancti Georgii concessae. Accedit, quod in Otakari II regis diplomate dato 1271 oct. 16 (Emler, Reg. Boh. II, num. 762) confirmantur et renovantur „privilegia immunitatum ipsius ecclesie, que progenitorum eiusdem regis memoranda prioritas dicto monasterio concesserat;“ in quo quidem privilegio expresse nominatur exemptio ab „nochleh seu narez et preseka... zuuod, narok et... hlaua.“ Hiis itaque circumspectis satis constat monasterium s. Georgii ab Otakaro I rege verum quod dām diploma accepisse, quo verisimillime possessionum confirmatio et libertatum, quae supra nominantur, concessio continebatur. Cum autem libertates, quae in charta nostra conceduntur, ampliores sint, quam illae, quae in Gregorii IX papae privilegio recensentur et in Otakari II confirmatione confirmantur, dubium esse non potest, quin charta nostra ab illo Otakari I regis diplomate genuino prorsus diversa et post Otakari II confirmationem demum confecta sit. — Charta notis temporis omnino caret, sed ipsam hoc loco intexere placuit, quod primitus in ipsa Venceslaus dux Pliznensis et Johannes electus Pragensis (consecratus in episcopum a. 1227 dec. 19) appellabantur, quae dignitates postea alia manu in loco raso correctae sunt.*

40 (III). *Testimonium de emptione insulae cuiusdam contra dominum Hroznatam sitae, quam Vitek pro dimidia marca emit hereditarie possidendam.*

[1201—1220]

45 *Annotatio haec sub chartae plicatura alia manu saec. XIII scripta verisimile non est nisi apographum antiquae schedae, quae quondam memoriae causa de Vittonis emptione conscripta erat, et de cuius fide dubitandum non esse videtur. — Emptionem*

inter annos 1201—1220 factam esse ex eo cognosci potest, quod inter testes Mathaeus canonicus Pragensis nominatur.

(I) ¶ In nomine sancte ac individue trinitatis. ¶ Ut omnis calumpniis hominum occasio precludatur, et ne propter hominum brevem vitam probationum copia subtrahatur, tam in contractibus quam in aliis negotiis, non solum habundans, sed superhabundans necessaria est cautela. Ideoque ego A.,¹ abbatissa sancti Georii martyris, cuius monasterium in castro Pragensi situm est, ancillarum dei ibidem Domino servientium humilis ministra, filia incliti regis Boemie Wladislai, presens instrumentum duxi confitendum, in quo villas, possessiones, territoria, predia, libertates, tam personales, quam reales, concessas ecclesie sancti Georii primitus a gloriose rege Boemie Wladislao, patre meo, et postmodum renovatas a victorioso rege Otakaro, fratre meo, et remissiones servitutum et omnia, que ad ius et dominium pertinent dicti monasterii, precepi fideliter consignari, ut ipsa conscriptio apud posteros de his, que nunc gerimus, memoria sit perennis et adversus invasorum malicias validum munimentum. Hanc etiam paginam memorati regis Otakari fratris mei et serenissime uxoris eius Constantie, regine Boemorum, nec non illustris filii eius Wenceslai, regis Boemorum,^a carissimi nepotis mei, et eiusdem coniugis, nurus mee, et J.,^b viri venerabilis, episcopi^b Pragensis ecclesie, et baronum Boemie quam plurimum, qui in subsequentibus nominantur,^c obtinui sigillis, testimoniis et subscriptionibus^c insignari. Prediorum autem et villarum nomina sunt hec, que omnia ecclesie sancti Georii tempore regiminis^d mei possedit XL annis continue et amplius sine lite pacifice et quiete, a censibus et tributis, a publicis muneribus, videlicet ab edificatione castrorum, a refectione poncium et piscinarum, a preseka,^e a custodia murorum, a vigiliis nocturnis, que fiunt in castris, a fossatorum cavatione, ab honore, quod dicitur podwod^f et prowod, trisne et pogezda, a vectigalibus, que fiunt, cum rex ad colloquium vel exercitum est iturus,^g a gravamine, quod dicitur swod et glaua, et ab aliis iniuriis libera et exempta. Et has libertates habuit ecclesia sancti Georii tam in capite quam in membris, in personis et rebus, in habitis et habendis: In^h prediis siquidem memoratis homines commorantes non trahuntur ad iudicium seculare, camerariis publicis intrare hec predia non licet pro citandis reis; confiscationis sententia, que plen dicitur, locum non habet; pena, que debetur facientibus otbog, in hiis prediis non debetur; furto seu quolibet maleficio in prediis

378. a) ,regis Boemorum' alia manus alio atramento scripsit in loco raso, ubi prius ,ducis Plznensis' scriptum erat, A. — b) ,episcopi' in loco raso, in quo antea ,electi' scriptum erat, 35 alia manus alio atramento scripsit A. — c) super hanc vocem litterae ,minis' scriptae erant, sed iam erasae sunt A. — d) primum scriba ,regif, scripsit, sed littera ,s' erasa postea ,minis' supra lineam addidit A. — e) ,s' in loco raso fortasse ex ,z' eodem atramento corr. A. — f) ita A. — g) ,us' in loco raso, in quo compendium ,⁹ erat, eodem atramento scr. A. — h) ,l' (= vel) scribae errore A.

1) Agnes. — 2) Johannis. — 3) Mirum in modum baronum nomina inferius non adferuntur.

comperto, fur vel maleficus traditur curie seculari; sed facultates malefici in usus ecclesie convertentur et generaliterⁱ omnes pene sive mulcte et condemnationes et adiudicationes, tam super civilibus causis quam super criminalibus facte, ad usum ecclesiæ sunt concesse. Et licet ex his libertatibus plereque Pragensi ecclesiæ per Gregorium, diaconum cardinalem sancti Theodori, fungentem legationis officio in regno Boemie, universaliter sint obtente, mihi tamen et mihi succendentibus et propter me ipsi ecclesiæ sancti Georgii a fratre meo rege Otakaro specialius et abundancius sunt indultæ.^j Ego Otakarus, dei gracia rex Boemie, supra scriptis omnibus perhibeo testimonium et subscribo. Ego Constantia, dei gracia regina 10 Boemie, supra scripta testor esse vera et subscribo. Ego Wencelavus, rex Boemorum.^k Ego Cungundis. Ego J.,^l episcopus^m Pragensis. Ego Ota- karus, dei gracia rex Boemie, predecessorum meorum amplians indulgencias, locis et personis religiosis concessas, Agneti, sorori meæ, et propter ipsam ecclesie sancti Georgii martyris omnibusque succendentibus ei pro tempore concedo plenam 15 iuris ditionem in homines dicte ecclesiæ, dans eidem sorori meæ liberam potestatem, ut ipsos nemo aliis quam ipsa iudicet, cohercat et condemnet, exceptis causis sanguinis et maleficiis, in quibus hoc volumus obtinere, ut per secularem iudicem fiat animadversio in personas, condemnationibus et rebus maleficorum ipsi ecclesiæ applicatis; et tam in capite quam in membris remitto servitutes 20 reales et personales, que debentur iure consuetudinario^f regni mei, que plene superius sunt notate. Ad perpetuam autem firmitatem sigillo meo roboro pre-sens scriptum, addens nichilominus penam huius indulgentię violatoribus seu turbatoribus infligendam, videlicet ut quecumque personaⁿ publica seu privata, sublimis seu infima nostrum fregerit hoc indultum, primum nostram et succes- 25 sorum nostrorum sentiat indignationem et descriptas in privilegio concesso ec- clesiis omnibus^o ad petitionem Gregorii, sancti Theodori diaconi cardinalis, penas luat. De provintia, que sunt circa castrum: in villa Tinec, Ztativnice, Suchidol, Kamik, Lichucewez,^p Nutomici, Gradec, Guscinec, Rese, Okori, Knesiwsci, Selu- nici, Knowizi, Golovsi,^q Preztawlici, Wirbna, Tušetin, Otwici, Ovnec, Ovnec,^r Boy- 30 mici, Breneci, Neradici, Bresani, Cirnkov, Dusnici, Zwemizlici, Boranowici, Ztrescov, Seztlici, Behowici, Criwa wez, Repcici,^s Radeiowici, Ozlinici, Vgrinewez,^t Borek, Kirnaz, Pzari, Solopisci, Dudlebci, Dusnici, Nalucowe, Nanewidi, Mocropsi et alii Mocropsi,^u Leteh, Motol, Zabehlici, Kosur, Lubesov, Krascani, Goreluci,

378. ⁱ⁾ sequitur ,p', quod puncto ex utraque parte posito deletum est A. — ^{j)} subscripti- 35 ones, quae sequuntur, eadem manu eodemque atramento scriptae sunt A. — ^{k)} rex Boemorum' alia manus alio atramento scripsit in loco raso, in quo ,dux Plizensis' scriptum erat, A. — ^{l)} ,episc.' in loco raso scr. A. — ^{m)} sequitur iterum ,persona', sed eodem atramento cancel- latum A. — ⁿ⁾ ,ch' in loco raso, in quo ,h' scriptum erat, eodem atramento corr. A. — ^{o)} ,si' eadem manus in loco raso scripsit A. — ^{p)} ita (bis) A. — ^{q)} supra ,p' littera ,s' erasa A. — ^{r)} ,r' in loco raso fortasse ex ,e' eodem atramento corr. A. — ^{s)} primum ,Mocropsi, scriptum erat, sed postea ,et alii Mocropsi' eadem, ut videtur, manus superscripsit A.

4) Johannes. — 5) Anno 1222 mart. 10, vide supra num. 227.

Regleh, Otemeci, Bviezili, Lublin, Bozech, Bniscicih, Wlaze, Ztradomici, Bratronicci. De provincia Lutomericensi: Trebenici, Hodowlici, Glupoglawi, Welemin, Padlesin, Roztesici, Polepi, Scirewici, Wranzco, Hwalowicih, Borec,^t VIII forum in Lutomeric, IIII hospites^u et thelonium; VIII^v in Vzt et thelonium. In Satecs VIII forum. In provincia Melnicensi: in Melnik VIII forum, Nebusel, Viezd,⁵ Gorusici, Horuski, Ninehov, Nawrutici. In provincia Gawranski: Libici, Kanin, Opoleli, Oscek, Oldrisi, Odrepse,^x Winarci, Cobilnici, Sadowi, Knenici II. In provincia Netolicensi: VIII forum et thelonium,^y Baworowici, Karlowici, Malesici, Vcistimira wesci, Radscici, Pogorowici, Ztroncowici, Lusna.^z In provincia Prahnensi: Welenowe, Kirlsci, Revnetici, Zamlinene, Wilscowici, Macarow, Bratronicci,¹⁰ Napaseiowe, Scewitinzco, Cegcowici.^{aa} In provincia Pilznensi: VIII thelonium Domasilici, Givnaz, Naptenine,^{bb} Otesicih, Benovicih, Whorcah, Nowacowicih, Sizencowicih, Tinci, Dvblebcih, Obitci,^{cc} Bnisici. In provincia Bozensi: Nagradisci, Zagoru, Napoli, Podruhli, Huzinci, Drahinichi,⁶ Luscowicih, Naztesowe, Nereztcii; circa silvam Kletec I animator Martinus. Hii sunt, qui solvunt decimas¹⁵ per provintiam Pragensem: Weltese integra villa, Blsaz^{dd} III curie, Goresowicih VI, Gobsowicih II, Plachove II, Ozluchove V, Jessine III, Trebusicih III, Knwizi III, Pehreh V, Selevcicih II, Wranah integra villa, Scribci integra, Gemniceh II curie, Nedetovicih integra villa, Bratroniccih integra villa, de qua ad nullum pertinet, excepta ecclesia sancti Georgii, Lotusi II curie. Hii sunt sol-²⁰ ventes per alias provincias: Celeuici, Sdar, Trisine, Olsaz⁷, Druseticih, Oztrusen vgezd, Walse vgezd, Albrahticcih, Conratov vgezd, Hotesow⁷ ugezd, Hindrich ugezd, Hindrichovici, Cretes,^{ee} Grabina, Cladorubci, Nowosedli, Setechovici, Nemcici, Zagorcici, Wolemici.^{ff}

(III) Hec sunt fragmenta, que superhabundaverunt domui sancti Jeorgii:²⁵

Notum sit omnibus tam presentibus quam futuris, quod ego Withko comparavi insulam contra dominum Groznatam pro dimidia marca hereditario iure cum adiutorio heredum domini Groznate. Et hii sunt heredes: primus Ziznek,

378. t) litterae ,ec' in loco raso alio, ut videtur, atramento scriptae sunt A. — u) ,III hasp^e eadem manus superscripsit A. — v) ,forum' hoc loco omissum esse cognosci potest ex privilegio 30 Gregorii IX papae dato 1233 iul. 2 (Erben, Reg. I, num. 810). — x) ,r' in loco raso eadem manus A. — y) ,in Prahetic' hoc loco scribae incuria omissum esse docet privilegium Gregorii IX papae datum 1233 iul. 2 (Erben, Reg. I num. 810). — z) ,Lusna' alio atramento, sed eadem, ut videtur, manu superscriptum A. — aa) ex ,Sarowici' alio atramento correctum (In litteras ,Sa' littera ,C' posita est; in loco litterae ,r' erasae littera ,e' scripta est; ,o' in ,g' transformata est; denique 35 litterae ,co' superscriptae sunt) A. In Gregorii IX papae privilegio hoc loco ,Vlicouici' legitur. — bb) ex ,Naptetine' eodem fere atramento corr. A. — cc) ,bi' in loco raso alio, ut videtur, atramento scr. A. — dd) ,s' in loco raso, ubi antea ,a' erat, eodem atramento scr. A. — ee) ,C' fortasse ex ,Ti' corr. A. — ff) Quae sequuntur, alia manus saec. XIII alio atramento magis distincto posterius addidit.⁴⁰

6) ,Kucliche' hoc loco additur in privilegio Gregorii IX papae a. 1233 iul. 2 dato (Erben, Reg. I, num. 810). — 7) ,Olsaz — Hotesow' desunt in eodem privilegio Gregorii IX papae.

Vhra, Kuetehc. Et huius rei testis est: Agnes abbatissa, Adleydis, Ztranzlaua, Ludmila, Matheus canonicus Pragensis, Matheus scriba, Wlastizlau pincerna domine abbatisse, Radozlau Vzelinich; eredes regis: Bohumil z Holisovich, Swech, Radozlau; heredes domine abbatisse de Ownech: Wzrad, Scepan Radostich, 5 Marik, Nemoy, Bogdal, Voiata.

Sigillum, quod chartae appendebat e filis sericis coloris rubri et flavi, iam avulsum et deperditum est.

379.

(*FALSUM SAEC. XIII. ALT. MED.*)

- 10 (I) *Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, Agneti, abbatissae monasterii sancti Georgii in castro Pragensi, eique succendentibus plenam iurisdictionem in homines eiusdem monasterii concedit.*
 (II) *Agnes, abbatissa sancti Georgii, omnes possessiones et libertates monasterii sui consignari et confirmari curat.*

15

Charta autographi instar manu saeculi XIII in membrana scripta in tabulario c. r. aulico Vindobonensi asservatur (A).

P. Raymund von der heil. Elisabeth, Klosterstift St. Georgen I, pag. 370. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 335, num. 722.

- 20 *Charta iisdem verbis atque prior pars chartae proxime praecedentis conscripta est, hoc tantum discrimine interposito, quod villa et aliae possessiones, quae in illa nominatim recensentur, in charta nostra non perscribuntur; accedit, quod ea, quae numeris I et II in margine additis denotantur, in charta num. 378 ordine inverso leguntur; quod autem certo decerni non potest, utra charta alterius verba repeatat, loci utriusque chartae verbis congruentes hac in causa litteris minoribus non imprimuntur. — Charta nota temporis omnino caret, quod autem Venceslaus in ipsa dux Plizenensis nominatur et Johannes nondum episcopus, sed electus tantum Pragensis appellatur, ipsam hoc loco intexere placuit. — Mirum, quod charta nusquam sigillo instructa erat. Ceteroquin ipsam veram esse non posse ex eo appareat, quod in ea Agneti abbatissae iurisdictionis potestas conceditur. (Vide etiam praefationem chartae praecedentis.)*

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. Ego Otakarus, dei gracia rex (I) Boemorum. ¶ Predecessorum meorum ampliians indulgencias, locis et personis religiosis concessas, Agneti, sorori mee, et propter ipsam ecclesie sancti Georgii martyris omnibusque succendentibus ei pro tempore concedo plenam iuris dicti onem in homines dicte ecclesie, dans eidem sorori mee liberam potestatem, ut ipsos audiat nemo aliis quam ipsa, iudicet, cohercet et condempnet, exceptis causis sanguinis et maleficiis, in quibus hoc volumus obtinere, ut per secularem iudicem fiat animadversio in personas, condempnacionibus et rebus maleficorum ipsi ecclesie applicatis; et tam in capite quam in membris remitto servitutes 40 reales et personales, que debentur iure debito consuetudinario^a regni mei, que

379. a) *primum ,consuetudionario, scriptum erat, sed ,o' eod. atramento cancellatum est A.*

plene superius sunt notate.¹ Ad perpetuam autem firmitatem sigillo meo roboro presens scriptum, addens nichilominus penam huius indulgencie violatoribus seu turbatoribus, infligendam, videlicet ut quecumque persona publica seu privata, sublimis seu infima nostrum fregerit hoc indultum, primum nostram et successorum nostrorum senciat indignationem et descriptas in privilegio concesso ecclesiis omnibus² ad petitionem Gregorii, sancti Theodori diaconi cardinalis, penas luat.

- (II) Et ne propter hominum brevem vitam probationum copia subtrahatur, ut omnis calumpniis hominum occasio precludatur, tam in contractibus quam in aliis negotiis non solum habundans, set superhabundans necessaria est cautela. Ideoque ego A.³ abbatissa sancti Georgii martyris, cuius monasterium in castro Pragensi situm est, ancillarum dei ibidem Domino serviencium humilis ministra, filia incliti regis Boemorum Wladislav, presens instrumentum duxi conficiendum, in quo villas, possessiones, territoria, predia, libertates tam personales, quam reales, concessas ecclesie sancti Georgii primitus a gloriose Boemie Wladislao, patre meo, et postmodum renovatas a victorioso rege Otakaro, fratre meo, et remissiones servitum et omnia, que ad ius et dominium pertinent dicti monasterii, precepi fideliter consignari, ut ipsa conscriptio apud posteros de his, que nunc gerimus, memoria sit perennis et adversus invasorum malicias validum monumentum. Hanc etiam paginam memorati regis Otakari, fratris mei, et serenissime uxoris eius Constancie, regine Boemorum, nec non illustris filii eius ducis Wenceslai Plyznensis, karissimi nepotis mei, et eiusdem coniugis, nurus mee, et J.,⁴ viri venerabilis, electi Pragensis ecclesie, et baronum Boemie quam plurium, qui in subsequentibus nominantur,⁵ obtinui sigillis, testimoniis et subscriptionibus insigniti. Prediorum autem et villarum nomina sunt hec,⁶ que omnia ecclesia^b sancti Georgii tempore regiminis^c mei possedit XL annis continue et amplius sine lite pacifice et quiete, a censibus et tributis, a publicis muneribus, videlicet ab edificatione castrorum, a refectione poncium, a preseka, a custodia murorum, a vigiliis nocturnis, que fiunt in castris, a fossatorum cavacione, ab honore, quod dicitur poowod^d et prowod, trisne et a poiezda, a vectigalibus, que fiunt, cum rex ad colloquium vel exercitum est iturus, a gravamine, quod dicitur swod et glava, et ab aliis iniuriis libera et exempta. Et has libertates habuit ecclesia sancti Georgii tam in capite quam in membris, in personis et rebus, in habitis et habendis. In prediis siquidem memoratis homines commorantes non trahuntur ad

379. b) ,ecclesie', sed ultimum ,e' alio atramento cancellatum et ,a' alia manu posteriori superscriptum A. — c) ex ,regisminis' littera ,s' erasa correctum A. — d) primum ,podwod' positum erat, sed, primi ,d' hasta erasa, correctum A.

1) Notandum, quod servitutes illae demum in altera chartae parte adferuntur, quae res testimonio esse videtur, chartae nostrae verba ex alia charta descripta esse. — 2) Anno 1222 mart. 10, vide supra num. 227. — 3) Agnes. — 4) Johannis. — 5) Notandum, quod baronum nomina inferius non adferuntur. — 6) Notandum, quod villarum et aliarum possessionum nomina in charta ista non adferuntur.

iudicium seculare, camerariis publicis intrare hec predia non licet pro citandis rei;^e confisca^{tionis} sententia, que plen dicitur, locum non habet; pena,^f que debetur facientibus otbog, in his prediis non debet;^g furto seu quolibet maleficio in prediis comperto, fur vel maleficus traditur curie seculari, sed facultates male-
5 fici in usus ecclesie convertentur, et generaliter vel^h omnes pene sive mulcte et condempnations et adiudicationes, tam super civilibus causis quam super criminalibus facte, ad usum ecclesie sunt concesse. Et licet ex his libertatibus plereque Pragensi ecclesie per Gregorium, diaconum cardinalem sancti Theodori, fungentem legationis officio in regno Boemie, universaliter sint obtente, mihi
10 tamen et propter me et mihi succendentibus ipsi ecclesie sancti Georgii a fratre meo rege Otakaro specialius et abundancius sunt indulte.ⁱ Ego Otakarus, dei gracia rex Boemie, suprascriptis omnibus perhibeo testimonium et subscribo. Ego Constancia, dei gracia regina Boemie, suprascripta testor esse vera et subscribo. Ego Wencezlaus, dux Plyznensis. Ego Cuncundis. Ego J.^j
15 electus Pragensis.

380.

(FALSUM SAEC. XIII. ALT. MED.)

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Velehrad, quod cum fratre suo Vladislavo, quondam marchione Moraviae, fundaverat, libertates 20 concedit eiusque possessiones nominatim recenset atque confirmat.

— 1228 nov. 27.

Charta autographi ⁱⁿstar manu saeculi XIII scripta in tabulario terrae Moraviae Brunnensi asservatur (B).

25 Jongelinus, Notitia abbatiarum ord. Cisterciensis, lib. V, pag. 44 = Sommersberg, Silesiacarum rerum scriptores I, pag. 918 (Diplomatarium Boh.-Silesiacum, num. 2). — Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 193, num. 186. — Grünhagen, Reg. z. Schles. Gesch. I, num. 340 (reg.).

30 Chartam non esse autographum genuinum ex eo cognosci potest, quod litterarum formae ipsam post saeculum XIII medium demum scriptam esse manifesto ostendunt. Mirum, quod chartae illud sigillum appendet, quod in Otakari regis diplomatis ab mense iulio anni 1201 inde usque ad mensem octobrem anni 1224 adhibetur, post quod tempus idem rex iam alio sigillo utebatur, quod apud num. 264 descripsimus. — Charta repetit privilegii num 321 verba fere omnia, paucis tantum omissis aut alio ordine positis, sed post Zdeboriz' nonnulla de villae illius complexu addit. Praeterea notandum, quod in corroboracione verba diplomatici num. 321 „quod et fecit“, quae ad sigilli Roberti episcopi appensionem pertinent, in „quod facturum se promisit“ immutata sunt. Quibus circumspectis dubitari non potest, quin charta adulterina sit atque eo consilio confecta, ut in lite quadam de villae Stěborice attinentius et finibus documento sit.

379. e) ita loco ,reis scribae incuria A. — f) praecedit littera ,a' eodem atramento scripta A. — 40 g) ita pro ,debitur scribae incuria A. — h) ita A. — i) subscriptiones, quae sequuntur, eadem manu eodemque atramento atque tota charta scriptae sunt.

7) Johannes.

¶ In nomine sancte et individue trinitatis. ¶ Ego Primizel, qui et Otthakarus, tercius rex Boemorum, monasterio Welegradensi, Cysterciensis ordinis, et ministris dei ibi degentibus in perpetuum. ¶ Cum regalem deceat excellentiam venerari et promovere sanctam in omnibus ecclesiam, *^a nostre visum fuit clementie id iniciari et exequi, quod nostre serenitati cederet ad meritum et sancte matris ecclesie transiret ad profectum. Ibi enim recte locantur beneficia, ¶ ubi crescunt merita; ibi 5 decenter impertitur gracia, ubi cum premiis cumulatur gloria. Noverint itaque tam presentes quam futuri, nos ex consilio fratris nostri et petitione^b Wladizlai, quondam illustris marchionis Morauiæ, nec non et reverentissimi ¶ patris nostri Ruperti, episcopi Ollomucensis, assensu domum Cysterciensis ordinis in Welegrade construxisse et, prout tunc temporis potuimus, ditasse eandem, ut servis dei ibi degentibus cottidianus inde proveniat victus et vestitus, nec non eciam in nostram et successorum 10 nostrorum tutelam et protectionem, sicut * debemus, eandem recepisse cum omnibus ibi commanentibus eorumque prediis et possessionibus, sive acquisitis sive eciam acquirendis, et a nostra benignitate nec non^c inclite memorie fratris nostri antedicti impensis et expensis fundato et edificato hanc libertatem donasse. Libertas autem hec est, quam a pietate nostra statuimus et sanccimus^d firmiter observari, scilicet ut omnes villas et possessiones, quas modo ecclesia ista possidet vel postea est possessura, 15 ubicumque in regno nostro site sunt, sive in Boemia, sive in Morauiâ, ab omni onere tributorum, redigalium,^e collectarum aliarumque exactionum, sive in quatuor decim ad principem vel beneficiarios spectantibus, quocumque modo nominentur, esse absolutas. Adientes, ut nullus principum successorum nostrorum, vel baronum, nobis vel eis subiectorum, pro castrorum edificatione vel reedificatione vel aliqua ingruenti expeditione homines prefati monasterii audeat inquietare. Ius autem, quod datur 20 pro capite, eis concedimus, hoc eciam^f de fure statuentes: si in eorum habitat possessionibus et deprehensus fuerit in furto manifesto, vel *^g aliquo occulto accusetur, videlicet quoad iudicium ferri carentis, vel aque, vel vomeres calcандos, vel duelli, et convincatur in aliquo istorum in iuditio seculari, eidem monasterio bona furis sive rei integraliter remaneant, iudices autem, quorum interest, faciant de eo, quod eis iustum videbitur. Si autem homines eiusdem monasterii coram iudicibus 25 nostris culpabiles inveniuntur, nec nobis, nec iudicibus nostris curialibus vel beneficiariis aliquid inde utilitatis proveniat, sed apud idem^b cenobium culpe perseveret satisfactio, nisi in eo, in quo tenetur satisfacere adversario. Ceterum, ut omnia breviter comprehendamus, omnem utilitatem, que spectat ad usus nostros, vel successorum nostrorum, vel beneficiarios nostros a nobis infeudatos, ei remittimus, ut plena et perfecta gaudeat libertate, et ut nullus ei novas conditiones contra nostra 30 statuta audeat imponere vel eius iura immutare. Statuimus eciam, ut nullus camerarius intret villas monasterii ad aliquem citandum vel ad aliquid ibi faciendum, sed significet procuratori domus illius, cui abbas cum fratribus commisit procurationem in temporalibus, ut eos citari faciat, qui sunt citandi, quatinus die et loco determinato eos coram iudice^h statuat, quorum interest causas et negotia regni nostri tractare et diffinire. Si quis vero alicui persone religiose infra septa monasterii constitute 35 manus iniecerit violentas ad aliquem ibi dehonestandum, vel aliquid inde abstulerit ausu temerario, manifeste bannum nostrum quoad XXX marcas componat et monasterio dampnis suis resarcitis in totidem

380 ^{a)} ,congruum' hoc loco scriba omisit A. — ^{b)} ita B. — ^{c)} ,nennō' scribae incuria habet B. — ^{d)} ex ,sanctimus' radendo corr. B. — ^{e)} ita (pro ,vectigalium') scribae incuria B. — ^{f)} ,hoc ecia' in loco raso eadem manu scriptum B. — ^{g)} ,de' hoc loco scribae incuria omissum est B. — ^{h)} ita B; ,iudicibus' legitur in utroque autographo num. 321.

satisfaciat. Prohibemusⁱ eciam, ne venatores nostri vel caniductores in abacia^b vel eorum villis sine abbatis et fratrum consensu pernoctent vel aliquid ibi inferant violentie, et hoc sub pena X librarum monete provincialis, nisi abbati placuerit et fratribus eis aliquid in victualibus inpendere. Id eciam addentes, quod si exstiterint eis iniuriosi, liceat eis ipsos sine offensa nostra de domibus et possessionibus *^j violenter expellere. Insuper statuimus, quod quicumque nobilium vel potentum in prefati monasterii curiis vel villis pernoctare^b vel intrando eidem exstiterint iniuriosi, bannum nostrum in X marcis conponant et eidem monasterio dampna illata in duplum restituant. Adicimus^b eciam, ut homines prefati cenobii per thelonia transeuntes in rebus, que spectant ad opus vel usus ecclesie, ad eam in necessitatibus eius deferendis vel transducendis sint a pedagiis et theloniis absoluti; 10 mercatores vero solvant, quod sui iuris est. Huius autem libertatis a nobis concesse et regali munificentia donate prefate domus heredes nostros et successores tutores constituimus et defensores, et precipue filium nostrum Wencezlaum, in regem consecratum, et fratrem eius Premizhel, filium nostrum, marchionem Moraue; hoc sanctientes, ut huius privilegii violatores in cameram nostram et successorum nostrorum X marcas auri conponant. Insuper rogavimus venerabilem patrem nostrum Rupertum, 15 episcopum Olomucensem, in presentia filii nostri Premizel, marchionis Moraue, nec non baronum nostrorum, ut omnes, qui prefati monasterii violarent emunitatem et libertatem eidem nostra regia munificentia collatam, qui *^k tunc temporis eandem ecclesiam consecravit, cui consecrationi nos cum illustri coniuge nostra Constantia et filio nostro Premizel sepe dicto presentialiter interfuiimus, excommunicaret; quod et factum est ab eodem. Et hoc eciam omnibus volumus esse manifestum, quod 20 sine offensa nostra erit, si prescriptus episcopus et eius successores nostrarum constitutionum in hac pagina contentarum secundum ecclesiastica iura punierit^l transgressores. Mete autem circuitus Wele-grade infra subscripta intersignia^m locorum pretenduntur: scilicet rivulus Bezca, qui fluit ad septentrionem; ad occidentem lapis, qui dicitur kralau stul, de hinc mons, qui nominatur Zchala; postea ambiens silvam Vgezd et Polisowiz, et sic per insulam tendens in Morauam. Infra predictas metas 25 et in omnibus silvis, quas huic domui contulimus in Morauiam,ⁿ et in omnibus aquis liberam habeant potestatem, ut nullus in pascuis, in piscatione, in venatione eos inquietare presumat. Set nec venator aliquid sibi vendicet iuris, verum omnem utilitatem undecumque provenientem cenobium illud libere et absolute possideat. Possessiones vero eiusdem cenobii sunt hee: Welegrad civitas primo, modo burgus; Coztelen, Neuakewiz,^o Polisowiz, Borschiz, Vgezd, Zlechowe, Seeschæ, capella in Zpittingniv, 30 Vschaenowiz, in Babiz ad duo aratra, Maretiz, Poppowiz superius et Poppowiz inferius, Knesopole, Briezt, Chvalchowiz, Zdeboriz in provincia Oppaviensi cum nemore adiacente et omnibus attinentibus versus occidentem usque in torrentem, qui dicitur Morawize, Syrodky, Nylýsdi iuxta Brvnnam et ortulani *^p vinee, Lwenowiz, Brieschane, Britteluche,^q Massitz, Pottworiz, Vneschowiz, Corsitz cum monte, ubi site sunt vinee; curiam in Podwin, due curie in Oppauia, curia 35 in Brvnna, Nempschiz, Ottradiz, Zettokowiz, Mistrin, Parissowiz, Turchowe, Biescha, Thesshane, Barice, Traplez, Jarosschowe, Wasan, Domankowiz; molendinum in Vnischowe et domus *,^r que

380. *i) litterae ,ro' in loco raso scriptae sunt B. — j) ,suis' hoc loco impostor omisit B. — k) ,etiam' hoc loco impostor omisit B. — l) ita B; ,punierint' A¹, A² (num. 321). — m) ita B; ,intersignia' legitur in utroque autographo num. 321. — n) ,Moraua' autographa num. 321. — o) ,Nenakuniz' autogr. num. 321. — p) ,et' scribae incuria omissum B. — q) ,Prikliuk' autogr. num. 321. — r) ,alique' scribae incuria hic omissum est B.*

solvunt tres marcas annuatim; Passlawiz ad duo aratra, Brizowitz in provincia Znoymensi curia et molendinum; ecclesia sancti Johannis iuxta Weligrade cum agris suis; iuxta Welika ad villam unam, Biscopiz, Tupez, Zablazan et *^s Vsnowitz *^t cum suis appendiciis. Ut autem hec omnia rata et inconcussa perpetuo maneant, hanc serenitatis nostre paginam nostro sigillo fecimus communiri et rogavimus reverendum patrem nostrum Rupertum, Olomucensem episcopum, ut in huius rei testi- 5
monium sigillum suum appenderet; quod facturum se promisit. Cuius rei testes sunt: dominus Jacobus Nitriensis episcopus; Heinricus Zwetlensis, Sigbertus Placensis, Arnoldus Trebecensis, Petrus Gradicensis abbates; Theodricus Olomucensis,^u Bohuta Bolezlaviensis, Hermannus Lvtomericensis prepositi; Radozlaus et Esav archidiaconi et canonici *,^v Stizlaus, Gerhardus, Heinricus, Alexius et Gregorius canonici Olomucenses; Stizlaus Brvnnensis prepositus, Waltherus Pathaviensis canonicus, 10 Bartholomeus canonicus Olomucensis,^x Thiemo canonicus Bolezlaviensis, Cvnradus scriba regis in Brvnna, Zlawich et Gerhardus capellani episcopi Olomucensis, comes Cvnradus de Hardeke, Heinricus de Kyowe, Theodericus de Vehtowe et Hruto filius eius, Wrso camerarius Znoymensis, Bohuzlaus castellanus de Fræn, Stephanus de Medelowe cum filio suo Woytech, Diwis castellanus de Græce, Holasche castellanus Olomucensis, Petrus filius Wlastiborii, Henricus de Gozenbereue,^y 15 Johannes Jozoh,^z Ratiborius, Parduz, Martinus, Welen, Verchozlaus, Miligh, Cerreo dapifer et Scazelov frater eius, Benco, Wocco camerarius, Bvdiwoy filius *^{aa} Ben, Zemizlaus, Wiez, Victor, Bludo *, Nedamirus *, Jurich camerarius regine, Mileta, Otezlaus miles domini episcopi Olomucensis, Hogerus dapifer, Mirozlaus pincerna, Woytech marscalcus, * Witigo, Nienech, Mathias et frater eius Bigno, Mracota, Henricus, * Bribizlaus, Pertherus * et quam plures alli *. Acta * sunt hec publice 20 anno ab incarnatione Domini M^{CCCXXVIII}, mense novembri, inductione I, in consecratione ipsius ecclesie, que fuit^{bb} V kalendas decenbris, regni nostri anno XXXIII. Data autem per manum Hermanni, prepositi Lvthomericensis, notarii nostri antedicti, *^{cc} presidente eidem cenobio domino Alberto *^{dd} venerando.

*Chartae appendet e filis sericis albis et rubris sigillum regis de cera communi confectum, 25
quod ad eandem formam revocandum est atque illud sigillum, quod apud diploma num. 57
describitur. Sigillum hoc quidem verum, sed ab alio diplomate ablatum et ad chartam no-
stram per dolum aptatum esse videtur. — Ab isto sigillo dextrorum foramina ad alterum
sigillum (Roberti episcopi) appendendum facta sunt; sed sigillum hoc nusquam chartae
appensum erat.*

30

381.

(FALSUM SAEC. XIV. IN.)

*Constantia, regina Bohemiae in civitate Hodonin (Göding) Theutonicos
locat eisque iura municipalia concedit.*

— 1228 —. 35

380. s) ,partem in Babiz' *hoc loco impostor omisit B.* — t) ,et hec omnia' *hoc loco impostor omisit B.* — u) ,Theodr. Olomuc' *in loco raso eadem manus eodem atramento scripsit B.* — v) ,Olomucenses' *hoc loco impostor omisit B.* — x) ,Wissegradensis' *autogr. num. 321.* — y) *ita scribae incuria B;* ,de Bozen, Verene' *legitur in autogr. num. 321.* — z) *ita scribae incuria B;* ,Lozoz' *legitur in autogr. num. 321.* — aa) ,domini' *hoc loco scriba omisit B.* — bb) ,sūt' B. — 40
),^o *V kalendas decenbris' scriba hic omisit B.* — dd) ,abbate' *scribae incuria hic omissum est B.*

5 *Apographum insertum est confirmationi Johannis marchionis Moraviae datae Brunae 1350 maii 1, cuius autographum in tabulario civitatis Hodonin (Göding) asservatur (B). — Confirmatio haec totidem verbis descripta est in Venceslai IV privilegio dato Pragae 1411 iul. 4 (C). Venceslai confirmationem repetit Sigismundus rex in diplomate dato in Alba ecclesia 1422 apr. 26 (D). Constantiae reginae charta inserta est etiam confirmacionibus Ladislai regis datae Brunae 1453 iul. 18 (E) et Georgii regis dd. Olomuc 1460 dec. 27. Quarum confirmationum autographa in tabulario eiusdem civitatis asservantur.*

10 *Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 204, num 189 = Erben, Reg. Boh. I, pag 346, num. 737, Endlicher, Monum. Arpad., pag. 424 = H. Jireček, Cod. iuris Boh. I, pag. 59, num. 31. — Treixler, Gödinger Urkunden, in: Jahresber. d. deutsch. Communal-Realschule in Göding 1898, pag. 25 — Fr. A. Slavík, Národnostní změna v Hodonině [Extractum ex „Katalog výstavy v Hodoníně 1905“] pag. 3.*

15 *Mirum quod charta libertates quaedam continentur, quae ab illius temporis usu et consuetudine omnino abhorrent, inter quas imprimis notabile est ius iudicem libere eligendi. Porro notandum est, quod libertas tanti momenti sine regis consensu conceditur. Cetero-quin chartam veram esse non posse fusius demonstravit Slavík l. l., licet nonnulla quae affert argumenta nullius sint momenti. Fidem chartae frusta defendit Treixler, Ist die Gödinger Gründungsurkunde echt? [in: Jahresbericht d. Realschule in Göding, pag. 22 sq.] Chartam saeculi XIV prima medietate confectam esse, ex eo cognosci potest, quod verba eius inserta sunt confirmationi Johannis marchionis datae a. 1350. — In charta confi- cienda sinceram quandam eiusdem reginae chartam adhibitam esse affirmaverim, quod testes chartae nostrae etiam in aliis eiusdem fere temporis chartis nominantur. Quae autem ex illa charta in nostram desumpta sint, statui non potest.*

20 *Constantia, dei gratia Bohemorum regina, universis Christi fidelibus pre- sentem paginam inspecturis salutem in vero salutari. Sciant presentes et posteri, quod cum villicum nostrum Petrum fures et latrones et alii malefici interfecissent in Godyngen, super regale civileque ius nostrum convocabimus viros honestos Theutunicos et locavimus in civitate nostra tali iure, ut nulli dominio subditi essent, nec ulli servirent, nisi michi et filiis meis. Item talem potestatem eis etiam tradidimus, quod nullus iudex dominaretur eis, nisi quem ipsi voluntarie eligerent. Et hec iura censualia sunt: triginta denarii de laneo, de subside agrum habente duodecim denarii, de subside agro carente sex; quicumque braxaverit cervisiam, duodecim de qualibet braxatione. In lite cum aliquis se defendendo affugerit ad propriam domum, si aliquem occiderit, tenetur mortuus^a talem cul- pam solvere. Infra rastam unam nullus presumat cerevisiam braxare; et si quis presumpserit, abiudicatus est bonis suis et collo suo. Fur sive falsarius si in- ventus fuerit, non alias nisi ibidem suffocetur. Et si quis aliquem interficerit, caput pro capite ponderetur. Quicumque temerarius intraverit domum alicuius et aliquem occiderit, solvat in domo sex solidos et extra sex. Et si velit dampni- ficare aliquem violenter, solvat iterum sex solidos in domo et extra sex. Si alapam dederit, manu careat aut quinque talenta solvat et iudici septuaginta duo. Infra miliare faber, textor, calcifex aut qualiscumque artifex non compareat, nisi*

in eadem civitate. Molendinum solvat octo modios siliquinis et quatuor tritici et tres solidos denariorum. Si non sufficit molendinum reddere ista, que prediximus, pendeat in gracia regine et in consilio civium. Item molendinum debet habere viginti iugera agri et tres subsides et piscatorem. Mercatores domos habentes nullum thelonium solvant, sed in transitu aque dimidium. In Klethska sicca ligna 5 libere herbasque habeant, excepta viridi quercu. Pastor cum grege vadat libere in eadem silva. Insuper nulli iudicio subiaceant pro vita et bonis, qui meruerint, nisi in eadem civitate. Et illi, qui Petrum occiderunt, omnium habeant inimiciam et pro malefactoribus habeantur. Omnis homo in via pergens infra rastam pacem habeat de manu mea et filiorum meorum, qui pergendo querit forum. 10 Civibus nostris in eadem civitate talem libertatem damus, quod nullum thelonium solvant per totam terram Moraie et Boemie. Hanc etiam libertatem eis concedimus, quod nullum tributum solvant infra decem annos. Huius rei testes sunt Pardus, Twridse, Zudomir, Bun, Nynco, capellani predilecti Schedron, Marquardus. Datum anno Domini millesimo ducentesimo vigesimo octavo. 15

382.

(FALSUM SAEC. XIV.)

Venceslaus, iunior rex Bohemiae, monasterio Břevnovensi donationem circuitus Police et villarum Provodov et Nesvačilov atque circuitus eiusdem exemptionem confirmat, petente Dluhomilo abbatte.

20

In Hradec [Králové] 1229 —.

Apographum insertum est confirmationi Karoli IV regis datae Pragae 1351 ian. 14, cuius autographum in tabulario monasterii Břevnovensis asservatur (A).

Ziegelbauer, Epitome hist. monast. Brevnov., pag. 281 = Erben, Reg. Boh. I, pag. 353, num. 751 (fragm.). — Dobner, Monum. hist. Boem. VI, pag. 10, num. 20 (reg.).

25

Notandum, quod ea, quae charta nostra continentur, cum illis libertatibus discordant, quas monasterio Břevnovensi in circuitu Policensi ab Otakaro I et Venceslao I regibus Bohemiae concessas fuisse refert Otakari II regis Bohemiae confirmatio data a. 1260 nov. 3 (Emler, Reg. Boh. II, pag. 106, num. 276). Quam ob rem dubitari non potest, quin charta ista spuria atque post Otakari II confirmationem demum confecta sit. — Chartae aucto- 30 rem ex illo diplomate Venceslai genuino, de quo in Otakari II confirmatione mentio fit, nonnulla descriptsse, nostro iure suspicamur. Quod quantumque ex eo sit descriptum, statui non potest; sed testium nomina saltem ex ipso desumpta esse videntur. Ea quae minoribus litteris imprimuntur, ad verbum descripta sunt ex illa charta spuria, quam monasterium in Břevnov ab Otakaro I rege a. 1213 maii 22 accepisse fertur (v. num. 367). 35

In nomine Domini amen. Ego Wencezlaus, dei gracia iunior rex Boemorum, omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui est salutis auctor. Quoniam dies extrema subito tamquam fur adveniens vitam pariter et facta hominum mundo tollit a memoria, eapropter cauta et provida hominum sollertia consuevit se in omni facto suo et negocio scriptis et testibus 40

roborare. Notum igitur sit omnibus tam presentibus quam futuris, quod serenissimus pater meus Othacarus, rex Boemorum, divina edoctus inspiracione pro remissione omnium peccatorum suorum, ut cum filiis dei partem aliquam in terra vivencium perciperet, ad instanciam honorabilis viri Chunonis abbatis de Brevnow 5 quendam circuitum vasta horrentem solitudine, qui Policz vulgariter dicitur, ad usum quorundam heremitarum ibidem deo famulancium cum omnibus suis attinenciis, pratis videlicet et campis, plantatis et plantandis iure hereditario Brevnowensi monasterio contulit, medium quoque partem fluvii nomine Driwicz, et hoc a capite ipsius fluvii usque ad flumen Methugem, circuitum dico tendentem a monte Knyna usque ad speluncam, que Rosotatecz dicitur, ex altera 10 vero parte a capite fluminis Stenawa usque ad flumen Bozanow et usque ad montes Steny, et ab hiis montibus usque ad locum, qui Prewrat^a nuncupatur, et ab illo loco quantum circumfluit rivulus Stekelnice nomine usque ad locum illum, ubi influit fluvium suprascriptum Methugen,^b superaddens duas villas, scilicet Prowodou et Nesuachilow *; auctoritate quoque regie maiestatis predictum circuitum et homines ad ipsum pertinentes exemit et penitus absolvit ab 15 omni lege provinciali et omnimoda villicorum seu beneficiariorum suorum exaccione sive infestacione, ita quod ipse locus et homines ad eum spectantes nulli omnino debeant subesse, nisi sepe dicto abbati Chunoni et eius successoribus * in perpetuum. Ego siquidem ad instanciam venerabilis viri domini Dluhomili^c, abbatis Breunowiensis, qui Chvnoni successit, donacionem illustrissimi patris mei Ottacari regis tam sollempnem, 20 tam^d salubrem approbo, ratam habeo, et ne aliquis imposterum hoc laudabile et honestum factum irritare vel inquietare temerarie presumat, presentis scripti munimine per sigilli mei appensionem publice confirmo. Acta sunt hec in civitate Hradecz anno ab incarnatione Domini millesimo ducentesimo vigesimo nono, indiccione undecima, in presencia horum omnium, quorum nomina hic subscribuntur: Johannes 25 Pragensis ecclesie episcopus, Pelegrinus episcopus, Eppo prepositus Pragensis, Hermannus canonicus Pragensis et prepositus Luthmericzensis, dominus Vitko senior, dominus Henricus filius Smilonis, Zbraslaus de Dubenecz, Wlycek de Swecou, dominus Cherninus^e filius Bretislay, Prys noborius iudex de Hradecz, Salmon et alii quam plures, qui huic confirmationi interfuerunt.

Henricus I dux Silesiae et Cracoviae donationem villaे Grodziec monasterio in Tyniec renovat. — Inter testes: ,Sobeslaus, filius Theobaldi, dux Boemie.'

Kętrzyński et Smolka, Cod. dipl. Tiniec. pag. 15. — Grünhagen, Regesten z. schlesischen Geschichte num. 341.

ADDENDA.

384.

Theodericus, marchio Misnensis, litem diiudicat, quae est inter Theodericum, episcopum Misnensem, eiusque capitulum ex una parte et Henricum burgravium de Donin ex altera de castello quodam, nomine Thorun, quod burgravius idem in bonis ecclesiae Misnensis contra ius exstruxit. — Inter testes: ,Burchardus prepositus de Lutmariz.⁵

Dresden 1206 mart. 31.

Gersdorf, Urkb. d. Hochstiftes Meissen (Cod. dipl. Saxon. II. Hptth.) t. I, pag. 70, num. 74 (ex autogr. tabularii reg. Dresdensis) — O. Richter, Dresden am 31 märz 1206 (Dresdner 10 Geschichtsblätter XV, 1906, pag. 82, cum autographi imagine phototypica).

385.

Henricus Vladislaus, marchio Moraviae, fratribus hospitalis sancti Johannis Baptiste Hierosolymitani licentiam dat, ut quoscunque voluerint in possessionibus ipsorum secundum ius Theutonicum locare possint; idemque concedit, ut coloni 15 ipsorum eandem libertatem atque Theutonici habeant.

— — —.

Autographum in membrana scriptum in tabulario magni prioratus Melitensium Pragae asservatur (A). — Apographum saec. XVIII praebet Diplomatarium, quod in eodem tabulario asservatur, tom. I, num. 28.

20

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 22, num. 17 (ad a. 1204) = Erben, Reg. Boh. I, pag. 221, num. 487 (fragm.), = Jireček, Cod. iuris Bohemici I, pag. 35, num. 22 — Delaville le Roulx, Cartulaire général des hospitaliers de s. Jean de Jérusalem II, pag. 26, num. 1181. — Grünhagen, Reg. z. Schlesischen Gesch. I, num. 96^a (reg.).

Autographum scripsit scriba, quem nota „Vladislaus 5° designamus, cuius manus iam in 25 nulla alia eiusdem marchionis charta autographa deprehenditur. Chartam ad finem perductam non esse nemo non videt, nam post „confirmantes“ quatuor lineae vacuae supersunt. — Boczek nullo allato arguento chartam ad annum 1204 posuit, sed propter ea, quae charta continentur, ipsam decennio saltē post datam esse mihi quidem persuasum est; ante diem 27 apr. a. 1218 ipsam confectam esse verisimile est, quod tunc iam Wers carpe- 30 rarius nominatur.. — Sigilla chartae appensa sine ulla dubitatione spuria sunt, sed chartae fides in dubitationem non vocanda esse videtur, cum scripturae formae saeculo XIII ineunti apte convenient.

¶ In nomine sancte trinitatis et individue unitatis. ¶ Ego Watiszlaus, dei gracia marchio Morauię. Cum in presenti laus sit principum et gloria, quo- 35 ciens religiosorum bona libertate ¶ gaudent et sumunt incrementa, inde tamen post

385. a) reliquum lineae spatium 67 mm continens vacuum relictum est A.

huius vite cursum eorum perpetuantur tituli et fulget memoria, eo quod pro libertate ad momentum concessa datur libertas perpetua et pro tantillo semine redditur fructus cum usura. Cum igitur inclite memorie pater noster illustris rex Boemorum religiosas domos libenter fundaverit et semper provexerit, tenentur 5 filii industriae boni patris imitari vestigia et suis post se successoribus relinquere pietatis^b exempla. Noverint itaque tam presentes quam futuri, quod ego Watiszlaus, marchio Morauię, fratribus domus hospitalis sancti Johannis Baptiste tantam in principatu nostro contulimus libertatem, ut liceat eis in quascumque hereditates suas locare quos voluerint, ita ut vocati iure Theutonicorum quiete et 10 sine vexatione utantur. Exactiones in tributo terre et omnes alias ad usus nostros spectantes indulgemus, set habeant in omnibus sicut habent Theutonici securam libertatem, ius stabile et firmum, secundum quod fratres cum eis ordinaverint Ut autem istud futuris temporibus ratum et inconcussum permaneat, fecimus hanc 15 paginam nostro sigillo insigniri et multis testibus, quorum nomina sunt subscripta, muniri. Quicumque autem in presenti vel in^c futuro fratres super hoc turbaverit, deum, cuius sunt servi, cum beato Johanne et omnibus sanctis sibi sentiat adversum.^d Isti sunt testes: Röbertus episcopus Olomuncensis, Vulceh camerarius, Detrich Grutouich, frater eiusdem Sdislaus, Vers, Prebor Onsouic,^e Veliz, Ratibor, Oldrich Oldrichouich, Smil Ondreiouich, Vissata, Sdon, Jurata cum 20 filio. Ut autem premissa rata permaneant, ego Robertus Olomuncensis episcopus ex petitione domini marchionis auctoritate omnipotentis dei et sanctorum apostolorum Petri et Pauli et nostra quemcumque super hoc fratres hospitalis turbantem excommunicavimus ad horum testimonium presenti scripto nostrum sigillum inprimentes et per omnia supradicta confirmantes.

25 *Autographo appendent e filis cannabinis duo sigilla de cera communi confecta. 1) Sigillum rotundum, cuius diametros fere 71 mm sunt, et in cuius medio depingitur eques ad partem sinistram se ferens, qui manu dextra hastam cum vexillo, sinistra vero pro pectore scutum tenet, in quo leonis bicaudati figura conspicitur. Circumscrip^tio: + HEINRICVS MARTHIO MORAV|||||S. — 2) Sigillum rotundum, cuius diametros fere 60 mm sunt. In sigilli medio figura episcopi in solio sedentis conspicitur, qui manu dextra erecta, sinistra pedum gerit. Circumscrip^tio, cuius pars deflecta desideratur, haec est: + ROBERTVS D^I. GRA. OLM. ECCL|||||. — Utrumque sigillum prorsus diversum est ab illis sigillis, quibus tam marchio quam episcopus utebantur, quam ob rem utrumque spurium esse nemo non videt.*

35

386.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, monasterio in Chotěšov villam Uherce a Helka filia Držislavi donatam confirmat. *Pragae 1213 —.*

385. ^{b)} ex ,pietatis relinquere' signis superscriptis corr. A. — ^{c)} sequ. ,presenti', sed erasum A. — ^{d)} quae sequuntur usque ad finem eadem quidem manu, sed alio atramento scripta sunt in A. — ^{e)} inter litteras ,u' et ,i' foramen in membrana A.

Autographum in membrana scriptum in tabulario caes. reg. aulico Vindobonensi assertatur (A).

Boczek, Cod. dipl. Mor. II, pag. 66, num. 58. — Erben, Reg. Boh. I, pag. 251, num. 540.

Autographum scripsit scriba, quem nota ,Otakarus 11' signamus, cuius manus iam in nullo alio eiusdem regis diplomate autographo conspicitur. Scribam et auctorem e numero clericorum Teplensis monasterii fuisse puto, quod diplomatis initium ad verbum descriptum est ex illo diplomate, quod monasterium illud ab Henrico duce anno 1197 accepit (vid. Cod. Boh. I, num. 358). Cuius quidem diplomatis auctorem diploma nostrum etiam in eo imitatur, quod in temporis nota indictio, concurrentes et epactae adferuntur. Ultima linea ab ,dictione‘ inde marginem membranae replicatae evitat, ita ut verisimile sit in autographi 10 confectione paullo posteriore adhibitam esse membranam, cui iam antea sigilla appensa erant. — Indictionis, concurrentium, epactarum numeri cum anno incarnationis non congruunt, sed ad annum 1215 (quo diploma fortasse conscriptum est) spectant. Attamen villae donationem anno 1213 factam esse ex eo appareat, quod colloquium Ratisbonense, cuius in diplomate mentio fit, mense februario anni istius habitum est. 15

In nomine sancte et individue trinitatis. Ego Premizl, dei gracia rex Boemorum, universis Christi fidelibus tam futuri quam moderni temporis. Equitatis exigit,^a ut nos, qui deo largiente principatum inter homines adepti sumus, ea que ad utilitatem servorum eius pertinent sollicite provideamus et ecclesias eius earumque possessiones nostra circumspectione muniamus, nostre protectionis clipeo defensemus. Innotescat ergo vitam agentibus et sciant posteri, quod 20 nos pro fidi servitio suo nobili viro Drizizlao villam, que dicitur Vherci tradidimus sibi suisque heredibus iure hereditario possidendam. Processu igitur temporis predictus Drizizlaus cum filiam suam nomine Helkam matrimonio traderet, prenominatam villam filie contradidit etiam iure hereditario possidendam. Mortuo tandem patre et etiam marito pretaxate matrone, cum nec puerorum solatio po- 25 tiretur, placuit ei mundum et ea que mundi sunt relinquere et ad consortium sororum, que deo in claustro, quod dicitur Hotessov, mancipate sunt, se contulit villamque sepius dictam coram Roberto, episcopo Morauiensi, et nobilibus Boemie, videlicet Jaros et filiis Witconis: Witcone et Heinrico, et Hermanno filio Jarozlai et multis aliis de Boemia et de Morauiia, euntibus Ratisponam ad 30 colloquium,¹ in usus ecclesię tradidit perpetuo possidendam. Eodem autem anno, quo hec acta sunt, dominus Theobaldus, cui tamquam fidi custodiam Pliznensis provincie commisimus, nobilem virum Groznatam, predictę ecclesię fundatorem, in eadem villa multis gravaminibus infestavit ignorans nos^b sepe dictam villam patri prenominate matrone in possessionem hereditariam tradidisse. Accesserunt 35 ergo ad nos predicte ecclesię fundator et defensor Groznata et Olricus comes et frater eius Protiva et totam seriem nostrę donationis et qualiter predicta matrona se et villam ecclesię contulerit, nobis plena fide et sub testimonio nobilium virorum, quorum nomina inferius subscriptentur, sollempniter manifestaverunt. Nos

386. ^{a)} post hanc vocem ,ratio‘ scribæ incuria omissum est. A. — ^{b)} ignorans nos' in loco 40 raso eadem manus eodem atramento scripsit A.

1) *Colloquium illud a. 1213 mense februario ineunte habitum est; vid. supra num. 100.*

autem prefatam donationem nostram plenarie ad memoriam revocantes et matrone devotioni congaudentes, eius actionem collaudavimus et villam predictam ecclesię confirmavimus perpetuo possidendam. Ut autem de cetero omnis dubetas nostre donationis seu etiam confirmationis perpetuo sopiaatur, presentem paginam con-
scribi fecimus et sigilli nostri munimine roborari. Placuit etiam hec confirmatio nostra fratri nostro Wadizlao, qui presens affuit et sigilli sui testimonio confirmavit. Apposuerunt etiam de mandato nostro sigilla sua Theobaldus cognatus noster et Zobezlaus frater eius. Nomina autem eorum, qui huic secunde confirmationi nostrę seu etiam donationi affuerunt, sunt hec: Wadizlaus, Theobaldus, Zobezlaus, Daniel episcopus Pragensis, Robertus episcopus Morauiensis, Zlauco, Benes, Marquardus, Zauissa, Jaros, Witco, Heinricus, Martinus filius Csastone, Bicen, Johannes et frater eius Olricus filii Jvrik, Bohuzlaus filius Dnepr, Budiuoy filius Drisicray et alii plures, qui fuerunt in colloquio. Actum est
hoc incarnationis dominice anno millesimo ducentesimo XIII, indictione III,^c concurrente III,^d
15 epacta XVIII coram Boemis in Praga.

20 *Autographo appendebant e scidulis membranae quatuor sigilla: 1) Sigillum Henrici Vladislavi marchionis Moraviae, quod iam perditum est. — 2) Sigillum Otakari regis de cera communi eadem forma atque sigillum diplomatis num. 57 confectum, cuius autem iam parvum tantum fragmentum superest. — 3) Sigillum Soběslavi ducis rotundum de cera communi confectum, cuius diametros fere 65 mm erant. In sigilli medio depingitur leo erectus in sinistram partem se vertens, qui dorso cum media aquilla coniunctus est. Circumscription defracta et tam valde attrita est, ut sola littera S certe legi possit. Sigillum ad eandem formam revocandum esse videtur atque illud, quod chartae num. 316 appensum est. — 4) Sigillum Theobaldi ducis, de cera communi confectum, cuius parvulum fragmentum superest. In sigilli medio, nisi fallor, eques depictus erat, in sinistram partem se ferens, qui manu sinistra scutum triangulum pro pectore tenebat.*

387.

Přemysl Otakarus I, rex Bohemiae, silvam Hluboká cum omni usu monasterii sancti Georgii Pragae propriam esse decernit idemque beneficiario castri 30 Levý Hradec, magistro venatorum forestariisque suis interdicit, ne hominibus monasterii de villa Suchdol in terminis eiusdem silvae molestiam exhibeant.

Pragae 1221 ian. 3.

Autographum, quod saeculo XVIII exeunte in tabulario monasterii Rajhradensis assertum erat, nunc latet.

35 P. Raymund von der heil. Elisabeth, Der hohen Geistlichkeit in Böhmen unbewegte Grundlage Klosterstift St. Georgen I, pag. 361 (ex apographo Gelasii Dobner, cui chartam abbas Rajhradensis describendam commodavit).

Diploma ab eodem auctore verbis conscriptum esse videtur, qui etiam diploma num. 227 composuit.

40 386. ^{c)} ,III' eodem atramento, cum iam vox proxima scripta esset, additum A. — ^{d)} ,III' eodem atramento supra lineam scriptum A.

In nomine sancte et individue trinitatis. Ottacarus, qui et Premisl, tertius
dei gratia Boemorum rex, in memoriam rei perennem. Ad universorum noti-
tiam pervenire volumus, quod soror nostra dilecta, Agnes, abbatissa monasterii
sancti Georgii Prage in castro, nos pro iustitia imploravit, qualiter beneficiarius
noster castri Leuigradec homines ville monasterii sui Suchidol, tam in pascuis, 5
quam cetero usu silve dicte Luboka, inquietet et infestet; exhibuitque coram nobis
et idoneis testibus, videlicet iudicibus curialibus et camerariis nostris, literas in
pergamena scriptas, in quibus latius continetur, quod olim dudum retroactis
temporibus Adlaida monasterii eiusdem abbatissa villam Suchidol cum silva Lu-
boka et omnibus appertinentiis concambivit pro villa Nezlici a venerabili tum 10
temporis episcopo Pragensi Severo dicto, accedente tunc Bracislai atavi nostri,
ducis Boemie, consensu et voluntate. Quia vero nos omnibus et singulis iusti-
tiam facere convenit, quanto magis eam ecclesiis et piis locis et maxime sorori
nostre dilekte suoque monasterio denegare non debemus. Quare non solum bene-
ficiario nostro in castro Levigradec et magistro venatorie dignitatis, sed etiam 15
ceteris forestariis nostris districte precipimus, ut imposterum nullo modo homines
dicte ville Suchidol in universis terminis silve Luboka, seu in pascuis, seu in
lignis, seu in theloneo, quod ceztne dicitur, vel^a ceteris utilitatibus infestare et
inquietare audeant. Siquidem nos hanc silvam cum omni usu, sicut ab antiquo
ita et nunc ad dictum monasterium pertinere sententiamus. Qui vero his contra- 20
venire attemptaverit, in marcam auri monasterio iniuriam passo^b et alias tres in
erario nostro deponendas condemnetur et sit condemnatus. Datum Prage
per manus cancellarii nostri Benedicti, prepositi Lutomericensis. Acta sunt hec
anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo vigesimo primo, indictione IX,
III nonas ianuarii.

387. a) ,ut^a Raymund, quod mendum prava compendii ,ul^b lectione ortum est. — b) ,pasto^c
procul dubio typi errore Raymund.

CONSPECTUS

PERSONARUM, AD QUAS HUIUS TOMI LITTERAE AC DIPLOMATA DATA SINT.

Quo conspectu non amplexus sum illa imperatorum et regum Romanorum
aliaque diplomata, quae ad externas edita sunt personas, et in quibus
principes atque episcopi Bohemiae testes adferuntur.

Compendia, quae numeris praefixa sunt, formam significant, qua litterae vel diplomata servata sint:
 c. = copia (apographum); dep. = deperditum; ed. = editio; or. = originale (autographum); or.* = charta
 autographi instar delineata; sp. = litterae spuriae autographi instar confectae; sp. c. = litterae
 spuriae in apographo servatae.

Adela, quondam uxor Otakari I. regis
Bohemiae: c. 88_(I).
Andreas, episcopus Pragensis *v.* Praga.
Arnoldus magister, capellanus regis Bo-
hemiae: c. 200.
Austriae dux Leopoldus VI: c. 38.

Bamberg, (*Bavaria, prov. Oberfranken*).
 Episcopus [Ekbertus]: c. 89.
BOHEMIA, regnum: or. 96, or. 97,
 or. 127. Rex, Přemysl Otakarus I:
 dep. 3, c. 16, dep. 34, c. 39, 41,
 c. 44, c. 50, c. 77, c. 82, c. 88_(II), c. 89,
 or. 96, or. 97, or. 127, c. 135, c. 143,
 c. 151, c. 162_(II), c. 203, c. 254, c. 255,
 c. 263, c. 282, c. 317_(II), c. 318, c. 328.
 Regina, Constantia: c. 88_(III), c. 317_(I).
V. et. Adela.
 Bohemiae praelati: c. 204, c. 209, or. 276.
 Bohemiae monasteria et ecclesiae con-
 ventuales: or. 227.
 Bohemiae suppani: c. 36, c. 136.
BŘEVNOV, monasterium ord. s. Benedicti
 prope Pragam: or.* 259. || sp. 365,
 sp. c. 367, sp. 375, sp. c. 382.

BRUNNA, *Brno g. Brünn (Moravia)*.
 Ecclesia sancti Petri: c. 287.
 Brunnensis provinciae nobiles: or. 325.
Budissin, *Bautzen, boh. Budišín (Saxo-
 nia)*. — Ecclesia sancti Petri: c. 201,
 c. 319, c. 343.
 Budisinensis, custos [Lambertus]: or. 293.
Burgelim *Bürgel (Saxonia)*, mona-
 sterium; abbas [Albertus]: c. 9.

Cella sanctae Mariae, *Altzelle (Saxonia)*,
 monasterium; abbas [Mathaeus]: c. 9.
Chiemensis, *Chiemsee (Bavaria)*, episco-
 pus [Rudigerus]: c. 142, c. 190.
CHOTĚŠOV, *g. Chotěšchau*; monast.
 monialium ord. Praemonstr.: or. 386;
 sp. 368. Fundatrix eius: Vojslava:
 c. 304.
CLADORUB, *Kladuby, g. Kladrau*; mo-
 nasterium ord. s. Benedicti: c. 58,
 or. 241. || sp. 348, sp. 366.
Colonia, *Köln (Rheinprovinz)*; archi-
 episcopus [Henricus]: c. 296.
Conradus, serviens Roberti episcopi Olo-
 mucensis: or. 198.

Cracoviensis, *Krakov, g. Krakau (Galicia)*
episcopus [Ivo]: c. 327.

sancti Michaelis praepositus: c. 327.

Crucis sanctae monasterium Cist. ord.;
Heiligenkreuz (Austria Inf.): [or. 198.]
Abbas [Wernherus]: c. 150, c. 190.

Daniel, episcopus Pragensis *v. Praga*.
DOCZAN, *Doksany*; monasterium domi-
narum ord. Praemonstr.: or. 286.

Ebrach, (*Kloster-Ebrach, Bavaria*); mo-
nasterium ordinis Cisterciensis.

Abbas [Eberhardus]: c. 162 (¶).

Prior: dep. 146, c. 148.

Eistetensis, *Eichstt (Bavaria)*, episco-
pus [Hartwigus]: c. 168.

Frisingensis, *Freising (Bavaria)*, episco-
pus Geroldus: or. 335.

Georgii sancti monasterium ord. s. Bene-
dicti in castro Pragensi *v. Praga*.

Georgius, filius Henrici de Maršovice: or. 231.

Gneznensis, *Hnězdro, g. Gnesen (Borus-
sia)*, archiepiscopus [Vincentius]: c. 344.

Göding *v. Hodonín*.

GRADEC [Reginae] *Hradec Králové g.
Königgrätz*, civitas: or. 278.

GRADIST, *Hradišt   g. Kl. Hradisch (Mo-
ravia)*, monasterium sancti Stephani, ord.
Praemonstrat.: or. 21, c. 228, c. 279.
|| sp. 351, sp. 352, sp. c. 354, sp. c. 356,
sp. c. 358, sp. c. 376.

Abbas [Hermannus]: c. 66.

Gregorius de Crescentio, diaconus cardi-
nalis s. Theodori, legatus apostolicus:
c. 210, c. 214, c. 215, c. 225.

Hartlebus, castellanus de Znojmo, *v. Znoj-
mo (Znaim)*.

Heilsbronn (*Kloster Heilsbronn, Bavaria*)
monasterium ord. Cisterciensis.
Prior: dep. 146, c. 148.

Henricus Saxo: c. 329.

Henricus miles de Königswart: sp. 369.

HODONÍN, *g. Göding*, civitas Mor.:
sp. c. 381.

Honorius III papa *v. Romani* pontifices.

HOSPITALE sancti Johannis Hierosoly-
mitani: or. 6, or. 53, or. 109, or. 110,
or. 270, or.* 301, or. 385. || sp. 350.

Hospitale sanctae Mariae Theutonicorum:
or. 40, or. 67, or. 133, or. 239, c. 242.

Hradec Králové *v. Gradec*.

Hradišt   g. Kl. Hradisch, v. Gradist.

Ch *v. C.*

INNOCENTIUS III. *v. Romani* pontifices.

Johannes clericus, natus Jacobi de Arloco,
civis Romani: dep. 275.

Johannis sancti, Hierosolymitani hospitale,
v. Hospitale.

K *v. C.*

LHOTA, villa quond. ap. sv. Jiří, *g. St.*

*Georg. d. p. Vysok   Myto, g. Hohen-
maut*. Ecclesia s. Georgii: ed. 5, 11.

Lubense monasterium ord. Cist., *Leibus
(Silesia Borus.)*: or. 316. || sp. 353.

LUCA, *Louka g. Kloster-Bruck*; monast.
ord. Praemonstr.: c. 28, or. 205, or. 206,
or. 207, or. 226, or. 233, or. 253, or. 256,
c. 268, c. 285, or. 288, or. 305, or. 313.

LUTOMERIC, *Litom  rice, g. Leitmeritz*.
Ecclesia sancti Stephani: or. 169. Prae-
positus [Burchardus]: or. 69.

LUTOMIZL, *Litomy  l, g. Leitomischl*:
monasterium ord. Praemonstr.: or. 289,
or. 323.

LUPUS [nobilis Moraviae]: or. 92.

MAGDEBURG, (*Borussia, prov. Sachsen*),

Archiepiscopus [Ludolphus]: c. 1, c. 9,
dep. 13, c. 20; [Albertus]: c. 81, c. 89.

MAGUNTIA, *Mainz (Hessen)*. Archiepiscopi:
c. 309. [Conradus II]: dep. 12. [Sig-

- fridus II]: c. 43, c. 65, c. 81, c. 89, or. 138, c. 145, c. 262, c. 267, or. 338
Maguntinae ecclesiae canonici et ministeriales: c. 45.
Mariae sanctae, Theutonicorum hospitale v. Hospitale.
MILEUZKO, *Milevsko*, g. *Mühlhausen*, monasterium ord. Praemonstr.: or. 17, or. 75, or. 118, or. 126, or. 153, or. 188, or. 208, or. 345.
Misnesis, *Meissen (Saxonia)*, episcopus Bruno: or. 308, or. 311.
Decannus P[etrus]: 292.
MORAVIA, *Morava*, g. *Mähren*:
Praelati: c. 204_(II).
Marchio Henricus Vladislavus: or. 98.
NEPOMUK, monasterium ord. Cistercensis. Abbas: c. 260.
Niumburg, *Klosterneuburg (Austria Inf.)*, praepositura canonicorum regularium. Praepositus et decanus: c. 314.
OLOMUC, *Olomouc*, g. *Olmütz*, Ecclesia episcopal: or. 22, or. 59, or. 62, or. 86. Episcopus Robertus: dep. 18, dep. 19, c. 46, c. 49, or. 63, or. 69, or. 87, c. 134, c. 141, c. 150, c. 157, c. 158_(I), c. 159_(I), c. 204_(II), ed. 297.
Praepositus et decanus: c. 179.
Praepositus: c. 260.
Canonicus Sifridus: c. 199.
Moniales apud sanctum Petrum: or. 60, or. 106, or. 245, or. 269.
OPATOWIC, *Opatovice ap. Pardubice*; monasterium s. Laurentii, ord. s. Bened.: c. 324.
OPAVIA, *Opava*, g. *Troppau (Silesia)*; civitas: c. 265.
Orphanus, filius Gothardi, nobilis Moraviae: or. 78.
Osek, *Osseg v. Ozzech*.
OSLAVANY ap. *Ivančice*, g. *Eibenschütz*; monasterium dominarum ord. Cisterc.: or. 271, c. 272, c. 273, c. 320, c. 322, c. 339, or. 347.
OSTROV ap. *Davle*, d. p. *Smíchov*; monasterium ord. s. Bened.: sp. 359. Abbas: c. 260.
Otto IV, Romanorum rex: c. 80.
OZZECH, *Osek*, g. *Ossegg (-Riesenburg)* ap. *Duchcov*, g. *Dux*; monasterium ord. Cist.: c. 64, c. 326; sp. 357, sp. 360, sp. c. 361, sp. 362.
Ecclesia sanctae Mariae: c. 211.

Patavia; *Passau*, boh. *Pasov (Bavaria)*
Episcopus [Wolfgerus]: dep. 12; [Ulricus]: c. 142, c. 150, c. 183. c. 191; [Gebhardus]: c. 299, or. 331.
Pataviensis praepositus et decanus: c. 299. s. Nicolai praepositus Ulricus: c. 183.
PLAZ, *Plasy*, g. *Plass*, ap. *Kralovice*; monasterium ord. Cist.: or.: 15, c. 48, or. 54, or. 74, or. 85, or. 113, or. 125, or. 187, or. 243, or. 244, or. 258, or. 332, c. 342. || sp. c. 372.
PRAGA, *Praha*, g. *Prag*.
Ecclesia episcopal: or. 42, or. 57, or. 99, c. 212, or. 216, or. 217, or. 227, or. 247, or. 250, c. 251.
Episcopus [Daniel II]: dep. 14, dep. 18, dep. 19, c. 46, or. 63, or. 69, c. 104, c. 105; [Andreas]: or. 123, c. 129, c. 130, c. 131, c. 134, c. 137, c. 140, c. 164, c. 166, c. 167, c. 177, c. 178, c. 180, c. 181, c. 182, c. 189, c. 204_(I), c. 251; [Johannes]: c. 328_(II).
Pragensis ecclesiae praepositus: c. 327; praepositus et capitulum: c. 284; capitulum (canonici): dep. 2, dep. 14, c. 31, c. 174, c. 181, c. 261.
Canonici: Vecemilus: or. 123; Martinus: or. 123; P[etrus] et Hermannus frater eius: c. 132; Johannes et Johannes: c. 298.
Capella s. Venceslai in eccl. Pragensi: or. 306, or. 333.

Praga, monasterium s. Georgii in castro,
moniales ord. s. Benedicti: or. 264,
ed. 387. || sp. 378, sp. 379.

— v. Hospitalis s. Johannis Hierosolymitani.

— v. Hospitalis s. Mariae Teutonicorum.

— Fratres Sepulcri Dominici in Zderaz:
or. 144, or. 274, ed. 302, or. 303.
|| sp. c. 349.

RAJHRAD, g. *Raigern (Moravia)*; monasterium ord. s. Benedicti: or. 238.

Ratisbona; Řezno, g. *Regensburg (Bavaria)*
Episcopus: [Conradus III] dep. 12;
[Conradus IV] c. 154, c. 155, c. 156,
c. 162_(I), c. 183.

Praepositus [Theobaldus] c. 134.

— sancti Emmerammi abbas: c. 154,
c. 155, c. 156, or. 330.

Robertus episcopus Olomuc. v. Olomuc.

Romani pontifices: Honorius III: c. 139,
or. 149, c. 160, c. 171, c. 172, c. 184,
c. 202. — Innocentius III: c. 7, c. 8,
c. 25, c. 29, c. 37.

RYNAREC, villa ap. *Pelhřimov*, g. *Pilgram*; ecclesia s. Laurentii: c. 33.

Salzburg; archiepiscopus [Eberhardus II]:
c. 20, c. 23, c. 55, c. 142, c. 190,
c. 192, c. 295.

Secovia; *Seckau (in Styria)*; episcopus
[Carolus] et praepositus: c. 192.

Seeburg in Saxonia, praepositus [Roma-
rus seu Rainerus]: c. 20.

Sepulcri Dominici fratres v. Praga.

SILOE, Želivo, g. *Selau*, monasterium
ord. Praemonstratensis: c. 281.

Simon magister, scriptor domini papae:
c. 337.

Slavko comes: (reg. 52), or. 75_(I).

Stephanus [de Medlov]: or. 161. || sp. 373.

STRAHOV, monast. ord. Praemonstr.
Pragae; abbas [Bertholdus]: c. 240.

Strigoniensis, Esztergom, b. Ostríhom,

g. *Gran (in Hungaria)*, archiepsus. [Jo-
hannes]: c. 147.

SWETLA, Světlá, g. *Zwettl*, monast. ord.
Cisterciensis: or. 218.
Abbas [Marquardus] et prior: c. 170.

TEPLA, Teplá g. *Tepl*, monast. ord. Prae-
monstrat.: or. 26, or. 27, or. 30, or. 173,
or. 310. || sp. 368. — Praepositus Hroz-
nata: or. 63.

UNČOV, v. Vnisov.

Walderbach in Bavaria; monium. ord.
Cisterc.; abbas: c. 154, c. 155, c. 156,
c. 170.

Waldsassen in Bavaria, monium. ord;
Cisterc.; abbas [Hermannus]: c. 162_(II).
[Eberhardus]: c. 294.

VELÉHRAD in Moravia, monium. ord.
Cisterc.: c. 76, or. 195, or. 196, c. 197,
or. 213, c. 222, or. 235, or. 236, or. 237,
or. 321, or. 346. || sp. 355, sp. 380.
Abbas [Ticelinus]: c. 66, or. 179.

VILÉMOV, monasterium ss. Petri et
Pauli, ord. s. Benedicti: or. 112, or. 252.

VNISOV, Unčov, g. *Mährisch Neustadt*;
cives: or.* 246.

Vratislaviensis, Breslau, decanus et sco-
lasticus: c. 158_(II), c. 159_(II).

VYŠEHRAD. ap. Pragam ecclesia ss.
Petri et Pauli: or. 90, or. 229, or. 230.

|| sp. 371, sp. c. 374, sp. 377.

Praepositus et decanus: c. 240.

ZÁBRDOVICE, g. Obrowitz, ap. Brunnam,
monium. ord. Praemonstrat.: or. 83·
|| sp. 363, sp. 364.

Zderaz, Sepulcrarii v. Praga.

ZNOJMO, g. *Znaim* in Moravia; Znoj-
mensis provinciae milites: c. 234.

Hartlebus de Znojmo nobilis: c. 234.

Zwetla v. Swetla.

Zwiefalten, in Württemberg, monast. ord.
s. Benedicti: or. 290.

CONSPECTUS

PERSONARUM QUAE HUIUS TOMI DIPLOMATA AC LITTERAS DEDERINT.

Numeri uncis rotundis () clausi diplomata et chartas extraneas significant, quorum tantum argumentum dedimus, quod in eis de terra Bohemica fit mentio vel principes atque episcopi Bohemiae et Moraviae testes adferruntur. — Numeri uncis formae [] clausi privilegia pontificum Romanorum generalia significant, quorum argumentum dedimus, quod ipsorum autographa in tabulariis monasteriorum nostrorum asservantur.

Compendia, quae numeris praefixa sunt, formam significant, qua litterae vel diplomata servata sint.
c. = copia (apographum); *dep.* = deperditum; *ed.* = editio; *or.* = originale (autographum);
*or.** = charta autographi instar scripta; *sp.* = litterae spuriae autographi instar confectae;
sp. c. = litterae spuriae in autographo servatae.

Agnes, abbatissa s. Georgii: or. 15. || *sp.* 378_(I), *sp.* 379_(II).

Altenburg, Babo abbas de — : c. 285.

Andreas epus. Pragensis *v.* Praga.

ANGLIA; rex Henricus III: c. 282, c. 283,
c. 296, c. 318.

Andreas II, rex Hungariae: (ed. 152).

AUSTRIA; dux Leopoldus VI: c. 202, (ed.
257), or.* 301.

B., plebanus de Hardegg: c. 285.

Babo abbas de Altenburg *v.* Altenburg.

BAVARIA, dux Ludovicus I: (c. 111).

Behanus abbas *v.* Ostrov.

BOHEMIA. Reges:

Otokarus qui et Přemysl I: or. 6, c. 8,
or. 21, or. 22, or. 27, reg. 52, or. (dupl.)
57, c. 58, or. (dupl.) 59, or. 60, or. 74,
or. 75, or. 86, or. 90, or. 99, or. 110,
or. 113, or. 118, or. 125, c. 139, or.
149, or. (dupl.) 153, c. 160, or. 169,
c. 171, c. 172, c. 184, or. 187, or. 188,
or. 196, c. 199, c. 201, c. 212, or. 217,
or. 218, or. (quatuor) et or.* 227, or. 229,
or. 230, or. 231, c. 232, c. 234, or. 238,

c. 239, or. 241, or. 243, or. 244, or. 245,
or.* 246, or. 258, or.* 259, or. 264, c.
265, or.* (dupl.) 270, c. 272, or. 278,
c. 279, or. (dupl.) 286, ed. 287, or. 288,
or. (dupl.) 289, or. 305, or. 306, or. 308,
c. 309, or. 310, c. 320, or. (dupl.) 321,
c. 322, c. 324, or. 325, or. 332, c. 342,
or. 386, ed. 387. || *sp. c.* 349, *sp.* 350,
sp. 355, *sp. c.* 357, *sp. c.* 358, *sp.* 359,
sp. 360, *sp. c.* 361, *sp.* 363, *sp.* 364, *sp.*
366, *sp. c.* 367, *sp.* 368, *sp.* 369, *sp.*
371, *sp.* 373, *sp. c.* 374, *sp.* 375, *sp.*
(dupl.) 377, *sp.* 378_(I), *sp.* 379_(I), *sp.*
380.

Venceslaus iunior rex: dep. 312, c. 319.
or. & or.* 323, or. 333, c. 343. || *sp. c.*
382.

Vladislaus *sp.* 348; *v.* Moravia, Henricus
Vladislaus, marchio.

Regina Constantia: or. 22. || *sp. c.* 354,
sp. c. 381.

Duces:

Theobaldus III, dux Čáslavensis, Chru-
dimensis et Vratislavensis: or. 112.

Soběslaus (filius Theobaldi III): or. 316.

Boleslaus, dux Silesiae: (*sp. 353*).
 BŘEVNOV, mon. ord. s. Bened.; abbas
 Dluhomilus: c. 228.

Carlisle (in Anglia, Cumberland); epus.
 Waltherus: or. 266.

CLADRUBENSIS (*Kladruby, g. Kladrau,*
d. p. Stříbro, g. Mies) abbas Silvester:
 or. 54.

Kojata de Hněvin Most, nobilis Boh.: ed.
 302, or. 303.

Colocensis, *Kalocsa* in Hungaria, arepus.:
 Saul: ed. 5_(I).

Conradus, epus. Portuensis, legatus aposto-
 licus: c. 273, dep. 275.

Conradus comes de Hardek: c. 197.

Conradus comes de Wasserburg: (c. 291).

Constantia regina *v. Bohemia*.

DANIA, rex Waldemarus II: (or. 277).
 Daniel II epus. Pragensis *v. Pragenses epi-*
scopi.
 Dluhomilus, abbas Břevnovensis: c. 228

Eberhardus II arepus. Salzburgensis: (or.
 32).

Emeramus castellanus de Znojmo: or.
 205.

Eppo, praepositus Pragensis: or. 331, or.
 335.

Fridericus, abbas de Jerus: c. 285.
 Fridericus II, rex et imp. Roman. *v. Ro-*
manorum imperatores et reges.

Geras; abbas Fridericus: c. 285.
 Gregorius IX papa *v. Romani pontifices.*
 Gregorius de Crescentio, cardinalis diac.,
 legatus apostolicus: or. dupl. 226.

Henricus, Magnae Troiae epus.: c. 268.
 Henricus III rex Angliae *v. Anglia.*

Henricus, qui et Vladislavus, marchio Mora-
 viae *v. Moravia.*

Henricus I, dux Silesia. *v. Silesia.*

Honorius III papa *v. Romani pontifices.*
 Hroznata, praepositus monasterii Teplensis:
 or. 133.

Hugo, magister domus s. Mariae de Praga:
 or. 133.

Innocentius III papa *v. Romani pontifices.*

Johannes II, epus. Pragensis *v. Praga.*
 Johannes, abbas s. Georgii in Naumburg:
 (ed. 307).

K *v. C.*

Laurentius, epus. Vratislaviensis: (c. 248),
 (ed. 249), or. 292.

Leopoldus VI, dux Austriae *v. Austria.*

Lucas, abbas de Třebíč: or. 271.

Ludovicus I, dux Bavariae: (c. 111).

Ludovicus, IV lantgr. Thuringiae: (ed. 280).

MAGUNTIA, (*Mainz, b. Mohuc, Hessen,*
prov. Rheinhessen). Archiepiscopus:
 Sigifridus II: (or. 79), c. 140, c. 148,
 or. 311.

Manegoldus, epus. Pataviensis, *v. Patavia.*
 Misnensis marchio Theodericus: (or. 68),
 (or. 91), c. 94, (c. 121), or. 122.

MORAVIA; marchio Vladislavus (qui et
 Henricus): or. 109, or. 161, or. 213,
 c. 222, or. 233, or. 385. || *sp. 351,*
sp. 352, sp. c. 356, sp. c. 376. Rex Bo-
 hemiae: *sp. 348.*

Vladislavus II: or. 269.

OLOMUC. Episcopus:

Robertus: c. 48, or. 78, or. 92, or. 106,
 or. 195, or. 198, or. 206, or. 207,
 or. 235, or. 236, or. 237, or. 253,
 or. 313, c. 344.

Archidiaconus: Radoslaus: or.(dupl.) 346.

OSTROV, monasterium ord. s. Benedicti (prope *Davle*, *d. p. Smichov*) ; Behanus abbas et conventus : or. 345.

Otto IV, rex Rom. *v. Romanorum imperatores et reges.*

PATAVIA, *Passau, Bavaria, Rgb. Niederbayern.* Episcopi : Manegoldus : (or. 56), (c. 84), (c. 93). — Wolfgerus : (ed. 4).

Peregrinus, epus. Pragensis *v. Praga.*

Philippus, magister, notarius papae : (c. 25).

Philippus, Rom. rex *v. Romanorum imperatores.*

PRAGA. Episcopi :

Andreas : or. (dupl.) 126, c. 174.

Daniel II : ed. 5_(II). reg. 11, or. (dupl.) 17, or. 26, c. 33, or. 85. || *sp. c. 362.*

Johannes II : c. 304, or. 331, or. 335.

Peregrinus : or. 252.

S. Georgii monasterium ; abbatissa Agnes : or. 15.

S. Mariae (Melitensium) domus ; magister Hugo : or. 133.

Radoslaus, archidiaconus Olomucensis : or. (dupl.) 346.

Robertus, epus. Olomuc. *v. Olomuc.*

Romani pontifices :

Gregorius IX : c. 294, c. 295, ed. 297, c. 298, c. 299, [or. 300], c. 314, c. 317, c. 326, c. 327, c. 328, or. 330, c. 337, or. 338, c. 339, (c. 340).

Honorius III : c. 129, . c. 130, c. 131, c. 132, c. 134, c. 135, c. 136, c. 137, or. 138, c. 141, c. 142, c. 143, or. 144, c. 145, dep. 146, c. 147, c. 150, c. 151, c. 154, c. 155, c. 156, c. 157, c. 158, c. 159, c. 162, (c. 163), c. 164, c. 166, c. 167, c. 168, c. 170, or. 173, [or. 175], [or. 176], c. 177, c. 178, or. 179. c. 180, c. 181, c. 182, c. 183, c. 189, c. 190, c. 191, c. 192, c. 200, c. 203, c. 204, c. 209, c. 210, c. 211, c. 214, c. 215,

[or. 219], [or. 220], [or. 221], [c. 223], [c. 224], c. 225, c. 240, c. 242, or. 247, or. 250, c. 251, c. 254, c. 255, or. 256, c. 260, c. 261, c. 262, c. 263, c. 267, or. 274, or. 276, c. 281, c. 284, or. 290. Innocentius III papa : c. 1, reg. 2, c. 9, (c. 10), dep. 12, dep. 13, dep. 14, c. 16, dep. 18, dep. 19, c. 20, c. 23, or. 30, c. 31, c. 35, c. 36, c. 38, c. 39, or. 40, c. 41, or. 42, c. 43, c. 44, c. 45, c. 46, (c. 47), c. 49, c. 50, or. 53, c. 55, (c. 61), or. 62, or. 63, c. 64, c. 65, c. 66, or. 67, or. 69, (ed. 70), c. 76, c. 77, c. 80, c. 81, c. 82, or. 83, or. 87, c. 88, c. 89, reg. 104, reg. 105, or. 123, dep. 124.

Romanorum pontificum legati; *v. Conratus*, epus. Portuensis ; Gregorius de Crescentio.

Romani imperatores et reges :

Fridericus II: or. 96, or. 97, or. 98, (ed. 100), (ed. 101), (or. 102), (ed. 103), (ed. 107), (or. 108), (or. 114), (versio 115), (c. 116), (ed. 117), (c. 119), (ed. 120), (or. 127), (c. 128), (or. 165), (or. 185), (ed. 186), (c. 193), (or. 194); || (*sp. 370.*)

Otto IV.: dep. 34, (c. 37), c. 94, (or. 95).

Philippus : dep. 3, (or. 24), (or. 51), (or. 71), (or. 72), (or. 73)

Romani imperii principes : c. 7, (c. 29).

Rudgerus miles [*castellanus de Znojmo*] : c. 28.

Salzburgensis archiepiscopus Eberhardus II : (or. 32).

Saul, archiepus. Colocensis : ed. 5_(I).

Sigifridus II, archiepus. Magunt. v. Maguntia.

SILESIA, Duces : Boleslaus : sp. 353.

Henricus I: (ed. 315), (ed. 334), (ed. 341).

Silvester, abbas Cladrubensis : or. 54.

Soběhrd, filius Bezpremi, subdapifer regis Bohemiae : *sp. 365.*

Soběslavus, dux Boh. *v. Bohemia.*

TEPLA, monasterium ord. Praemonstr.;
praepositus Hroznata: or. 133.

Theobaldus, dux Čáslavensis, *v.* Bohemia.

THURINGIA, lantgravius Ludovicus IV:
(ed. 280.)

TŘEBÍČ, *g. Trebitsch*, monasterium ord. s.
Benedicti; abbas Lucas: or. 271.

Troja magna (in Asia, tit.), episcopus
Henricus: c. 268.

Udalricus, scolasticus Misnensis: or. 293.

Ulricus Držislaus de Lítice: *sp. c. 372.*

Ungaria; rex Andreas II: (ed. 152).

Valdemarus II rex Daniae: (or. 277).

Waltherus, epus. de Carlisle: or. 266.

Vitko de Prčice, nobilis Bohemiae: or. 208.

Wolfgerus, epus. Pataviensis *v.* Patavia.

Wolframus pincerna de Schenkenberg:
or. 347.

VRATISLAVIA (*Breslau in Silesia Borus.*);
episcopus Laurentius: (c. 248), (ed. 249),
or. 292.

VISSEGRAD, *Vyšehrad*, ss. Petri et Pauli
ecclesia collegiata, ap. Pragam; capi-
tulum: c. 329.

INDEX NOMINUM.

Litteras Č, č, Ch et K, k quaere sub C, c, litteram Y, y sub I, i.

Singulis nominibus adiecta est significatio uncinis seclusa, qua forma litterae, in quibus nomen legitur, sint servatae, ita ut *c.* copia (apographum), *or.* originale (autographum), *or.** charta autographi instar confecta, *sp.* spurium, *ed.* editio intelligendum sit. Numerus Romanus vocibus *c.* et *sp.* adiectus saeculum indicat. Numeri árabici uncinis inclusi, quo anno charta data sit significant; crux (†) ante numerum posita personam commemorari indicat, quae iam vita decesserit. Ex eis qui postea sequuntur numeris maior paginam minor lineas quinas indicat; numerus uncinis formae <> inclusus nomen in loco postea interposito legi monet; numerus formae cursivae chartam spuriam significat.

A.

- A. magister, capellanus regis Boh. *v.* Arnoldus.
- A. rex Vngarie *v.* Andreas.
- Abdo** (*or.*) magister, testis (1228) 326, 20, 30.
- Abraham** (*sp. XIII*) canonicus ecclae. Gradicensis (1203) 374, 10–25.
- Adalbertus, Albertus, Voitech, Woyteh, Voithech, Wojteh, Wojtha** (*or.*); *Vojtěch*.
- Adalbertus (*or.*) s., pontifex Prag. eccl., patronus (1220) 412, 10. (1224) 249, 20. Reliquiae eius 31, 1.
- [Albertus] arepus. Magdeburgensis (1208) 75, 5, 30. (1210) 85, 35. (1216) 120, 1.
- Adalbertus arepus. Salzburgensis († 1203) 30, 10.
- Albertus praepositus Salisburgensis (1207) 65, 20.
- Albertus (*or.*) capellanus regine Boh. (1229) 342, 35.
- Albertus (*c. XV*), [clericus] testis (post 1201) 26, 20.
- Albertus (*c. XIII*) magister, clericus (1229) 333, 35. 334, 5.
- Albertus (*or.*) clericus (1229) 340, 15.
- Albertus (*or.*) clericus de Vienna (1229) 340, 10.
- [Albertus] abbas de Burgelim (1199) 8, 25.
- Albertus (*or.*) abbas monii. in Plasy (1214) 108, 20. (1216) 114, 10. 407, 25. (1219) 161, 15. (1228) 308, 15.
- Adalbertus, Albertus (*or.*) abbas de Monte Syon, al. Strahov (1201) 18, 10. († 1226) 283, 25. 284, 5.
- Albertus (*or.*) abbas monii. in Velehrad (1228) 318, 10. 323, 20. 428, 20.
- Albertus (*or.*) notarius Theobaldi ducis Cazlawiensis (1204/14) 107, 10.

- Woyteh, Voyteh (*or.*), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10. Frater eius: Domamirus.
- Wojtha (*or.*) testis in Moravia (1208/11) 89, 10.
- Wojteh (*or.*) testis in Moravia (1208/11) 89, 10.
- Albertus (*ed.*) de Arnstein (1212) 91, 10.
- Albertus (*ed.*) dapifer de Burne (1212) 90, 15.
- Albertus (*ed.*) de Ziznick (1212) 90, 30.
- Albertus (*ed.*) burggravius de Aldenburc (1212) 91, 10.
- Albertus (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1219) 410, 5.
- Adalbertus (*or.*) de Kaniz, nobilis Moraviae (1221) 198, 30.
- Adalbertus (*c. XIV*) [nobilis Boh.] testis (1222) 221, 20.
- Albertus (*or.*) subpincerna regis Boh. (1227) 304, 15.
- Albertus (*or.*) subcamerarius regis Boh. (1227) 304, 15. (1228) 308, 15.
- Voitech, Voithech (*or.*), Woytech (*sp. XIII*) filius Stephani de Medlow (1228) 323, 10. 428, 10.
- Voicek (*or.*), Woytech (*sp. XIII*) podecoing, marscalcus (1228) 323, 15. 428, 15.
- Albertus (*c. XV*) possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 5.
- Adam.**
- Adam (*c. XIII*) abbas de Stragow (1219) 161, 15.
- Adam (*c. XV*) sacerdos ecclesiae s. Michaelis de Znoym (1226) 279, 15, 30. 280, 1.
- Adamarus** (*or.*) de Izgrubi (1222) 228, 5. Frater eius: Lipertus (1222).
- A[dela]**, soror Theodorici, marchionis Misnensis, uxor Otakari I regis B. (1199) 6, 35. 8, 25. (1201) 15, 10. (1204) 35, 10. (1206) 48, 30, 35. (1208) 76, 1. (1210) 81, 30. (1212) 91, 35.

Adhewic (or.) *Hedvika*, filia regis [Bohemiae Vladislavi] (1200) 11, 15. — *V. et.* Heidwigis.
Adlaida (ed.) quondam abbatissa monasterii s. Georgii in castro Pragensi († 1221) 436, 5.
Adlart.
Adlart (or.) testis in Moravia (1218) 152, 25.
Adlart (c. XIII) filius Razonis (1222) 232, 1.
Adleydis (sp. XIII), monialis s. Georgii in castro Pragensi (c. 1201/20) 423, 1.
Adleida (or.) comitissa de Clewen (1212) 95, 20.
Admuntensis (c. XIII); *Admont, Styria, d. p. Liezen*; monium. ord. s. Benedicti; abbas: Wolframus (1206).
Adolfus (c. XIII) quondam Coloniensis arepus. († 1208) 75, 5.
Adolfus (or.) plebanus de Gerenowiz (1222) 228, 1.
Adrastus.
Adrastus (or.) presbyter Olomucensis ecclesiae (1208) 73, 30.
Adrastus (or.) capellanus regine Boh. (1229) 342, 35.
Adwicus, Adwieus (c. XIII), Adwigens (c. XVIII) testis in Moravia (1228) 318, 20.
Aegidius v. Egidius.
Agatha Sancta; St. Agatha, in Austria Super., d. p. Wels; decanus de — (1207) 64, 20.
Agnes.
Agnes (or.), abbatissa s. congregationis s. Georgii in castro Pragensi, filia regis Vladislavi (1200) 11, 10. (c. 1201/20) 423, 1. (1221) 436, 1. (1224) 255, 5. (cc. 1227) 420, 5. 421, 10. 423, 30. 424, 10. soror professa congregationis Doczanensis 281, 40.
Agnes, filia Premizli regis Boh. (1225) 258, 20. (1227) 296, 1.
Agnes (c. XVIII), vidua nobilis Canonis de Potrow (1204) 44, 10. (1214) 108, 5, 25. (1219) 173, 15.
Ahna, Hageno.
Ahna (or.*), Hageno (sp. XIII), filius domini Milgozti (1203) 377, 30. (1225) 264, 10. Frater eius: Petrus.
Hageno (ed.) de Doblin (1212) 90, 30.
Alamannia, Almannia (sp. XV), (1214) 404, 20. **Alamannie** (or.) partes (1217) 140, 10. Al. principes (1220) 187, 5.
Almannie rex: Henricus VII (1225).
Albanensis (c. XVII), *Albano Laziale, distr. Roma*; episcopi cardinales: Johannes (1208). Pelagius (1226).
Albero.
Albero (or.) plebanus de Sheghat (1222) 228, 5.
Albero (or.) de Tanehuse, camerarius regis Romanorum (1212) 94, 5. 96, 5.

Alberstatensis v. Halberstatensis.
Albertus v. Adalbertus.
Albia (or.); *Labe, g. Elbe*, flumen Bohemiae, (1198/9) 4, 25. (1219) 162, 10. (1226) 282, 15, 20.
Albrahtich (sp. XIII) *locat.*; *Albrechtice*; villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.
Albreht (or.), *Albrecht*, de Zliven (1223) 242, 15.
Aldicus (or.), *Aldik*, filius Dalibori, iudicis curiae (1218) 143, 25.
Alexander (or.) capellanus (cc. 1200) 11, 20.
Alexius (or.) canonicus Olomuc. (1228) 323, 1. 428, 5.
Aldenburch v. Altenburg.
Alsatia (or.); lantgravius: Rodulfus comes de Habechesbure (1212).
Alta (c. XIII), Altaense (sp. XIII) monium. ord. s. Bened.; *Niederaltaich, in Bavaria, Rgb. Niederbayern*; (1205) 380, 35. Abbas (1229) 336, 25.
Altenburch (or.), Altenburch (c. XV), *Altenburg, in Austria Inf.*; monium. ord. s. Bened. — Abbas: Pabo (1226 sq.).
Altenburg, Aldenburch (c. XVI), *Altenburg* in Saxonia (1216) 120, 5. Hospitale s. Mariae Theutonicorum ibd. (1214) 109, 5, 15. — *V. et.* Audenesburg.
Althart v. Gobze.
Altman (sp. XIII) civis Velehradensis (1202) 372, 1.
Altzelle v. Cella sanctae Mariae.
Ambrosius (or.) capellanus Dominae Helwidis de Znoim (1223) 243, 35.
Anagnia (c. XIII); *Anagni, civ. Italiae, prov. Roma, distr. Frosinone*; (1203) 33, 1, 30. (1204) 35, 20. (1217) 135, 15. 136, 10. (1230) 350, 15.
Anasus (or.); *Enns, Austria Superior, d. p. Linz*; oppidum. Decanus de — (1229) 340, 1.
Anchorensis (c. XIII), *Ancona in Italia*, marchio v. Marquardus.
Andreas.
Andreas (or.) epus. Prag. (1216) 112, 10. 114, 1—10, 20. 115, 15. 116, 30. 120, 15. 121, 10. 122, 5. (1217) 124, 25. 126, 30. 129, 5 sq. 130, 25. 131, 25. 132, 25. 133, 25. 136, 30. 137, 1, 15. 138, 1, 20. 139, 35. 141, 30. (1218) 143, 5. 145, 10. 146, 5, 30. 147, 30. 148, 25. 149, 25. 150, 25. 153, 20. 155, 5, 35. 156, 15. 157, 10. (1219) 159, 25. 160, 20. 161, 5. 162, 30. 164, 10, 30. 165, 20. 166, 20. 167, 10, 30. 168, 5. 169, 15. 170, 1 sq. 171, 10. (1220) 175, 25. 176, 20, 30. 177, 5, 25. 178, 20. 185, 25. 189, 5. (1221) 194, 1—30. 195, 25. 197, 25. 30. 199, 15. 200, 1, 20. 201, 1 sq. 202, 5 sq. 204, 15 sq. 209, 10. (1223) 239, 30. 240, 25. 241, 5. Memoratur: (1224) 252, 1, 25. 253, 25. 254, 15. (1225) 259, 10. (1227) 303, 5.

Andreas praepositus Bolezlauensis *v.* Andr. can. Pragensis.
 Andreas (*or.*) canonicus Olomucensis (1202) 371, 35. (1207) 55, 15. (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5.
 Andreas (*or.*), Andraas (*sp. XIII*), canonicus Prag. et praepositus Bolezlauensis (1201) 18, 15. praepositus Melnicensis (1202/7) 51, 10. praepositus Pragensis (1207) 66, 15. 68, 5. 79, 5. 80, 10. (cc. 1210) 392, 25. et cancellarius regis Boh. (1211) 88, 5. (ante 1212) 398, 10. 399, 10. (1212) 98, 15. (1213) 101, 25. 401, 1. (1214) 108, 30. *Porro vid.*: Andreas epus. Pragensis.
 Andreas (*sp. XIII*) prepositus de Saczka et cancellarius regis (1199) 361, 25.
 Andreas II rex Hungariae (1206) 49, 5. (1217) 142, 20. (1224) 245, 20. (1225) 258, 20. (1228) 313, 25. Filius eius: Bela (1224). Soror: Constantia regina Bohemiae.
 Andreas (*or.*) filius domini Benes de Benesow (1222) 220, 15. (1226) 288, 35.
 Andreas (*or.*) marscalcus seu agazo [marchionis Morav.], (1221) 198, 30. (1225) 263, 1. (1226) 287, 15.
 Andreas (*or.*), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10. Frater eius: Smil.
 Andreas (*or.*) testis in Moravia (1209) 80, 15. (1208/11) 89, 10. (1220) 185, 15.
 Andree (*sp. XV*) filius Zmul, testis (1214). — *Vide etiam*: Ondreiek.
 s. **Andree** (*or.*), *St. Andrä, in Austria Inf.*, praepositura canonicorum regularium. Praepositus: Sifridus (1229) 339, 35. — Plebanus: Oldricus (1229) 340, 5.
 Andreiouic (= Andree filius) *v.* Ondregouic.
Andreow (*c. XIII*); *Andrzejow*, monium. ord. Cist. in dioc. Krakov. Abbas de — (1224) 244, 25.
Andreowicz (*c. XVII*); *Ondřejovice*; villa civitatis Opaviensis (1225) 257, 10.
Anglia (*or.*); rex Henricus III (1225).
Ansalmus (*sp.*), **Anselmus** (*or.*), **Anshelmus** (*c.*).
Ansalmus (*sp. XIII*) canonicus Wissegradensis (1219) 410, 10.
 Anselmus (*or.*) notarius curiae regis Boh. (1215) 111, 1. (1219) 175, 15. protonotarius (1220) 185, 10.
 Anshelmus (*sp. XIII*) sigillator privilegii Otakari I regis B. (1203) 378, 5.
 Anselmus (*or.*), Anshelmus (*c. XVI*) de Justingen, marescalcus Friderici II regis Rom. (1216) 118, 15. 120, 5.
Anthonius sanctus (1217) 129, 15.
Antiqua civitas (*sp. XIII*); ? *Staré město, g. Altstadt, d. p. Uh. Hradiště, g. Ung. Hradisch* (1202) 371, 30.

Apollinaris (*or.*), Appollinaris (*sp. XIV*) notarius marchionis Moraviae (1200) 364, 30. (1201) 368, 5. (1203) 375, 15. protonotarius curiae march. (1213) 104, 15. capellanus march. (1218) 152, 25. (1222) 208, 5. 222, 20.
 Apostolorum Porta *v.* Porta Apostolorum.
Apulia (*or.*), Appulia (*sp. XIII*), ducatus in Italia (cc. 1212) 399, 5. Dux: Fridericus II Rom. imperator.
Aquilegensis (*c. XIII*); *Aquileja (Aglar)*, *d. p. Gradisca*; patriarcha: Wolfgerus (1208).
Arklebice *v.* Hartlebiz.
Arcleus *v.* Hartlebus.
Ardacensis (*or.*), *Stift Ardagge, Austria Inferior, d. p. Amstetten*; praepositura canonicor. saecul.; praepositus: Heinricus (1221).
Ardec, Ardek, Hardekke (*or.*), Hardek, Hardeke (*c. XV*); *Hardegg, Austria Inf.*, *d. p. Oberhollabrunn*; Conradus comes de — (1220 sq.). — Plebanus: B. (1226) 279, 15.
Argentina; *Strassburg*; Argentinensis (*c. XIII*) epus. Conradus (1201).
Arnoldus, Arnuldus (*or.*), **Arnaldus** (*c.*).
 Arnoldus, Arnuldus (*or.*); praepositus Visegradensis et cancellarius regis Boh. (1203) 379, 1. praep. Visegr. (1215) 406, 25. (1219) 174, 6. 410, 5. (1221) 206, 15. consanguineus regis (1222) 215, 25. 219, 1. 232, 15. 416, 15. (1224) 250, 15. 257, 20. 267, 30. cancellarius regis et praep. de Visegr. (1226) 286, 5. 290, 10. (1228) 308, 10. (1229) 329, 10. 335, 30. 341, 20, 30. (1230) 352, 1. Arnoldus magister decanus Prag. *v.* Arnoldus canonicus Prag.
 Arnoldus (*or.*) canonicus Pragensis et praepositus Saccensis (1200) 10, 5, 10. (1201) 21, 1, 10, 25. 22, 1, 5. (1202) 28, 15, 20. 29, 1, 5. magister (1203) 30, 15. de canus ecclesiae Prag. (1209) 80, 15. (1211) 88, 5. (1212) 98, 15. (1215) 111, 20. (1217) 131, 10. (1218) 143, 5. 146, 30. 157, 5. (1219) 167, 15. 171, 30. 172, 5, 10. 174, 30. capellanus regis Bohemiae (1220) 177, 25. 178, 20. 185, 25. 187, 20—35. (1221) 198, 35. (1222) 232, 20, 25. (1224) 255, 30. (1225) 264, 10. (1227) 298, 15. (1229) 342, 30.
 Arnoldus (*sp. XV*) magister, protonotarius (1216) 407, 30.
 Arnoldus (*or.*) abbas Trebecensis (1228) 318, 10. 323, 1. 428, 5.
 Arnoldus (*or.*) prepositus de Luha, ord. s. Bened. (1225) 266, 15. (1226) 287, 10.
 Arnuldus (*or.*), prior monii. in Zábrdovice (1209) 77, 30.
 Arnaldus (*c. XIII*) comes de Hogensuag (1228) 314, 1—10.

Arnoldus (*sp. XIII/XIV*) de Podibrad (1199) 358, 30.
 Arnoldus (*or.*) nobilis de Wart (1212) 94, 5. 96, 5. 97, 15.
 Arnoldus (*c. XIV*), [nobilis Boh.], (1222) 221, 20.
 Arnoldus (*c. XV*) possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 5.
 Arnoldus parvus (*c. XV*) possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 1.
Arnust, Arnusth (*or.*).
 Arnust (*or.*); [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20.
 Arnust (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1205) 383, 25.
 Arnust, Arnusth (*or.*) camerarius Olomucensis (1207) 54, 35.
 Arnusth (*or.*), [nobilis Mor.] testis [1207] 56, 35.
V. et.: Ernestus.
 Arthlebus, Artleb *v.* Hartlebus.
 Artmaniz (*or.*); Hartmanice, *d. p.* Sušice; Predich de — (1219) 175, 1.
Asafemburc (*c. XIII*), Assahpurch (*or.*), Aschafenburg, Bavaria, Rgb. Unterfranken; Johannes de —, canonicus Prag. (1219 sq.).
Asinus (*sp. XIII*) filius Hozee, miles († 1205) 383, 10. — *V. et.*: Ozel.
Asparn (*or.*); Aspern, Austria Inf., *d. p.* Groß-Enzersdorf; Rembertus plebanus de — (1229).
 Assahpurch *v.* Asafemburc.
Augensis (*or.*), Reichenau in Baden, abbas [Hericus], (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 10.
Augusta; Augsburg in Bavaria; (1207) 65, 10, 25. (1220) 179, 5, 15.
 Augustensis (*or.*) epus: Syffridus (1216).
Auherzen *v.* Vherci.
Austria (*or.*), Rakousy, *g.* Österreich (1221) 201, 15. (1224) 247, 10. (1229) 339, 5, 30. — Dux: Leopoldus VII (1217 sq.).
 Austrie (*or.*) prelati (1229) 339, 5, 15. clerici (1229) 337, 15, 30. 339, 20.
Assisi, civit. Italiae, *prov.* Perugia, *distr.* Foligno (1228) 313, 20.
Aston (*c. XIII*) magister, scriptor papae, canonicus Wratislaviensis (1229) 333, 20.
Audenesburg (*or.*), Altenburg in Saxonia (1225) 258, 5.
Auelberg, Auelbergensis (*c. XIII*); Havelberg, Brandenburg, Rgb. Potsdam; epus.: Sigebodo (1208 sq.).

B.

B. episcopus Pragensis *v.* Budizlaus.
 B. (*or.*) canonicus Cicensis (1226) 292, 5, 25. (1229) 334, 5.
 B. praepositus Lutomiricensis *v.* Benedictus.

B. (*c. XV*) plebanus de Hardek (1226) 279, 15.
 B. presbyter, nuntius (1208) 76, 5.
 B. abbas de Altenburc *v.* Pabo.
 B. abbas de Sazau *v.* Blasius.
 B. castellanus de Budisin *v.* Benes.
Babenberg (*or.*); Bamberg, Bavaria, Rgb. Oberfranken (1201) 22, 25. Curiae ibi celebrandae (1212) 93, 20.
 Babenbergensis, Babergensis, Bambergensis (*or.*) ecclesia (1201) 23, 5. Episcopus: Ekbertus (1210 sq.). Praepositus: Poppe (1221). Canonicus: Chonradus, plebanus de Jacobav (cc. 1230).
Babenice *v.* Pabienicz.
Babiz (*or.*); Babice, *d. p.* Uh. Hradiště, *g.* Ung. Hradisch; villa ubi possessio monii. Velehradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 10, 20. 427, 30.
Babiz (*c. XIII*); Babice ap. Rosice, *d. p.* Brno, *g.* Brünn, villa monii. in Oslavany (1228) 318, 1. (1230) 347, 20.
 Babo abbas de Altenburch *v.* Pabo.
Baden (*or.*), Hermannus marchio de — (1216).
Badreh (*or.*) locat. Badry, *ap.* Odřepsy, *d. p.* Poděbrady; quondam villa, ubi terra et vinitores ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 5.
Bala (*c. XV*) vicus in Znojmo (1226) 279, 30. 280, 5.
Baldwinus, Baluinus (*or.*) decanus Olomucensis (1201) 18, 15. 19, 30.
Balstin (*or.*) testis (1204/14) 107, 15.
 Baluinus *v.* Baldwinus.
 Bamberg, Bambergensis *v.* Babenberg.
 Barduz, Bardvz *v.* Pardus.
 Barense *v.* Bari.
Bares (*c.*), Bareš.
 Bares (*sp. XIII*) frater Sdislai Mucharouic (1210) 393, 15. 396, 30.
 Bares (*c. XIII*) testis (1228) 318, 20.
Bari (*or.*), Barense, Bari in Italia infer., archieps. Berardus (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 10.
Barice (*or.*); Bařice, *d. p.* Kroměříž, *g.* Kremsier; villa monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 35.
Bartus (*or.*), Bartuš, iudex de Betov (1227) 304, 15. Cf. *et.* Pardus.
Bartholomeus
 Bartholomeus (*c. XV*) presbyter cardinalis s. Pudentianae (1230) 349, 30.
 Bartholomeus (*sp. XIII*) canonicus Olomucensis! (1228) 428, 10.
 Bartholomeus (*c. XIII*) canonicus Pragensis (1219) 167, 15.
 Bartholomeus (*or.*) canonicus Wissegradensis (1228) 323, 5.

- Basche** (*or.*); ? *Bašť*, *d. p. Karlín*; villa, ubi possessio monii. Doxanensis (1226) 283, 15. 285, 20.
- Basci** (*or.*) *locat.*; *Bašt Velký*, *d. p. Karlín*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 20. ibd. silva ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 217, 5.
- Basiliensis** (*or.*), *Basel* in Helvetia, civitas nobilis (1212) 94, 10. 96, 10. 97, 20. *Episcopus [Lutholdus]*, (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 10.
- Bašt v.** Basche, Basci.
- Bathik** (*or.*), *Batík*, testis in Moravia (1208/11) 89, 10.
- Bauarus, Bauor, Bauvor** (*or.*), **Bavarus** (*or. **), **Bawarus** (*or.*), **Bawor** (*sp.*); **Bavor**.
- Bawarus** (*or.*) epus. Olomucensis (1201) 18, 10, 20. 19, 30.
- Bauarus, Bavarus** (*or. **) [*de Strakonice*] comes (1225) 263, 30. Uxor eius: Bolemila (1225).
- Bauarus, Bawarus** (*or.*), **Bavarus** (*c. XIII*), camerarius Olomucensis (1200) 363, 35. 364, 25. (1201) 366, 10. 368, 1. (1203) 373, 20. (1208) 73, 80. (1213) 101, 30. 104, 10. 106, 10. (1220) 413, 30. 414, 5. 415, 10. (1222) 229, 5. 231, 30. (1223) 237, 20. 239, 1. (1224) 257, 20.
- Bauarus, Bawarus** (*or.*) filius Dlugomili nobilis Boh. (1211) 88, 5. (1222) 218, 5.
- Bauarus, Bauor** (*or.*), **Bauvor** (*or. **), **Bawor** (*sp. XIII*) baro Boemiae (1220) 412, 20. 182, 10. 185, 15. (1221) 205, 15. (1224) 250, 20.
- Bawarus** (*or.*), [*nobilis Mor.*], (1209) 80, 15. (1218) 152, 15.
- Bauschowitz v.** Bohussowic.
- Bautzen v.** Budesin.
- Bawaria** (*or.*); dux Ludovicus I (cc. 1214 sq.) Cognata eius: Hailca, quondam ducissa Boemiae.
- Bavarus, Bawarus v.** Bauarus.
- Bavoryně v.** Obrini.
- Baworowici** (*sp. XIII*); *Bavorovice*, *d. p. Budějovice*, *g. Budweis*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.
- Bechyně**, Bechinensis *v.* Behin.
- Bečhovice v.** Behowici.
- Bečov v.** Betschaw et Betschou.
- Beczew**, Beczow (*sp. XIV*), *Bečva*, flumen Moraiae ap. *Hranice*, *g. Weißkirchen* (1201) 366, 30. 367, 10.
- Bedrih** (*sp. XIII*), *Bedřich*, testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
- Bedrichow** (*c. XIV*), *Bedrzichou* (*c. XVII*); *Bedřichov*, quondam villa parochiae in *Rynarec apud Pelhřimov* *g. Pilgram*; (1203) 31, 15.
- Behanus** (*or.*), *Běhan*, abbas monii. in Ostrov (cc. 1230) 354, 5.
- Behin** (*c. XIII*), *Bechyně*, *g. Bechin*, *d. p. Milevsko*, *g. Mühlhausen*; Bechinensis (*or.*) archidiaconus: Wecemilus (1203 sq.).
- Behowici** (*sp. XIII*); *Bečhovice ap. Řičany*, *d. p. Český Brod*, *g. Böhm. Brod*; villa monii s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
- Bela** regis Ungariae primogenitus (1224) 245, 20. Uxor eius: Maria (1224).
- Bělkovice v.** Bilkovicze.
- Belin** (*or.*), *Bílina*, *prope Bernardice*, *d. p. Milevsko*, *g. Mühlhausen*; villa monii. in Milevsko (1215) 110, 25.
- Belina** (*or.*); *Bilina*, *g. Bilin*, *d. p. Teplice*, *g. Teplice*; castrum. Castellanus: Jaros (1222). Comes: Zlauco (1207).
- Belinense forum** (1208) 387, 25.
- Belinensis** (*c. XVII*), *Belynensis* (*or.*) provincia, *Bělsko*, *locat.*: Wbelsce = *v. Bělostě* (1088 ? ins. 1222) 216, 5. (1207) 60, 1. 384, 40. (1208) 387, 25 (1209) 390, 5.
- Belinensis** (*or.*) archidiaconus: Benedictus (1216 sq.). Bribizlaus (1229).
- Belina** (*or.*), *Bílina*, rivulus apud *Borovany*, *d. p. Milevsko*, *g. Mühlhausen*; (1219) 175, 1.
- Belotyn** (*sp. XIV*); *Bělotín*, *g. Böltén*, *d. p. Hranice*, *g. Weißkirchen*; villa monii. Gradicensis (1201) 365, 30.
- Beloviz** (*or.*); *Bělovice*, iam non exstat; Pribislav de — (1219).
- Ben.**
- Ben** (*c. XIII*) castellanus de Betow (1222) 221, 20. (1228) 318, 20.
- Ben** (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1210) 392, 30. 396, 20. Frater eius: Budiuog Sebastienic.
- Ben** (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 10.
- Ben** (*or.*), nobilis Moraviae; filius eius: Boudiuoe (1228) 323, 10.
- Benata** (*sp. XIII*), *Beňata*, testis (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20.
- Benatky** (*c. XIV*); *Benátky*, *prope Počátky*, *d. p. Pelhřimov*, *g. Pilgram*; villa parochiae in *Rynarec* (1203) 31, 15.
- Benco** (*or.*), *Beněk* [*nobilis Mor.*] testis (1228) 323, 15. 428, 15.
- Beneda**.
- Beneda** (*sp. XIII*) de Grussowan (1209) 390, 30. Filius eius: Thirsech.
- Beneda** (*or.*) de Sueisingen, filius domini Stibor nobilis Boh. (1219) 174, 10. (1224) 248, 25. (1226) 286, 10. (1228) 308, 15.
- Beneda** (*c. XVII*), [*nobilis Boh.*] (1202/7) 52, 10.

Beneda (*or.*), testis in Moravia, (1209) 80, 15. (1220) 185, 10.
 Beneda (*or.*) possessor terrae Wesce apud Gradec (1225) 272, 20. Frater eius: Petrus.
Benedicti sti. monasteria; in Bohemia: Breunov, Cladorub, Opatowic, Ostrou, Porta Apostolorum, Pragae apud s. Georgium in castro (moniales), Sazau, Wilahnov; in Moravia: Luha, Raghrad, Trebech.
Benedictus, Benedictvs.
 Benedictus (*c. XVIII*) presb. card. tit. s. Susanne (1208) 71, 30.
 Benedictus (*or.*) defensor et praepositus eccl. Vyšehradensis (1088 ?) 215, 35.
 Benedictus, Benedictvs (*or.*) canonicus Pragensis (1198/1201) 13, 20. scriptor regis (1203) 378, 5. notarius regis (1205) 383, 25. (1202/7) 51, 10. cancellarius regis (1207) 386, 5. canonicus Prag. (1209) 79, 5. prothonotarius regis 80, 10. notarius (1211) 88, 5. canonicus (1212) 98, 15. archidiaconus de Belina (1216) 116, 25. 117, 30. praepositus Lutomiric. (1217) 125, 15, 20. 126, 5. can. Prag. (1218) 143, 5. 157, 5. archidiaconus Belensis (1219) 167, 15. cancellarius regis 171, 30. 172, 5, 10. 174, 10. 410, 10. (1220) 412, 20. (1221) 202, 15. 436, 20. (1222) 213, 1. 218, 1. 219, 10. 220, 5, 10. 234, 10. 418, 20. (1224) 248, 25. 250, 5. (1225) 267, 30.
 Benedictus (*sp. XIII*) notarius curiae regalis (1199) 358, 35. 361, 25.
Benes, Beness, Benezss (*or.*), Beneš.
 Benes (*sp. XIII/XIV*) filius Hermanni nigri (1199) 358, 30.
 Benes, Beness (*or.*) filius Hermanni, nobilis Boh. (1211) 88, 1. (1213) 435, 10. (1216) 114, 15. (1218) 143, 25. (1219) 174, 5. (1220) 412, 20. (1222) 218, 5. 219, 10. 418, 25. — Fratres eius: Marquardus (1211 sq.) et Zawis (1222).
 Beness (*or.*), Benes (*c. XIII*) castellanus seu burgrave de Budissin (1217) 126, 5. (1219) 173, 35. (1220) 176, 30. (1222) 225, 10.
 Benes (*or.*) de Benesow, nobilis Bohemiae (1222) 220, 15. Filii eius: Andreas, Drirsizlaus, Thobias et Wok.
 Benes (*or.*) sororinus Kojatae de Gnevin most (1227) 301, 25.
 Benessonis (*c. XVI*) filius Marquardus nobilis Boh. (1230) 351, 30.
 Benes (*sp. XV*) scabinus civitatis Nove Plsne (1216) 407, 25.
 Benes, Benezss (*or.*), Beness (*c. XIII*), nobilis Boh., testis (1199) 361, 25. 362, 1. (1201) 25, 20. (1205) 383, 25. (1213) 101, 30. (1219) 160, 35. (1220)

182, 10. 183, 20. 185, 10. (1221) 206, 15. (1222) 234, 5. (1224) 250, 15. (1227) 300, 30. 302, 5.
Benesow, Benessov, Beneschov (*or.*); Benešov, g. Beneschau; castrum. Benes de — (1222). Filii eius: Andreas, Drirsizlaus, Tobias, Wok.
Benignus (*or.*) canonicus Sacensis (1229) 340, 10.
Benno (*or.*) epus. Misnensis (1088 ?) 217, 30.
Benovich (*sp. XIII*) locat.; Beňovy, d. p. Klatoay, g. Klattau; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.
Berardus, Berhardus (*or.*), Perardus (*c.*).
 Berhardus (*or.*) subdiaconus curiae Romanae, canonicus Pragensis (1227) 302, 1.
 [Berardus] archiepus. de Bari (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 10.
 Berardus, archiepus. Panormitanus (1215) 111, 15.
 Perardus (*c. XV*) possessor villaे Lhuta ap. Placzmicz (1229) 328, 25.
Berchiesgaden in Bavaria, Rgb. Oberbayern; praepositura (1213) 99, 1.
Berhtherus, Berhtherus, Bertherus (*or.*), Perhter, Perterus, Pertherus (*sp.*).
 Bertherus (*or.*), [nobilis Mor.], (1218) 152, 20.
 Berhtherus (*or.*) miles (1220) 182, 15. 183, 1, 20. 185, 15.
 Bertherus (*or.*), Perhter, Perterus (*sp. XIII*). [castellanus?] de Vrene (1210) 392, 35. 396, 20. (1221) 198, 30.
 Berhtherus, Bertherus (*or.*), Pertherus (*sp. XIII*) testis (1228) 323, 15. 428, 20.
Beris (*or.*), Beřiš, testis in Moravia (1208/11) 89, 10.
Bernardus, Bernardvs, Bernhardus (*or.*).
 Bernardus, Bernardvs (*or.*) magister, canonicus Pragensis (1227) 298, 15. scolasticus Prag. (1229) 340, 10. 342, 30.
 Bernardus (*sp. XIII*) magister hospitalis Jerosolimitani in Boh. († 1199) 360, 15, 20.
 [Bernardus] abbas in Chremsmvñster (1229) 339, 35.
 [Bernhardus] praepositus sancti Floriani (1229) 340, 1.
 Bernhardus (*or.*) magister, praepositus Vrisacensis (1225) 266, 10. 267, 30.
 Bernardus (*or.*), mercator, testis (1207) 66, 20.
Bernadiče (*or.*), Pernarce, g. Pernharz, d. p. Střibro, g. Mies; villa monii. Teplensis (1219) 162, 5.
Bernan, Bernen (*or.*), Brňany, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz; villa monii. Doxanensis (1226) 285, 5, 15.
 Bernensis *perperam pro:* Brenensis (1213).
Bero (*sp. XV*) testis (1214) 405, 5.
 Bertherus *v.* Berhtherus.

Bertoldus, Pertoldus, Pertolt (or.), Pertoldus (c.) [Bertoldus] epus. Naumburgensis (1201) 15, 25. (1202) 29, 30. (1210) 82, 1.
Pertoldus, Pretoldus (c. XV), [parrochianus] de Oleczowicz (post 1201) 26, 20.
Bertoldus (sp. XIV) abbas Cladrubensis (1197) 357, 20.
Bertoldus (or.) abbas de Stragov (1221) 205, 10. (1222) 232, 15.
Bertoldus (or.) praepositus monii. in Doczan († 1226) 285, 25.
Bertoldus (sp. XIII) conversus monii. Velehradensis (1202) 371, 35.
Bertholdus dux Zaringiae (1208) 75, 5.
Bertoldus (or.) de Niphe, regalis curiæ prothonotarius (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 15. (1216) 118, 15, 25.
Pertolt (or.) de Ricov (1219) 175, 10.
Pertoldus (or.) laicus, procurator clericorum Austriae (1229) 337, 30. 338, 35.

Bethlehem (or.), wasallus reginae (1229) 341, 25.
Bethscov, Bethscowe v. Betschou.
Betov, Vetov (or.), Wetow (c. XIV), Vehtowe (sp. XIII); Bitov, g. Vöttau, d. p. Znojmo, g. Znaim; castrum. — Castellanus: Ben (1222 sq.) Judex: Bartus (1227). Teodericus de — (1226 sq.).
Betouensis (or.) provincia (1227) 303, 30. provinciae rector: Petrus.

Betschaw (sp. XV); Bečov, g. Petschau, d. p. Karlovy Vary, g. Karlsbad; castrum (1214) 404, 30.
Betschou (c. XVII), Bethscov, Bethscowe (sp. XIII); Bečov, g. Petsch, d. p. Chomutov, g. Komotau; villa, ubi decimae monii. Ossecensis (1207) 59, 25. 385, 15. (1209) 389, 30.
Bezca, Bezka v. Pezhka.
Bezdruzice (or.), Bezdružice, g. Weseritz, d. p. Teplá, g. Tepl; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.
Beznata (or.), Bsnata, Bznata (sp.).
Bznata, Bsnata (sp. XIII) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
Beznata (or.) filius Beznate, nobilis Bohemiae († 1226) 285, 30.

Bezne (or.) locat., Bežno, d. p. Ml. Boleslav, g. Jung-Bunzlau; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 5.
Bezprem (or.), Bežprem, filius eius: Soberide (1198/9) 5, 1. (ante 1212) 397, 35.
Býčkvice v. Biscovice.

Bicen, Bicno (or.), Bizzen (c.), Bycen, Bigno (sp.); Byčen.
Bycen (sp. XIII) castellanus Wissegradensis (1213) 401, 5.
Bicen (or.) castellanus Wratizlauiensis (1226) 290, 15.
Bicen (sp. XIII) nobilis Boh. (1199) 361, 30. 362, 5.
Bicen (sp. XIII) nobilis Moraviae (1203) 375, 10. Filii eius: Budislaus et Sdimir (1203).
Bicen (or.), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 5.
Bicen (or.) filius Jarohnewi (1212) 98, 15.
Bicen (or.) nobilis Bohemiae (1213) 435, 10.
Bicen (sp. XIV) frater Bludonis castellani Prerovensis (1220) 413, 30.
Bizzen (c. XIV) [nobilis Boh.], (1222) 221, 20.
Bicen (or.) testis (1226) 290, 25.
Bicno (or.), Bigno (sp. XIII), testis (1228) 323, 15. 428, 15. Frater eius: Mathias (1228).

Bichos, Bikos (or.); Bykoš, d. p. Hořovice; villa, ubi possessio sepulcri seu capellae s. Venceslai in castro Prag. (1227) 305, 25. (1229) 342, 20.
Bychotino pole (sp. XIV) locus faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 30.
Bielne v. Bilen.
Biescha v. Piezhe.
Bigno v. Bicen.
Bylany v. Bilen.
Bilkovicze (sp. XIV); Bělkovice, d. p. Olomouc; villa (1220) 415, 1.
Bilen, Byln (c. XVII), Billn (c. XVIII), Bielne, Biln (sp. XIII); Bylany, g. Piüllna, d. p. Most, g. Briix; villa monii. in Osek (1203) 377, 10. (1207) 59, 20. 385, 10. (1209) 389, 30.
Bilina v. Belin et Belina.
Billn, Byln v. Bilen.
Bische v. Piezhe.
Biscoupiz (or.), Biscopiz (sp. XIII); Biskupice; villa monii. Velehradensis (1228) 322, 20. 428, 1.
Biscovice (or.); Býčkovice, g. Pitschkowitz, d. p. Litoměřice (Leitmeritz); villa monasterii in Teplá (1219) 162, 5.
Bysou (sp. XIII); Býšov, quondam villa monii. in Zábrdovice (cc. 1210) 392, 20.
Byssowa (sp. XIV), Býšová, rivus Moraviae in d. p. Sternberg (1220) 414, 20.
Bystře v. Wizrece.
Bystře v. Bistrum.
Bystřice v. Bistrici, Bistrzicze et Buistrice.
Bistrici (c. XIII); Bystřice; Wogna de — (1222).
Bistrzicze, Bistrzicze (sp. XIV); Bystřice, rivus faciens metam silvae apud Domašov (1220) 414, 20, 30.
Bistrum (c. XVII); Bystře ap. Humpolec, d. p. Něm. Brod; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.

Bitov, g. *Völtau*, v. Betov.
Blag, *Blego*, *Bleho* (*or.*); *Blah*, *Bleh*.
Blego (*or.*) [nobilis], cuius filius: *Blag* (1213).
Blego magnus (*or.*); [nobilis Bohemiae] (1198/9) 4, 40.
Blego (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 362, 5.
Blag (*or.*) filius *Blegonis* (1213) 104, 10, 106, 10.
Bleho (*or.*), nobilis, cuius filius *Bun* († 1226).
Blagoticih (*or.*) *locat.*; *Blahotice prope Slaný*, g. *Schlan*; villa, ubi terra ecclae. Visgradensis (1088¹, ins. 1222) 216, 15.
Blanyeye (*sp. XIII*), *Blanice* flum. Bohemiae merid. (1205) 382, 5.
Blasej, *Blasej* v. *Blasius*.
Blasin (*sp. XIII*); *Blažim*, d. p. *Benešov*; villa monii. in Ostrov (1205) 381, 5.
Blasius, *Blasej*, *Blasey* (*or.*), *Blažej*.
Blasius (*or.*) presbyter Olomucensis ecclesiae (1208) 73, 30.
B[lasius] abbas de Sazau (1202) 29, 35.
Blasej (*or.*) iudex forensis (1211) 88, 5.
Blasius (*or.*), cliens Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.
Blasej (*or.*) testis (1208/11) 89, 10.
Blažim v. *Blasin*.
Blego, *Bleho* v. *Blag*.
Blešno, g. *Plöschen* v. *Nazblaz*.
Blsaz (*sp. XIII*) *locat.*; *Blšany*, villa in qua decimae monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 15.
Blucace (*or.*), fortasse *Vlkáč*, frater domus s. Mariae (Melit.) de Praga (ante 1217) 124, 5.
Blud, *Bludo* (*or.*), *Pludo* (*sp.*); *Blud*.
Bludo (*or.*) beneficiarius castri Olomucensis (1208) 73, 30. (1209) 80, 15. (1228) 323, 10. 428, 15. Filius eius: *Onso* (1209 sq.).
Bludo (*or.*) burgravius seu prefectus Prerouensis (1213) 104, 10, 106, 10. castellanus Prerov. (1201) 366, 10. 368, 1. (1220) 413, 30. Frater eius: *Bicen*.
Bludo (*sp. XIV*) antiquus de Bludow (1200) 364, 25.
Blud, *Bludo* (*or.*), [nobilis Moraviae], (1201) 18, 15. (1207) 55, 5. 56, 35. (1210) 393, 5. 396, 25. (1218) 152, 15.
Pludo (*sp. XIII*) testis in Moravia (1202) 371, 35.
Bludo (*sp. XIII*) summus venator in Moravia (1203) 373, 25. 375, 5. Filius eius: *Spitata*. Fratres eius: *Onso* et *Victor* (1203).
Blud (*or.*), cuius filius *Uictor* (1226).

Bnisici (*sp. XIII*), *locat.*: *Bniscich*; *Bnečice*, nunc *Mlečice*, d. p. *Hořovice*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1, 10.
Bocheny (*sp. XIV*) locus in Moravia (1200) 364, 20.

Bochnitz, *Bochniz* v. *Bognitz*.
Bodewin v. *Podiuin*.
Bodiwog v. *Budiwoi*.
Bodo (*ed.*) de Ilburc, nobilis Germaniae (1212) 90, 15.
Boemi v. *Boemia*.
Boemia, *Boeemia*, *Boemie regnum* (*or.*), *Bohemia* (*sp. XIII*) *terra* (1199) 3, 10. 362, 5, 15. (1201) 13, 25. 14, 5. 25, 15. (1202) 371, 10. (1203) 33, 20. (1204) 39, 30. 41, 1, 10. 42, 5. (1205) 47, 5, 10. 382, 5. (1207) 53, 25. 63, 1. (1212) 91, 5, 35. 93, 10. (1213) 402, 20. (1216) 118, 5. 122, 5. (1217) 126, 30. 129, 10, 15. 131, 25. 132, 25. (1218) 143, 1. 154, 20. 409, 1. (1220) 189, 5. 411, 25. (1221) 204, 20. 194, 1. (1222) 209, 10, 15. 230, 10. (1225) 270, 5. 271, 1. (1226) 289, 25. (cc. 1227) 425, 5. (1228) 316, 10. 320, 15. 426, 15. 430, 10. (1230) 344, 35. 353, 20.
Boemiae metae (1213) 403, 10. terminus [versus *Austriam Superiorem*] (1207) 65, 1.
Boemie (*c. XIII*) exitus (1218) 151, 10.
Boemie nemus, *Poemorum nemus* (1212) 89, 15. (1224) 247, 10. (1226) 291, 25.
antiqua via, que *Soumwech* dicitur, versus *Boemiam directa* (1212) 89, 20.
(Boemia) tocius regni patronus s. Wencezlaus (1227) 305, 5. patroni regni: s. Vitus, Wencezlaus et Adalbertus (1221) 204, 25.
Boemiae regni sigillum commune (1219) 161, 5.
Boemia ecclesiae Maguntinae iure metropolitico subiecta (1204) 40, 30.
sedes metropolitica in Boemia statuenda (1204) 39, 35. 40, 25. 41, 1. 42, 5.
Bohemiae duces: Boleslaus II († 1205). Boleslaus III († 1205). Brechislaus I († 1202 sq.). Brecislaus II († 1205). Conradus († 1205). Conradus Otto († 1222). Fridericus († 1211 sq.). Sobezlaus I († 1222 sq.). Spitigneus († 1205). Swathopluch († 1205). Wladizlaus I († 1205). Wladizlaus II († 1205 sq.). Wratzlaus († 1205 sq.). *reges*: (1212) 93, 25. (1221) 194, 20. Premisl Ottacarus I (1198 sq.). Wladizlaus I († 1213). Wladislaus Heinricus (1197). Wratislaus († 1205 sq.).
iura et privilegia, quae ab antiquo (regibus Boh.) ab imperatoribus fuere concessa (1204) 36, 5.
Bohemiae duces tantummodo titulati: Bolezlaus et Zobezlaus filii Theobaldi III.
ducessae: Adela (1199 sq.).
reginae: Constantia uxor Premizli I (1199 sq.). Cunegundis, uxor Wencezlai regis (cc. 1227 sq.).
Boemie (*or.*) *episcopi* (1216) 115, 20.

episcoporum investiendi ius regibus Boemiae conceditur (1212) 93, 20.
 Boemie (*or.*) abbates (1224) 249, 20.
 cleris (1217) 139, 35.
 Boemi, (magnates, primates, suppani): (1199) 360,
 10, 15. (1201) 17, 35. 19, 15. 369, 15. (1202/7)
 52, 1. (1213) 102, 30. 402, 15. 403, 10, 30. 435, 15.
 (1216) 119, 25. (1219) 171, 20. 174, 1. (1227)
 295, 1. (1229) 330, 5. — Boemie magnatum et
 nobilium universitas (1216) 117, 35.
 Boemorum (*or.*) gens, populus (1204) 39, 30. 42, 1.
 (1212) 93, 5. (1217) 129, 25.
 Bohemorum insultus (1214) 109, 20.
 Bohemorum muta [in Patavia] (1198) 2, 35.
Boganow (*c. XVIII*), Boranow (*c. XVII*); *Bojanov* ?, quondam villa monii. Silensis (1226)
 275, 5.
Bogdalus, Bogdal (*sp.*); *Bohdal*.
 Bogdalus (*sp. XIII*), praepositus de Ragrad
 (1210) 393, 5. 396, 25.
 Bogdal (*sp. XIII*) heres in Ownech (*c. 1201/20*)
 423, 5.
Bogdanez, Bohdantius (*or.*), Bohdanez (*c. XIV*);
Bohdanec; castellanus Znoimensis (1222) 222, 15.
 225, 16. miles de castro Znoim (1223) 244, 1.
Bogdonae (*or.*), *Bohdanov*, villa baronis Stephani
 [de Medlov] in provincia Holasicensi (1218) 152, 5.
 Bogeniz v. Boienicz.
 Boghuzlaws v. Boguslaus.
Bogizc (*or.*), *Bojiště*, in Nova Civ. Pragensi (1198/9)
 4, 20. ibd. ecclesia [s. Johannis] 4, 15.
Bognitz (*c. XVII*), Bogniz (*sp. XIII*), Bochnitz
 (*c. XVIII*), Bochniz (*sp. XIII*); *Bohnice* [aut
Bojnice], villa quondam monasterii in Osek
 (1203) 377, 10. (1207) 59, 20. 385, 10. (1209)
 389, 30.
Bogobud (*sp. XIII*), *Bohobud* (cc. 1210) 393, 10.
 Bogumil v. Bohumil.
Bogun (*or.*), *Bohuň*, testis in Moravia (1208/11)
 89, 10.
 Bohunye (*sp. XIII*), gen., *Bohuň*, filius Stephani
 nobilis († 1205) 382, 30.
Bogusa, Boguse, Bogusca, Bohusa, Bohuse, Busse
 (*or.*), *Bohusse* (*or.*), *Bohusie* (*c.*), *Boguzca*,
Bohuska (*sp.*); *Bohus*.
 Bogusca (*or.*) castellanus de Decin (1198/9) 5, 1.
 Bohusie (*c. XIV*) castellanus de Netolich (1222)
 225, 10.
 Bohuse (*or.*) castellanus de Znoym (1227) 304, 15.
 Busse (*or.*) filius Velissonis, testis (1198/9) 5, 1.
 Bohusse (*sp. XIII/XIV*) nobilis Boh. cum duobus
 fratribus (1199) 358, 30.
 Bogusa (*or.*) testis (1208/11) 89, 10.

Bohuska (*sp. XIII*) nob. Boh. (cc. 1210) 392, 25.
 Boguzca Kouanzki (*sp. XIII*) testis (ante 1212)
 398, 15.
 Boguse (*or.*) de Cowan (1222) 220, 15.
 Bohusa (*or.*) [nobilis Mor.] (1226) 288, 30.
 Bohusse (*or.**) [nob. Boh.] (1224) 250, 15.
 Bohuse (*or.*) nobilis Boh. (1225) 272, 30.
 Bohus (*c. XV*) possessor curiae in Znojmo (1226)
 280, 5.
Boguslaus, Bogusslaus, Boguszlaus, Boguzlau,
Boguzlaus, Bogvzlaus, Bohuslav, Bohuzlaus,
Bohuzlavus, Bohuslaus, Bohúzlaus, Bouzlaus,
Bózlaus (*or.*), *Buguzlaus* (*or.*), *Boghuzlaws*
 (*sp.*); *Bohuslav*.
 Boguslaus (*sp. XIII*) decanus [Wissegrad.], (1219)
 410, 10.
 Bogusslaus, Boguzlaus (*or.*), canonicus Olomucen-
 sis (1207) 55, 15. (1208) 73, 25.
 Boguzlaus, Bohuzlaus (*or.*), Bohuslaus (*c. XIII*)
 canonicus Pragensis (1209) 79, 5. (1211) 88, 5.
 (1216) 116, 20. (1218) 157, 5. (1219) 167, 15.
 Boguslaus (*or.*) frater domus s. Mariae [Melit.] de
 Praga (ante 1217) 124, 5.
 Boguzlaus (*sp. XIII*) iudex (1199) 361, 30.
 Boguslaus, Boguzlaus, Bohuslaus, Bohuzlaus,
Bohúzlaus, Bouzlaus (*or.*), *Buguzlaus* (*or.*),
Boguzlauus (*sp. XIII*) filius Zlaconis comitis
 Belinensis, summi camerarii (1199) 361, 25.
 (1201) 25, 20. (1203) 377, 30. (1202/7) 51, 10.
 (1207) 385, 20, 25. 386, 1. (1209) 80, 15. 390, 10, 25.
 subcamerarius regis (1211) 87, 35. 88, 1.
 (1212) 98, 15. (cc. 1212) 399, 10. (1213) 401, 1.
 (1214) 108, 30. (1218) 143, 25. (1219) 174, 5.
 410, 5. (1222) 218, 1. 219, 10. 231, 35. 418, 20.
 camerarius (1224) 248, 20. 255, 35. 257, 25.
 (1225) 264, 10. (1226) 290, 10. Frater eius: Gra-
 bisa (1201).
 Bohuslaus (*sp. XIII*) subcamerarius (1205) 383, 25.
 Boguzlau, Boguzlaus (*or.*) camerarius Morauiensis
 (1201) 18, 15. 19, 30.
 Boguzlaus (*or.*), Bohuslaus (*sp. XIII*) castellanus
 de Praga (1211) 88, 5. (1213) 401, 5.
 Bogvzlaus, Bohuzlaus, Bouzlaus, Bózlaus (*or.*)
 castellanus de Wranov (1224) 256, 1. (1226)
 288, 35. (1228) 318, 20. 323, 5. 428, 10.
 Boguzlaus (*or.*) (alter) castellanus de Wranov (1224)
 256, 1. Frater eius: Wata (1224).
 Bohuzlaus (*or.*) filius Dnepr, nobilis Boh. (1213)
 435, 10.
 Bogusslaus, Boguzlaw (*or.*), Boguzlaus (*sp. XIII*),
 Bohuslaus (*sp. XIII/XIV*) Odolenowich seu filius
 Odoleni (1199) 358, 35. (1207) 55, 1. 56, 35. (ante
 1212) 398, 10.

Bogusslaus, Bogusslaus (*or.*) filius Petri [nobilis Mor.] (1213) 104, 15. 106, 10.
 Bohuzlaus (*or.*), Bohuslaus (*c. XVI*) filius Radim de Spelunca (1226) 286, 10. (1230) 352, 1. Frater eius: Neulaz (1230).
 Boguzlaus (*or.*) Reinartich seu filius Regnardi, [nobilis Bohemiae], (1198/9) 4, 40. (1212) 98, 15.
 Bohuzlaus (*or.*) de Z... on, testis (1220) 193, 15.
 Boghuzlaws (*sp. XIII*) frater Vaitae, testis (1199) 362, 1.
 Bohuzlaus (*or.*), Bouzlaus (*or. **) frater Watae subcamerarii (1228) 326, 15, 25.
 Boguslaus (*or.*) cliens Kojatae de Gnevin Most (1227) 300, 30. 301, 30. 302, 5.
 Boguzlaus, Boghuzlaws, Bohuzlavs (*sp. XIII*) nobilis Bohemiae (1199) 362, 1, 10. 412, 20.
 Bohuzlavus (*or.*) baro Boemiae (1221) 205, 15. (1222) 212, 25. 221, 20.
 Bohuzlaus (*c. XIV*) alter [nobilis Boh.], (1222) 221, 20.
 Boslaus (*sp. XV*) nobilis Moraviae (1218) 409, 1.
 Bogzlau (*sp. XIII*), privignus Vbischez, testis (1209) 390, 30.
 Boguzlay (*or. **), Bohuslay (*sp. XIII*) filius Zwyest (1213 sq.).
Boguta, Bogutha, Boguto, Bohútha, Boutha, Bohuta (*or.*); Bohuta.
 Boguto, Bohútha, Bouthá, Bohuta (*or.*), praepositus Bolezlaviensis (1222) 218, 1. 219, 10. 225, 10. 418, 20. (1224) 248, 20. (1228) 323, 1. 428, 5.
 Boguta (*sp. XIII*) nobilis Bohemiae (1199) 361, 30.
 Boguta, Bogutha (*or.*) nobilis Moraviae (1201) 18, 15. (1207) 55, 1. Frater eius: Heinricus iudex Olomucensis.
 Boguta (*or.*) pincerna [regis Boem.], (1207) 66, 15. Filii eius: Boguta, Heinricus, Petrus.
 Boguta (*or.*) filius Bogutae pincernae regis (1207) 66, 15.
 Bohuta (*sp. XIII*) nobilis Moraviae, possessor villae Telci (1207) 385, 10.
 Bohuta, cuius filius Heinricus Bohutic (1218) 144, 10.
 Boguzca *v.* Bogusa.
 Boguzlau, Boguzlaus, Bogvzlaus *v.* Boguslaus.
Bogzlauviz, Bogzlawitz, Bogzlawiz (*sp. XIII*), Bohuslawic [= Bohuslavi filius]: Pil (1207).
Bohacyegye (*sp. XIII*): ? Boháčej; uxor nobilis Stephani († 1205) 382, 30. Filius eius: Bohunia.
 Bohdanez, Bohdantius *v.* Bogdanez.
 Bohdanov *v.* Bogdonau.
 Bohemia *v.* Boemia.
 Bohes (*sp. XIII*), Boheš, testis (1199) 362, 10.
 Bohy *v.* Bozech.

Bohnice v. Bognitz et Boymici.
 Bohomil *v.* Bohumil.
 Bohorlicz *v.* Borliz.
Bohsicih (*or.*) locat.; Bošice, d. p. Kolín; villa, ubi terra ecclae. Visogradensis (1088?, ins. 1222) 216, 10.
Bohudar, Bohudarz (*sp. XIV*) camerarius, vulgo pohonche (1200) 364, 1. venator (1203) 373, 25. camerarius (1220) 414, 5. Frater eius: Janek.
Bouhuhval (*or.*), Bohuchval, de Coyetiz (1219) 175, 5.
Bohumělice *v.* Bohumilici.
Bohumil, Bogumil (*or.*), Bohomil (*sp.*).
 Bohumil (*or.*) camerarius, testis (cc. 1200) 11, 20.
 Bogumil (*or.*) testis in Moravia (1208/11) 89, 10.
 Bohomil (*sp. XIII*) civis Velehradensis (1202) 372, 1.
 Bohumil (*sp. XIII*) heres regis in Holisovich (c. 1201/20) 423, 1.
Bohumilecz (*sp. XIV*), Bohumilec, maior et minor, rivuli facientes metam circuitus Hranice (1201) 367, 25, 30.
Bohumilici (*sp. XIII*), Bohumělici, villa monii. Zabrdovicensis sita quondam prope Bohumělice, d. p. Hustopeč, g. Auspitz (1210) 396, 1.
Bohumilplawie (*sp. XIII*) locus in silva Střelná (1203) 374, 1.
 Bohunye *v.* Bogun.
Bohuňovice *v.* Bunouich.
 Bohus, Bohusa, Bohusie, Bohusse *v.* Bogusa.
Bohusic, Bosic (*sp. XIII*), Bohušic [filius domini Bohuš]: Jan (1210).
 Bohuslaus, Bohuszlavs *v.* Boguslaus.
Bohussowic, Bussowic (*or.*); Bohušovice, g. Baušowitz, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz; villa, ubi terra monii. Doxanensis (1226) 282, 15. 285, 25.
 Bohuta, Bohútha *v.* Boguta.
Bohutic (*or.*) = filius Bohutae Heinricus [nobilis Boh.] (1218) 144, 10.
Boyanowicyh (*sp. XIII*) locat.; Bojanovice ap. Zbraslav, g. Königsaal; villa monii. in Ostrov (1205) 382, 10.
Boiek (*c. XV*), Boiek, [nobilis Mor.] testis (post 1201) 26, 20.
Boienicz, Bogeniz (*or.*); Bojenice prope Bernardice, d. p. Milevsko, g. Mühlhausen; villa monasterii in Milevsko (1218) 143, 1. (1219) 174, 30.
Boymici (*sp. XIII*); Bojmice, vulgo Bohnice, d. p. Karlín; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 25.
Boyez (*or. conf.*), Bozensis provincia (*sp. XIII*), Božensko, provincia Bohemiae meridionalis denominata a fluvio Božes, qui nunc Vltava vocatur (1088? ins. 1222) 217, 1. (cc. 1227) 422, 10.

- Bojanov v.* Boganow.
Bojanovice v. Boyanowicyh.
Bojenice v. Boienicz.
Bojiště v. Bogicz.
Bojnice v. Bognitz.
Bolecey (*sp. XIII*) miles († 1205) 383, 1.
Bolemila (*or. **) comitissa, uxor Bavari de Strakonice (1225) 263, 30, 35.
Boleslaus v. Bolezlaus.
Bolesud v. Bolezud.
Bolezlau; *Boleslav Stará*, g. *Alt-Bunzlau*; *Bolezlaunensis*, *Bolezlauiensis*, *Bolizlauensis* (*or.*), *Boleslaviensis* (*c. XIII*) praepositura (1220) 192, 20. (1221) 194, 15. Praepositi: Andreas (1201). *Boguta* (1222 sq.). — *Canonicus*: Themo (1228) 323, 5.
Bolezlawensis (*or.*) archidiaconus: Clemens (1227).
Bolezlaua, *Bolezlawa* (*or.*); *Boleslav Mladá*, g. *Jungbunzlau*; castrum. — [Castellanus:] Zezema (1226).
Bolezlavensis provincia, *Boleslavsko*, locat.: Wbolezlavscce (*or.*), v *Boleslavště* (1088? ins. 1222) 216, 5.
Bolezlaus, Bolezlaus, Bolezsslaus (*or.*), *Boleslaus* (*sp.*); *Boleslav*.
Bolezlaus (*or. **), *Boleslaus* (*sp. XIII*) I. dux Bohemiae † (1205) 380, 25, 35. (1220) 411, 10. 412, 10. (1224) 249, 20.
Boleslaus (*sp. XIII*) III. dux Bohemiae († 1205) 380, 35. 381, 5.
Bolezlaus, Bolezlaus, Bolezsslaus (*or.*) dux, nepos Přemysli regis Boh. (1210) 392, 25. 396, 15. (1213) 104, 5. 106, 5. (1228) 311, 25. 312, 1. (1229) 343, 5. (1230) 344, 10. 350, 25. Frater eius: Zobezlaus.
Boleslaus dux Silesiae (1201) 368, 10.
Bolezlaus (*sp. XIII*) [nobilis Moraviae]; filius eius: Boruth (1210).
Bolezud (*or.*), *Bolesud*, de Gralic (1226) 290, 20.
Bolich (*sp. XIII*), *Bolik*, testis (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20.
Bolizlauensis v. Bolezlau.
Bonifacius (*or.*) abbas monii. in Gradist ap. Olomuc (1200) 363, 10. (1201) 365, 20. 366, 10. (1220) 413, 20–35. (1221) 205, 10. (1222) 213, 30. 214, 10. 231, 30.
Bor (*or.*) silva adiacens villae Oleskec (1226) 281, 5.
Boranow v. Boganow.
Boranowici (*sp. XIII*); *Bořanovice*, d. p. *Karlín*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 30.
Borcouani, *Borkowan* (*sp. XIII*), locat.: *Borcoważ* (*or.*); *Borkovany*, d. p. *Hustopeč*, g. *Auspitz*; villa monasterii in Zábrdovice (1209) 78, 1. (1210) 392, 20. 395, 5.
Borek (*sp. XIII*), *Bořek*, miles Moraviae (1210) 395, 15.
Borek (*c. XVII*), *Boreck* (*c. XVIII*), *Borek*, villa et silva a Želivo versus orientem (1226) 275, 10.
Borec (*sp. XIII*); *Boreč*, g. *Boreč*, d. p. *Litoměřice*, g. *Leitmeritz*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1.
Borek (*sp. XIII*); *Borek*, ap. *Jilové*, g. *Eilau*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
Borenowicyh (*sp. XIII*) locat.; *Bořenovice*, d. p. *Benešov*; villa, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 382, 25.
Borhardus v. Burchardus.
Borisow (*sp. XIV*); *Boříšov*; mons, faciens metam bonorum monii. *Gradicensis* (1200) 364, 15.
Boriuta, Boriuth v. Boruta.
Borliz (*or.*), *Bohorlicz* (*c. XV*); *Pohořelice*, g. *Pohrlež*, d. p. *Hustopeč*, g. *Auspitz*. Plebanus: Heinricus (1222) 227, 10.
Boroticz (*c. XV*); *Borotice*, d. p. *Znojmo*, g. *Znaim*; villa, ubi decimae ecclae. in Křídlovice (1225) 261, 5, 15.
Borotizii (*or.*); *Borotice*, apud Dobříš; villa hospitalis s. Mariae Theut. in Boemia (1207) 63, 5.
Borouec (*or.*), *Borovec*; Jaclin de — (1226).
Borovan (*or.*); *Borovany*, d. p. *Milevsko*, g. *Mühlhausen*; (1219) 175, 1.
Borsa (*sp.*), *Búrso* (*or.*); *Boreš*.
Borsa (*sp. XIII*) nobilis Bohemiae, frater Grabissii summi camerarii et Zlauconis comitis Belinensis (1207) 385, 5. (1209) 390, 25. Filius eius: Zlauco (1207).
Búrso (*or.*) nobilis Boh., cuius filius Odolen (1224).
Borschici, *Borsiz* (*or.*), *Borsciz* (*sp. XIII*); *Boršice*, d. p. Uh. *Hradiště*, g. *Ung.-Hradisch*; villa monasterii Velehradensis (1202) 371, 20. (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 25.
Borscwiz (*sp. XIII*); *Boršovice?*; Primizlaus de — (1202) 371, 35.
Boruta, Boruth, Borutha, Borvta (*or.*), *Boriuta, Boriuth* (*sp.*); *Bořita*.
Boruta, Boruth, Borutha, Borvta (*or.*), *Boriuta* (*sp. XIII*) de Redgosc (1203) 375, 5. (1207) 55, 5. 56, 35. (1216) 114, 20. (1221) 205, 15. (1222) 221, 20. castellanus de Podwin 231, 30. (1223) 237, 20. (1224) 248, 20. 255, 35. (1226) 290, 15. (1228) 308, 15. Filius eius: Boruta de Lethovicz.
Boruta, Borutha (*or.*), *Boriuth* (*sp. XIII*) de Lethovicz filius Borutae de Redhoscz (1203) 375, 5. (1207) 56, 35. (1222) 231, 30. (1223) 237, 20. (1224) 248, 20. (1226) 290, 15.
Boruth (*or.*), filius [domini] Wok, [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 10. — Filius eius: Woco (1224 sq.).

Boruth (*sp. XIII*) filius Bolezlai, nobilis Moraviae (1210) 392, 30. 396, 20.

Boscho, Bozko (or.), Bosco, Bosko (sp.); Boček.
Boscho, Bozko (or.), Bosko (*sp. XIII*), canonicus Olomucensis, archidiaconus (1201) 19, 30. (1202) 371, 30. archid. Prerovensis (1207) 54, 30.
Bosco, Bosko (sp. XIII) [nobilis Moraviae] (1210) 393, 10. 396, 30.

Boskovice v. Bozcowiz.

Boseumenza (or.); Humenec; villa hospitalis s. Mariae Theut. in Boemia, sita quondam prope *Hloupětin* apud Pragam (1207) 63, 5.

Bošice v. Bohsicich et Bossiz.

Bosicz (c. XV); Božice, g. Possitq, d. p. Znojmo, g. Znaim; villa, ubi decimae ecclae. in *Křidlovicē*, d. p. Znojmo, g. Znaim (1225) 261, 5, 15.

Bossiz (c. XVI), Bossicz (c. XVIII); Bošice quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.

Bosteh (sp. XIII); Božtěch, Božetěch; testis (1210) 393, 15. 396, 30.

Boticz (sp. XVII); Botič, rivus sub Vyšehrad (1222) 416, 35.

Boudiuoie v. Budiwoi.

Boutha v. Boguta.

Bouzlaus v. Boguslaus.

Bovduoye v. Budiwoi.

Bozanow (sp. XIII); Božanov, rivus ap. *Broumov*, g. *Braunau* (1213) 400, 15. (1229) 431, 10.

Bozko v. Boscho.

Bozcowiz (c. XIII); Boskovice in Moravia; castrum. Emmeramus de — (1222).

Bozech (sp. XIII) locat.; Bohy apud Kralovice; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1.

Bozen, Bozne (or.); Božen (?); Martinus et frater eius Heinricus de — (1219).

Bozen (or.); Božen; picarius ecclae. Visegradensis in villa Lomazice (1088 ?) 217, 1.

Bozensis provincia v. Boyez.

Božetěch v. Bosteh.

Bozhelow (c. XVIII), Boztschow (c. XVII), villa quondam monii. Siloensis (1226) 275, 5.

Božice v. Bosicz.

Bőzlaus v. Boguslaus.

Bozne (or.), Martinus de — (1219) 174, 10. Frater eius: Heinricus (1219 sq.).

Božtěch v. Bosteh.

Boztesici (sp. XIII); Božtěsice, nunc *Požtěsice*, g. *Postitq*, d. p. *Ústí n. L.*, g. *Aussig*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1.

Boztschow v. Bozhelow.

Brachizlauensis v. Brechizlauensis.

Bračice v. Bratercsic.

Bracislaus v. Brecizlaus.

Bradeo v. Bradlo.

Bradlo (c. XVI), Bradeo (c. XVIII), Bradlo, villa quondam monii. Siloensis (1226) 275, 10.

Bragensis v. Pragensis.

Bragotiz, Brawatiz (or.); Mramotice, d. p. Znojmo, g. Znaim; villa monii. in Louka (1222) 222, 5. (1223) 242, 5, 15.

Branik (sp. XVII), locat.: Brannice (or.); Bránik prope Pragam; villa, ubi terra ecclesiae Visegradensis (1088 ?, ins. 1222) 216, 35. villa capituli Visegr. (1222) 416, 30. 417, 1.

Branissow (c. XVIII), Bravisow (c. XVII); Branisow, ap. Humpolec, d. p. Něm. Brod, g. Deutschbrod; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.

Branissowicz (c. XIV); Branisovice; Wolframus de — (1222).

Branizlav (or.); Branizlaus (c.); Branislav.

Branislav (or.), Branizlaus (c. XIV); [castellanus Znoymensis] (1222) 222, 15. 225, 15.

Branizlaus (or.) testis (1226) 288, 30.

Brannice v. Branik.

Bransudov v. Brinscheud.

Branzodiz (or.); Bransudice, villa sita quondam in loco, ubi nunc campus dicitur *Branskowitz* apud *Fryšava* (*Vršava*), d. p. Znojmo, g. Znaim (1228) 310, 10.

Bratercsic (or.); Bračice, d. p. Čáslav; Zbizlaus de — (1223). Filius eius: Johannes.

Bratreio (or.), Bratřejov, d. p. *Sedlčany*, villa Georgii de Milevsko quondam episcopo Pragensi data (1216) 115, 25.

Bratryenow (sp. XIII); Bratřinov, apud Zbraslav (Königsaal); villa, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 382, 20.

Bratron; Bratroň.

Bratron (or.), testis in Moravia (1208/11) 89, 10.

Bratron (sp. XIII) civis Velehradensis (1202) 372, 1.

Bratronici (sp. XIII); Bratronice, d. p. Blatná; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1, 10.

Bratronicih (sp. XIII) locat.; Bratronice, d. p. Rakovník, g. Rakonitz; villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 15.

Braunschweig v. Brunswic.

Brawatiz v. Bragotiz.

Bravisow v. Branissow.

Brawiz (or.), Bravice, Probice, d. p. Znojmo. Plebanus: Sifridus (1222) 227, 10.

Brechizlauensis, Brecizlauensis, Brecizslauensis, Brachizlauensis (or.), Brecizlawiensis (*sp. XIV*);

Břeclav, g. Lundenburg, d. p. Hodonín, g. Göding; provincia (1201) 365, 35. 369, 20. iudex: Prebor (1225) 263, 1.

- Archipresbyter seu archidiaconus: Esau (1207).
Moyses (1208 sq.).
- Brecizlaus** (*or.**), **Brecyzlaus**, **Brezislaus** (*or.*), **Brecihlaus**, **Bretizlaus** (*c.*), **Brecislaus** (*sp.*); **Břetislav**.
- Brecizlaus (*or.**), **Brecyslaus** (*sp. XIII*), **Bracislaus** (*ed.*) I. dux Bohemiae † (1205) 381, 10. (1221) 436, 10. (1224) 250, 25.
- Brecislaus (*sp. XIII*) iunior, II. dux Bohemiae († 1205) 382, 5.
- Brecyzlaus** (*or.*), princeps Morauiensis, patruus (*perperam frater*) Premisli regis B. † (1201) 17, 35. (1202) 371, 15. progenitor Sifridi canonici Olomucensis († 1220) 184, 35.
- Brecyzlaus, Brezislaus (*or.*), **Brecihlaus** (*c. XVII*), nobilis Bohemiae (1201) 18, 15. (1202/7) 52, 10. (1228) 308, 15. Fratres eius: Cirnin camerarius et Dirsizlaus. Filii: Brezizlaus et Zchirninus.
- Brezislaus (*or.*) filius Brezislai (1228) 308, 15. Frater eius: Zchirninus.
- Brecizlauensis, Brecizlawiensis *v.* Brechizlauensis.
- Brehori** (*or.*); **Břehoryje**, *d. p.* *Litoměřice*, *Leitmeritz*; villa monii. in Doksany (1226) 282, 25, 40.
- Bremensis**, *Bremen* in Germania, provincia (1230) 350, 10.
- Bremizl** *v.* Premizl.
- Brenditz** *v.* Primetitz.
- Brene**, Brenensis *v.* Brunna.
- Breneci** (*sp. XIII*); **Brnky**, *d. p.* *Karlín*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
- Brenna**, Brenne *v.* Brunna.
- Bresan**, Briezin (*sp. XIII*), *locat.*: Bresaz (*c. XVII*); **Břežany**, *g.* *Briesen*, *d. p.* *Teplice*, *g.* *Teplitz*; villa, ubi decimae monasterii in Osek (1207) 59, 25. 385, 15. villa monii. in Osek (1209) 389, 30.
- Bresani** (*sp. XIII*); **Břežany Panenské**, *d. p.* *Karlín*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
- Bresaz** (*or.*) *locat.*; **Břežany**, *d. p.* *Kolín*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 15.
- Bresaz** *v.* Bresan.
- Bresen** (*or.*), **Březno** ?, villa monii. Doxanensis (1226) 283, 15. 285, 15.
- Bresnice** (*sp. XIII*); **Krásné Březno**, *g.* *Schönepriesen*, *d. p.* *Ústí n. L.*, *g.* *Aussig*; villa hospitalis s. Joh. Hierosol. (1199) 360, 20.
- Bresscan**, Bressan (*sp. XIII*); **Břeštany**, *g.* *Přeschen*, *d. p.* *Teplice*, *g.* *Teplitz*; Martin de — (1208).
- Břest** *v.* Briezt.
- Brestanus** *v.* Prestan.
- Břeštany** *v.* Bresscan et Brieschene.
- Bretizlaus** *v.* Brecizlaus.
- Breunov** (*or.*), **Breunou**, **Breunow** (*c. XIII*), **Brevnov** (*sp. XIII*), **Břevnov** prope Pragam, monasterium ord. s. Benedicti (ante 1212) 398, 1. (1213) 400, 15, 30. (1220) 411, 10 sq. (1224) 249, 20. (250, 25).
- Brevnovensis** (*or.*) abbas 216, 1.
- Breunouensis** (*or.*), **Brzewnowensis** (*c. XVII*) ecclesiae abbates et fratres (1222) 214, 15. (1229) 336, 25. prior, praepositus et totus conventus (cc. 1212) 398, 5.
- Abbates**: Cuno (1201 sq.). Dluhomilus (1219 sq.).
- Breza** (*or.*), **Bříza**; villa quondam hospitalis s. Joh. Hierosol. sita apud Štětin, *d. p.* *Pardubice* (1198/9) 4, 25.
- Břežany** *v.* Bresaz.
- Břežhrad** *v.* Brzehrad.
- Brezina** (*or.**); **Březina**, *d. p.* *Mnichovo Hradiště*, *g.* *Münchengräätz*; villa hospitalis s. Johannis Hierosolymitani (1225) 263, 30.
- Brezislaus** *v.* Brecizlaus.
- Breznek** (*sp. XIII*); **Malé Březno**, *g.* *Klein-Priesen*, *d. p.* *Ústí n. L.*, *g.* *Aussig*; villa hospitalis s. Joh. Hierosol. (1199) 360, 15.
- Břežno** *v.* Bresen.
- Břežno Krásné**, *g.* *Schönepriesen*, *v.* Bresnice.
- Břežno Malé**, *g.* *Klein-Priesen*, *v.* Breznek.
- Břežovice** *v.* Briezowiz.
- Bribizlaus** *v.* Pribizlaus.
- Briklik** *v.* Prikliuk.
- Brieschane**, Brieschene *v.* Briessan.
- Briessan**, Brieschene, Vrishan (*or.*), Brieschane (*sp. XIII*); **Fryšava**, *g.* *Frischau*, *d. p.* *Znojmo*, *g.* *Znaim*, villa, ubi possessio monii. Velehradensis (1228) 322, 10. 427, 30. ibid. ecclesia ad monium. Velehrad spectans (1222) 226, 1, 35.
- Briezin** *v.* Bresan.
- Briezowiz**, Brizowitz (*or.*), Brizowitz (*sp. XIII*); **Břežovice**, in provincia Znoimensi; villa, ubi curia et molendinum monasterii Velehradensis (1228) 322, 15. 428, 1.
- Briezt** (*or.*), Prist (*or.*); **Břest**, *d. p.* *Kroměříž*, *g.* *Kremsier*; villa monii. Velehradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 30.
- Brinscheud** (*c. XVIII*), **Brinscheid** (*c. XVII*); fortasse **Bransudov**, nunc curia prope Rozkoš ap. Humpolec; quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Brische** (*c. XVII*), **Brzistie** (*c. XVIII*); **Bříště Mladé** apud Humpolec; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Britteluche** *v.* Prikliuk.
- Briwiz** (*or.*); **Přibice**, *d. p.* *Hustopeč*, *g.* *Auspitz*; Fridericus plebanus de — (1222) 227, 10.

- Bříza v.** Breza.
Brizowitz, Brizowiz *v.* Briezowiz.
Brňany v. Bernan.
Brnky v. Breneci.
Brod v. Nabrode.
Brodskih (or.), Brod Uherský, g. Ung. Brod; thelonium ibid. (1222) 228, 30.
Bruck, Kloster- *v.* Luca.
Brudekowicz v. Budicowicz.
Brumow (c. XVII); **Brumov**, d. p. Uh. Brod, g. Ung.-Brod; castrum. Camerarius: Sueslaus (1224).
Bruningus abbas de Buchau (1227) 306, 1. (1229) 333, 10, 25.
Bruniswic v. Brunswic.
Brunna, Brenna (or.), Brunna (or.*), Bruna (c. XVII), locat.: Brenne (or.), Brene (c. XIV); Brno, g. Brünn, castrum Moraviae (1210) 397, 1. (1220) 185, 10. (1222) 221, 25. 229, 10. (1223) 237, 20. 238, 35. (1225) 273, 35. (1226) 287, 15. (1228) 427, 30. (1229) 332, 1.
 Brunensis castellanus: Thaz (1226). Notarius seu scriba regis ibd.: Conradus (1222 sq.). Ecclesia s. Petri (1226) 287, 1, 5. eius praepositus 287, 5. Praepositus: Sdizlaus (1222 sq.).
Brunensis burgus (1210) 395, 5.
 ibd. ecclesia s. Jacobi, cuius ius patronatus ad monium. in Ozlauan spectat (1228) 318, 1. 324, 15. (1230) 347, 25. rector eius: Theodoricus (1228).
 ibd. eccl. s. Mariae ad monium. Zabrdovicense pertinens (1210) 395, 5. parochia ipsius (cc. 1210) 392, 20.
 Curia monasterii Velehradensis in Brenna (1228) 322, 15. 427, 35.
Brunensis, Brnensis (*sp. XIII*) comitatus (cc. 1210) 391, 30. 394, 25.
Brenensis, Brennensis (or.) provincia (1213) 105, 15. (1218) 409, 1. (1228) 315, 30. (1229) 329, 35. 330, 1. provinciae procurator: Rubinus (1228) 318, 20. camerarius: Leva seu Leo de Clobuk (1203 sq.). Bernensis (or.) iudex: Leua (1213). Ratiborius (1222). Brunnensis (or.) villicus: Theodericus (1222 sq.).
Bruno (or.) II. eps. Misnensis (ante 1228) 306, 20. (1228) 309, 1.
Brunswic, Brunswick, Bruniswic, Braunschweig in Germania (1212) 90, 20. (1213) 102, 25, 30. Otto de — (1209).
Bruntál v. Froudental.
Brüx v. Gnewin Mozt.
Brvnna v. Brunna.
Brzežrad (c. XV), Lhuta nomine B., Břežrad,
- d. p. Hradec Králové*, g. Königgrätz; villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 25.
Brzistie v. Brische.
Bsnata v. Beznata.
Bubeneč v. Ouensche.
Bubny v. Bvbneh.
Buch (c. XIII), Bucha in Saxonia, Kr. H. Leipzig, monium. ord. Cisterciensis. — A b b a s: Bruninus (1227 sq.).
Buchowa (c. XIV), Bukoua (c. XVII); **Buková Nová apud Horni Cerekvice**; villa (1203) 31, 15.
Bucow (c. XVII), Bukowy (c. XVIII); **Buková, prope Dudín**, d. p. Něm. Brod, g. Deutschbrod; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
Buková v. Buchowa et Bucow.
Bukowan, Bvkowan, Budkouenę (or.); **Bukovany**, d. p. Olomouc, g. Olmütz; villa monasterii in Gradist prope Olom. (1201) 18, 20. ibid. terrae monialium ap. s. Petrum in Olomouc [1207] 56, 25. (1213) 101, 5. (1223) 237, 5.
 Gogol venator de — (1203).
Bukowecz (sp. XIV), **Bukovec**, rivulus faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 15.
Budcho v. Budech.
Budkouenę v. Bukowan.
Budech, Bvdek (*sp. XIII*), **Budek**, testis in Moravia (1210) 393, 10. 396, 30.
Budcho (sp. XIII) de Cirdow, testis (1209) 390, 30.
Buděhostice v. Bvdegozticich.
Buden, Bvdén (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
Budesin, Budeshyn (or.), Budisin, Budissin (c. XIII), locat.: Budisine (or.); **Budišín**, g. *Bautzen, in Saxonia*; castrum (1088 ? ins. 1222) 217, 10. Castellanus seu burcgravius: Beness (1217 sq.).
Budessinensis (c. XVIII) provincia (1228) 314, 25. terra, territorium (1220) 186, 15. (1228) 306, 25. 309, 5, 20. (1228/30) 352, 25.
 Budesensis (or.*) dux: Wencezlaus, filius Premizli regis (1224) 250, 10.
Budesinensis (or.), Budissinensis (c. XVIII) ecclesia (1220) 186, 15. (1228) 314, 30. (1228/30) 352, 20, 25. Custos: Lambertus (1226).
Budessowa (sp. XIII), **Budišovka**, rivus in silva Střelná (1203) 374, 5.
Budiboio v. Budiwoi.
Budicowicz (c. XVII), Brudekowicz (c. XVIII); **Budíkov ap. Humpolec**, d. p. Něm. Brod, g. Deutschbrod; villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.
Budíkovice v. Bvdiccowici.
Budilaus v. Budizlaus.
Budin (or.), Budyně, d. p. Roudnice (1218) 158, 5.
Budin v. Dudin.

Budis (*sp. XIII*); Budis, testis (1199) 362, 5, 10.
 Budisin, Budissin *v.* Budesin.
 Budislaus, Budisslaus *v.* Budizlaus.
Budissow (*sp. XIV*), Budisov, rivus in d. p. Sternberg (1220) 414, 25.
Budiwoi, Budiwoj, Budiwoy, Budiuog, Budiuoy, Budibio, Budyuoy, Budwoy, Boudiuoie, Bovduioye, Bvdiwoy, Bvdiwoio (*or.*), Bvdiwog (*sp.*); Budivoj.
 Budiwoy, epus. Prag. *v.* Budizlaus.
 Budiuoy (*or.*) nobilis, testis (1201) 18, 15.
 Budiuog, Budiwoi, Budibio, Bvdiwoy, Bvdiwoio (*or.*) nobilis Bohemiae (1202/7) 51, 10. (1218) 144, 1. (1221) 205, 15. 206, 20. 218, 1. 219, 10. (1224) 255, 30.
 Budiuoy, Budiwoi, Budiwoy, Budwoy (*or.*), Budwoi (*c. XIII*) iudex curiae regis (1205) 67, 20. 383, 25. (1207) 66, 15. (1211) 87, 35. 88, 1. 398, 10. (1212) 98, 15. (1219) 160, 35. summus iudex curiae regalis (1213) 401, 1.
 Budiuog, Bvdiwog (*sp. XIII*) Sebastienic, nobilis Mor. (1210) 392, 30. 396, 20. Frater eius: Ben.
 Budiuoy (*or.*) filius Drisicray (1213) 435, 10.
 Budiwoi (*or.*), Budiuoy (*or.**) filius domini Čeč (1216) 114, 15. (1225) 264, 10.
 Budyuoy (*or.*) testis in Moravia (1218) 152, 25.
 Budiwoy (*or.*) filius Zauise, nobilis Boh. (1220) 193, 10. Frater eius: Witco (1220).
 Budiwoj (*or.*), Budiwoi (*c. XIV*) castellanus de Cladzch (1222) 220, 10. 225, 10.
 Bvdiwoy (*or.**) comes (1224) 250, 15.
 Boudiuoie, Bovduioye (*or.*), Bvdiwoy (*sp. XIII*) filius domini Ben (1228) 323, 10. 428, 15.
 Bodiwog (*or.*) cliens Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.
 Budiuog, Budiuoy (*sp. XIII*), Budiwoi (*sp. XVII*) nobilis Bohemiae (cc. 1210) 392, 25. (1219) 410, 5. (1222) 418, 25.
Budizlaus, Budilaus, Budisslaus, Budizlav, Pudizlav (*or.*), Budislaus (*c.*); Budislav.
 Budislaus (*alias* Budiwoy), Pudilo, epus. Prag. († 1226) 278, 25. 298, 10.
 Budizlaus (*or.*); [nobilis Boh.] (1198/9) 4, 40.
 Budislaus (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1203) 375, 10. Pater eius: Bicen (1203).
 Budislaus (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1205) 383, 25.
 Budisslaus (*or.*), testis in Moravia (1207) 55, 5.
 Budizlaus (*or.*), Budislaus (*c. XV*), [nobilis Boh.], (1220) 182, 15. 183, 20. 185, 15.
 Budilaus (*or.*) de Cowarov, testis (1220) 193, 15.
 Budizlaus (*or.*) filius Jarozlai, nobilis Boh. (1224) 248, 25. Frater eius: Hermannus (1224).
 Budizlav, Pudizlav (*or.*) filius Mirozlai de Ualle sacerdotis (1226) 290, 20.

Budizlav (*or.*) testis (1226) 290, 25.
Budohostice *v.* Bvdegozticich.
Budov, g. Budowe, v. Zbudko.
Buglowiz (*sp. XIII*); Buchlov, g. Buchlau, d. p. Uh. Hradistě, g. Ung. Hradisch; Smilo de — (1202).
 Buguzlaus *v.* Boguslaus.
Buistrice (*or.*); Bystřice, rivulus ap. Vojkovice, d. p. Jáchymov, g. Joachimsthal (1226) 283, 15, 35.
Bujesily *v.* Bviezili.
Bun, Bün, Buno (*or.*); Bun.
 Bun (*sp. XIII*) filius Przedbori, nobilis Mor. (1203) 375, 10.
 Bun (*or.*), [nobilis Moraviae]; filius eius: Prebor (1207).
 Bün (*or.*) de Lucowe, nobilis Boh. (1219) 174, 10.
 Buno (*or.*) filius Blehonis († 1226) 285, 25.
 Bun (*sp. XIV*) testis in Moravia (1228) 430, 10.
 Bundin *v.* Dudin.
Bunouch (*or.*) locat.; Bohuňovice, g. Boniowitz, d. p. Sternberg; villa, ubi taberna monii. Hradistě prope Olomuc (1201) 18, 20.
Bunow (*sp. XIII*) fluvius faciens metam silvae Střelná (1203) 373, 30. 374, 10.
Burchardus, Burcardus, Purcardus, Purchart (*or.*), Burghardus (*sp.*), Borhardus (*ed.*); Burchard.
 Burcardus (*or.*), canonicus Pragensis (1209) 79, 5.
 Burchardus (*or.*) praepositus de Lutmariz (1206) 432, 5. [(1207) 64, 1.]
 Burchardus, Purcardus (*or.*), capellanus marichonis Moraviae (1213) 104, 15. 106, 15.
 Burchardus (*c. XVI*) abbas monii. s. Mariae in Kempnitz (1216) 119, 20.
 Burchardus (*or.*), [nobilis Mor.], (1218) 152, 20.
 Burchardus (*ed.*) de Glinde, nobilis Misnensis (1212) 90, 10.
 Burghardus (*sp. XV*) de Klingenberg, camerarius (1216) 407, 30.
 Burchardus (*ed.*) comes de Mannisuel (1212) 90, 10.
 Borhardus (*ed.*) de Trebezin (1212) 90, 25.
 Purchart (*or.*) de Vezcie (1223) 242, 15.
Burgelim (*c. XIII*), Bürgel, in Sachs-Weimar, AG. Jena; monium. ord. Cistercienis. Abbas: Albertus (1199) 8, 25.
Bürso *v.* Borsa.
Busse *v.* Bogusa.
Bussowic *v.* Bohussowic.
Butovice *v.* Bvtowicich.
Buz.
 Buz (*or.*), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 5. beneficiarius castri Olomucensis (1208) 74, 1.

Buz (*or.*), nobilis, testis (1226) 290, 25.
 Buz (*sp. XIV*) de Morawiczan (1200) 364, 25.
Bvbneh (*or.*) *locat.*; *Bubny* regio urbis Pragae; ibi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 217, 1.
Bvkowan *v.* Bukowan.
Bvdek *v.* Budech.
Bvdegozticih (*or.*), *Bvdegostich* (*or.**) *locat.*; *Budohostice*, *d. p. Slaný*, *g. Schlan*; villa ad mensam regiam in virtualibus dandis specialiter pertinens, in qua homines monii. Břevnovensis (1224) <250, 25, 30>. *ibid.* terra ecclesiae Vyšehradensis (1088 ? ins. 1222) 216, 20.
Bvden *v.* Buden.
Bvdiccowici (*or.*); *Budikovice*, *d. p. Třebíč*, *g. Trebitsch*; villa monii. Zderazensis (1227) 301, 20.
Bvdiwog, *Bvdiwoy v. Budiwoi.*
Bviezili (*sp. III*); *Bujesily*, *d. p. Královice*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1.
Bvtowicih (*or.*) *locat.*; *Butovice*, *d. p. Smíchov*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 217, 1.
Bznata *v. Beznata.*

C, Č, CH, K.

C. comes de Hardeke *v. Cónradus.*
Caghrad *v. Raghrad.*
Cakchov (*or.*); ? *Čakov*; villa, ubi possessio monii. Doxanensis (1226) 285, 30.
Čachovice *v. Csakowicih.*
Calov, *Calor* (*c. XVII*), *Krlow* (*c. XVIII*); *Kalhov* prope *Humpolec*; villa quondam monii. Silensis (1226) 275, 5.
Čalovice *v. Celeuici.*
Kamene mozte (*or.*) *locat.*; *Kamenný most*, *d. p. Slaný*, *g. Schlan*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 20.
Kamenecensis (*or.*) provincia, denominata ab castro *Kamenec*, sito quondam verisimillime apud *Košatky*, *d. p. Ml. Boleslav* (1088 ?, ins. 1222) 217, 10.
Camenice (*or.**); *Kamenice dolní*, *d. p. Slaný*; villa monii. Břevnovensis (1224) <250, 35>.
Kamik (*sp. XIII*); *Kamýk*, *d. p. Smíchov*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 25.
Campidonensis (*or.*), *Kempten in Bavaria, Rgb. Schwaben*, abbas: *Henricus* (1216).
Čancowiz (*or.*), *Chanchouici*, *Scankowiz* (*sp. XIII*); *Čenkovice*, villa monasterii Zabrdovicensis, quondam sita ab *Těšany* (*d. p. Hustopeč*) versus septentrionem (1209) 78, 1. (1210) 392, 20. 395, 5.

Kanimirus (*or.*), *Kanimír*; filius eius Hirze (1221) 198, 30.
Kanin (*sp. XIII*); *Kantn*, *d. p. Poděbrady*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.
Kaniz (*or.*); *Kounice Dolní*, *g. Kanitz*, *apud Ivančice*, *g. Eibenschütz*; Adalbertus de — (1221).
Capua (*or.*) in Italia inferiori; principatus (1212) 93, 1, 95, 5, 96, 35.
Karleolensis (*or.*), *Carlisle*, *in Anglia, prov. Cumberland*, epus.: *Waltherus* (1225).
Karlowici (*sp. XIII*); *Karlovice*, fortasse iam non exstat aut idem est ac *Krašlovice apud Vodňany*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.
Carolus, epus. *Sechouiensis* (1220) 178, 5, 15.
Cas (*sp. XIII*), *Kas* ?, miles († 1205) 383, 1.
Čáslav *v. Cazlaw et Chazlav.*
Čáslava *v. Zazlaua.*
Cassianus (*c. XIII*) abbas de *Pozilliport* (1219) 161, 15.
Castcowici (*sp. XIII*); *Částkovice*, villa quondam sita prope *Klobouky d. p. Hustopeč g. Auspitz*, possessio monii. in *Zábrdovice* (1210) 396, 1.
Gastolov, *Gastolow v. Chaztolov.*
Caston, Cezton, Csaston (*or.*); *Častoň, Česton*.
Caston (*or.*), testis (1208/11) 89, 10.
Csaston, Cezton (*or.*) nobilis, cuius filius *Martinus pincerna* (1211).
Gastrum nouum *v. Nova civitas.*
Cathaniensis (*or.*); *Catania* in Sicilia; episcopatus; clericus mag. *Gregorius* (1221).
Cazlaw (*or.*) *Čáslav*, ab *Kutná Hora (Kuttenberg)* versus meridiem et orientem; castrum. — *Castellanus*: *Petrus* (1204/14). — *Cazlawiensis etc.* (*or.*) dux: *Theobaldus III (1204/14).*
Kdessici (*or.*), *Kdešice*, villa monii. in Milevsko, quae iam non exstat (1215) 110, 25.
Cec (*or.**), *Scecesh*, *Chece* (*or.*), *Sceho*, *Zchecho* (*sp.*); *Čeč.*
Cec (*or.**), *Scecesh* (*or.*), nobilis Bohemiae, cuius filius *Buduoy* (1216 sq.).
Sceho; Scehonis (*sp. XIII*) filius *Radoslaus* (1210) 393, 5. 396 30.
Zchecho (*sp. XV*) de *Praga*, testis (1216) 407, 30.
Chece (*or.*) testis (1228) 323, 15.
Čečkovice, *g. Eschowitz v. Setscowiz.*
Čech *v. Sceho.*
Čečín *v. Sceszinge.*
Cegkowici (*sp. XIII*); *Čejkov*, *d. p. Sušice*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.
Čelčice *v. Czielczicz.*
Kelecz (*sp. XIV*); *Kelč*, *d. p. Hranice*, *g. Weisskirchen*; (1201) 367, 1.

Celeuici (*sp. III*); **Čelevice**, nunc **Čalovice**, *d. p.* **Jičín**; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) **422**, **20**.
Cella (*or.*), **Cella sancte Marie** (*c. XIII*), **Kl. Altzelle**, monium. ord. Cisterciensis in Saxonia (1211) **88**, **15**. (1216) **111**, **30**. (1226) **292**, **25**. — **A b b a t e s**: Matheus (1199 sq.); Ludegerus (1226 sq.).
Cellas. Marie (*or.*); **Maria-Zell** in Austria; monium. ord. s. Benedicti. Abbas (1229) **339**, **35**.
Kempnitz (*c. XVI*), **Chemnitz** in Saxonia; provincia (1216) **119**, **20**, **25**. Monasterium s. Mariae (1216) **119**, **15** sq. **A b b a t e s**: Burchardus (1216); Lambertus († 1216).
Cenakowich (*or.*), **Čeňkovic** (i. e. filius domini Čeněk): Predbor (1207).
Cencius, presb. card. ss. Joh. et Pauli, tituli Pammachii (1208) **71**, **30**.
Čenkov v. Cirnkov.
Čenkovice v. Čancowitz.
Kenesicz v. Knesiz.
Čenětice v. Csaneticih.
Cenomanensis (*or.*); **Le Mans** in Francia, *dep. Sarthe*; diocesis clericus: mag. Heinricus (1221).
Čermná v. Cirmena.
Černěk, **Črněk v.** Scyrnech.
Černochov v. Tsyrnochow.
Černojedy v. Czernogiedy.
Čerňovice v. Schirnewice.
Černuc v. Crynucy.
Cerro, **Zerh** (*or.*), **Cerreo**, **Cirgo** (*sp.*), **Cirh** (*ed.*); **Crh**.
Zerh (*or.*) testis (1218) **152**, **20**.
Cirh (*ed.*) subdapifer in Mor. (1226) **287**, **10**.
Cerro (*or.*), **Cerreo**, **Cirgo** (*sp. XIII*) nobilis Moraviae, testis (1203) **375**, **10**. dapifer (1228) **323**, **10**. **428**, **15**. Frater eius: Chastalow.
Cescewes (*or.*): **Čistoves** prope **Hradec Králové**, *g. Königgrätz*; (1225) **272**, **20**.
Česlice v. Seztlici.
Cesta v. Chazto.
Četkovice v. Cyethkouici.
Cethcowiz, **Zetocowiz** (*or.*); **Cetechovice**, *d. p. Kroměříž*, *g. Kremsier*; villa monii. Velehra-densis (1228) **322**, **15**. **427**, **35**.
Cetow (*sp. XIV*), Przedborius de — (1220) **413**, **35**.
Cezta v. Chazto.
Cezton v. Caston.
Chanchouici v. Čancowitz.
Charvatce, *g. Charwatz v.* Griwatetz.
Chastalow, **Chastola v.** Chaztolow.
Chásto v. Cházto.
Chatow, Chetov (*or.*), Chatouu (*c. XIII*), Chattow, Schatov (*c. XV*); **Šatov**, *g. Schattau*, *d. p.*

Znojmo, *g. Znaim*; villa, ubi ecclesia monii. Lucensis propria (1220) **192**, **15**. (1224) **246**, **25**. — Plebanus seu parrochianus: Johannes (1220); Zdislaus (post 1201).
Chazlav, **Czaslaw** (*c.*), **Scazlau** (*sp.*); **Čáslav**.
Chazlav (*c. XV*) sacerdos ecclae. in Scrilowicz (1225) **261**, **30**.
Scazlau (*sp. XIII*) Luthognewitz, i. e. filius domini Lutohněv, testis (1209) **390**, **30**.
Czaslaw (*c. XV*) suppanus (1229) **328**, **20**.
Cházto, **Chásto**, **Cezta**, **Cesta**, **Costa** (*or.*), **Czasta** (*c.*); **Časta**, **Česta**.
Cesta (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1220) **412**, **20**.
Cesta, **Cezta**, **Costa** (*or.*), [nobilis B.], (1222) **212**, **25**.
Cházto, **Chásto** (*or.*); nobilis Boh.; eius uxor († 1226) **285**, **5**—**25**.
Czasta (*c. XV*) nobilis (1229) **328**, **15**.
Chaztolov, **Chastolov**, **Chastalow**, **Castolov**, **Castolow**, **Scaztlo**, **Zcaztolo** (*or.*), **Saztolow**, **Scasdolo** (*c.*), **Chastola**, **Scazelov**, **Zsartelov** (*sp.*); **Častolov**.
Chastola (*sp. XIII*) frater Cirgonis nobilis Mor. (1203) **375**, **10**.
Chastalow (*or.*), **Scazelov** (*sp. XIII*) frater Cerrhonis dapiferi (1228) **323**, **10**. **428**, **15**.
Chaztolov, **Chastolov**, **Scaztlo** (*or.*), **Zsartelov** (*sp. XV*) filius domini Zmil (1214) **405**, **5**. (1216) **114**, **20**. (1226) **285**, **25**. summus venator **286**, **10**. Soror eius: Scolastica (1226).
Zcaztolo (*or.*), **Scasdolo** (*c. XVI*), nobilis Boh. (1219) **174**, **10**. (1230) **351**, **35**. Frater eius: Heinricus (1219 sq.).
Saztolow (*c. XIV*) marscalcus [regis B.], (1222) **221**, **20**.
Castolov, **Castolow** (*or.*) nobilis Boemiae (1221) **206**, **20**. (1227) **300**, **30**. **302**, **5**.
Chece v. Cec.
Chejnov v. Chinowic.
Chelesiz (*c. XIII*), **Chelesch** (*c. XVIII*), Shcleshiz (*c. XV*); **Žilošice**, *g. Schöllschütz*, *d. p. Brno*, *g. Brünn*; villa monii. in Oslavany (1228) **318**, **1**. (1230) **347**, **25**.
Cherinnus, Cherninus *v. Cirnin*.
Chetov v. Chatow.
Chiburc (*or.*), **Kiburg**, in Helvetia, Vlricus comes de — (1212) **94**, **1**. **96**, **1**. **97**, **15**.]
Chiemsee in Bavaria, abbatia regalis (1201) **22**, **25**.
Chylice v. Hilici.
Chimo (*or.*) nobilis Boh. (1207) **58**, **25**.
Chinow (*or.*) **Chýnov**, *d. p. Tábor*; quondam castrum provinciale. — Castellanus: Olricus (1222).
Chinowic (*or.*); **Chýnov**, **Chejnov**, *ap. Letky*, *d. p.*

Smitchov; villa monii. Doxanensis (1226) 284, 5, 20, 30.
Khiow v. Kyow.
Chiss (or.), His (or.*); *Chyše*, g. *Chiesch*, d. p. *Žlutice*, g. *Luditz*; Tazzo de — (1219 sq.).
Chistiborus v. Cstibor.
Chlum (sp. XIV) locus faciens metam silvae apud Domašov (1220) 414, 20.
Chlum v. Hlum.
Chlustina v. Gluscin.
Chnesiz v. Knesiz.
Chobhe v. Gobze.
Choceň, g. Chotzen v. Hocen.
Chochan, Kohanus, Kohhanus (or.); *Kochan*, nobilis Moraviae (1207) 55, 5. beneficiarius castri Olomucensis (1208) 74, 1. testis (1209) 80, 15.
Chodovlice, g. Chodolitz v. Hodowlici.
Chomutowycyh (sp. XIII) locat.; *Chomutovice*, nunc *Huntovice ap. Řičany*; villa, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 382, 15.
Choratice v. Horuticyh.
Chorušky v. Horuski.
Chorušice v. Gorusici.
Chossur (or.), Kosur (sp. XIII), Kosirz (sp. XVII); *Košíře*, d. p. Smichov; villa, ubi homo et terra ecclae. Pragensis (1209) 78, 30. villa praepositi Vyšehradensis (1222) 417, 15. villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
Chotěbor v. Gotebor.
Choten v. Hoten.
Chotěšice v. Chotziecz.
Chotěšov v. Goteschov et Hotessov.
Chotessouiensis ecclesia v. Hotessov.
Chotibor v. Gotebor.
Chotymyr (sp. YIII); Chotimir; filius Hilconis, nobilis Boh. († 1205) 382, 20.
Chotýš v. Hotisi.
Chotziecz (sp. XIII/XIV); Chotěšice, d. p. Poděbrady; dimidia villa ecclae. sancti Sepulcri in Zderaz (1199) 358, 25.
Chraberchyh (sp. III) locat.; *Chraberce* ?, *Chaběřice* ?; villa quondam monii. in Ostrov (1205) 382, 5.
Chrášťany v. Krašcani.
Chrastná v. Chratna.
Chrastno v. Krastno.
Chrastna (or.); *Chrastná*, d. p. *Litoměřice*, g. *Leitmeritz*; villa Georgii de Milevsko, quondam episcopo Pragensi concambiata (1216) 115, 25.
Chremis (or.); *Krems* in Austria Inferiori; decanus de — (1229).
Chremsmünster (or.); *Kremsmünster*, in Austria Sup., d. p. Steyr; monium. ord. s. Benedicti. A b b a s: Bernardus (1229).

Chren (c.), **Chreno**, **Hren (or.)**; *Chřen*.
Hren (or.), [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 1. 56, 35
 Frater eius: Johannes.
Chreno (or.) filius Jurate († 1226) 233, 25. 284, 5.
Chren (c. XVI) de Sbirowe (1230) 351, 10. Frater eius: Zulislaus (1230).
Chrenonis (or.), [nobilis Boh.] cognatus: Dionysius (1226) 285, 30.
Chrepecz (c. XV); *Chřepec*, *Křepec*, drugo Lutoldi de Lisiniz (1225) 261, 25.
Chrib (sp. XIV), *Hrb*, mons faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 20.
Chrynaný (sp. XIII), locat.: Kirnaz (sp. XIII); *Krňany*, d. p. Benešov; villa monii. in Ostrov (1205) 381, 30. ibd. possessio monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 30.
Christianus, Cristanus, Cristan (or.), Cristianus (sp.); *Křištan*.
Christianus, Cristanus (or.), Cristianus (sp. XIII), Kristianus (c. XVII), praepositus Vissegradensis et cancellarius curiae regalis (1199) 361, 25. (1201) 18, 10. (1203) 377, 30. praepositus Pragensis (1204) 38, 20. (1202/7) 51, 10. 52, 5, 10. (1208) 388, 15.
Cristan (or.) de Zuincan (1226) 290, 20.
Christophorus, Christoforus, Cristoforus.
Christophorus, Cristoforus (or.), Christoforus (c. XIII), canonicus et archidiaconus Pragensis (1209) 79, 5. (1213) 101, 30. (1218) 157, 5. (1219) 167, 15.
Christoforus (sp. XIII) præpositus (1210) 393, 5. 396, 30.
Chruppi (c. XV); fortasse *Krupá dolní*, g. *Nieder-Gruppai*, d. p. *Hradiště Mnichovo* (*Münchengräätz*); dimidia villa monii. in Opatovice (1229) 328, 5.
Chrustumichih (sp. XIII) locat.; *Chrostenice*, d. p. Smichov; villa, ubi custodes ecclesiae monii. in Ostrov (1205) 381, 15.
Chudobin (sp. XIV), *Chudobín*, d. p. *Litovel*, g. Littau; Stremena de — (1200).
Chudumi (or.); *Chodžovice* ?; villa quondam monii. in Doksany (1226) 281, 5.
Chuno, Chunradus v. Conradus.
Chur v. Curiensis episcopus.
Churym, Churimensis, v. Kvrim.
Chuzcray, Cuzcrai (or.), *Cižkraj* ?, canonicus Olomucensis (1207) 55, 15. (1208/11) 89, 5.
Chval v. Hual.
Chvaly v. Hwalah.
Chvalin v. Qualin.
Chvalchowiz, Chvalkovice, Khwalcowiz v. Kwal-kouiz.

Chvalovice v. Hwalowich.
Chvatěruby v. Hratirob.
Chviliube (or.) in Austria; Rudgerus plebanus de — (1229).
Chvno, Chvnradus *v.* Conradus.
Cicensis v. Zicensis.
Cyethkouici (*sp. XIII*); *Četkovice ap.* Jevičko, *d. p.* Mor. Třebová, *g.* Mähr. Trübau; villa monii. Gradicensis (1200) 363, 20.
Kigow (*c. XVII*); *Kyjov*, *d. p.* Pelhřimov, *g.* Pilgram; villa monii. Siloensis (1226) 275, 1.
Čihariá v. Schihan.
Kihowe v. Kyow.
Kyjov v. Kigow et Kyow.
Kyow, Khiow (*or.*), Kihowe (*c. XV*), Kyiow (*sp. XIV*), Kyowe (*sp. XIII*); *Kyjov*, *g.* Gaya; villa forensis monasterii Gradicensis (1201) 365, 35. (1222) 208, 10.
Ecclesia ibd. (1201) 365, 35.
Heinricus de — (1228).
Kymensis (*c. XIII*) Chiemsee in Bavaria, epus.: Rudigerus (1217 sq.).
Cinthius, tit. s. Laurentii in Lucina presb. card. (1208) 71, 25.
Cirdow (*sp. XIII*); ? *Srdov*, *g.* Zierde, *d. p.* Litoměřice, *g.* Leitmeritz; Budcho de — (1209).
Cirgo, Cirh *v.* Cerro.
Cirin v. Cirnin.
Kirlsci (*sp. XIII*); locat.; Krleč quondam in regione apud Velenov *d. p.* Klatovy, *g.* Klattau; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.
Cirmena (*sp. III*), Čermná, rivus faciens metam silvae Střelná (1203) 373, 35.
Kirnaz v. Chrynaný.
Cirkov (*sp. XIII*); Černkov, nunc Čenkov, *d. p.* Karlin; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
Cirnin, Cyrnin, Cirin, Csrin, Tsyrnin, Tsyrninus, Zchirrinus (*or.*), Cherinnus, Crynynus (*sp.*); Črnín, Černín.
Cirnin, Cyrnin, Cirin, Csrin, Tsyrnin, Tsyrninus (*or.*), Crynynus (*sp. XIII*) camerarius (1199) 361, 25, 30. nobilis Boh. (1201) 18, 15, 19, 30. 25, 20. camerarius (1205) 67, 10, 20. 383, 25. (1202/7) 52, 10. (1207) 66, 15. (1211) 87, 30. 88, 1. (ante 1212) 398, 10. † (1215) 110, 25. (1218) 143, 5. (1219) 174, 30. Fratres eius: Brecizlaus (1201 sq.) et Dirsizlaus (1202/7 sq.).
Cyrnin (*or.*), testis in Moravia [1207] 56, 35.
Zchirrinus (*or.*), Cherinnus (*sp. XIV*) loco: Cherinnus, filius Brezislai (1228) 308, 15. (1229) 431, 25. Frater eius: Brezislaus (1228).
Cyrninye (*sp. XIII*) locat.; Černín *ap.* Beroun; villa, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 381, 20.

Cisincowe v. Scicencov.
Čistá v. Sista.
Cistercium, *Citeaux*, in Francia, dep. Côte-d'Or; monium. — Cisterciensis abbas (1218) 150, 30. (1222) 207, 1. 208, 15, 25.
Cisterciensis ordo 70, 1, 35. Cist. ordinis ecclesiae (1218) 145, 10. 147, 30. 148, 25.
Cist. ordinis abbates et conventus (1222) 206, 25.
Cistercienses fratres 69, 1. 166, 25. 207, 15. 208, 15, 25.
Cisterciensis ordinis monasteria in Bohemia: Gradist, Ozzech, Nepomuch, Plaz, Sedlec; in Moravia: Ozlavan, Welegrad.
Čistoves v. Cescewes.
Civitas nova v. Nova civitas.
Kladeruby v. Cladurup.
Cladesco v. Cladzch.
Cladisse (*sp. XIII*); ? *Kladiště*; villa, ubi terra monii. Zabrdovicensis (1210) 395, 10, 15.
Cladorub (*or.*), Kladorub (*or.**), Cladrub, Dadrub (*c. XIII*); *Kladruby*, *g.* Kladrau, *d. p.* Střibro, *g.* Mies; villa (1202/7) 52, 1. civitas (1197) 357, 25. 358, 1. Cladrubenses (*sp. XIII*) mercatores (cc. 1212) 399, 5.
Cladorubense (*or.*), Cladribense (*c. XVII*) monasterium ord. s. Benedicti, Cladrubrensis (*or.*) ecclesia s. Mariae (1197) 357, 15, 20. (1202/7) 52, 1. (cc. 1212) 399, 5. (1219) 160, 20. (1222) 233, 25. 234, 1. (1226) 291, 5. — Abbas et fratres (1222) 233, 30. 234, 1.
A b b a s: Silvester (1201 sq.).
Cladorub (*or.*); *Kladrlas*, *d. p.* Teplá; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 25.
Cladorubci (*sp. XIII*); *Kladrubce*, *d. p.* Blatná; villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.
Kladsko v. Cladzch.
Cladurup (*or.*); *Kladeruby*, *d. p.* Valašské Meziříčí; villa, ubi terrae monii. Velehrad. (cc. 1230) 355, 20.
Cladzch (*or.*), Cladesco (*c. XIV*), Cladzko, Kladzco (*sp. XIII*); *Kladsko*, *g.* Glatz, Silesia Borussica; castrum. Castellani: Budiwoi (1222). Sbyslaus (1213). Wilhelmus (1213). Zmil (ante 1212).
Klapý, *g.* Klappay *v.* Clepi.
Clemens.
Clemens (*or.*) canonicus Pragensis (1209) 79, 5. archidiaconus (1214) 108, 30. archidiac. Zyrchnensis (1216) 116, 25. Bolezlawensis (1227), 302, 1.
Clemens (*or.*), testis (cc. 1200) 11, 20.
Clepi (*or.*); Klepý, Klapý, *g.* Klappay, *d. p.* Roudnice; villa monii. Teplensis (1219) 162, 5.

Kletec (*sp. XIII*); *Kleteč*; silva in provincia Bozensi (cc. 1227) 422, 15.
Kleteczna, *Kletečná v. Cleticen.*
Klethska (*sp. XIV*), *Klečka*, pars silvae *Doubrava (Dobrav)* inter *Hodonín (Göding)* et *Bzenec (Bisenz)*, (1228) 430, 5.
Cleticen (*c. XVII*), *Kleteczna* (*c. XVIII*); *Kletečná*, d. p. *Něm. Brod*, g. *Deutschbrod*; villa monii. *Siloensis* (1226) 275, 5.
Clewen (*or.*); *Kleve*, in *Rheinprov.*; Adleida comitissa de — (1212) 95, 20.
Climata, *Klimeta*; *Klimata*.
Climata (*sp. XIII*), de *Wsenor*, nobilis Boh. († 1205) 382, 20.
Klimeta (*or.*), cliens *Kojatae* de *Gnevin Most* (1227) 301, 30.

Klingenber *v. Zuekow.*

Clobuk, *Clobuch* (*or.*) *Klobuc* (*c. XIV*), *Clobuc* (*sp. XIII*); *Klobúky*, d. p. *Hustopeč*, g. *Auspitz*; villa monio. in *Zábrdovice* donata (cc. 1210) 392, 30. (1210) 395, 35.
 Leo de — (1210 sq.); *Sobehyrd* de — (1207).
Clobuc, *Clobuch* (*or.*); *Klobuky*, d. p. *Slaný*, g. *Schlau*; villa, ubi homines monii. *Doksanensis* (1226) 282, 15, 30.

Clocot (*or.*); *Klokoty*, d. p. *Tábor*; *Witco* de — (1220).

Klopothouici, *Klopothowich* (*or.*); *Klopotovice*, d. p. *Přerov*, g. *Prerau*; villa monialium ap. s. Petrum in *Olom.* (1213) 101, 10. (1223) 237, 10.

Kloster-Bruck *v. Luca.*

Kluky *v. Naclvcu.*

Clusic *v. Clusniz.*

Clusniz, *Clusic* (*or.*), *Klušnic* (= filius domini *Klušna*): *Iwanus* (1218) 144, 10. 175, 15.

Knenic (*sp. XIII*); *Kněnice*, nunc *Knižnice*, d. p. *Semily*; villa, ubi possessio monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.

Knenic (*sp. XIII*); *Kněnice*, d. p. *Boskovice*; curia et villa forensis monii. *Gradicensis* (1200) 363, 20, 30. Ecclesia parochialis ibd. (1200) 363, 20.

Knespole, *Zneispole* (*or.*), *Knesopole* (*sp. XIII*); *Kněžpole*, d. p. *Uh. Hradiště*, g. *Ung. Hradisch*; villa monii. *Velehradensis* (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 30.

Knesiwzi (*or.*), *Knesiwsci* (*sp. XIII*) locat.; *Kněževsi*, g. *Gross-Herrndorf*, d. p. *Smichov*; villa, ubi terra ecclae. *Visegrad.* (1088 ?, ins. 1222) 216, 25. ibd. possessio monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 25.

Knesiz, *Chnesiz* (*c. XIV*), *Kenesicz* (*c. XV*); *Kněžice*, d. p. *Jihlava*, g. *Iglau*; *Herich* de — (1222). *Theodericus* de — (1222).

Kněževs *v. Knesiwzi.*

Kněhnice *v. Knenic.*

Knin (*or.*), locat.: *Kníne* (*or.*), *Knín Starý*, d. p. *Přibram*, (1218) 144, 5. (1219) 175, 10.

Knyna (*sp. XIII*); *Knín*, mons faciens metam circuitus *Police* (1213) 400, 10. (1229) 431, 5.

Kniwan (*or.*); *Knivany* ?; *Zulizlaus* de — (1229) 341, 25.

Knižnice *v. Knenici.*

Knowizi (*or.*) locat.; *Knovič*, d. p. *Slaný*; villa, ubi terra ecclae. *Visegrad.* (1088 ?, ins. 1222) 216, 20. ibd. possessio monii. s. Georgii in castro *Prag.* (cc. 1227) 421, 25. ibd. decimae monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 15.

Kobelow (*sp. XIV*); *Kobylov*, mons faciens metam circuitus *Hranice* (1201) 367, 10.

Coberici (*or.*); *Kobeřice*, quondam villa monii. in *Strahov* (1227) 301, 25.

Cobilnici (*sp. XIII*); *Kobylnice*, d. p. *Mladá Boleslav*, g. *Jung-Bunzlau*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.

Kocasice (*or.*); *Kokašice*, d. p. *Teplá*, g. *Tepl*; villa *Kojatae* de *Gnevin Most* (1227) 301, 25.

Kochan *v. Chochan.*

Kochovice *v. Kohowicih.*

Kochutowiz (*sp. XIII*); *Kohoutovice*, d. p. *Brno*, g. *Brünn*; villa monii. in *Zábrdovice* (1210) 395, 5.

Kokorov (*or. **); *Kokořov*, d. p. *Plzeň*, g. *Pilsen*; *Podiu* de — (1225).

Cocotow (*or.*); *Kohoutov*, g. *Kahudowa*, d. p. *Teplá*, g. *Tepl*; villa *Kojatae* de *Gnevin Most* (1227) 301, 30.

Cogetici (*sp. XIII*), locat.: *Coiaticih* (*or.*); *Kojetice*, g. *Kojetitz*, ap. *Ústí n. L.*, g. *Aussig*; villa hospitalis s. Joh. Hierosol. (1199) 360, 15. ibd. decimae ecclesiae *Visegradensis* (1088 ?, ins. 1222) 216, 5.

Cogetin (*or.*); *Kojetin*, d. p. *Milevsko*, g. *Mühlhausen*; villa monii. *Milevcensis* (1220) 193, 5.

Kohanus, *Kohhanus* *v. Chochan.*

Kohoutov *v. Cocotow.*

Kohoutovice *v. Kochutowiz.*

Kohowicih (*or.*) locat.; *Kochovice*, d. p. *Dubá*, g. *Dauba*; villa, ubi terra ecclae. *Visegrad.* (1088 ?, ins. 1222) 216, 5.

Coiata, *Koyata* (*or.*), *Koiata* (*or. **), *Coyata* (*c.*), *Choiata* (*sp.*); *Kojata*.

Coiata, *Koyata* (*or.*), *Koiata* (*or. **), *Coyata* (*c. XV*), *Choiata* (*sp. XIII*) de *Gnevin Most*, filius *Grabisse de Ponte* (1207) 385, 10. (1224) 257, 25. (1225) 264, 10. (1226) 290, 15. (1227) 300, 15. 301, 15. (1229) 328, 15. s u b d a p i f e r regis *Bohemiae* (1220) 412, 20. (1222) 212, 25. 225, 10.

- (1224) 250, 20. Coniux eius: Wraslaua (1227).
 Frater: Swebor (1227).
- Coiata (*or.**) castellanus Olomucensis (1223) 239, 1.
- Coyata (*c. XVII*) nobilis, testis in Moravia (1225) 273, 30.
- Coiaticih *v.* Cogetici.
- Kojetici (*or.*); *Kojetice*, *d. p. Třebič*; villa monii. Zderazensis (1227) 301, 20.
- Coyetiz (*or.*), *Kojetice*; *Kojčice*, *d. p. Pelhřimov*, *g. Pilgram*; Bohuhval de — (1219).
- Kojčice* *v.* Coyeticz.
- Kojetice* *v.* Cogetici, Kojetici, Coyetiz.
- Colda (*or.*), *Kolda*, nobilis Boemiae (1221) 206, 20.
- Coldiz (*ed.*) Henricus de — (1212) 91, 15.
- Kolocz (*ed.*), *Kalocsa-Bacs*, metrop. in Hungaria (1199) 3, 25. Colozensis (*ed.*) archieps. Saul (1199).
- Colonia; *Köln a. Rhein* (1203) 23, 15. Templum s. Petri (1201) 26, 35.
- Colonienses archiepiscopi: Adolfus (1208). Henricus (1227).
- s. Gereonis scolasticus*: Henricus (1208).
- Colowec, Colowech (*or.*); *Koloveč*, *d. p. Domažlice*, *g. Taus*; villa monii. Doxanensis (1226) 282, 25.
- Colowrachih (*sp. XIII*) *locat.*; *Kolovraty apud Řížany*; villa ubi terra monii. in Ostrov (1205) 382, 10.
- Colozensis *v.* Kolocz.
- Komárov *v.* Naluzsche.
- Komoraz (*or.*) *locat.*; *Komořany*, nunc curia aratura prope Zbraslav (*Königsaal*); ibi quondam terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 35.
- Comorovici (*c. XVII*), Komorowicz (*c. XVIII*); *Komorovice*, *ap. Humpolec*, *d. p. Něm. Brod*, *g. Deutschbrod*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Coneckulma (*or.*); *Konecchlum*, *d. p. Jičín*; Dalebor de — (1226).
- Konicz (*sp. XIV*); *Konice*, *d. p. Litovel*, *g. Littau*; (1200) 364, 1, 10.
- Konigeswart (*sp. XV*); *Kynžvart*, *g. Königswart*, *d. p. Planá*, *g. Plan*; castrum (1214) 404, 20, 25, 35. Heinricus miles de — (1214).
- Cono, Cōno *v.* Conradus.
- Conradus, Cōnradus, Chvnradus, Cunradus, Cūnradus, Cvnradus, C̄vnradus (*or.*), Chunradus (*c.*), Conrat (*sp.*), Cono, Cuna, Cuno (*or.*), Chuno (*c.*), Cōno, Chvno (*sp.*).
- Conradus (*or*) epus. Portuensis, tituli s. Ruffinae cardinalis, legatus apostolicus (1225) 265, 10, 25–35. 267, 10, 25. 268, 15. 270, 15. († 1228) 311, 5.
- Conradus II. arepus. Maguntinus (1200) 9, 30. 10, 10.
- [Conradus] epus. Argentinensis (1201) 23, 30.
- Conradus de Querfurt, epus. Hildesheimensis, cancellarius Philippi regis Rom. (1201) 23, 25.
- Conradus III. epus. Ratisbonensis (1200) 9, 30. 10, 10. (1202) 29, 30.
- [Conradus IV] epus. Ratisponensis (1218) 145, 5. 146, 1, 30. 153, 15. 157, 1. (1219) 159, 15. 160, 15. 161, 10. 165, 20. 169, 1, 10. (1220) 185, 25. 187, 25.
- [Conradus] epus. Spirensis (1201) 23, 25. (1208) 75, 5. epus. Metensis et Spirensis, imperialis aulae cancellarius (1216) 118, 20.
- Chvnradus (*or.*) canonicus Bambergensis, plebanus de Jacobav (cc. 1230) 356, 30.
- Conradus (*or.*) canonicus Olomucensis (1208/11) 89, 5. (1220) 181, 1.
- [Conradus] praepositus Patauiensis (1229) 333, 30.
- Conradus (*or.*) maior plebanus de Patauia (1229) 340, 15.
- Conradus (*or.*) plebanus de Rustbach (1229) 340, 1.
- Cuno (*or.*), Cōno, Chuno, Chvno (*sp. XIII*) abbas de Breunov (1201) 24, 15. (1202) 29, 30. (cc. 1212) 398, 1. (1213) 400, 10–30. (1229) 431, 1, 15.
- Cono (*or.*) abbas Elwacensis (1216) 118, 15.
- Conradus (*or.*), Cunradus (*c. XV*) abbas de Opatowic (1227) 302, 5. (1229) 328, 20, 25.
- [Conradus III] abbas in Sitansteten (1229) 339, 35.
- [Conradus] praepositus Niumburgensis (1228) 311, 5. (1229) 337, 25. 339, 30.
- Kuno (*or.*) frater domus s. Mariae (Melit.) de Praga (ante 1217) 124, 5.
- Conradus, Cunradus, C̄vnradus (*or.*), Cvnradus (*sp. XIII*), notarius seu scriba regis in Brunna (1222) 227, 10. 229, 10. (1223) 239, 1. (1228) 318, 15. 323, 5. 324, 25. 428, 10.
- Conradus (*or.*), Cunradus (*c. XIII*) I. dux Bohemorum † (1205) 382, 1. (1222) 223, 10, 15. 230, 15. (1229) 330, 5.
- Conradus (*or.*) I. dux Brunnensis, frater Vratislai regis (1088 ?, ins. 1222) 217, 20.
- Conradus, dux Mazoviae (1230) 350, 10.
- Conradus de Landsberg, marchio Orientalis (1202) 27, 5.
- Conradus, Cōnradus, Cunradus (*or.*), C̄vnradus (*sp. XIII*), comes de Hardekke (1220) 182, 10, 25. (1221) 205, 5. (1228) 323, 5. 428, 10.
- Conradus (*or.*) comes de Wasserburg (1226) 291, 20. (1228/30) 343, 35.
- Chunradus (*c. XVII*) testis (1202/7) 52, 10.
- Cuna (*or.*); [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20.
- Cono (*sp. XV*) filius Zmul, testis (1214) 405, 5.
- Conradus, Cvnradus (*or.*) testis in Moravia (1228) 323, 15.
- Chuno (*c. XIII*) procurator provinciae Olomuc. (1228) 318, 20.
- Cunradus (*ed.*) de Cleberc (1212) 90, 20.
- Cuno (*or.*) de Cunowe (1228) 308, 15.
- Conradus (*c. XVI*) de Entse (1216) 120, 5.

Conradus (*ed.*) de Landisperc, ministerialis Mis-nensis (1212) 90, 15.
 Cunradus (*or.*) de Lusic († 1226) 285, 25.
 Cuno (*or.*) de Potuorou; vidua eius: Agnes (1204 sq.).
 Conrat (*sp. XV*) de Wintrowe, testis (1214) 405, 5.
 Cunradus (*ed.*) de Zana (1212) 90, 10.
 Cunradus (*ed.*) pincerna marchionis Misn. (1212) 90, 15.
 Conradus (*or.*), [cliens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 35.
 Conradus (*or.*) serviens Roberti episc. Olomucen-sis (1220) 184, 1.

Conratov vgezd (*sp. XIII*); **Konrádův újezd**, villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.

Constancia, Constantia (*or.*) filia regis Ungariae, regina Bohemiae (1199) 8, 30, 9, 1. (1201) 15, 25. 17, 35. 19, 15. 369, 10. 370, 1. (1205) 46, 20. 67, 1. (1206) 49, 5, 20. (1207) 56, 25. (1209) 79, 30. (1210) 82, 1. 83, 5 sq. 84, 1 sq. 85, 15. (1212) 91, 35. (1218) 408, 20. (1219) 174, 30. (1222) 228, 25. (1223) 237, 5. (cc. 1227) 420, 15. 421, 5. 424, 15. 425, 10. (1228) 313, 10. 317, 20. 321, 30. 427, 15. 429, 20. (1229) 328, 5. 341, 10.

Constantiensis (*or.*), Konstanz, boh. Kostnice, in Baden, epus Conradus (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 10.

Copisci (*c. XV*); ? Kopisty České, g. Böhm.-Kopist, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz; villa monii. in Opatovice (1229) 328, 10.

Copisti (*ed.*), Copicz (*c. XVII*), Copitz, Coppitz, Copwiz (*sp. XIII*); Kopisty, g. Kopitz, d. p. Most, g. Brüx; villa monii. in Zderaz (1227) 300, 25. ibidem semita, in qua solvitur thelo-neum (1203) 377, 20. (1207) 60, 1. (1208) 387, 20. (1209) 390, 5.

Corim (*ed.*); Kuřim, g. Gurein, d. p. Brno, g. Brünn; villa, ubi decimae ecclae. s. Petri in Brunna (1226) 287, 1. Ecclesia ibd. (1226) 287, 1, 5.

Corita, Korita (*or.**); Koryta, d. p. Mnichovo Hradiště, g. Münchengrätz; villa hospitalis s. Johannis Hierosol. (1225) 263, 30.

Corsica insula (1213) 102, 5.

Corsitz v. Schorsici.

Košťe, Kosirz v. Chossur.

Kosmatha (*c. XV*), Kosmata, testis in Moravia (1222) 208, 10.

Cosochowiz (*or.*); Kosovice, quondam apud Střítež, d. p. Třebič, g. Trebitsch; villa ad praedium Horka pertinens (1225) 265, 20.

Košovice v. Gvsowicyh.

Costa v. Chazto.

Costelan, Costelen (*or.*), Coztelen (*sp. XIII*); Ko-stelany, d. p. Uh. Hradiště, g. Ung.-Hradisch; villa monii. Velehradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 25. *Vid. et. Costeleche.*

Costeleche (*sp. XIII*), fortasse Kostelany, villa monii. Velehradensis (1202) 371, 30. *Vid. et. Costelan.*

Koštic v. Cozstica.

Kostomlaty v. Coztomlat.

Kosur v. Chossur.

Kothicum v. Cotuicum.

Cothwin (*or.*); ? Kotrina, d. p. Kadaň; circuitus monii. Doxanensis (1226) 282, 20.

Cotuicum, Kothicum (*or.*); Göttweig in Austria Inf., d. p. Krems; monasterium ord. s. Benedicti. Abbas: Vecelinus (1221).

Kounice dolní v. Kaniz.

Kounov v. Cunowe.

Kouřim v. Kvrim.

Cowalowici (*sp. XIII*); Kovalovice; villa monii. in Zábrdovice (1210) 396, 1.

Cowan (*or.*); Kováň, d. p. Mnichovo Hradiště, g. Münchengrätz; Boguse de — (1222).

Cowarov (*or.*); Kovářov, d. p. Milevsko, g. Mühl-hausen; Budilaus de — (1220).

Cozmas (*or.*) frater domus s. Mariae (Melit.) de Praga (ante 1217) 124, 5.

Cozsa (*or.*), Košta, (Košča), miles, testis (1228) 312, 30. Frater eius: Marcus sacerdos.

Cozstica (*or.*), Koštic, i. e. filius domini Košta: Zdislaus (1224) 248, 25.

Coztelen v. Costelan.

Coztomlat, Coztomat (*or.*); Kostomlaty ap. Nym-burk; Wilhalmus et Zezema de — (1223).

Crabsic (*or.*); Krabčice, d. p. Roudnice; villa monii. in Doksany (1226) 284, 25. 285, 15.

Cracouiensis (*c. XIII*), Krakov, g. Krakau, in Galicia, epus.: Ivo (1224 sq.) diocesis (1229) 333, 5. — s. Michaelis praepositus (1229) 333, 5.

Cralewitz (*or.*); Královice [ap. Říčany?]; Zuda de — (1205). Zvdizlav de — (1205).

Cralewiz (*or.*); Kralovice, g. Kralowitz (ab Plzeň ad septentr.); villa, ubi praediolum monii. s. Georgii (1200) 11, 15.

Cralic (*or.*); ? Kralice, d. p. Kutná Hora, g. Kut-tenberg; Bolezud de — (1226).

Kralich (*or.*); Králice, d. p. Prostějov, g. Prossnitz; (1225) 263, 5.

Kralow stol, Kralaw stol (*or.*), Kralau stul (*sp. XIII*), Králův stůl, lapis faciens metam circuitus Welegrade (1228) 322, 1. 427, 20.

Cralup (*or.*), nunc Kralupy Německé, d. p. Chomutov, g. Komotau; villa, ubi possessio quaedam Georgii de Milevsko (1207) 67, 30.

- Cramolin (or.)**; *Kramolin*, g. *Gramling*, d. p. *Teplá*, g. *Tepl*; villa monii. Teplensis (1228) 308, 5.
- Cramolin (c. XVII)**, *Kramolin (c. XVIII)*, *Kramolin*, d. p. *Ledeč*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 1.
- Krascani (sp. XIII)**; *Chrášťany ap. Unhošt*, d. p. *Smichov*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
- Krasicow (or.)**; *Krasíkov*, g. *Schwannberg*, d. p. *Teplá*, g. *Tepl*; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 25.
- Krásoňov v.** Krazanow.
- Krásoňovec v.** Krazanowecs.
- Crasoviz (or.)**; *Krašovice*, d. p. *Sedlčany*; Danisse de — (1219).
- Crasota (or.)**, *Krasota*, testis in Moravia (1208/11) 89, 10.
- Crassin (or.)**; *Křesín*, d. p. *Roudnice*; villa monii. Doxanensis (1226) 285, 25.
- Krassonow v.** Krazanow.
- Krassonowecz v.** Krazanowecs.
- Krastno (or.)**; ? *Chrastno*, quondam villa monii. in Sedlec, fortasse apud Pardubice sita (1227) 301, 25.
- Crawar (c. XVII)**; *Kravaře*, *Krawarn*; villa civitatis Opaviae (1225) 257, 10.
- Crawar (or.)**; *Kravaře*, g. *Graber*, d. p. *Litoměřice*, g. *Leitmeritz*; patrimonium Chrenonis (1226) 283, 30. 284, 10. 285, 30.
- Krawsko (sp. XIII)**; *Kravsko*, d. p. *Znojmo*, g. *Znaim*; villa, ubi possessio monii. in Ostrov (1205) 382, 1.
- Krazanow (c. XVII)**, *Krassonow (c. XVIII)*; *Krásoňov ap. Humpolec*, d. p. *Něm. Brod*, g. *Deutschbrod*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Krazanowecs (c. XVII)**, *Krassonowecz (c. XVIII)*, *Krasoňoves* quondam ap. *Krásoňov*, *prope Humpolec*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Krcz (sp. XVII)**; *Krč*, d. p. *Kr. Vinohrady*, g. *Kgl. Weinberge*; villa capituli Wissegrad. (1222) 417, 1.
- Cremesir v.** Cromezir.
- Cremona** civitas Italiae super.; cives (1213) 98, 25.
- Krems v.** Chremis.
- Kremsmünster v.** Chremsmünster.
- Creoplathe**, Creúplath (or.); *Křivoklát*, g. *Pürglitz*, d. p. *Rakovník*, g. *Rakonitz*; castellum regis Boh. (1222) 234, 10. (1224) 248, 25.
- Ktepelov v.** Krsepelow.
- Ktes v.** Criss.
- Ktesin v.** Crassin.
- Cresislau**, *Crezislau* (or.), *Crezizlav* (sp.); *Křesislav*. Cresislau Crezislau (or.), [nobilis Boh.] (1222) 212, 25.
- Crezizlav (sp. XIII)** nobilis Boh. (1220) 412, 20.
- Cretes (sp. XIII)**; *Krty*, d. p. *Strakonice*; villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.
- Creúplath v.** Creoplathe.
- Crezislau**, *Crezizlav* v. Cresislau.
- Crh v.** Cerro.
- Cribse (or.)**; *Křivec*, *Křivce*, g. *Krips*, ap. *Bezdružice* g. *Weseritz*, villa monii. Teplensis (1219) 162, 5.
- Křidlovice v.** Scrilewicz.
- Crynynus v.** Cirnin.
- Crynuyc (sp. XIII) locat.**; *Černuc*, antiquum nomen villae *Tursko*, v. Naturscye.
- Krips v.** Cribse.
- Crisan (or.)**, *Křičan*.
- Crisan (or.)** testis [in Olomuc] (1208/11) 89, 10.
- Crisan (sp. XIV) venator** (1201) 366, 10. de Lazan (1203) 373, 25.
- Krisenech (sp. XIII)**, *Kříženec?*, nobilis (1199) 362, 10.
- Criss, Cryss (sp.)**; *Krs*, *Křes*.
- Criss (sp. XIII)**, nobilis Boh. de stirpe Chotyemiri († 1205) 382, 20. Frater eius: Priestan.
- Crysse (sp. XIII) filius**: Dluhomilus († 1205) 382, 25.
- Cristan**, Cristanus, Cristianus v. Christianus.
- Cristoforus v.** Christophorus.
- Criwa wez (sp. XIII)**; *Křivá ves ap. Jilové (Eilau)*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
- Křivce**, *Křivec* v. Cribse.
- Křivoklát v.** Creoplathe.
- Krlow v.** Galow.
- Křnany v.** Chrynnany.
- Črnék v.** Scyrnech.
- Cromezir**, Cremesir (or.); *Kroměříž*, g. *Kremsier*; villa episcopatus Olomucensis (1207) 54, 5. (1209) 80, 20.
- Croywart v.** Griwatetz.
- Krriti (or.)**; *Krty*, g. *Gerten*, d. p. *Podbořany*, g. *Podersam*; villa ecclae. Pragensis (1227) 301, 15.
- Krs v.** Criss.
- Krsepelow (c. XIV)**, *Krzepelou (c. XVII)*; *Křepelov*, quondam villa apud *Pelhřimov*, g. *Pilgrim* (1203) 31, 15.
- Krty v.** Cretes et Krriti.
- Cruciferorum ultra mare deo militantium domus hospitalaria v.** Hospitale sancti Johannis Baptiste.
- Krupá dolní v.** Chruppi.
- Crupi (or.)**; *Krupý*, rivus in Moravia ap. *Lovětin* (1227) 304, 1.
- Crusina (sp. XIII)**; *Krušina*, villa quondam ibi sita, ubi nunc est *Pankrác prope Pragam*.

Ibd. ecclesia et terra ad monium. in Ostrov spectans († 1205) 383, 10.
Kruty horní v. Cruzci.
Crux Sancta (or.); Heiligenkreuz, apud Baden in Austria Inferiori; monium. ord. Cist. (1220) 184, 5. a b a s: Wernherus (1207 sq.).
Cruzci (or.); Kruty horní ap. Koučim, d. p. Kolín; villa monii. Lubensis (1228) 312, 20.
Krzepelou v. Krsepelow.
Csakowicih (or.) locat.; Čachovice, d. p. Mlada Boleslav, g. Jung-Bunzlau; villa ubi terra ecclae. Visograd. (1088?, ins. 1222) 216, 5.
Csaneticih (or.) locat.; Čenětice prope Jilové, g. Eilau; villa, ubi terra ecclae. Visegradensis (1088?, ins. 1222) 216, 15.
Csaston v. Caston.
Csatztovoy (or.); Častovoj; filius Pernoldi (1219) 175, 5. Frater eius: Valterus (1219).
Cscibor v. Cstibor.
Cslau m v. Czlaum.
Csriniv v. Cirnin.
Cstibor, Cscibor, Stibor, Ztibor, Ztybor (or.); Chistiborius, Stiborius (c.); Ctibor.
Ztibor, Ztybor (or.) iudex curiae regalis †(1218) 143, 10. (1219) 174, 30.
Chistiborius (c. XIII) castellanus Prerouiensis (1222) 231, 30.
Cscibor, Cstibor, Stibor (or.), Ztibor (or.*), Stiborius (c. XVII) de Loza (1216) 114, 20. (1223) 237, 20. 239, 1. (1224) 257, 25. (1225) 272, 30. — Fratres eius: Sulizlaus de Loza (1225) et Zauiissa (1223 sq.).
Cstibor (or.) de Nedelisc (1226) 290, 15.
Ztibor (or.) de Pocepizs (1219) 175, 10.
Zstibor, Hstibor (c. XVII) [nobilis Boh.] testis (1202/7) 52, 10.
Stibor (or.), nobilis, testis in Moravia (1209) 80, 15.
Cstibor, Stibor (sp. XIII) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
Styboronis (or.) filius Beneda (1224 sq.).
Csciboric (or.), Ctibořic (= filius domini Ctibor), Wecemil (1225) 272, 30.
Ctimir v. Stimyr.
Cubes (or.); Kubek; celerarius Wissegardensis (1207) 66, 15.
Kubschütz v. Scvpscici.
Kuchařovice, g. Kukrowitz, v. Cvlcharuitz.
Kuetehc (sp. XIII); Květek; heres domini Groznatae (cc. 1201/20) 423, 1.
Culchov (or.) fundus monii. Louka, g. Kl. Bruck, sub castro Znojmensi (1226) 288, 5.
Čule v. Zelub.
Kumrowitz v. Naluzsche.
Cuna v. Conradus.

Cungunda (or.), Cuncundis, Cungundis (c.), Gunegundis; Kunhuta.
s. Cunegundis reginae corporis translatio (1201) 23, 5.
Kunegundis imperatrix Romanorum (1198) 2, 35.
Cungunda (or.), Cuncundis, Cungundis (sp. XIII), Gunegundis regina Boh., uxor Vencezai regis (1207) 65, 15. (cc. 1227) 420, 15. 421, 10. 424, 20. 425, 10. (1229) 341, 15.
Cunic, Cunicense (c. XIII) monasterium monialium ord. Praemonstrat.; *Kounice dolní, g. Kanitz, ap. Ivančice, g. Eibenschitz, d. p. Brno,* (1219) 158, 25. (1227) 294, 1. — Praepositus: Florianus (1228).
Cuno v. Conradus.
Cunouic (or.); Kunovice, d. p. Uh. Hradisko, g. Ung. Hradisch; thelonium ibd. (1222) 228, 30.
Cunowe (or.); Kounov, g. Kaunowa, d. p. Žatec, g. Saaž; Cuno de — (1228) 308, 15.
Cunradus, Cunradus v. Conradus.
Cunringen (c. XIII), Henricus de — (1227) 295, 1.
Curiensis (or.), Chur in Helvetia, epus. Rainerius (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 10.
Curimensis v. Kvrim.
Cusdräh (or.); Ciždräh, Čušdrah? canonicus Olo mucensis (1208) 73, 25.
Cuzcrai v. Chuzcray.
Kwalkouiz, Khwalkowiz, Squalcowiz (or.), Chvalchowiz (sp. XIII); Chvalkovice prope Olomouc (Olmiutz); villa monii. Velehradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 30.
Květoň v. Queton.
Cwitawa (sp. XIII); Svitava; flumen Moraviae (1210) 394, 30.
Cvlcharuitz (or.); Kuchařovice, g. Kukrowitz, d. p. Znojmo, g. Znaim; villa, ubi terra ecclesiae in Přimětice (1220) 190, 20.
Cvnicensis praepositus v. Cunic.
Cvnradus, Cvnradus v. Conradus.
Kvřim (or.), Churym (sp. XIII); Kouřim, d. p. Kolín; castrum (1088?, ins. 1222) 216, 10.
Curimensis (or.) provincia (1205) 382, 35. (1228) 312, 20. Churimenis (or*) iudex: Wlastizlau (1224).
Curimensis (or.) archidiaconus: Johannes (1215 sq.).
Cvsowicyh (sp. XIII) locat.; Košovice, d. p. Sedčany; villa, ubi debitores mellis monii. in Ostrov (1205) 381, 15.
Czasta v. Chazto.
Czastidiel (sp. XIV) locus faciens metam bonorum monii. Gradicensis (1200) 364, 20.
Czedliche v. Sedlicze.
Czernogledy (c. XV); Černojedy, quondam villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 20.

Czielczicz (*sp. XIII/XIV*); **Čelčice**; Hugo de — (1199).
Czlaum (*c. XVII*), Cslaum (*c. XVIII*); ? **Chlum**; villa quondam monii. Siloensis (1226) 275, 5.
Czmerdow, Czmerow (*c. XVII*), Smrdow (*c. XVIII*); **Smrdov**, nunc curia aratura ap. **Kle-tečná**, d. p. **Něm. Brod**, g. **Deutschbrod**, quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
Czsaslaw v. Chazlav.

Č v. C.**D.**

Dacia (*c. XIII*), seu Dania (1218) 154, 20. Rex: Waldemarus II (1225).
Dacilz (*ed.*); **Dačice**, oppidum Moraviae. — Plebanus: Martinus (1226).
Dadrub v. Cladorub.
Dalabor, Dalebor v. Dalibor.
Dalibor, **Dalabor**, **Dalebor**, **Daleborius** (*or.*)
Dalibor, **Dalabor**, **Dalebor** (*or.*) iudex curiae regalis (1216) 114, 20. (1218) 143, 25. (1219) 174, 5. maior iusticiarius (1220) 176, 25. 412, 15. (1222) 212, 25. de Coneckulma (1226) 286, 10. — Filius eius: Aldicus (1218).
Dalebor (*or. **) nobilis Bohemiae (1224) 250, 15.
Daleborius (*or.*) filius Daleborii (1228) 326, 20, 30.
Dalebor (*or.*) [nobilis Boh.] testis (1202/7) 51, 10.
Dalebor (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 1, 10.
Dalebor (*or.*) de Radmiric, testis (1220) 193, 15.
Damslawitz, Damzlawiz v. Domazlawiz.
Dania v. **Dacia**.
Daniel, **Danihel** (*or.*)
Daniel (*or.*) I epus. Pragensis († 1226) 284, 1, 15.
Daniel (*or.*), **Danihel** (*sp. XIII*) nomine Milic, capellanus Wladislai ducis Boh. (1197) 1, 30. II. episcopus Prag. (1198), 1, 15, 2, 5, 3, 20, 25. (1199) 7, 20, 8, 30. 361, 25. (1200) 3, 25, 9, 25, 30. 10, 10, 20, 30. (1198/1201) 13, 15. (1201) 13, 25. 14, 5, 15, 16, 15, 18, 10, 20, 21, 1, 24, 1, 25, 20. (1202) 28, 15, 29, 1 sq. (1203) 30, 25. 377, 30. (1204) 42, 35, 44, 20. (1205) 383, 25. 385, 20. (1206) 49, 1. (1202/7) 51, 1, 10. (1207) 57, 1. 58, 20. 64, 1. 66, 15. 68, 1. (1209) 78, 30. 79, 5. 389, 10. (1210) 81, 30. 83, 15. 84, 5, 10. 85, 1. (cc. 1210) 392, 15. (1211) 87, 35. (1204/14) 107, 25. (ante 1212) 398, 10. (1213) 435, 10. 401, 1. 403, 15. † (1216) 112, 25. 115, 30. (1219) 166, 1.
Danihel (*or.*) plebanus de Polan (1229) 337, 25. 340, 5.
Danisse (*or.*), **Daniše**, de Crasoviz (1219) 175, 10.
Daren (*sp. XIII*) possessor molendini apud Brunnam (cc. 1210) 392, 5.

Děčany v. Dechan.
Decin (*or.*), Dechin (*c. XIII*); **Děčín**, g. **Tetschen**, ad Albiam; castrum. Castellani: Bogusca (1198/9); Marcuardus (1220).
Dechán (*or.*); **Děčany**, g. **Jetschan**, d. p. **Litoměřice**, g. **Leitmeritz**; villa monii. Doxanensis (1226) 285, 10, 20.
Dechin v. Decin.
Dedus (*or.*); **Děduš**; presbyter et vicarius Olomucensis ecclesiae (1208) 73, 30.
Degnicih (*or.*) *locat.*; **Dehnice**, nunc **Dejvice** prope Pragam; villa, ubi terra ecclae. Visgradensis (1088?, ins. 1222) 216, 25.
Demitr (*or.*), **Dimitr**, testis (1218) 152, 25.
Depoldus v. Theobaldus.
Derben (*c. XV*); **Dřevany**?; **Detelez** de —, Hnanno de — (1225).
Derscovics (*c. XVII*), Drskowicz (*c. XVIII*); **Držkovice**, villa quondam monii. Siloensis fortasse ap. **Jiřice**, d. p. **Něm. Brod** (*Deutschbrod*) sita (1226) 275, 5.
Dersicraiowicz (*c. XV*), Dersecraiowicz (*c. XV*); **Držíkrajovice**, villa quondam ap. **Křídlovice** (*Grilowitz*), d. p. **Znojmo**, g. **Znaim** (1225) 261, 5, 15.
Dersizlaus v. Drisizlaus.
Deštná v. Nauirchdestneho.
Detelez (*c. XV*), **Dětelec**, de Derben, testis (1225) 261, 25.
Detoh, Detho (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
Detrich Detricus, Detrih v. Theodericus.
Deuichki (*or.*), Dewiczki (*c. XIV*); **Děvice**, **Dívčí hrady**, g. **Maidburg**; castrum ab **Mikulov** (*Nicolzburg*) ad septentr. Burgravius seu castellanus: Stephanus (1222 sq.).
Děvice, Dewiczki v. Deuichki.
Devin (*or.*), **Děvin**, mons apud **Zlíchov**, d. p. **Smičov** (1211) 87, 30.
Dewis, Dewiz v. Diwisi.
Diakouich (*or.*), Diakouic (*c. XIII*); **Dyjakovice Malé**, g. **Klein-Tajax**, d. p. **Znojmo**, g. **Znaim**; villa, ubi ecclesia monasterii Lucensis (1220) 192, 15. (1224) 246, 20.
Dyedow (*sp. XIV*), **Dědov**, rivulus faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 25.
Dyjakovice v. Diakouich.
Dilgomilus v. Dluhomil.
Dionisius v. Diwisi.
Dirnozci (*or.*), perperam pro: **Dirnozic** (= filius domini Drnoš): Jan (1205).
Dirschlo v. Drisizlaus.
Dirsicrag v. Drisicray.
Dirsizlaus, Dyrzizlaus v. Drisizlaus.
Ditricus v. Theodericus.

Diua, Diwa (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
Diuinus.
Diuinus (*sp. XIII*) canonicus Wissegradensis (1219) 410, 10.
Diuinus (*or.*) testis (1224) 256, 1.
Diuis, Diuisius, v. Diwis.
Diuisoviz, Dyuviscov (*or.*); *Divišov*, d. p. Benešov; Diuis de — (1218 sq.).
Dyuvis v. Diwis.
Diwa v. Diua.
Diwaci (*sp. XIII*); *Diváky*, d. p. Hustopeč, g. Auspitz; villa monii. in Zábrdovice (1210) 396, 1.
Diwis, Divvis, Dywis, Diuis, Diuisius, Dyuvis, Dewis, Dewiz, Dionysius (*or.*), *Divuys* (*sp.*); *Diviš*.
Dionisius (*or.*) canonicus [Pragensis], (1214) 108, 30.
Divvis (*or.*) canonicus Wissegradensis (1224) 248, 20.
Dewis, Dywis (*or.*), Diwis (*sp. XIII*) dapifer regis Boem. (1205) 67, 10. (1206) 66, 15. (1213) 401, 1.
Divvis (*or.*) marscalcus regis Boh. (1224) 248, 20.
Diuys (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1205) 383, 25.
Diuis, Dyuvis (*or.*) de Dyuviscov, procer Boemiae (1218) 144, 10. (1219) 175, 15.
Diwis (*or.*) gener Benessonis, nobilis Boh. (1219) 174, 5.
Diuis, Diuisius (*or.*) baro Boemie (1221) 205, 15. 206, 20. († 1222) 233, 15.
Dewiz (*or.*), Diwis (*sp. XIII*), castellanus de Graez (1228) 323, 10. 428, 10.
Diuis (*or.*), Diwis (*c. XIV*), castellanus de Prachen (1220) 176, 30. (1222) 220, 15. 225, 10.
Diuis (*or. **) [castellanus Olom.] (1223) 239, 1.
Dionisius (*or.*) cognatus Chrenonis († 1226) 285, 30.
Diuis, Divis (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 1, 10.
Diuis (*sp. XIII*) filius Petriconis, testis (1219) 410, 5.
Dionisius (*or.*) miles, testis (1228) 312, 30.

Divišov v. Diuisoviz.
Dlugomil, Dlugomilus *v.* Dluhomil.
Dluha Lhota v. Lhota Dluha.
Dluhomil, Dluhomilus, Dilgomilus, Dlugomil (*or.*), *Dlugomilus* (*or. **), *Dluhomisl*, *Dluhomisl* (*c.*), *Dlygomilus* (*sp.*); *Dluhomil*.
Dluhomil (*or.*), Dlugomilus (*or. **), Dluhomilus (*c. XIII*), Dluhomisl (*c. XVII*), Dlygomilus (*sp. XIII*) electus de Breunow (1219) 161, 10. abbas (1220) 411, 5. (1221) 205, 10. (1222) 213, 30. (1224) 249, 30. 250, 20. (1229) 336, 25. 431, 15.
Dluhomilus (*sp. XIII*) filius Cryssye, nobilis Boh. († 1205) 382, 25.
Dluhomilus (*or.*) testis [in Mor.], (1221) 198, 30.
Dulhomilus (*c. XIV*) [nobilis Boh.] (1222) 221, 20.

Dlugomil, Dilgomilus (*or.*), nobilis Bohemiae; filius eius: Bauarus (1211 sq.).
Dluhomisl, Dlygomilus *v.* Dluhomil.
Dmitrouic (*sp. XIII*), *Dimitrovič* i. e. filius Dimitri: Vncha (cc. 1210).
Dnepr (*or.*); *Dněpr*.
Dnepr (*or.*) nobilis Boh., cuius filius: Bohuzlaus (1213).
Dnepr (*or.*) testis (1226) 290, 20.

Doben.
Doben (*or.*) nobilis Moraviae (1207) 55, 5. 56, 35. (1209) 80, 15. Frater eius: Nedamirus (1207 sq.).
Doben (*or.*) iudex Olomucensis (1208) 73, 30. (1213) 104, 10. 106, 10.
Doben (*or.*) testis in Moravia (1218) 152, 25. (1221) 198, 30.
Doben (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1202) 371, 35.
Doben (*sp. XIII*) miles Moraviae (1202) 371, 20.
Doben (*sp. XIII*); filius eius: Slava (1203).

Dobes; Dobeš.
Dobes (*sp. XIII*), testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
Dobes (*or.*) [nobilis Moraviae] (1218) 152, 20.
Dobezstoy (*or.*) testis in Moravia (1218) 152, 20.
Dobremil, Dobremilus (*or.*), *Dobremil* (*sp.*); *Dobřemil, Dobromil*.
Dobremilus (*or.*) camerarius [reginae Bohemiae], (1229) 342, 30.
Dobremil (*or.*) testis (1226) 290, 20.
Dobriemil (*sp. XIII*) miles Morav. (1210) 395, 15.

Dobric (*sp. XIII*); *Dobříč*, d. p. Smichov; villa ubi terra monii. in Ostrov (1205) 382, 15.
Dobriemil *v.* Dobremil.
Dobrnik (*sp. XIV*); *Dobrník, Debrník*; rivus faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 15.
Dobročest *v.* Dobroshezt.

Dobrogost, Dobrohost.
Dobrogost (*sp. XIII*), nobilis Boh. (1199) 362, 5.
Dobrohost (*or.*) Wolizeovic [= filius Voliš] testis (1218) 144, 15.

Dobronius (*or.*); *Dobroň*; cuius filius Johannes testis (1220) 193, 15.
Dobros (*sp. XIII*), *Dobroš*, (1210) 393, 15. 397, 1.
Dobroshezt (*or.*), *Dobročest*, testis (cc. 1200) 11, 20.
Dobrotessic (*or.*), *Dobrotěšice*, villa quondam episcopatus Pragensis, fortasse ab Milevsko versus occidentem sita (1216) 115, 25.
Dobrouest (*or.*); *Dobrověst*; presbyter Olomucensis ecclesiae (1208) 73, 30.
Dobrowicze (*c. XVI*); *Doubravice Česká, g. Böhm.-Doubravitz*, d. p. Kralovice; villa (1230) 351, 15.

Dobrowyest (*sp. XIII*), *Dobrověst*, matrona († 1205) 383, 20.

Doczan, Dogzan, Doczanensis (*or.*) domus; *Dok-sany*, *g. Dozan*, *d. p. Roudnice*; quondam monasterium monialium ord. Praemonstratensis (1226) 281, 5, 25. 283, 5 sq. 285, 20. 286, 15. Praepositus et fratres [!] (1222) 233, 15, 20. sorores (1226) 283, 25. 284, 5.

Praepositi: Bertoldus († 1226). Guntherus (1226). Wolframus († 1226).

Doczan (*or.*); *Doksany*, *d. p. Roudnice*; villa monii Doksanensis (1226) 281, 5.

Dolany (*c. XV*); *Dolany, apud Bohdaneč*, *d. p. Pardubice*; villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 10.

Domamil (*or.*); *Domamil*, *d. p. Mor. Budějovice*, *g. Mähr.-Budwitz*; villa, ubi ecclesia monii. Lucensis (1220) 192, 15. (1224) 246, 25.

Domamir (*or.*), *Domamír*, [*nobilis Moraviae*] testis (1207) 55, 10. — Frater eius: Woyteh.

Domankowiz (*or.*); *Domanín*, *d. p. Uh. Hradisko*, *g. Ung.-Hradisch*; villa monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 35.

Domasilici, *locat.*: Domaslich, Domaslicyli (*sp. XIII*); *Domažlice*, *g. Taus*; civitas, ubi thelo-neum, ex quo redditus solvuntur monio. in Ostrov (1205) 381, 20. et monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10. — Ibid. capella s. Jacobi spectans ad monium. in Ostrov (1205) 380, 15. 381, 20.

Domaslaw v. Domaslaw et Domazlaus.

Domaslaw (*or.*); *Domaslaw*, *g. Böh.-Domaschlag*, *d. p. Teplá*, *g. Tepl*; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 25.

Domaslavice v. Domazlawiz.

Domassow (*sp. XIV*); *Domašov*, *g. Domeschau*, *d. p. Sternberg*; villa monii. Gradicensis (1220) 413, 20. 414, 10.

Domazlaus (*sp. XIII*), *Domaslaw*, *nobilis Boh.* (1199) 362, 1.

Domazlawiz, Donazlawiz (*c. XVII*), Damslawitz (*c. XVIII*), Domazlawitz, Damzlawiz (*sp. XIII*); *Domaslavice*, quondam villa monii. in Ozzech (1203) 377, 5. (1207) 59, 20. 385, 15. (1209) 389, 30.

Domažlice v. Domasilici.

Donatus (*or.*) [*nobilis Mor.*] testis (1207) 55, 1.

Donauwerth in Bavaria, *Rgb. Schwaben* (1220) 179, 1.

Donazlawiz v. Domazlawiz.

Donin (*or.*); *Donín*, *g. Dohna, Saxonia, AH. Pirna*; castrum regi Bohemiae donatum (1212) 95, 30. — Castellanus seu burgravius: Henricus (1206). Otto (1226).

Doubravice v. Dubrawicie.

Doubravice Česká v. Dobrowicze.

Doubravník v. Dubraunic.

Doublebce, Doublevec v. Dvblebcih.

Doubleby v. Dvleb.

Dragnik (*or.*); *Drahník aut Drahnice* (?); villa episcopatus Olomucensis (1208) 73, 15.

Drahanovice v. Drahonewici.

Drahelice v. Drahlicih.

Drahinicih (*sp. XIII*) *locat.*; *Draheničky*, *d. p. Blatná*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.

Drahlicih (*or.*) *locat.*; *Drahelice*, *d. p. Poděbrady*; villa, ubi terra ecclesiae Visegradensis (1088?, ins. 1222) 216, 20.

Drahnik v. Dragnik.

Drahonewici (*sp. XII*); *Drahanovice*; villa monii. Zabrdovicensis (1210) 396, 1.

Drahul (*c. XVII*) quondam possessio civitatis Opaviae fortasse apud *Otice* (*Ottendorf*) *d. p. Opava* (*Troppau*) sita (1225) 257, 15.

Dražen v. Vdratzka.

Drazowichich, Drazowycyh (*sp. XIII*) *locat.*; *Dražov d. p. Příbram*; villa, ubi piscatores monii. in Ostrov (1205) 381, 10, 20.

Dresda, *Dresden* in Saxonie (1206) 432, 5. (1216) 111, 35.

Dreuniche (*or.*), *Dřevnice*; villa, ubi terra episcopatus Olomuc. (1208) 73, 15.

Dřevič v. Driwik.

Drhovice v. Druhoviz.

Driloth (*or.*) monetarius in Bohemia (1207) 66, 20.

Dirsicray (*or.*), *Dirsicrag* (*sp.*); *Držíkraj*.

Dirsicrag (*sp. XIII*) testis in Boh. (1199) 361, 30. 362, 1.

Dirsicray (*or.*) *nobilis Bohemiae*, cuius filius: Buduoy (1213).

Drirsizlaus v. Drisizlaus.

Drisizlaus, *Drizizlaus*, *Dryzyzlaus*, *Drirsizlaus*, *Dyrzizlaus*, *Dyrzyzlaus*, *Drizlaus* (*or.*), *Dri-slaus* (*or.*), *Dersizlaus*, *Dirschlo*, *Drisilaus* (*c.*); *Držislav*, *Drslav*.

Dryzyzlaus (*or.*), *Drisilaus*, *Dersizlaus* (*c. XIII*), *canonicus Prag.*, *archidiaconus Satcensis* (1216) 116, 20. (1218) 157, 5. (1219) 167, 5.

Dirsizlaus (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 10.

Dyrzizlaus, *Dyrzyzlaus* (*or.*), *Dirschlo* (*c. XVII*), *nobilis Bohemiae* (1205) 67, 20. (1202/7) 52, 10. (1215) 110, 25. — Fratres eius: *Brecizlaus* et *Cir-nin camerarius*.

Drizizlaus (*or.*) *nobilis Bohemiae* (1213) 434, 20. *Filia eius: Helka* (1213).

Drizlaus (*or.*) filius *Thimonis* [*nobilis Boh.*], (1216) 114, 15. Frater eius: *Olen* (1216).

Drisizlaus (*or.*) de Beneschov (1226) 286, 10.
 [Pater eius: Benes. — Fratres: Andreas, Tobias,
 Wok.]
 Drisizlaus (*or.*) Drislaus (*or.**) marsalcus (1228)
 326, 20, 25.
Drissich (*or.*); *Drysice*, *g.* *Drissitz*, *d. p.* *Vyškov*,
g. *Wischau*; villa eccl. s. Wencezlai in Olomouc
(1201) 20, 1.
Dříteč v. Drzieczie.
Driwik, Driwicz (*sp. XIII*); *Dřevič*, rivus apud
Police (1213) 400, 10. (1229) 431, 5.
 Drizilzlaus, Dryzyzlaus, Drizlaus v. Drisizlaus.
Drnovice v. Drunowici.
Droužetice v. Druseticih.
 Drskowicz v. Derscovics.
Drslav v. Drisizlaus.
Drugos (*or.*); *Druhoš*; presbyter Olomucensis
ecclesiae (1208) 73, 30.
Druhoviz (*or.*); *Drhovice*, *d. p.* *Tábor*; Wolch-
marus de — (1219).
Drunowici (*or.*), *Drnovice*, *d. p.* *Vyškov*; villa Ko-
jatae de Gnevin most (1227) 301, 25.
Druseticih (*sp. XIII*) *locat.*; *Droužetice*, *d. p.* *Stra-
konice*; villa solvens decimas monio. s. Georgii
(cc. 1227) 422, 20.
Držkovice v. Derscovics.
Držíkraj v. Drisicray.
Držíkrajovice v. Dersicraiowicz.
Drzieczie (*c. XV*); *Dříteč*, *d. p.* *Pardubice*; villa
monii. Opatovicensis (1229) 328, 15.
Držislav v. Drisizlaus.
Dubache, *Dubazk* (*or.*); *Dubáč*.
 Dubache (*or.*), beneficiarius castri Olomucensis
(1208) 74, 1. (1213) 104, 10. 106, 10.
 Dubazk Mztetitz (*or.*), *Dubáč Mstětic* (i. e. filius
domini Mstata), (1205) 67, 20.
Duban (*sp. XIV*); *Dubany*, *d. p.* *Prostějov*, *g.* *Pross-
nitz*; Janek de — et frater eius Bohudar (1200).
Duban (*c. XVII*); *Dubany*; quondam villa monii.
 Ossecensis (1207) 59, 20. 385, 15.
 Dubazk v. Dubache.
Dubec v. Dvbcí.
Dublovice v. Dudlebcí.
Dubowa (*sp. XIV*), *Dubová*, mons faciens metam
circuitus de Hranicz (1201) 366, 15.
Dubrawicie (*sp. XIV*), *Doubravice*, locus faciens
metam circuitus Hranice (1201) 366, 35.
Dubraunic, *Dubraunik* (*or.*), *Doubravník*, *prope*
Tišnov, *d. p.* *Brno*, *g.* *Brünn*, villa episcopatus
Olomucensis (1208) 73, 15. Ecclesia ibidem (1208)
74, 1.
Dudin, *Budin* (*c. XVIII*), *Bundin* (*c. XVII*);
Dudin ap. Humpolec, *d. p.* *Něm. Brod*, *g.*

Deutschbrod; villa monii. Siloensis (1226)
275, 5.
Dudlebcí (*sp. XIII*); *Dudlevice*, nunc *Dublovice*,
d. p. *Selčany*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227)
421, 30.
Dudo ed. de Domo (1212) 90, 15.
Dulhomilus v. Dluhomil.
Duorecz (*sp. XVII*); *Dvorce ap. Branik*, villa
(1222) 416, 30.
Dusnich, *Dusnic* (*or.*); *Dušníky*, *d. p.* *Roudnice*;
villa media monii. in Doksany (1226) 281, 5.
Dusnici (*sp. XIII*); *Dušníky*, *d. p.* *Mělník*; villa
monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
Dusnici (*sp. XIII*); *Dušníky ap. Unhošť*, *d. p.*
Smíchov; villa monii. s. Georgii (cc. 1227)
421, 30.
Dvbci (*or.*) *locat.*; *Dubeč prope Říčany*; villa, ubi
terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 15.
Dvdleb; *Doudleby*, *g.* *Teindles*, *d. p.* *Budějovice*,
g. *Budweis*; quondam castrum provinciale.
 Dvdlebenses (*or.*) messores (1088?, ins. 1222)
217, 15.
Dvdlebcih (*sp. XIII*) *locat.*; *Doudlebce*, vulgo
Doudlevec d. p. Plzeň (Pilsen); villa monii. s.
Georgii (cc. 1227) 422, 10.
Dvorce v. Duorecz.

E.

E. *praepositus* v. Eppo.
 E. *thesaurarius regis Angliae* (1226) 278, 10.
 Ebbo v. Eppo.
Eberhardus, *Ebrhardus* (*or.*)
 Eberhardus I. archiepiscopus († 1203) Salzbur-
gensis 30, 10.
 Eberhardus II. arepus. Salzburgensis (1201) 15, 10.
 21, 1. 22, 25. (1202) 27, 5. 29, 10, 20. (1203) 30, 10.
 (1204) 35, 15. (1206) 48, 30. 49, 10. (1210) 82, 15.
 (1217) 132, 20. (1220) 176, 15. 178, 5, 15. 187, 25.
 (1227) 294, 30.
 Eberhardus (*or.*) plebanus de Lovchse (1229) 340, 1.
 Eberhardus (*or.*) clericus (1229) 340, 15.
 Eberhardus (*c. XIII*) abbas de Ebrach (1218)
153, 15. (1219) 159, 15. 160, 15. 161, 10. 169, 10.
 Eberhardus abbas de Salem (1202) 27, 5.
 [Eberhardus] abbas de Waltesassen (1227) 293, 10.
 Eberhardus (*sp. XIII*) monachus Velehradensis
(1202) 371, 35.
Ebra, Hebra, Hebera, Ebracensis (*c. XIII*),
Kl.-Ebrach, *Bavaria*, *Bez. A. Bamberg*; mon-
nium. ord. Cisterciens. Abbas: Eberhardus
(1218 sq.) — Prior (1217) 137, 5, 10. 138, 10.
Ecbertus epus. Bambergensis (1210) 85, 35. (1220)
179, 10.

- Eckehardus, Ekhart, Eghardus (or.), Ekkardus, Ekhardus, Eckihardus, Erkkardus (c.)**
- Eckhardus (*c. XVI*) epus. Merspurgensis (1216) 120, 1.
- Ekhart, Eghardus (*or.*), Ekhardus (*c. XIV*), Eckihardus (*c. XIII*), castellanus Znoymensis (1222) 222, 15. 225, 10. 232, 1. miles de castro Znoim (1223) 244, 1. — Frater eius: Hartlebus (1222).
- Eckehardus (*or.*), Ekhardus (*c. XIV*), [nobilis Moraviae], (1218) 152, 20. (1222) 221, 20.
- Eckehardus (*ed.*) de Crozne (1212) 90, 20. Frater eius: Henricus.
- Ekkardus, Erkkardus (*c. V*) de Oppavia (1222) 207, 35. 208, 1, 5. Filius eius: Jacobus (1222).
- Erkkardus (*c. XV*) [de Ratibor], (1222) 208, 1.
- Egkarammus *v.* Immerammus.
- Eghardus *v.* Eckehardus.
- Egidius, Gilia (or.); Jilji.**
- Egidius (*c. XV*) diaconus cardinalis ss. Cosme et Damiani (1230) 350, 1.
- [Aegidius] scolasticus Wratislauiensis (1218) 148, 30. 149, 1. 150, 1.
- Egidius (*or.*) magister, archidiaconus Tynensis (1229) 340, 10.
- Gilia (*or.*) testis (1208/11) 89, 10.
- Egilbertus (*or.*) arepus Treuerensis (1088?, ins. 1222) 217, 30. — *V. et.* Engelbertus.
- Egra, Eger, boh. Cheb, oppidum Bohemiae (1213) 102, 10. (1214) 109, 10—25. 404, 30. 405, 20. (1215) 111, 10.
- Egra (*or.*); Ohře, g. Eger, fl. Boh. (1226) 282, 20. 283, 10, 20, 30. 284, 1.
- Eibenschitz *v.* Ywansiz.
- Eisgrub *v.* Izgrûbi.
- Eistetensis, Heistetensis (*c. XIII*), Eichstätt, Bavaria, Rgb. Mittelfranken**, diocesis (1217) 137, 5. Episcopus: Hartwigus (1218 sq.).
- Elisabeth, Elisabeth.**
- Elisabeth, (*or.*) uxor Friderici ducis Boh. († 1198/9) 4, 20.
- [Elisabet] filia regis Ungariae, uxor Ludovici IV, lantgravii Thuringiae (cc. 1210) 392, 25.
- Elizabet, soror Henrici ducis et episc., praelata monii. in Doksany 282, 10.
- Elisabet (*or.*) monialis [s. Georgii Prag.] (cc. 1200) 11, 20.
- Elbeteinitz *v.* Teinecz.
- Elwacensis (*or.*), Ellwangen in Württemberg, abbas; Cono (1216).
- Emerammus *v.* Immerammus.
- Emmericus, rex Hungarorum (1199)** 7, 30, 9, 1. (1204) 40, 25. 43, 10. Eius soror: Constantia, uxor Otakari I (1199 sq.) et Margaretha imperatrix Graecorum (1204).
- s. Emmerammi monium. *v.* Ratispona.
- Emmeramus *v.* Immerammus.
- Engelbertus arepus. Coloniensis (1225)** 258, 5.
- Engelscalcus, Engliscalcus (*or.*), Engilscalcus (*c. XV*)** canonicus Wissegredensis et regis scriba (1212) 98, 15. (1214) 108, 30. prothonotarius regis (1220) 182, 15. 183, 20. (1222) 225, 10. notarius regis (1225) 267, 30.
- Engensalsdorf (*or.*), alias Engelschalchesdorf, villa in Austria Inf., ubi vinea monii. de Sancta Cruce (1220) 184, 1.**
- Engilscalcus, Engliscalcus *v.* Engelscalcus.
- Engramus *v.* Immerammus.
- Eppo, Ebbo.**
- Eppo (*or.*) praepositus eccl. Pragensis et regalis aulae cancellarius *v.* Eppo canonicus.
- Eppo, Ebbo (*or.*) canonicus Pragensis (1209) 79, 5. (1212) 98, 15. (1213) 401, 1. (1214) 108, 30. p r a e p o s i t u s eccl. Prag. et cancellarius regis Boem. (1216) 114, 20. 116, 20. prep. Prag. (1217) 139, 35. (1221) 206, 15. (1222) 214, 1. 218, 1. 219, 10. 225, 10. 418, 20. (1225) 264, 5. (1226) 278, 25. (1227) 298, 15. (1229) 333, 5. 337, 10. 341, 20. 431, 25. (1228/30) 343, 25. (1230) 351, 30.
- Eppo [nobilis Bohemiae], (1222) 221, 20.
- Erbiopolensis *v.* Herbipolensis.
- Erkkardus *v.* Eckehardus.
- Erchembertus (*or.*), dapifer [epi. Pragensis], (1209) 79, 10.**
- Erchenboldus, Erkinboldus.**
- Erchenboldus (*or.*) clericus celebrans in Vienna (1229) 340, 10.
- Erkinboldus (*ed.*) de Wizenueltz (1212) 90, 15.
- Erdberg *v.* Erpurga.**
- Ermannus *v.* Hermannus.
- Ernestus.**
- Ernestus (*or.*) [nobilis Bohemiae], (1214) 108, 30. (1229) 341, 25. Frater eius: Iwanus (1214).
- Ernestus (*c. XVI*) comes (1216) 120, 1.
- Ernesti (*c. XVI*) filius Groznata (1214 sq.). *V. et.* Arnust.
- Erpurga (*or.**); Hrádek, g. Erdberg, d. p. Znojmo, g. Znaim. Ecclesia ibd. (1227) 299, 25. Plebanus (1227) 299, 35.**
- Esau, Esav.**
- Esau, Esav (*or.*) canonicus Olomuc., archidiaco-nus Prerowensis (1203) 374, 20—35. archidiac. Brecizlauensis (1207) 54, 30. archipresbyter seu archidiac. Prerouiensis provinciae (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5 (1213) 104, 10. 106, 10. (1220)

180, 30. (1225) 266, 10. (1228) 318, 15. 323, 1.
428, 5.
Esau (*sp. XIII*) filius decani, testis (1210) 393, 10.
Etleyn (*or.*), pater Emerammi castellani in Znoem
(1220) 190, 10.
Eufrosina (*or.*) filia Chotěbori comitis, monialis
Doxanensis († 1226) 284, 15, 35. 285, 5.
Eufemia, Ewfemia.
Eufemia (*sp. XIII*) coniux Ottonis senioris du-
cis Mor. († 1200) 363, 20.
Ewfemia (*or.*) sororina Coiatae de Gnevin Most
(1227) 301, 25.

F.

F. abbas Lucensis *v.* Florianus.
F. abbas de Jerus *v.* Fridericus.
Ferentinum (*c. XIII*), *Ferentino, Italia, prov.*
Roma, distr. Frosinone; (1217) 137, 10, 15. 138, 5.
141, 10.
s. Floriani (*or.*), *St. Florian, in Austria Sup.,* praepo-
positura canonicorum regularium. Praepositus:
Bernhardus (1229).
Florianus.
Florianus (*or.*) praepositus Prag. (1198/1201) 13, 20.
(1199) 361, 25. (1201) 18, 10. 24, 20.
Florianus (*or.*) abbas Lucensis (1220) 190, 15.
191, 20. (1221) 205, 10. (1222) 222, 1. (1223) 243,
5, 15. (1224) 246, 20. (1225) 260, 30. 261, 1. (1226)
279, 15, 25. 288, 20. (1227) 304, 1. (1228), 310, 5 sq.
Florianus (*c. XIII*) praepositus monasterii Cuni-
censis (1228) 318, 10.
Floss *v.* Vlozze.
Folcoldus (*c. XV*) cancellarius reginae Boh. (1222)
208, 5.
Fraen *v.* Vranow.
Franciae rex: Philippus II.
Frankinuurt (*ed.*), *Frankfurt a. M.*, (1212) 91, 20.
Francorum regnum (= Francia) (1225) 258, 10.
Rex: Philippus II.
Fredericus *v.* Fridericus.
Freudenthal *v.* Frouudental.
Fridbach (*c. XVII*), villa quondam, ubi terra
monii. Ossecensis (1207) 59, 25. 385, 20. (1209)
389, 30.
Fridericus, Fridricus, Fredericus (*or.*)
Fridericus (*c. XVI*) epus. Halberstadensis (1216)
120, 1.
Fridericus epus. Tridentinus (1212) 94, 1. 96, 1.
97, 10. (1213) 99, 20.
Fridricus (*or.*) can. Prag. (1198/1201) 13, 20. (1201)
24, 20. (1203) 378, 1.
Fridericus (*c. XIII*) capellanus curiae regalis
(1228) 318, 15.

F[rigeridus] abbas de Jerus (1226) 279, 15.
[Fridericus] praepositus de Richersperge (1229)
340, 1.
Fridericus (*or.*) plebanus de Briwiz (1222) 227, 10.
Fridericus (*or.*) plebanus de Widerualde (1229)
340, 5.
Fridricus (*or.*) frater domus s. Mariae [Melit.] de
Praga (ante 1217) 124, 5.
Fridericus (*or.*), magister hospitalis cruciferorum
sanctae Mariae in Praga (1222) 214, 5. (1229)
341, 25.
Fridericus, Fredericus (*or.*) I imperator Roma-
norum († 1212) 95, 20. (1226) 283, 15, 30.
Fridericus, Fredericus (*or.*), Fridricus (*sp. XIII*)
II. Romanor. imperator electus, rex Siciliae etc.
(1212) 93, 1, 94, 10. 95, 5, 30. 97, 20. (cc.
1212) 399, 5. (1213) 98, 25. 99, 1–15. 102, 1–25.
(1214) 109, 5–30. (1215) 111, 5, 15. (1216) 117, 25.
118, 25. 119, 10. (1218) 155, 10. (1219) 172, 15, 25.
(1220) 179, 1, 10. (1221) 205, 5. (1224) 255, 30.
(1225) 258, 15. (1227) 294, 35. (1229) 335, 1.
Fridericus, Fredericus (*or.*) dux Bohemiae
(† 1198/9) 4, 20. (1199) 360, 5–15. (1207) 58, 25.
(1211) 87, 20. (1221) 206, 5. (1226) 282, 20. 283,
10, 30. Frater eius: Premisl rex Boh.
Fridericus (*or.*) de Spelunca nobilis Boh. († 1226)
283, 5. 285, 10. Filii eius: Heinricus, Reinardus.
— Frater: Petrus (1226).
Fridericus Caratz (*ed.*) de Donin (1212) 90, 30.
Fridericus (*ed.*) de Groiz (1212) 90, 30.
Frisacensis *v.* Vrisacensis.
Fryšava, g. Frischau *v.* Briessan, Vrishan.
Frisinga; Freising, Bavaria, Rgb. Oberbayern;
Frisingensis (*or.*) epus.: Geroldus (1228/30).
Frisingense capitulum (1228/30) 343, 25.
Froburc (*or.*), *Frohburg*; comites Hermannus et
Loduicus de — (1212).
Froudental (*or.**); *Bruntál, g. Freudenthal* in Silesia
Austr.; cives de — (1223) 238, 25.

G.

G. sti Theodori diac. card. *v.* Gregorius de Cres-
centio.
G. comes Boemiae *v.* Groznata.
Gabardus *v.* Gebardus.
Gabr (*or.*), *Habry, d. p. Čáslav, thelonium* (1204/14)
107, 20.
Gaya *v.* Kyow.
s. Galli (*or.*), *St. Gallen* in Helvetia monasterium
ord. s. Bened. abbas: Ulricus (1212 sq.).
Gardulfus, episcopus Halberstatensis (1201) 15, 25.
(1206) 49, 5. (1210) 82, 1.
Gars *v.* Gors.

Garsten v. Gerstyn.

Gauel, Hauel (*sp. XIII*), *Havel*, praepositus de Luh (1210) 393, 5. 396, 25.

Gaulech (*sp. XIII*), *Havlec*, nobilis Boh. (cc. 1210) 392, 25.

Gawraski (*sp. XIII*); *Havransko*, provincia denominata ab castro *Havraň*, quod olim erat apud *Nymburk* (cc. 1227) 422, 5.

Gebardus, *Geberhardus*, *Gabardus*, (*or.*), *Geuehardus* (*ed.*), *Gebhardus*.

Gebhardus epus. Pataviensis (1226) 291, 20. (1227) 298, 10. (1229) 337, 15 sq. 338, 1, 20. 339, 10, 25.

Geberhardus, Gebardus (*or.*), abbas de Valle Lilio-
rum (1221) 203, 1. 205, 15.

Geberhardus (*c. XVI*), Gabardus (*or.*) nobilis Boh. (1229) 342, 30. (1230) 351, 10. Frater eius: Noz-
tup (1229 sq.).

Geuehardus (*ed.*) de Quernuorde, comes (1212) 90, 10.

Geuehardus (*ed.*) de Zurbeke (1212) 90, 25.

Geissmannsdorf v. Giselbregtisdorf.

Gemnich (*sp. XIII*) locat.; *Jemníky*, d. p. *Slaný*, g. *Schlau*; villa, ubi curiae solventes decimas monio. s. *Georgii* (cc. 1227) 422, 15.

Genikow (*c. XVIII*), *Yeniwra* (*c. XVII*); *Jeníkov větrný*, g. *Windig-Jeníkau*, d. p. *Něm. Brod*, g. *Deutschbrod*; villa monii. *Siloensis* (1226) 275, 10.

s. *Georgii* in *Naumburg a. d. Saale* abbas (1210) 82, 25.

s. *Georgii* (*or.*), *St. Georg* in *Austria Inf.*, praepositura canonorum regularium. Praepositus (1229) 339, 35.

s. *Georgii* monasterium in castro *Pragensi v. Praga*.

s. *Georgii* ecclesia in *Lhota v. Lhota*.

Georgius, *Georius* (*or.*) *Jeorgius* (*sp. XIV*), *Jura*, *Juric*, *Jurik*, *Jurich* (*or.*); *Jíra*, *Jiří*.

Georgius (*or.*) canonicus *Pragensis* (1201) 24, 20. (1229) 342, 35.

Georgius (*or.*), *Jeorgius* (*sp. XIV*), abbas de *Luca* (1201) 18, 10. 367, 40.

Georgius, *Georius* (*or.*) de *Myleuzko*, comes, fundator monii. in *Milevsko* (1184) 13, 1. (1199) 361, 30. 362, 5. (1207) 67, 30. († 1216) 115, 25.

Georgius (*ed.*), miles Boh., consanguineus *Sauli* [de *Hédervár*] arepi. *Colocensis* (1199) 3, 10.

Jura (*or.*) *Mistigneui* filius, testis (1198/9) 5, 1.

Georgius barbatus (*sp. XIII/XIV*) testis (1199) 358, 30.

Jura (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 362, 1.

Jurik (*or.*) [nobilis], testis (1201) 19, 30. (1208/11) 89, 10.

Georius (*or.*) [nob. Boh.] testis (1201) 25, 20. (1202/7) 52, 10.

Georgius, *Jurik* (*or.*) de *Marsowitz*, nobilis Boh., (1205) 67, 20. (1222) 220, 5. Pater eius: *Heinricus de Marsowich*.

Juric, *Jurik*, *Jvrík* (*or.*), *Jvrich* (*or.**) nobilis Boh., cuius filii: *Johannes et Olricus* (1213).

Jura (*or.*) de *Predboriz* (1218) 144, 1. (1219) 175, 5. Frater eius: *Ozel* (1219).

Jurich (*or.*) camerarius *reginae* (1228) 323, 15. 428, 15.

Jurik nosko (*or.*) testis (1228) 326, 20, 25.

Gerardus, *Gerhardus* (*or.*), *Gerart* (*sp.*)

G[erhardus] custos eccl. *Wissegradensis* (1229) 335, 25.

Gerardus, *Gerhardus* (*or.*) canonicus *Olomucensis* (1203) 375, 1. (1228) 323, 1. 428, 5.

Gerardus, *Gerhardus* (*or.*) capellanus epi. *Olo-
mucensis* (1228) 323, 5. 428, 10.

Gerardus (*c. XV*), *Gerhardus* (*sp. XIII*), abbas in *Luca* (post 1201) 26, 20. (1210) 393, 5. 396, 15.

Gerardus (*or.*) prior *Ztragouiensis* (1226) 286, 5.

Gerardus (*or.*) cellararius *Lucensis* (1220) 190, 25.

Gerardus (*c. XV*) frater de *Luca* (1225) 261, 30.

Gerart (*sp. XIII*) testis (1210) 393, 1. 396, 25.

Gerhardus (*ed.*) burggravius de *Liznic* (1212) 91, 10.

Gerhardus (*c. XIII*) de *Zbrazlav* (1222) 232, 1.

Geras v. *Jerus.*

Gerdrudis ducissa Boh. († 1151) 281, 35.

Gerenowiz (*or.*); *Jarohňovice*, d. p. *Kroměříž*, g. *Kremsier*; *Adolfus plebanus de —* (1222).

Gerhardus v. *Gerardus.*

Gerinw (*sp. XV*) filius *Zmul*, testis (1214) 405, 5.

Gerlacus (*or.*), *Gerlac*, *Herloh* (*sp. XIII*), *Jarl-
och*, abbas de *Mileuzko* (1207) 67, 25, 30. (1210)

393, 5. 396, 15. (1215) 110, 25. (1216) 112, 10. 116, 1. (1218) 143, 5. (1219) 174, 30. (1221) 205, 10.

Germania (*or.*); archicancellarius: *Syffridus are-
pus*. *Maguntinus* (1216).

Geroldus epus. *Frisingensis* (1228/30) 343, 25.

Gerstyn; *Garsten*, in *Austria Sup.*, d. p. *Steyer*; monium. ord. s. *Benedicti*. *Abba s*: *Hadamarus I* (1207) 64, 20.

Gerten v. *Krriti.*

Gerungus (*sp. XIII*) monachus *Velehradensis* (1202) 371, 35.

Geuehardus v. *Gebardus.*

Gewiczko (*sp. XIV*); *Jevičko*, g. *Gewitsch*, d. p. *Mor. Třebová*, g. *Mähr.-Trübau*, (1200) 364, 10.

Gezero; *V Gezera* (1210) 396, 1.

Gycin (*sp. XIV*); *Nový Jičín*, g. *Neutitschein*, (1201) 367, 5.

Giglaua, *Gyglaua* v. *Ihlaua.*

Gilia v. Egidius.

Giselbregtisdorf (or.); *Geissmannsdorf, in Saxonia, A.H. Bautzen, A.G. Bishofswerda;* possessio episcopatus Misnensis (ante 1228) 306, 20.

Givnaz (sp. XIII) locat.; *Jivňany, nunc Jivany, g. Gibian, d. p. Střibro, g. Mies;* villa, ubi possessio monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.

Gywowska czesta (sp. XIV), *Jívovská cesta,* via faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 30.

Gitzbic (or.); *Jižbice apud Nymburk;* Paulec de — (1223).

Glauen, Glauen (sp. XIII); *Hlavno Kostelni, ap. Brandýs n. L. (Brandeis a. d. Elbe);* villa, ubi heredes hospitalis s. Johannis Hierosol. (1199) 360, 25, 361, 5.

Gleunch (or.); *Gleink, in Austria Sup., d. p. Steyr;* monium. ord. s. Bened. A b b a t e s: Johannes (1229). Pilgrimus (1224).

Glinde (ed.), Burchardus de (1212) 90, 10.

Glupen (or.), *Hlupen, testis* (1204/14) 107, 15.

Glupen (or.) de Gor (1226) 290, 20.

Glupen [nobilis Mor.] (1226) 287, 15.

Glupoglawi (sp. XIII), *Hlúpolhavy, nunc Úpo-hlavy, g. Opolau, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz;* villa monii. s. Georgii in castro Pragensi (cc. 1227) 422, 1.

Gluscin (or.); *Chlustina, d. p. Hořovice;* villa ubi possessio monii. Doxanensis (1226) 285, 10, 20.

Gnaddersdorf v. Gnanleizdorf.

Gnanleizdorf (c. XIII), Gnanleistorf, Gnanlicz (c. XV), Citerdorf, Literdorf (c. XVIII); *Hnаницe, g. Gnadlersdorf, d. p. Znojmo, g. Znaim;* villa monii. in Oslavany (1228) 317, 30. (1230) 347, 20. ibd. vineae cum decimis monii. Lucensis (post 1201) 26, 15.

Gnevin Most, Pons (or.), Gnewin Mozt, Hnewin-mozt (c. XVII), Mozta (sp. XIII); *Hněvin Most,* nunc *Most,* g. Brüx. (1227) 300, 25. 301, 20. ibi decimae ad monium. in Ozzech spectantes (1207) 59, 25. 385, 10, 15. (1209) 390, 1. Coiata filius Grabissii de — (1226 sq.)

Gneznensis (c. XVIII), Gnesnensis (c. XIII), Gnesdensis (sp. XIII), *Hnězdno, Gniezno, g. Gnesen,* ecclesia (1207) 57, 1. diocesis (1224) 244, 25. A r c h i e p i s c o p i: Henricus (1207 sq.), Vincentius (1230).

Gobsowicih (sp. XIII) locat.; *Hobšovice, d. p. Slaný, g. Schlan;* villa, ubi decimae monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 15.

Gobze (or.), Chobhe (c. XIII); *Hobži Staré, g. Alt-hart, d. p. Dačice, g. Datschitz;* villa, ubi ecclesia monasterii Lucensis (1220) 192, 15. (1224) 246, 25.

Godata (or.), *Hodata, testis in Moravia* (1208/11) 89, 10.

Godefridus v. Gotefridus.

Godeg (or.); *Hoděk aut Hoděj;* presbyter Olomucensis ecclesiae (1208) 73, 30.

Godyngen, *Göding, v. Hodonin.*

Godonio (or.), *Hodoň, testis* (1228) 312, 30.

Godoue (or.); *Göda, Saxonia, AG. Bautzen;* Heinricus de — (cc. 1228) 306, 25.

Godscalcus (sp. XIII) custos Wissegradensis (1219) 410, 10.

Gogol (sp. XIII), *Hohol (sp. XIV) venator* (1201) 366, 10. de Bukowan (1203) 373, 25.

Gogolicih (or.) locat.; *Ouholice staré, d. p. Slaný, g. Schlan;* villa, ubi terra ecclae. Wissegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 5. ibd. silva ecclae. Wissegrad. 217, 10.

Golac, Golâch v. Holac.

Golassizch, Holachiz (or.) Golesisco (c. XIII), Golessicensis (or.) provincia, *Holasicko antiquum provinciae Opaviensis nomen.* (1201) 19, 15. (1213) 105, 15. (1218) 152, 5. (1229) 333, 25.

Gole (or.*); *Hol, d. p. Smichov;* villa monii. Břevnovensis (1224) (250, 35).

Golesisco, Golessicensis provincia v. Golassizch.

Golotilensis (or.) via; thelonium ibd. (1088? ins. 1222) 217, 15.

Golovsi (sp. XIII); *Holousy, d. p. Slaný, g. Schlan;* villa, ubi possessio monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 25.

Goltbahc (or.); *Goldbach in Saxonia, AH. Bautzen;* possessio episcopi Misnensis (ante 1228) 306, 25.

Golubich (or.); *Holubice, d. p. Smichov;* villa prebendalis ecclesiae Pragensis (1202/7) 50, 30.

Gor (or.), Glupen de — (1226).

Goreluci (sp. XIII); *Hořelice, d. p. Smichov;* villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.

Goreni (or.), *Hořen?* possessio Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 35.

Goresowicih (sp. XIII) locat.; *Hořešovice, d. p. Slaný, g. Schlan;* villa, ubi decimae monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 15.

Gors (or.); *Gars, Austr. Inf., d. p. Horn;* Marquardus plebanus de — (1229).

Gorusici (sp. XIII); *Chorušice, d. p. Mělník;* villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.

Goslaria (ed.) Goslar, in Hannover (1212) 91, 20.

Gotebor, *Gottebor, Chotibor, Hotebor* (or.), *Chotiebor* (c.); *Chotěbor.*

Hotebor (or.); [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20.

Chotibor (or.) [nobilis Boh.], (1216) 114, 15.

Gottebor (or.) testis (1218) 152, 25.

Gotebor (*or.*), Chotiebor (*c.*), comes († 1226) 284, 10, 35. 285, 1. — Uxor eius: Pribizlawa. — Filia: Eufrosina († 1226).

Gotefridus, Gotfridus (*or.*), Godefridus (*ed.*). [Gotfridus] praepositus Ratispon. (1217) 124, 25. Gotfridus (*or.*) magister, capellanus epi. Wratislaviensis (1226) 292, 5.

Gotefridus (*or.*) iudex de Podewin (1222) 228, 5. Godefridus (*ed.*) de Kiseling (1212) 90, 30.

Goteschov, Goteschov (*or.*); Chotěšov, d. p. Roudnice; villa monii. in Doksany (1226) 281, 5. 286, 1.

Gothardus (*or.*) nobilis Moraviae; filius eius Orphanus (1208).

Gotzwinus (*ed.*) de Branditz (1212) 90, 15.

Goworich *v.* Pomnen Goworich.

Gozchas (*or.*) locat.; Hošťany; villa, ubi hospites capellae s. Venceslai in castro Prag. (1227) 305, 25.

Gozteni (*or.*) locat.; Hostin, d. p. Slaný, g. Schlan; villa ecclae. Wisegrad. (1088?, ins. 1222), 216, 1.

Graber *v.* Crawar.

Grabina (*sp. XIII*); Hrabina, nunc Rabíň, d. p. Benešov; villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.

Grabisa, Grabisse (*or.*), Grabise (*or.), Hrabyse (*c.*), Grabissa, Grebis (*sp.*); Hrabiše.**

Grabisse (*or.*), Grabise (*or.**), Hrabyse (*c. XV*), Grebis (*sp. XIII*), de Ponte, summus cameraarius († 1207) 385, 1, 10. Filius eius: Coiata de Gnevin Most (1207 sq.) — Fratres eius: Borsa et Zlauco comes.

Grabisa (*or.*), Grabissa (*sp. XIII*) filius Slaconis, [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20. (1203) 377, 30. — Frater eius: Boguslaus (1201).

Grebis (*sp. XV*) frater Heinrici, filii Martini, testis (1214) 405, 5.

Gradec (*or.*), Hradecz (*sp. XIV*); Hradec Králové, g. Königgrätz; civitas (1225) 272, 15, 35. (1229) 431, 20. iudex: Prys noborius (1229).

Gratcensis (*or.*) archidiaconus: Sdyzlaus (1216).

Gradec *v.* Leuigradec.

Graez, Grece (*or.*), Gradecz (*c. XVII*), Græce (*sp. XIII*), Hradecz (*sp. XIV*); Hradec, g. Grätz, in Silesia, d. p. Opava, g. Troppau; castrum (1201) 367, 1. (1224) 257, 1, 10. Castellani: Diwis (1228). Witko (1224).

Gradisch, Gradissch, Gradist, Grediz (*or.*), Gradis (*c. XIV*), Gradicz, Gradiz (*c. XVII*), Gradisc (*sp. XIII*); Hradiště, g. Kl. Hradisch, d. p. Olomouc, monium. ord. Praemonstr., ecclae. s. Stephani prothomartyris (1200) 363, 10, 15. (1201)

17, 20. 18, 1. 365, 20–35. 366, 1. 367, 35. 369, 10, 25. (1203) 373, 5, 20. 378, 20, 30. (1220) 413, 15. 414, 5, 35. (1225) 272, 15. Abbas et capitulum (1222) 214, 20.

Gradicensis, Gradicensis (*or.*) abbas: Bonifacius (1216 sq.) Hermannus (1201 sq.) Petrus (1225 sq.).

Gradisci (*or.*) locat.; Hradiště prope Sadská, d. p. Poděbrady; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 15.

Gradist (*or.*); Klášter Hradiště, prope Hradiště Mnichovo, g. Münchengrätz; monium. ord. Cisterciensis.

Gradicensis (*c. XVI*) abbas: Henricus (1230). Johannes (1221).

Gradisco (*or.*), Hražsko, ap. Mšeno, d. p. Mělník; villa hospitalis s. Mariae Theutonicor. Pragae (ante 1217) 124, 1.

Graycowic (*or.*), Hřejkovice, al. Rejkovice, d. p. Milevsko, g. Mühlhausen, villa episcopatus Pragensis, (1216) 115, 25.

Gramastetten *v.* Grimarsteten.

Gramling *v.* Cramolim.

Gratcensis *v.* Gradec.

Grebessin (*c. XVII*), Grebissin (*sp. XIII*), Hrabišín, villa quondam, ubi decimae monii. Osseensis (1207) 59, 25. 385, 5. (1209) 390, 1.

Grebis *v.* Grabisa.

Grebissin *v.* Grebessin.

Grece *v.* Graez.

Grecetine (*or.*) locat., locus quidam, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 217, 5.

Grecorum (*c. XIII*) imperatrix [Margaretha] soror regis Ungariae (1204) 43, 25.

Grediz *v.* Gradisch.

Gregorius.

Gregorius IX papa (1227) 293, 1. 294, 20. 296, 20. 297, 15, 35. 298, 1. 299, 1. (1228) 311, 5. 313, 1. (1229) 332, 15, 30. 335, 1. 336, 25. 340, 15. (1230) 344, 30. 345, 30. 347, 5. 349, 25. 350, 5, 10. 353, 15.

G[regorius] s. Angeli diaconus cardinalis (1201) 21, 20. (1202) 29, 1.

Gregorius (*c. XVIII*) cardinalis diaconus s. Georgii ad velum aureum (1208) 71, 30.

Gregorius de Crescentio (*or.*), diaconus cardinalis s. Theodori (1219) 410, 5. apostolicae sedis legatus (1220) 188, 15. 189, 20. (1221) 194, 10. 195, 20. 197, 30, 35. 199, 10. 200, 1, 15. 201, 1 sq. 202, 1 sq. 204, 20. 205, 5. (1222) 209, 10, 30. 211, 1. 214, 1. (1224) 246, 25. 254, 20. (1226) 277, 10. († 1227) 293, 30. 421, 5, 25. 424, 5. 425, 5.

Gregorius (*or.*) magister, canonicus Olomucensis (1223) 243, 35. (1225) 266, 10. (1228) 323, 1. 428, 10.

Gregorius (*or.*) magister, testis (1222) 228, 5.

Gregorius (*or.*) magister, clericus Cathaniensis (1221) 202, 25.
 Gregorius (*or.*), [sacerdos in Mor.] testis (1221) 198, 35.
 G[regorius] subdiaconus et capellanus papae (1219) 165, 25.
Grillowitz v. Scrilewicz.
Grimarsteten (*or.*); *Gramastetten, Austr. Sup., d. p. Linz;* ecclesia (1206) 50, 5. (1209) 78, 10. Plebanus: Siboto (1229).
Gritoouo (*or.*), *Hrutovsko;* provincia denominata a castro Hrutov apud *Litomyšl*, g. *Leitomischl* (1198/9) 4, 25.
Griwatetz Grouwatz (*c. XVII*), Griwatez, Croywart (*sp. XIII*); *Charvatce, g. Charwatz, ap. Bilkina, d. p. Teplice;* villa monii. Ossecensis (1203) 377, 10. (1207) 59, 25. (1209) 389, 30.
Groitzsch, in Saxonia, *KrH. Leipzg.*, (1215) 111, 25.
Gron (*or.*), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10. (1209) 80, 15. (1220) 185, 15.
Grouwatz v. Griwatetz.
Groznata, Hroznata, Rosnata, Roznat (*or.*), *Hronata* (*c.*), *Hrosneta, Rosneth* (*sp.*); *Hroznata.* Groznata, Roznat (*or.*), Hrosnata (*sp. XIII/XV*) de Owencz (1199) 358, 30. comes et amicus regis Boem., fundator ecclae. Teplensis (1201) 24, 5. 25, 10. (1202) 27, 30. (1207) 58, 25. (1213) 434, 30, 35. 402, 5. 403, 5–20. praepositus de Tepla (1216) 116, 10. (ante 1217) 123, 30. (1219) 162, 10. Grozneta Crispus (*sp. XIII*) nobilis Boh. († 1199) 360, 5, 10. Eius uxor: 360, 20, 30.
Rosneth (*sp. XIII*) de Sidinic (1210) 393, 15. 397, 1.
 Groznata (*or.*), Hroznata (*c. XV*) de Podiebrad (1223) 242, 15. (1226) 290, 20. (1227) 300, 30. 302, 5. (1229) 328, 10.
Groznata (*c. XVI*), Grozonat (*sp. XV*) filius Ernesti (1214) 405, 5. (1230) 351, 35.
 Groznata, Hroznata (*or.*) subcamerarius regis (1222) 231, 35. (1224) 250, 15. 256, 1. (1225) 272, 30.
 Groznata (*or.*) de Hinorov (1226) 290, 20.
 Hroznata, Hronota (*c. XVII*) testis (1202/7) 52, 10.
 Groznata, Hrosneta (*sp. XIII*) testis in Morav. (1210) 393, 1, 396, 25.
 Groznata (*sp. XIII*) testis (1219) 410, 5.
 Groznata (*sp. XIII*) nobilis Boh. (cc. 1227) 422, 25.
 Rosnata (*or.*) miles, testis in Silesia (1228) 312, 30.

Grussowan (*sp. XIII*); ? *Hrušovany, d. p. Chomútov, g. Komotau;* Beneda et filius eius Thirsech de — (1209).
Gruth, Hrutho, Hrvto (*or.*), Hruto (*sp. XIII*) filius Detrici seu Theoderici de Vetow (1213) 104, 10. 106, 10. (1228) 323, 5. 428, 10.

Hrut (*or.*), Grut (*c. XIV*) [nobilis Morav.], (1218) 152, 20. (1222) 221, 25.
Grutouich, Grutowich (*or.*), Hrutowiz (*c. XIII*), Grutowice (*sp. XIII*), *Hrutowic* i. e. filius domini Hrut; plur.: Grutouici, Grutouizi (*sp. XIII*): Mutine (1210), Sdislaus seu Sdizlawek (1207 sq.), Theodericus seu Detrich (1202 sq.).
Grzinevizi (*or.*) locat.; *Hružiněves?*; quondam villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 10.
Guala:
 Guala (*c. XVII*) s. Martini presbyter cardinalis (1226) 277, 10.
 Guala (*c. XVIII*) diaconus cardinalis s. Mariae in Porticu (1208) 72, 1.
Guido:
 Guido epus. Praenestinus, cardinalis eccl. Rom. et legatus sedis apostolicae (1201) 12, 25. 23, 5, 15. (1202) 26, 25, 35. (1203) 32, 5. 33, 20.
 Guido (*c. XVIII*) diaconus cardinalis sci. Nicholai in carcere Tulliano (1208) 71, 30.
 Guido (*c. XVII*) magister, notarius domini papae (1226) 277, 15.
Guifredus, Gunfredus (*c. XV*) presbyter cardinalis s. Marci (1230) 349, 30.
Guillelmus, Gwilelmus, Wilam, Wilhalmus, Wilhamus, Wilhelmus, Willalmus, Willehelmus (*or.*), Wilem, Villem (*sp.*); *Vilém.*
 Gwilelmus (*or.*), Willehelmus (*c. XIII*) abbas de Siloa (1219) 158, 20. 161, 15. (1221) 205, 10.
 Willehelmus (*c. XIII*) abbas de Tepla (1219) 161, 15. (1219) 165, 20.
 Wilhelmus (*or.*) canonicus Stragoviensis (1220) 190, 25.
 Guillelmus (*or.*) scriptor cancellariae apostolicae (1209) 77, 25.
 Willehelmus (*or.*) plebanus de Moderiz (1222) 227, 10.
 Vilhelmus (*sp. XIV*) notarius regis Boh. (1197) 358, 1.
 Wilhelmus (*sp. XIII/XIV*) filius Hugonis (1199) 358, 30.
 Wilhelmus (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1205) 383, 25.
 Willalmus (*or.*) Vsich [*Úřic = filius domini Úřic*], testis (1207) 54, 35.
 Wilam (*or.*), [nobilis Moraviae] testis [1207] 56, 35.
 Villem, Wilem (*sp. XIII*) testis in Morav. (1210) 393, 1. 396, 25.
 Willehelmus (*or.*), [nobilis Bohemiae], (1211) 88, 1.
 Willehelmus (*or.*) sacer Prothiwae (1216) 114, 20.
 Wilhalmus (*or.*) testis (1218) 152, 25.
 Wilhelmus (*sp. XIII*) castellanus de Kladzco (1213) 401, 5.

Wilalmus (*or.*), Wilhelmus (*c. XV.*) filius Zbrazlay [nobilis Boh.], (1220) 182, 15. 183, 20. 185, 10.
 Wilhamus (*or.*) de Znoym, nobilis Moraviae (1221) 198, 30.
 Wilhelmus (*or.*) maior princerna marchionis Moraviae (1222) 222, 15. 225, 15.
 Wilhalmus (*or.*) de Coztomat (1223) 242, 15.
 Wilhammus (*or.*) pincerna (1226) 288, 30.
 Wilhelmus (*or.*) filius Wolframi de Schenkenberch (cc. 1230) 356, 30. — Frater eius: Marquardus.
 Wilhelmus (*c. XIII.*), Guillelmus (*c. XVIII.*) [nob. Mor.] cum fratre suo (1228) 318, 20.
 Wilhammus (*c. XV.*) pellifex in Znoym (1226) 280, 1.
Gumpoldis (*sp. XIII.*); *Humpolec*, *g. Humpoletz*; (1219) 410, 5.
Gundacharus de Steyer (1212) 89, 15.
 Gunegundis *v.* Cungunda.
 Gunfredus *v.* Guifredus.
Guntherus (*or.*), *Vintř*.
 Guntherus abbas de Leubus (1227) 293, 10. (1230) 350, 25.
 Guntherus (*or.*) praepositus Doczanensis (1226) 286, 5.
 Guntherus (*ed.*) de Rochisberg (1212) 90, 10.
 Guntherus (*ed.*) de Dewitz (1212), 90, 30.
 Guntherus (*c. XVI.*) comes (1216) 120, 1.
Gunzelinus (*ed.*) dapifer (1212) 91, 10.
Gurcensis (*c. XIII.*), *Gurk in Karinthia*, decanus (1206) 48, 30.
Guscinec (*sp. XIII.*); *Husinec*, *d. p. Karlin*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 25.
 Gwal *v.* Hual.
 Gwalata *v.* Hvalata.
 Gwilelmus *v.* Guillelmus.

H.

H. (*c. XIII.*) magister, praepositus de Spainsart (1227) 293, 10.
 H. lantgravius Thuringiae *v.* Hermannus.
Habechesburg (*or.*), *Habsburg* in Helvetia; Roldulfus comes de — (1212).
Habra (*c. XIII.*) procurator Benesii castellani de Budisin (1220) 176, 30.
Habry *v.* Gabr.
Habsburg *v.* Habechesburg.
 Hadamarus *v.* Adamarus.
 Hageno *v.* Ahna.
Hagin (*c. XVII.*), *Hain* (*c. XIII.*), *Hagn* (*sp. XIII.*); *Hajná*, *nunc Hahn*, *d. p. Duchcov* *g. Dux*, villa monii. Ossecensis (1203) 377, 10. (1207) 59, 20. 385, 15. (1209) 389, 25.
Hailca (*c. XIII.*) alias Helicha, uxor Conradi Ottonis ducis Boemiae (cc. 1214) 106, 25.

Haimburch (*or.*), *Hainburg*, *Austr. Inf.*, *d. p. Bruck a.d. Leitha*; Sifridus plebanus de — (1229).
Hajná, *g. Hahn v. Hagin*.
Halberstatensis (*c. XIII.*), *Halberstadensis* (*c. XVI.*), *Alberstatensis* (*c. XIII.*); *Halberstadt*, *Saxonia*, *Rgb. Magdeburg*; episcopus: Fridericus (1216). *Gardulfus* (1201 sq.).
Halsbrunensis (*c. XIII.*), *Kl.-Heilsbronn*, *Bavaria*, *Rgb. Mittelfranken*; monium ord. Cist.; prior (1217) 137, 5, 10. 138, 10.
Hambembergensis *v.* Nuembergensis episcopus.
 Hardekke, Hardeke *v.* Ardec.
 Harmannus *v.* Hermannus.
Hartlebiz (*or.*); *Arklebice*, villa quondam a *Kožichovice*, *d. p. Třebíč* (*Trebitsch*), versus meridiem et orientem sita (1225) 265, 20.
Hartlebus (*or.*), *Hartleuu* (*c.*), *Hartlibus*, *Hartlievus*, *Arkleus*, *Artleb* (*or.*), *Arthlebus* (*c.*); *Hartleb*, *Arkleb*.
 Arcleus (*or.*) canonicus Olomucensis (1220) 181, 1.
Hartlebus (*or.*), *Hartleuu* (*c. XVIII.*), *Hartlibus*, *Hartlievus* (*or.*), miles, castellanus Znoimensis (1222) 221, 5, 10. 222, 15. 225, 10. 232, 1. (1223) 244, 1. nepos dominae Heilwidis de Znoimo (1225) 265, 30. 267, 5. 268, 30. (1226) 288, 30. (1228) 318, 20. 324, 30. Frater eius: Ekhart (1222). Uxor eius: filia Vnkonis nobilis de Boemia (1222) 221, 10.
 Hartleb (*or.*) testis in Moravia (1218) 152, 25.
Hartlebus (*or.*) filius Otazlavi de Radgosc (1226) 290, 20.
 Artleb (*or.*) de Zhrisov (1219) 175, 5.
Hartlebus (*or.*) villicus regis (1226) 290, 15.
 Artlebi, Hartlebi (*sp. XIII.*) nobilis Mor. uxor (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20.
Hartmanice *v.* Artmaniz.
Hartmannus (*c.*), *Hartemanus* (*or.*)
 Hartmannus (*c. XIII.*), Hermannus (*c. XVIII.*) monachus Weligradensis (1228) 318, 10.
 Hartmannus (*c. XVI.*) comes de Quiburg (1216) 120, 5.
 Hartemannus (*or.*) comes de Wirtemberg (1216) 118, 15. Frater eius: Lodowicus (1216).
Hartmūdus, *Hartmūth* (*c.*)
 Hartmūth (*c. XIII.*) abbas de Nepomūch (1219) 161, 15.
 Hartmūdus (*sp. XIII.*) conversus monii. Velehradensis (1202) 371, 35.
Hartwigus epus. Eistetensis (1218) 156, 35. (1219) 167, 25. (1220) 187, 25.
 Hauel *v.* Gauel.
Hawart (*sp. XV.*) de Hertenberc, testis (1214) 405, 5.

- Havelberg v. Auelberg.*
- Hawrani** (*sp. XIII*); *Havrāň*, antiquum nomen villae *Tuklaty*, *v. Thuclecyeh*.
- Havransko v. Gawranski.**
- Hebra**, *Hebera v. Ebra.*
- Heidwigis**, marchionissa Moraviae, uxor Henrici Wladizlai (1218) 152, 35. — *Cf. et.*: Adhewic.
- Heilica**, abbatissa monii. s. Mariae in Patavia (1198) 2, 30. — *Cf. et.* Helka.
- Heilwidis**, Heilwigis, Helwidis (*or.*) nobilis matrona de Znoym (1223) 244, 1. (1225) 265, 1, 15, 30. 267, 1, 5. 268, 20. 269, 5. (1228) 315, 30. 324, 15. — Nepos eius: Hartlebus (1225).
- Heilsbronn v. Halsbrunensis.**
- Heinricus**, Heinricvs, **Heinicuſ**, Heyricus (*or.*), Hindrich, Hindrih (*sp.*).
- Heinricus, arepus. Coloniensis (1227) 295, 25.
- Heinricus, Heinricus (*sp. XIII*) arepus. Gnesdensis (1207) 57, 5. (cc. 1210) 392, 10.
- Heinricus (*c. XV*) eps. Magnae Troiae (1225) 260, 25. [Henricus Zdik] epus. Olomucensis († 1207) 62, 15.
- Heinricus, Heinricus (*or.*) epus. Pragensis (1184) 13, 10. † (1198) 1, 15. (1199) 7, 5. (1214) 108, 10. (1216) 115, 20, 30. (1226) 282, 25. Soror eius: Elizabet († 1226).
- Heinricus (*or.*) praepositus Ardačensis (1221) 202, 35.
- Heinricus (*c. XIII*) magister, sancti Geronis [Coloniensis] scolasticus (1208) 75, 1.
- Heinricus, Heinricus (*or.*) canonicus Olomucensis (1225) 266, 10. (1228) 318, 15. 323, 1. 324, 25. 428, 5. (1229) 333, 25.
- Heinricus (*c. XV*) plebanus de Bohorlicz, (1222) 208, 5. 227, 10.
- Hinricus (*or.*) plebanus de Rapotenchirhen (1229) 340, 5.
- Heinricus, magister, plebanus de Witin (1207) 64, 20.
- Heinricus (*or.*) plebanus de Vrbiz (1222) 227, 10. 228, 1.
- Heinricus (*or.*) magister, clericus Cenomanensis (1221) 202, 25.
- Heinricus (*or.*) de Parisius, notarius Friderici II imp. (1212) 93, 30. 95, 35. 97, 10.
- Heinricus (*or.*) notarius ducis Austriae (1221) 205, 15.
- [Henricus] abbas Augensis (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 10.
- Heinricus (*or.*) abbas Campidonensis (1216) 118, 15.
- Heinricus (*c. XVI*) abbas Gradicensis (1230) 351, 30.
- Heinricus (*c. XIII*) abbas de Lanchein (1219) 161, 15.
- Heinricus (*or.*) abbas de Plasy (1219) 173, 20, 25.
- Heinricus, Heinricus (*or.*) abbas Zwettlensis (1228) 322, 25. 428, 5.
- Heinricus, Heinricus (*or.*) camerarius monii. Lucensis (1220) 190, 25. (1223) 243, 30.
- Heinricus (*c. XV*) frater de capitulo Lucensi (1225) 261, 30.
- Heinricus VI imperator Romanorum † (1198) 2, 35. 5, 25.
- Heinricus VII rex Alamanniae (1225) 258, 20. (1227) 295, 30, 35.
- Heinricus (*or.*) rex Angliae (1225) 258, 1. (1226) 277, 20. 278, 5. (1227) 295, 25. (1228) 314, 1.
- Heinricus (*or.*) dux, patruus Otakari I regis († 1226) 282, 25. Uxor eius: Margareta († 1226).
- H[enricus] dux de Brunswick, comes palatinus Rheni (1212) 91, 10.
- Heinricus (*or.*) dux de Medelic (1212) 95, 25.
- Heinricus I dux Silesiae (1227) 306, 1. (1228) 311, 25. (1229) 343, 5. 431, 30. (1230) 344, 10. 350, 20. Filius eius: Heinricus iunior dux (1229).
- Heinricus iunior dux Silesiae (1229) 343, 5.
- Heinricus, Heinricvs qui et Wladizlaus, marchio Moraviae *v. Wladizlaus.*
- Heinricus (*c. XV*) iudex [in Mor.] (post 1201) 26, 20.
- Heinricus (*sp. XIII*) quondam iudex de Znoym (1202) 371, 25.
- Heinricus, Herricus Witcowiz (*or.*), filius Witconis [de Prčice] nobilis Boh. (1205) 67, 15. (1209) 80, 15. (1211) 88, 1. (1213) 101, 30. 434, 25. 435, 10. (1214) 108 30. (1216) 114 15. (1218) 144, 1. (1219) 174, 5. (1220) 182, 15. 183, 20. 185, 10. de Nouo castro 193, 10. (1221) 205, 15. 206, 15. marescalcus regis Bohemiae (1222) 218, 5. 219, 10. 231, 35. 418, 25. (1223) 239, 1. 242, 15. (1224) 255, 35. 257, 25. (1226) 290, 15. (1227) 304, 15. (1228) 308, 15. (1230) 351, 30. Fratres eius: Vithko (1211 sq.) et iunior Vithko (1213 sq.). Filii eius (1218) 144, 1.
- Heinricus (*or.*) iudex Olomucensis (1207) 55, 1. Frater eius: Boguta (1207).
- Hinricus (*or.*), [nob. Mor.] [1207] 56, 35.
- Heinricus Bohutic, Heyricus (*or.*), filius Bohute, pincernae regis Boh. (1207) 66, 15. (1218) 144, 10. (1219) 175, 15. (1220) 412, 20. (1222) 212, 30. (1224) 250, 20.
- Heinricus (*sp. XIII*) de Wira, testis in Bohemia (1207) 386, 1. (1208) 388, 5. (1209) 390, 25.
- Heinricus, Hinricus (*sp. XIII*) iudex, nobilis Mor. (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20.
- Heinricus (*sp. XIII*) de Setscowitz, testis (cc. 1212) 399, 10.
- Heinricus (*sp. XIII*) filius Weykeri, testis (1213) 401, 5.
- Heinricus (*sp. XV* (filius Martini, testis (1214) 405, 5. Frater eius: Grebis.

Heinricus (*or.*) [nobilis Moraviae] testis (1218) 152, 15.
 Heinricus (*or.*) nobilis Boh. (1219) 174, 10. Frater eius: Zcaztolo (1219).
 Heinricus, Henricus (*or.*) dapifer regis Boh. (1220) 412, 20. (1222) 212, 25. (1224) 248, 20. 250, 20.
 Heinricus (*sp. XIII*), [nobilis Boh.], (1220) 412, 20.
 Heinricus (*c. XIV*) [nobilis Boh.], (1222) 221, 20.
 Heirricus (*or.*) de Marsowich, nobilis Bohemiae (1222) 220, 5. — Filius eius: Georgius (1222).
 Henricus Lupus, Heinricus Wilk (*or.*), castellanus seu miles de castro Znoim (1222) 221, 20. 222, 15. 225, 15. (1223) 244, 1. (1226) 288, 35.
 Heinricus (*or.*), Henricus (*c. XVII*) camerarius Olomucensis (1225) 263, 1. 273, 30.
 Heinricus Pribrami (*or.*) [nobilis Mor.] (1226) 288, 30.
 Heinricus (*or.*) filius Friderici de Spelunca († 1226) 282, 10. 285, 10.
 Henricus, Heinricus (*or.*) de Bozen nobilis Bohemiae (1219) 174, 10. (1228) 523, 10. Frater eius: Martinus (1219).
 Henricus, Heinricus (*or.*) testis in Moravia (1228) 323, 15. 428, 20.
 Henricus, Heinricus (*or.*) de Khiow (1228) 323, 5. 428, 10.
 Henricus (*sp. XIV*) filius Smilonis testis (1229) 431, 25.
 Heinricus (*or.*) frater Wecemili, [nob. Boh.], (1229) 341, 25.
 Henricus (*ed.*) comes de Schwartzburg (1212) 90, 10.
 Henricus, comes de Schwerin (1225) 271, 35.
 Henricus (*ed.*) de Chamborc (1212) 90, 15.
 Henricus de Kohren, marchioris Misnensis fidelis (1211) 88, 15.
 Henricus (*ed.*) de Coldiz (1212) 91, 15.
 Heinricus (*sp. XV*) miles de Konigeswart (1214) 404, 15. 405, 1.
 Henricus (*ed.*) de Crematzoue (1212) 91, 15.
 Henricus (*ed.*) de Crozne (1212) 90, 20. Frater eius: Eckehardus.
 Henricus (*c. XIII*) de Cunringen, ministerialis ducis Austriae (1227) 295, 1.
 Henricus burgravius de Donin (1206) 432, 1.
 Henricus (*ed.*) de Drackinuelz (1212) 91, 15.
 Heinricus (*or.*) de Godoue, ministerialis epi. Misnensis (cc. 1228) 306, 25.
 Henricus (*sp. XIII*) de Gozenbereue! (1228) 428, 15.
 Henricus (*ed.*) de Scuditz (1212) 90, 15.
 Henricus (*ed.*) de Sladebach, ministerialis (1212) 90, 20.
 Heinricus (*or.**), filius Ottonis de Traberch (1227) 299, 25.

Henricus (*ed.*) de Widha (1212) 91, 15.
 Hindrich, Hindrih (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 5, 15.
 Henricus (*or.*) testis (1227) 300, 30. 302, 5.
 Heinricus (*or.*) sagittarius (1226) 288, 10.
 Heinricus Saxo (*c. XIV*), (1229) 335, 30. 336, 1, 5.
 Heinricus (*or.*) scolaris (1219) 174, 5.
 Heistetensis *v.* Eistetensis.
 Helka (*or.*) filia Drizizlai, nobilis Bohemiae (1213) 434, 20. — *Cf. et.* Heilica.
 Henelen (*c. XV*) possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 1.
 Henricus *v.* Heinricus.
 Heralice (*c. XVII*), Seralice (*c. XVIII*); Heralec ap. Humpolec, d. p. Něm. Brod, g. Deutschbrod; villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.
 Heraltitz (*sp. XIII*); Heraltice, villa monii. in Zábrdovice (1210) 395, 10, 15.
 Herbipolis, Herbipolensis (*c. XIII*), Erbipolensis (*or.*), Würzburg in Bavaria, (1218) 155, 15. diocesis (1217) 137, 5. (1218) 153, 20. (1219) 169, 15. Episcopus: Otto (1220). Canonicus: mag. Salomon (1225).
 Herbordus (*or.*) plebanus de Podewin (1222) 228, 1.
 Hercaz (*sp. XIII*) locat.; Jirčany dolní, d. p. Král. Vinohrady; villa, ubi homines monii. Ostrov (1205) 381, 25.
 Herdebor *v.* Hridebor.
 Herich (*c. XV*) de Kenesicz, testis in Moravia (1222) 208, 10.
 Herloh *v.* Gerlacus.
 Hermanici (*sp. XIV*); Heřmanice, g. Hermitz, d. p. Hranice, g. Weißkirchen; villa monii. Gradiensis (1201) 365, 30.
 Hermannic (*or.*); Heřmanice, d. p. Litomyšl; Suatozlav de — (1226).
 Hermannus, Herman (*or.*), Ermannus, Hereman (*sp.*), Harmannus (*ed.*)
 H[ermannus] decanus Salzburgensis (1202) 29, 20.
 Hermannus (*or.*) notarius regis Boem. (1219) 174, 5. (1220) 182, 15. 185, 15. not. et capellanus regis (1221) 205, 1. 206, 20. (1222) 225, 20. 229, 10. magister 232, 1. (1224) 248, 20. 250, 5. 257, 30. (1225) 264, 5. 267, 30. praepositus Lutomericensis et notarius curiae reg. (1226) 286, 10. 287, 10. 288, 30. 290, 10. (1227) 304, 15. (1228) 308, 15. 318, 10. 319, 5. 323, 1, 20. 324, 25. 428, 5, 20. (1229) 329, 10. 341, 20. 342, 35. (1230) 351, 30. canonicus Pragensis et praep. Lutomericensis (1229) 431, 25.
 Hermannus plebanus in Pribizlawiz *v.* Hieronymus.
 Hermannus (*c. XIII*) presbyter, frater magistri Petri canonici Prag. (1216) 122, 30.

Hermannus (*c. XIII*) de Salza, magister hospitalis sanctae Mariae domus Theutonicorum (1222) 230, 1. 234, 25.
 Hermannus (*or.*) abbas monii. s. Stephani in Gradisc (1201) 18, 15. 369, 30. (1203) 374, 10, 25. (1207) 54, 35. 62, 10. (1208) 73, 30. (1209) 80, 15. (1210) 393, 5. 396, 15. (1213) 104, 5. 106, 5.
 Hermannus (*or.*) abbas de Lutomizl (1221) 205, 10.
 Hermannus (*sp. XIII*) abbas de Ozzek (1208) 388, 15. (1209) 391, 5.
 Hermannus (*c. XIII*) abbas de Waltsassen (1218) 150, 25. 153, 15. (1219) 159, 15. 160, 15, 20. 161, 10. 163, 1. 169, 10, 15.
 Hermannus (*or.*) abbas de Wilemove (1204/14) 107, 15. (1219) 161, 15. (1221) 205, 10. (1222) 214, 5.
 Hermannus monachus Welegradensis *v.* Hermannus.
 Hermannus II, lantgravius Thuringiae (1201) 23, 25. (1203) 32, 25. 33, 1. 34, 20. (1205) 46, 10. (1210) 86, 1. (1212) 90, 5. 92, 1. (1213) 102, 25. (1216) 120, 1.
 Hermannus (*or.*) marchio de Baden (1216) 118, 15.
 Hermannus niger (*sp. XIII/XIV*); filius eius Benes (1199) 358, 30.
 Hermannus crispus (*sp. XIII/XIV*) testis (1199) 358; 30.
 Hermannus, Ermannus (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 362, 1, 5.
 Herman Jacobitz (*or.*), *Heřman filius Jacobi* (1205) 67, 20.
 Herman (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
 Herman, Hereman (*sp. XIII*), (1210) 393, 15. 396, 30.
 Hermannus (*or.*) nobilis Bohemiae; filii eius: Benes et Marquardus (1211).
 Hermannus (*or.*) comes de Frobure (1212) 94, 5. 96, 5. 97, 15.
 Harmannus (*ed.*) de Lobdiburc (1212) 90 15.
 Hermannus (*ed.*) advocatus de Salik (1212) 90, 10.
 Hermannus (*ed.*) de Schoneburc (1212) 91, 15.
 Hermannus (*sp. XIII*) castellanus Satsensis (ante 1212) 398, 10.
 Hermannus (*or.*) filius Jarozlai, nobilis Bohemiae (1213) 434, 25. (1224) 248, 25. Frater eius: Budizlaus (1224).
 Hermannus (*or.*) de Niniz, testis (1216) 114, 15.
 Hermannus (*or.*) [nobilis Bohemiae] cū m fratribus (1218) 144, 1.
 Hermannus (*c. XV*), [nobilis Bohemiae], testis (1220) 185, 10. (1222) 221, 20. (1224) 256, 1.
 Hermannus (*or.*) serviens Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 25.

Hermannus (*or.*), mercator, testis (1207) 66, 20.
 Heroldus, Herolt (*or.*)
 Heroldus (*or.*) testis [in Mor.]. (1221) 198, 30.
 Herolt (*or.*) testis (1218) 152, 20.
 [Herrandus] praepositus in Walthovsen (1229) 329, 35.
Herrlich v. Hirdlouc.
 Hersfeld, in Hessen-Nassau, *Rgb. Kassel*, monium.; abbas: Johannes (1205).
 Hertenberc (*sp. XV*), *Hartenberg*, d. p. *Falknov*, g. *Falkenau*; Hawart de (1214).
 Herzogenburch (*or.*); *Herzogenburg*, *Austria Inf.*, d. p. *St. Pölten*; decanus in — (1229).
 Hesso (*or.*) sacerdos, capellanus dominae Helwidis de Znoim (1223) 243, 35.
 Hieronymus (*aut Hermannus*) plebanus in Prizlawiz (1226) 287, 15.
 Hylarius (*or.*), Hilarius (*c. XIII*), [capellanus marchionis Moraviae], (1218) 152, 25. notarius [marchionis Mor.] (1222) 221, 25. capellanus curiae regalis (1228) 318, 15.
 Hilco; Hilconis filius Chotymyr († 1205) 382, 20.
 Hildebrandus (*or.*) plebanus de Wolframeskirchen (cc. 1230) 356, 30.
Hildesheim in Hannover. Episcopus: Conradus de Querfurt (1201).
 Hilici (*sp. XIII*); *Chylice*, prope *Mirošov* (*Miröschau*), d. p. *Plzeň*, g. *Pilsen*; villa quondam ecclae. Břevnovensis (ante 1212) 398, 1.
 Hilowicz *v.* Jilovici.
 Hymmeram, Himram *v.* Immerammus.
 Hinca (*or.*) testis in Moravia (1208/11) 89, 10.
 Hindrich, Hindrih *v.* Heinricus.
 Hindrich ugezd (*sp. XIII*); *Jindřichův újezd*; villa solvens decimas monio. s. Georgii in castro Pragensi (cc. 1227) 422, 20.
 Hindrichovici (*sp. XIII*); *Jindřichovice ap. Blatná*; villa solvens decimas monio. s. Georgii in castro Pragensi (cc. 1227) 422, 20.
 Hinerov (*or.*), Groznata de — (1226) 290, 20.
 Hinsaltus (*or.*) testis (1209) 80, 15.
 Hirdebor *v.* Hridebor.
 Hirdlouc, Hyrdloue (*c. XVII*), *Hirdloc* (*c. XVIII*), *Hirdloch* (*sp. XIII*); *Hrdlova*, g. *Herrlich*, d. p. *Duchcov*, g. *Dux*; villa monii. Ossecensis (1203) 377, 5. (1207) 59, 20. 385, 15. (1209) 389, 30.
 Hirdon, Hyrdon (*or.*); *Hrdoň*.
 Hyrdon Jancowitz (*or.*), [nobilis Boh.], (1205) 67, 20.
 Hirdon (*or.*), [nobilis Bohemiae], (1211) 88, 5.
 Hyrscher (*c. XVII*), *Hirnscher*, *Hirnszer* (*sp. XIII*), *Hirnscher*, *Hirnschedel*, quondam villa

- monii. Ossecensis ap. *Libkovice* (g. *Liquit*), d. p. *Duchcov* (*Dux*) sita. (1203) 377, 10. (1207) 59, 20. 385, 10. (1209) 389, 30.
- Hirze** (or.), *Hrz*, filius Kanimiri, [nobilis Mor.], (1221) 198, 30.
- His** v. Chiss.
- Hywanus** v. Ivan.
- Hlaweczko** (c. *XV*); *Hlavecko*, nunc *Hlavečník*, d. p. *Nový Bydžov*, g. *Neubydžow*; villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 20.
- Hlavno Kostelní** v. Glauen.
- Hloubětin** v. Lupatin.
- Hlubčice** v. Lubschicz.
- Hluboki** (sp. *XIV*); *Hluboký*, rivulus faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 25.
- Hluboki**, *Hluboky* (c. *XVIII*), Huboki (or.); *Hluboký*, d. p. *Královice*; villa monii. in Plasy (1204) 44, 10. (1214) 108, 25.
- Hluboczerpi** (sp. *XVII*); *Hlubočepy*, d. p. *Smichov*; villa praepositi Wissegradensis (1222) 417, 15.
- Hlum** (or.*); *Chlum* ap. *Mimoň*, g. *Niemes*, d. p. Česká Lipa, g. *Böhm. Leipa*; villa hospitalis s. Johannis Hierosol. (1225) 263, 30.
- Hlúpohlavý** v. Glupoglawi.
- Hnanice** v. Gnanleizdorf.
- Hnewinmozt** v. Gnevin Most.
- Hobšovice** v. Gobsowicöh.
- Hobži Staré** v. Gobze.
- Hocen** (or.); *Choceň*, d. p. *Vys. Mýto*, g. *Hohenmauth*; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.
- Hochici** (c. *XVII*); *Hošice*, villa ecclae. Pragensis (1227) 303, 1.
- Hodata** v. Godata.
- Hoděj** aut *Hodek* v. Godeg.
- Hodiegow** (c. *XVIII*), Hodirov (c. *XVII*), *Hodějov*, quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.
- Hodina** v. Nahodini.
- Hodoň** v. Godonio.
- Hodonin** (or.), Godyngen (sp. *XIV*); *Hodonín*, g. *Göding*; civitas Moraviae (1220) 183, 10. (1228) 429, 25.
- Hodowlici** (sp. *XIII*); *Chodovlice*, g. *Chodolitz*, d. p. *Litoměřice*, g. *Leitmeritz*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1.
- Hogka** (or.), *Chojka*, [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20.
- Hogensuag** (c. *XIII*); *Hückeswagen*, *Rheinprov.*, Rgb. *Düsseldorf*; Arnaldus comes de — (1228).
- Hogerus** (or.), Oger (sp.); *Ojiř*.
- Oger** (sp. *XIII*) nobilis Boh. (1199) 362, 1, 5.
- Hogerus** (or.) dapifer regis Boh. (1228) 323, 15. 428, 15.
- Hohenburg** (or.), Warnerus comes de — (1212).
- Hohol** v. Gogol.
- Hol** v. Gole.
- Holac**, *Holach*, *Holache*, *Holatz*, *Golac*, *Golach* (or.), *Holasc* (or.*), *Holaz*, *Holax* (c.), *Holasche* (sp.); *Holac*, *Holec*.
- Holatz** (or.) subcamerarius reginae (1218) 143, 10.
- Holac** (or.), *Holax* (c. *XIV*) baro Boemiae (1221) 205, 15. (1222) 221, 20.
- Holaz** (c. *XIII*), *Holach* (c. *XIV*), subpincerna regis Boh. (1222) 225, 10. 232, 1.
- Holac**, *Holach* (or.) de Planan, nobilis Boh. (1222) 220, 15. (1225) 272, 30.
- Holache**, *Golac*, *Golach* (or.), *Holasc* (or.*), *Holac* (c. *XVII*), *Holasche* (sp. *XIII*) burgravius seu castellanus Olomucensis (1223) 237, 20. 239, 1. (1224) 257, 25. (1225) 263, 1. 273, 30. (1226) 290, 15. (1228) 323, 10. 428, 15. Frater eius: Zuezlav de Planan (1226).
- Holachiz** v. Golassizch.
- Holin** v. Nagoline.
- Hollouich** (sp. *XIII*); *Holešovice*, nunc pars Pragae; villa, ubi heres regis Bohumil (cc. 1201/20).
- Holmulcensis**, *Holomucensis* v. Olomuc.
- Holousy** v. Golovsi.
- Holubice** v. Golubich.
- Homizla** v. Womisla.
- Hon** (sp. *XIII*) civis Velehradensis (1202) 372, 1.
- Honorius** (or.) III. papa (1216) 120, 15. 121, 30. (1217) 124, 15. 125, 5, 30. 126, 30. 127, 25. 128, 25. 129, 25. 131, 20. 132, 20. 133, 5. 136, 1, 15. 137, 30. 139, 10. 140, 35. 141, 10. (1218) 144, 30. 145, 20. 146, 15. 147, 10. 148, 1. 149, 5. 150, 1, 20. 153, 1. 154, 20, 35. 155, 25. 156, 5, 20. (1219) 158, 10. 159, 15. 160, 15. 161, 35. 163, 10, 20. 164, 10, 30. 165, 15. 166, 20. 167, 5. 168, 5. 170, 5. (1220) 175, 20. 176, 5. 177, 20. 187, 1. 188, 1. 189, 1. (1221) 194, 1. 195, 20. 196, 30. 197, 25, 30. 199, 1. 200, 1. 204, 15. 205, 5. (1222) 206, 25. 207, 1, 10. 208, 15, 25. 209, 1. 210, 10. 232, 5. 234, 10. (1223) 239, 30. 240, 25. 241, 5. (1224) 244, 5. 245, 5. 246, 20. 251, 25. 252, 10. 253, 10. 255, 30. (1225) 258, 25. 270, 5. 271, 1. (1226) 274, 20. 277, 5, 15. 278, 15. 280, 20. 291, 5. († 1227) 298, 10.
- Horka** (or.) praedium monio. Trebecensi datum (1225) 265, 15, 20, 30. 266, 5. 267, 5. 268, 25.
- Hořelice** v. Goreluci.
- Hořeň** v. Gorení.
- Hořešovice** v. Goresowicöh.
- Horsou**, *Horsouensis* v. Horzcov.
- Horuski** (sp. *XIII*); *Chorušky*, d. p. *Mělník*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.
- Horuticyh** (sp. *XIII*) locat.; *Choratice*, d. p. *Benešov*; villa monii. in Ostrov (1205) 382, 30.

Hôrzcov, Horsou (*or.*), *Horšov*, villa prope *Horšův Týn*, *g. Bischofsteinitz*. Archidiaconi: Dryzyzlaus (1216). Sdizlaus (1218 sq.) mag. Stephanus (1229).
Hoschnitz v. Hosniz.
Hosdnicz (*c. XVII*); *Hvoždnica*, *g. Hossnitz*, fluvius in Silesia; (1225) 257, 10.
Hošice v. Hochici.
Hosniz, Hoschnitz (*c. XVII*); *Hošnice*, *d. p. Chomutov*, *g. Komotau*; villa monii. Ossecensis (1203) 377, 10. (1207) 59, 20. (1208) 387, 15. (1209) 389, 30.
Hospitale s. Johannis Bapt. Hierosolymitanum (1199) 359, 35. (1213) 103, 15, 20. 105, 10, 15. (ante 1218) 433, 5. (1225) 263, 30. (1227) 299, 30. (1230) 344, 35. 353, 15. Magister et fratres domus per Boemiam, Morawiam, Polonię, Pomoraniam constituti (1230) 344, 35. Domus s. Joh. in Polonia praceptor (1230) 353, 25. — *V. et. Praga*.
Hospitale s. Mariae Teutonicorum (1207) 63, 1. (1212) 91, 25. (1213) 102, 15. (1214) 109, 5. (1218) 155, 15. (1219) 172, 25. (1225) 274, 1. (1230) 350, 10. Magister: Hermannus (1222). Domus et fratres hospitalis in Boemia et Moravia (1222) 230, 10. — *V. et. Praga*.
Hospitaliorum ecclesiae (1218) 145, 10. 147, 30. 148, 25.
Hossicze (*or.*); *Hoštice*, *g. Hoschitz*; villa cuius pars data monio. Velehrad. (cc. 1230) 355, 5.
Hossnitz v. Hosdnicz.
Hoštany v. Gozchas.
Hostěhrádky v. Hosteradici.
Hostemiz, *Hostěnice v.* Hostinici.
Hosteradici (*sp. XIII*); *Hoštěhrádky*, *d. p. Hustopeč*; villa monii. in Zábrdovice (1210) 396, 1.
Hostiensis (*c. XIII*), *Ostia, Italia, provincia Roma*, episcopus cardinalis: Hugo (1208 sq.).
Hostín v. Gozteni.
Hostinici (*or.*), Hostemiz (*sp. XIII*); *Hostěnice*, *d. p. Roudnice*, villa, ubi possessio monii. in Doksany (1226) 281, 10. in vicinitate molendinum monii. Ozzech (1207) 385, 20. (1209) 390, 10.
Hostrowecz (*c. XIV*), Hostrouecz (*c. XIII*); *Ostrovec* prope *Počátky*, villa parochiae in Rynarec (1203) 31, 15.
Hotebor v. Gotebor.
Hoten (*sp. XIII*), *Choten*, villicus (1210) 393, 15. 397, 1.
Hotesow ugezd (*sp. XIII*); *Chotěšův újezd*; villa, ubi decimae monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.
Hotessov (*or.*); *Chotěšov*, *g. Chotieschau*, *d. p. Štěbro*, *g. Mies*; claustrum monialium ord. Praemonstr.; Hotesouicensis (*sp. XIV*), Chotessouiensis (*c. XVII*) ecclesia (1213) 434, 25. 402, 10. (1227) 303, 1, 5.

Hotisi (*or.*) *locat.*; *Chotýš*, *d. p. Český Brod*, *g. Böhm. Brod*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 10.
Howorish (*or.*), Houorix (*c. XIV*), *Hovořic* [miles castri Znoim], (1222) 221, 20. (1226) 288, 30.
Howoritsch, Howoris *v.* Woyzlaus.
Howoriz, *Hovořic*, *v.* Pomnen Goworich.
Hozee (*sp. XIII*) filius: Asinus miles († 1205) 383, 10.
Hozticz (*c. XV*), *Hostík*, possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 1.
Hrabysse, *Hrabiše v.* Grabisa.
Hrabišn v. Grebessin.
Hrádek v. Erpurga.
Hradecz, *Hradec*, *g. Grätz*, *v. Graez*.
Hradec Jindřichiv v. Nova domus.
Hradec Králové, Hradec *v.* Gradec.
Hradec Levý v. Leuigradec.
Hradeszna (*sp. XIV*); *Hradešná*, rivulus faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 20.
Hradiško ap. *Sadská v.* Gradisci.
Hradište v. Nagradis et Nagradisci.
Hradište, g. Kloster Hradisch, *v. Gradisch*.
Hradište (Mnichovo) v. Gradist.
Hranicz (*sp. XIV*); *Rayngicz* (*c. XVII*); *Hranice*, *g. Weisskirchen*; villa forensis monii. Gradicensis (1201) 365, 30. 366, 10. 367, 5. circuitus monii. Gradic. (1222) 213, 35. 214, 20. Ecclesia ibd. (1201) 365, 30.
Hraniczni, Hranicznik (*sp. XIV*); *Hraničný*; rivulus faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 25. 367, 20.
Hraniczni (*sp. XIV*) fluvius faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 30.
Hraniszca hora (*sp. XIV*); *Hranická hora*, mons faciens metam circuitus Hranicz (1201) 366, 35.
Hratirob (*or.*); *Chvatěruby*, *d. p. Slaný*, *g. Schlan*; Rudger de — (1222).
Hražsko v. Gradsco.
Hrdlovka v. Hirdlouc.
Hrdon v. Hirdon. — *Hřebčín v.* Reppsyn.
Hředle, Hředly v. Regleh.
Hřekovice alias Rejkovice v. Graycowic.
Hridebor, Herdebor (*or.*) *Hirdebor* (*sp.*); *Hrdibor*.
Herdebor (*or.*), Hirdebor de Wserob, nobilis Boh. (cc. 1212) 399, 10. (1216) 114, 15.
Hridebor (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1220) 412, 20.
Hridebor (*or.*) [nobilis Boh.] (1222) 212, 25.
Hronata, Hronota *v.* Groznata.
Hrosneta, Hroznata *v.* Groznata.
Hroznětin v. Lichtenstat.
Hrudimensis v. Hrvdim.
Hrudschich (*c. XV*); *Hrudčice* (aut *Hrubšice*?), villa monii. in Oslavany (1230) 347, 25.

Hrusicyh (*sp. XIII*) locat.; *Hrušice*, d. p. Benešov; (1205) 383, 1.
Hrušovany v. Grussowan.
Hrut, Hrutho v. Gruth.
Hrutowiz v. Grutouich.
Hrutovsko v. Gritoouo.
Hrvdim (*or.*) *Chrudim*, castrum (1088? ins. 1222) 216, 10. Hrudimensis (*or.*) dux: Theodebaldus (1204/14).
Hrvto v. Gruth.
Hrz v. Hirze.
Hstibor (scribae errore pro: Zstibor) v. Cstibor.
Hual, **Hwal**, **Gwal** (*or.*), **Hwale** (*sp.*); *Chval*.
Hual, **Hwale** (*sp. XIII*) testis (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20.
Hual (*or.*) testis (1208/11) 89, 10.
Hwal (*or.*) praefectus, testis (1220) 193, 15.
Gwal (*or.*) nobilis Boh. († 1226) 283, 5. 285, 10, 20.
Hualco, **Hvalco**, **Hwalko** (*or.*), *Chvalek*, canonicus, thesaurarius ecclae. s. Viti (1200) 11, 15. archidiaconus [Prag.] (1198/1201) 13, 20. archidiac. et custos Prag. (1201) 24, 20.
Hubni (*sp. XIV*) rivulus faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 25.
Huboki v. Hluboki.
Húgiezt (*or.*); *Újezd*, *Oujezd*, d. p. *Plzeň*, g. *Pilsen*, villa monii. Plasy (1224) 248, 10.
Hugo (*or.*).
Hugo (*c. XVIII*), Hostiensis et Velletrensis epus. cardinalis (1208) 71, 25. 76, 10. (1210) 82, 20. (1226) 277, 5.
H[ugo] cardinalis diaconus sancti Eustachii (1201) 21, 20. (1202) 29, 1.
Hugo (*or.*) magister domus s. Mariae (Melitensium) de Praga (ante 1217) 124, 1, 5.
Hugo (*c. XIII*) monachus Weligradensis (1228) 318, 10.
Hugo (*or.*) iunior palatinus comes de Twingen (1216) 118, 15.
Hugo (*sp. XIV*) de Czielczicz, nobilis Bohemie (1199) 358, 20, 25.
Hulehlaus v. Zulizlaus.
Humeneč v. Boseumentza.
Humpolec v. Gumpoldis.
Hunkovice v. Vneschowitz.
Hungaria (*or.*), *Vngaria* (*c. XIII*). — Reges: Andreas II. (1206 sq.) Emmericus (1204 sq.) Vngarorum (*or.*) regis filia: Constantia uxor Přemysli I. regis. Hungariae corona (1204) 43, 25.
Vngarie (*c. XIV*) praelati (1210) 83, 20.
Huntovice v. Chomutowycyh.
Huoem v. Znoim.
Hürka v. Whorcah.

Husinec v. Guscinec et Huzinci.
Hustěnovice v. Vschenowicz.
Hustopeczka (*sp. XIV*), *Hustopečská řeka*, fluvius faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 20.
Huzinci (*sp. XIII*); *Husinec*, d. p. *Prachatic*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.
Hwal, **Hwale** v. Hual.
Hwalah (*or.*) locat.; *Chvaly*, d. p. *Karlín*, g. *Karlo-linenthal*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 15.
Hvalata (*or.*) **Gwalata** (*c.*), *Chvalata*.
Hvalata (*or.*) testis in Boh. (1219) 175, 5.
Gwalata (*c. XIV*) miles Mor. (1222) 221, 25.
Hvalco, **Hwalko** v. Hualco.
Hwalowicich (*sp. XIII*) locat.; *Chvalovice* quondam apud *Sutom* in d. p. *Litoměřice*, g. *Leitmeritz*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1.
Hwoine (*or.*) locat.; *Chvojno*; locus, ubi silva ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 217, 5.
Hvoynic (*or.*); ? *Chvojenec*; villa, ubi possessio monii. Doxanensis (1226) 285, 20.
Hvoždnice v. Hosdnicz.

CH v. **C.**

I et **Y.**
I. s. Rom. ecclesiae summus pontifex, v. Innocentius III.
Y., archidiaconus Pragensis ecclesiae, v. Ypolitus.
Ida (*c.*) cognata regis Boh. († 1226) 284, 30.
Yeniwra v. Genikow.
Iglau v. Ihlaua.
Iheroneus v. Jarogneu.
Iheros v. Jaros.
Ihlaua (*or.*), *Giglaua*, *Gyglaua* (*c. XVIII*); *Jihlavka*, g. *Iglau*, fl. Moraviae (1226) 275, 10. (1227) 304, 1.
Ilburc (*ed.*), Bodo de — (1212) 90, 15. Otto, advocatus de — (1212) 90, 20.
Ilscene v. Lzscene.
Immerammus, **Emerammus**, **Emrammus**, **Engrammus** (*or.*), **Egkarammus**, **Emmeramus**, **Imrammus**, **Ymrammus**, **Ingramus** (*c.*), **Himram**, **Hymmeram** (*sp.*); *Jimram*.
Immerammus, Emerammus, Emrammus, Engrammus (*or.*), Emmeramus (*c. XIII*), Ingrammus (*c. XIV*), Egkarammus, Imrammus, Ymrammus (*c. XV*), castellanus [in Znoim] (post 1201) 26, 20. miles et castellanus seu burgravius in Znoem (1213) 104, 15. 106, 15. filius domini Etley (1220) 190, 10. 191, 15. (1222) 208, 10. 221, 20. 222, 15. 225, 10. (1223) 244, 1. quondam castellanus Znoymensis (1225) 261, 25.

Himram, Hymmeram (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20.
Emmeramus (*c. XIII*) de Bozcowiz (1222) 231, 35.

Indersdorf, in Bavaria, Rgb. Oberbayern, monium s. Mariae (cc. 1214) 106, 25.

Ingramus *v.* Immeramus.

Innocentius (*or.*) III papa (1198) 1, 15. 2, 5. (1199) 5, 20. 6, 30. 8, 5. 9, 15. (1200) 9, 30. 10, 20, 30. (1201) 11, 25. 12, 1. 13, 25. 14, 5, 15. 15, 10. 20, 10. 23, 5, 15. (1202) 26, 25, 35. 27, 20. 28, 1. (1203) 32, 5. 33, 5. 34, 15, 30. (1204) 35, 30. 36, 30. 37, 15. 38, 20. 39, 1. 40, 10. 41, 20. 42, 25. 43, 10. (1205) 44, 25. 45, 20. 47, 5. (1206) 48, 15. (1207) 57, 1, 30. 58, 20. 59, 15. 60, 25. 62, 10. 63, 1. 64, 1, 20. (1208) 68, 30. 71, 20. 72, 5. 74, 25. 75, 15. 76, 30. (1209) 77, 30. 389, 20. (1210) 81, 1, 10. 85, 30. (1212) 90, 5. 91, 35. (1213) 99, 25. 100, 10. 102, 1. (1216) 112, 10, 25. († 1221) 199, 15.

Insula *v.* Ostrou.

Ypolitus (*or.*) archidiaconus ecclesiae Pragensis (1229) 337, 15. 342, 30.

Ypolitus (*or.*) capellanus regis Boemiae (1229) 340, 15.

Ypolitus (*or.*) testis (1224) 256, 1.

Ypolitus, Ipolitus (*or.*) sanctus; *Sankt Pölten in Austria Inf.*; praepositura canonicorum regularium. Praepositus: Marquardus (1221 sq.).

Ypolitus (*c. XV*) sanctus; *Hradiště* (*sv. Hippolyta*), *g. Pöltenberg, apud Znojmo, g. Znaim*; praepositus: Wigbertus (1226).

Ysaac (*or.*), Isaac (*sp. XIII*) canonicus Olomucensis (1203) 374, 20. (1208) 73, 25. 74, 5. (1208/11) 89, 5. (1220) 180, 35.

Iwan, Iwanus, Iuan, Iuuan, Iuvanus, Hywanus (*or.*), Ivan (*or.**); Ivan.

Iwan (*ed.*) capellanus regis Boh. (1226) 287, 15.

Iuan, Hywanus (*or.*), Ivan, Iwan (*or.**) nobilis Bohemiae (1211) 88, 5. (1218) 144, 1. (1225) 264, 15. Frater eius: Wisemyr.

Iwanus (*or.*) nobilis Bohemiae (1214) 108, 30. (1229) 341, 25. Frater eius: Ernestus (1214).

Ivan Clusniz, Iwanus, Iuuanus Cluzic (*or.*) nobilis Boh. (1218) 144, 10. (1219) 175, 15.

Iuuau (*or.*), [nobilis Boh.], (1222) 212, 25.

Ywanus (*or.*) testis in Moravia (1228) 323, 15.

Ivančice *v.* Ywansiz.

Ivanovice *v.* Lwenouiz.

Ywansiz (*or.*); Ivančice, *g. Eibenschitz, d. p. Brno, g. Brünn*; Mathias de — (1221).

Iwanus *v.* Ivan.

[Ivo] epus. Cracouiensis (1224) 244, 25. (1229) 333, 5.

Izgrúbi (*or.*); Lednice, *g. Eisgrub, d. p. Mikulov, g. Nikolsburg*; Adamarus et Lipertus fratres de — (1222).

J.

J. electus Pragensis *v.* Johannes II epus. Pragensis.

J. (*c. XIII*) clericus, nuntius regis Boem. (1228) 314, 5.

J. filius Zbrazlai *v.* Johannes.

Jablóni (*or.*); Jablonná, *d. p. Žlutice, g. Luditz*; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.

Jaclin (*or.*) de Borouec (1226) 290, 20.

Jacobav (*or.*); Jakubov, *g. Jakobau, d. p. Znojmo, g. Znaim*; plebanus: Chvnradus, canonicus Bambergensis (cc. 1230).

Jacobus, Jacob, Jacub (*or.*); Jakub.

Jacobus (*or.*) epus. Nitriensis (1228) 322, 25. 428, 5.

Jacobus (*c. XV*) epus. Tusculanus (1230) 349, 25.

Jacobus, Jacob (*or.*) magister, canonicus Olomucensis (1201) 19, 35. (1207) 55, 15. (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5. (1220) 180, 35.

Jacobus (*or.*) [nobilis Moraviae] (1201) 18, 15. comes de Wiscou (1201) 19, 35.

Jacobus, Jacub (*or.*), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 5. 56, 35. 89, 10.

Jacobus (*or.*) beneficiarius castri Olomucensis (1208) 73, 30.

Jacobus (*c. XV*) filius Ekkardi de Oppauia (1222) 208, 5.

Jacobus de Arloco civis Romanus; filius eius: Johannes clericus (1225) 270, 20.

Jacobus (*or.*) nobilis; eius uxor († 1226) 286, 1. — Filius: eius: Jacobus (1226).

Jacobus (*or.*) filius Jacobi († 1226) 285, 1.

Jakubov *v.* Jacobav.

Jamni (*or.*), Jamme (*ed.*); Jamné dolní, *g. Unter-Jamny, d. p. Teplá, g. Tepl*; villa monii. Zderazensis (1227) 300, 25. 301, 20.

Jamni (*sp. XIII*); Jamné; Shutbor de — (1208).

Jamnic (*or.*); Jemnice, *g. Jamník, d. p. Dačice*, civitas in Moravia (1227) 303, 30.

Jan, Yan *v.* Johannes.

Jancowitz (*or.*), Jankovic (= filius domini Janek): Hyrdon (1205).

Janec (*or.*), Janek (*or.**); Janek.

Janek (*sp. XIV*) de Duban, camerarius seu honchi (1200) 364, 1. venator (1203) 373, 30. (1220) 414, 5.

Janec (*or.*) de Vsehap (1223) 242, 15.

Janek (*or.**) filius domini Unech (1225) 264, 15.

Janeck (*or.*) iudex Wratizlauiensis (1226) 290, 20.

Janik (*or.*), *Janik*, testis in Moravia (1218) 152, 25.
 Jannitius (*c. XIII*); *Johannes dictus Kalojan*, rex Bulgariae (1204) 43, 20.
Jarloch v. Gerlacus.
 Jarogneu, Jarohnew, Iheroneus (*or.*), *Jarohniew*, *Jarochniew* (*c.*); *Jarohněv*.
 Iheroneus (*or.*), *Jarohniew* (*c.*) comes, († 1226) 284, 15, 35. 285, 5. Frater eius: Nemoy. — Filius: Wlaztilaus (1226).
 Jarogneu (*or.*), *Jarochniew* (*c. XV*), filius eius: Johannes (1198/9) 5, 1. (1229) 328, 20.
 Jarohnew (*or.*); filius eius: Bicen (1212).
 Jarogneuich, Jarognewich (*or.*), *Jarohněvic* (= filius domiri Jarohněv): Pomnen (1207).
 Jarohnew, Jarohniew *v.* Jarogneu.
Jarohňovice v. Gerenowiz.
 Jaromir (*or.*) epus. Pragensis (1088 ?) 217, 30 († 1205) 381, 35.
 Jaromir (*sp. XIII*); *Jaroměř*, *d. p. Dvůr Králové*, *g. Königinhof*; castrum. Rudolt de — (1213).
 Jaros, Iheros (*or.*), *Jeros* (*c.*); *Jaroš*.
 Jaros (*or.*) celerarius [regis ?], (1207) 66, 15.
 Jaros, Iheros (*or.*), *Jeros* (*c. XVIII*), nobilis, baro Boemiae (1211) 88, 1. (arte 1212) 398, 10. (1213) 434, 25. 435, 10. 401, 5. (1216) 114, 15. (1218) 144, 1. (1219) 174, 5. 160, 35. (1220) 182, 10. 183, 15. 185, 10. 412, 20. (1221) 205, 15. 206, 15. 212, 25. 218, 5. 219, 10. 225, 10. 231, 30. 418, 25. (1224) 250, 15. 255, 30. (1225) 267, 30.
 Jaros (*sp. XIII*) gener Zlauconis camerarii regis (cc. 1212) 399, 10.
 Jaros (*or.*) castellanus de Belina (1222) 220, 15.
 Jaros (*or.*) maior, nobilis Bohemiae (1224) 248, 20.
 Jaros (*or.*) de Pribizlauic (1226) 290, 15.
 Jaros (*or.*), [serviens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 30.
 Jaroshowe, Jaroschowe (*or.*), *Jarosow* (*c. XV*), *Jarosschowe* (*sp. XIII*); *Jarošov*, *d. p. Uh. Hradiště*, *g. Ung. Hradisch*; villa monii. Velehradensis (1220) 184, 35. 185, 1. (1228) 322, 15. 427, 35.
 Jarozlaus, Jaroslav (*or.*), *Jarozlauus*, *Jerozlaus*, *Jerozlaus* (*sp.*).
 Jarozlaus, Jarozlauus (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 361, 25, 30.
 Jaroslav (*or.*), [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20.
 Jarozlaus (*or.*) [nobilis Moraviae], testis (1201) 18, 15. (cc. 1207) 56, 35.
 Jaroslaus (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1205) 383, 25.
 Jerozlaus, Jerozlaus (*sp. XIII*) de Zabrušan, nobilis Boh. (1207) 385, 10. (1208) 388, 5. (1209) 390, 30.

Jarozlaus, Jatozlaus (*or.*) miles, testis (1228) 312, 30.
 Jarozlai (*or.*) [nobilis Boh.] filii: Budizlaus (1224) et Hermannus (1213 sq.).
Jasenice v. Yesennicie.
Jasovice v. Jazouic.
Javorník v. Nauirchiauornika.
Jazouic (*or.*); *Jasovice*, villa quondam prope Moskovice, *d. p. Znojmo*, *g. Znaim* (1228) 310, 10.
Jemnice, *g. Jamnitz*, *v. Jamnic*.
Jemníky v. Gemniceh.
Jenichov v. Ninehov.
Jeníkov větrný v. Genikow.
Jeníkovec v. Nenkowici.
 Jenis (*or.*), *Jeniš* obequitans terminos villae Bojnice (1218) 143, 15.
 Jenisowici (*or.*); *Jenšovice*, *d. p. Vys. Mýto*, *g. Hohenmauth*; villa ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 10.
 s. *Jeorgii* monasterium *v.* Praga.
 Jerosolime *v.* Jerusalem.
Jerus (*c. XV*); *Geras*, *b. Jeruš*, *in Austria Inf.*, *d. p. Horn*; monium. ord. Praem. — Abbates: Fridericus (1226). Johanres (1229).
 Jerusalem (*c. XIII*), Jerosolime (*sp. XIII*), (1199) 360, 1. (1217) 124, 30. Jerosolimitanum hospitale *v.* Hospitale.
 Jesena (*c. XVIII*); *Jesenná*, villa quondam monii Siloensis (1226) 275, 10.
Jeseník v. Lazenice.
Jesenice v. Lazerici.
 Yesennicie (*sp. XIV*); *Jasenice*, *g. Deutsch-Jassnik*, *d. p. Nový Jičín*; villa monii. Gradicensis, pertinens ad *Hranice*, *g. Weißkirchen* (1201) 365, 30.
 Jessennicie (*sp. XIV*); *Jasenice*, rivus faciens metam circuitus *Hranice* (1201) 367, 1, 15, 25.
 Jessine (*sp. XIII*) locat.; *Ješín ap. Velvary*, *d. p. Slaný*, *g. Schlan*; villa ubi decimae monii. s. *Georgii* (cc. 1227) 422, 15.
 Jesutbor (*or.*), Shutbor (*sp.*); *Ješutbor*.
 Jesutbor (*or.*) de villa Nemcihk (1222) 220, 15.
 Jesutbor (*or.*) nobilis Boh. (1225) 272, 30.
 Shutbor (*sp. XIII*) de Jamni, testis (1208) 388, 5. (1209) 390, 25.
Jevičko v. Gewiczko.
 Jheroneus *v.* Jarogneu.
 Jheros *v.* Jaros.
Jičín Nový v. Gycin.
Jihlavka v. Giglaua.
 Jilovici (*c. XVII*), Hilowicz (*c. XVIII*); *Jilovice*? quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
Jimram v. Immerammus.

Jindřichovice v. Hindrichovici.

Jinonice v. Ninoniz.

Jirčany v. Hercaz.

Jiřice v. Jurici.

Jiřinovice v. Jurinouici.

Jivany v. Givnaz.

Jižbice v. Gizbic.

Johannes, Jan (or.), Joannes (c.), Yan (sp.).

Johannes (or.)* XV. papa († 1224) 249, 25, 35.

Johannes (c. XVIII) Albanensis episcopus cardinalis (1208) 71, 20.

Johannes (c. XVIII) Sabinensis episcopus cardinalis (1208) 71, 25.

Johannes (or.) Tusculanensis episcopus cardinalis (1088?) 217, 30.

Johannes (c. XV) presbyter cardinalis tituli s. Praxedis (1230) 349, 25.

Johannes (c. XVIII) diaconus card. ss. Cosme et Damiani (1208) 72, 1.

Johannes (c. XV) diac. card. s. Marie in Cosmidin s. Romane eccl. cancellarius (1208) 72, 1.

Johannes (c. XVIII) diac. card. s. Marie in via lata (1208) 71, 35.

Johannes archiepus. Strigoniensis (1217) 137, 30.

Johannes (or.) episcopus Nitriensis (1221) 201, 10. 205, 5.

Johannes (or.) II. episcopus Olomucensis († 1207) 54, 5.

Johannes (or.) II. electus Pragensis (1227) 302, 1. 420, 15. 421, 10. 424, 20. 425, 10. episcopus (1227) 303, 1, 5. 304, 15. (1228) 307, 20. 308, 5–20. (1229) 335, 5, 10. 336, 25. 337, 10. 431, 20. (1228/30) 343, 25. *Vid. et. Joh. canonicus et scolasticus Prag.*

Johannes (or.), Joannes (c. XVII) canonicus Olomucensis (1203) 375, 1. (1208/11) 89, 10. (1220) 180, 35.

Johannes (or.), Joannes (c. XVII) canonicus et scolasticus Pragensis (1203) 373, 25. 375, 5. (1212) 98, 15. (1213) 101, 25. magister (1214) 108, 30. (1216) 114, 15. et cancellarius eccl. Pragensis (1216) 116, 20, 30. (1225) 264, 10. in episcopum Prag. electus (1227) 298, 20. *Vid. Johannes II. episc. Pragensis.*

Johannes (or.) canonicus Pragensis (1203) 378, 1. (1209) 79, 5. (1211) 88, 5. (1216) 116, 25. (1218) 152, 25. (1227) 297, 20. 298, 15.

Johannes (c. XIII) alter canonicus Pragensis (1227) 297, 20.

Johannes (or.) [canonicus Prag.] archidiaconus Curimensis (1215) 406, 30. (1216) 116, 25. (1219) 167, 15. (1228) 308, 15. (1229) 342, 30.

Johannes (or.) de Asafemburc, canonicus Pragensis (1219) 167, 15. (1229) 342, 30.

Johannes (c. XIII) de Scacario, magister, procurator regis Boemiae (1221) 194, 5. 197, 25.

Johannes (sp. XIII) cancellarius [ecclesiae Pragensis] (1210) 393, 5. 396, 30. Cf. Joh. can. et scolasticus Pragensis.

Johannes (or.), [scriptor cancellariae apostolicae], (1210) 80, 35.

Jo[hannes] de Placen[tia], [scriptor domini papae ?], (1210) 80, 35.

Johannes (ed.) capellanus reginae Bohemiae (1226) 287, 15.

Johannes (or.) capellanus marchionis Moraviae (1208) 73, 30. (1213) 104, 15. 106, 15.

Johannes (or.) presbyter et vicarius Olomucensis ecclesiae (1208) 73, 30.

Johannes (or.) parrochianus in Schatov (1220) 190, 25. (1225) 261, 30.

Johannes (c. XIII) clericus, natus nobilis viri Jacobi de Arloco, possessor prebendae in eccl. Olomuc. (1225) 270, 20. (1228) 311, 5.

Johannes de Glacz, registrator Caroli IV imp. 92, 35.

[Johannes] abbas in Gleunch (1229) 339, 35.

Johannes (or.) abbas de Gradist (1221) 205, 10.

Johannes, abbas Hersfeldensis (1205) 46, 10.

[Johannes] abbas de Jerus (1229) 337, 25.

Johannes, abbas de Myleuzco (cc. 1230) 354, 10.

Johannes, abbas s. Georgii in Naumburg (1227) 306, 1.

Johannes (or.*), J. (sp. XIV), abbas de Tepla (1202) 27, 20. (1213) 403, 10, 20. (1225) 264, 10.

Johannes (or.) subprior Ztragouienensis (1226) 286, 5.

Johannes (or.) frater domus s. Mariae [Melit.] de Praga (ante 1217) 124, 5.

Johannes (or.) Jarogneui filius, testis (1198/9) 5, 1. (1229) 328, 20.

Jan (sp. XIII) de Mohilnice, testis (1199) 362, 1.

Johannes, Jan (sp. XIII) de Lún, testis (1199) 362, 10. (1207) 386, 1. (1208) 388, 5. (1209) 390, 30.

Jan (sp. XIII) venator de Lazan (1203) 373, 25.

Jan Dirnozci (or.), perperam pro Dirnozic, Drnošic, [nobilis Boh.], (1205) 67, 20.

Jan (or.) de Ztozitz, nobilis Boh. (1205) 67, 20.

Johannes (or.), [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 1. Frater eius: Hren.

Jan (or.), [nobilis Moraviae] (1207) 56, 35. (1208/11) 89, 10.

Johannes (sp. XIII) frater Vnecs (1208) 388, 5. (1209) 390, 25.

Johannes (sp. XIII) filius Vnecs, testis (1209) 390, 25.

Jan (sp. XIII) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.

Jan Bohusic, Bosic (sp. XIII) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.

Jan, Yan, Mstislauic (*sp. XIII*), (1210) 393, 10.
396, 30.
Jan, Yan, Ondregouic (*sp. XIII*), (1210) 393, 10.
396, 30.
Johannes (*ed.*) de Lubin (1212) 90, 15.
Johannes (*or.*) filius domini Jvrik (1213) 435, 10.
Frater eius: Olricus (1209).
Johannes (*or.*) de Sussic, testis (1204/14) 107, 15.
Johannes, J. (*or.*) filius Zbrazlai [*nobilis Bohemiae*] (1216) 112, 10.
Johannes (*c. XV*), [testis in Mor.], (1220) 185, 15.
Johannes (*or.*) filius Dobronii, testis (1220) 193, 15.
Johannes (*or.*) filius Zbizlay de Bratercsic (1223)
242, 15.
Johannes (*c. XV*) de Marchia (1225) 261, 25.
Jan (*or.*) de Pecek (1225) 272, 30.
Johannes (*or.*) castellanus (1226) 290, 15.
Jan (*or.*) de Morasic (1226) 286, 10.
Jan (*or.*) filius Mirozlai de Ualle sacerdotis (1226)
290, 20.
Johannes Lozoz (*or.*), Jozoh (*sp. XIII*) testis
(1228) 323, 10. 428, 15.
Johannes (*or.*), [*cliens Kojatae de Gnevin Most*],
(1227) 301, 35.
Johannes (*sp. XIII*) thelonarius Zlauconis nobilis
Boh (1209) 390, 30.

Johannis s. ecclesia quondam ap. monium. Vele-
hrad sita (1202) 371, 15. (1228) 322, 20. 428, 1.
s. Johannis Bapt. capella in spelunca; *sv. Jan pod Skalou* (*St. Johann unter d. Felsen*), *d. p. Hořovice*; (1205) 381, 15.
s. Johannis Bapt. hospitale Hierosolymitanum *v.*
Hospitale.
Judei (*or.*) (1212) 212, 10.
Juditha (*or.*) regina, mater Otakari I regis († 1226)
282, 25.
Jura *v.* Georgius.
Jurata (*or.*): *Jirata*.
Jurata (*or.*) praepositus Melnicensis († 1226) 283, 25.
284, 5. Filius eius: Chreno.
Jurata (*or.*) [*clericus*] testis (1218) 152, 25.
Jurata (*or.*) cum filio, testis in Moravia (ante 1218)
433, 15.

Juric, Jurik *v.* Georgius.
Jurici (*c. XVII*), Jurice (*c. XVIII*); *Jiřice*, *d. p. Něm. Brod*, *g. Deutschbrod*; villa monii. Silo-
ensis (1226) 275, 1.
Jurinouici (*or.*), *Jiřinovice*, quondam in Moravia
villa monii. Zderazensis (1227) 301, 20.
Justingen (*or.*), *in Württemb.*, *Donaukr.*; Anselmus
de — (1216).
Jvrik, Jvrich *v.* Georgius.

K. v. C.

L.

L. arepus. Magdeburgensis *v.* Ludolfus.
L. (*c. XIII*) presbyter, plebanus eccl. in Prascoles
(1216) 122, 5.
Ladizlaus marchio Moraviae *v.* Wladizlaus.
Lagowicih (*or.*), Lahowicyh (*sp. XIII*) *locat.*; *La-
hovice*, *prope Zbraslav*, *g. Königsaal*: villa, ubi
terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 35.
Ibd. piscatores monii. in Ostrov (1205) 381, 10.
Lahovice, Lahowicyh *v.* Lagowicih.
Lambach (*or.*); *Lambach*, *Austria Sup.*, *d. p. Wels*; monium. ord. s. Benedicti. A b b a s :
Otto (1229).
Lambertus (*or.*), Lampert, Lantbertus (*sp.*).
Lambertus (*c. XVI*) abbas monii. s. Mariae in
Kempnitz († 1216) 199, 20.
Lantbertus (*sp. XIII*) abbas monii. in Ostrov
(† 1205) 380, 30.
L[ambertus] custos ecclesiae Budesinensis (1226)
292, 25.
Lambertus (*c. XIII*) nuntius regis Boh. (1226)
277, 25. 278, 10.
Lampertus (*c. XVI*) comes (1216) 120, 1.
Lambertus (*or.*), [*nobilis*] testis (1226) 288, 35.
Lampert Rapotic (*sp. XIII*), (1210) 393, 15.
396, 30.
Lanchein (*c. XIII*); *Langheim*, *Bavaria*, *Rgb. Oberfranken*; monasterium ord. Cisterc.; abbas:
Heinricus (1219).
Landek (*sp. XV*); *Landek*, *boh. Ostročín*, *d. p. Teplá*, *g. Tepl*; villa (1214) 404, 25.
Lantbertus *v.* Lambertus.
Lasan (*sp. XIII*); *Lažany*, *g. Losan*, *d. p. Chomutov*, *g. Komotau*; villa monii. in Osek (1209)
389, 30.
Lassczian (*sp. XIV*), Lazan (*sp. XIII*); *Lašany*,
d. p. Sternberg; villa monii. Gradicensis (1220)
413, 20. 414, 35. venatores de — (1203) 373, 25.
Lateranum (*or.*) (1198) 1, 25. (1201) 12, 30. (1202)
27, 35. 30, 10. (1204) 36, 15. 37, 10. 38, 5, 30.
40, 5. 41, 20. 42, 20. 43, 5. (1207) 60, 10. 61, 30.
62, 25. 63, 10. (1208) 72, 1. 75, 15. 76, 30. 77, 15.
(1209) 78, 5. (1210) 81, 10. 85, 10. 86, 30. (1213)
99, 30. (1216) 112, 20. 120, 25. 121, 30. (1217)
125, 1, 25. 126, 20. 127, 10. 128, 20. 132, 1. 133, 1.
142, 15. (1218) 145, 15. 146, 10. 147, 10, 35.
148, 35. 149, 30. 150, 5. 156, 1, 20. 157, 15. (1219)
158, 30. 162, 20. 163, 15, 25. 164, 15. 165, 5. (1220)
188, 25. 189, 30. (1221) 195, 5. 196, 10. 197, 5.
199, 20. 200, 5. (1222) 206, 25. 207, 5, 15. 208,

20, 30. 209, 15. 232, 30. 235, 5. (1223) 239, 35.
 (1224) 245, 5, 30. 247, 5. 252, 10. 253, 5. 254, 5, 30.
 (1225) 260, 5. 277, 15. 279, 1. (1226) 291, 15.
 (1227) 294, 15. 295, 15. 297, 10. 298, 35. 299, 5.
 (1230) 345, 5. 346, 20. 350, 5.
 s. Laurentii ecclesia v. Rynarcz.
 s. Laurentii domus, monasterium v. Opatowic.
Laurencius, Laurentius (or.).
Laurencius (or.) epus. Wratizlauiensis (1221)
 201, 10. 205, 5. (1223) 240, 1, 5. (1224) 244, 20.
 245, 1. (1226) 292, 5, 30. (1227) 306, 1. (1229)
 333, 10 sq. 334, 1 sq. (1230) 344, 10.
Laurentius (or.), Laurencius (sp. XIII), canonicus Pragensis (1203) 378, 1. (1211) 88, 5.

Láz v. Wlaze.
Lazan v. Lassczian.
Lažany, g. Losan v. Lasan.
Lazec (or.*), Lazce, quondam villa hospitalis s.
 Johannis Hierosol. sita ab Mnichovo Hradišťe
 (Münchengrätz) ad septentr. (1225) 263, 30.
Lazenice (or.), recte Jazenice, Jeseník, d. p. Poděbrady; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?,
 ins. 1222) 216, 5.
Lazenici (or.) recte: Jazenici; Jesenice prope Jílové,
 g. Eilau; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?,
 ins. 1222) 216, 15.
Lbin (or.), Lbin mons, collis ap. villam Lbin,
 g. Welbine, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz (1088 ?,
 ins. 1222) 216, 1.
Lbonow (sp. XIV); Lboňov, villa monii. Gradi-
 censis pertinens ad Switawiam (1201) 366, 5.
Leccowiz (c. XIII), Lethcowicz (c. XV), Lechtho-
 wicz (c. XVIII); **Ledkovice, apud Ivančice, d. p.**
 Brno, g. Brünn; villa monii. in Oslavany (1228)
 318, 1. (1230) 347, 20.
Lechsdorff (c. XVII) dimidia villa quondam civi-
 tatis Opaviensis (1225) 257, 15.
Ledci (or.); Ledce, quondam villa hospitalis
 s. Johannis. Hieros. in districtu Litomyšlensi
 (1198/9) 4, 25.
Ledci (or.); Ledce, d. p. Slaný; villa monii. in
 Doksany (1226) 283, 10, 30.
Ledkovice v. Leccowiz.
Ledczicz v. Ledwic.
Lednice v. Izgrůbi.
Ledwic (or.), perperam Ledczicz; Ledvice, g. Lado-
 witz, d. p. Teplice; villa monii. Doxanensis
 (1226) 284, 15, 35. 285, 5, 30.
Leimeritz v. Lubomirici.
Leischowe (or.), villa monii. Velehradensis (1220)
 180, 20.
Leitmeritz v. Lutomeric.
Leitomischl v. Lutomisl.

Lelek (sp. XIV) venator (1201) 366, 10. de Lazan
 (1203) 373, 25.
Lemusi (or.); Limuzy, d. p. Český Brod; villa
 monii. Zderazensis (1227) 300, 25. 301, 20.
Lenesic (or.); Lenešice, d. p. Louny, g. Laun;
 villa monii. Doxanensis (1226) 284, 5, 20.
Leo, Leua (or.), Lewa (c.), Leva (sp.); Lev.
L[eo] presbyter cardinalis tituli s. Crucis (1208)
 76, 10. (1210) 82, 20.
Leo (or.), Lewa (c. XIV), Leva (sp. XIII), came-
 rarius Brunnensis (1203) 375, 10. de Clobuk
 (1210) 391, 30. comes 392, 20. 393, 10. baro, ca-
 merarius Brunn. provinciae 394, 20. 395, 1, 25.
 397, 1. (1218) 409, 1. (1222) 221, 25. 225, 15.
 229, 5. (1226) 287, 10. — Uxores eius: Rihtca
 († 1210) et Soffia (1210).
Leo (sp. XIII) Spitich (= filius domini Spita)
 nobilis Moraviae (cc. 1210) 392, 30. (1210)
 396, 20.
Leua, Lewa (sp. XIII) testis in Moravia (1210)
 393, 5. 396, 25.
Leua (or.) iudex Brenensis (1213) 104, 10. 106, 10.
Leo (or.) [nobilis Moraviae], (1218) 152, 15. (1225)
 265, 15. 267, 5. 268, 30. 273, 30.
Leo (c. XIII) baro, camerarius Olomucensis (1228)
 318, 5, 15. 319, 1.

Leobschütz v. Lubschicz.
Leopoldus v. Lupoldus.
Lesan (sp. XIV); Lešany, d. p. Prostějov, g. Pross-
 nitz; (1200) 364, 1.
Lesche (or.), Léšti, rivulus sub castro Hauenstein,
 d. p. Jáchymov, g. Joachimstal (1226) 283, 20.
 284, 1.
Leskow (c. XIV), Lessou (c. XVII); Lešov, d. p.
 Pelhřimov, g. Pilgram; villa (1203) 31, 15.
Lesonice v. Lisinicz.
Lessina (c. XVII), Lešina, Lyšina ap. Stodo, d. p.
 Střibro, g. Mies, villa ecclae. Prag. (1227)
 303, 5.
Lessou v. Leskow.
Letko (c. XV), Letek, possessor curiae in Znoym
 (1226) 280, 1.
Letconis (c. XV) vidua, possestrix curiae in Znojmo
 (1226) 280, 5.
Leteh (or.) locat.; Lety prope Zbraslav, g. König-
 saal; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?,
 ins. 1222) 216, 30. Ibd. possessio monii. s. Geor-
 gii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 30.
Lethcowicz v. Leccowiz.
Lethovicz (sp. XIII); Letovice, d. p. Boskovice;
 Boriuth de — (1203). Pater eius: Boriuta de
 Redhoscz (1203).
Letná v. Naletni.

- Leua *v.* Leo.
- Leubus v.* Lubech.
- Leuigradec**, Levigradec (*ed.*); *Levý Hradec*, *d. p. Smichov*; castrum (1221) 436, 5, 15. beneficiarius regis ibd. (1221) 436, 1, 10.
- Gradec (*sp. XIII*), villa monii. s. Georgii in castro Pragensi (cc. 1227) 421, 25.
- Leuinicel** (*sp. XIII*); *Levonice*, *Levanice*, *d. p. Žatec*, *g. Saaž*; villa Soběhrdi subdapiferi (ante 1212) 398, 1.
- Leva, Lewa *v.* Leo.
- Levigradec, *Levý Hradec v.* Leuigradec.
- Lhota**, *Lhuta* (*c.*).
- Lhota v.** Nalgote.
- Lhota (*ed.*), villa quondam apud sv. *Jiří* (*St. Georg*), *d. p. Vysoké Mýto* (1199) 3, 15. 9, 25. Ecclesia s. Georgii ibd.
- Lhota (*c. XVII*); *Lhotka ap. Špeřice*, *d. p. Něm. Brod*, *g. Deutschbrod*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Lhota Dluha (*c. XIV*); *Lhota dlouhá [nunc fortasse Dlouhá ves, d. p. Pelhřimov, g. Pilgram]*; quondam villa parochiae in Rynarec (1203) 31, 15.
- Lhota Ocruhla (*c. XIV*); *Lhota okrouhlá*; quondam villa parochiae in Rynarec (1203) 31, 15.
- Lhotka v.** Lhuta.
- Lhuta (*c. XV*); *Lhotka ap. Rosice*, *d. p. Pardubice*; villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 25.
- Lhuta nomine Brzehrad *v.* Brzehrad.
- Libchava Česká v.** Nalubhaue.
- Libečov v.** Lubesov.
- Libědice v.** Lubedici.
- Libeň vysoká v.** Luben.
- Libice v.** Libici et Lubici. *V. etiam Lvbica*.
- Libici** (*sp. XIII*); *Libice*, *d. p. Poděbrady*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.
- Liblín v.** Lublin.
- Libočany v.** Lubochan.
- Libotěnice v.** Lubothinic.
- Libušín v.** Lvbosine.
- Lichceves, g. Lichtendorf v.** Lihvcewetz.
- Lichtemstein** (*or.*); *Lichtenstein*, *Bavaria, Franken*; castrum regi Bohemiae donatum (1212) 95, 25.
- Lichtenstadt**, *Lichtenstat v.* Lyhtenstat.
- Lichucewetz v.** Lihvcewetz.
- Liholut** (*sp. XIII*), *Licholut*, testis (1210) 393, 1. 396, 25.
- Lyhtenstat** (*or.*), *Lichtenstat* (*sp. XIII*); *Lichtenstadt*, *b. Hroznětin*, *d. p. Karlovy Vary*, *g. Karlsbad*; villa cum foro monii. Teplensis (1213) 403, 5. (1219) 162, 5.
- Lihvcewetz** (*or.*), *Lichucewetz* (*sp. XIII*); *Lichceves*, *g. Lichtendorf*, *d. p. Smichov*; villa, ubi terra et homo ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 25. villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 25.
- Liliorum Vallis v.** Linuelde.
- Limužy v.** Lemusi.
- Lindau v.** Lipetim.
- Linuelde** *Vallis Liliorum (or.)*; *Lilienfeld in Austria Inferiori*; monium. Cist. ord.; abbas: Geberhardus (1221) 203, 1. 205, 15.
- Lipertus** (*or.*) de Izgrúbi (1222) 228, 5. Frater. eius: Adamarus (1222).
- Lipetim** (*ed.*); *Lipetín*, *g. Lindau, d. p. Most, g. Brüx*; villa monii. Zderazensis (1227) 300, 25.
- Lipnice** (*c. XVII*), *Lipnicz* (*c. XVIII*); ? *Lipnice*, *d. p. Něm. Brod*, *g. Deutschbrod*; villa monii Siloensis (1226) 275, 1.
- Lisa** (*sp. XIII*); *Lysá stará*, *d. p. Ml. Boleslav, g. Jungbunzlau*; (1199) 360, 25. 361, 5.
- Lyskovice v.** Lizcowici.
- Lyšina v.** Lessina.
- Lisinicz**, *Lisiniz* (*c. XV*); *Lesonice*, *d. p. Znojmo, g. Znaim*; Lutoldus de — et eius drugo Chrepacz (1225).
- Lyskovice v.** Lizcowici.
- Litice v.** Lvtiz.
- Litoměřice v.** Lutomeric.
- Litomyšl v.** Lutomisl.
- Livboldus v.** Lupoldus.
- Lizcowici** (*c. XVII*) *Lyskovice* apud Humpolec, villa monii. Siloensis (1226) 275, 1.
- Litzimer v.** Lstimir.
- Lobinhus** (*c. XVI*), Walterus de — (1216).
- Lobci** (*or.*) locat.; *Lobeč*, *d. p. Slaný, g. Schlan*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 20.
- Lodenice v.** Lodimnice et Lodinnice.
- Lodimnice** (*sp. XIV*), *Lodenice*, rivus apud Do mašov (1220) 414, 20, 35.
- Lodinnice** (*or. **); *Lodenice*, *d. p. Slaný*; villa monii. Břevnovensis (1224) 250, 35.
- Lodinnich** (*or.*), *Lodinnio* (*c. XIII*), *Loděnice*, *d. p. Mor. Krumlov*, *g. Mährisch-Kromau*; villa, ubi ecclesia monii. Lucensis (1220) 192, 15. (1224) 246, 25.
- Lodowicus**, *Loduicus*, *Lodvicus*, *Luduic* (*or.*), *Ludewicus* (*c.*); *Ludvik*.
- Ludovicus I**, dux Bavariae (cc. 1214) 106, 25. (1225) 258, 20. Cognata eius: Hailca, quondam ducissa Bohemiae.
- Ludovicus IV**, lantgravius Thuringiae (1225) 274, 1.
- Loduicus**, *Lodvicus* (*or.*) comes de Frobure (1212) 94, 1. 96, 5. 97, 15.
- Lodowicus** (*or.*) comes de Otyngen (1216) 118, 15.

Ludewicus (*c. XVI*) comes de Wartperc (1216) 120, 5.

Lodowicus (*or.*) comes de Wirtemberg (1216) 118, 15. Frater eius: Hartemannus (1216).

Ludewicus (*c. XVI*) comes de Wirtenburgk (1216) 120, 1.

Luduic (*or.*); [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 10.

Lohenice v. Luhinnic.

Lomažice v. Lovmazich.

Lombardia (*c. XIII*); prov. Italiae; (1203) 32, 20. (1213) 99, 15. (1227) 294, 35.

Lopenicza (*sp. XIII*), *Lopenice* ?, rivus faciens metam silvae Střelná (1203) 374, 1.

Lopemnicze (*sp. XIV*) fluvius faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 25.

Losan, v. Lasan.

Lotusi (*sp. XIII*) locat.; *Lotouš*, *d. p. Slaný*, *g. Schlan*; villa, ubi curiae solventes decimas monio s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.

Louka v. Luca.

Loučka v. Luczka.

Loučeň v. Lucsan.

Loučná v. Natreztenici.

Loukovec v. Lucha.

Louetin (*or.*); *Lovětin*, *d. p. Dačice*; circuitus Petri rectoris provinciae Bítovensis (1227) 304, 1.

Lounky v. Lv nich.

Loužná v. Lusna.

Lovchse (*or.*) locus in Austria; Ebrhardus plebanus de — (1229).

Lovětin v. Louetin.

Lovmazich (*or.*) locat.; *Lomažice*, *g. Lametitz*, *d. p. Kadaň*, *g. Kaaden*; villa, ubi homo et terra ecclae. Visgrad. (1088 ?, ins. 1222) 217, 1.

Loza, Loz (*or.*); *Loza*, *g. Losa*, *d. p. Kralovice*; Cscibor (1216 sq.), Sulislaus et Zauise fratres de — (1225).

Loziz (*or. **); Petrus et Nicolaus de — (1223) 239, 1.

Lozoz (*or.*), *Losos*, Johannes (1228) 323, 10.

Lštění v. Lzscène.

Lstimir, *Litzimer* (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.

Lubkow (*sp. XIV*), *Libkov*, rivus apud Domašov (1220) 414, 20.

Lubech (*c. XIII*), Lubensis (*or.*) domus, *Leibus*, *Silesia Borus.*, *Rgb. Breslau*, monium. ord. Cist., (1201) 368, 10. (1228) 311, 25. 312, 20. (1229) 343, 5. A b b a s: Guntherus (1227 sq.).

Lubedici (*or.*); *Libědice*, *g. Liebotitz*, *d. p. Kadaň*, *g. Kaaden*; villa monii. Doxanensis (1226) 284, 5, 20.

Luben (*or.*); *Libeň* *vysoká*, *g. Hoch-Lieben*; *d. p. Mělník*; villa hospitalis s. Mariae Theut. in Boemia (1207) 63, 5.

Lubensis domus *v.* Lubech.

Lubesov (*sp. XIII*); *Libečov* *ap. Unhošť*, *d. p. Smíchov*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.

Lubici, *Lubicz* (*c. XVIII*), *Zubici* (*c. XVII*); *Lubice*, quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.

Lublin (*sp. XIII*); *Liblin*, *d. p. Královice*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1.

Luboka (*ed.*), *Hluboká* ?, silva ap. villam Suchidol (1221) 436, 5–15.

Lubočán (*or.*); *Libočany* *ap. Žatec* *g. Saaž*; villa, ubi possessio monii. Doxanensis (1226) 285, 25.

Lubochowiczych (*sp. XIII*) locat.; ? *Libochovice*, *d. p. Roudnice*; villa, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 383, 20.

Lubomirici (*c. XVII*), *Liboměřice* ?, *Leimeritz*, villa civitatis Opaviensis (1225) 257, 10.

Luboska (*sp. XIII*), *Luboška*, rivus in silva Střelná (1203) 374, 5. faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 25.

Lubothinic (*or.*), *Lubotienicz* (*c.*); *Libotěnice*; villa, cuius pars monio. in Doksany data est (1226) 281, 5. 284, 30.

Lubschicz (*c. XVII*); *Hlubčice*, *g. Leobschütz*, in *Silesia Borus.*, *Rgb. Oppeln*; thelonium (1224) 257, 5.

Luca, Luka, Lucha, Lucensis (*or.*) ecclesia, Lu- cense, Lvensem (*or.*) cenobium, Lvca (*sp. XIII*); *Louka*, *g. Kloster-Bruck* prope Znojmo, *g. Znaim*; monium. ord. Praemonstratensis, eccla. s. Mariae (post 1201) 26, 15. (1220) 191, 15. 192, 10. (1223) 243, 25, 30. (1225) 261, 10, 35. (1226) 279, 20. 280, 20. 288, 5–15. (1228) 310, 25. Abbas et conventus (1222) 209, 30. 210, 5. (1224) 246, 20.

Lucensis capituli fratres (1225) 261, 30. — ecclesiae consecratio (post 1201) 26, 15.

A b b a t e s: Florianus (1220 sq.). Gerardus (post 1201 sq.). Georgius (1201).

Prior: Lucas (1220 sq.). — Camerarius: Heinricus (1223). — Capellanus: Nicolaus (1223).

Luca (*c. XIII*); ibd. vineae monii. in Ozlavan (1228) 318, 1. (1230) 347, 25.

Luca (*c. XV*); *Louka*; molendinum monii. Opato-vicensis ibd. (1229) 328, 25.

Lucas (*or.*); Lukáš.

Lucas (*or.*) abbas Trebecensis (1225) 264, 35. 267, 5. 268, 20.

Lucas (*or.*) prior ecclesiae Lucensis (1220) 190, 25. (1223) 243, 30. (1228) 318, 15.

Lukavice v. Lucowiz.

Lucha (or.); Loukovec, d. p. Mnichovo Hradiště, g. Münchengrätz; villa hospitalis s. Johannis Hierosolym. (1225) 263, 30.*

Luciocensis (c. XIII); Lenczyce?; scolasticus: J. (1224) 244, 25.

Lukov v. Nalucowe.

Lucowe (or.); Luková, d. p. Kralovice; Bún de — (1219) 174, 10.

Lucowiz (or.); Lukavice dolní ap. Přestice; Shepan de — (1216) 114, 15.

Lucsan (or.); Loučeň ap. Nymburk; Predzlav de — (1223).

Luczka, Luczki (sp. XIV); Loučka, d. p. Hranice, g. Weißkirchen; villa monii. Gradicensis (1201) 365, 30. 367, 10.

Luder, Luderius, Ludher (or.).

Luder, Luderius (or.), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10. 56, 35. (1209) 80, 15.

Luder (c. XIII) nobilis [Mor.] (1222) 232, 1. Frater eius: Neplah (1222).

Luder (or.) de Radimoviz (1219) 175, 10.

Ludher (or.) nobilis Boh. (1226) 286, 10. Filius eius: Milhozt (1226).

Ludegerus, abbas de Cella s. Mariae in Saxonia (1226) 292, 25. (1229) 333, 10–35. 334, 5.

Ludewicus v. Lodowicus.

Luditz v. Luticz.

Ludiz v. Lvtiz.

Ludmila (sp. XIII) monialis s. Georgii (c. 1201/20) 423, 1.

Ludolfus, Ludolphus.

[*Ludolfus*], arepus. Magdeburgensis (1198) 1, 15. 2, 5. (1199) 8, 25. (1200) 10, 20. (1201) 15, 10. 21, 25. (1202) 29, 1. († 1206) 49, 10.

Ludolphus (ed.) de Grimme (1212) 90, 25.

Ludovicus, Luduic v. Lodowicus.

Luha (or.), Luh (sp. XIII); Luh praepositura ord. s. Benedicti in Komárov, g. Kumrowitz, ap. Brno, g. Brünn.

Praepositi: Arnoldus (1225). Gauel (1210).

V. etiam: Na lutzsche.

Luhe v. Lve.

Luhinnic (or.); Lohenice, d. p. Pardubice; villa monii. in Doksany (1226) 283, 5. 285, 10.

Lunacoulich, Lunacouuich (sp. XIII) locat.; Lunikov, d. p. Slaný (Schlan); villa, ubi heredes hospitalis s. Joh. Hierosol. (1199) 360, 30. 361, 10.

Lun, Lún, Lún (sp. XIII), Johannes de - (1199 sq.).

Lunikov v. Lunacouich.

Lupatin (or.); Hloubětin [recte: Hloupětin], d. p. Karlin (Karolinenthal); villa hospitalis s. Mariae Theut. (1207) 63, 5.

Lupoldus, Luppoldus, Livboldus (or.), Leopoldus (or.), Lupolt (c.).*

[*Leopoldus*] epus. Wormatiensis (1201) 23, 25.

*Lupoldus (or.), Leopoldus (or. *) VI. dux Austriae et Stiriae (1204) 35, 5. (1208) 75, 5. (1217) 141, 1. (1220) 176, 30. 187, 5. (1221) 205, 5. (1224) 245, 20. 247, 10. (1227) 294, 30. 295, 5. 299, 20. — Uxor: Theodora (1217) 141, 1.*

Lupoldus, Luppoldus, Livboldus (or.), [nobilis Morav.], (1218) 152, 20. (1228) 323, 15.

Lupolt (c. XIV) castellanus Znoymensis (1222) 225, 15.

Lupus.

Lupus (or.) sacerdos (1229) 340, 15.

Lupus (or.) [miles Moraviae], (1208/11) 89, 1. Vid. et. Henricus Lupus.

Luscowicich (sp. XIII); ? Lužkovice in provincia Bozensi; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.

Lusic, (or.); ? Lužice, d. p. Teplice; Cunradus de — († 1226).

Lusna (sp. XIII); Loužná, quondam ap. Skočice, d. p. Písek; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 5.

Lutek, Lvthek (or.), Lutco (c.).

Lutek, Lvthek (or.), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 5. (1213) 104, 15. 106, 15.

Lutco, Lutro (c. XVII) possessor villae Lubomirici (1225) 257, 10.

Luthmeriç, Luthomericensis v. Lutomeric.

Luthognewitz (sp. XIII), Lutohněvic = filius domini Lutognew: Scazlau (1209) 390, 30.

Lutholdus v. Lutolt.

Luticz (sp. XV); Žlutice, g. Luditz, civitas (1214) 404, 25.

Lutitz v. Lvtiz.

Lutmariz, Lutmeric v. Lutomeric.

Lutobor (or.) [castellanus] de Znoym (1221) 198, 30. (1226) 288, 35.

Lutolt (or.), Lutoldus (c.); Litold.

[*Lutholdus*] epus. Basiliensis (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 10.

Lutolt (or.), [nobilis Moraviae] (1218) 152, 20.

Lutoldus (c. XV) de Lisinicz, nobilis Moraviae (1225) 261, 25.

Lutomeric, Lutomiric, Luthmeriç, Lutmariz, Lutmeric, Lutvmeric (or.); Litoměřice, g. Leitmeritz; castrum. Ibd. redditus de foro ad monium s. Georgii in castro Prag. pertinentes (cc. 1227) 422, 1.

Lutomericensis (or.) ecclesia s. Stephani (1218) 158, 1. Praepositura (1221) 194, 15. Praepositi: Benedictus (1217 sq.) Burchardus (1206). Hermannus (1226 sq.).

Lutmeric (*or.*) villa, ubi possessio monii. Doxanensis (1226) 284, 5, 20 et Teplensis (1228) 308, 5. Luthomericensis (*c. XV*) provincia (cc. 1227) 422, 1. (1229) 328, 10. Lutomericensis (*c. XV*) archidiaconus (1217) 131, 10. **Lutomisl**, Lutomizl (*or.*), Lutomusle (*sp. XIII*); *Litomyšl*, g. *Leitomischl*; claustrum, monasterium ord. Praemonstratensis (1202) 371, 15, 20. (1226) 289, 25, 30. 290, 1, 5. (1228) 325, 25, 30. Abbates: Hermannus (1221). Mislen (1201). Walterus (1225 sq.). **Lutro** v. Lutek. **Lužkovice** v. Luscowicih. **Lužice** v. Lusic et Luzicz. **Luzicz** (*sp. XIV*); *Lužice*, g. *Luschitz*, d. p. Sternberg; villa, ubi homines marchionissae (1220) 413, 20. 414, 10. **Lvbica** (*or.*); *Libice?*, silva ecclae. Visgradensis (1088?, ins. 1222) 217, 5. **Lvbosine** (*or.*) locat.; *Libušín*, d. p. Slaný; villa, ubi terra ecclae. Visograd. (1088?, ins. 1222) 216, 25. **Lvca**, Lvicense monasterium v. Luca. **Lve** (*or.*), *Luhe*, *Bav.*, *Rgb. Oberbayern*, possessio regi Boemiae in pheodum data (1212) 95, 25. **Lwenouiz**, Welenowiz (*or.*), Lwenowiz (*sp. XIII*); *Ivanovice*, g. *Nennowitz*, d. p. Brno, g. Brünn; villa monii. Velehradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 30. **Lvnih** (*or.*) locat.; fortasse *Lounky*, d. p. Roudnice; (1088?, ins. 1222) 217, 10. **Lvthek** v. Lutek. **Lvtiz** (*or.*), Lutitz (*sp. XIII*), Ludiz (*sp. XV*), *Litice ap. Plzeň (Pilsen)*; *Vlricus de* — (cc. 1212 sq.). *Vlricus Dirsizlaus de* — (1216). **Lzscene**, Ilscene (*or. **); *Lštění*, quondam in districtu *Mnichovo Hradiště (Münchengrätz)*, villa hospitalis s. Johannis Hierosolym. (1225) 263, 30.

M.

M. abbas de Plaz v. Meingotus. **M. nobilis** v. Milgost. **Macarow** (*sp. XIII*); *Mukařov*, d. p. Strakonice; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10. **Makovice** v. Mazouic. **Magdeburg**; Magdeburgensis, Madeburgensis (*c. XIII*) provincia (1230) 350, 10. Arepus: Albertus (1208 sq.) Ludolfus (1198). — praepositus: Willebrandus (1229). **Meidburgense** (*or. **) ius (1223) 238, 25. **Magnus** (*or.*) filius Ottonis de Wrzan (1216) 114, 15. **Maguntia**; *Mainz*, b. *Mohuč*; (1198) 2, 15. (1208) 74, 20.

Maguntina (*c. XIII*) ecclesia (1204) 39, 10, 35. 40, 1, 25. 41, 5. 42, 5, 15. Maguntina (*or.*) provincia (1207) 60, 25. (1217) 127, 30. (1230) 345, 30. Maguntinus archiepiscopus (1204) 41, 1. metropolitanus ecclae. Pragensis et terrae Bohemiae (1227) 298, 30. (1228) 307, 15. ad eum pertinet regum Boemiae coronatio (1228) 307, 15. — Arepi: Conradus II (1200 sq.). Sigifridus II (1204 sq.). Maguntinum (*c. XIII*), Moguntinum (*c. XV*) capitulum (1204) 41, 15. (1217) 131, 5. Maguntini canonici (1204) 41, 35. Maguntinum concilium (1219) 164, 10. **Maidburg**, *Maydenberg* v. Deuichki. **Maispitz**, *Tief-* v. Massovitz. **Malcowitz**, Malcoviz (*or.*), *Malkovice ap. Sedlec*, d. p. *Sedčany*; Pribizlaus de — (1205 sq.). **Malesici** (*sp. XIII*); *Malešice ap. Hluboká*, g. *Frauenberg*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 5. **Malešov**, g. *Malschen* v. Namalesowe. **Mali** (*or.*) frater domus s. Mariae (Melit.) de Praga (ante 1217) 124, 5. **Malinný** v. Nauirchmalinneho. **Malomieritz** (*sp. XIII*); *Maloměřice ap. Brno*, g. *Brünn*; villa monii. in Zábrdovice (1210) 394, 35. 396, 1. **Manegoldus**, Mangolt. Manegoldus epus. Pataviensis (1206) 50, 1. (1207) 65, 1. (1209) 78, 10. (1212) 89, 15. **Mangolt** (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20. **Mannisuelt** (*ed.*), *Mannsfeld*, Burchardus comes de — (1212). **Mantile** (*or.*), *Mantel*, *Bav. Rgb. Oberpfalz*, possessio regi Boemiae in pheodum data (1212) 95, 25. **Marata** (*or.*), *Mařata*, [nobilis Mor.], (1218) 152, 20. **Maratiz**, Maretiz, Maretic (*or.*); *Mařatice*, d. p. Uh. *Hradiště*, g. *Ung. Hradisch*; villa monasterii Velehradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 30. **Marchia** (*c. XV*); Johannes de — (1225). **Marcuardus** v. Marquardus. **Marcus**. Marcus, (*or.*) sacerdos testis (1228) 312, 30. [Marcus] abbas monii. Scotorum Vindobonae (1229) 339, 1, 30. Marcus (*c. XV*) frater de capitulo Lucensi (post 1201) 26, 20. (1225) 261, 30. Marcus (*or.*) frater Cozse, sacerdos (1228) 312, 30. **Marcwardus**, Marcwart v. Marquardus. **Mareš** v. Marso.

Maretiz, Maretizc v. Maratiz.
Margareta (or.), Margaretha.
 Margareta (or.) filia Ulrici de Scicencov, praelata monii. in Doxany († 1226) 285, 5, 15, 35. — Frater eius: Ulricus († 1226).
 [Margaretha] imperatrix Graecorum, soror [Emmerici] regis Ungariae (1204) 43, 25.
 Margareta (or.) coniux Henrici ducis († 1226) 282, 25.
 Margareta (sp. XIII) uxor Peregrini (1210) 395, 10.
 Maria, uxor Belae primogeniti regis Ungariae (1224) 245, 20.
Maria-Zell v. Cella s. Marie.
 Marik (sp. XIII), Mařík, heres in Ownech (c. 1201/20) 423, 5.
Marquardus, Marcuardus, (or.), Marcwardus, Marcwart, Marquart, Marqvardus (sp.).
 Marquardus (sp. XIV) capellanus reginae Bohemiae (1228) 430, 10.
 Marquardus (or.) plebanus de Gors (1229) 340, 5.
 Marquardus (or.) magister [plebanus] de Riede (1229) 337, 25—35. 338, 1, 30. 340, 1.
 Marquardus (or.) magister, plebanus de Spithe (1229) 340, 1.
 Marquardus (or.) abbas de Zuetla (1207) 58, 25. (1219) 158, 20. (1221) 205, 15.
 Marquardus (or.) praepositus sancti Ypoliti (1221) 205, 15. (1229) 340, 15.
 M(arquardus), marchio Anchonensis, dux Rauenensis, procurator regni Siciliae (1199) 6, 10.
 Marquardus, Marcuardus (or.) nobilis Boh., filius Hermanni (1211) 88, 1. (1213) 435, 10. (1216) 114, 15. (1218) 143, 25. (1219) 174, 5. (1220) 412, 20. (1222) 218, 5. 219, 10. 418, 25. (1225) 267, 30. (1228) 318, 15. 324, 25. Fratres eius: Benes (1211 sq.) et Zawis (1222 sq.).
 Marcwardus, Marquart (sp. XIII), (1210) 393, 10. 396, 30.
 Marcwart (sp. XV) testis (1214) 405, 5.
 Marquardus (sp. XIII) ensifer (1219) 410, 5.
 Marcuardus (c. XIII) castellanus de Dechin (1220) 176, 30.
 Marquardus (c. XVI) filius Benessonis (1230) 351, 30. Sororinus eius: Woka (1230).
 Marquardus (or.) filius Wolframmi Pincernae de Schenkenberch (cc. 1230) 356, 30. Frater eius: Wilhelmus.
 Marqvardus (sp. XV) scabinus civitatis Novae Plsnae (1216) 407, 25.
Marsilius (sp. XIII) abbas de Selowa (1210) 393, 5. 396, 15.
Marso (or.), Mareš, [serviens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 25.

Marsowich, Marsowitz (or.); Maršovice, d. p. Benešov, g. Beneschau; Heinricus de — († 1222) et filius eius Georgius seu Jurik (1205 sq.).
 Marspurg v. Merseburg.
Martiniz (c. XIII), Martinicz (c. XVIII), Narmiz (c. XV); Martinice, villa monii in Ozlauan (1225) 267, 10. 269, 1. (1228) 318, 1. (1230) 347, 20.
Martinowez (or.); Martiněves, Martinoves, d. p. Roudnice; villa, ubi praedium monii. Doxanensis (1226) 284, 15. 285, 5.
Martinus (or.), Martinvs (or.*), Martin (sp.).
 Martinus (c. XV) vicecancellarius s. Romanae ecclesiae (1230) 350, 5.
 Martinus (sp. XIII) praepositus Prag. († 1199) 360, 15, 20, 30. 361, 1—10.
 Martinus (or.) canonicus Pragensis (1211) 88, 5. (1214) 108, 30. (1216) 112, 10. 114, 15. 116, 25. 407, 25. (1218) 143, 15. 174, 5. 175, 5. (1222) 220, 15. et praepositus de Sadská (1224) 248, 20. (1225) 264, 10. (1227) 298, 15. 302, 1.
 Martinus (ed.) plebanus de Dacziz (1226) 287, 15.
 Martinus (or.) plebanus de Rohother (1228) 310, 5—15.
 Martinus (sp. XIII) abbas de Trebec (1210) 393, 5. 396, 15.
 Martinus (or.) castellanus, testis (1198/9) 4, 35.
 Martinus (sp. XIII) testis (1199) 362, 10.
 Martin (sp. XIII) de Bresscan, testis (1208) 388, 5. (1209) 390, 30.
 Frater eius: Waurenz.
 Martin (sp. XIII) frater Petri Ros (1208) 388, 5. (1209) 390, 30.
 Martinus (or.), pincerna [epi. Pragensis], (1209) 79, 5.
 Martin (sp. XIII) de Medwediz, testis (1209) 390, 30.
 Martin (sp. XIII) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
 Martinus (or.) filius Ceztone [nobilis Boh.], (1211) 88, 1. (1213) 435, 10. pincerna (ante 1212) 398, 10.
 Martinus (or.), Martinvs (sp. XIII) pincerna regis Bohemiae (1213) 401, 1. (1220) 176, 30. 412, 15. (1222) 212, 25. (1225) 264, 10.
 Martinus (sp. XIII) filius Weykeri, testis (1213) 401, 5.
 Martinus (or.) de Raic, testis (1204/14) 107, 15.
 Martinus (or.) de Bozne, [nobilis Boh.], (1219) 174, 10. Frater eius: Heinricus (1219 sq.).
 Martinus (or.) de Obideniz (1219) 175, 5.
 Martin (or.) obequitans terminos villae Bogenicz (1219) 175, 10.
 Martinvs (or.* [nobilis Bohemiae] (1224) 250, 15.
 Martinus (or.) miles, testis (1228) 312, 30.

Martinus (*or.*) testis in Moravia (1228) 318, 20. 323, 10. 428, 15.
 Martin (*sp. XIII*) civis Velehradensis (1202) 372, 1.
 Martinus (*c. XV*) possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 5.
 Martinus (*sp. XIII*) animator monii. s. Georgii in silva Kleteč (cc. 1227) 422, 15.

Maschau v. Mastow.
Mascow v. Mastow.
Mascowiczych (*sp. XIII*) locat.; *Maskovice*, *d. p. Benešov*; villa, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 382, 30.
Massewiz v. Massowiz.
Massiz v. Massowiz.
Massovitz (*or.*); *Mašovky Hluboká*, *g. Tief Maispitzen*, *d. p. Znojmo*, *g. Znaim*; villa, ubi silva ecclesiae Přimeticensis (1220) 190, 20.
Massowiz, *Massewiz*, *Massiz* (*or.*), *Massitz* (*sp. XIII*); *Mašovice* quondam villa infra terminos parochiae de *Přítluky* spectans ad monium. Velehrad. (1222) 226, 5. 227, 30. (1228) 322, 10. 427, 30.
Mastow, *Mascow* (*sp. XIII*); *Mašlov*, *g. Maschau*, *d. p. Podbořany*, *g. Podersam*; monium., quod postea in Osek translatum est (1208) 388, 1. (1209) 390, 25. 391, 5. Abbas: [Ruthardus?] († 1207) 64, 10.
Matarow (*or.*), *Matharsov* (*c. XV*); *Matečov*, *d. p. Pardubice*; villa monii. in Opatovice (1227) 301, 20. (1229) 328, 10.
Mathey v. Mathias.
Matheus, *Mathevs* (*or.*).
Matheus, *Mathevs*, (*or.*) canonicus Pragensis (1201) 24, 20. (1203) 378, 1. (1216) 116, 25. (1219) 167, 15. (cc. 1201/20) 423, 1.
Matheus, abbas in Cella s. Mariae (1207) 63, 15.
Matheus (*or.*) frater domus s. Mariae [Melit.] de Praga (ante 1217) 124, 5.
Matheus (*sp. XIII*) scriba [abbatissae s. Georgii], (*c. 1201/20*) 423, 1.
Matheus (*sp. XIII*) castellanus Pragensis (ante 1212) 398, 10.
Matheus (*or.*) testis (1218) 152, 20.
Matheus (*or.*) comes, filius Nemoy († 1226) 283, 1. 284, 25. 285, 1, 15.
Matheus (*or.*) testis in Znoim (1226) 288, 35.
Matheus (*or.*) testis (1227) 300, 30. 302, 5.
Matheus (*c. XV*) coquus regis Boh. (1229) 328, 15.
Mathias, *Mathey* (*or.*); *Matěj*.
Mathias (*or.*) capellanus (cc. 1200) 11, 20.
Mathias (*or.*), [sacerdos] de Ywansiz (1221) 198, 35.
Mathey (*or.*) testis in Moravia (1218) 152, 20.

Mathias (*or.*) testis in Moravia (1228) 318, 20. 323, 15. 428, 15. — Frater eius: *Bicno* (1228).
Mazovia. — Dux: *Conradus* (1230) 350, 10.
Mazouic (*or.*), *Moskovice*; (recte *Makovice*), *d. p. Znojmo*, *g. Znaim*; villa, ubi decimae ad monium. *Lucense spectantes* (1228) 310, 10.
Mechatici v. Mechutici.
Měchenice v. Myechinicy.
Mechutici, *Mechatici* (*c. XVII*), *Mechuticze* (*c. XVIII*); *Měchutice*; quondam villa monii *Siloensis* (1226) 275, 1.
Medelic (*or.*), *Henricus dux de* — (1212) 95, 25.
Medelou, *Medelow*, *Medelowe*, *Medilov v. Medlow*.
Medl, *Medlo* (*or.*).
Medl (*or.*) [nobilis Moraviae] testis (1201) 18, 15. 20, 1.
Medlo (*or.*) castellanus *Olomucensis* (1207) 55, 1.
Medlonis (*or.*) filius Petrus (1209).
Medlaw v. Medlow.
Medlicum (*or.*); *Melk*, *ap. St. Pölten in Austria Inf.*; monium ord. s. Benedicti. — Abbates: *Reginaldus* (1207). *Walterus* (1229).
Medlo v. Medl.
Medlow, *Medlōv*, *Medelow* (*or.*), *Medelou*, *Medilov* (*c. XIII*), *Medelowe* (*c. XV*), *Metlow* (*c. XVII*), *Medlaw*, *Mellau* (*sp. XIII*); *Medlov*, *g. Mödlau*, *d. p. Hustopeče*, *g. Auspitz*; (1218) 408, 25. *Stephanus de* — (1203 sq.).
Medlow (*sp. XIV*), *Medow* (*sp. XIII*) *Medlov*, *g. Meedl*, *d. p. Litovel*, *g. Littau*; *Mislik de* — (1200).
Medvedec (*or.*) *Medvědec*, obequitans terminos villae Bojenice (1218) 143, 15.
Medwediz (*sp. XIII*); *Nedvědice*, *g. Nedwieditsch*, *d. p. Litoměřice*, *g. Leitmeritz*; *Martin de* — (1209) 390, 30.
Medvěži v. Metwezy.
Meidburgense ius v. Magdeburg.
Meingotus (*or.*) abbas monasterii in Plasy (1205) 48, 1. († 1219) 173, 20.
Mellau v. Medlov.
Melnik (*sp. XIII*); *Mělník*; castrum. Ibd. redditus de foro ad monium. s. Georgii in castro Pragensi pertinentes (cc. 1227) 422, 6. *Melnicensis* (*sp. XIII*) provincia (cc. 1227) 422, 5.
Melnicensis (*or.*) praepositura (1221) 194, 15. *Praepositi*: *Andreas* (1202/7). *Jurata* († 1226). *Peregrinus* (1222).
Merania, *Meran*. — Dux: *Otto* (1207) 64, 30.
Mereren v. Moravi.
Merosowicz (*c. XVII*), *Merossowitz* (*sp. XIII*); *Mirošovice*, *ap. Bílina*, *d. p. Teplice*, *g. Teplice*;

villa, ubi decima vini ad monium. in Ossek spectans (1207) 59, 25. (1209) 390, 1.
Merseburg (*or.*), Marspurg (*c.*); *Merseburg* (*a. d. Saale*), prov. Sachsen (1203) 32, 5. Curiae ibi celebranda (1212) 93, 25.
Merspurgensis (*c. XVI*) epus.: Eckhardus.
Mesilesicz, Mesilesicez, Missilessicz (*c. XV*); *Mezilesice apud Chrudim*; villa monii. Opato-vicensis (1229) 328, 10. Silva eiusdem monii. villae adiacens 328, 25.
Mestata (*or.*), *Mstata*, testis (1218) 152, 20. Cf. Mzetzitz.
Metensis *v.* Mettae.
Methes (*or.*), *Meteš*, villicus Bogutae pincernae regis Boh. (1207) 66, 20.
Methuge (*sp. XIII*), *Metuje*, *g. Mettau*, flumen apud Police (1213) 400, 10, 15. (1229) 431, 5, 10.
Metlow *v.* Medlow.
Mettae, *g. Metz*, in Lothringia (1214) 109, 20. Metensis (*or.*) episcopus: Conradus (1216).
Metwezy (*c. XIV*), Neduedczy (*c. XVII*); *Medvěži*: quondam villa parochiae in Rynarec apud Pelhřimov, *g. Pilgram*; (1203) 31, 15.
Mezilesice *v.* Mesilesicz et Mezilezzitci.
Mezilezzitci (*sp. XIII*); *Mezilesice*, villa monii. Zabrdovicensis (1210) 396, 1.
Mezun (*sp. XIII*); *Mezoun*. *d. p. Hořovice*; villa monii. in Ostrov (1205) 382, 25.
Michael (*or.*) capellanus reginae Boh. (1229) 342, 35.
Michle *v.* Mihle.
Mychow (*sp. XIV*); *Michov*, villa monii. Gradicensis pertinens ad Svitaviam (1201) 366, 6.
Micmanice *v.* Vzmans.
Micolau (*sp. XIII*); *Mikulov*, *g. Nicolsburg*; burgravius: Stephanus (1218).
Mykus (*c. XV*), *Mikuš*, nobilis Bohemiae (1229) 328, 10.
Myechinicy (*sp. XIII*); *Měchenice apud Zbraslav* (*Königsaal*); villa monii. in Ostrov (1205) 381, 5.
Myelczy (*c. XV*); *Mělče*, nunc *Mělice*, *ap. Přelouč*, *d. p. Pardubice*; villa, ubi hospites monii. Opatovice (1229) 328, 5.
Mies *v.* Misa.
Mihle (*sp. XVII*); *Michle*, *d. p. Král. Vinohrady*, *g. Kgl. Weinberge*; villa capituli Wissegradensis (1222) 417, 1.
Milata, Milota (*or.*), Milotha (*ed.*), Miletta (*sp.*).
Milota (*or.*) testis (1204/14) 107, 15.
Milata (*or.*), Miletta (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1228) 323, 15. 326, 20, 30. 428, 15.
Milota (*or.*), Milotha (*ed.*), [cliens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 300, 30. 301, 30. 302, 5. Frater eius: Zezema.

Milota (*sp. XIII*) civis Velehradensis (1202) 372, 1.
Mylau *v.* Milin.
Mileg (*sp. XIII*), *Milej*, venator (1210) 393, 15. 396, 30.
Milegou *v.* Mileuzko.
Mileta *v.* Milata.
Miletici (*c. XVII*); ? *Milotice apud Pelhřimov*?; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
Mileuzko, Myleuzko, Myleuzk, Mileuzch, Mileusk, Milewsk (*or.*), Milegou, Mylevsc, Mileusch (*sp. XIII*); *Milevsko*, *g. Mühlhausen*; Georgius de — (1199).
Milevcense claustrum, Mileucensis, Myleucensis (*or.*) ecclesia; monium. ordinis Praemonstr. (1215) 110, 25. (1216) 112, 10. 115, 30. 116, 5, 15. (1218) 143, 10. 144, 15. (1219) 174, 30. (cc. 1230) 354, 5, 10. Abbas (1227) 302, 5. abbas et prior (1229) 340, 10. Milevcensis (*or.*) conventus (1220) 193, 5. A b b a t e s: Gerlacus (1207 sq.). Johannes (cc. 1230).
Milgost, Milgozt, Milhozt, Mylhozt (*or.*), Milghost, Milosc (*sp.*); *Milhost*.
Milgost (*or.*) prior domus s. Mariae [Melit]. de Praga (ante 1217) 124, 5.
M., Milhozt (*or.*), Milgost (*or. **), Milgoztus (*sp. XIII*) filius Milgozti, nobilis Bohemiae, fundator monii. in Mastow (1203) 376, 20, 25. 377, 1. (1207) 64, 5. (1208) 388, 1. (1209) 390, 25. (1225) 264, 10. Filii eius: Ahna (seu Hageno) et Petrus (1203).
Milgozt, Milgozto, Mylhozt (*or.*), Milgost, Milghost (*sp. XIII*) nobilis Bohemiae (1199) 361, 25, 30. (1205) 67, 10. (1211) 88, 5. (ante 1212) 398, 10. (1214) 108, 30. (1222) 218, 5.
Milgost (*or.*) testis in Moravia (1208/11) 89, 10.
Milhozt (*or.*) filius Ludheri (1226) 286, 10.
Milosć (*sp. XIII*) civis Velehradensis (1202) 372, 1.
Milhostov *v.* Milozst.
Milhozt, Mylhozt *v.* Milgost.
Milic, Milich, Miligh; *Milík*.
Milic, capellanus ducis Boh. *v.* Daniel II epus. Pragensis.
Milich (*ed.*) subpincerna in Moravia (1226) 287, 10.
Miligh (*sp. XIII*) testis in Mor. (1228) 428, 15.
Milíkovice *v.* Milocowiz.
Milin (*or.*); *Mylau*, *Saxonia*, *AH. Plauen*; provintia regi Bohemiae donata (1212) 95, 25.
Milis (*c.*), Milizce (*or.*); *Milič*.
Milis (*c. XIII*) testis (1228) 318, 20.
Milizce (*or.*) testis (1228) 323, 10.

Milocowiz (*c. XIII*), Milochowih, Molochowich (*c. XV*); **Milikovice**, villa monii. in Oslavany (1228) 318, 1. (1230) 347, 25.
Milosc v. Milgost.
Miloslau, **Miloslaus**, **Milozlaus**, **Mylozlav** (*or.*); **Miloslav**.
Miloslaus (*or.*) capellanus epi. Pragensis (1229) 340, 10.
Miloslau (*or.*) testis in Moravia (1208/11) 89, 10.
Mylozlav (*or.*); [nobilis Boh.], (1205) 67, 20.
Miloslaus (*or.*), [serviens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 30.

Milota v. Milata.
Milothicz (*sp. XIV*); **Milotice**, *d. p. Hranice*, *g. Weißkirchen*, villa (1201) 367, 10.
Milothiski potok (*sp. XIV*); **Milotický potok**, rivulus faciens metam bonorum monii. Gradicensii apud Hranice (1201) 367, 10.
Milotice v. Miletici et Milothicz.
Miloslaus, **Mylozlav v. Miloslau.**
Milozst (*sp. XV*), **Milhostov?**, Poppo de — (1214).
Mymonowic (*or.*), **Mimoňovice**, quondam villa epatus. Pragensis, quae fortasse inter *Milevsko* (*Mühlhausen*) et *Orlik* sita erat (1216) 115, 25.
Minichhof v. Mnichow.
Minzinborgk (*c. XVI*), **Münzenberg**, Ulricus de — (1216).
Miquartus (*or.*), [serviens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 25, 30.
Mirkow (*or.*); **Miřkov**, *g. Mirschikau*, *d. p. Horšuv Týn*, *g. Bischofsteinitz*; villa Kojatae de Gnevin Most donata Marsoni (1227) 301, 25.
Miroslav v. Mirozlaus et Mirozlav.
Mirošovice v. Merosowicz.
Mirozlaus, **Myrozlaus**, **Mirozlav** (*or.*); **Miroslav**.
Mirozlaus, **Myrozlaus** (*or.*) canonicus Pragensis (1198/1201) 13, 20. (1203) 378, 1. (1209) 79, 5. (1216) 116, 20.
Mirozlaus (*or.*) pincerna [in Moravia] (1228) 323, 15. 428, 15.
Mirozlav (*or.*) de Ualle sacerdotis (1226) 290, 20. Filii eius: Jan et Budizlav.
Mirozlay (*or.*) frater Bribizlaus (1229) 342, 30.
Mirozlav (*or.*); **Miroslav**, *g. Misslitz*, *d. p. Mor. Krumlov*, *g. Mährisch Kromau*; ibi vinea monii. Rajhrad. (1222) 229, 1.
Misa (*sp. XV*); **Mže**, al. *Berounka*, *g. Mies*; fl. Bohemiae (1216) 407, 25.
Mislen (*or.*), **Myslen**, abbas de Lutomisl (1201) 18, 10.
Mislesovvici (*or.*); **Myslešovice**, nunc *Muschelwitz*, *in Saxonia AG. Bautzen*; villa ecclae. Visogradensis (1088?, ins. 1222) 217, 10.

Mislik (*sp. XIV*), **Myslik**, *de Medlow*, camerarius, vulgo pohonchi (1200) 364, 1. (1220) 414, 5. venator (1203) 373, 25.
Misna (*ed.*), **Meissen**, *boh. Mišeň*, *in Saxonia*; civitas (1212) 91, 15.
Misnensis (*or.*) episcopus: Benno (1088?) Bruno (1228). Theodericus (1206 sq.).
— Decanus: Petrus (1226). Scolasticus: Udalricus (1226 sq.).
Misnia (*ed.*), **Missene**; **Missenensis** (*or.*) marchio (1212) 95, 30. **Misnensis et Orientalis marchio**: Theodoricus (1201 sq.).
Missilessicz v. Mesilesicz.
Misslitz v. Mirozlav.
Misterni (*c. XVII*), ? villa quondam monii. *Siloensis* (1226) 275, 30 (*nota nn.*).
Mistidruh v. Mztidruh.
Mistigneu (*or.*), **Mstihňov**; eius filius: Jura (1198/9) 5, 1.
Mistislawiz v. Mstislawic.
Mistrin (*or.*); **Mistřín**, *d. p. Kyjov*, *g. Gaya*; villa monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 35.
Miztidruch v. Mztidruh.
Mladethiz (*or.*); **Mladotice**, *g. Mlatz*, *d. p. Královice*; villa, ubi praedium monii. Cladrubensis (1205) 48, 1.
Mladota.
Mladota (*sp. XIII*) primas Bohemiae († 1205) 382, 10.
Mladota (*or.*) testis (1226) 290, 20.

Mladotice, *g. Mlatz v. Mladethiz.*
Mlečice v. Bnisici.
Mnetis (*or.*); **Mnetěš**, nunc *Netěš*, *d. p. Roudnice*; villa, ubi hospites monii. Doxanensis (1226) 284, 15. 285, 5.
Mnichow (*c. XVII*); **Mnichov**, *g. Minichhof, apud Bílina*, *g. Bilin*; villa monii. Ossecensis (1207) 59, 25. (1209) 389, 30.
Močidice v. Mozidliz.
Mocran et Mocran (*or.*) = marchionatus Moraviae (1212) 97, 5.
Mocropsi et alii Mocropsi (*sp. XIII*); **Mokropsy horní a dolní ap. Zbraslav**; villae monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
Mocropzeh (*or.*) locat.; **Mokropsy horní**; ibd. terra ecclae. Visegrad. (1088? ins. 1222) 216, 35.
Moderiz v. Modrice.
Mödlau v. Medlow.
Modlibog (*or.*); **Modliboh**, villicus regis Boh. (1198/9) 4, 25.
Modrice, Moderiz (*or.*); **Modřice**, *g. Mödritz*, *d. p. Brno*, *g. Brünn* (1228) 310, 25. Plebanus ibd.: Willehelmus (1222).

Modriluzeh (or.) *locat.*; *Modřiluhý?*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 25.

Modschedl v. Mozidliz.

Mohilnice (*sp. XIII*); *Mohelnice*, *g. Müglitz*; Jan de — (1199) 362, 1.

Moymerus (or.); *Mojmír*; nobilis. Frater eius: Obelss († 1226). — Cognatus eius (1226) 285, 30.

Moyses (or.) canonicus Olomucensis et archipresbyter seu archidiaconus Brachislauensis provinciae (1208) 73, 30. (1208/11) 89, 5. (1213) 104, 10. 106, 10. (1220) 180, 30.

Molochowich v. Milocowiz.

Monasterensis (or.); *Kremsmünster*, *in Austria Super.*, *d. p. Steyer*; praepositus: Sifridus (1221).

Mons Novus v. Novus Mons.

Mons Syon v. Stragov.

Morasic (or.); *Morašice*, *d. p. Chrudim*; Jan de — (1226). Predbor de — (1226).

Moraua, Morawa (or.), Morava, Morauia (*sp. XIII*); *Morava*, *g. March*, flumen (1203) 373, 15. 374, 1. (1213) 101, 10. (1228) 322, 1, 5. 427, 20, 25.

Morauia, Moravia (or.), Morawia (*c. XIII*), Mocran et Mocran (or.) terra (1199) 362, 5, 15. 363, 30, 35. (1201) 366, 5. (1205) 47, 10. (1207) 53, 25. 385, 10. (1212) 97, 5. (1213) 103, 20. 105, 15. (1218) 154, 20. (1219) 410, 5. (1222) 230, 10. (1225) 260, 30. (1226) 289, 25. (1227) 301, 20, 25. (1228) 316, 10. 320, 15. 426, 15. 430, 10. (1230) 344, 35. 350, 10.

Moraviae provinciae (1220) 180, 15. *V. et. Glossarium sub: provincia.*

Morauie termini (1226) 275, 5. metae versus Sile-siam (1201) 368, 10.

Morauorum, Moraviensis pontifex *v.* Robertus epus. Olomucensis.

Morauie principes 217, 20. 273, 15. 316, 10. 371, 10. Princeps seu dux: Brecyzlaus († 1201). Otto I, senior et uxor Eufemia († 1200). Otto II niger († 1201). Wladimirus († 1201).

Moraiensis (or.) *m a r c h i o*: Wladizlaus qui et Heinricus, frater Přemysli regis (1199) sq. Wladizlaus II seu et Heinricus filius Přemysli regis (1224). *M a r c h i o n i s s a*: Heidwigis (1218).

Marchionis capellani: Burchardus (1213). Johannes (1208). Sdon (1208). Sudo (1208). Zssudek (1213).

Moraiensis (or.) camerarius: Boguzlaus (1201).

Morai (or.) primates nobiles, Mereren (1201) 17, 35. 19, 15. 369, 15. (1213) 102, 30. 402, 15. 403, 30. (1229) 330, 5.

Morawa v. Moraua.

Morawicha, Moravicza, Morawize (*sp. XIII*), Moravicie (*sp. XIV*); *Moravice*, *g. Mohra*; flumen in Morauia et Silesia (1203) 374, 1. 378, 30. (1220) 414, 25. (1228) 427, 30.

Morawiczan (*sp. XIV*), *Moravičany*; *Buz de* — (1200).

Morawize v. Morawicha.

Morcwycz (*c. XV*); *Morkovice*, *d. p. Kroměříž*, *g. Kremsier*; *Zemzlaus de* — (1222).

Möscideliz v. Mozidliz.

Moskovice v. Mazouic.

Most v. Gnevin Most.

Mostkowich (or.) *Mostkovice*, *d. p. Prostějov*, *g. Prossnitz*; villa monialium ap. s. Petrum in Olom. (1225) 262, 20.

Mostek v. Moztek *et Vmostka.*

Mostiště v. Moztissche.

Mothol (or.); *Motol* (*sp. XIII*): *Motoly*, *d. p. Smichov*; villa monii s. Georgii in castro Pra-gensi (cc. 1227) 421, 30. ibd. praedium monii. Plasy (1209) 78, 35.

Mozidliz, Möscideliz (or.), Mozidiscz (*c. XVIII*); *Močidlc*, *g. Modschidl*, *d. p. Žlutice*, *g. Luditz*; villa monii. in Plasy (1204) 44, 10. (1214) 108, 25. (1219) 173, 15.

Mozta v. Gnevin Most.

Moztek (*c. XVII*), Mostek (*c. XVIII*); *Mostek*, villa quondam monii. Siloensis (1226) 275, 5.

Moztissche (or.), Mostiště, pons paludum, terminus circuitus Velichov (1226) 283, 5, 25.

Mrachotic (*sp. XIII*), *Mrakotic* [= filius domini Mrakota]: Veriso (1210).

Mracota (or.), *Mrakota*, testis in Moravia (1228) 323, 15. 428, 20.

Mramotice v. Bragotiz.

Mstata v. Mestata.

Mstidruch, Mstidrud, Mstidrug *v.* Mztidruh.

Mstihnev v. Mistigneu.

Mstislauic, Mistislawiz (*sp. XIII*) = filius Mstislavi: Jan (1210). 393, 10. 396, 30.

Mstoň v. Mzton.

Mukařov v. Macarow.

Mucarowitz, Mucharouic (*sp. XIII*), *Mukařovic* = filius domini Mukař: Zdislaw (1210).

Mur (or.); *Mury*, vicus quondam monii. Doxa-nensis in insula ap. Doxany situs, ubi nunc *u sv. Klimenta* dicitur (1226) 281, 5, 20, 35.

Muschelwitz v. Mislesovvici.

Mutina, *Mvtina*, *Mutine*, *Muthine*, *Mutene* (*sp.*); *Mutina*.

Mutene, *Muthine* (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 361, 30. 362, 1.

Mutina (*sp. XIII/XIV*) filius Bohuslay (1199) 358, 30.

Mutine, Mvtina (*sp. XIII*) Grutouic, nobilis Moraviae (1210) 392, 30. 396, 20.

Mže v. Misa.

Mztetitz (*or.*), Mstětic (= filius domini Mstata): Dubazk (1205).

Mztidruh, Mstidrud, (*or.**), Mstidruch, Mztdrug, Mstidrug, Mstidrvg, Miztidruch (*or.*), Miztidruh (*sp.*); *Mstidruh*.

Mistidruh (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 5.

Mstidrug, Mstidrvg (*or.*) [nobilis Boh.] testis (1202/7) 51, 10. Frater eius: Woyzlaus.

Mztidrug, Mztidruh (*or.*), Mztidruh, Mstidrud (*or.**), Mstidruh (*sp. XIII*); burgravius seu castelanus Pragensis (1220) 412, 20. (1224) 250, 20. 256, 1. (1225) 264, 10. (1229) 342, 30.

Miztidruch (*or.*) de Zluscic (1223) 242, 15.

Mzon (*or.*), Mstoň, obequitans terminos villae Bogeniz (1219) 175, 10.

N.

Nabrode (*or.*), Brod, quondam apud Beroun; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 30.

Nacass (*or.*), Náčas, [cliens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 30.

Nakel (*or.*); Náklo, g. Nakel, d. p. Litovel, g. Littau; villa, ubi taberna monii. Hradiště prope Olom. (1201) 18, 20.

Načeratice *v.* Nasseratiz.

Naclvcu (*or.*); Kluky prope Poděbrady; villa, ubi piscator ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 15.

Naconice *v.* Nenakuniz.

Naksaci gore (*or.*); Na kačí hoře; locus prope Litomyšl, g. Leitomischl. ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 10.

Nadrybi (*sp. XV*); Nadryby, d. p. Plzeň, g. Pilsen; villa monii. in Plasy (1216) 407, 20.

Nagoline (*or.*); Holín, d. p. Smíchov; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 35.

Nagorvine (*or.*); Horvín?; ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 20.

Nagradis (*or.*); Hradiště terminus praedii Woycowic (1226) 283, 20. 284, 1.

Nagradisci (*sp. XIII*); Hradiště ap. Kasejovice, d. p. Blatná; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.

Nahodini (*or.*); Hodina, d. p. Kralovice; villa regis Boh. (1229) 341, 10.

Nahorach (*sp. XIV*), Na horách, villa monii. Gradicensis pertinens ad Hranice, g. Weißkirchen (1201) 365, 30.

Nahorubyech (*sp. XIII*) locat.; Nahoruby, d. p. Benešov; villa monii. in Ostrov (1205) 381, 10. Naletni (*or.*), Letná, nunc pars Pragae; ibi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 217, 1.

Nalgote (*or.*); Na lhotě, Lhota; possessio Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.

Nalubhaue (*or.*); Libchava česká, g. Böhm.-Lichwe, possessio Kojatae de Gnevin Most; ibd. nemus donatum servienti eius Nacass (1227) 301, 30.

Nalucowe (*sp. XIII*), Na Lukově; Lukov, d. p. Slaný; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.

Naluzsche (*or.*), Nýlysdi (*sp. XIII*), Luh, nunc Komárov, g. Kumrowitz, apud Brunnam; vineae et hortulani monii. Velehrad ibd. (1228) 322, 10. 427, 30. V. et: Luha.

Namalesowe (*or.*); Malešov, g. Malschen, d. p. Dubá, g. Dauba; villa ubi terra ecclae. Wisegrad. (ins. 1222) 216, 1.

Nanewidi (*sp. XIII*); Nevidy, ap. Rokycany, d. p. Plzeň, g. Pilsen; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.

Nanezmine (*or.*); Nesměn, d. p. Kolín; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 10.

Naopatowem (*sp. XIV*), na Opatovém, locus faciens metam circuitus de Knenicz (1200) 364, 20.

Naotave (*or.*); Otava, fl. Boh. (1088?, ins. 1222) 217, 10.

Napasejowe (*sp. XIII*); Pačejov, g. Pačov, d. p. Strakonice; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.

Napdicari (*c. XVII*) quondam possessio civitatis Opaviae, fortasse apud Otice (Ottendorf), d. p. Opava, (Troppau) sita (1225) 257, 15.

Napoli (*sp. XIII*); Pole, d. p. Blatná; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.

Naposcherad (*c. XVII*), Potscherad (*c. XVIII*); Počeradce apud Postolopry (g. Postelberg); villa monii. in Ozzech (1207) 59, 20. (1209) 389, 30.

Naprerowe (*or.*); Přerov starý, d. p. Č. Brod, g. Böhm.-Brod; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 35.

Naptenine (*sp. XIII*); Ptenin, d. p. Přeštice; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.

Narmiz *v.* Martiniz.

Nascalsce (*or.*); Na skalště, Skalsko; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.

Nasen (*sp. XIII*), Našen, testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.

Nasseratiz (*c. XIV*); Načeratice, g. Naschetitz, d. p. Znojmo, g. Znaim; villa Hartlebi de Znojem (1222) 221, 10.

Natreztenici (*or.*) locat.; porta terrae apud flumen Trstenice (nunc Loučná) prope Litomyšl, (1088?, ins. 1222) 217, 15.

Naturscye (*sp. XIII*) *Na Turšče, Crynucy, Tursko, d. p. Smichov; villa, ubi terra monii. in Ostrov* (1205) 382, 15.
Naumburg *v. Nuemburg.*
Nauirchdestneho (*sp. XIV*) *origo rivi Deštný, meta bonorum monii. Gradicensis* (1200) 364, 15.
Nauirchiaornika (*sp. XIV*) *origo rivi Javorník faciens metam bonorum monii. Gradicensis* (1200) 364, 15.
Nauirchmalinnehø (*sp. XIV*) *origo rivi Malinný, faciens metam circuitus de Knenicz* (1200) 364, 10.
Nauisocei (*or.*); *Vysoká, possessio Kojatae de Gnevin Most* (1227) 301, 30.
Naviezde (*sp. XIII*); *Újezd, villa hospitalis s. Joh. Hierosol.* (1199) 360, 20.
Nawrutici (*sp. XIII*); *Vrutice, d. p. Mělník; villa monii. s. Georgii* (cc. 1227) 422, 5.
Nawrvtici (*or.*); *Vrutice, g. Webrutz, d. p. Dubá, g. Dauba; villa, ubi terra ecclae. Wisegrad.* (088?, ins. 1222) 216, 1.
Nazatore (*or.*); *Zátor; locus in suburbio Pragensi* (1088?, ins. 1222) 217, 5.
Nazblaz (*or.*); *Blešno, g. Plöschken, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz; villa monii. in Doksany* (1226) 282, 15.
Nazhowe (*or.*); *Žhov?, quondam villa, ubi terra ecclae. Visegrad.* (1088?, ins. 1222) 216, 30.
Naztesowe (*sp. XIII*); *Stěžov, d. p. Příbram; villa monii. s. Georgii* (cc. 1227) 422, 10.
Nebusel (*sp. XIII*); *Nebužely, d. p. Mělník; villa monii. s. Georgii* (cc. 1227) 422, 5.
Neco (*or.*), *Něch, nobilis Boh.* (1222) 233, 25.
Nechanice v. *Nehanic.*
Nedaclebiz (*or.*); *Nedachlebice villa canonicorum ecclae. Olomucensis* (1209) 79, 30.
Nedakonice v. *Nenakuniz.*
Nedamyr, Nedamirus (*or.*), *Nidamirus* (*c.*), *Nedamir* (*sp.*); *Nedamír.*
Nedamyr (*or.*) *nobilis Bohemiae* (1205) 67, 10.
Nedamirus (*or.*) *nobilis Moraviae* (1207) 55, 5. (1209) 80, 15. *Frater eius: Doben.*
Nedamirus (*or.*), *Nidamirus* (*c. XIII*), *Nedamir* (*sp. XIII*), *nobilis Moraviae* (1203) 375, 10. (1209) 80, 15. (1228) 323, 15. 324, 30. 428, 15. *Frater eius: Wers* (1203 sq.).
Nedan (*or.*) *ablutor vestimentorum ecclae. Visegradensis in Lihvcewz* (1088?) 216, 25.
Nedelisc (*or.*); *Neděliště, d. p. Hradec Králové, g. Königgrätz; Cstibor de —* (1226).
Nedetovicih (*sp. XIII*) *locat.; Netovice, d. p. Slaný, g. Schlan; villa solvens decimas monio. s. Georgii* (cc. 1227) 422, 15.

Neduēdzy v. Metwezy.
Nedvědice, *g. Nedwieditsch v. Medwediz.*
Nehanic (*or.*); *Nechanice, d. p. Hradec Králové, g. Königgrätz. Capellanus: Petrus de —* (1228).
Nemajov v. *Nemoyow.*
Nemchiz (*or.*); *Němčice, d. p. Prachaticce, g. Prachatitz; Zwatomirus de —* (1220).
Němčice v. *Nemchiz, Nemcici, Nemcihk, Nemschice, Nyemsic.*
Nemcici (*sp. XIII*); *Němčice ap. Volyně, d. p. Strakonice; villa solvens decimas monio. s. Georgii* (cc. 1227) 422, 20.
Nemcihk (*or.*); *Němčice; villa; Jesutbor de —* (1222).
Nemogou v. *Nemoyow.*
Nemoy (*or.*), *Nemoj.*
Nemoy (*or.*) *comes Boh. († 1226)* 284, 20, 40. 285, 10. *Filius eius: Matheus comes et Welezlaus* († 1226). *Frater eius: Iheroneus comes* († 1226) 284, 15. 285, 5.
Nemoy (*sp. XIII*) *heres in Ownech* (c. 1201/20) 423, 5.
Nemoyow (*c. XIV*), *Nemogou* (*c. XVI*); *Nemajov, molendinum prope Putimov d. p. Pelhřimov, g. Pilgram, quond. villa* (1203) 31, 15.
Nempschiz v. *Nemshice.*
Nemshice, Nemschice (*or.*), *Nempschiz* (*sp. XIII*); *Velké Němčice, d. p. Hustopeč, g. Auspitz; villa monii. Velehradensis* (1228) 322, 15. 427, 35.
Nenakuniz, *Nenakvniz, Naconice* (*or.*), *Neuakewiz* (*sp. XIII*); *Nedakonice, d. p. Uh. Hradisko, g. Ung.-Hradisch; villa monii. Velehradensis* (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 25.
Nenkowici (*or.*); *Něnkovice, nunc Jeníkovice ap. Přelouč, d. p. Pardubice; villa Kojatae de Gnevin Most* (1227) 301, 30.
Nennowitz v. *Lwenouiz.*
Neosztup, Neozstup, Neoztup, Noztup (*or.*), *Nostup* (*c.*), *Nostup* (*sp.*); *Neustup.*
Nostup (*sp. XIII*) *nobilis Boh.* (1205) 383, 25.
Neosztup (*or.*) *testis in Moravia* (1218) 152, 25.
Neozstup, Neoztup (*or.*) *miles* (1226) 286, 10.
Noztup (*or.*), *Nostup* (*c. XVI*) *nobilis Boh.* (1229) 342, 30. (1230) 351, 10. *Frater eius: Gebhardus* (1229).
Neplah, Nepplah, Neplach, (or.), Neplach, [nobilis Mor.] (1207) 55, 10. 56, 35. (1209) 80, 15.
Neplah (*c. XIII*) *nobilis [Mor.]* (1222) 232, 1. *Frater eius: Luder* (1222).
Nepomuch, Nepomůch, Nepomuc (*c. XIII*), *Nepomuky, quondam monasterium ord. Cisterc.* ibi situm, ubi nunc est villa *Klášter, g. Kloster* prope *Nepomuky, d. p. Přeštice.* A b b a s:

Hartmûth (1219). *abbas* (1224) 251, 35. 253, 1, 30. (1225) 259, 15. *Pri or:* Robertus (1199). *Nepr;* *Něpr.*
Nepr (or.), [canonicus Prag.] (1216) 116, 25.
Nepr (or.) capellanus epi. Pragensis (1229) 340, 10. Cf. Dnepr.
Nerad (sp. XIII) de Rohozne, testis (1209) 390, 30.
Neradici (sp. XIII), locat.: Neradich (or.); *Neratovice, d. p. Karlin;* villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30. ibd. *animatores capellae s. Venceslai in castro Pragensi* (1227) 305, 20.
Nereztcí (sp. XIII) locat.; Nežestec, d. p. Písek; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 15.
Nesata (or.), Něžata, [nobilis Morav.], (1218) 152, 20.
Neschemici (sp. XIII); Neštomicē, d. p. Ústí n. L., g. Aussig; villa hospitalis s. Joh. Hierosol. (1199) 360, 20.
Nesměn v. Nanezmine.
Nesuachilow (sp. XIV), Neswachilou (sp. XIII); Nesvačilov; villa monii. Břevnovensis (1213) 400, 20. (1229) 431, 10.
Neštomice v. Neschemici.
Networycych (sp. XIII) locat.; Netvořice, d. p. Benešov; villa, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 383, 1.
Netěš v. Mnetis.
Netolich (c. XIV); Netolice, d. p. Prachatice; castrum provinciale; castellanus: Bohusie (1222).
Netolicensis provincia (cc. 1227) 422, 5.
Netolicenses messores (1088? ins. 1222) 217, 15.
Netovice v. Nedetovicih.
Netribiz (or.); Netřebice, d. p. Poděbrady; villa hospitalis s. Joh. Hierosol. (1198/9) 4, 25.
Neuakewiz v. Nenakuniz.
Neuburg, Kloster- v. Numburghc.
Neuffen v. Niphe.
Neuhaus v. Nova domus.
Neuhlas, Neulaz v. Nevhlaz.
Neustadt Mährisch- v. Vnisov.
Neustadt v. Noua civitas.
Neustup v. Neosztup.
Nevhlaz (or.), Neulaz (c. XVI), Neuhlas, filius Radimi [nobilis Boh.], (1220) 193, 10. (1230) 352, 1. Frater eius: Bohuslaus (1230).
Nevidy v. Nanewidi.
Nevosedy v. Nowosedli.
Nezamisl (sp. XIII), Nežamysl, de Uránou (1210) 392, 30. 396, 20.
Něžata v. Nesata.
Nezlci (ed.) villa quondam monii. s. Georgii in castro Pragensi (1221) 436, 10.
Nicolai, sti. ecclesia v. Znoim.

. Nicolaus, Nycolaus, Nicholaus (or.); *Mikuláš.*
Nicholaus (c. XVIII) [de Romanis] episcopus Tusculanus, cardinalis (1208) 71, 25.
Nicolaus (c. XVII) [de Claromonte] episcopus Tusculanus cardinalis (1226) 277, 5.
Nicolaus (or.) archidiaconus, canonicus Pragensis (1227) 302, 5.
Nicolaus (or.) capellanus Lucensis (1223) 243, 30.
Nicolaus, Nycolaus (or.) testis in Moravia (1218) 152, 20. (1221) 198, 30.
Nicolaus (sp. XIII) nobilis Boh. (1220) 412, 20.
Nicholaus (or.), [nobilis B.] (1222) 212, 25.
*Nicolaus (or. *) filius Bohutae* (1223) 239, 1. (1224) 257, 25. Frater eius: Petrus de Loziz (1223).
Nicolsburg v. Micolau.
Nidamirus v. Nedamyr.
Niedernburg Kl., v. Patavia.
Nyemsic super Wiltawam (or.); Němcice quondam ap. Zaležlice, d. p. Mělník; villa monii. Doxanensis (1226) 284, 20. 285, 10.
Niphe, Nyphen, Nisphe (or.), Neuffen (Württemberg), Bertoldus de — (1212 sq.).
Nýlysdi v. Naluzsche.
Nyncycyh (sp. XIII) locat.; Nučice, d. p. Smíchov; villa, ubi custodes ecclesiae monii. in Ostrov (1205) 381, 15.
Ninech, Nienech (or.), Ninec, Nynco (sp.); Nyněk, Nyněch.
*Ninech (or.), Ninec (sp. XIII) nobilis Moraviae (1203) 375, 5. (1223) 237, 20. Frater eius: Semislau (1203 sq.).
Nienech (or.), Nynco (sp. XIV) testis in Moravia (1228) 323, 15. 428, 15. 430, 10.
Ninehov (sp. XIII); Nyněchov, nunc Jénichov, d. p. Mělník; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.
Niniz (or.), Nynice, d. p. Plzeň, g. Pilsen; villa seu praedium monasterii in Plasy (1216) 113, 30. Hermannus de — (1216).
Ninoniz, Ninowiz, locat.: Ninonicih (or.); Jinonice, d. p. Smíchov; villa, ubi terra ecclae. Visegradensis (1088? ins. 1222) 216, 35. ibd. terra monii. Plassensis (1207) 66, 10. ibd. homo cum terra ad ecclam. Pragensem pertinens (1209) 78, 30.
Nyphen, Nisphe v. Niphe.
Nitriensis (or.); Nyitra, boh. Nitra, g. Neutra, in Hungaria; episcopus: Jacobus (1228). Johannes (1221).
Numburgensis v. Numburghc.
Norimberga v. Nurenberc.
*Nostup, Nostuph v. Neosztup.**

Noua civitas (ed.); Nové město, g. *Neustadt*; oppidum Moraviae. Plebanus: Victor (1226).
 Noua civitas (or. *) *Neustadt*, ap. *Nürnberg* (1227) 300, 1.
Nouesedlo (sp. *XIII*); *Nové sedlo*, quondam villa monii. in Ostrov (1205) 381, 30.
Nouměřice v. Numericz.
Noutonice v. Nutomici.
Nouum castrum v. Nova domus.
Novacowicich (sp. *XIII*) locat.; *Novákovice*, d. p. *Klatovy*, g. *Klattau*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.
Nova domus, *Nouum castrum* (or.); *Jindřichův Hradec*, g. *Neuhaus*; Heinricus de — (1220) et filius eius Vitco (1223).
Nové město v. Noua civitas.
Nowygradek (or.), *Nový hrádek*, ap. *Olomouc* (1213) 101, 10.
Nowosedli (sp. *XIII*); *Novosedly*, nunc *Nevosedy*, d. p. *Strakonice*; villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.
Novus Mons (or.) super Albiam; curtis monii. *Teplensis* (1219) 162, 10.
Nozislaw (sp. *XIII*), *Nosislav*, miles († 1205) 382, 10.
Noztup v. Neosztup.
Noztvleh (or.) locat., *Nuosle*, *Nusle* (sp. *XVII*); *Nusle prope Pragam*; villa, ubi servi et horti ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 20. villa capituli Visegrad. (1222) 417, 1, 10.
Nučice v. Nyncycyh.
Nuemburg, *Nuemburgensis*, *Nuhemburgensis* (c. *XIII*), *Hambembergensis* (c. *XIV*), *Naumburg a. d. Saale*, episcopus: Bertoldus (1201 sq.); diocesis (1229) 334, 5.
 — s. Georgii abbas (1210) 82, 25.
Numburghc (or.), *Klosterneuburg*, *Austria Inf.*, d. p. *Tulln*; praepositura canonicorum regularium. *Numburgensis* (or.), *Niumburgensis* (c. *XIII*) praepositus et decanus (1228) 311, 5. Praepositus: Conradus (1229). *Walterus* (1221).
Numericz c.); *Nouměřice*, d. p. *Slaný*, g. *Schlan*; villa monii. Doxanensis (1226).
Nuosle v. Nozvleh.
Nurberk (sp. *XIII*), ? *Norberk*, testis (ante 1212) 398, 15.
Nurenberc (or.), *Nürenberc* (c. *XIII*), *Nurenberch*, *Nurinberg*; *Nürnberg*, b. *Norimberg*, in *Bavaria* (1199) 5, 30. (1212) 91, 25, 30. 93, 20. (1219) 172, 15, 25.
Nusle v. Nozvleh.
Nutomici (sp. *XIII*), locat.: *Nvthomicih* (or. *); *Noutonice*, d. p. *Smíchov*; villa monii. s. Georgii

in castro Pragensi (cc. 1227) 421, 25. ibd. homines monii. *Břevnovensis* (1224) 250, 25, 35. *Nuzer* (or.), *Neužer*, miles Rudolfi iudicis (1204/14) 107, 15.

Nvthomicih v. Nutomici.

O.

O. dux, rex Boemie v. Premizl.
Obděnice v. Obideniz.
Obecski, *Obetcna ochozv* (sp. *XIII*), communis circuitio, silva monii. in *Zábrdovice* (cc. 1210) 393, 10. (1210) 394, 30.
Obelss (or.), *Obleš*, frater Moymeri († 1226) 286, 1.
Obiden (or.) de *Petroviz* (1219) 175, 5.
Obideniz (or.); *Obděnice*, d. p. *Sedlčany*; Martinus de — (1219).
Obitci (sp. *XIII*); *Obytce*, d. p. *Klatovy*, g. *Klattau*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.
Obless (or.) terminus silvae apud *Kravaře*, g. *Graber*, d. p. *Litoměřice* (1226) 283, 30. 284, 10.
Obrini (or.) locat.; fortasse *Bavoryně*, d. p. *Hořovice*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 30.
Odochardus v. Premizl rex Boemorum.
Okori (sp. *XIII*); *Okoř*, d. p. *Smíchov*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 25.
Ocruhla Lhota v. *Lhota Ocruhla*.
Octacarus v. Premizl rex Boemorum.
Octauianus (c. *XV*), *Octavianus* (c. *XVIII*) diaconus cardinalis ss. Sergii et Bachi (1208) 72, 1. (1226) 277, 10. (1230) 349, 35.
Odakarus, *Odacharus*, *Oddackarus*, *Odakir*, *Odacrius*, *Odacrus*, *Odacuer* v. Premizl rex Boemorum.
Odalricus v. Olricus.
Odoacer, *Odoacrius* v. Premizl.
Odolen (or.), *Ódolen* (sp.).
Odolen (or.) [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 1.
Odolen (or.) filius *Búrsonis*, nobilis Boh. (1224) 248, 25.
Odolen (or.), *Ódolen* (sp. *XIII*); filius eius Boguzlaus (1207 sq.).
Odolenowich (or.), *Odolenovic* (i. e. filius domini Odolen); *Boguzlaw* (1207).
Odoliz, *Odolitz* (c. *XVII*); *Vodolice ap. Bílina*, d. p. *Teplice*, g. *Teplice*; villa, cuius pars monii. in Ozzech propria (1203) 377, 10. (1207) 59, 20. 385, 20. (1209) 389, 30. ibd. decimae monii. Ozzech (1207) 385, 5. (1209) 389, 30.
Odra (sp. *XIII*); *Odra*, g. *Oder*, flumen Moraviae (1201) 368, 10. (1203) 373, 15, 30. 378, 30.
Odrepsi (sp. *XIII*); *Odřepsy*, d. p. *Poděbrady*; villa monii s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.

Oger, *Ojíř v.* Hogerus.
Olbram (or.), Olverammus (c.).
 Olverammus (*c. XV*); [nobilis Moraviae] testis (post 1201) 26, 20.
 Olbram (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1210) 392, 35. 396, 20.
 Olbram (*or.*) [nobilis Mor.] (1213) 104, 15. 106, 15.
 Olbram (*sp. XIII*) Velenouich [= filius domini Velen] nobilis Moraviae (1210) 392, 30. 396, 20.
Olbramkostel v. Wolframeskirchen.
Olkowitz, Gross- v. Olexouich.
 Oldrich, Oldrih *v.* Olricus.
Oldrichouich (or.), Oldřichovic, i. e. filius domini Odalrici: Oldrich (ante 1218) 433, 15.
Oldrisi (sp. XIII); Oldřiš, quondam ap. Předhradí, d. p. Poděbrady; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.
 Oleczouicz, *Oleksovice v.* Olexouich.
Olen (or.) filius Thimonis, [nobilis Boh.], (1216) 114, 15. frater eius: Drizlaus (1216).
Oleskec (or.); Voleško prope Libotěnice, d. p. Roudnice; villa monii. in Doksany (1226) 281, 5.
Olesna (or.); Volešná, d. p. Vysoké Mýto; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 35.
Olesni (sp. XIV), Olešný, rivus faciens metam circuitus de Knenicz (1200) 364, 15.
Olessnik (sp. XIV), Olešnice, rivulus faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 10.
Olexouich (or.), Olexouic (c. XIII), Oleczouicz (c. XV); Oleksovice Velké, g. Groß-Olkowitz, d. p. Znojmo, g. Znaim; villa, ubi ecclesia monii. Lucensis (1220) 192, 15. (1224) 246, 25. Parochianus: Pertoldus (post 1201) 26, 20.
Olluerius (c. XVII) epus. Sabinensis (1226) 277, 10.
Olomuc, Olomuch, Olomuchz (or.), Olomucz (sp. XIV), Olomucium (c. XVIII); Olomouc, g. Olmütz; urbs, castrum, civitas (1200) 363, 35. 364, 25. (1201) 17, 20. 368, 1. 369, 10. (1207) 55, 15. (cc. 1207) 56, 25. (1208) 74, 1. (1213) 101, 5. (1220) 181, 1. (1222) 232, 5. (1223) 237, 10, 15. (1230) 353, 25. — ibd taberna monii. Gradicensis (1201) 18, 25. — hortus in fine civitatis monio. apud s. Petrum pertinens (1213) 101, 10.
 Olomucensis castri beneficiarii (1200) 364, 1. (1203) 375, 5. (1208) 74, 1. (1220) 414, 1, 10. 415, 10.
 Olomucenses castellani (1223) 239, 1. Castellanus seu burgravius: Golac (1224 sq.). Medlo (1207). Victor (1221). Zauissa (1208 sq.).
 Olomucensis camerarius: Arnust (1207). Bawarus (1208 sq.). Heinricus (1225). Leo (1228).

Olomucensis iudeo: Doben (1208 sq.). Heinricus (1207). Veliz (1222 sq.).
 Olomucensis, Ollomucensis (*or.*), Olomucensis (*sp. XIII*), provincia (1200) 364, 1. (1201?) 369, 15. (1213) 105, 15. (1213) 403, 30. (cc. 1230) 355, 15. provinciae beneficiarii *v.* Olom. castri beneficiarii.
 — provinciae procurator: Chuno (1228).
 Olomucensium (*or.*) dux: Premisl (1201) 19, 10. *v.* Premisl Otac. rex Boemorum.
 Olomucensis, Olomuncensis (*or.*) ecclesia (1207) 53, 20. (1209) 80, 5. (1213) 101, 25. (1222) 226, 10. Patroni eius: b. Petrus apostolus et Paulus et felix martyr Wencezlaus 54, 15.
 Olomuc. Ecclesia episcopalis beati Wencezlaei martyris (1201) 20, 1. sita in monticulo extra moenia civitatis (1207) 62, 15.
 Olomucensis episcopatus (1201?) 369, 25. (1230) 353, 15.
 Olomucensis, Olomocensis, Holmucensis (*or.*) diocesis (1200) 363, 10. (1201) 365, 20. (1203) 373, 5. (1207) 62, 10. (1217) 128, 1. (1219) 165, 20. (1220) 180, 1, 15. 190, 1. (1222) 213, 35. (1224) 246, 30. (1225) 273, 15. (1227) 296, 25. 299, 25. 346, 1. (1230) 353, 15.
 Olomucensis, Olomocensis, Olmocensis, Holomucensis (*or.*), Ulmocensis episcopus (1201) 19, 15. (1213) 101, 20. episcoporum electio 54, 25. episcopi: Bawarus (1201). Robertus (1201 sq.). Wecelo (1088?).
 Olomucense. Olomocene (*or.*) capitulum (1207) 57, 35. (1208) 74, 5. (1220) 180, 15. (1225) 266, 10, 15. (1228) 311, 15, 20. (1230) 353, 25. 355, 30. capituli sigillum (1224) 246, 30.
 Olomucensis, Olomoncensis (*or.*) ecclesiae praepositura (1207) 54, 20. 58, 1.
 — praepositus (1224) 251, 35. 253, 5, 30. (1225) 259, 15. Praepositi: Stephanus 1208 sq. Theodericus (1228 sq.).
 — decanus: Baldwinus (1201). Sifridus (1227). Waltherus (1207 sq.).
 decanus et praepositus (1207) 54, 15.
 Olomucensis provinciae archidiaconus: Radozlaus (1207 sq.).
 Olomucenses, Olomucensis ecclesiae canonici (1207) 62, 15. (1209) 79, 35. Alexius (1228). Andreas (1207 sq.). Arcleus (1220). Boguzlaus (1207 sq.). Boscho archidiaconus (1201). Chuzcray (1207). Conradus (1208/11 sq.). Cusdrath (1208). Esau archidiaconus Prerow. (1208 sq.). Gerardus (1203 sq.) mag. Gregorius (1223 sq.). Heinricus (1225 sq.). Ysaac (1208 sq.). Jacobus magister (1201 sq.). Johannes (1220). Moyses (1208). Petrus (1207 sq.). Radozlaus archidiacono-

nus (1207 sq.). Sdizlaus (1228). Sidebor (1208 sq.).
 Sifridus (1207 sq.). Stephanus (1201 sq.). Theodericus (1208 sq.). Waltherus archidiac. (1201 sq.).
 Wratek (1207 sq.). Vtessen (1207 sq.). Zbineus archidiaconus (1201 sq.).
Olomucensis (or.) eccl. presbyteri et vicarii (1208) 73, 30.
Olomuc. Ecclesia beati Petri olim cathedralis (1207) 62, 10. (1213) 101, 5.
 monasterium monialium ord. s. Augustini apud ecclesiam s. Petri (cc. 1207) 56, 25. (1213) 101, 1, 5. (1223) 237, 5. (1225) 261, 20.

Olicus, Oldrich, Vlricus, Vlricus, Wlricus, Ulricus (or.), Odalricus, Oldrih, Vldric (sp.), Udalricus, Oldřich.
 [Udalricus II] episcopus Pataviensis (1217) 132, 25. 140, 35. (1219) 169, 1. (1220) 177, 25. 178, 20. (1220) 187, 25.

Vlricus (or.) praepositus sancti Nicolai Patauiensis (1219) 169, 1. (1221) 203, 1. (1229) 340, 15.

V[lricus] scolasticus Misnensis (1226) 291, 5, 25. (1229) 334, 1.

Vlricus, Vlricus (or.) canonicus [Pragensis], (1214) 108, 30. (1216) 116, 25.

Olricus (or.) plebanus de sancto Andrea (1229) 340, 5.

Olricus (or.) plebanus de Wizlinsdorf (1229) 340, 1.

Vlricus (or.) abbas s. Galli (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 15. (1216) 118, 15.

Vlricus (or.) viceprotonotarius Friderici II imp. (1212) 94, 10. 96, 10. 97, 20.

Wlricus (or.) notarius regis Boh. (1213) 106, 15.

Odalricus (sp. XIII) dux Bohemiae († 1205) 381, 10.

Oldrih, Vldric (sp. XIII) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.

Vlricus (or.) comes de Chiburc (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 15.

Olricus, Vlricus (or.), Ulricus (sp. XIII) de Lvtiz, (comes cc. 1212) 399, 10. (1213) 434, 35. († 1216) 113, 30. Frater eius: Protiva (1212).

Vlricus Dirsislaus (sp. XV) de Ludiz (1216) 407, 20. Uxor eius: Sudcha.

Ulricus (c. XVI) de Minziborgk (1216) 120, 5.

Oldrich Oldrichouich (or.) testis in Moravia (ante 1218) 433, 15.

Olricus, Vlricus (or.) filius domini Juric, nobilis Boh. (1209) 79, 10. (1213) 435, 10. (1220) 412, 20. (1222) 212, 30. 232, 1. (1224) 250, 20. Frater eius: Johannes (1213).

Olricus (or.) castellanus de Chinow (1222) 220, 15.

Vlricus, Wlricus (or.), [nobilis Moraviae, castellanu] Zenoiemensis (1222) 222, 15. 225, 15. (1223) 243, 5–15.

Ulricus (or.) comes de Scicencov († 1226) 285, 1, 15. Filius eius: Ulricus († 1226). — Filia: Margareta († 1226).

Ulricus (or.) filius Ulrici de Scicencov († 1226) 285, 5, 20. — Soror: Margareta († 1226).

Vlricus (or.) sagittarius, possessor curiae sub castro Znoim (1226) 288, 10, 35.

Olsan (c. XVII), Olšany, curia quondam monii. Siloensis ap. Želiv, g. Seelau, sita (1226) 275, 10.

Olšany v. Olsan et Olsaz.

Olsaz (sp. XIII) locat.; Olšany ap. Horažďovice, d. p. Strakonice; villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.

Olsicz (c. XV), Olšic, possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 1.

Olsoue (c. XVI); Volšany, nunc curia apud Sedlec, d. p. Kralovice, quondam villa Romani de Teintz (1230) 351, 15.

Olverammus v. Olbram.

Omeclas (or.); Vonoklas, recte Uněklasy, ap. Zbraslav, g. Königsaal; villa, ubi possessio capillae s. Venceslai in castro Prag. (1227) 305, 25.

Ondregouic v. Ondreiouich.

Ondreiek (or.), Ondřejek (i. e. Andreas iuvenis), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10.

Ondreiouich (or.), Ondregouic, Andreiouic (sp.), Ondřejovic (= filius Andreeae).

Ondregouic, Andreiouic (sp. XIII) Jan (1210) 393, 10. 396, 30.

Ondreiouich (or.) Smil, testis in Moravia (ante 1218) 433, 15.

Ones, Oness, Onso (or.); Oneš.

Oness, Onso (or.) filius domini Blud, nobilis Moraviae (1203) 373, 25. 375, 5. (1209) 80, 15. (1213) 104, 15. 106, 10. (1220) 413, 30. (1224) 257, 25. Frater eius: Bludo summus venator et Victor (1203).

Ones (sp. XIII) testis in Moravia (1210) 393, 5. 396, 25.

Ones, Onso (or.) [nobilis Morav.], (1218) 152, 20. (1225) 263, 1.

Ones (c. XIII) castellanus Olomucensis (1222) 231, 35.

Cf. etiam: Wnezh.

Onsouic (or.), Onšovic, i. e. filius domini Oneš: Prebor (ante 1218) 433, 15.

Opatouici (or.); Opatovice; villa monii. Hradiště prope Olomouc (1201) 18, 20.

Opatowic (or.), Opatowicz (c. XV); Opatovice, d. p. Pardubice. Monasterium s. Laurentii, ord. s. Benedicti (1227) 301, 20. (1229) 328, 5–15. 329, 5. A b b a s: Conradus (1227).

Opavia, Opauia, Oppauia *v.* Oppaua.
Opis (or.), *Opyš*, locus in castro Wisegrad (?), ubi capella s. Clementis (1088?), ins. 1222) 216, 5.
Opocsenice (or.); *Opočnice*, d. p. Poděbrady; villa monii. in Vilemov (1223) 242, 5.
Opolau v. Glupoglawi.
Opoleli (sp. XIII); *Opolely*, nunc *Opolany ap. Poděbrady*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.
Oppaua, Opavia, Oppauia (or.), Oppavia (c. XVII); *Opava*, g. *Troppau*, in Silesia; civitas (1201) 366, 15. 367, 35. (1204) 37, 1. (1222) 208, 1. (1224) 256, 35. 257, 5. Cives (1224) 257, 5. ibd. taberna ad monium. Hradiště ap. Olomouc spectans (1201) 18, 20. ibd. duo curiae monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 30. ibd. molendina et domus monii. Velehradensis (cc. 1230) 355, 20. Ekkardus de — (1222).
Opauiensis (or.), Oppaviensis (sp. XIII) provincia (1220) 180, 20. (1228) 427, 30.
Orientalis marchio v. Misnia.
Orphanus (or.), filius Gothardi, nobilis Moraviae (1208) 73, 15.
Orphanus (or.), miles Moraviae (1222) 227, 10. Frater eius (1222).
V. etiam Sifridus Orphanus.
Orso (or.) Oreš, canonicus Pragensis (1216) 116, 25. (1224) 255, 30.
Ortuinus (or.), Ortwinus (c. XV), miles de castro Znoimensi (1223) 244, 1. (1225) 261, 25.
Oscek (sp. XIII); *Oseček*, *Voseček*, d. p. Poděbrady; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 5.
Oschatz, opidum Saxoniae (1211) 88, 20.
Osek v. Ozzech.
Oseček v. Oscek.
Osecs mons *v.* Ozecs.
Osel v. Ozel.
Oslavany v. Ozlawan.
Oslov, Oslov *v.* Ozlov.
Osluchov v. Ozluchowe.
Osnice v. Ozlinič.
Osoblaha v. Ozoblagha.
Ossek, Ossech, *Ossegg*, *v.* Ozzech.
Ostia v. Hostiensis.
Ostoj v. Oztoy.
Ostrasan (or.); *Ostřešany*, d. p. Pardubice; villa monii. Zderazensis (1227) 301, 20.
Ostrou (c. XIII), Insula (or.), Ostrow (sp. XIII); *Ostrov apud Davle*, d. p. Smichov; monium. ord. s. Benedicti. Ostrouiensis, Ostrowiensis (sp. XIII) abbatia, ecclesia s. Johannis Bapt. (1205) 380, 1, 20. 381, 10 sq. 382, 1 sq. (1224) 251, 35. 253, 1, 30.

Ostrouiensis (or.) abbas (1218) 150, 25. (1225) 259, 15. A b b a t e s: Behanus (cc. 1230). Reinerus (1219 sq.).
Ostrov, g. *Schlackenwerth*, *v.* Zlauowerde.
Ostrovan (sp.); *Ostrovany*, villa, ubi terrula deserta monii. Gradicensis (1201?) 370, 1.
Ostrovec v. Hostrowecz.
Ostružno v. Oztrusen vgezd.
Otacarus, Otakarus, Otaker, Otakerus, Otackarius *v.* Premizl rex Boemorum.
Otava v. Naotave.
Otzlav, *Othaslav*, *Otezlaus*, *Othezlaus (or.)*, *Otzlau*, *Othazlaus (c.)*; *Otaslav*, *Otěslav*.
Othaslav (or.), Otazlau (c. XV), testis in Moravia (1208/11) 89, 10. (1220) 185, 15.
Othazlaus (c. XIII) testis in Moravia (1228) 318, 20.
Otezlaus, *Othezlaus (or.)* miles epi. Olomucensis (1228) 323, 15. 428, 15.
Otzlav (or.) de Radgosc (1226) 290, 20. Filius eius: Hartlebus (1226).
Othezlaus (or.) [nobilis]; filius eius: Zlauata (1211).
Otemeci (sp. XIII); *Otmice d. p. Hořovice*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1.
Otesich (sp. XIII) locat.; *Otešice*, alias *Vojtěšice*, prope Merklin, d. p. Přeštice; villa ubi possessio monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.
Otezlaus v. Otazlau.
Othacarus, Othecarus *v.* Premizl rex Boemorum.
Othaslav, Othazlaus, *Otezlaus v.* Otazlau.
Othradiz (or.), Ottradiz (sp. XIII); *Otradice*, villa quondam monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 35.
Otyngen (or.), *Oettingen in Bavaria, Rgb. Schwaben*; comes Lodowicus de — (1216).
Otmice v. Otemeci.
Otochene (or.); *Otočany*, ubi silvula monii. Doxanensis (1226) 286, 1.
Otradice v. Othradiz et Otradiz.
Otradiz (or.); *Otradice*; villa monii. Zabrdovicensis (1209) 78, 1.
Otradovici (c. XVII); *Otradovice (distr. iud. Votice)*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 1.
Otrok (sp. XIII) venator (1203) 373, 25.
Otocynyeves, locat.: *Otocynyeves (sp. XIII)* *Otročin*, d. p. Rakovník, g. Rakonitz; villa, ubi custodes ecclesiae monio. in Ostrov pertinentes (1205) 380, 15. 381, 20.
Ottacarus, Ottakarus, Ottacharvs, Ottacarus *v.* Premizl rex Boemorum.
Otto:
Otto (sp. XIII) episcopus Pragensis († 1205) 383, 15.

Otto epus. Herbipolensis (1220) 179, 10.
 [Otto] abbas in Lambach (1229) 339, 35.
 Otto (c. XIII) IV. de Brunswick, Romanorum rex et imperator electus (1201) 12, 15. 23, 15. (1203) 31, 20. 32, 5, 25. 33, 20. 34, 15. (1204) 36, 5. 37, 35. 38, 5. 43, 1, 30. (1205) 46, 5. (1208) 72, 20. 74, 20. 75, 1. 77, 5. imperator (1209) 391, 1. (1212) 90, 1 sq. 91, 1 sq. 92, 1 (1213) 102, 25.
 Otto dux Meraniae (1207) 64, 30. (1210) 86, 1. (1216) 120, 1.
 Otto (or.) I. dux Olomuc., frater Vratislavi regis (1088 ?, ins. 1222) 217, 20. († 1200) 363, 20. Uxor eius: Eufemia.
 Otto (or.) II. niger, princeps Moraviae († 1201) 365, 35. (1207) 54, 5.
 Otto (ed.) advocatus de Ilburg (1212) 90, 20.
 Otto (ed.) de Liechtinhagin (1212) 90, 15.
 Otto (ed.) de Pouch, ministerialis (1212) 90, 20.
 Otto (or.) de Wrzan; cuius filius Magnus (1216).
 Otto (c. XV) de Rathibor (1222) 208, 1.
 Otto (or.) castellanus de Donin (1226) 288, 30.
 Otto (c. XV) nobilis (1229) 328, 20. Filius eius: Stoyhnyew.
 Otto (or.*.) de Traberch, ministerialis ducis Austriae (1227) 299, 25. Filius eius: Heinricus.

 Ottradiz v. Othradiz.
 Ottwera v. Otwirna.
 Otwici (sp. XIII); Votvovice, d. p. Slaný, g. Schlan: villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 25.
 Otwirna (c. XVIII), Ottvera (c. XVII), fluvius apud Větrný Jeníkov (1226) 275, 10.
 Ouensche (or.), Ownech (sp. XIII), Owencz (sp. XIII/XIV), Ovenec Přední, nunc Bubeneč prope Pragam; villa monii. in Tepla (1219) 162, 5. Ovnec et Ovnec (sp. XIII); Ovenec Přední et Ovenec Zadní, nunc Bubeneč et Troja prope Pragam; villae monii. s. Georgii in castro Pragensi (cc. 1227) 421, 25. heredes dominae abbatis ibd. 423, 1.
 Hrosnata de — (1199) 358, 30.
 Ouherce v. Vgercih.
 Ouholice staré v. Gogolich.
 Ouštice v. Vscicych.
 Owencz, Ovnec, Ownech v. Ouensche.
 Ozecs, Osecs, (or.); Oseč, Osek, collis prope Zbraslav (1088 ?, ins. 1222) 217, 10. Apes reginae ibi 217, 15.
 Ozel, Ozlo, Osel (or.); Osel.
 Ozel, Ozlo (or.) de Predboriz (1218) 144, 1. (1219) 175, 5. Frater eius: Jura (1218 sq.).
 Osel, dat. Oslowi (or.), cliens Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 35.
 — Vide etiam: Asinus.

Ozlawan, Ozlauan, Ozla (or.); Oslavany apud Ivančice, g. Eibenschitz, d. p. Brno, g. Brunn; praedium et villa intra possessiones monii. Trebecensis (1225) 265, 5–20. 266, 1. 267, 5, 15. 268, 20, 35.
 — Claustrum monialium ordinis Cisterciensis, Vallis s. Mariae nominatum (1225) 266, 1, 35. 267, 1. 268, 15, 30. 269, 1. (1228) 315, 25, 35. 316, 1. 317, 30. 319, 5. 324, 15. (1230) 346, 1. 347, 5, 10. (cc. 1230) 356, 25.
 Ozlinici (sp. XIII); Osnice, al. Vožnice, ap. Jilové, g. Eilau; villa monii. s. Georgii in castro Pragensi (cc. 1227) 421, 30.
 Ozlo v. Ozel.
 Ozlov, Oztlov (or.), Oslow (c.); Oslow, d. p. Písek; circuitus monii. in Doksany (1226) 284, 1, 20, 30.
 Ozluchove (sp. XIII) locat.; Osluchov, vulgo Voslochov, d. p. Slaný, g. Schlan; villa, ubi decimae monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 15.
 Ozoblagá (sp. XIII/XIV); Osoblaha, flumen in Silesia (1201) 368, 10.
 Oztlov v. Ozlov.
 Oztoy (or.), Ostoj, testis in Moravia (1226) 288, 35.
 Oztrusen vgezd (sp. XIII); fortasse Ostružno, d. p. Jičín; villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.
 Ozzech, Ossek (or.), Ozsek (c. XVII), Ossech (sp. XIII); Osek, g. Ossegg, d. p. Teplice, g. Teplice; praedium Zlauconis comitis (1203) 376, 30. monio. eiusdem nominis donatum 377, 5. (1207) 59, 20. 384, 40. 385, 15. (1209) 389, 25.
 — monasterium ord. Cisterciensis, ecclesia s. Mariae (1203) 377, 10. (1207) 59, 15. 60, 1. 64, 1. 385, 1, 30. 386, 1. (1208) 387, 10. 388, 1–15. (1209) 389, 15. 391, 1, 5. (1221) 196, 30. (1229) 332, 15.
 — antiqua ecclesia (1207) 385, 5.
 abbas et conventus (1207) 64, 1. abbas (1227) 302, 5. — Abbates: Hermannus (1208). Ruthardus (1203).

 P.
 P. magister, canonicus Pragensis v. Petrus.
 P. presbyter [Olomucensis diocese] (1205) 45, 5.
 P. rex Boemiae v. Premisl.
 Pablenicz (or.), Babenice, d. p. Kr. Vinohrady; villa, ubi terra ecclae. Pragensis (1212) 98, 5. Uitus de — (1212).
 Pabo, Babo, abbas in Altenburch (1226) 279, 15. (1229) 339, 35.
 Pačejov, g. Pačiw, v. Napaseiowe.

- Pachow** (*c. XVII*), Pachiow (*c. XVIII*), villa quoniam monii. Siloensis (1226) 275, 1.
- Pačlavice v.** Passhawiz.
- Padeburnensis** (*c. XIII*), Paderborn in Westfalen, ecclesia (1225) 259, 30.
- Padlesin** (*sp. XIII*); *Podlešín*, g. *Padloschin*, d. p. Ústí n. L., g. Aussig; villa monii. s. Georgii (in castro Pragensi cc. 1227) 422, 1.
- Panormitanus**, *Palermo*, in Sicilia, archiepus.: Berardus (1215).
- Pardus**, Parduz, Pardvz, Bardus, Bardvz (*or.*); *Parduš*; nobilis Moraviae (1209) 80, 15. (1228) 323, 10, 15. 428, 15. 430, 10.
- Parisius** (*or.*) Henricus de — (1212).
- Parisshowiz** (*or.*), Parissowiz (*sp. XIII*); *Pařešovice*, villa monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 35.
- Pasengrune** (*sp. XIII*) villa monii. in Osek (1207) 385, 25.
- Pasore v.** Sahore.
- Passhawiz**, Passlawiz (*or.*); *Pačlavice*, d. p. *Kroměříž*, g. *Kremsier*; villa, ubi duo aratra monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 428, 1.
- Pastewne** (*sp. XIV*) mons faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 15.
- Pastewni** (*sp. XIV*); *Pastevny*, rivus faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 15.
- Pastucha**, Pastuha (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 5. 396, 25.
- Patauia** (*or.*), Pattauia (*c. XIII*); *Passau*, b. *Pasov*. *Bavaria*, Rgb. Niederbayern; (1198) 2, 35. (1206, 50, 5. (1212) 89, 20. (1218) 151, 5, 15. 153, 25. Patauiensis ecclesia (1207) 65, 1. (1229) 338, 20. E p i s c o p i: Gebhardus (1226). Magneoldus (1206 sq.). Udalricus II (1217 sq.). Wolfgerus (1198).
- Patauiensis praepositus et decanus (1227) 297, 10. Praepositus: Conradus (1229). Canonici: Tiemo (1209). Walterus (1228).
- Archidiaconus: Sifridus Orphanus (1225).
- Maior plebanus: Conradus (1229).
- s. Nicholai praepositus Vlricus (1219 sq.)
- Pataua**; monium. s. *Mariae*, Kl. *Niedernburg* (1198) 2, 35.
- Patauiensis, Pattaviensis (*or.*) diocesis (1207) 64, 20. (1217) 141, 1. (1218) 158, 20. (1220) 176, 20. 178, 1, 20. (1221) 201, 15. (1227) 299, 25. (1228) 311, 20. (1229) 336, 25. 337, 15.
- Patauiensis moneta in Bohemia usitata (1229) 336, 10.
- Pauel v.** Paulus.
- Paulik**, **Paulec** (*or.*), **Paulicho** (*sp.*); **Pavlik**.
- Paulik** (*or.*), testis in Moravia (cc. 1207) 56, 35.
- Paulicho** (*sp. XIII*) nobilis Boh. (cc. 1210) 392, 25.
- Paulik** (*sp. XIII*) subpincerna (ante 1212) 398, 10.
- Paulec** (*or.*) de Gitzbic (1223) 242, 16.
- Paulik** (*or.*) de Wasan, testis (1221) 198, 30.
- Paulus** (*or.*), **Pauel** (*sp.*); **Pavel**.
- Paulus** (*c. XIII*) monachus Trebecensis (1228) 318, 10.
- Paulus** (*sp. XIII*) nobilis Boh., attavus Climatae de Wsenor († 1205) 382, 20.
- Paulus** (*or.*) beneficiarius castri Olomucensis (1208) 74, 1.
- Pauel** (*sp. XIII*) testis in Moravia (cc. 1210) 393, 5.
- Paulus** (*or.*) iudex (1226) 288, 30.
- Pauten v.** Pawten.
- Pavlow** (*c. XVII*), Pawlow (*c. XVIII*); *Pavlov* ap. Humpolec, d. p. Ném. Brod, g. Deutschbrod; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Pawten** (*sp. XV*); *Paulen*, boh. *Poutnov*, d. p. *Teplá*, g. *Tepl*; villa (1214) 404, 25.
- Pchery v.** Pehreh.
- Pecek** (*or.*); *Pečky*, prope Poděbrady; Jan de — (1225). 272, 30.
- Pegaviense** (*c. XV*), *Pegau*, in Saxonia, monasterium (1215) 111, 5.
- Pehreh** (*sp. XIII*) locat.; *Pchery*, d. p. *Slaný*, g. *Schlän*; villa, ubi decimae monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 15.
- Pelagius** (*c. XVII*) epus. Albanensis (1226) 277, 5.
- Peleg v.** Peley.
- Pelegrinus v.** Peregrinus.
- Peley** (*or.*), **Peleg** (*sp.*); **Pelej**.
- Peley** (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1202) 371, 35.
- Peley** (*c. XIV*), [nobilis Boh.], (1222) 221, 20.
- Peley** (*or.*) testis in Moravia (1218) 152, 20.
- Peleg** (*sp. XIII*) testis (1210) 393, 1. 396, 20.
- Pelez** (*or.*); **Peleč?**; villa quondam, in qua possessio monii. in Doksany (1226) 281, 10.
- Pelznensis v.** Plizen.
- Penestrinus** (*c. XIII*), *Praeneste*, episcopus: Guido (1201).
- Perardus v.** Berardus.
- Perchyc** (*or.*); *Prčice* d. p. *Sedlčany*; Witco de — (1220).
- Perchov** (*or.*), quondam villa ap. Chotěšov, d. p. *Roudnice*, ubi possessio monii. Doxanensis (1226) 286, 1.
- Peregrinus** (*or.*), **Pelegrinus** (*or.**), **Pilgrimus**; *Pelhřim*.
- Peregrinus** (*or.*), **Pelegrinus** (*or.**) episcopus Pragensis (1223) 242, 1. (1224) 250, 10. (1225) 259, 25, 35. 264, 5. 267, 25. 269, 20. (1229) 431, 25.
- Peregrinus** (*or.*) canonicus Pragensis (1219) 167, 15 et praepositus Melnicensis (1222) 218, 1. 219, 10. 418, 20. postea episc. Pragensis.

Pilgrimus abbas monii. Gleink (1224) 247, 10.
 Peregrinus (*sp. XIII*) nobilis Moraviae, cuius
 uxor: Margareta (1210) 395, 10.
 Peregrinus (*c. XIV*) nobilis Moraviae (1222) 221, 25.
 Peregrinus (*or.*) minor dapifer marchionis Mo-
 raviae (1222) 222, 15.
 Peregrinus (*c. XV*) possessor curiae in Znojmo
 (1226) 280, 5.
 Perhter *v.* Berhterus.
Pernarce, *g.* *Pernharz v.* Bernardice.
 Pernoldus.
 Pernoldus (*or.*) clericus de Vienna (1229) 340, 10.
 Pernoldus (*or.*) nobilis Bohemiae; filii eius: Val-
 terus et Csaztovoy (1219).
 Pernoltowic (*or.*), = filius Pernolti, Walterus
 (1218).
 Persik (*or.*), Persicz (*c.*); *Pršik*.
 Persik (*or.*), frater domus s. Mariae [Melit.] de
 Praga (ante 1217) 124, 5.
 Persicz (*c. XVI*) possessor curiae in Znojmo (1226)
 280, 1.
 Perterus, Pertherus *v.* Bertherus.
 Pertoldus, Pertolt *v.* Bertoldus.
 Peruch (*sp. XIII*); *Peruc d. p. Louny*; villa monii.
 Strahov. (1199) 360, 20.
 Perusium, *Perugia, Italia, reg. Umbria*, (1216)
 112, 30. (1229) 332, 25. 334, 35. 335, 5. 336, 35.
Pěšice v. Pusic.
 Petipezi (*or.*); *Pětipsy*, *g. Fünfhunden, d. p. Kadaň*,
g. Kaaden; villa, ubi possessio monii. Doxa-
 nensis (1226) 284, 5, 20.
s. Petri ecclesia v. Brunna *et* Oloimuc.
s. Petri capella v. Putim.
 Petrico (*sp. XIII*), *Petřík*, Petriconis filius Diuus
 (1219) 410, 5.
 Petrin (*c. XVII*); *Petřin*, villa monii. Siloensis
 (1226) 275, 10.
 Petrovich (*or.*); *Petrovice (fortasse in d. p. Bosko-
 vice)*; villa quondam Orphani nobilis Moraviae
 (1208) 73, 20.
 Petrovici (*c. XVII*); *Petrovice ap. Humpolec*;
 villa monii. Siloensis (1226) 275, 1.
 Petrowicz (*c. XV*); *Petrovice*, villa quondam ap.
Křídlovice, d. p. Znojmo, g. Znaim, decimas
 ecclesiae. in Křídlovice solvens (1225) 261,
 5, 15.
 Petroviz (*or.*); *Petrovice, d. p. Sedlčany*; Obiden
 de — (1219).
 Petrus, Petr (*or.*), Petrvs (*or.**).
 Petrus (*c. XVIII*), Portuensis et s. Rufinae epus.
 card. (1208) 71, 20.
 P[etrus] presbyter cardinalis tituli s. Marcelli
 (1201) 15, 10. (1210) 82, 5.

Petrus (*c. XVIII*) presbyter card. s. Pudentianae
 tituli Pastoris (1208) 71, 30.
 Petrus (*c. XV*) diaconus cardinalis s. Georgii ad
 velum aureum (1230) 350, 1.
 P[etrus] decanus Misnensis (1226) 292, 5, 25. (1229)
 333, 15, 20. 334, 1.
 P[etrus] decanus Wissegradensis (1229) 335, 25.
 Petrus (*or.*) canonicus Olomucensis (1207) 55, 15.
 (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5. (1220) 180, 35.
 Petrus (*or.*), magister, canonicus Pragensis (1209)
 79, 5. (1216) 122, 30. (1227) 298, 15. Frater eius:
 Hermannus (1216).
 Petrus (*or.*) magister scolarum de Znoym (1225)
 261, 25. (1226) 288, 10.
 Petrus (*or.*) capellanus de Nehanic (1228) 326,
 20, 30.
 Petrus (*c. XV*); [clericus] testis (post 1201) 26, 20.
 Petrus (*sp. XIII*) notarius (1210) 397, 1.
 Petrus (*or.*) abbas de Gradist ap. Olomuc (1225)
 273, 25. (1228) 318, 10. 323, 1. 428, 5.
 Petrus (*or.*) praepositus de Stragov (1207) 66, 15.
 Petrus (*or.*) abbas Ztragouiensis (1225) 267, 25.
 (1226) 286, 5.
 Petrus (*or.**) custos Ztragouiensis (1225) 264, 10.
 Petrus (*or.*) sacrista Ztragouiensis (1226) 286, 5.
 Petrus (*c. XIII*) monachus Trebecensis (1228)
 318, 10.
 Petrus (*c. XIII*) frater ord. Praemonstratensis
 (1228) 318, 15.
 Petr, Petrus (*or.*) [nobilis Moraviae] testis (1201)
 20, 1. (post 1201) 26, 20. (1218) 152, 25.
 Petrus (*or.*) filius Boguthae pincernae regis (1202)
 371, 35. (1207) 66, 15. (1220) 182, 15. 183, 20.
 (1224) 257, 25. Frater eius: Nicolaus (1224).
 Petrus (*or.*) filius domini Milhozt (1203) 377, 30.
 (1218) 152, 20. (1225) 264, 10. (1226) 286, 10.
 (1228) 326, 20, 30. Frater eius: Ahna (1225).
 Petrus (*sp. XIII*) subpincera marchionis Mor.
 (1203) 375, 10.
 Petrus Ross, Rozss (*or.*), Petrus Ros (*c. XIII*)
 [nobilis Moraviae], testis (1207) 55, 1. 56, 35.
 Frater eius: Martin (1208).
 Petrus (*or.*) filius Medlonis [nobilis Morav.], (1209)
 80, 15.
 Petrus (*or.*); filius eius Bogusslaus (1213).
 Petrus (*or.*) castellanus de Cazlaw (1204/14) 107, 15.
 Petrus (*or.*) pincerna marchionis Moraviae (1218)
 152, 20. (1221) 198, 30. (1222) 222, 15.
 Petrus (*or.*) marscalcus marchionis Moraviae (1218)
 152, 20.
 Petrus (*c. XIV*) de Ruszinow, nobilis Moraviae
 (1222) 221, 20.
 Petrus (*c. XIII*) nobilis Moraviae (1222) 232, 1.
 Frater eius : Zwoise (1222).

Petrus (*or.**) de Loziz (1223) 239, 1. Frater eius: Nicolaus (1223).
 Petrus (*or.*) frater Friderici de Spelunca († 1226) 283, 15. 285, 20.
 Petrus (*or.*) de Seleuic (1226) 290, 20.
 Petrus (*or.*) rector provincie Betouensis (1227) 303, 80.
 Petrus (*or.*) miles, testis (1228) 312, 30.
 Petrus (*or.*) filius Vlastiborii nobilis, testis in Moravia (1228) 323, 10. 428, 15.
 Petrus (*c. XIV*) filius Ratiborii (1229) 328, 15.
 Petrus (*or.*) mercator, testis (1207) 66, 20.
 Petrus (*or.*) possessor terrae Wesce prope Gradec (1225) 272, 20. Frater eius: Beneda.
 Petrus (*c. XV*) filius Wiluzel, possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 5.
 Petrus (*sp. XIV*) villicus reginae Boh. (1228) 429, 25. 430, 5.
Petsch v. Betschou.
Petschau v. Betschaw.
 Pezhka, Bezca (*or.*) rivulus, faciens metam circutus Welegrade (1228) 322, 1. 427, 20.
 Philippus.
 Philippus. (*c. XIII*) magister, notarius papae (1201) 12, 30. 23, 15.
 Philippus (*or.*), dux Sueviae, rex Romanorum (1198) 2, 15. (1199) 5, 25, 30. 6, 10. (1201) 12, 5. 22, 25. 23, 5, 25. (1202) 26, 30. (1203) 32, 25, 30. (1204) 37, 30. 43, 25. (1205) 46, 1, 10. (1207) 64, 30. 65, 10, 20. (1208) 76, 25. † (1212) 93, 10. (1213) 102, 15. (1218) 155, 15. Filia eius: Gundis (1207).
 [Philippus], rex Franciae (1199) 9, 15. (1225) 258, 10, 15.
 Piezhe, Bische (*or.*), Biescha (*sp. XIII*); *Pišt?*, villa monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 35.
 Pil Bogzlauviz, Bogzlawitz (*sp. XIII*) testis (1207) 386, 1. (1208) 388, 5. (1209) 390, 30.
 Pilgrimus v. Peregrinus.
 Pilsensis v. Plizen.
 Piňovany v. Pnevvan.
 Pitschkowitz v. Biscovice.
 Piuona (*or.*); *Pivoňa*; testis [in Olomuc] (1208/11) 89, 10.
 Piwana v. Pnevvan.
 Placense monium v. Plaz.
 Placzimicz (*c. XV*); *Plátenice*, *d. p. Pardubice*; villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 20, 25.
 Plan (*or.*) *Planá*, *g. Planes*, *apud Bezdružice*, *g. Weseritz*, villa monii. Teplensis (1219) 162, 5.
 Plana (*sp. XV*); *Planá*, *g. Plan*, *ap. Cheb*, *g. Eger*; (1214) 404, 25.
 Planan, Planas (*or.*); *Plaňany*, *d. p. Kolín*; Holach de — (1222 sq.). Zuezlav de — (1226).

Plankinberg v. Witco de Perchyc.
 Plasy, g. *Plass* v. Plaz.
 Plátenice v. Placzimicz.
 Plaz (*or.*), *Plaze* (*c. XVI*), *Placense* (*or.*), *Plasense* (*sp. XIII*) monasterium, *Plazensis* (*or.*) abbatia, ecclesia s. Mariae; *Plasy*, *g. Plass*, *d. p. Kralovice*; monium. ordinis Cisterciensis (1200) 11, 15. (1204) 44, 10, 20. (1207) 66, 10. (1209) 78, 30. (1214) 108, 5 sq. (1216) 113, 30. 407, 25. (1222) 235, 20. 236, 15. (1230) 351, 15, 25.
 Placensis (*c. XVIII*) monii. ecclesia maior (1204) 44, 5.
 Abbas et fratres (1224) 247, 30. (1229) 341, 10. conventus (1204) 44, 10. coenobii fratres (1219) 173, 15. — Abbates: Albertus (1219 sq.). Heinricus (1219). Meingotus (1205). Sigebertus (1228).
Plchov v. Plichove.
 Plesiwek (*or.*); *Plešivec*, mons in provincia Tetenensi (1088?, ins. 1222) 216, 30.
Pleva v. Vpleuice.
 Plichove (*sp. XIII*) locat; *Plchov*, *d. p. Slaný*, *g. Schlan*; villa, ubi decimae monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 15.
 Plizen (*or.*), *Plyzen* (*or.**); *Plženec Starý*, *g. Alt-Pilsenetz*, quondam arx provincialis prope *Plžen*, *g. Pilsen*.
 Plznensis (*or.*), *Pilsnensis* (*sp. XIII*) provincia (1218) 434, 30. (cc. 1227) 422, 10.
 Pliznensis, Půlznensis (*or.*) iudeo: Zbramir (1222 sq.) camerarius: Ratmirus (1229).
 Plisensis (*or.*), *Pelznensis* (*c. XIII*) archidiaconus: Pribizlaus (1216 sq.).
 Pliznensis (*or.*) dux: Wencezlaus filius Premizli regis Bohemiae (1224 sq.).
Plöschen v. Nazblaz.
Ploučnice v. Pulsnice.
 Plozkowici (*sp. XIII*); *Ploskovice*, *g. Ploschkowitz*, *d. p. Litoměřice*, *g. Leitmeritz*; villa hospitalis s. Johannis Hierosolymitani (1199) 360, 20.
 Plsna Nova (*sp. XV*); *Plžen*, *g. Pilsen*; civitas. Scabini et cives: Benes et Marqvardus (1216).
 Pludo v. Blud.
Plžen v. Plsna Nova.
Plženec Starý v. Plizen.
 Pnevvan (*or.*), *Piňovany*, *g. Piwana*, *d. p. Střibro*, *g. Mies*; praedium monii. Plasensis ibd. datum monio. Gladribensi (1205) 48, 5.
 Pocatycych (*sp. XIII*), locat.; *Počatice*, locus quondam, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 383, 10.
 Pocepizs, *Počepice*, v. Pozcepic.
 Počeradce v. Naposcherad.

Pochedelich (*c. XVIII*); *Počedělice*, *d. p. Louny*; villa episcopatus Prag. monio. Waldsassensi obligata (1219) 163, 1.

Podebrad, Podiebrad (*or.*), Podyebrad (*c. XV*), Podibrad (*sp. XIII/XIV*); *Poděbrady*; Arnoldus de — (1199). Groznata de — (1223).

Podewin *v. Podiuin*.

Podgore (*or.*), *Podhoří*, quondam villa Kojatae de Gnevin Most sita ap. *Manětin*, *d. p. Královice* (1227) 301, 30.

Podhořovice *v. Pogorowici*.

Podibrad, Podiebrad, Podyebrad *v. Podebrad*.

Podiuia (*or.**), *Podiva*, de Kokorov (1225) 264, 15.

Podiuin, Podiwin, Podewin, Bodewin (*or.*), Podwin (*sp. XIII*); *Podivín*, *g. Kostel*, *d. p. Hodonín*, *g. Göding*; castrum (1201) 21, 15. (1202) 28, 25. (1221) 202, 1. 204, 35.

Castellanus: Boruta (1222). Iudex: Gotefridus (1222). ibd. ecclesia ad Olomucensem ecclesiam spectans (1222) 226, 10. 227, 35. plebanus: Herbordus (1222). ibd. curia monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 30.

Podlešín *v. Padlesin et Potliscimi*.

Podoba (*or.*) testis (1204/14) 107, 15.

Podol *v. Puodol*.

Podruhlí (*sp. XIII*); *Podruchlí*, *ap. Březnice*, *d. p. Blatná*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.

Podskali *v. Podzkale*.

Podwin *v. Podiuin*.

Podzkale (*or.*), Podskali (*sp. XVII*), villa; *Podskali*, villa sub *Vyšehrad*, nunc districtus Pragensis civitatis (1198/9) 4, 30. ibd. thelonium regium (1222) 417, 10.

Poghorici (*sp. XIII*); *Pohoří*, *g. Pohorž*, *ap. Litoměřice*, *g. Leitmeritz*; villa hospitalis s. Johannis Hierosol. (1199) 360, 15.

Pogorowici (*sp. XIII*); *Pohorovice*, *Podhořovice*, *d. p. Písek*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 5.

Pohore, Pohoreze (*c. XVII*), Pohorze (*c. XVIII*); *Pohoří*, quondam villa monii. Siloensis apud Humpolec sita (1226) 275, 1.

Pohořelice, *Pohrlitz* *v. Borliz*.

Pohoreze *v. Pohore*.

Pohoří, *v. Poghorici et Pohore*.

Pohorzki potok (*sp. XIV*); *Pohorský potok*, rivulus faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 30.

Pohorze *v. Pohore*.

Polan (*or.*) locus in Austria; Danihel plebanus de — (1229).

Pole *v. Napoli*.

Polepi (*sp. XIII*); *Polepy*, *d. p. Litoměřice*, *g. Leitmeritz*; villa monii. s. Georgii in castro Prag (cc. 1227) 422, 1.

Policz (*sp. XIII*); *Police* (*n. Methuji*) *d. p. Broumov*, *g. Braunau*; circuitus monii. Břevnovensis (1213) 400, 10. (1229) 431, 5.

Policzie (*c. XV*); *Policí*; villa quondam monii. in Opatovice sita ap. *Doudleby*, *d. p. Rychnov*, *g. Reichenau* (1229) 328, 10.

Polisowiz, Polisowizh, Polissowiz (*or.*); *Polešovice*, *d. p. Uh. Hradiště*, *g. Ung.-Hradisch*; villa monii. Velehradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 1, 10. 427, 20, 25.

Polom (*sp. XIV*); *Polom*, *g. Pohl*, *d. p. Hranice*, *g. Weißkirchen*; villa monii. Gradicensis (1201) 365, 30.

Polonia (1216) 122, 1. (1218) 154, 20. (1224) 257, 5. (1230) 344, 35. 350, 10. 353, 10, 20.

Polonienses episcopi (1207) 57, 5.

Domus s. Johannis Hierosolymitani in Polonia praecceptor (1230) 353, 25.

Poloniae dux (1212) 93, 25. Wladislaus (1207) 57, 1.

Polsice (*or.*); *Polžice*, *g. Pollschitz*, *d. p. Teplá*, *g. Tepl*; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.

Pomegnien, Pomeninus *v. Pomnen*.

Pomerania, Pomorania; *Pommern*; regio Germaniae (1218) 154, 20. (1230) 344, 35. 350, 10.

Pomnen, Pomnenus, Pomeninus (*or.*), Pominen (*c.*), Pomegnien, Pomgen (*sp.*); *Pomněn*.

Pomnenus (*or.*) canonicus Pragensis (1211) 88, 5.

Pomnen, Pomnenus (*or.*), Pominen (*c. XIV*), [nobilis Moraviae] testis (1201) 20, 1. (post 1201) 26, 20. (1222) 221, 20. (1226) 288, 30.

Pomnen, Pomegnien, Pomgen (*sp. XIII*) de Thowaczow nobilis Moraviae (1203) 375, 5. (1210) 392, 30. 396, 15. Filius eius: Wocco (1203).

Pomnen, Pomeninus (*or.*), Pomnenus (*c. XIV*) Houoriz, miles seu castellanus de castro Znoim (1222) 222, 15. 225, 10. (1223) 244, 1.

Pomnen (*or.*) Jarogneuich (= filius *Jarohněvi*) testis (1207) 55, 5.

Pomorania *v. Pomerania*.

Ponata (*or.*), *Poňata*, miles Petri castellani de Čáslav (1204/14) 107, 15.

Pons *v. Gnewin Most*.

Popowiz Popowicz (*or.*), Poppowiz (*sp. XIII*) superius et inferius; *Popovice*, *d. p. Uh. Hradiště*, *g. Ung.-Hradisch*; duo villae monii. Velehradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 30.

Poppo.

Poppo (or.) praepositus Bambergensis (1221) 205, 10.

Poppo (sp. XV) de Milozst, testis (1214) 405, 6.

Poratiz (or.); *Bořetice*; Wido iudex de — (1222).

Porcoss; *Prkoš*; Porcossonis (c. XVI) filius Pri-bislaus (1230).

Porezic (or.), locat.: *Poryesichyh* (sp. XIII); *Pořešice*, d. p. *Sedlčany*; villa monii. s. Johannis in Ostrov (1205) 381, 10. (cc. 1230) 354, 5.

Pořiči v. Porzicze.

Poryesichyh v. Porezic.

Porta (c. XIII), *Kl. Pforta*, prov. Sachsen, distr. *Magdeburg*, monium. ord. Cisterciensis (1215) 111, 25. A b b a s: Winnemarus (1201 sq.).

Porta Apostolorum, Pozilliport (c. XIII); *Postolopry*, g. Postelberg, d. p. Žatec, g. Saaž; monast. s. Mariae, ord. s. Benedicti. — A b b a s: Cas-sianus (1219).

Portuensis (or.), *Porto in Italia*, et s. Rufinae epus. cardinalis: Petrus (1208). Conradus (1225).

Porzicze (c. XVIII); *Pořiči d. p. Humpolec*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 1.

Possitž v. Bosicz.

Postelberg v. Porta Apostolorum.

Postitž v. Boztesici.

Postolopry v. Porta Apostolorum.

Postupicych (sp. XIII) locat.; *Postupice*, d. p. Benešov; praedium monii. in Ostrov (1205) 382, 35.

Potliscimi (or.); *Podlešin*, d. p. Slaný; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 20.

Potok z geser (sp. XIV), *potok z jezer*, rivus faciens metam circuitus Hranice (1201) 366, 35.

Potscherad v. Napolischerad.

Potuorou, Poturowe (or.), Potworow (c. XVIII); *Potvorov*, d. p. Královice; Cuno nobilis de —; cuius vidua Agnes (1204 sq.).

Potworowiz, Pottworowiz, Potwariz (or.), Pot-tworiz (sp. XIII); *Potvorovice*, villa monii. Vele-hradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 30.

Poutnov v. Pawten.

Povrilli (sp. XIII); *Povrly*, g. Pömmelte, d. Ústí n. L., g. Aussig; villa hospitalis s. Joh. Hierosol. (1199) 360, 20.

Pozcepic, Pocepizs (or.); *Podžepice*, d. p. Sedlčany; villa (cc. 1230) 354, 15. Ztibor de — (1219).

Pozilliport v. Porta Apostolorum.

Pozretin (or.), *Požřetín*, villa monii. in Milevsko quondam apud Bernardice, d. p. Milevsko, g. Mühlhausen, sita (1215) 110, 25.

Pořešice v. Boztesici.

Pozwatny (c. XIV), *Pozuatny* (c. XVII); *Po-svatný*, *Posvátnice*; quondam villa parochiae in Rynarec ap. Pelhřimov, g. Pilgram, (1203) 31, 15.

Prachaticz, Pragadicz (c. XIV), Prahatich (or.) locat.; *Prachatice Staré*, g. Alt-Prachatitz (1229) 335, 30.

Homines praepositi Wissegradensis ibd. (1229) 336, 10.

ibd. via (1088? ins. 1222) 217, 10.

Prachen (or.); *Prácheň*, quondam arx provincialis prope Horaždovice, d. p. Strakonice. Castellanus: Diuvis (1220 sq.).

Prahinensis (sp. XIII) provincia (cc. 1227) 422, 5.

Praedicatorum ordinis fratres (1227) 296, 25, 35. 299, 1.

Praemonstratensis; *Premontré in Francia*, dep. Aisne; a b b a s (1219) 163, 10. Pr. ordinis fratres, Premonstratenses (1219) 163, 10, 20. 166, 25.

Praemonstratensis ordinis ecclesiae (1218) 145, 10. 147, 30. 148, 25.

— monasteria in Bohemia: Doczan, Hotessov, Lutomizl, Mileuzko, Stragov, Tepla, Silo; in Moravia: Cunic, Gradist ap. Olomuc, Luca, Zaberduwiz.

Praeneste v. Penestrinus.

Praga (or.), *Pragha* (sp. XIII), *Pragense* (sp. XIII) castrum, urbs, civitas (1199) 361, 20. 362, 5, 15. (1203) 378, 1. (1205) 383, 30. (1207) 66, 20. (1213) 101, 30. 435, 15. 400, 35. 403, 10. (1214) 108, 15. 109, 1. (1215) 111, 1. (1216) 113, 35. 114, 25. 116, 30. 407, 30. (1219) 167, 15. 174, 1, 10. (1220) 175, 30. 186, 20. 412, 20. (1221) 436, 20. (1222) 210, 10. 213, 1. 214, 25. 218, 1. 219, 5. 418, 20. (1225) 264, 15. 267, 30. 269, 20. (cc. 1227) 420, 5. 421, 25. 424, 10. (1227) 304, 10. (1228) 307, 25. 309, 15. 314, 35. (1229) 329, 5. 341, 25.

Pragensis (or.) castellanus seu burcarius: Boguzlaus (1211 sq.), Matheus (ante 1212). Mstidruh (1224 sq.).

— camerarius: Dobremilus (1229). Sdez-laus (1229). Slauek (1226).

— villicus (1088?, ins. 1222) 217, 10, 15. Modlibog (1198/9).

Pragense (sp. XIII) iudicium (1205) 380, 10.

Pragensis i u d e x: Zauise (1229).

Pragensis ecclesia, ecclesia maior (1198) 1, 15. (1201) 21, 1 sq. 22, 20. (1202) 28, 15 sq. (1202/7) 50, 30. (1212) 98, 5. (1216) 116, 5, 20. (1217) 129, 15. (1218) 149, 20. (1219) 169, 5—25. 170, 5. (1221) 194, 25. 201, 10 sq. 202, 1.

204, 25—35. (1223) 241, 10. monasterium s. Viti
242, 10. (1224) 251, 35. 254, 1. (cc. 1227) 421, 1.
425, 5. (1227) 297, 25. 298, 10. 301, 15. 303, 10.
altare sancti Uiti ibd. (1211) 87, 35. — capella
seu sepulchrum s. Wencezlaei ibd. (1225) 263, 35.
(1227) 305, 1, 15. (1229) 342, 15.
metropolis in eccl. Prag. constituenda (1204)
39, 35. 40, 30. 42, 5. (1221) 199, 15.
Pragensis ecclesiae sigillum 13, 15. 24, 15.
Pragensis episcopatus (1219) 160, 25. (1221)
198, 1. 201, 25 sq. 204, 25—35. episcopatus bona
(1218) 146, 1. ep. homines (1221) 201, 25.
Pragensis diocesis (1207) 58, 25. (1216)
120, 20. (1217) 130, 30. 131, 25. 132, 25. 136, 30.
138, 20. 145, 10. 147, 25. 148, 25. (1218) 155, 5.
156, 15. (1219) 164, 10—35. 165, 1. 167, 15.
169, 35. (1220) 175, 30. 178, 1, 20. (1221) 199, 15.
201, 15. (1222) 211, 5. 232, 15. (1224) 251, 35.
253, 1, 30.
Pragensis episcopus 255, 25. Episcopi: Adalbertus († 1220 sq.). Andreas (1216 sq.). Budivoj alias Budislaus (1226). Daniel I († 1226). Daniel II (1198 sq.). Henricus († 1198 sq.). Jaromir (1088? ins. 1222). Johannes II (1227). Otto († 1205). Peregrinus (1223). — episcopi vicarius: Theodoricus (1229) 342, 35. — episcopi metropolitanus: archiepus. Maguntinus (1228) 307, 15.
Pragense capitulum (1200) 10, 30. (1198/1201)
13, 20. 24, 20. (1202) 28, 15. (1212) 98, 5. (1213)
403, 20. (1216) 115, 30. 116, 10, 25. (1217) 129, 20.
(1219) 162, 30. 167, 10. (1224) 252, 1, 20. 253, 30.
254, 25. 259, 15. (1226) 278, 25. (1227) 298, 10.
303, 15.
Pragensis ecclesiae praepositus et capitulum (1204)
38, 20.
Praepositi: Andreas (1207 sq.). Cristanus (1202/7). Florianus (1201). Eppo (1216).
Pragensis ecclesiae seu capituli, praelati et canoni-
ci (1198) 1, 20. 2, 5. (1201) 24, 10. (1207) 68, 5.
(1218) 147, 1. 149, 25. 155, 35. (1221) 201, 15.
202, 1. (1227) 303, 1.
decanus: Arnoldus (1209 sq.). Pribizlaus (1203 sq.). — canonici: Andreas (1202 sq.). Arnoldus (1200 sq.). Bartholomeus (1219). Benedictus (1198/1201 sq.). Bernhardus (1227 sq.). Boguslaus (1211 sq.). Boguto praep. Bolezl. (1222). Burcardus (1209). Clemens (1209 sq.). Christo-
phorus (1209 sq.) Drisizlaus (1218). Fridericus (1198/1201). Eppo (1209 sq.). Georgius (1201). Hermannus (1219). Hwalco (1200 sq.). Ypolitus (1229). Johannes scolasticus (1203 sq.). Johannes magister (1211). Johannes de Asafemburc

(1219). Laurentius (1203 sq.). Martinus (1211 sq.). Matheus (1201 sq.). Mirozlaus (1201 sq.). Nepr (1216). Nicolaus (1227). Orso (1224). Peregrinus (1219). mag. Petrus (1209). Pomnenus (1211). Pribizlaus (1201 sq.). Sdizlaus (1209 sq.). Thobias (1229). Walcunus (1200 sq.). Viecemil (1201 sq.). Vitalis (1201). Vitco (1201 sq.). Vlricus (1214 sq.). Vogzlaus (1227). — archidiaconus: Christophorus (1218 sq.). Ypolitus (1229).
Pragensis civitatis clerici (1218) 156, 15.
Praga. s. Georgii (or.), s. Jeorgii (sp. XIII)
monasterium monialium s. Benedicti in
castro (cc. 1200) 11, 15. (1221) 436, 1. (1224)
255, 5, 15. (cc. 1227) 420, 5 sq. 421, 5, 10. 422, 25.
423, 30. 424, 10, 30. 425, 10. — Abbatissae: Ad-
laida († 1221). Agnes (cc. 1200 sq.). Moniales:
Elisabet (cc. 1200) 11, 20. Adleydis, Ludmila,
Ztranzlaua (1201/1220) 423, 1.
Pragense suburbium (1088? ins. 1222)
217, 5. (1205) 382, 35.
vicus Theutonicorum in suburbio (ante 1217)
124, 1.
— forum (1211) 87, 30. (1220) 412, 5. iudex
forensis: Blasey (1211) 88, 5.
— pondus marcarum argenti (1222) 214, 15.
— Bogicz, Bojště, locus inter Pragam et Visegrad
(1198/9) 4, 15.
Praga. Hospitale seu domus Cruciferorum s.
Mariae, ordinis s. Johannis Bapt. in Jerusalem
(1205) 47, 5. (ante 1217) 124, 1. (1222) 214, 5.
Magister: Fridericus (1222 sq.). Hugo (ante
1217). Prior: Milgost (ante 1217).
Fratres domus nominati (ante 1217) 124, 5.
Cf. etiam: Hospitale.
— Hospitale s. Mariae Teutonicorum [ap. eccl.
s. Petri] (1204) 36, 30. (1207) 63, 1. fratres de
vico Theutonicorum (ante 1217) 124, 1. Ma-
gister (1204) 36, 30.
Cf. etiam: Hospitale.
— Sderazensis (or.) ecclesia ante Pragam
Sderaz.
— [s. Johannis] ecclesia in Bogicz (1198/9) 4, 15.
Pragensis (sp. XIII) provinta (cc. 1227)
422, 15.
Pragadicz, Prahatich v. Prachaticz.
Pranzvt (sp. XIII), Bransud, nobilis Moraviae
(1212) 371, 35.
Prascoles (c. XIII), Praskolesy, d. p. Hořovice;
plebanus ecclesiae: L. presbyter (1216)
122, 5.
Prateticze (sp. XVII); Pratetice, quondam pre-
diuum capituli Wissegadensis apud Krč (1222)
417, 1.

Prauez (*or.*); *Pravec*; ministerialis regis Bohemiae (1219) 175, 5.
Prawlowe (*or.*); *Prawlov* (*c. XIV*); *Pravlov*, *g.* *Prahltz*, *d. p.* *Hustopeč*, *g.* *Auspitz*. Castrum.
Praefectus: Prozimirus (1222).
Prawota (*sp. XIII*), *Pravota*, nobilis Bohemiae († 1205) 382, 25.
s. *Praxedis v.* Roma.
Prčice v. Perchyc.
Prkoš v. Porcoss.
Prebor (*or.*); *Přebor*, *Přibor*.
Prebor (*or.*) filius [domini] Bun, [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 10.
Prebor et alius Prebor (*sp. XIII*) testes in Moravia (1210) 393, 5. 396, 25.
Prebor Onsouic (*or.*) testis (ante 1218) 433, 15.
Prebor (*or.*) iudex Brecizlauensis (1225) 263, 1.
Predbor, *Predborius*, *Pretbor* (*or.*), *Priedbor*, *Przedbor*, *Przedborius* (*sp.*); *Předbor*.
Predbor (*or.*), [nobilis Moraviae], testis (1201) 18, 15.
Predbor hebki, *Pr.* hebky (*or.*), [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 1. 56, 35.
Predbor Cenakowich (*or.*), *P. Čeňkovic* (*i. e.* filius domini Čeněk), [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 5.
Przedbor (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1203) 375, 10. Filius eius: Bun.
Predbor (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
Predbor, *Priedbor*, (*sp. XIII*), (1210) 393, 15. 396, 30.
Predbor (*or.*) [nob. Mor.] (1218) 152, 20.
Przedborius (*sp. XIV*) de Cetow (1220) 413, 35.
Predbor (*or.*) testis (1226) 290, 20.
Predbor, *Pretbor* (*or.*) de Morasic (1226) 290, 25.
Predborius (*or.*), [cliens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 30.
Predboriz (*or.*); *Předbořice*, *d. p.* *Milevsko*, *g.* *Mühlhausen*; Ozel et Jura fratres de — (1219).
Predicatores fratres (1227) 296, 25, 35. 299, 1.
Predich (*or.*), *Předik*, de Artmaniz (1219) 175, 1.
Predol (*or.*); *Přidoli*, *g.* *Priethal*, *d. p.* *Krumlov*, *g.* *Krumau*; Vitus plebanus de — (1220).
Predslav, *Predzlav* (*or.*); *Předslav*.
Predslav (*or.*) de Stresimir (1219) 175, 10.
Predzlav (*or.*) de Lucsan (1223) 242, 15.
Preduoy, *Predvoy* *Predwoy* (*or.*); *Předvoj*.
Predwoy, *Preduvoy* (*or.*) villicus regis Boh. (1218) 143, 10. 144, 15. (1219) 175, 15.
Predvoy (*or.*) dispensator regis Boh. (1219) 175, 1.
Predworez (*sp. XIII*) pincerna Zlauconis nobilis Boh. (1209) 390, 30.
Predzlav v. *Predslav*.

Přelouč v. Przelluccsie.
Prelozi (*or.*); *Přelohy?*, quondam villa monii. in Sedlec (1227) 301, 25.
Premizl, *Bremizl*, *Premiz etc.* (*or.*); *Přemysl*.
Premizl, *Premizel*, *Premisl*, *Premissl*, *Premissel*, *Premisel*, *Premislo*, *Premyzcel*, *Premuisczl*, *Premuzle*, *Premůzle*, *Primilz*, *Primiszle*, *Pri-muzil*, *Primuzl*, *Primuzle*, *Odochardus*, *Oda-karus*, *Oddackarus*, *Odacrius*, *Otachir*, *Ota-carus*, *Otakarus*, *Ottacarus*, *Ottakarus*, *Ottacha-rus*, *Ottacharvs*, *Othacarus*, *Othecarus*, *Otthacarus*, *Ottocarus* qui et *Pr. (or.)*, *Otthakarus* (*or.**); *Octacarus*, *Odacharus*, *Odakir*, *Odoacer* (*c. XIII*), *Odackarus* (*c. XIV*), *Oda-crus* (*c. XVI*), *Ottacarius* qui et *Praemislaus* (*c. XVII*), *Przemysl* (*c. XV*), *Otakarvs* qui et *Primisl*, *Otaker*, *Otakerus* (*sp. XIII*), *Odacuer* (*sp. XV*), *Priemisl* (*sp. XIV*), *Primislaus* (*sp. XV*), *Odoacrius* (*chron.*), *Otackerius* (*ed.*), *Ottgorus* (*versio germ.*), *dux* (1198) 1, 25. rex Boemorum (1198) 2, 15. (1198/9) 4, 15. (1199) 5, 10. 6, 30. 8, 25. 9, 15. 358, 15. 359, 35. (1200) 363, 25. (1201) 12, 1. 13, 25. 15, 25 sq. 17, 20. rex Boemorum tercius et dux Olomucensium 19, 10. 21, 5, 15. 23, 10, 25. 25, 10. 365, 35. 368, 10. (1202) 26, 25. 27, 25. 28, 30. 371, 1. (1203) 31, 20. 32, 5, 30. dux Boemie, quem ipsi regem appellant 33, 1. 34, 20. 373, 15. 376, 10. 377, 25. 378, 20. (1204) 35, 30. 37, 1, 25. 38, 25. 39, 30. 40, 20. 41, 35. 42, 35. 43, 25. (1205) 46, 1–20. 48, 1. 67, 1. 379, 35. 383, 30. (1206) 48, 35. 49, 1 sq. (1202/7) 50, 25. 51, 30. (1207) 53, 15. tercius rex Boemorum et dux Morauorum 56, 20. 58, 1, 5. 63, 5. 65, 10, 20. 66, 1, 10. 384, 30. 385, 30. 386, 1. (1208) 72, 20. 73, 15. 75, 5. 76, 1. 77, 5. 387, 5. 388, 1, 15. (1209) 79, 30. 389, 20. 390, 5. (1210) 81, 30. 82, 5 sq. 83, 10 sq. 84, 1 sq. 85, 1 sq. 86, 1. 391, 1, 25. 392, 30. 394, 15. (1211) 87, 20. (ante 1212) 398, 1. (1212) 90, 5. 91, 35. 93, 5 sq. 95, 15. 98, 1. (cc. 1212) 399, 1. (1213) 98, 25, 35. 99, 1–20. 101, 15. 102, 5–25. 103, 35. 105, 10. 434, 15. 400, 5. 402, 5. (1204/14) 107, 25. (1214) 108, 5. 109, 10–30. 404, 15. 405, 20. (1215) 110, 20. 111, 1, 10. 406, 20. (1216) 113, 20. 117, 35. 118, 1. 119, 25. 120, 1. 407, 20. (1217) 124, 25, 30. 125, 15. 128, 25. 130, 25. 131, 1. 132, 1, 30. 133, 15. 138, 1, 25. 139, 10. 141, 25. (1218) 143, 1. 144, 5. 146, 5. 150, 20. 152, 25. 153, 20. 154, 15. 155, 15. 157, 30. 408, 15. 409, 1. (1219) 159, 15. 160, 15. 162, 10. 169, 5 sq. 170, 5. 171, 5. 172, 15, 25. 173, 5. 174, 25. 409, 30. (1220) 176, 20. 179, 1, 10. 181, 35. 182, 30. 183, 1. 184, 25. 186, 10. 188, 15. 411, 1. (1221) 194, 5–30. 195, 25. 197, 20. 200, 1, 20. 201, 10 sq. 202, 1 sq. 204, 5. 205, 30.

436, 1. (1222) 210, 35. 214, 20. 215, 20. 218, 35.
 220, 5. 221, 5. 223, 5. 228, 25. 230, 1. 233, 10.
 234, 30. 235, 1, 20. 236, 10. *tercarius rex B. et
 dux Moraviae* (1223) 237, 5. 238, 10. 239, 30, 35.
 240, 30. 241, 10, 15. 243, 10. (1224) 244, 20.
 245, 15. 247, 25. 249, 10. 254, 15. 255, 5. 256, 30.
 416, 20. (1225) 258, 10–20. 262, 20. 263, 25.
 266, 35. 269, 1. 271, 35. 272, 10. 273, 15. (1226)
 277, 25. 278, 10. 281, 1. 286, 30. 288, 1. 289, 20.
 293, 15. 294, 1. 296, 1. (1227) 303, 25. 304, 40.
 306, 20. (cc. 1227) 420, 10, 15. 421, 5, 10. 423, 30.
 424, 15. 425, 10. 426, 1. (1228) 314, 1. 315, 20.
 319, 30. 324, 15. (1229) 327, 40. 329, 35. 335, 1, 10.
 341, 5. 431, 1, 15. (1230) 351, 5. *U x o r e s:*
 Adela (1199). Constantia (1199). *F i l i i:*
 Wrislaus (1207). Wratizlaus (1201). Wencez-
 laus (1207 sq.). Wladizlaus (1218). Premizl (1228).
F i l i a ignoti nominis (1204) 35, 5. Agnes (1225).
F r a t r e s: Fridericus dux et Wladizlaus
 Henricus marchio Moraviae.
 Premizl, Bremizl (*or.*), Premizhel (*sp. XIII*)
 filius Premizli regis, marchio Moraviae (1228)
 317, 15, 20. 321, 25, 30. 427, 10, 15.
 Przemisl (*c. XIV*) testis [in Znoym] (post 1201)
 26, 2.
 Primizlaus (*sp. XIII*) de Borscwiz, nobilis Mo-
 raviae (1202) 371, 35.
 Premiz (*or.*), *Přemysl* (?), obequitans terminos
 villaे Bogeniz (1219) 175, 10.
 Premonstratenses *v.* Praemonstratensis.
 Premuiscel, Premuzle, Premůzle *v.* Premizl.
Přerov starý *v.* Naprerowe.
 Prerow (*c XVII*), *Přerov*, *g. Prerau*; castrum,
 Prerouensis, Prerowensis (*or.*), Prerouiensis
 (*c. XIII*) burgravius seu castellanus: Bludo
 (1213). Chistiborius (1222).
 Prerow, locus sive forum, ubi taberna monii.
 Gradicensis (1225) 273, 15–25.
 Prerowiensis (*sp. XIV*) provincia (1201) 365, 30.
 Prerowensis, Prerouiensis (*or.*) provinciae archi-
 presbyter seu archidiaconus: Bozko (1207).
 Esau (1208 sq.).
 Pressic (*or.*); *Přeštice*; Zwatobor de — (1226).
 Prestan, Priestan (*sp.*), Brestanus (*or.*); *Přestan*.
 Prestan (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1.
 396, 25.
 Priestan (*sp. XIII*) de stirpe Chotyemiri, nobilis
 Bohemiae († 1205) 382, 20. Frater eius: Criss.
 Brestanus (*or.*) de Sheghat (1222) 228, 5. Frater
 eius: Wicardus (1222).
 Prestawilci (*or.*); *Přestavky*, *ap. Kouřim*, *d. p.*
 Kolín; villa monii. Lubensis (1228) 312, 20.
Přestavky v. Prestawilci, Prestawlici *et* Preztawlici.

Prestawlici (*sp. XIII*, *Přestavky*, villa quandam
 monii. Zabrdovicensis sita ab *Klobouky* versus
 meridiem (1210) 396, 1.
Přeštice v. Pressic.
 Pretbor *v.* Predbor.
 Pretoldus *v.* Bertoldus.
 Prewrat, Przewrat (*sp. XIII*), Prewat (*sp. XIV*);
Přívrat mons ap. *Lhota za Machovem*, *d. p.*
 Broumov, *g. Braunau* (1213) 400, 15 (1229)
 431, 10.
 Preztawlici (*sp. XIII*); *Přestavky*, *d. p. Roudnice*;
 villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227)
 421, 25.
 Pribezlawice *v.* Pribislauici.
Přibice v. Briwiz.
 Pribichiest (*sp. XIII*); *Přibičest*, filia Zazzin mi-
 litis (1210) 395, 10.
 Pribin (*or.*), *Přibin*, testis (1208/11) 89, 10.
 Pribislauici, Pribezlawice (*sp. XIII*); *Přibyslavice*,
d. p. Vel. Meziřiči, *g. Großmeseritsch*; villa monii.
 in Zábrdovice (1210) 392, 20. 395, 5.
 Pribislau, Pribislav *v.* Pribizlaus.
 Pribislawicz *v.* Pribizlawiz.
Přibyslavice v. Pribislauici, Pribizlauc, *et* Pri-
 bislawiz.
 Pribizlauc (*or.*) *Přibyslavice*, *d. p. Čáslav*; Jaros
 de — (1226).
 Pribizlaus, Bibizlaus, Prsibislaus, Pribislaus,
 Pribizlaw (*or.*), Pribislau (*c.*); *Przibislaus* (*sp.*);
Přibyslav.
 Pribizlaus (*or.*) decanus ecclae. Pragensis (1203)
 378, 1. (1209) 79, 5.
 Pribizlaus, Prsibislaus, Bibizlaus (*or.*), 'Pribzlaus
 (*c. XIII*), canonicus Pragensis (1198/1201) 13, 20.
 (1211) 88, 5. archidiaconus Pliznensis (1216)
 116, 25. (1219) 167, 15. archidiaconus Belinensis
 (1229) 342, 30.
 Pribizlaus (*or.*), canonicus Pragensis (1216) 116, 25.
 (1218) 157, 5.
 Przibislaus (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1203)
 375, 10. Frater eius: Sdislaus.
 Pribizlaus, Pribislau (*or.*), de Malcowitz (1205)
 67, 20. (1219) 175, 10.
 Pribizlaw (*or.*), Pribislau (*c. XIII*) Suarowich
 [= filius domini Swar], testis (1207) 55, 1.
 Frater eius: Sdizlaus.
 Pribizlaw (*or.*) [nobilis Mor.] (cc. 1207) 56, 35.
 Pribizlaus Vitusowic (*or.*), *Přib. filius Viti*, (1218)
 143, 15.
 Pribislau (*or.*) de Zenosath (1219) 175, 5.
 Pribislav (*or.*) de Beloviz (1219) 175, 10.
 Pribizlaus (*or.*) de Wezckouic, testis (1220) 193, 10.
 Pribizlaus (*or.*), Bibizlaus (*sp. XIII*) testis in
 Moravia (1228) 323, 15. 428, 20.

Bribizlaus (*or.*) frater Mirozlay, testis (1229) 342, 30.
 Pribislaus (*c. XVI*) filius Porcoissonis, nobilis Boh. (1230) 351, 10, 20.
 Pribizlaus (*sp. XIII*) miles Moraviae (1202) 371, 20.
 Pribizlaus (*or.*) miles [Bohem.] (1207) 66, 15.
 Pribizlaus (*or.*) miles Zobezlai, ducis Boemie (1228) 312, 20. Frater eius: Wrasco (1228).
 Pribislaus (*or.*), [serviens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 30.

Pribizlawa (*or.*) uxor Chotěbori comitis (1226) 284, 15. 285, 5.
 Pribizlawiz (*ed.*), Pribislawicz (*c. XVIII*); *Přibylavice*, *d. p. Třebič*, *g. Trebitsch*; villa monii. in Oslavany (1226) 267, 10. 269, 1.
 Plebanus: Hieronymus *aut* Hermannus (1226.)
 Pribram (*or.*) *Přibram*, praedium seu circuitus episcopatus Pragensis (1216) 116, 10. (1227) 303, 5.
 Pribram (*or.*), *Přibram*, [nobilis Mor.], cuius filius Heinricus (1226) 288, 30.
 Prikliuk, Priklik, Priklyk, Brikkluk, Pritluc (*or.*), Britteluche (*sp. XIII*); *Příluky*, *g. Prittlač*, *d. p. Hustopeč*, *g. Auspitz*; villa monii. Velehradensis (1220) 180, 20. 322, 10. 427, 30. ecclesia monii. Velehrad. ibd (1222) 226, 5. 227, 30, 35.
Přidoli, *g. Priethal v. Predol*.
 Priemisl *v. Premizl*.
 Primetitz (*or.*); *Přimětice*, *g. Brenditz*, *d. p. Znojmo*, *g. Znaim*; villa (1220) 190, 20. 191, 25. Ecclesia ibj (1220) 190, 15. 191, 15, 20.
 Primilz, Primiszle, Primislaus, Primizlaus, Primuzil, Primuzle *v. Premizl*.
 Prys noborius (*sp. XIV*), *Přisnobor*, iudex de Hradecz (1229) 431, 25.
 Prist *v. Briezt*.
 Pristupymy (*sp. XIII*) locat.; *Přistoupin*, *d. p. Český Brod* (*Böhm.-Brod*); praedium monii. in Ostrov (1205) 383, 10.
 Pritluc, *Příluky*, *g. Prittlač v. Prikliuk*.
 Probice *v. Brawiz*.
 Probstov (*sp. XIII*); *Proboštv*, *d. p. Litoměřice*, *g. Leitmeritz*; villa hospitalis s. Johannis Hierosolym. (1199) 360, 15.
 Prosimir, Prosmirus *v. Prozimir*.
Prostěj v. Prozey.
 Prosteyow, Prossteyow (*or.*), Prosteyov (*sp. XIII*), Prosteiow (*sp. XIV*); *Prostějov*, *g. Prossnitz*; villa forensis (1201) 366, 5. (1213) 104, 15. 106, 15. 403, 30.
Prostoměřice, *g. Prossmeritz v. Prozimiriz*.
 Proszimir *v. Prozimirus*.

Protche *v. Prozey*.
 Protiva, Prothiva (*or.*); *Protiva*.
 Protiva, Prothiwa (*or.*) frater Olrici comitis de Lvtiz (1213) 434, 35. (1216) 113, 35.
 Prothiwa (*or.*) de Cisincowe (1219) 174, 10.
 Protiwec (*or.*), *Protivec*, nobilis Boh., cuius filius Zmil (1226) 286, 10.
 Protiven, Protien (*or.*), *Protiven*, *Protivenus* (*sp.*); *Protiven*.
 Protivenus (*sp. XIII*) filius Sulislai dapiferi (1203) 375, 5.
 Protien (*or.*), [nobilis Morav.], (1218) 152, 20.
 Protiven (*sp. XIV*) de Vniczow (1220) 413, 35.
 Protiven (*or.*) testis (1225) 263, 1.
 Protiwisch (*or.*), fortasse *Protivice*, *d. p. Žlutice*, *g. Luditz*; villa Mathaei comitis (1226) 283, 5. 285, 1.
 Prowodou (*sp. XIII*); *Provodov*, *d. p. Nové Město nad Metují*, *g. Neustadt a. d. Mettau*; villa monii. Břevnovensis (1213) 400, 20. (1229) 431, 10.
 Prozimiriz (*or.*); *Prostoměřice*, *g. Prossmeritz*, *d. p. Znojmo*, *g. Znaim*; villa Ecclesia ibd. (1226) 288, 15.
 Prozimirus, Prosinirus, Proszimir, Prosimirus (*c.*); *Prosimir*.
 Prosimirus (*c. XV*); [nobilis Mor.] testis (post 1201) 26, 20.
 Prozimirus (*or.*), Proszimir (*c. XIV*) praefectus de Prawlowe (1222) 222, 15. 225, 10.
 Prosmirus (*c. XIII*) castellanus Znoimensis (1222) 232, 1.
 Prosimir (*c. XVII*) venator (1225) 257, 15.
 Prozey (*c. XIII*), Protche (*c. XVIII*), *Prostěj*, testis (1228) 318, 20.
 Prsibislaus *v. Pribizlaus*.
Prussiae episcopus (1218) 154, 20.
 Pruteni pagani (1230) 350, 10.
 Przedbor, Przedborius *v. Predbor*.
Przelluccsie (*c. XV*); *Přelouč*, *d. p. Pardubice*; villa monii. in Opatovice (1229) 328, 5.
 Przemisl *v. Premizl*.
 Przewrat *v. Prewrat*.
 Przibislaus *v. Pribizlaus*.
Psáře v. Psarz et Pzari.
Psarz (*sp. XVII*), *Psáře*, mons apud Vyšehrad (1222) 416, 15–30. 417, 1, 15.
 villa quondam prope Vyšehrad (1222) 417, 1, 15.
Ptenin v. Naptenine.
 Pudilo, Pudizlav *v. Budizlaus*.
Püllna v. Bilen.

Pulsnice (*or.*), *Ploučnice*, fluvius Boh. ap. Česká
Lípa, g. *Böhm. Leipa* (1226) 283, 35. 284. 15.
Půlznensis *v.* Plizen.
Puodol, Podol, (*sp. XVII*); *Podol* ap. Pragam
(1222) 416, 30. ibd. curia murata capituli Wise-
grad. propria (1222) 416, 30. ibd. area nauli
spectans ad capitulum Wissegr. (1222) 418, 15.
Purcardus, Purchart *v.* Burchardus.
Pürglitz *v.* Creoplathe.
Pusic (*or.*); *Pěšice*, d. p. *Vys. Mýto*, g. *Hohen-*
mauth; Slusek de — (1226).
Putim (*sp. XIII*); *Putim*, d. p. *Pisek*; praedium
monii. in Ostrov (1205) 383, 5. Ecclesia s. Petri
ibd. (1205) 382, 5. 383, 5.
Pzari (*sp. XIII*), *Pzarih* (*or.*) locat.; *Psáře*, *Psáry*,
ap. *Jílové*, g. *Eilau*; villa monii. s. Georgii
in castro Prag. (cc. 1227) 421, 30. ibd. terra
ecclesiae Vyšehradensis (1088? ins. 1222) 216, 15.
— Cf. *etiam Psarz.*

Q.

Qvalin (*or.*); *Chvalín*, d. p. *Roudnice*; villa monii. in
Doksany (1226) 281, 5.
Quernuorde (*ed.*), Guehardus comes de — (1212).
Queton (*sp. XIV*), *Květoň*, camerarius seu po-
honche (1200) 364, 1. venator (1203) 373, 25.
Quibure (*c. XVI*), Quiburc, comes Hartmannus
de — (1216).
Quedlingenburg, *Quedlinburg*, in Saxonia, Rgb.
Magdeburg (1213) 102, 30.

R.

R. epus. Olomucensis *v.* Robertus.
Rabiň *v.* Grabina.
Rabodo, Rabota *v.* Rapoto.
Rac (*sp. III*), *Rak*, testis (1210) 393, 1. 396, 25.
Racec (*or.*), *Racek*, filius Ratibori; [nobilis Boh.]
testis (1201) 25, 20.
Rachowkop (*sp. XIV*) meta circuitus de Knenicz
(1200) 364, 10.
Račice *v.* Radscici et Ratsici.
Raclinicz, Raclinowicz (*c. XV*); *Raklinice?*; villa
quondam apud *Křidlovice*, d. p. *Znojmo*, g.
Znaim, sita (1225) 261, 5, 15.
Radčedice *v.* Rascediz.
Radek (*or.*), *Raděk*, testis (1208/11) 89, 10.
Radelowici (*sp. III*); *Radějovice* ap. *Jílové*, g.
Eilau; villa monii. s. Georgii in castro Prag.
(cc. 1227) 421, 30.
Radezlaus *v.* Radozlaus.
Radgosc (*or.*); *Radhošt*, d. p. *Vys. Mýto*, g. *Hohen-*
mauth; *Otzalav* et Hartlebus de — (1226).

Radim.

Radim (*or.*) de Spelunca. Filius eius: Bohuzlaus:
(1226).
Radim (*or.*), nobilis Bohemiae, cuius filius Nev-
hlaz (1220).

Radimir (*c. XIV*), *Radimír*, [nobilis Boh.], (1222)
221, 20.

Radymow (*c. XIV*), *Radimou* (*c. XVII*); *Radňov*,
d. p. *Pelhřimov*, g. *Pilgram*; villa parochiae in
Rynarcz (1203) 31, 15.

Radimoviz (*or.*); *Radimovice*, d. p. *Tábor*; Luder
de — (1219).

Radlize (*or.*); *Radlice* ap. *Kouřim*, d. p. *Kolin*,
villa monii. Lubensis (1228) 312, 20.

Radmiric (*or.*); *Radměřice*, *Raimířice*, ap. *Votice*,
d. p. *Sedlčany*; Dalebor de — (1220) 193, 15.

Radňov *v.* Radymow.

Radoslau, Radoslaus, Radosslaus *v.* Radozlaus.

Radostich (*sp. XIII*), *Radostic* = filius Radostae:
Scepan (c. 1201/20).

Radosta (*or.*) frater domus s. Mariae [Melit.] de
Praga (ante 1217) 124, 5.

Radowani (*or.*), *Radovany* apud *Velichov* (1226)
283, 5, 25.

Radovesice *v.* Raduissic.

Radozlaa (*c. XV*), *Radoslava*, grossa possestrix
curiae in Znojmo (1226) 280, 1.

Radozlaus, Radoslaus, Radosslaus, Radoszlaus,
Radozsslaus, Radozlav, Rodoslaus, Rodo-
zlaus (*or.*), Radzlaus (*c. XV*), Radoslau, Radoz-
lau, Radezlaus (*sp. XIII*); *Radoslav*.

Radozlaus, Radoslaus, Radosslaus, Radoszlaus,
Radozsslaus (*or.*), Radzlaus (*c.*) canonicus Olo-
mucensis et archidiaconus provinciae Olomuc.
(1207) 54, 30. (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5.
(1213) 104, 10. 106, 10. (1218) 152, 25. (1220)
180, 30. (1223) 240, 1, 10. (1227) 306, 5. (1228)
323 1. 428, 5. (post 1228) 355, 1.

Radzlaus (*c. XV*), [clericus] testis [in Znoym]
(post 1201) 26, 20.

Radozlaus (*or.*) presbyter et vicarius Olomuc.
ecclesiae (1208) 73, 30.

Radoslaus (*or.*), testis et scriptor chartae Roberti
episcopi Olomucensis (1208/11) 89, 10.

Radoslaus (*c. XV*) clericus nuntius epi. Pragensis
(1219) 171, 25.

Radozlaus (*or.*) capellanus episcopi Pragensis
(1229) 340, 15.

Radoslaus (*sp. III*) miles in Moravia (1202) 371, 25.

Radosslaus (*or.*), Radoslaus (*c. XIII*), [nobilis
Mor.] testis (1207) 55, 1.

Radoslau, Radozlaus (*sp. XIII*) testis in Moravia
(1210) 393, 1. 396, 25.

- Radezlaus, Radoslaus (*sp. XIII*) filius Scehonis, testis (1210) 393, 5. 396, 30.
- Radozlaus, Rodozlaus, Rodoslaus (*or.*) de Zyrlin (1218) 143, 15. (1219) 175, 5.
- Radozlaus (*sp. XIII*) Vzelinich (= filius Vecelini), testis (1201/20) 423, 1.
- Radozlav (*or.*) magister venatorum (1227) 304, 15.
- Radozlaus (*or.*) villicus episcopi Olomucensis (1208) 74, 1.
- Radozlaus (*sp. XIII*) heres regis (c. 1201/20) 423, 1.
- Radscici (*sp. XIII*); Račice, *d. p. Písek*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 5.
- Raduissic (*or.*); fortasse Radovesice, *d. p. Roudnice*; villa, ubi curia monii. Strahovensis (1226) 283, 30. 284, 10.
- Radulfus *v. Rudolfus.*
- Raghrad (*or.*), Reygrad (*c. XVII*), Caghrad (*sp. XIII*); Rajhrad, *g. Raigern*, *d. p. Hustopeče*, *g. Auspitz*; monium. ord. s. Benedicti (1222) 214, 1. conventus (1222) 228, 30. 229, 1. p r a e p o s i t u s: Bogdalus (1210).
- Raic (*or.*), Rajice?; Martinus de — (1204/14).
- Rainaldus (*c. XV*) diaconus cardinalis s. Eustachii (1230) 350, 1.
- Rainerus, Rainierius, Reinerus (*c.*), Rinerius (*or.*).
- Rainerus (*c. XV*), Rainierius (*c. XVI*) s. Marie in Cosmidin diaconus cardinalis (1226) 277, 15. (1230) 349, 35.
- Rinerius (*or.*), Reinerus (*c. XIII*) abbas de Insula (1219) 161, 15. (1221) 205, 10.
- Rainerus [alias: Romarius] praepositus Seeburgensis (1201) 15, 10. (1206) 49, 10.
- Rayngicz *v. Hranicz.*
- Rayow (*c. XIV*), Raiou (*c. XVII*), Rájov, curia araturae ap. Dlouhá ves, *d. p. Pelhřimov*, *g. Pilgram*; quondam villa parochiae in Rynarec (1203) 31, 15.
- Rajhrad *v. Raghrad.*
- Ramensberc, Ramesberc (*or.*); Rodulfus de — (1212).
- Ranach (*or.*), Ranač?, testis [in Olomuc.] (1208 11) 89, 10.
- Rapotenchirhen (*or.*); Rappoltenkirchen, Austria Inf., *d. p. Tulln*; Hinricus plebanus de — (1229).
- Rapotic, Rapotitz (*sp. XIII*) = filius domini Rapota: Lampert (1210).
- Rapoto, Rappoto, Rabodo (*or.*), Rabota (*c.*), Rabodo (*sp.*).
- Rapoto, Rappoto, Rabodo (*or.*) notarius regis Boh. (1198/9) 5, 1. regalis aulae cancellarius (1205) 383, 30. notarius regis (1207) 55, 20. cancellarius (1207) 66, 20.
- Rapoto (*or.*) clericus de Vienna (1229) 340, 10.
- Robodo (*sp. XV*) testis (1214) 405, 5.
- Rabota, Raboia (*c. XIII*), Rabora (*c. XVI*); testis (1228) 318, 20.
- Raprehteshwilare (*or.*), Rapperswill in Helvetia. Rodulfus advocatus de — (1212).
- Rascediz (*or.*); Račetice, Radědice, *g. Ratschitz*, *d. p. Kadaň*, *g. Kaaden*; villa, ubi terra monii. Plasy (1209) 79, 1.
- Raseh *v. Rese.*
- Rassin (*or.*), Rašín, silva monii. Velehradensis (1221) 198, 25.
- Rastileh (*or.*) locat.; Rastely, *d. p. Blatná*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 217, 1.
- Rathibor (*c. XV*); Ratibor, in Silesia Borus., Rgb. Oppeln; dominus Otto de — (1222).
- Rathiborius *v. Ratibor.*
- Rathmir, Rathmirus *v. Ratmir.*
- Ratibor, Ratiborius, Rathiborius (*or.*); Ratibor.
- Ratibor (*or.*) iudex curiae regalis (1198/9) 4, 35.
- Ratibor (*or.*) [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20.
- Ratibor (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
- Ratibor (*or.*) testis in Moravia (ante 1218) 433, 15.
- Ratiborius (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1218) 409, 1.
- Ratiborius (*or.*), Ratibor (*c. XV*), iudex Brunnensis (1222) 225, 15. 229, 5.
- Ratiborius (*ed.*) de Strachotiz (1226) 287, 10.
- Rathiborius (*or.*), Ratibor (*c. XIII*) Ratiborius (*sp. XIII*) testis in Moravia (1228) 318, 20. 323, 10. 428, 15.
- Ratibor (*or.*); filius eius: Racec (1201).
- Ratiborius (*c. XV*); filius eius: Petrus (1229).
- Ratispona (*or.*); Regensburg, boh. Řezno, Bavaria; (cc. 1212) 399, 5. (1213) 98, 30, 35. 99, 1–20. 434, 30.
- Episcopi: Conradus III (1200). Conradus IV. (1218 sq.)
- Praepositus: Gotfridus (1217).
- s. Emmerammi monium; abbas: (1218) 145, 5. 146, 1, 30. 157, 1. (1229) 336, 25.
- s. Jacobi monium. Scotorum (1213) 99, 10.
- Ratisponensis diocesis (1218) 145, 5. 146, 1, 30. 153, 20. (1219) 169, 10. (1227) 293, 10.
- Ratmir, Ratmirus, Rathmir, Rathmirus (*or.*); Ratmir.
- Rathmir (*or.*); [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20.
- Rathmir (*or.*), [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 5.

Ratmir (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 5.
396, 25.

Ratmirus (*or.*) de Squirina, nobilis Bohemiae (1223) 242, 15.

Rathmirus (*or.*) baro Bohemiae (1224) 248, 5.

Ratmir (*or.*) testis (1226) 290, 25.

Ratmirus (*or.*) camerarius Plznensis (1229) 341, 25.

Ratmiřice v. Radmiric.

Ratschitz v. Rascediz.

Ratsici (*or.*); Račice, *d. p.* Vyškov, *g.* Wischau; villa Kojatae de Gnevin Most (1217) 301, 25.

Raube, villa in Saxonia (1211) 88, 15.

Rauennensis (*c. XIII*) Ravenna in Italia, dux *v.* Marquardus, marchio Anchonensis.

Rauschenpach (*sp. XV*); Rauschenbach, *d. p.* Teplá, *g.* Tepl; villa (1214) 404, 25.

Raz, Razonis (*c. XIII*) filius Adlart (1222) 232, 1.

Reata (*or.*); Rieti, Italia, prov. Perugia; (1219) 167, 35. 168, 15. 170, 20. (1225) 270, 15. 271, 30.

Redgosc (*or.*), Redhoscz (*sp. XIII*); Ředhošť, *d. p.* Roudnice; Boruta de — (1203 sq.).

Redhore (*or.*), Ředhor, nobilis (1226) 286, 1.

Redhoscz *v.* Redgosc.

Reginaldus abbas Medlicensis (1207) 64, 20.

Regleh (*sp. XIII*) locat.; Řehly, nunc Hředle, *d. p.* Rakovník; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 1.

Regnardus, Regnarth *v.* Reinardus.

Reichenau *v.* Augensis abbas.

Reichenbach *v.* Richenbach.

Reichersberg *v.* Riechersperge.

Reygrad *v.* Raghrad.

Reinardus, Regnardus, Reynhardus (*or.*), Reinarth (*sp.*).

Regnardus; Regnardi (*or.*) filius Boguzlaus, Bog. Reinartich (1198/9) 4, 40. (1212) 98, 15.

Regnarth (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 10.

Reinardus (*or.*) testis (1209) 79, 10.

Reynhardus (*or.*) iudex reginae (1211) 88, 5.

Reinardus (*or.*) filius Friderici de Speluča († 1226) 283, 10. 285, 15.

Reinartic, Reinartich (*or.*), Reinartic = filius Reinarti: Boguzlaus (1212); Zdywoy (1218).

Reinerus *v.* Rainerus.

Rejkovice *v.* Graycowic.

Rembertus, Riembertus (*or.*) plebanus de Asparn (1229) 337, 25. 340, 5.

Repčici (*sp. XIII*); Řepčice ap. Jilové (Eilau); villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.

Repin (*or.*); Řepín, *d. p.* Mělník; villa hospit. s. Mariae Theut. in Boemia (1207) 63, 5.

Reppsyn (*or.*), Hřebčín, *g.* Reptschein, *d. p.* Olomouc (Olmütz); villa ubi terra monialium ap. s. Petrum Olom. (1213) 101, 10.

Rese (*sp. XIII*), Raseh (*or.*) locat.; Řeže, *d. p.* Karlín, *g.* Karolinenthal; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 25. ibd. terra ecclae. Vissegradensis (1088? ins. 1222) 216, 20.

Resetarih (*or.*) locat.; Řešetáře?; locus, ubi silva ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 217, 5.

Revnetici (*sp. XIII*); Řevnětice (quondam in reione inter Strakonice et Lnáře ap. Blatná); villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 422, 10.

Reže *v.* Rese.

Rybník, in Silesia Boruss., Rgb. Oppeln, monium. virg. ord. Praemonstr. (1223) 240, 5.

Ric[ardus], scriptor cancellariae apostolicae (1204) 36, 25. 38, 15.

Richenbach (*or.*); Reichenbach, in Vogtland, AH. Plauen; possessio regi Bohemiae donata (1212) 95, 25.

Ricov (*or.*); Říkov, apud Votice; Pertolt de — (1219).

Riechersperge (*or.*); Reichersberg in Austria Sup.; praepositura canonicorum regularium. (1203) 30, 10. Praepositus: Fridericus (1229).

Riede (*or.*); Ried, in Austria Super.; magister Marquardus de — (1229).

Riedmark (1224) 247, 10.

Riembertus *v.* Rembertus.

Rigice (*sp. XIII*); Ryjice, *g.* Reindlitz, *d. p.* Ústí n. L., *g.* Aussig; villa hospitalis s. Joh. Hierosol. (1199) 360, 20.

Rihtca (*sp. XIII*), Richca, Rejčka, uxor comitis Leonis de Klobouky († 1210) 395, 5.

Ryjice *v.* Rigice.

Rynarcz (*c. XIV*), Rinarcz (*c. XVII*); Rynarec, *d. p.* Pelhřimov, *g.* Pilgram; villa (1203) 31, 15. Eccl. sancti Laurentii ibidem (1203) 30, 30. 31, 5.

Rinerius *v.* Rainerus.

Riuin (*or.*), Riwin (*sp.*); Rivin.

Riuin, Riwin (*sp. XIII*) testis (1210) 393, 1. 396, 25.

Riuin (*or.*) de Zahornic (1225) 272, 30.

Riwin (*c. XIII*), Ruwin (*c. XVIII*) testis (1228) 318, 20.

Riuinec, Riuinech (*sp. XIII*), Rivinec, testis (1199) 362, 5, 15.

Robertus, Robertvs, Röbertus, Rubertus, Rupertus, Rúpertus, Rvbertus, Rvþpertus (*or.*), Rúbertus (*or.**), capellanus regis Bohemiae (1198/9) 5, 1. prior monii. Nepomucensis (1199) 7, 30. episcopus Olomucensis (1199) 358, 30. (1201) 13, 25. 14, 5. 367, 40. 375, 1. (post 1201) 26, 15. (1202) 371, 35. (1204) 42, 35. 44, 5. (1205) 45, 5. 383, 25. (1206) 50, 5. (1207) 53, 15, 30. 54, 5, 20, 30. 56, 30. 57, 1, 30. 58, 25.

62, 10. 64, 1, 20. 66, 15. 68, 1. (1208) 73, 10. (1209) 80, 10. (cc. 1210) 392, 15. (1210) 81, 1. 394, 20. 396, 10, 15. 397, 1. (1208/11) 89, 1. (1213) 104, 1, 5. 105, 30. 106, 5. 434, 25. 435, 10. 403, 25. (1215) 100, 10, 20. (1216) 114, 1—15. (1217) 124, 25. 131, 20. 140, 35. (ante 1218) 433, 15, 20. (1218) 147, 25. 148, 25. 149, 20. 152, 25. 409, 1. (1219) 158, 20. (1220) 179, 35. 182, 10. 183, 10, 15. 184, 1. 185, 10. 190, 1. 191, 10. 192, 10. (1221) 201, 10. 205, 5. 206, 15. (1222) 210, 1, 5. 214, 25. 225, 5. 226, 1, 30. 227, 25. 229, 5. 231, 30. (1223) 238, 30. 243, 1. (1224) 246, 20. 250, 15. 257, 20. (1225) 260, 30. 261, 1. 265, 10, 25—35. 267, 25. 268, 35. 269, 10, 20. (1226) 288, 30. 292, 5, 30. 293, 15 sq. 294, 5. (1227) 296, 20. (1228) 307, 20. 308, 5—20. 310, 5. 311, 10, 15. 315, 30. 316, 1. 317, 20. 318, 5. 320, 5. 321, 25. 322, 20. 324, 15—30. 426, 5. 427, 10. 428, 5. (1229) 333, 5 sq. 334, 5. (1230) 353, 10.

Robodo v. Rapoto.

Rochisberc (ed.), Guntherus de — (1212) 90, 10.

Rochou, Rochov, Rochow (or.); *Rochov*, ap. Brozany, d. p. Roudnice; villa monii. Teplensis (1219) 162, 5. dimidia villa monii. Doczanensis (1226) 282, 25, 40. 285, 5, 15.

Rokythnic (or.), Rokytinc (c. XIII); *Roketnič* [d. p. Třebič?]; villa, ubi ecclesia monasterii Lucensis (1220) 192, 15. (1224) 246, 25.

Rokytowecz (sp. XIV); *Rokytovec*; rivulus faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 25.

Rokitowi kerz (sp. XIV) rubus faciens metam circuitus Hranicz (1201) 366, 30.

Rodolfus, Rodulfus v. Rudolfus.

Rodoslaus, Rodozlaus v. Radozlaus.

Rogetici (c. XVII); *Rojetice*?; villa quondam monii. Siloensis (1226) 275, 1.

Rogniz (or.), ? *Röchlitz* in Silesia Borus. (1228) 312, 30.

Rohaci (or.); *Rohatce*, d. p. Roudnice; villa monii. in Doksany (1226) 281, 5.

Rohather v. Rohother.

Rohche, Rohhch (or.), Rohche (c. XIII); *Rochče* [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 1. (1213) 104, 15. 106, 15.

Rohoher, Rohather (or.); *Rohoter*, villa quondam ap. Moskowice, d. p. Znojmo (Znaim) sita. Ecclesia ibidem (1228) 310, 20.

Plebanus: Martinus (1228).

Rohouka (c. XIV); *Rohovka*, d. p. Pelhřimov, g. Pilgram; villa parochiae in Rynarec (1203) 31, 15.

Rohozne (sp. XIII); *Rohozná* (fortasse quondam in districtu Podbořany, g. Podersam); Nerad de — (1209).

Roma (or.), Urbs, (1199) 6, 10. (1204) 45, 20. (1205) 47, 15. (1206) 50, 1. (1207) 57, 10. 58, 10. 59, 5. (1209) 391, 1. (1212) 93, 25. (1216) 122, 20. 123, 15. (1218) 154, 15, 25. 155, 10. (1219) 163, 1. 166, 10. 167, 1. (1220) 188, 25. (1228) 311, 25.

Roma: ecclesia s. Praxedis (1219) 163, 10.

Romanus civis: Jacobus de Arloco (1225).

Romana curia 8, 1. 129, 1. 171, 20.

Romani pontifices 37, 30. 349, 10. v. Gregorius IX, Honorius III, Innocentius III.

Romanae ecclesiae possessiones (1213) 102, 5.

Romanum imperium (1204) 40, 30. 42, 5. (1212) 93, 5.

Romanorum reges et imperatores v.: Fridericus I; Fridericus II; Otto IV; Philippus.

— **Romanorum imperatorum coronatio Romae** (1212) 93, 25.

Romaniola (1213) 99, 15.

Romanus:

Romanus (c. XV) s. Angeli diaconus cardinalis (1230) 350, 1.

Romanus (c. XVI) de Teintz, baro Boh. (1230) 351, 5.

Romarius (alias Rainerius) praepositus Seburgensis (1201) 15, 10. (1206) 49, 10.

Ros, Ross v. Petrus Ross.

Roscsalovice, Rosalovic (or.); *Roždalovice*, d. p. Jiřín; Zobehird de — (1223 sq.).

Rosnata, Rosneth v. Groznata.

Rosotatecz (sp. XIV), Rothotatech (sp. XIII), *Rosochatec*, spelunca (1213) 400, 15. (1229) 431, 5.

Rosuticze (sp. XIV) mons faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 20.

Rothotatech v. Rosotatecz.

Rouchov v. Ruchow.

Rouny v. Rowni.

Rousinov v. Ruszinow.

Rowni (c. XIV), Rouny (c. XVI); *Rovný*; villa quondam parochiae in Rynarec, d. p. Pelhřimov, g. Pilgram (1203) 31, 15.

Roždalovice v. Roscsalovice.

Roztesici (error typogr.) v. Boztesici.

Roztoki (sp. XIII); *Roztoky*, g. Rongstock, d. p. Děčín, g. Tetschen; villa hospitalis s. Joh. Hierosol. (1199) 360, 20.

Ruben (or.) nobilis Boh. (1225) 272, 30.

Rubertus, Rübertus v. Robertus.

Rubinus (c. XVIII), Rvbinus (c. XIII) procurator provinciae Brunnensis (1228) 318, 20.

Ruchow (c. XVII), Rudkow (c. XVIII), *Rouchov* aut *Rudkov*, villa quondam monii. Siloensis (1226) 275, 5.

Ruden (sp. XIV), *Rudný*, mons faciens metam silvae apud Domašov (1220) 414, 25.

Rudewinus (*c. XV*), *Rudvin*, possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 5.
Rudger, *Rudgerus* (*or.*) *Rüdigerus*.
 [Rüdigerus] epus. Kymensis (1217) 132, 25. (1220) 176, 15.
 Rudgerus (*or.*) plebanus de Chvliube (1229) 340, 5.
 Rudgerus (*c. XV*), miles [in Znoym] (post 1201) 26, 10. castellanus Znoymensis (1222) 225, 15.
 Rudigerus cognomine Biber, miles (1209) 78, 10.
 Rudger (*or.*) de Hratirob (1222) 220, 15.
Rudna czesta (*sp. XIV*) via publica apud Domašov, *d. p. Sternberg* (1220) 414, 15.
Rudolfus, *Rodulfus*, *Radulfus* (*or.*), *Rodolfus* (*sp.*). Radulfus (*or.*) palatinus comes de Twingen (1216) 118, 15.
 Rodulfus (*or.*) comes de Habechesburg et lan-gravius de Alsatia (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 15.
 Rodulfus (*or.*) de Ramensberg (1212) 94, 5. 96, 5.
 Rodulfus (*or.*) advocatus de Rapprehteshiwilare (1212) 94, 5. 96, 5. 97, 15.
 Rudolfus (*or.*) iudex [de Cazlaw?] (1204/14) 107, 20.
 Rodolfus (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1219) 410, 5.
 Rudolfus (*or.*) filius Zauisse (1225) 263, 5.
Rudolt:
 Rudolt (*sp. XIII*) testis in Moravia (cc. 1210) 393, 10.
 Rudolt (*sp. XIII*) de Jaromir, nobilis Boh. (1213) 401, 5.
Rugen (*or.*); *Ružyně*, *d. p. Smichov*; villa, ubi curia capellae s. Venceslai in castro Prag. (1227) 305, 25.
 Rupertus, Rúpertus *v. Robertus*.
Rustbach (*or.*); *Rossbach* in Austria; Conradus plebanus de — (1229).
Ruszinow (*c. XIV*); *Rousinov*, *d. p. Vyškov*, *g. Wischau*; Petrus de — (1222).
Ruthardus (*sp. XIII*) abbas de Ossech (1203) 377, 10.
 [Ruthardus] abbas monasterii in Mašov († 1207) 64, 10.
 Ruwin *v. Riwin*.
Ružyně *v. Rugen*.
 Rvbertus, R pertus *v. Robertus*.
 Rvbinus *v. Rubinus*.

S, Š.

S. archiepus. Maguntinus *v. Sifridus*.
 S. magister, canonicus Olomucensis *v. Siffridus*.
 S. abbas Cladrubensis *v. Siluester*.
 S. camerarius *v. Zlawek*.
Saaq *v. Satec*.
Sabinensis (*c. XVII*) episcopus cardinalis: Johannes (1208). Oliuerius (1226).

Sacensis praepositus, — canonicus *v. Zacska*.
 Sacerdotis Uallis *v. Uallis sacerdotis*.
 Saczka *v. Zacska*.
Sadek (*sp. XIV*), *Sádek*, meta circuitus de Knenicz (1200) 364, 10.
Saderer (*or.*); Theodericus de —, [nobilis Mor.], (1221) 198, 30.
Sadowi (*sp. XIII*); *Sadová*, quondam ap. *Voseček*, *d. p. Poděbrady*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 5.
Sagost (*or.*), *Záhvozdí*, territorium (1228) 309, 5, 20.
Sahar (*or.*), *Žár* (alias *Ždár*), *g. Sohors*, *apud Žumberk* (*g. Sonnberg*), *d. p. Kaplice*, *g. Kaplitz*; praedium monii. in Swetla (1221) 206, 5.
Sahore, *Pasore* (*c. XVII*), *Zahorze* (*c. XVIII*); *Záhoří apud Humpolec*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
Saidow, *Saydow* (*c. XVIII*), *Seidow* (*c. XVII*); *Zawidow* (*sp. XIII*); *Sayda*, *boh. Zavidov*, *in Saxonia, AH. Freiberg*; villa, ubi decimae monii. Ozzech (1207) 59, 25. 385, 15. (1209) 390, 1. Zawidoensis parochia (1209) 390, 10.
Salomon (*or.*), *Salmannus* (*c.*), *Salmon* (*sp.*).
 Salomon (*or.*) magister, canonicus Erbipolensis (1225) 266, 10.
Salmannus (*c. XV*) possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 5.
Salmon (*sp. XIV*) testis (1229) 431, 25.
Salzburgensis, *Salzburgensis* (*c. XIII*), *Salzburg*, archiepiscopuss: Eberhardus I. († 1203). Eberhardus II. (1201 sq.).
 — *Salisburgense capitulum* (1207) 65, 20.
 Praepositus: Wernhardus (1202). Decanus: Hermannus (1202).
Samik, *Samich* (*sp. XIII*), *Samik*, testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
Sandou (*or.*), *Sandowe* (*sp. XIII*); *Žandov Dolní*, *g. Unter-Sandau*, *d. p. Planá*, *g. Plan*; villa monii. in Tepla (1213) 403, 10. (1219) 162, 5.
Šaratice *v. Zyretiltz*.
Sardinia insula (1213) 102, 5.
 Sasin *v. Zazzin*.
Satcensis *v. Satec*.
Satec (*or.*), *Satecs* (*sp. XIII*); *Žatec*, *g. Saaq*; castrum provinciale; ibd. redditus de foro ad monium. s. Georgii in castro Pragensi spectantes (cc. 1227) 42, 1. — *Satsensis* (*sp. XIII*) castellanus: Hermannus (ante 1212) 398 10.
 — provincia (1088? ins. 1222) 217, 1.
 Satcensis, Ssatcensis (*or.*) archidiaconus: Dry-zylaus (1216 sq.). Uiteco (1212).
Sathensis *v. Zacska*.
Šatov *v. Chatow*.

- Satska v.** Zacska.
Saul, arepus. Colozensis (1199) 3, 10.
Sauisa, Sawisse v. Zauis.
Saxonia (c. XIII) (1203) 32, 30. (1213) 102, 25.
Sazau (c. XIII), Sážava, monium. ord. s. Benedicti quondam prope Černé Budy, d. p. Kutná Hora, g. Kuttenberg. A b b a s: Blasius (1202).
Sážava v. Sazau et Sazawa.
Sazawa (sp. XII, I); Sážava, fl. Boh. (1205) 382, 30.
Sazawa (sp. XIII); Sážava, d. p. Smíchov; villa monii. in Ostrov (1205) 381, 5.
Sazin v. Zazzin.
Saztolow v. Chaztolov.
Sbygneu v. Zbignew.
Sbimow (c. XIV), Sbimou (c. XVII); villa parochiae in Rynarec (1203) 31, 15.
Sbirowe (c. XVI); Zbirov, d. p. Hořovice; Chren de — (1230).
Sbyslaus v. Zbizlaus.
Sbuinic (or.); Vojnice, g. Groos-Wunitz, d. p. Roudnice; circuitus monii. Doksanensis (1226) 282, 25.
Scac, Scach (or.) mons; Schatžberg ap. Rugeldorf in Austria Inferiore; (1221) 200, 20. 205, 1.
Scalca (or.); Skalka; terminus silvae apud Kravaře, g. Graber, d. p. Litoměřice (1226) 283, 30, 35. 284, 10, 15.
Scalka (sp. XIV), Skalka, meta possessionum monii. Gradicensis (1200) 364, 10.
Scalice (or.), Skalice, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz; villa monii. in Doksany (1226) 283, 10, 30.
Scalice, Scalitz (sp. XIII); Skalice; silva monii. in Zábrdovice (cc. 1210) 392, 1. (1210) 394, 30.
Scaliczie (c. XV); Skalice, d. p. Boskovice; villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 10.
Skalsko v. Nasalcse.
Scamponoys (or.) camerarius reginae Boh. (1229) 341, 25.
Scankowiz v. Çancowiz.
Scasdolo, Scastilo v. Chaztolov.
Scaszlau v. Chazlav.
Scaztelov v. Chaztolov.
Scecesh v. Cec.
Scecowiz (or.); Štěchovice, ap. Zbraslav, g. Königsaal; villa, ubi praedium ecclae. Pragensis (1209) 79, 1.
Sceho v. Cec.
Scepan v. Stephanus.
Scepanouiche (or.); Štěpánov dolni, g. Unter Stephanau, d. p. Sternberk; villa monii. Hradiste (1201) 17, 35.
Sceszinge (or.), Čečin, nunc domus saltuarii prope Babina, d. p. Kralovice; quondam curia monii. in Plasy (1224) 248, 15.
- Scewitinzco (sp. XIII)**; Ševětinsko (quondam in regione ab Horažďovice versus septentr.); villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.
Schatov, Schattau v. Chatow.
Schatžberg v. Scac.
Schedron (sp. XIV), Štědroň, capellanus reginae Bohemiae (1228) 430, 10.
Scheftersheim, in Württemberg, monasterium (1219) 172, 15.
Schenkenberch (or.), Wolframvs dictus Pincerna de — (cc. 1230).
Scherlowitz v. Schirnewice.
Schiessglock v. Trezcolup.
Schihan (or.); Čihána, d. p. Střibro, g. Mies; villa monii. Teplensis (1219) 162, 5.
Schimonitz v. Simonici.
Schirnewice (or.), Čerňovice, g. Scherlowitz, d. p. Střibro, g. Mies; villa monii. Teplensis (1219) 162, 5.
Schlackenwerth, b. Ostrov, v. Zlaucowerde.
Schöllschitz v. Chelesiz.
Schorcici, Schorsice, Scorzthiz (or.), Scorscicz (c. XV), Corsitz (sp. XIII); Žarošice, d. p. Kyjov, g. Gaya; villa monii. Velehradensis (1220) 182, 5, 30. 183, 1. (1228) 322, 10. 427, 30.
Schucowicz (or.); Žalkovice, d. p. Kroměříž, g. Kremsier; praedium sive villa monii. Velehradensis (1221) 198, 20.
Schwannberg v. Krasicow.
Schwartzburg (ed.), Henricus comes de — (1212).
Schweissing v. Zuesseim.
Schwerin; Henricus, comes de — (1225).
Scicencov, Cisincowe (or.); Žinkovy, g. Žinkau, d. p. Přeštice; Prothiwa de — (1219); Ulricus comes de — († 1226).
Scipfe v. Syph.
Skyrben (or.), Skrben, [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10.
Scirewici (sp. XIII); Siřejovice, g. Schirschowitz, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 1.
Scyrnech (sp. XIII); Črněk; villicus Zlaunonis, nobilis Boh. (1209) 390, 30.
Scislaus Scisslaw v. Sdizlaus.
Scitarih (or.) locat.; Štitary, d. p. Kolín; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1222) 216, 10.
Scizlaus, Scizlav v. Sdizlaus.
Scolastica (or.) filia nobilis Zmil († 1226) 285, 20.
Sconewalde (or.); Schönwald, d. p. Jáchymov, g. Joachimstal; villa (1226) 283, 20. 284, 1.
Sconuelt (sp. XIII), Sconveld, Schönveld (c. XVII) fortasse Schönwald apud Chabařovice, g. Karbitz; villa monii. Ossecensis (1207) 59, 20. 385, 15. (1209) 389, 30.

- Scorscicz, Scorsthiz *v.* Schorciçi.
- Scotorum** (*or.*) monii. Vindobonensis abbas: Marcus (1229) 339, 1, 30.
- Skrbimir** *v.* Scribimir.
- Skrchleby** *v.* Scrrihlebee.
- Scribci** (*sp. XIII*) locat.; *Srbeč*, *d. p.* *Slaný*, *g. Schlan*; villa solvens decimas monio. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 15.
- Scribimir** (*sp. XIII*), *Skrbimir*, testis in Moravia (1210) 393, 1, 10. 396, 25, 30.
- Scrilewicz** (*c. XV*), Scrilowicz (*c. XV*); *Křídlovice*, *g. Groß-Grillowitz*, *d. p. Znojmo*, *g. Znaim*; villa (1225) 261, 5, 15. — Ecclesia ibd. (1225) 261, 1; sacerdos eius: Chazlav (1225).
- Scripowy** (*sp. XIV*) fluvius faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 30.
- Skrýšov** *v.* Zchrisov.
- Scrrihlebee** (*or.*); *Skrchleby*, *d. p. Rychnov*, *g. Reichenau*; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.
- Skupčice** *v.* Scvpcscici.
- Skvířin** *v.* Squirina.
- Scvpcscici** (*or.*), *Skupčice*, nunc *Kubschütz*, *in Saxonia, AG. Bautzen*; villa ecclae. Visegradensis (1088?, ins. 1222) 217, 10.
- Sdar** (*sp. XIII*); villa solvens decimas monio. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 20.
- Sdeborius**, Sidebor, Zeborius (*or.*), *Zděbor*, canonicus Olomucensis (1208) 73, 30. (1208/11) 89, 10. (1220) 181, 1.
- Sdekelnice** (*sp. XIII*), Stekelnice (*sp. XIV*), *Stekelnice*, nunc *Srbský potok* apud *Police* (1213) 400, 15. (1229) 431, 10.
- Sdenicz** *v.* Zdenicz.
- Sderaz**, *Zderaz*, Sderazensis (*or.*) ecclesia [s. Petri] ante Pragam, monium. fratrum Sepulchri Dominici (1199) 358, 25. (1227) 300, 20, 30. 301, 20. *V. et Sepulchrarii.*
- Sdeslaw**, Sdezlav *v.* Sdizlaus.
- Sdich**, *Sdico*; *Zdik*.
- Sdich** (*or.*) testis in Olomuc (1208/11) 89, 10.
- Sdico** (*c. XIII*) ordinis Praemonstratensis (1228) 318, 15.
- Sdimir** (*or.*); *Zdimir*.
- Sdimir** (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1203) 375, 10. Pater eius: Bicen (1203).
- Sdimir** (*or.*) nobilis Boh., cognatus Benedae de Sueissingen (1219) 174, 10.
- Sdimir** (*or.*), testis (1226) 290, 25.
- Sdislau**, *Sdislaus*, *Sdisslaus*, *Sdiszlau* *v.* *Sdizlaus*.
- Sdywoy** *v.* Zdywoy.
- Sdizlaus**, *Sdyzlaus*, *Sdislau*, *Sdisslaus*, *Sdisslaus*, *Scižlaus*, *Scižlav*, *Scisslaw* *Sdizlawek*, *Sdezlaus*, *Stizlaus*, *Styzlaus*, *Zcyzlaus*, *Zdeslau*, *Zdezlaus*, *Zdisselaus* (*or.*), *Scislaus*, *Sdeslaw*, *Zdislaus* (*c.*), *Sdezlav*, *Sdizlaus*, *Sdizlaus*, *Zdizlaus* (*sp.*); *Zdislav*.
- Sdizlaus**, *Sdezlaus* (*or.*), *Stizlaus* (*sp. XIII*) praepositus s. Petri Brunnensis (1222) 229, 10. (1223) 239, 1. (1228) 323, 1. 428, 10.
- Sdizlaus**, *Zdisselaus* (*or.*), *Stizlaus* (*sp. XIII*), canonicus Olomucensis (1228) 308, 15. 323, 1. 428, 5.
- Sdizlaus**, *Zcyzlaus* (*or.*), *Scislaus* (*c. XIII*) canonicus Pragensis (1209) 79, 5. archidiaconus de Horsou (1216) 116, 25. (1218) 157, 5. (1219) 167, 15. magister (1220) 185, 10. (1227) 298, 15.
- Sdyslaus** (*or.*), [canonicus Pragensis], archidiaconus Gratcensis (1216) 116, 25.
- Sdyzlaus** (*or.*), *Zdislaus* (*c. XVII*) magister (1225) 273, 35. (1226) 288, 35.
- Sdizlaus** (*or.*), [capellanus marchionis Moraviae], (1218) 152, 25.
- Sdezlaus** (*or.*), *Zdeslaus* (*ed.*), capellanus reginae Boh. (1226) 287, 15. 288, 35.
- Sdizlaus** (*c. XIII*) capellanus curiae regalis (1228) 318, 15.
- Sdislaus** (*c. XV*), parochianus de Chattow, (post 1201) 26, 20.
- Sdizlaus** (*or.*) presbyter, testis (cc. 1200) 11, 20.
- Sdizlaus** (*or.*) [nobilis Moraviae] testis (1201) 18, 15. subcamerarius (1201) 20, 1.
- Sdisslaus**, *Sdizlaus*, *Scisslaw*, *Scižlaus* (*or.*), *Sdislaus* (*sp. XIII*) filius domini Zwar, nobilis Moraviae (1203) 375, 10. (1207) 55, 5. (1213) 104, 10. 106, 10. Frater eius: Pribizlaw (1207).
- Sdisslaus**, *Sdizlawek* (*or.*), *Sdizlaus* (*sp. XIII*) Grutowich, i. e. filius domini Hrut, nobilis Moraviae (1207) 55, 1. 56, 35. (1210) 392, 30. 396, 20.
- Stizlaus** (*or.*), [nobilis Mor.], (1209) 80, 15.
- Sdislau**, *Zdizlaw*, Mucharouic (*sp. XIII*), (1210) 393, 15. 396, 30. Frater eius: Bares.
- Sdislau**, *Sdiszlau* Recmanicsc (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
- Sdislau**, *Zdizlaus* (*sp. XIII*), (1210) 393, 10. 396, 30.
- Sdislau** (*or.*), testis [in Olomuc] (1208/11) 89, 10.
- Sdislau** (*or.*) subcamerarius regis Boh. (1219) 175, 1. Cf. Sulislaus subcamerarius.
- Sdezlav** (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1220) 412, 20.
- Zdeslau**, *Zdezlaus* (*or.*) [nobilis Bohemiae] testis (1222) 212, 25.
- Styzlaus** (*or.*) Cozstica, nob. Boh. (1224) 248, 25.
- Scižlav** (*or.*) testis (1226) 290, 20.
- Sdizlaus** (*c. XIII*) testis (1228) 318, 20.

Sdeslaw (*c. XV*) filius Zeloluch (1229) 328, 20.
 Sdezlaus (*or.*), camerarius Pragensis (1229) 341, 25.
 Sdezlaus (*or.*) de Sista (1229) 341, 25.
 Sdislaus (*c. XVI*) nobilis (1230) 351, 10.
Sdizlawa (*or.*), *Zdislava*, testis (cc. 1200) 11, 20.
 Sdizlawek *v.* Sdizlaus.
Sdon, Sidon (*or.*); *Zdoň*.
 Sdon, Sidon (*or.*) capellanus marchionis Moraviae (1208) 73, 30. (1213) 104, 15. 106, 15.
 Sdon (*or.*) testis in Moravia (ante 1218) 433, 15.
Sebastienic (*sp. XIII*) i. e. filius Sebastiani: Budiuog (cc. 1210) 392, 30. (1210) 396, 20. Frater eius: Ben.
Sebetow (*sp. XIV*); *Šebetov*, *d. p. Boskovice*; villa monii. Gradicensis (1200) 363, 20.
 Sebodo *v.* Sibodo.
Sebrith (*or.*), *Žibřid*, testis in Olomuc (1208/11) 89, 10. *Cf.* Sifridus.
Seburgensis (*c. XIII*), *Seeburg in Saxonia, Rgb. Merseburg*, praepositus: Romarius al. Rainerus (1201).
Sechouiensis (*c. XIII*), *Seckau, Styria, d. p. Judenburg*, episcopus: [Carolus] (1220) 178, 5, 15. Praepositus (1220) 178, 5, 15.
Sedlec, Sedlech, Zedlec, Zedlez (*or.*), *Sedlce* (*sp.*), *Zedelce, Zedelze* (*c.*); *Sedlec*.
 Zedlec, Zedlez (*or.*), *Sedlec*, *g. Zettlitz, ap. Karlovy Vary, g. Karlsbad*; quondam castrum provinciale. Zedlcih (*or.*) *locat.*, Zedleccensis (*or.*), provincia (1088? ins. 1222) 217, 10. (1213) 403, 5. (1226) 281, 5. 283, 10, 35.
 Sedlec, Sedlecensis (*or.*) ecclesia; *Sedlec, prope Kutná Hora, g. Kuttenberg*; monium. ord. Cisterciensis (1227) 301, 25. Abbas (1227) 302, 5.
 Sedlce (*sp. XIII*); *Sedlec ap. Beroun*; villa monii. in Ostrov (1205) 381, 5. hospites ibd. 381, 15.
 Sedlec (*sp. XIII*), villa, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 382, 20.
 Sedlech (*or.*); *Sedlec, d. p. Mladá Boleslav, g. Jungbunzlau*; villa, ubi animatores capellae s. Vencezlae Pragensis (1227) 305, 20.
Zedelce (*c. XVII*), *Zedelze* (*c. XVIII*); *Sedlec*, quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.
 Zedelce antiquum (*c. XVII*), *Starý Sedlec* quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.

Sedlicze (*c. XVIII*), Czedliche (*c. XVII*); *Sedlice, prope Humpolec*; villa monasterii Siloensis (1226) 275, 5.
 Seeschae *v.* Setsche.
Segrovich (*or. **) *locat.*; *Žehrovice (Mšecké)*, *d. p. Slaný, g. Schlan*; villa, ubi homines monii. Břevnovensis (1224) (250, 25, 35).
 Seitenstetten *v.* Sitansteten.

Seleuech (*c. XVII*), *Selevecz* (*c. XVIII*); *Želivec*, nunc *Želivo*, *g. Seelau, d. p. Něm. Brod, g. Deutschbrod*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.
Seleuic (*or.*), *Želevice*, Petrus de — (1226).
Selevcičih (*sp. XIII*) *locat.*; *Želevčice ap. Dolín, d. p. Slaný, g. Schlan*; villa, ubi decimae monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 15.
 Selevecz *v.* Seleuech.
Selunici (*sp. XIII*); *Želunice*, nunc *Želenice, d. p. Slaný, g. Schlan*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 25.
Semirma (*c. XVII*) vinea episcopatus Pragensis (1227) 303, 10.
Semizlaus, Semizsslaus, Semisslaus, Semiszlaus, Szimiszlaus, Zemizlaus (*or.*), *Zemislav, Zemzlaus, Semislaus (c.)*; *Semislav*.
 Semizlaus, Semisslaus, Semiszlaus, Szimiszlaus, Zemizlaus (*or.*), Semislaus (*c. XIII*), Zemislaus Zemislav (*c. XVI*), testis in Moravia (1201) 18, 15. 20, 1. (1207) 55, 5. (1209) 80, 15. (1218) 152, 20. (1224) 257, 25. (1225) 263, 1. 273, 30.
 Semizlaus, Semizsslaus (*or.*), *Zemizlaus (or. *)*, Semislaus (*sp. XIII*), nobilis Moraviae (1203) 375, 5. castellanus Olomucensis (1223) 237, 20. 239, 1. (1228) 323, 10. 428, 15. Frater eius: Ninech (1203 sq.).
 Zemzlaus (*c. XV*) de Morcwydz, nobilis Moraviae (1222) 208, 10.
 Senožaty *v.* Zenosath.
Seon, abbatia regalis (1201) 22, 25.
Sepoldus (*c. XV*), Sepolt (*or.*), [castellanus Znoymensis] (post 1201) 26, 20. (1222) 222, 15. 225, 10.
Sepulchrarii (*or.*), Sepulchri Dominici fratres (1217) 136, 1. (1225) 270, 5. 271, 10. (1227) 301, 30.
 Prior (1225) 270, 5. 271, 10.
 s. Sepulcri ecclesia *v.* Sderaz.
 Seralice *v.* Heralice.
Seruie (*c. XIII*) terra, coronae Hungariae subiecta (1204) 43, 25.
Sesemici (*or.*); *Sezemice, d. p. Pardubice*; villa monii. in Sedlec (1227) 301, 25.
Sestoiowici (*or.*), Sestoiewice (*ed.*); *Šestajovice, d. p. Karlín*; villa monii. Zderazensis (1227) 300, 25. 301, 20.
Setechovici (*sp. XIII*); *Setěchovice, d. p. Strakonice*; villa solvens decimas monio. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 20.
Setsche (*or.*), Seeschae (*sp. XIII*); *Seč, villa monii. Velehrad* (1228) 322, 10. 427, 25.
Setscowitz (*sp. XIII*); *Čečkovicz, g. Eschowitz, d. p. Tachov, g. Tachau*; Heinricus de — (cc. 1212).

Severus (ed.) epus. Pragensis († 1221) 436, 10.
Ševětínško v. Scewitinzco.
Sezema v. Zezema.
Sezemice v. Sesemici.
Seztlici (sp. XIII); Šestlice, nunc Česlice, ap. Řičany, d. p. Český Brod, g. Böhm. Brod; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 30.
Shceleschiz v. Chelesiz.
Sheghat (or.); Brestanus et Wicardus, fratres de — (1222). Plebanus: Albero (1222).
Shepan v. Stephanus.
Shutbor v. Jesutbor.
Sibertus, Sigebertus (or.), **Sigbertus** (sp.).
Sibertus (or.) abbas Velehradensis (1222) 208, 1. 226, 30. 231, 30.
Sigebertus (or.), **Sigbertus** (sp. XIII) abbas Plazzensis (1228) 322, 25. 428, 5.
Sibodo, Siboto, Sebodo (or.), **Siboda** (sp.), **Sigebodo**. [Sigebodo], epus. Auelbergensis (1208) 75, 30. (1210) 82, 25.
Siboto (or.) plebanus de Grimarsteten (1229) 340, 5.
Siboda (sp. XV) testis (1214) 405, 5.
Siboto (or.) testis (1220) 193, 15.
Sibodo (or.) nobilis, testis (1228) 308, 15. Frater eius: Zsuest.
Sebodo (or.) miles de castro Znoimensi (1223) 244, 1.
Sicendorf (or.); *Sitzendorf, Austr. Inf.*, d. p. Ober-hollabrunn; Vernhardus plebanus de — (1229).
Schem (c. XIII), Sychem (c. XIV), Sittichenbach, Prov. Sachsen, Rgb. Merseburg; monium. Abbas de — (1208) 76, 1. (1210) 82, 25.
Siciliae regnum (1213) 102, 5. rex: Fridericus II, imperator Romanorum. — Siciliae regni procurator: M(arquardus) marchio Anchonensis (1199) 6, 10.
Sidebor, canonicus Olomucensis v. Sdeborius.
Sidinic (sp. XIII); Židenice, prope Brno, g. Brünn; Rosneth de — (1210).
Sidon v. Sdon.
Sifridus, Syfridus, Sifridvs, Siffridus Syffridus Siphridus, Sistridus, Szifridus, Ziffridus (or.), Sigifridus.
Sifridus, Sifridvs, Syffridus (or.), Sigifridus II. archiepiscopus Maguntinus (1204) 39, 10. 41, 5, 15. (1207) 60, 25. (1208) 74, 15. 75, 30. (1210) 83, 5. 84, 25. 85, 35. (1212) 91, 35. (1216) 118, 20. (1217) 127, 25. 130, 25. 132, 30. 136, 25. 137, 15. 138, 1, 15. 139, 30. (1218) 145, 10. 147, 1, 30. 148, 25. (1219) 169, 10. (1224) 253, 20. (1225) 259, 5. (1227) 298, 30. (1228) 308, 5—15. 309, 1. (1229) 329, 10. (1230) 345, 30.
Syffridus (or.) epus. Augustensis (1216) 118, 15.

Sifridus (or.) praepositus Monasterensis (1221) 202, 35.
Sifridus Orphanus (or.) archidiaconus et praepositus Pataviensis (1225) 266, 10. 267, 25.
Sifridus, Syfridus, Siffridus, Siphridus, Sistridus, Ziffridus (or.), canonicus Olomucensis (1207) 55, 15. (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5. (1220) 180, 35. capellanus regis Boh. (1220) 184, 35. magister (1227) 293, 15. in decanum Olomuc. electus (1227) 293, 20. 294, 1. — Pater eius: Bretizlaus dux Mor. († 1220).
Sifridus (or.) plebanus de Brawiz (1222) 227, 10.
Sifridus (or.) plebanus de Haimburch (1229) 340, 1.
Sifridus (or.) plebanus de Waels (1229) 340, 5.
Sifridvs, Szifridus (or.) abbas Welegradensis (1213) 104, 5. 106, 5.
[Sifridus] praepositus sancti Andree in Austria (1229) 339, 35.
Sigbertus, Sigebertus v. **Sibertus**.
Sigebodo v. **Sibodo**.
Sigembaldus (c. XV) s. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis (1230) 349, 30.
Sigfridus, Sigifridus v. **Sifridus**.
Signia (or.); Segni, in Italia, prov. Roma, distr. Velletri; (1223) 240, 30. 241, 20.
Sihlicih (or.); locat., fortasse Žichlice, d. p. Teplice; quondam duo villae, ubi terra ecclae. Wisegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 5.
Silesia v. Zlesie terra.
Siloa (or.), Syloe (c. XIII), Selowa, Zelegou (sp. XIII); Želivo ap. Humpolec, monium. s. Mariae ord. Praemonstratensis (1226) 274, 20 sq.
Siloensis, Silocensis (c. XIII) a b b a s: Marsilius (1210). Willehelmus (1219 sq.).
Siluester (or.) abbas de Cladorub (1201) 24, 20. (1202) 29, 35. (1205) 48, 1. (1219) 161, 15. (1225) 264, 10.
Simon, Symon, Symeon.
Symon (c. XIII), Simon (c. XVIII) magister, scriptor domini papae, collector decimaru in Polonia et Boemia (1230) 344, 30. 353, 20.
Simon (ed.) capellanus reginae (1226) 287, 15.
Symon (or.) frater domus s. Mariae (Melit.) de Praga (ante 1217) 124, 5.
Symeon (sp. XIII) testis in Moravia (cc. 1210) 393, 10.
Simonici (c. XVII), Schimonitz (c. XVIII); Šimonice, nunc curia aratura prope Kletečná, d. p. Něm. Brod, g. Deutschbrod; quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
Sinaz (or.) locat.; Žiňany, d. p. Benešov, g. Beneschau; villa, ubi terra ecclae. Visegradensis (1088?, ins. 1222) 216, 15.

- Syph** (or.), Scipfe (c. XVI), *Schipf*; Walterus de — (1216).
- Siphridus** v. Sifridus.
- Syrakouici** (or.), Žirakovice, quondam prope Zdounky d. p. Kroměříž, g. Kremsier, villa monii. Hradiště ap. Olom. (1201) 18, 20.
- Sýrbicz** v. Zirbic.
- Syreth** (or.), Žiret, mercator, testis (1207) 66, 20.
- Sireticz**, Syretitz v. Zyretitz.
- Sirnchov**, Syrnchow v. Tsyrnochow.
- Sirothki** (or.), Syrodky (sp. XIII), ? Žerůtky, villa monii. Velehradensis (1228) 322, 10. 427, 30.
- Sista** (or.); Čistá, d. p. Kralovice; Sdezlaus de — (1229) 341, 25.
- Sistridus** v. Sifridus.
- Sitansteten** (or.); Seitenstetten, in Austria Inf., d. p. Amstetten; monium. ord. s. Bened. A b b a s: Conradus (1229).
- Sitinicih** (or.) locat.; Žitenice, g. Schüttenitz, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz; villa ecclesiae Wisegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 1.
- Sittichenbach** v. Sichem.
- Siwanic**, Sywanic (or.); Živanice, d. p. Pardubice; villa monii. in Doksany (1226) 283, 5. 285, 10.
- Sizencowicih** (sp. XIII) locat.; Žinkovice, d. p. Přeštice; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.
- Sizza** (sp. XIII); ? Žiža; silva monii. in Zábrdovice (1210) 394, 30.
- Slacowicz** v. Slawcowicz.
- Slanybors**, Slaniborz v. Slauybors.
- Slatinicci** (or.); Slatěnice, g. Deutsch-Zlatnik, d. p. Most, g. Brüx; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.
- Slauata** v. Zlauata.
- Slauco**, Slauko v. Zlawek.
- Slausebor** v. Zlaybor.
- Slauek** v. Zlawek.
- Slauybors**, Slanybors (c. XIV), Slaniborz (c. XVII); Slavibor, quondam villa, ubi nunc Švejborý apud Lešov, d. p. Pelhřimov, g. Pilgram (1203) 31, 15.
- Slauic** (or.), Zlawich (sp. XIII) capellanus episcopi Olomucensis (1228) 323, 5. 428, 10.
- Slava** v. Zlawa.
- Slavani**, Slawany (c. XVIII), Szlavani (c. XVII); quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Slavata**, Slawata, Slawath v. Zlauata.
- Slavkov** v. Slawikowawes.
- Slacowicz**, Slacowicz (c. XV), Slavkovice, per-
peram Sloukovice, d. p. Chrudim; villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 15.
- Slawek** v. Zlawek.
- Slavibor** v. Zlaybor.
- Slaviboř** v. Slauybors.
- Slawikowawes** (c. XVII); Slavkov, g. Schlackau, d. p. Opava, g. Troppau; villa civitatis Opaviae (1225) 257, 10.
- Slavník** v. Zlaunik.
- Slivno** v. Zliven.
- Slup** v. Zelub.
- Slupní** (sp. XIV), Slupný, rivulus faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 25.
- Slusek** (or.), Služek, de Pusic (1226) 290, 20.
- Sluštice** v. Zluscic.
- Smil**, Smilo, Zmil, Zmyl (or.), Zmul (sp. XV); Smil. Zmil, Zmyl (or.), Smilo (sp. XIII/XIV) de Tuhan, nobilis Boh. (1199) 358, 30. (1205) 67, 10, 15.
- Smilo** (or.), [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20.
- Smilo** (sp. XIII) de Buglowiz, nobilis Moraviae (1202) 371, 35.
- Smilo** (sp. XIII) miles, testis in Moravia (1202) 371, 25.
- Smilo** (sp. XIII) nobilis Boh. (1205) 383, 25.
- Zmil** (c. XVII) [nobilis Boh.] testis (1202/7) 52, 10.
- Smil** (or.), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10. Frater eius: Andreas.
- Smil** (or.), [nobilis Moraviae], (1208/11) 89, 10.
- Zmil** (sp. XIII) castellanus de Cladzko (ante 1212) 398, 10.
- Zmul** (sp. XV) testis (1214) 405, 5. Filii eius: Andree, Cono, Gerinw, Zsartelov.
- Zmil** (or.) Ondreiouch, [= filius Andreae] testis in Moravia (ante 1218) 433, 15.
- Smil** (c. XV), [testis in Mor.], (1220) 185, 15.
- Zmil** (or.) filius Protivec, nobilis (1226) 286, 10.
- Smil**, Zmil (or.), nobilis Boh. († 1226) 285, 20, 25. Filius eius: Cháztolov (1216 sq.). — Filia: Scolastica († 1226).
- Smilonis** (sp. XIV) filius Henricus (1229) 431, 25.
- Smilow** (sp. XIII) rivus in silva Střelná (1203) 374, 5.
- Smilovici** (c. XVII), Smilowicz (c. XVIII); Smilovice, villa quondam monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Smirchowecz** (c. XIV), Smirchouecz (c. XVII); Smrkovec; quondam villa parochiae in Rynarec, d. p. Pelhřimov, g. Pilgram; (1203) 31, 15.
- Smrdov**, Smrdow v. Czmerdow.
- Snohem** v. Znoim.
- Sobebruh** (or.), Soběbrichy, villa episcopi Olomucensis (1208/11) 89, 1.
- Sobegird**, Sobehyrd, Soberide, Zobehird, Zobeherde (or.), Sobegrid (sp. XIII); Soběhrd.
- Soberide** (or.), Zobehird (sp. XIII), filius Bezemperi, testis (1198/9) 5, 1. subdapifer regis Boh. (ante 1212) 397, 35.

- Sobegird, Sobehyrd (or.)** [nobilis Mor.], (1201) 18, 15. [1207] 56, 35.
- Sobegird (or.)**; [nobilis Boh.] testis (1201) 25, 20.
- Sobehyrd (or.) de Clobuk** [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10.
- Sobegrid (sp. XIII)** nobilis Boh. (cc. 1210) 392, 25.
- Zobehird, Zobeherde (or.) de Roscsalovic** (1223) 242, 15. (1226) 286, 10.
- Sobeslaus, Sobezlaus v.** Zobezlauz.
- Sobich (or.), Sobik**, testis (1208/11) 89, 10.
- Soffia (sp. XIII)** uxoris comitis Leonis de Klo-bouky (1210) 395, 30.
- Soffredus (c. XVIII)**, presbyter cardinalis tit. s. Praxedis (1208) 71, 25.
- Sohors v.** Sahar.
- Solopisci (sp. XIII); Solopisky ap. Sedlčany**; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 30.
- Sovinic (or.); Sovenice, d. p. Poděbrady**; Ziesce de — (1223).
- Spainsart (c. XIII); Speinshart, Bavaria, Ober-pfalz; praepositus: magister H.** (1227) 293, 10.
- Speierling v.** Squirina.
- Spelunca (or.)** Fridericus de — († 1226). Radim de —; filius eius: Bohuzlaus (1226).
- Spiczki lez (sp. XIV); Spičský les**, silva apud Hranice, g. Weisskirchen (1201) 366, 35.
- Spiczki potok (sp. XIV), Spičský potok**; rivulus faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 1.
- Spira (c. XIII) Speier, in Bavaria, Rgb. Pfalz** (1199) 6, 15. (1215) 111, 20.
- Spirensis (or.) epus.: Conradus** (1201 sq.).
- Spitata, Zpitata; Spitata.**
- Spitata (sp. XIII) filius Bludonis summi venatoris** (1203) 373, 25. 375, 5.
- Zpitata (c. XIII) magister venatorum** (1222) 231, 30.
- Zpitata (or.*)** [nobilis Mor.] (1223) 239, 1.
- Spitata (c. XIII), Zpitata (c. XVIII), [nobilis Mor.]** (1226) 287, 15. (1228) 318, 20.
- Spithe (or.) in Austria; Marquardus plebanus de —** (1229).
- Spitich, Spitieh (sp. XIII), Spitic [= filius domini Spita]: Leo** (cc. 1210).
- Spitignevs (or.), Spytihněv**, II. dux Bohemiae († 1218) 158, 5.
- Spytihněv, g. Spitinau, v. Zpitignev.**
- Squalcowiz v.** Kwalkouiz.
- Squirina (or.); Skvířín, g. Speierling, d. p. Tachov, g. Tachau; Ratmirus de —** (1223).
- Srbec v.** Scribci.
- Srbice v.** Zirbic.
- Srdov v.** Cirdow.
- Srilin, Srlin v.** Zyrlin.
- Šrubni (or.), Zrubni (c. XVIII); Šrubný, villa monii. in Plasy sita quondam ap. Mýto (Mauth), d. p. Rokycany** (1204) 44, 10. (1214) 108, 25.
- Ssatcensis v.** Satec.
- Ssudomirus v.** Sudomirus.
- Stalowy v.** Stasowy.
- Stanko (sp. XIII) procul dubio perperam pro Slauko, nob. Boh.** (1199) 361, 30.
- Stanimir, Stanimirus (or); Stanimír.**
- Stanimir (or.) filius [domini] Wlassin, [nobilis Moraviae] testis** (1207) 55, 10.
- Stanimirus (or.), Stanimir (c. XV.) [nobilis Mora-viae]**, (1209) 80, 15. (1220) 185, 15.
- Stara woda (sp. XIV), Stará voda**, fluvius faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 25.
- Stasowy (sp. XIII) locat.; Stašov apud Hořovice; villa monii. in Ostrov** (1205) 381, 30.
- Statenice v.** Ztativnice.
- Štěbořice v.** Zdeboriz.
- Stekelnice v.** Sdekelnice.
- Štěchovice v.** Scecowiz.
- Steyer, Gundacharus de —** (1212) 89, 15.
- Stenawa (sp. XIII); Stenava**, flum. in districtu Police (1213) 400, 15. (1229) 431, 10.
- Steny (sp. XIII); Stěny**, montes inter Police et Broumov, g. Braunau (1213) 400, 15. (1229) 431, 10.
- Štěpánov v.** Scepanouiche.
- Stephani s. protomartyris ecclesia v.** Gradist.
- Stephanus, Shepan (or.), Scepan (sp.); Štěpán.**
- Stephanus (c. XV) s. Mariae trans Tiberim pres-byter cardinalis** (1229) 333, 20. (1230) 349, 30.
- Stephanus (or.) praepositus ecclae. Olomucensis** (1201) 368, 1. (1202) 371, 30. (1203) 375, 1. (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5. (1213) 101, 10, 20. 104, 5. 106, 10. (1219) 165, 20. (1220) 180, 30.
- Stephanus (or.) canonicus Olomucensis** (1201) 19, 35. (1207) 55, 15. **Porro v. praepositus Olomuc.**
- Stephanus (or.) magister** (1226) 288, 35.
- Stephanus (or.) magister, archidiaconus Horso-uensis** (1229) 340, 10.
- Stephanus (or.) sacerdos, testis** (1228) 312, 30.
- Stephanus (or.) de Medlow, baro Moraviae** (1203) 375, 10. (1218) 152, 5, 15. (1222) 208, 10. 221, 20. 229, 5. 231, 35. (1223) 239, 1. (1224) 257, 25. (1225) 273, 30. (1226) 287, 10. (1228) 318, 15. 323, 10. 428, 10. burgravius de Micolau (1218) 408, 25, 30. — Filius eius: Voitech (1228).
- Stephanus (sp. XIII) nobilis [Boh.], cuius uxoris Bohacyegye** († 1205) 382, 30. Filius eius: Bohuň.
- Stephanus (sp. XIII) dapifer, [nobilis Mor.]** (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20.

Stephanus (*sp. XIII*) [nobilis Mor.] (cc. 1210) 393, 10.
 Stephanus (*or.*), [castellanus] de Veueri (1213) 104, 15. 106, 15.
 Stephanus (*or.*) de Tuklek, testis (1204/14) 107, 15.
 Shepan (*or.*) de Lucowiz (1216) 114, 20.
 Stephanus (*or.*), [nobilis Morav.], (1218) 152, 20.
 Stephanus (*or.*) burgravius de Deuichki (1222) 225, 15. (1223) 237, 20.
 Scepan (*sp. XIII*) Radostich, heres in Ownech (c. 1201/20) 423, 1.
 Stephanus (*c. XV*) iudeus baptisatus, minister regis Boh. (1229) 328, 10.
Sterzeri (*c. XV*); *Stěžery*, *ap. Hradec Králové*, *g. Königgrätz*; villa monii. in Opatovice (1229) 328, 10.
Štětin *v. Zdethin.*
Štěžov *v. Naztesowe.*
 Stibor, Stiborius *v. Cstibor.*
 Styboriz, *Stiebowitž v. Zdeboriz.*
Stimyr (*sp. XIII*), *Ctimír*, civis Velehradensis (1202) 372, 1.
Stiria (*or.*); *Steiermark*, *b. Štýrsko*; dux Leopoldus VI (1220 sq.).
Štitary *v. Scitarih.*
 Stizlaus, Styzlaus *v. Sdizlaus.*
Stoghnev, *Stognew* (*or.*), *Stoyhnyew* (*c.*); *Stojhněv*.
 Stoghnev (*or.*) nobilis Boh. (1225) 272, 30.
 Stognew (*or.*) testis (1227) 300, 30. 302, 5.
 Stoyhnyew (*c. XV*) filius Ottonis (1229) 328, 20.
Stolan (*c. XV*), *Stolany*, *d. p. Chrudim* (1229) 328, 5.
Stolinky *v. Stuolenic.*
Stonar *v. Ztonar.*
Stožice *v. Ztozitz.*
Strachota (*c. XVIII*), *Stracoia* (*c. XIII*) testis (1228) 318, 20.
Strachotiz, *Strakoticz* (*ed.*); *Strachotice*, *d. p. Znojmo*; Ratiborus de — (1226).
Straci duol (*sp. XVI*); *Strači důl*; fovea apud Podol (1222) 416, 30.
Stradonice *v. Ztradomici.*
Stragov, Ztragou, Ztragov (*or.*), Stragow (*c. XIII*), Stragouiensis domus (*sp. XIII*); *Strahov* apud Pragam, monium. ord. Praemonstratensis (1199) 360, 25. (1222) 210, 10. (1224) 255, 30. (1226) 281, 5. (1227) 301, 25. (1228) 308, 10. Abbas de — (1217) 131, 10. — A b b a t e s: Albertus (1201). Adam (1219). Bertoldus (1221 sq.). Petrus (1207 sq.). P r i o r: Gerardus (1226). Sub p r i o r: Johannes (1226). C u s t o d i s: Petrus (1225). C a n o n i c u s: Wilhelmus (1220). S a c r i s t a: Petrus (1226).

Stranata (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1202) 371, 35.
Stranné *v. Ztrana.*
Stranislava *v. Ztranzlaua.*
Strasé (*or.*), *Stráž* apud *Kravaře* (1226) 283, 35. 284, 15.
Strassnicze (*sp. XVII*); *Strašnice*, *d. p. Král. Vinohrady*; villa praepositi Wissegrad. (1222) 417, 15.
Stráž *v. Strasé.*
Streicto (*or.*), *Střek?*, villicus Znojmensis (1223) 244, 1.
Strelna, *Strzelna* (*sp. XIII*), *Střelná*, silva quondam in regione apud *Střelná*, *g. Waltersdorf*, *d. p. Šternberk* sita (1203) 373, 15, 30. 378, 30. Oratorium b. Mariae virg. et s. Georgii ibd. (1203) 374, 20.
Strelna (*sp. XIII*), *Střelná*, rivus faciens metam silvae *Střelná* (1203) 373, 30. *Strzelni* (*sp. XIV*) rivus faciens metam silvae ap. Domašov (1220) 414, 30.
Stremena (*sp. XIV*), *Striemená* (*sp. XIII*); *Střemena*, de Chudobin, camerarius, vulgo pohonche (1200) 364, 1. villicus magistri venatorum (1203) 373, 30. camerarius (1220) 414, 5.
Stresimir (*or.*); *Štězimir*, *d. p. Sedlčany*; Predslav de — (1219).
Stresimirus, *Ztrezimirus*, *Zstresemirus* (*or.*), *Štězimir*.
Zstresemirus (*or.*), filius Johannis [nobilis Boh.], (1228) 308, 15.
Ztrezimirus (*or.*) calvus, [nobilis Boh.] (1228) 326, 20, 30.
Stresimirus (*or.*) miles, testis (1228) 312, 30.
Štězimir *v. Stresimirus.*
Štězimir *v. Stresimir.*
Strýčkovice *v. Ztriehovici.*
Striemená *v. Stremena.*
Strigoniensis (*c. XV*), *Esztergom*, *boh. Ostřihom*, *g. Gran*, in Hungaria; archiepiscopus [Johannes] (1217) 137, 30.
Štížkov *v. Ztrescov.*
Strunkovice *v. Ztroncowici.*
Strzelna, *Strzelni* *v. Strelna.*
Studena (*sp. XIV*) rivus Moraviae (1200) 364, 5.
Stuolenic (*or.*), *Stvolenec*, *Stolinky* (*perperam Drmy*), *g. Drum*, *d. p. Česká Lípa*, *g. Böhmisch-Leipa*; (1226) 283, 35. 284, 15.
Suarowich, *Swarouich* (*or.*), *Suarouch* (*c. XIII*), *Svarovic* (= filius domini Svar): *Pribilaw* et *Sdizlaus* (1207).
Suatozlav, *Suatozlaus*, *Zsuatozlaus* (*or.*), *Zuatozlaus* (*or. **), *Suatoslaus* (*c.*), *Svatoslau*, *Swatozlaus* (*sp.*); *Svatoslav*.

Suatozlaus (*or.*), Suatoslaus (*c. XV*), [nobilis Boh.], (1220) 182, 15. 183, 20. 185, 10.
 Suatozlaus (*or.*) baro Boemie (1221) 205, 15.
 Suatozlav (*or.*) de Hermannic (1226) 290, 20.
 Svatoslau, Swatozlau Recmanicsc (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
 Zuatozlaus (*or.**) [castellanus Olomuc.] (1223) 239, 1.
 Zsuatozlaus (*or.*) nobilis (1228) 308, 15.
Sucha (*sp. XIV*); *Suchá*; rivus faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 25.
Suchidol (*sp. XIII*); *Suchý dol*, nunc *Sukdol*, d. p. Smichov; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (1221) 436, 5—15. (cc. 1227) 421, 25.
Suchohrdly v. Zuchoherdel.
Suchomasty v. Zvhomazleh.
Suda v. Zuda.
Sudcha (*sp. XV*), *Sudka*, uxor Vlrici Dirsizlai de Ludiz (1216) 407, 20.
Sudko, Sudek v. Zudek.
Sudislav v. Zvdizlav.
Sudiwoy (*or.*); *Sudivoj*; [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 1.
Sudomirus (*or.*), *Ssudomirus* (*c.*), *Zudomir* (*sp.*); *Sudomír*.
Sudomirus (*or.*), *Ssudomirus* (*c. XIII*) [nobilis Mor.], testis (1207) 55, 1.
Zudomir (*sp. XIV*) testis in Moravia (1228) 430, 10.
Sueisingen v. Zuesseim.
Sueslaus, *Suezlaus* v. *Swezlau*.
Sueuia (*c. XIII*); (1203) 32, 35. Dux: Philippus, rex Romanorum.
Suirch (*or.*), *Svrk*, [nobilis Moraviae] testis (1201) 20, 1.
Sulisllaus, *Sulizlaus*, *Sullizlaus*, *Sulizsslaus*, *Sulizlav*, *Sulizlaw* v. *Zulizlaus*.
Sulislav, g. *Solislaw*, v. *Zulizlav*.
Supcouic, Supkouic (*sp. XIII*), *Šupkovic* = filius domini Šupek: Velis (1210) 393, 15. 396, 30.
Suravia v. *Swrbia*.
Sussic (*or.*), *Sušice*, ap. *Stolany*, d. p. *Chrudim*; Johannes de — (1204/14) 107, 15.
Sutice v. *Svticih*.
Svadov (*sp. XIII*); *Svádov*, g. *Schwaden*, ap. *Ústí n. L.*, g. *Aussig*; villa hospitalis s. Johannis Hierosol. (1199) 360, 15.
Swar, *Zwar*, (*or.*); filius eius *Scizlaus* (1213).
Svarcenberc (*or.*); *Schwarzemberg* in *Mittelfranken*, castrum regi Bohemiae donatum (1212) 95, 20.
Swarouch v. *Suarowich*.
Swathopluch (*sp. XIII*); *Svatopluk*, dux Bohemiae († 1205) 382, 10.

Svatobor v. *Zwatomirus*.
Swatohna (*or.*) sororina *Coiatae* de Gnevin Most (1227) 301, 25.
Swatomír v. *Zwatomirus*.
Svatoslau, *Svatoslav* v. *Suatozlav*.
Swebor (*ed.*), [aut *Wsebor?*], *Svébor*, frater *Coiatae* de Gnevin Most (1227) 300, 20, 30.
Swech (*sp. XIII*), *Svěk*, heres regis (*c.* 1201/20) 423, 1.
Swecou v. *Zuekow*.
Sweigse v. *Swoysye*.
Svémyslice v. *Zwemizlici*.
Svéprav v. *Zueprav*.
Swezlau, *Suezlaus*, *Szuezlaus*, *Zuezlav* (*or.*), *Sueslaus* (*c.*); *Svéslav*.
Swezlau (*or.*) [nobilis Mor.] (1207) 56, 35.
Suezlaus (*or.*) testis (1220) 185, 10.
Szuezlaus (*c. XIV*) [nobilis Boh.] (1222) 221, 20.
Sueslaus (*c. XVII*) camerarius de Brumow [quod in *Brunna* corrigendum esse videtur], (1224) 257, 25.
Zuezlav (*or.*) de Planan (1226) 290, 20. Frater eius: Golac, castellanus Olomucensis (1226).
Světec, g. *Schwaž* v. *Zwetiz*.
Swetla, *Světlá*, v. *Zuetla*.
Svinaře v. *Zwinarih*.
Svinčany v. *Zuincan*.
Svinosici, *Swinositce* (*sp. XIII*); *Svinošice*, d. p. *Brno*, g. *Brünn*; villa monii. in *Zábrdovice* (1210) 392, 20. 395, 5.
Swinowi (*sp. XIV*), *Svinovj*, rivulus faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 20.
Swinschitz, *Schwinschitz* (*c. XVII*), *Swinshiz*, *Swinsiz* (*sp. XIII*), *Svinčice*, g. *Schwindschitz*, apud *Blini*, g. *Bilin*; villa, ubi decimae monii. Ossecensis (1207) 59, 25. 385, 5. (1209) 389, 30.
Switaue (*or.*), *Switawia* (*sp. XIV*); *Svitava*, g. *Zwittau*, d. p. *Moravská Třebová*, g. *Mährisch Trübau*; villa forensis monii. Gradicensis (1201) 366, 1. (1221) 206, 15. Ecclesia ibd. (1201) 366, 1.
Svitava flumen v. *Cwitawa*.
Switawia v. *Switaue*.
Swoysicyh (*sp. XIII*) locat.; *Svojšice*, g. *Swuschitz*, d. p. *Blatná*; villa monii. in *Ostrov* (1205) 381, 10.
Swoysye, *Szwoyze*, *Sweigse*, *Zwoise*, *Zwoyse*; *Svojše*.
Swoysye (*sp. XIII*) comes in Boh. († 1205) 382, 15.
Zwoyse (*c. XVII*), *Sweigse* (*sp. XIII*), subdapifer marchionis Moraviae (1203) 375, 10. (1224) 257, 25.

Szwoyze (*or.*) dapifer [marchionis Mor.], (1221) 198, 30.
 Zwoise (*c. XIII*) nobilis Moraviae (1222) 232, 1.
 Frater eius: Petrus (1222).
Svojšice v. Swoysicyh.
Svojšin v. Zuesseim.
Swosoburno v. Wsoburno.
Swrbia (*or.*), Suravia, Serbia, pars Saxoniae ap. Albiam (1226) 282, 15. (1230) 350, 10.
Svirk v. Suirch.
Svticich (*or.*) *locat.*; *Sutice?*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?), ins. 1222) 217, 1.
Szidobor (*or.*), *Šidbor?*, [nobilis Mor.] testis (1221) 198, 30. Cf. Sdeborius.
Szifridus v. Sifridus.
Szimiszlaus v. Semizlaus.
Szlavani v. Slavani.
Szudek v. Zudek.
Szuezlaus v. Swezlau.
Szwoyze v. Swoysye.

T.

T., subdiaconus et capellanus papae (1204) 41, 5.
T. marchio Misnensis v. Theodericus.
T. nepos Otakari regis Boem., *v.* Theobaldus.
Tanehuse (*or.*), camerarius Albero de — (1212).
Tasovsko (*sp. XIII*); *Tasov ap.* *Litoměřice* (*Leitmeritz*); villa hospitalis s. Joh. Hierosolym. (1199) 360, 15.
Taz, Tazzo (*or.*), *Thaz* (*or.**), *Thuz* (*ed.*), *Tasz* (*sp.*); *Tas.*
Taz (*or.*), [nobilis Mor.], (1218) 152, 20.
Tasz (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1218) 409, 1.
Tazzo (*or.*), *Thaz* (*or.**) de Chiss (1219) 173, 30. (1225) 264, 15.
Thaz, Thuz (*ed.*), castellanus de Brunna (1226) 287, 10.
Taz (*c. XIII*) iunior, nobilis Mor. (1228) 318, 20.
Tážaly v. Techelchich.
Techelchich (*or.*) *locat.*; *Tážaly*, *d. p.* Olomouc, *g.* *Olmütz*; villa, ubi taberna monii. Hradiště prope Olom. (1201) 18, 20.
Techelinus v. Thizelinvs:
Techomizl (*or.*), *Těchomysl*, quondam in regione ap. *Vojkovice*, *g.* *Wickwitz*, *d. p.* *Jáchymov*, *g.* *Joachimstal* (1226) 283, 20. 284, 1.
Teinecz (*or.*); *Týnec n. L.*, *g.* *Elbeteinitz*, *d. p.* *Kolin*; villa hospitalis s. Joh. Hierosol. (1198/9) 4, 25.
Teintz (*c. XVI*); *Týnec Marianský*, *g.* *Maria-Teinitz*, *d. p.* *Kralovice*; villa (1230) 351, 15. Romanus de — (1230). — Cf. et: *Tynec*.

Tejnice v. Tynici.
Telci (*c. XVII*), *Telč*, in Moravia; *d. p.* *Dačice*; villa monii. in Ozzech (1207) 59, 25. 385, 10. (1209) 389, 30.
Tema v. Themoo.
Tennenbach in Breisgau monium. (1207) 65, 10.
Teobaldus v. Theobaldus.
Teodericus v. Theodericus.
Tepla (*or.*), Toppla (*sp. XV*); *Teplá*, *g.* *Tepl*; villa ap. monium. eiusdem nominis (1213) 402, 25. (1214) 404, 25. (1219) 162, 5.
Tepla, Teplla (*or.*), *Teplensis*, *Teplensis* (*or.*) ecclesia b. Mariae virg., monium. ord. Praemonstrat. (1201) 25, 10. (1213) 402, 5. 403, 15. (1219) 161, 35. 166, 1. (1228) 308, 5. Fundator eius: Groznata (1201 sq.). A b b a t e s: [Johannes] (1202). Johannes (1213 sq.). Wilhelmus (1219). P r a e p o s i t u s: Groznata (1207 sq.). Fratres congregationis (1216) 123, 30.
Terhonici (*c. XVII*), *Terkonicz* (*c. XVIII*); *Trhonice*, quondam villa monii. Siloensis, sita ubi nunc est silva *Trhonicko* prope Želiv. (1226) 275, 10.
Terra sancta (1210) 81, 1. (1213) 99, 30. 100, 10. (1216) 112, 25. (1217) 136, 5. 141, 1. (1227) 294, 35. 295, 10. (1229) 335, 1.
Těškov v. Thyskow.
Tessene (*or.*), Thesshane (*sp. XIII*); *Těšany*, *d. p.* *Kroměříž*; villa monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 35.
Tetin (*or.*); *Tetín*, *prope Beroun*; mons (1088?), ins. 1222) 216, 35. Ibidem quondam castrum provinciale.
Tetinensis, Thetinensis (*or.*) provincia, *locat.*: *Wtetinsce* (*or.*), v *Tetinše* (1088? ins. 1222) 216, 30. 217, 15.
Tetschen v. Decin.
Teutonia (*c. XIII*), Alamannia (*or.*), Almannia (*sp.*), Germania (1210) 82, 25. (cc. 1210) 392, 25. (1214) 404, 20. (1217) 140, 10. (1218) 154, 20. Theutonici (*or.*), Theutunici (*sp. XIV*) (ante 1218) 433, 10. (1228) 429, 25.
Theutonicorum ius (ante 1218) 433, 5. ius Meidburgense (1223) 238, 25. mos Teutonicus (post 1201) 26, 15.
Teutonicorum (*or.*), vicus in suburbio Pragensi (ante 1217) 124, 1.
Teutonicorum hospitale s. *Mariae v. Hospitale*. *Thaz v. Taz*.
Theadagus (*sp. XIII*) epus. Pragensis († 1205) 381, 1.
Theclinus v. Thizelinvs.

Themo, Thimo (or.), Tema, Thema (sp.), Tiemo (ed.); Těma.
Themo (or.), Thiemo (sp. XIII), canonicus Boleslauensis (1228) 323, 5. 428, 10.
Tiemo, canonicus Pataviensis (1209) 78, 10.
Tema, Thema (sp. XIII) nobilis Boh. (1199) 361, 30. 362, 1.
Thimo (or.) [nobilis Bohemiae]; filii eius: Drizlaus et Olen (1216).

Theobaldus, Theodebaldus, Typoldus, Depoldus (or.), Teobaldus (sp.); Děpold.
Typoldus (or.) II. dux Boemiae; filius eius: Typoldus (1215).
**Theodebaldus, Theobaldus, Typoldus (or.), Teobaldus (sp. XIII), III. dux, filius Typoldi [II.] ducis Boemiae, cognatus seu nepos regis Premizli (1205) 383, 25. (1210) 392, 25. 396, 15. (1213) 434, 30. 435, 5, 10. 401, 5. dux Cazlawiensis, Hrudimensis et Wratzlauiensis (1204/14) 107, 10. (1215) 111, 25. (1217) 124, 30. Filius eius: Sobeslaus (1229). Frater eius: Zozlaus (1213).
Depoldus (or.), [nobilis Moraviae] (1218) 152, 25.**

Theodericus, Theodricus, Teodericus, Theodoricus, Tidericus, Detricus, Ditricus, Dietricus, Detrich, Detrih (or.), Thidericus (ed.); Dětřich.
Theodericus epus. Misnensis (1206) 432, 1. (1207) 57, 5.
Teodericus (or.), Theodoricus (sp. XIII) praepositus Olomucensis (1228) 323, 1. 428, 5.
Theodericus, Theodricus (or.), Theodoricus (sp. XIII) canonicus Olomucensis (1203) 375, 1. (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5. (1220) 180, 35. v. et. Theod. praepositus Olomuc.
Theodricus (or.) vicarius episcopi Pragensis (1229) 342, 35.
Theodricus (c. XIII) rector ecclae. s. Jacobi in Brunna (1228) 324, 30.
Tidericus (or.) sacerdos (1228) 312, 30.
Theodericus, Thidericus (ed.) marchio Misnensis et Orientalis (1201) 15, 10. (1206) 48, 30. 49, 15, 20. (1207) 63, 15. (1208) 76, 1. (1211) 88, 15. (1212) 90, 1 sq. 91, 1 sq. (1215) 111, 25, 30. (1229) 432, 1. Soror eius: Adela.
Detricus (c. XV); [nobilis Mor.] testis (post 1201) 26, 20.
Detrih, Detrich, Dietricus (or.), Theodericus (c. XIII), Theodoricus (sp. XIII) Grutouich seu filius domini Gruth, [nobilis Morav.] (1202) 371, 25, 35. (cc. 1210) 392, 30. (1210) 396, 20. (1213) 104, 10. 106, 10. (ante 1218) 433, 15. (1228) 318, 15.
Filius eius: Gruth (1213). Frater eius: Sdislaus (1218).

Detricus (sp. XIII) de genere Wrsowic († 1205) 382, 25.
Theodericus (or.) [nobilis Mor.], (1218) 152, 20.
Teodericus (or.) de Saderer, testis (1221) 198, 30.
Theodericus, Theodricus (c. XIV) de Knesiz, nobilis Mor. (1222) 221, 25. 225, 15.
Theodericus (or.) iudex de Znoym (1222) 227, 10.
Theodericus (or.*) advocatus in Vnisov (1223) 238, 30.
Teodericus, Teodericus, Ditricus (or.) villicus Brunensis (1222) 229, 5. (1223) 244, 1. (1226) 288, 35.
Theodoricus (or.) procurator regis in Znoym (1225) 265, 15. 267, 5. 268, 30. procurator provinciae Znoymensis (1228) 318, 20.
Teodericus, Theodericus (or.) de Vetow (1226) 288, 35. (1228) 323, 5. 428, 10. Filius eius: Hrutho (1228).
Detricus (or.), [cliens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 30.

[Theodora] ducissa Austriae, uxor Leopoldi VII (1207) 141, 1.
Thesshane v. Tessene.
Thetinensis v. Tetin.
Theutonici, Theutunici v. Teutonia.
Thidericus v. Theodericus.
Thietboldus (ed.) de Nidecke (1212) 90, 30.
Thimo v. Themo.
Thynech v. Tynech.
Thirsech (sp. XIII); Trsek aut Držek; de Grusowan, testis (1209) 390, 30.
Thyskow, Thyskowe (or.), Těškov, d. p. Hořovice, aut Čižkov, d. p. Plzeň; villa monii. Plasy (1224) 247, 30. 248, 10.
Thizelinvs, Theclinus (or.), Techelinus, Ticelinus, Ticešlinus, Tiecelinus (sp. XIII); Ticelin; abbas de Welegrad (1202) 371, 35. 372, 1. (1203) 375, 1. (1207) 62, 10. (1208) 73, 30. (1209) 80, 20. (1210) 393, 5. 396, 15. (1208/11) 89, 10.
Thobias, Tobyas (or.).
Thobias (or.) canonicus Pragensis (1229) 340, 10.
Tobyas (or.) filius domini Benes de Benesow (1222) 220, 15.

Thomas.
Thomas (c. XVI) s. Sabinae presbyter cardinalis (1226) 277, 10.
Thomas (or.) capellanus marchionis Mor. (1218) 152, 25. (1222) 208, 5.
Thomas (or.), [sacerdos] de Olomuc (1221) 198, 35.
Thomas (c. XIII) capellanus curiae regalis (1228) 318, 15.
Thomas, comes in Hungaria (1217) 142is
Thorun castellum in bonis ecclesiae Misnensis (1206) 432, 5.

Thouachou, Thowachou (*sp. XIII*); *Tovačov*, *g. Tobitschau*, *d. p. Přerov*, *g. Prerau*; Pomegnien de — (cc. 1210).

Thuclecyeh (*sp. XIII*) *locat.*; alias Hawrani (*sp. XIII*); *Tuklaty*, *d. p. Český Brod*, *g. Böh.-Brod*; villa, ubi terra monii. in Ostrov et capella s. Adalberti (1205) 382, 20.

Thuringia, Turingia (*c. XIII*), *Thüringen*, *b. Durynsko*. Lantgravius (1203) 32, 30. Lantgravii: Hermannus II (1201). Ludovicus IV (1225).

Thuz v. Taz.

Tyburcius (*or.*) abbas de Trebech (1201) 18, 10. 368, 1.

Ticelinus, Ticešlinus, Tiecelinus *v. Thizelinus*.

Tidericus v. Theodericus.

Tiemo v. Themo.

Tyna (*or.*); *Týn nad Vltavou*, *g. Moldautein*; villa Pragensis eccl. (1229) 337, 15. Domus episcopal is ibd. 340, 10.

Tynensis (*or.*) archidiaconus: magister Egidius (1229) 340, 10.

Týnčany v. Tynsan.

Tynci (*or.*) *locat.*; *Tejnice*, *prope Koleč*, *d. p. Slaný*, *g. Schlan*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 30.

Tinci (*sp. XIII*) *locat.*; *Týnec*, *g. Teinitz*, *d. p. Klatovy*, *g. Klattau*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.

Týnec, *g. Teinitz*, *v. Tinci*.

Tynec (*or.*); *Týnec*, *d. p. Litoměřice*, *g. Leitmeritz*; villa ecclae. Wisegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 1. — (1226) 283, 35. 284, 15.

Tinec (*sp. XIII*); *Týnec*, villa monii. s. Georgii in castro Pragensi (cc. 1227) 421, 25.

Týnec nad Labem v. Teinecz.

Týnec Marianský v. Teintz.

Tynech, Thynech (*or.*); *Týnec*, *d. p. Olomouc*; villa, ad quam tres terrae monii. ap. s. Petrum in Olom. in villa Bukovany spectant (cc. 1207) 56, 25. (1223) 237, 5.

Tynsan, Tynzcan (*or.*), *Týnčany*, *d. p. Sedlčany*, villa ad ius reginae pertinens (1205) 46, 20. 67, 1, 15. monio. in Milevsko concambiata (1207) 67, 35. (cc. 1230) 354, 5.

Typoldus v. Theobaldus.

Tyrnaw, Tyrnā (*or.*), *Trnava*, Wernhardus de — (1213) 104, 15. 106, 15.

Tirnowaz (*or.*), *locat.*; *Trnovany*, *d. p. Žatec*, *g. Saaž*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 217, 5.

Tirschenreuth v. Turssenreut.

Tiz, Tizu (*or.*); *Tis*, *d. p. Žlutice*, *g. Luditz*; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30. Ecclesia s. Georgii ibd. (1227) 301, 15.

Tyzowa hora (*sp. XIII*); *Tisová hora*; locus faciens metam silvae Střelná (1203) 373, 35.

Tlustovsi (*or.*); *Tlustovousy*, *d. p. Český Brod*; villa monii. Zderazensis (1227) 300, 25. 301, 20. Tobyas *v. Thobias*.

Toppla v. Tepla.

Tourchow, *Tovrcowe* (*or.*), *Túrchowe* (*sp. XIII*); *Tvorkov*; villa monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 35.

Toužetín v. Tusetin.

Towiren (*sp. XIII*); *Tovéř*, *d. p. Olomouc* (1203) 374, 1.

Tovačov v. Thouachou.

Tovrcowe v. Tourchow.

Tožice v. Ztozitz.

Trapleitz (*or.*); *Traplice*, *d. p. Uh. Hradiště*, *g. Ung. Hradisch*; villa monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 427, 35.

Trávník v. Wtravnice.

Trebani (*sp. XIII*) *locat.*; *Třebán Hlásná*, *g. Vorder-Třebaň*, *d. p. Hořovice*; villa, ubi piscatores monii. in Ostrov (1205) 381, 10.

Trebata (*or.*), *Třebata*, miles (1226) 286, 10.

Trebek, *Trebetsch* (*or.*), *Trebec* (*sp. XIII*), *Trebek* (*sp. XIV*), *Trebekense* (*or.*) claustrum, ecclae. s. Mariae, *Třebič*, *g. Trebitsch in Moravia*. monium. ord. s. Benedicti (1225) 265, 5, 30. 266, 1. 267, 5. 268, 30, 35. 269, 15. capitulum (1225) 264, 35. 265, 35. A b b a t e s: Arnoldus (1228). Lucas (1225). Martinus (1210). Tyburcius (1201). Zvezt (1226).

Trebenici (*sp. XIII*); *Třebenice*, *g. Trebnitz*, *d. p. Litoměřice*, *g. Leitmeritz*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 1.

Trebenichy, *Trebencich* (*sp. XIII*) *locat.*; *Třebenice*, *apud Zbraslav*, *g. Königsaal*; villa, ubi possessio monii. in Ostrov (1205) 380, 15. 381, 25.

Třebič, *g. Trebitsch v. Trebech.*

Trebradicz (*c.*); *Třeboradice*, *d. p. Karlín*; villa, ubi possessio monii. Doxanensis 284, 30.

Třebušice, *Trebusicich v. Tribuchic.*

Treuerensis (*or.*), *Trier*, *Rheinprov.*, arepus. Egilbertus (1088?).

Trezcolup (*or.*), *Třiskolupy*, *g. Schiessglock*, *d. p. Žatec*, *g. Saaž*; villa, ubi possessio quaedam Georgii de Milevsko (1207) 67, 30.

Trhonice v. Terhonici.

Tribuchic (*or.*), *Trebusicich* (*sp. XIII*) *locat.*; *Třebušice*, *d. p. Slaný*, *g. Schlan*; villa monii. Doxanensis (1226) 284, 5, 20. ibd. decimae monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 15.

Tridentinus (*or.*), *Trento*, *g. Trient*, *in Tirolia*, epus. Fredericus (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 10. (1213) 99, 20.

Trisacensis v. Vrisacensis.

Trisine (*sp. XIII*) *locat.*, *Tršin?*, villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.
Trnava v. Tyrnaw.
Trovany v. Tirnowaz.
Trojanus, Troianus (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20.
Troia magna (*c. XIII*); *Troja in Asia min.*; epus. (tit.:) Henricus (1225).
Trsek v. Thirsech.
Tršin v. Trisine.
Trstenice v. Natreztenici.
Tsyrnin, Tsyrninus *v.* Cirnin.
Tsynochow (*or.*), Sirnchov, Syrnchow (*sp. XIII*); Černochov, d. p. Louny, g. Laun; villa Georgii fundatoris monii. Milevsko (1207) 67, 30. ibd. decima frumenti ad monium in Ozzech spectans (1207) 385, 20. (1209) 309, 10.
Tuklaty v. Thuclecyeh.
Tuklek (*or.*), Tukleky ap. Humpolec; Stephanus de — (1204/14).
Tuhan (*or.*); Tuhaň, d. p. Dubá, g. Dauba; Zmil de — (1199 sq.).
Tupezzi, Tvpiz (*or.*), Tupez (*sp. XIII*); Tuplesy, d. p. Uh. Hradiště, g. Ung.-Hradisch; villa monii. Velehradensis (1220) 180, 20. (1228) 322, 20. 428, 1.
Turane (*or.*); Tuřany, g. Turas, d. p. Brno, g. Brünn; villa Orphani nobilis Moraviae (1208) 73, 15.
Túrchowe v. Tourchow.
Turingia v. Thuringia.
Tursko v. Naturscye.
Turssenreut (*sp. XV*); *Tirschenreuth*, *Bavaria*, Rgb. Oberpfalz; civitas (1214) 404, 30.
Tuscia (1213) 99, 15.
Tusculanensis (*or.*), Tusculanus (*c. XV*), *Frascati*, Italia, prov. Roma, episcopus: Jacobus (1230). Johannes (1088?). Nicolaus (1208 sq.).
Tusetin (*sp. XIII*); Toužetin, d. p. Louny, g. Laun; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 25.
Tuto, plebanus de Heiburch (1207) 64, 20.
Tvidmirici (*or.*); *Tvrdoměřice* (?); villa monii. Hradiště ap. Olom. (1201) 18, 20.
Twingen (*or.*), *Tübingen* in Württemb.; palatinus comes: Radulfus (1216); iunior palatinus comes: Hugo (1216).
Twirsa (*or.*), Twridse (*sp.*); *Tvrđaša*, *Tvrđaše*.
Twirsa (*or.*), [nobilis Moraviae], (1209) 80, 15.
Twridse (*sp. XIV*) testis in Moravia (1228) 430, 10.
Tvorkov v. Tourchow.
Tvpiz v. Tipezzi.
Tvrđaša, Twridse *v.* Twirsa.

U,

Uallis sacerdotis (*or.*); Mirozlaus cum filiis Jan et Budizlav de — (1226).
Ubičest v. Vbischezt.
Ubislav v. Vbizlaus.
Udrazka v. Vdrazka.
Uelgradensis v. Welegrad.
Ueliz v. Veliz.
Uencezlaus v. Vencezlaus.
Úherce v. Vherci et Vhrec.
Úhošťany v. Vgoscaz.
Uhra v. Vhra.
Uhřice v. Vherci et Vhradic.
Uhřičice v. Vherchi.
Uhřiněves v. Vgrinewez.
Uikerisdorf (*or.*); *Weickersdorf*, in *Saxonia*, A. H. Bautzen; possessio episcopi Misnensis (ante 1228) 306, 25.
Uictor v. Victor.
Uitco, Uitek, Uiteco *v.* Vitco.
Ujezd, locus forensis ap. *Groß-Strehlitz* in Silesia Borus. (1223) 240, 1.
Újezd v. Húgiezt, Naviezde, Vgest, Vgezd et Viezd.
Újezd Velký, g. *Groß-Aujezd* *v.* Viezd.
Ulma, Vlma (*or.*), *Ulm*, in *Württemberg*, *Donaukreis* (1216) 118, 25. (1225) 258, 20.
Ulmocensis v. Olomucensis.
Ulricus v. Olricus.
Uncha, *Uňka* *v.* Vnka.
Unčov v. Vnisov.
Uněk, Unech *v.* Vnech.
Uněklasy v. Omeclas.
Uněslav v. Vnezlav.
Ungaria v. Hungaria.
Uoyzla v. Woizlaus.
Uranov, Uranowa *v.* Wranov.
Urbs = Roma (1220) 188, 25.
Urbs vetus (*c. XIII*) *Orvieto*, *Italia*, prov. *Perugia* (1220) 178, 10, 30. 185, 30.
Uschenowicz, Uschenowiz *v.* Vschenowicz.
Userob (*sp. XIII*); *Všeruby*, g. *Wscherau*, d. p. Střibro, g. Mies; Hirdebor de — (cc. 1212).
Usich v. Vsich.
Ústí (nad Labem) v. Vzt.
Úštice v. Vscicich.
Úta, Úta *v.* Vtha.
Utěšen v. Wtesen.
Utěšenice v. Vtisenitci.
Utwein (*sp. XV*); *Útovina*, g. *Uittwa*, d. p. *Karlovy Vary*, g. *Karlsbad*; (1214) 404, 25.
Uueligradensis v. Welegrad.
Uunez v. Wnezh.

Uusebor *v.* Wsebor.

Uvoizlaus *v.* Woizlaus.

Uvsebor *v.* Wsebor.

V, W.

W. marchio Moraui *v.* Wladizlaus.

W., decanus Olomucensis *v.* Waltherus.

Wacek (*or.*) testis (1226) 290, 20.

Wacemil (*or.*), [nobilis Bohemiae], (1211) 88, 5.

Waczlaus, Waczlaw *v.* Vencezlaus.

Vad (*or.*) de Velelud [nobilis Boh.] (1223) 242, 15.

Wadislaus, Wadizlaus *v.* Wladizlaus.

Waels (*or.*); Wels, *in Austria Sup.*; Sifridus plebanus de — (1229).

Vaita *v.* Wata.

Walkenried monium. *in Saxonia* (1208) 74, 15.

Walcun, Walcunus; Valkoun.

Walcun, Walcunus, Walcvnus, Walkinus, Walquinus (*or.*), Walcinus (*sp. XIII*) canonicus Pragensis (cc. 1200) 11, 20. (1198/1201) 13, 20. (1201) 24, 20. (1203) 378, 1. (1209) 79, 5. (1211) 88, 5. (1216) 116, 20. (1218) 157, 5. (1219) 167, 15.

Walkvnus (*sp. XIII*) monachus Velehradensis (1202) 371, 35.

Waldemarus II, rex Danorum (1214) 109, 30. (1225) 271, 35.

Walderbach, Valdrabach, Waldrbach *v.* Wallerbach.

Waldhausen *v.* Walthovsen.

Waldsassen (*or.*), Valsassen, Walsassen, Waltasen, Waltsassen, Waltesassen (*c. XIII*); Waldsassen, *in Bavaria, Rgb. Oberpfalz, distr. Tirschenreuth*; monium. ord. Cisterc. (1203) 376, 25. (1208) 388, 1. (1209) 390, 25. 391, 5. (1214) 109, 20. Abbas de — (1214) 405, 5. Abbates: Eberhardus (1227). Hermannus (1218 sq.).

Walgerstein (*or.**); Walkenstein, *Austria Inf.*, d. p. Horn. Ecclesia ibd. (1227) 299, 25.

Plebanus (1227) 299, 35.

Wallerbach, Valdrabach, Waldrbach (*c. XIII*), Walderbach, *Bavaria, Rgb. Oberpfalz*; monium. ord. Cisterc.; abbas (1218) 145, 5. 146, 1, 30. 157, 5. (1219) 158, 20.

Vallis Liliorum *v.* Linuelde.

Vallis sancte Marie *v.* Ozlawan.

Walquinus *v.* Walcun.

Valsassen, Walsassen *v.* Waldsassen.

Walse vgezd (*sp. XIII*); villa solvens decimas monio. s. Georgii (cc. 1227) 422, 20.

Walterus, Valterus, Waltherus (*or.*), Valter, Walter (*sp.*).

W[altherus] epus. Karleolensis (1225) 258, 5.

Walterus, Waltherus (*or.*) archidiaconus [in Olo-muc.] (1201) 19, 35. decanus Olomucensis (1201) 368, 1. (1202) 371, 30. (1203) 375, 1. decanus Olomuc. et archidiaconus Znoemensis (1207) 54, 30. (1208) 73, 15, 25. (1210) 393, 5. 396, 30. (1208/11) 89, 5. (1213) 104, 5. 106, 5. (1218) 152, 20. (1219) 165, 30. decanus Olomuc. et archidiaconus Brunnensis et Znoemensis (1220) 185, 25.

Walterus, Waltherus (*or.*) canonicus Patauiensis (1228) 323, 5. 428, 10.

Walterus (*or.*) praepositus de Numburghc (1221) 203, 1. 205, 10.

Walterus (*or.*) abbas de Lutomizl (1225) 267, 25. (1226) 289, 25—35.

[Waltherus] abbas in Medlico (1229) 339, 35.

Valter, Walter (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.

Walterus (*or.*) de Syph, pincerna regis Romanor. (1216) 118, 20. 120, 5.

Walterus (*c. XVI*) de Lobinhus (1216) 120, 5.

Walterus, Valterus (*or.*) Pernoltowic *aut* filius Pernoldi, nobilis Bohemiae (1218) 144, 15. 175, 5. (1219) 175, 5. Frater eius: Csaztovoy (1219).

Waltesassen *v.* Waldsassen.

Walthovsen (*or.*); Waldhausen *in Austria Sup.*; praepositura canonicorum regularium. Praepositus: Herrandus (1229) 340, 1.

Waltsasen, Waltsassen *v.* Waldsassen.

Valwa (*or.*) *in Austria*; plebanus de — (1229) 340, 5.

Warmaciensis (*c. XIII*), Worms, *Prov. Rheinhessen*, epus.: Leopoldus (1201).

Warnerus *v.* Wernerus.

Wart (*or.*), Arnoldus nobilis de — (1212).

Wasan, Wassan (*or.*); Vážany, d. p. Uh. Hradišťe, g. Ung. Hradisch; villa monii. Velehradensis (1228) 322, 15. 247, 35.

Paulik de — (1221).

Wasserburg *v.* Wazzirburg.

Wata, Wath (*or.*), Vaita (*sp.*).

Wata (*or.*), Vaita (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 1. castellanus de Wranov (1224) 256, 1. subcamerarius (1228) 326, 15. 25. Frater eius: Boguzlaus.

Wath (*or.*), camerarius [regis Boh.], (1219) 174, 10.

Wata (*or.*) camerarius [Wencezlai] ducis (1226) 286, 10.

Vatzlav *v.* Wencezlaus.

Wawiz (*c. XVIII*), Wawitz, *in Saxonia, AH. Bautzen*; villa (1228) 314, 25.

Waurenz (*sp. XIII*) frater Martini de Bresscan, testis (1208) 388, 5. (1209) 390, 30.
Wazezlaus *v.* Wencezlaus.
Wazzirburg (*or.*); *Wasserburg* in Bavaria; Conradus comes de — (1226 sq.).
Wbelsce *v.* Belina.
Vbischez (*sp. XIII*), *Ubičest*, testis (1209) 390, 30. Privigni eius: Bogzlau et Wilsch.
Vbizlaus, **Vbizlav**; *Ubislav*.
Vbizlaus (*sp. XIII*) de Zulizlau (cc. 1212) 399, 10.
Vbizlaus (*or.*) testis (1204/14) 107, 15.
Vbizlav (*or.**) de Vgezd [nobilis Boh.] (1225) 264, 15.

Wbolezlavsce *v.* Bolezlaua.
Vcamene (*sp. XIII*); *u Kamene*, *Kamene*, possessio monii. Zabrdovicensis quondam prope *Klobouky* (1210) 396, 1.
Wchyna (*sp. XIII*); *Vchyna*, nobilis Boh. († 1205) 382, 35.
Vcistimira wesci (*sp. XIII*) *locat.*; *Ctimirova ves*; villa quondam monii. s. Georgii, fortasse apud *Vodňany* sita (cc. 1227) 422, 5.
Vcrigowic (*or.*); *U Krhovic?*, *Krhovice?*, locus in provincia Tetenensi, ubi custodia; ibid. terra ecclae. Visegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 30.
Udalricus *v.* Olricus.
Vdrazka (*or.*), Udrazka (*c. XVIII*); *Dražen*, *d. p. Královice*; villa monii. in Plasy (1204) 44, 10. (1214) 108, 25.
Webrutz *v.* Nawrvtici.
Věckovice *v.* Wezckouic.
Vezech (*sp. XIII*), *Věcek*, testis (1199) 362, 10.
Wecelinus, Veclo (*or.*), [Wezelinus] abas in Kothuico (1221) 203, 1. 205, 15. (1229) 339, 35.
Wecelo (*or.*) epus. Olomucensis (1088?) 217, 30.
Vecemil, **Wecemil**, **Wecemilus**, **Wecimil**, **Viecemil** (*or.*), **Vecemilus** (*c.*), **Wezemilus** (*sp.*); *Věcemil*.
Vecemil, **Wecemilus**, **Wecimil**, **Viecemil** (*or.*), **Vecemilus** (*c. XIII*), **Wezemilus** (*sp. XIII*) canonicus Pragensis (1198/1201) 13, 20. (1201) 24, 20. archidiaconus Bechinensis (1203) 378, 1. (1204) 42, 35. (1209) 79, 5. (1216) 112, 10. 116, 20. (1218) 157, 5. (1219) 167, 15.
Vecemil, **Viecemil** (*sp. XIII*) testis in Moravia (cc. 1210) 393, 1, 15. (1210) 396, 25, 30.
Wecemil Csiboric (*or.*) nobilis Boh. (1225) 272, 30.
Wecemilus (*or.*), nobilis Boh. (1229) 341, 25. Frater eius: Heinricus (1229).
Vecen, **Věcen**, *v.* Vezen.
Veclo *v.* Wecelinus.
Vehtowe *v.* Betov.
Weickersdorf *v.* Uikerisdorf.

Weyker (*sp. XIII*) testis (1213) 401, 5. Filii eius: Henricus et Martinus.
Weissenburg *v.* Wiceburc.
Welbezi (*or.*); *Velběhy*, *d. p. Sedlčany*; villa Georgii de Marsowich (1222) 220, 10.
Welchow *v.* Welechow.
Welebudici (*cr.*); *Velevudice*, *g. Welbudit*, *d. p. Most*, *g. Brüx*; villa Kojatae de Gnewin Most (1227) 301, 30.
Welechow (*c. XVIII*), Welchow (*c. XVII*); *Velešov*, *Velšov* *ap.* *Humpolec*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
Welechow *v.* Welichov.
Welegrad, Welgrad, Welherad, Weligrade, Wellegrat, Welihrad, Willegrat (*or.*), Weligradis (*c. XIV*) Wellicardi, Welgradi (*c. XV*), Welligradi (*c. XVIII*), Welegrade (*sp. XIII*), Weligradense, Welligradense (*or.*), cenobium; Welegradensis, Welgradensis, Willegradensis (*or.*), Wilegradensis (*c. XV*) ecclesia, domus abbatia; *Velehrad*, *d. p. Uh. Hradiště*, *g. Ung. Hradisch*; claustrum s. Mariae Cisterciensis ord. (1202) 371, 1 sq. (1203) 374, 15. (1208) 68, 30, 35. (1213) 103, 35. 105, 30. (1220) 179, 35. 180, 5. 182, 5. 183, 5—15. 185, 1. (1221) 198, 15, 20, 35. (1222) 208, 5. 226, 30. 227, 1. (1225) 267, 15. 269, 5. (1228) 316, 5. 319, 35. 320, 5. 426, 1, 5. (cc. 1230) 355, 5, 20. Abbas (1219) 165, 15. (1220) 179, 35. Wiligradensis (*or.*) abbas et fratres (1217) 128, 1. Welegradensis, Uelgradensis, Uueligradensis (*or.*), Weligradensis (*c. XIII*) a b b a s: Albertus (1228). Sibertus (1222). Sifridus (1213). Ticelinus (1202 sq.). Welehradenses monachi (1202) 371, 35. Ecclesia s. Johannis quondam iuxta W. sita (1202) 371, 15. (1228) 322, 20. Weligradense privilegium 103, 35. 105, 30. 316, 5. 317, 30. 319, 30. Welegrade (*or.*) circuitus (1228) 321, 35. 427, 20. Welegrad (*or.*) villa forensis (1220) 180, 15. Welihrad (*or.*), Welegrad (*sp. XIII*), civitas primo, modo burgus (1228) 322, 5. 427, 25. Velehradenses (*sp. XIII*) cives (1202) 372, 1. Velelud (*or.*); fortasse perperam pro: Velelub, *Veleliby*; Vad de — (1223). Welemin (*sp. XIII*); *Velemin*, *g. Wellemin*, *d. p. Litoměřice*, *g. Leitmeritz*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 1. Velen, Welen.
Welen (*or.*), Velen (*c. XV*), [nobilis Mor.] testis (post 1201) 26, 20. castellanus Znoymensis (1222) 222, 15. 225, 10.

Welen, Velen (*or.*), [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 5. (1220) 185, 15. (1222) 221, 20. (1228) 318, 20. 323, 10. 428, 15.
 Velen (*c. XIV*), alter, nobilis Mor. (1222) 221, 25.
 Velen, Welen (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1, 15. 396, 25, 30.
Welenowe (*sp. XIII*); *Velenovy*, *d. p. Klatovy*, *g. Klattau*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.
Velenouch, Welenowiz (*sp. XIII*), *Velenovic* [= filius domini Velen]: Olbram (cc. 1210).
 Welenowiz *v. Lwenouiz*.
Velešov v. Welechow.
Weletin (*or.*); *Veletin*, *d. p. Uh. Brod*, *g. Ung. Brod*; villa monii. Hradiště prope Olom. (1201) 18, 20.
Welezlaus (*or.*), *Velislaus* (*c.*), *Velizlaus*, *Velizlaws* (*sp.*); *Velislav*.
 Welezlaus (*or.*), Velislaus (*c.*) comes, filius Nemoy († 1226) 284, 25. 285, 15. — Frater eius: Matheus (1226).
 Velizlaus, Velizlaws (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 362, 1, 10.
 Welgrad, Welgradi, Welherad *v. Welegrad*.
Welika (*or.*); *Velká*, *d. p. Hodonín*, *g. Göding*; villa, apud quam terra ad unam villam monio. Velehradensi pertinens (1228) 322, 20. 428, 1.
Welika (*sp. XIV*); *Velká*; fluvius faciens metam circuitus Hranicz (1201) 366, 30.
Welichov, Welechov (*or.*); *Velichov*, *d. p. Karlovy Vary*, *g. Karlsbad*; circuitus monii. in Doksany (1226) 281, 10. 283, 5, 25.
Weliczicie (*sp. XIV*); *Veličice*, fluvius faciens metam circuitus Hranicz (1201) 366, 30.
 Weligrade, Weligradis, Welihrad, *v. Welegrad*.
 Weliz, Welis, *Veliš v. Weliz*.
 Velislaus, *Velislav v. Welezlaus*.
Veliz, Ueliz (*sp. XIII*); *Veliš* domus solitaria prope Kublov, *d. p. Rakovník*, *g. Rakonitz*; ibd. capella s. Johannis Bapt. ad monium. Ostrov spectans (1205) 380, 20. 381, 15.
Veliz, Weliz (*or.*), Welis (*or. **), *Velis* (*sp.*); *Veliš*.
 Veliss (*or.*) nobilis Boh., cuius filius Busse (1198/9) 5, 1.
 Weliz (*or.*), Welis (*or. **), *Veliz* (*sp. XIII*), *Velis* (*sp. XIV*) iudex Olomucensis (1200) 364, 1, 25. (1201) 366, 10. 368, 1. (1203) 373, 25. (1220) 413, 30. 414, 1, 5. 415, 10. (1222) 231, 30. (1223) 239, 1. (1225) 263, 1.
 Weliz (*or.*) [nobilis Moraviae] (1207) 55, 5.
 Veliz (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.
 Veliz (*or.*) testis in Moravia (ante 1218) 433, 15. (1225) 273, 30.

Velis Supcouic (*sp. XIII*), (cc. 1210) 393, 15. (1210) 396, 30.
 Velizlaus, Velizlaws *v. Welezlaus*.
 Wellegrat *v. Welegrad*.
Velletransis (*c. XVII*); *Velletri*, *Italia*, *prov. Roma*; epus. card.: Hugo (1208 sq.).
 Wellicardi, Welligradi *v. Welegrad*.
 Velperd *v. Veltruz*.
Velšov v. Welechow.
Weltese (*sp. XIII*), *Veltěže*, *d. p. Karlin*; villa solvens decimas monio. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 15.
Veltruz, Velperd (*or.*); *Veltrusy*, *d. p. Slaný*, *g. Schlan*; villa, ubi terra monii. Doxanensis (1226) 284, 5, 20.
Vencezlaus, *Wencezlaus*, *Wenceslaus*, *Vencezelius*, *Venzezlaus*, *Wazezlaus*, *Vatzlav* (*or.*), *Uencezlaus* (*or. **), *Wenezlaus*, *Wenczeslaus*, *Waczlaus* (*c.*), *Wencelavus*, *Waczlaw* (*sp.*); *Věnceslav*, *Václav*.
 Wencezlaus (*or.*) sanctus patronus Boem. (1221) 204, 25. (1229) 329, 5. s. Wencezlai martyris reliquiae 31, 1. sepulchrum (1229) 342, 15.
 s. Wencezlai ecclesia *v. Olomuc et Praga*.
 Vencezlaus, *Wencezlaus*, *Wenceslaus*, *Venezlaus*, (*or.*), *Uencezlaus* (*or. **), *Wenezlaus* (*c. XIII*), *Waczlaus* (*c. XIV*), *Wenczeslaus* (*c. XVI*), *Wencelavus* (*sp. XIII*), filius primogenitus regis Premizli (1207) 65, 20. in regem Boh. electus (1216) 117, 35. sororius Friderici II regis Rom. 118, 1 sq. (1218) 143, 20. 144, 10. (1219) 175, 15. 409, 35. 410, 1. (1221) 195, 25. 201, 10. 206, 15. (1222) 221, 20. 225, 5. dux Pliznensis et Budesensis (1224) 250, 10. (1225) 264, 5. (1226) 286, 5. (cc. 1227) 420, 15. 421, 10. 424, 20. 425, 10. in regem consecratus (1228) 307, 15, 35. 308, 1. rex iuvenis 309, 1—20. 314, 25. 317, 15. 321, 20. 325, 15. 427, 10. (1229) 328, 5, 25. 329, 10. 341, 15. iunior rex Boemorum (1229) 342, 15. 430, 35. (1230) 351, 20. (1228/30) 352, 20. Uxor eius: Cunegundis (1207). Frater: Premizl marchio Moraviae.
 Wencezlaus (*sp. XIV*) dux Morauiae († 1201) 365, 35.
 Wencezlaus, *Vencezelaus*, *Wazezlaus* (*or.*) nobilis Moraviae (1222) 222, 5. (1223) 243, 5—15.
 Vatzlav (*or.*) testis (1226) 290, 20.
 Waczlaw (*sp. XIV*) venator (1201) 366, 10. de Lazan (1203) 373, 25. ▲
 Venetie (*c. XV*), *Venezia*, *Benáky*, *Venedig*, civ. Italiae (1222) 209, 10.
Venus (*sp. XIII*), *Venuš*, praepositus (1210) 393, 5. 396, 30.

Werce (*sp. XIII*) villa hospitalis s. Johannis Hierosolym. (1199) 360, 20.
Verchozlaus *v.* Virchozlaus.
Verene (*or.*), *Věřen*, [nobilis Moraviae] (1228) 323, 10.
Veriso *v.* Vers.
Wernardus, Vernart, Wernart *v.* Wernhardus.
Wernerus, Warnerus (*or.*), Vernere, Wernere (*sp.*), Wernherus.
Wernerus (*or.*), Wernherus, abbas Sanctae Crucis (1207) 64, 20. (1217) 140, 35. (1220) 176, 15. (1221) 205, 10. (1228) 311, 20.
Vernere, Wernere (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 5, 15.
Warnerus (*or.*) comes de Hohenburg (1212) 94, 5. 96, 5. 97, 15.
Wernerus (*c. XV*) pellifex in Znojmo (1226) 280, 1.
Wernhardus, Vernhardus, Wernardus (*or.*), Vernart, Wernart (*sp.*).
[Wernhardus] praepositus Salzburgensis (1202) 29, 20.
Vernhardus (*or.*) plebanus de Sicendorf (1229) 340, 5.
Vernhardus (*c. XV*); [nobilis Moraviae] testis (post 1201) 26, 20.
Vernart, Wernart (*sp. XIII*) [nobilis Moraviae] (cc. 1210) 392, 35. (1210) 396, 20.
Wernhardus, Wernardus (*or.*) de Tyrnaw (1213) 104, 15. 106, 15.
Verona (*c. XIII*), civitas Italiae (1222) 209, 10. Veronensis marchia (1213) 99, 15.
Vers, Wers, Werse, Wersho, Werso, Wirs, Wr̄s, Wurso (*or.*), Wrse, Wurse (*c.*), Veriso (*sp.*); Vr̄s.
Veriso, Werso Mrachotic (*sp. XIII*) nobilis Moraviae (1210) 392, 30. 396, 20.
Vers (*or.*) testis in Moravia (ante 1218) 433, 15.
Werse, Wurso (*or.*), Wers (*sp. XIII*), [nobilis Moraviae] (1203) 375, 10. (1209) 80, 15. Frater eius: Nedamirus (1203 sq.).
Wers, Werso, Wersho (*or.*), Wrse (*c. XIII*), Wurse (*c. XVIII*), Wrso (*sp. XIII*) camerarius (1221) 198, 30. (1218) 152, 20. cam. Znoimensis (1228) 318, 20. 323, 5. 428, 10.
Wers (*c. XIV*), [nobilis Moraviae] (1222) 221, 25.
Wrs, Wirs (*or.*) castellanus seu purgravius in Znoim (1226) 288, 30. (1227) 304, 15.
Wesce (*or.*); *Vestec*, *d. p. Králové Dvůr*, *g. Königinhof*; ibd. terra civitatis Gradec (1225) 272, 15.
Veschan, Vreschan (*or.*); *Veštany*, *g. Weschen*, *d. p. Teplice*, *g. Teplitz*; media villa monii. Doxanensis (1226) 283, 10. 285, 10.
Wesconewiz *v.* Vschenowicz.

Veseli *v.* Wessele.
Wesely, *Veselsko*, *v.* Vezeli.
Weseritz *v.* Bezdruzice.
Wessele (*c. XV*); *Veseli*; villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 20.
Vestec *v.* Wesce et Vezcie.
Westmonasterium (*c. XIII*), *Westminster*, (1226) 278, 1, 15. (1227) 296, 5. (1228) 314, 10.
Vetov, Wetow *v.* Betov.
Wetrow (*c. XIV*), *Wetrou* (*c. XVII*); *Větrov*, quondam villa in districtu Pelhřimov, *g. Pilgram* (1203) 31, 15.
Veuerl, Weuerin (*or.*), *Veveří*, *g. Eichhorn*, castrum prope *Bytyška* *Vaverská* (*Eichhorn-Bitschka*), *d. p. Brno*, *g. Brünn*; castellanus: Stephanus (1213).
Wezckouic (*or.*); *Věckovice*, *Vickovice*, *d. p. Klatovy*, *g. Klattau*; Pribizlaus de — (1220).
Vezcie (*or.*); *Vestec* (alias *Vesce*) *ap. Nymburk*; Purchart de — (1223).
Wezde *v.* Vgezd.
Vezeli (*c. XVII*), *Wesely* (*c. XVIII*); *Veselsko*, nunc curia araturae ap. *Možerov*, *d. p. Něm. Brod*, *g. Deutschbrod*; quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.
Wezelinus *v.* Wecelinus.
Wezemilus *v.* Vecemil.
Vezen (*or.*), *Vecen* (*ed.*), *Věcen*, [nobilis Morav.], (1218) 152, 20. (1226) 287, 15.
Vgerci (*or.*); *Uherce*; possessio Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 35.
Vgercich *v.* Vhrec.
Vgest (*c. XVI*), *Újezd*, villa deserta (*in d. p. Kralovice*) Romani de Teintz (1230) 351, 15.
Vgezd, Wezde (*or.*), *Újezd ap. Buchlov*, villa monii. Velehrad. (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 25.
Vgezd (*or.*), *Újezd*, silva apud Velehrad (1228) 322, 1. 427, 20.
Vgezd (*or.**); *Újezd*, in Boh., *Vbizlav* de — (1225) 264, 15.
Vgezdez *v.* Znoim.
V Gezera (*sp. XIII*); *U jezera*; possessio monii. Zábrdovicensis (1210) 396, 1.
Vgoscaz (*or.*), *locat.*; *Úhoštany*, *g. Atschau*, *d. p. Kadaň*, *g. Kaaden*; villa ubi terra ecclae. Visegradensis (1088 ?, ins. 1222) 217, 5.
Vgrinewež (*sp. XIII*); *Uhřiněves ap. Řičany*, *d. p. Český Brod*; villa monii. s. Georgii (cc. 1227) 421, 30.
Vherchi (*or.*); *Uhřičice*, *d. p. Přerov*, *g. Prerau*; villa praepositurae Olomucensis (1207) 54, 20.
Vherci (*or.*); *Úherce*, *g. Auherzen*, *d. p. Střibro*, *g. Mies*; villa monii. Chotěšovensis (1213) 434, 20.

Vherci (*sp. XIII*); *Uhřice*, *ap. Jevičko*, *d. p. Mor. Třebová*, *g. Mähr. Trübau*; villa monii. Gradiensis (1200) 363, 20.

Whorcah (*sp. XIII*); *Hůrka ap. Petrovičky*, *d. p. Klatovy*, *g. Klattau*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.

Vhra (*sp. XIII*) *Uhra*, heres domini Groznatae (cc. 1201/20) 423, 1.

Vhrec (*or.*), *locat.*: *Vgěrcih* (*or.*); *Uherce*, *g. Ouřetž*, *d. p. Louny*, *g. Laun*; dimidia villa monii. Kladrubensis (1222) 233, 15, 25. ibd. terra ecclae. Visegradensis (1088? ins. 1222) 216, 25.

Vhricic (*or.*), *Vrscicz* (*c. XV*); *Uhřice*, *d. p. Kyjov*, *g. Gaya*; villa Conradi comitis de Hardegg (1220) 182, 5, 30. Ecclesia ibd. (1220) 183, 5, 10.

Wibertus *v.* Wipertus.

Wicardus (*or.*), *Vichart*, *Wichart* (*sp.*).

Wicardus (*or.*) de Sheghat (1222) 228, 5. Frater eius: Brestanus (1222).

Vichart, *Wichart* (*sp. XIII*) testis in Moravia (1210) 393, 1. 396, 25.

Vickovice *v.* Wezckouic.

Wickwitz *v.* Woycowic.

Wiceburg (*or.*), *Weissenburg*, monasterium; abbas (1212) 94, 1. 96, 1. 97, 15.

Wiklak (*sp. XIII*), venator Wratik de — (1203).

Victo *v.* Vitco.

Victor, Uictor.

[Victor] decanus Wratislauiensis (1218) 148, 30. 149, 1. 150, 1.

Victor (*ed.*) plebanus de Noua civitate (1226) 287, 15.

Victor, Uictor (*or.*) [*nobilis Moraviae*] (1203) 375, 5. filius Bludonis (1220) 413, 30. [*castellanus*] de Olomuc (1221) 198, 30. (1224) 257, 25. (1226) 290, 25. (1228) 323, 10. 428, 15. Fratres eius: Bludo (1203) et Onso (1203 sq.).

Victor (*or.*) [*nobilis Moraviae*] (1218) 152, 25.

Vidko *v.* Vitko.

Widerualde (*or.*) in Austria; Fridericus plebanus de — (1229).

Wido (*or.*) iudex de Poratiz (1222) 228, 5.

Widovle (*or.*), *Vidovel*, *Vidoule*, monticulus apud villam Ninoniz (1207) 66, 10.

Viecemil *v.* Vecemil.

Vienna, Vihenna (*or.*), *Wien*, *b. Vídeň*, civitas ducis Austriae (1220) 176, 30. 177, 5.

Scotorum de V. abbas: Marcus (1229).

Wietrník (*sp. XVII*); *Větrník*; mons. ap. Vyšehrad (1222) 417, 5.

Wiez *v.* Wnezh.

Viezd (*sp. XIII*); *Újezd Velký*, *g. Groß-Aujezd*, *d. p. Mělník*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 5.

Wigbertus *v.* Wipertus.

Vihenna *v.* Vienna.

Wilalmov *v.* Wilemov.

Wilalmus, Wilam, *Vilém*, *v.* Guillelmus.

Wilamou *v.* Wilemov.

Wilk (*or.*) *Vlk*, *v.* Heinricus Wilk seu Lupus.

Wilcek, Vulcech, Wulceco, Wlsco (*or.*), Wilcech, Wlicheh, Wlycek, Wilsch (*sp.*); *Vlček*.

Wilcech (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 362, 5.

Wilsch (*sp. XIII*) privignus Vbischez, testis (1209) 390, 30.

Wlicheh (*sp. XIII*); [*nobilis Moraviae*]; filius eius Vnka (1210).

Vulcech (*or.*) camerarius in Moravia (ante 1218) 433, 15.

Wilcek (*or.*) [*nobilis Moraviae*] (1225) 263, 5.

Wulceco (*or.*), [*nobilis Moraviae*] (1228) 323, 15.

Wlsco (*or.*), Wlycek (*sp. XIV*) de Zuekow (1229) 341, 25. 431, 25.

Wilcowiczie, Wilkowigie (*c. XV*); *Vlčkovice* aut *Vlkovycze?*; villa monii. Opatovicensis (1229) 328, 20.

Wilemov, Wilalmov (*or.*), Wilamou (*c. XIII*), Wilemove (*c. XVII*); *Vilémov*, ecclia. ss. Petri et Pauli, monium. ord. s. Benedicti, quondam ibi situm, ubi nunc est *Klášter*, *g. Kloster* prope *Vilémov* (*g. Vilimov*), *d. p. Čáslav*. (1204/14) 107, 15. (1223) 241, 5. A b b a s: Hermannus (1204/14 sq.).

Wilhering; *in Austria Super.*, *d. p. Linz*; monium. ord. Praemonstr. (1206) 50, 5.

Wiligradensis, *v.* Welegrad.

Wilhalmus, Wilhamus, Willalmus *v.* Guillelmus.

[Willebrandus] praepositus Magdeburgensis (1229) 333, 30, 35.

Willegrat *v.* Welegrad.

Willehelmus *v.* Guillelmus.

Wilsch *v.* Wilcek.

Wlscowici (*sp. XIII*); *Vlčkovice*, *d. p. Klatovy*, *g. Klattau*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.

Wiltawa (*or.*), *Wlitawa* (*sp. XIII*), *Wltava* (*sp. XVII*); *Wltava*, *g. Moldau*, flumen Bohemiae (1205) 382, 35. (1222) 416, 30, 35. 417, 5—15. 418, 15.

Wultavensis (*or.*) provincia (1088? ins. 1222) 217, 10.

Wiluzel (*c. XV*), *Vylúžel?*, incola in Znojmo, cuius filius Petrus (1226) 280, 5.

Winarci (*sp. XIII*); *Vinary*, *d. p. Nový Bydžov*; villa monii. s. Georgii in castro Pragensi (cc. 1227) 422, 5.

[Vincentius] arepus. Gneznensis [1230] 353, 10.

Windberg castrum (1207) 64, 30.
 [Winnemarus] abbas de Porta (1201) 15, 25.
 (1210) 82, 1.
 Wintrowe (*sp. XV*); Conrat de — (1214).
 Wipertus, Vipertus, Wypertus, Wibertus (*or.*), Wigbertus (*or.**); Viprech.
 Vipertus, Wypertus, Wibertus, (*or.*), Wigbertus (*or.**), prothonotarius curiae regis Boh. (1223) 237, 20. notarius regis (1223) 238, 35. praepositus s. Ypoliti, scriba regis (1226) 279, 25. 288, 35. (1227) 304, 15.
 Wipertus (*or.*) [nobilis] testis (1224) 256, 1.
 Wira (*sp. XIII*), Heinricus de — (1207).
 Wirbna (*sp. XIII*); Vrbno, d. p. Louny, g. Laun; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 25.
 Wirbochan (*or.*); Vrbičany, d. p. Litoměřice, g. Leitmeritz; villa, ubi possessio monii. Doxanensis (1226) 285, 30.
 Virchozlaus, Vrecoslaus (*or.*), Verchozlaus (*sp.*); Vrchoslav.
 Virchozlaus (*or.*), [nobilis Moraviae], (1221) 198, 30.
 Vrecoslaus (*or.*), Verchozlaus (*sp. XIII*), testis in Moravia (1228) 323, 10. 428, 15.
 Wirowich (*or.*), locat., Výrovice?; villa, ubi terra ecclae. Wisegrad. (1088?, ins. 1222) 216, 5. In autographo chartae spuriae Vratislavi regis villa haec nominatur: Vykouicich, v. CDBoh. tom. I, 374, 15, 20.
 Wirs v. Vers.
 Wirtemberc (*or.*), Würtemberg; Hartemannus et Lodowicus, comes de — (1216).
 Wirtenburgk (*c. XVI*), comes Ludewicus de — (1216).
 Wiskitna, Vyskytná Německá, v. Wizkidna.
 Wiscou (*or.*); Vyškov, g. Wischau, in Moravia; comes: Jacobus de — (1201).
 Vyšebor v. Wisseborius.
 Wisemyr, Wysemir v. Wissemir.
 Vysoká v. Nauisocei.
 Vissata (*or.*), Vyšata, testis in Moravia (ante 1218) 433, 15.
 Wisegrad, Wissegrad, Wissegrade (*or.*) civitas, opidum (1088? ins. 1222) 215, 35. (1215) 406, 30. — Castellanus (1224) 255, 15, 25. Castellani: Bycen (1213). Zudo (1211).
 Wissegrad (*sp. XVII*) mons (1222) 416, 35. 417, 5. 418, 15. circuitus montis 416, 15. 417, 1. civitas (1222) 417, 5. valva ibd. (1222) 416, 35. valva superior (1222) 417, 5, 10. ~ locus, qui vocatur porta lupi [sub Wissegrad] (1198/9) 4, 35.

Wisegradensis, Wiscegradensis (*or.*) ecclesia ss. Petri et Pauli sanctique Clementis martyris (1211) 87, 30. (1215) 406, 20. (1219) 409, 30. (1222) 215, 35. 218, 10. 219, 15. 418, 25. eccl., quae regis specialis nuncupatur 215, 20. 219, 1. eccl. regia (1222) 416, 15. specialis capella regia 417, 25.
 Praepositi: Arnoldus (1219 sq.). Christianus (1201). Decanus (1222) 232, 15. Decani: Boguslaus (1219). Petrus (1229). Custodes: Gerhardus (1229). Godscalcus (1219). Capitulum (1215) 406, 35. (1222) 215, 25. 219, 1. 416, 15. 417, 1 sq. 418, 1 sq. (1229) 335, 25. 336, 10.
 Wissegradenses (*or.*) canonici (1210) 87, 30. Ansalmus (1219). Bartholomeus (1228). Diuinus (1219). Diwis (1224). Engelscalcus (1212 sq.). Wisegrad. Capella s. Clementis in Opis (1088?, ins. 1222) 216, 5. (1215) 406, 30.
 Wissegrad (*sp. XVII*) suburbium (1222) 417, 5. ibd. ecclesia ss. Cozmae et Damiani 417, 5. — Podzkale (*or.*) villa sub Visegrad (1198/9) 4, 30. (1222) 417, 10.
 Wissemir, Wyssemir, Wysemir (*or.*), Wisemir (*or.**), Višemír [nobilis Bohemiae] (1211) 88, 5. (1218) 144, 1. (1225) 264, 10. Frater eius: Iwan (1211 sq.).
 Wissshoky (*c. XIV*), Wissoky (*c. XVII*); Vysoký. villa parochiae in Rynarec, d. p. Pelhřimov, g. Pilgram (1203) 31, 15.
 Wissieborius (*sp. XIII*), Vyšebor, frater Slavatae nobilis Moraviae (1203) 375, 10.
 Wissoczan (*sp. XIII*); Vysočany, d. p. Chomútov, g. Komotau; villa monii. in Osek (1209) 389, 30.
 Vit, Vít, v. Vitus.
 Vitalis:
 Vitalis (*or.*) canonicus Pragensis (1201) 18, 15. 24, 20. celerarius (1203) 378, 1.
 Vitalis (*sp. XIII*) diaconus, monachus Brevnovensis (1213) 400, 25.
 Witas (*sp. XIII*), Vitaš, villicus de Zwetiz, testis (1209) 390, 30.
 Vitco, Vitko, Witco etc., Uitco, Uiteco (*or.*); Vitek.
 Vitco, Vitko, Uiteco (*or.*), Witigo (*sp. XIII*) canonicus Pragensis (1201) 24, 20. archidiaconus (1203) 378, 1. (1209) 79, 5. archid. Satcensis (1212) 98, 15.
 Vitcho, Witcho (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 361, 30. 362, 6.

Witco antiquus [de Prčice] (or.), nobilis Boh. († 1220) 193, 5. Filii eius: Heinricus (1205 sq.), Witco de Planchinberc, alias de Perchyc (1209 sq.) et Victo iunior (1211 sq.).
 Vitco, Witco, Vitko, Witko, Witcho, Vithko, Withko, Withigo, Witigo, Wittico, Uitco, Uitek (or.) de Planchinberc (1209) 78, 10. (1211) 88, 1. (1213) 101, 30. senior, filius Uitkonis (1213) 104, 10. 106, 10. 434, 25. 435, 10. (1214) 108, 30. (1218) 143, 25. 144, 1. (1220) 182, 10. 183, 20. 185, 10. de Perchyc alias de Plankinberg (1220) 193, 5. 412, 20. baro Boemie (1221) 205, 15. 206, 15. (1222) 218, 5. 219, 10. 231, 30. (1224) 255, 35. 257, 25. (1226) 290, 15. (1227) 304, 15. (1228) 308, 15. antiquus, filius Witkonis 326, 15, 20. (1229) 431, 25. — Pater eius Witco antiquus († 1211 et 1220). Fratres eius: Heinricus (1211 sq.) et iunior Withko (1213 sq.). Filius: Zawis (1216).
 Witco, Vithko, Wittco, Witigo, Vittico (or.), Victo (or.*), Vitco (c. XV), Witko (sp. XVII) iunior, nobilis Boh. (1205) 67, 10. (1213) 101, 30. filius Witconis [antiqui de Purschiz] (1220) 182, 15. 183, 20. 185, 10. de Clocot (1220) 193, 10. (1222) 218, 5. 219, 10. 418, 25. (1223) 239, 1. (1224) 248, 20. — Fratres eius: Heinricus [de Nova domo] et Vithko senior (1213 sq.).
 Witconis (or.) filii: Woco et Zacharias (1220).
 Vitco, Vitko, Vidko (or.), Witigo (sp. XIII), [nobilis Moraviae] (1218) 152, 20. (1221) 198, 30. (1228) 323, 15. 428, 15.
 Vitko (or.) testis in Moravia (1218) 152, 25.
 Witko (or.*), Witico (c. XIII), Witko (sp. XIII) nobilis Boem. (1219) 160, 35. (1220) 412, 20. (1224) 250, 20.
 Witco (or.) filius Zauise, nobilis Boh. (1220) 193, 10. Frater eius: Budiwoy (1220).
 Vitco (or.) filius Henrici de Nova domo (1223) 242, 15.
 Witko (c. XVII) castellanus de Gradecz (1224) 257, 25.
 Withko (sp. XIII) emptor insulae (cc. 1201/20) 422, 25.

Witcowitz (or.), *Vitkovic* (= filius domini Vítek) Heinricus [de Nova Domo] (1205 sq.).
Viterbium (or.); *Viterbo, in Italia, prov. Roma;* (1207) 64, 15, 25. (1220) 176, 1. 177, 15.
 Vithko, Withko, Withigo v. Vitco.
Vitici (c. XVII), *Witicz* (c. XVIII); *Vitice ap. Humpolec, d. p. Něm. Brod, g. Deutschbrod;* villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
 Witigo v. Vitco.
Vitoslavice v. Vitozlawic.

Vitosslav, Vittoszlaw (or.); *Vitoslav*; [nobilis Moraviae], (1213) 104, 15. 106, 15.
Vitozlawic (or.); *Vitoslavice*, villa quondam nobilis Obelss (1226) 286, 1.
 Vittico, Wittico v. Vitco.
Vitus, *Uitus* (or.), *Vit* (sp.); *Vit.*
 Vitus (or.) plebanus de Predol (1220) 193, 15.
 Vitus (sp. XIII) nobilis Boh. (1199) 362, 10.
 Vit (sp. XIII) nobilis Moraviae (1210) 392, 30. 396, 20.
 Uitus (or.) de Pabienicz, nobilis Bohemiae (1212) 98, 5.

Vitusowic, Vitussic (or.), *Vitušic* = Viti filius; Pribizlaus (1218).
Wizkidna (c. XVII), Wiskitna (c. XVIII), *Vyskytná německá, d. p. Něm. Brod, g. Deutschbrod;* villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.
Wizenburg (c. XVIII); *Weissenberg in Saxonia, AH. Löbau;* oppidum (1228) 314, 30.
Wizlinsdorf (or.), *Wetzelzendorf, in Austria;* Olricus plebanus de — (1229).
Wizrece (or.); *Bystrce, g. Waltersdorf, d. p. Landškroun;* villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 30.
 Vladelzlaus v. Wladizlaus.
 Vladimiriz v. Vladmiriz.
Wladimirus (or.) princeps Moraviensis, patruus (*perperam* frater) Premisli regis B. († 1201) 17, 35.
Wladizlaus, Wladizlav, Wladizlavus, Wladisslaus, Vladelzlaus, Wadizlaus etc.; *Vladislav.*
 Wladizlaus (or.) I. dux Boh., avus Otakari I regis († 1222) 233, 25, 30.
 Wladizlaus, Wladizlav (or.), Wladislaus (sp. XIII) Wadizlaus (sp. XIV) II. iunior, dux Bohemiae († 1205) 383, 1. I. rex B. *memoratur:* (1199) 359, 35. (1201) 366, 1. (1213) 400, 5. (ante 1218) 433, 1. (1224) 247, 30. 255, 10. (1226) 281, 1, 25. 283, 1, 20. (cc. 1227) 420, 5, 10. 424, 10. Filii eius: Premizi Otacarus rex B. et Heinricus Wladizlaus marchio Moraviae. Filia: Agnes abbatissa s. Georgii.
 Vladislaus, dux Poloniae (1207) 57, 1.
 Wladizlaus, Wladizlavus, Wladizsslaus, Vladelzlaus, Wladisslaus, Vladislavus, Wadizlaus, Watiszlaus (or.), Wadezlaus, Vadislaus (c. XV), Ladizlaus (sp. XIII), Wladislaus (c. XVII), Heinricus, Heinricus Heinricvs, Henricus (or.), H. qui et Wlad., dux Bohemiae (1197) 1, 30. (mem. 1201) 21, 5. 28, 15. secundus rex [!] Boemorum (1197) 357, 15. marchio Moraviae (1199) 5, 10. (1200) 363, 10. (1201) 17, 30. 22, 25. 365, 20. 369, 15. (post 1201) 26, 15.

(1202) 26, 25. 371, 5, 30. (1203) 33, 1. 34, 20. 373, 5. 377, 30. 378, 25. (1204) 37, 1. (1205) 383, 25. (1202/7) 52, 1. (1207) 63, 5. 65, 25. (1208) 73, 15. (1210) 391, 30. dux Moraviae (1210) 392, 1. 393, 10. marchio 394, 25. (1212) 91, 25. 97, 1. (1213) 98, 25. 99, 1, 10. 101, 15. 102, 15. 103, 15. 105, 30. 106, 1. 402, 15. 403, 25. 435, 5. (1215) 111, 10. (1216) 114, 1–15. 117, 35. (ante 1218) 432, 30. 433, 5. (1218) 143, 20. 152, 5. 408, 25. (1219) 173, 20. 174, 30. (1220) 179, 1, 15. 191, 15. 413, 15. (1221) 195, 25. 198, 15. 206, 15. (1222) 207, 35. 214, 5, 20. 221, 5. 222, 1. 226, 35. 229, 1. 230, 15. † (1223) 237, 1. 238, 10, 20. 243, 30. (1224) 244, 20, 30. (1225) 267, 15. (1228) 316, 5. 320, 5. — Uxor: Heidwigis (1218). Frater eius: Premizl rex Boemorum.

Vladizlaus, Wladizlaus, Vadislaus, Wadizlaus (*or.*), Wladislaus (*c. XV*), Wadislaus (*c. XIV*), Vladizlaus seu et Heinricus (*or.**) II. m a r c h i o M o r a v i a e, filius Premizli regis (1218) 143, 20, 144, 10. (1219) 175, 15. 409, 35. (1221) 206, 15. (1222) 221, 20. 225, 5. (1224) 250, 10. 255, 30. (1225) 262, 20. 273, 35. (1226) 286, 5. † (1228) 325, 35. 326, 1. 426, 5, 10. (1229) 328, 1. — Frater eius: Wencezlaus rex Bohemorum.

Wladimiriz (*or.*), Wladimiriz (*c. XVIII*); Lademřice, Vladmirice, g. Steindorf, d. p. Královice, villa monii. in Plasy (1204) 44, 15. (1214) 108, 25.

Wlado (*or.*) miles, testis (1228) 312, 30.

Wladorius (*or.*), [serviens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 301, 30.

Wlassin (*or.*); Vlašin, [nobilis Moraviae]; filius eius: Stanimir (1207).

Wlastibor, Vlastiborius (*or.*), Wlastibor (*sp.*); Vlastibor.

Wlastibor, Wlastibor (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 361, 30. 362, 5.

Wlastibor (*or.*) [nobilis] testis in Olomuc (1201) 19, 30.

Vlastiborius (*or.*), nobilis Moraviae; filius eius Petrus (1228).

Vlastislav, Wlastizlau, v. Wlastizlaus.

Wlastowichenicz, Vlašovičník?, v. Wlastowychenik.

Wlatchic (*sp. XIII*); Vlačice?, villa uxoris Groznatae Crispí (1199) 360, 25.

Wlaze (*sp. XIII*); Láz, quondam villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 1.

Wlazinowici (*c. XVII*), Wlaznowicz (*c. XVIII*); Vlažňovice (*Blažnovice?*); villa quondam monii. Siloensis (1226) 275, 10.

Wlastibor v. Wlastibor.

Wlastizlaus (*or.*), Wlastizlau (*or.**), Wlastizlau, Wlastizlav (*sp.*); Vlastislav.

Wlastizlaus (*or.*) comes, filius Iheronei († 1226) 284, 15, 35. 285, 5.

Wlastizlau (*or.**), Wlastizlav (*sp. XIII*) iudex Churimensis (1220) 412, 20. (1224) 250, 20.

Wlastizlau (*sp. XIII*) pincerna abbatissae s. Georgii (cc. 1201/20) 423, 1.

Wlastowychenik (*c. XVII*), Wlastowichenicz (*c. XVIII*); Vlašovičník (?), quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.

Vlkáč v. Blucace.

Vlčkovice v. Wilscowici.

Vlček v. Wilcek.

Vlkovýje, aut Vlčkovice v. Wilcowiczie.

Vldric v. Olricus.

Wletic (*or.*); Vletice, d. p. Sedlčany; (1220) 193, 10.

Wliceh, Wlycek v. Wilcek.

Wlitawa v. Wiltawa.

Vlma v. Ulma.

Wlocotl (*or.*), Lokot, Loukoti, quondam villa Kojatae de Gnevin Most sita ap. Brandýs n. Orl., d. p. Vys. Mýto (1227) 301, 35.

Vlozze (*or.*); Floss, Bavaria, Rgb. Oberpfalz, castrum regi Boh. donatum (1212) 95, 20.

Vlricus, Vlricus v. Olricus.

Wlsco v. Wilcek.

Wltaua v. Wiltawa.

Wlurammus v. Wolframus.

Vmostka (*or.*); Mostek, d. p. Vys. Mýto, g. Hohenmauth; villa Kojatae de Gnevin Most (1227) 301, 35.

Vnka (*or.*), Vncha, Uncha, Vneka (*sp.*); Uňka.

Vnka, Uncha (*sp. XIII*) nobilis Boh. (1199) 362, 1, 10.

Vnka, Vnka (*sp. XIII*) filius Wliceh, nobilis Mor. (1210) 392, 30. 396, 20.

Vncha, Vnka Dmitrouic (*sp. XIII*), U. Dimitrovic, testis (1210) 393, 1. 396, 25.

Vnka (*or.*), testis (1227) 300, 30. 302, 5.

Vnech, Unech (*or.**), Vnko (*c.*), Vneg, Vniech (*sp.*); Uněk.

Vneg, Vniech (*sp. XIII*), (1210) 393, 10. 396, 30.

Vnko (*c. XIV*) vir nobilis de Boemia (1222) 221, 5.

Vnech, Unech (*or.**), cuius filius Janeck (1225) Vnka v. Vncha.

Vnecs (*sp. XIII*), Uněč, testis in Boh. (1207) 386, 1. (1208) 388, 1. (1209) 390, 25. Filius eius: Johannes (1209).

Frater eius: Johannes (1208)

Vneschowiz, Vneshowiz, Vnisov, Vnisowe (*or.*), Vnischowe (*sp. XIII*); Hunkovice, apud Židlochovice (*Seelowitz*), d. p. Hustopeč, g. Auspitz;

villa monii. Velehradensis (1228) 322, 10. 427, 30.
 Molendinum ibid. (1228) 322, 15. 427, 35.
Wnezh, Uunez (or.), Wiez (sp. XIII), Uneš, testis
 in Moravia (1228) 323, 10. 428, 15.
Vnezlav (or.), Uněslav, nobilis Boh. (1225)
 272, 30.
Vngaria v. Hungaria.
Vniczow v. Vnisov.
Vnischowe, Vnisov, Vnisowe v. Vneschowiz.
Vnisov (or.*), Vniczow (sp. XIV); Unčov, g. Mä-
 hrisch Neustadt, d. p. Litovel, g. Littau; oppidum
 (1223) 238, 10. cives (1223) 238, 10. Protiven
 de — (1220).
Wok, **Woko**, **Wocco**, **Wocko** (or.), **Woka**, **Woco**
 (c.); **Vok**.
Wocco (sp. XIII) de Thowaczow nobilis Mor.
 (1203) 375, 5. Frater eius: Pomnen (1203).
Wocco (sp. XIII) filius Pomneni de Thowaczow
 (1203) 375, 5.
Wok (or.) [nobilis Moraviae]; cuius filius: Boruth
 (1207).
Wocko (or.) nobilis Moraviae, testis (1218) 152, 30.
 (1228) 308, 15.
Woco (or.) filius Witconis, nobilis Boh. (1220)
 193, 15. Frater eius: Zacharias (1220).
Wok, **Woko** (or.) filius domini Benes de Benesow
 (1222) 220, 15. (1226) 288, 35.
Woc (or.), **Woco** (c. XVII) filius Borute (1224)
 257, 25. (1227) 304, 15.
Wok (or.) testis in Boh. (1227) 300, 30. 302, 5.
Vocco (ed.) subcamerarius (1226) 287, 15.
Wocco (or.) camerarius in Moravia (1228) 323, 10.
 428, 15.
Woka (c. XVI) sororinus Marquardi filii Benes-
 sonis (1230) 351, 35.
Woderadeh (or.) locat.; **Voděrady**, d. p. Kolín;
 villa, ubi terra ecclae. Visgradensis (1088?; ins.
 1222) 216, 10.
Wodochoty (sp. XIII); **Vodochody**, d. p. Roud-
 nice; villa monii. in Ostrov (1205) 381, 5.
Vodolice, **Wodolitz** v. Odoliz.
Wogzlaus v. Woizlaus.
Wogna, **Woino** (or.), **Vojna**.
Woino (or.), [nobilis Moraviae], (1209) 80, 15.
Wogna (c. XIII) de Bistrici, nobilis Morav.
 (1222) 232, 1.
Vogslaus, **Wogslaus**, **Wogzlaus**, **Wogzlaws** v.
 Woizlaus.
Voyacs (or.); **Vojáča?**; ministerialis ecclae. Vise-
 gradensis (1088?) 216, 20.
Voiata (sp. XIII), **Vojata**, heres in Ownech
 (cc. 1201/20) 423, 5.
Voicek v. Adalbertus.

Woycowic (or.); **Vojkovice**, g. **Wickwitz**, d. p.
 Jáchymov, g. Joachimstal; praedium monii. Do-
 xanensis (1226) 283, 15, 35.
Woykowicih (or.) locat.: **Vojkovice**, d. p. **Slaný**,
 g. **Schlán**; villa ecclae. Visgradensis (1088?, ins.
 1222) 216, 1.
Woino v. **Wogna**.
Voyslau, **Woislau**, **Voyslaus** v. **Woizlaus**.
Woislava (c. XVII), **Vojslava**, fundatrix eccl.
 Chotessouiensis (1227) 303, 1, 10.
Voysslaw v. **Woizlaus**.
Voitech, **Voyteh**, **Voithech** v. **Adalbertus**.
Woizlaus, **Woyzlaus**, **Voyzlaus**, **Woyzlav**, **Wol-
 slau**, **Uoyzla**, **Wogslaus**, **Vogslaus**, **Wogzlaus**,
 Wogzlaus (or.), **Wozlaus** (sp.); **Vojslav**, **Vojislav**.
Vogslaus, **Voyzlaus** (or.) canonicus Pragensis
 (1227) 302, 5. canonicus de Zacska (1228) 326,
 20, 30.
Uvoizlaus (or.) notarius curiae regis Boh. (1212)
 98, 15. [fortasse idem atque V canon. Prag.]
Wogzlaus (or.) [nobilis Bohemiae] (1198/9) 4, 40.
Wogzlaus (or.) alter, [nobilis Bohemiae] (1198/9)
 4, 40.
Wozlaus, **Vogzlaws** (sp. XIII) nobilis Boh. (1199)
 362, 1, 10.
Woyzlaus (or.) [nobilis Boh.] testis (1202/7) 51, 10.
 Frater eius: **Mstidrug**.
Woyzlav, **Voysslaw** (or.), [nobilis Mor.] testis
 (1207) 55, 10.
Woizlaus (or.) dapifer reginae Boem. (1207) 66, 15.
Voyslau, **Woyzlaus** (sp. XIII) testis in Moravia
 (cc. 1210) 393, 1. (1210) 396, 20.
Uoyzla (or.) gogol [nobilis Boh.], (1211) 88, 5.
Woislau (or.) testis [in Olomuc] (1208/11) 89, 10.
Woyzlaus Howoritsch (or.), Howoris (c. XVIII),
 nobilis Moraviae (1225) 265, 15. 267, 5. 268, 30.
Voizlaus (c. XIII), **Woihlaus** (c. XVIII), [nobilis
 Moraviae] (1228) 318, 20.
Voyslaus, **Wogslaus** (or.), [serviens Kojatae de
 Gnevin Most], (1227) 301, 30, 35.
Vojkovice v. **Woycowic et Woykowicih**.
Vojnice v. **Sbuinic**.
Vojslav v. **Woizlaus**.
Vojslava v. **Woislava**.
Vojslavice v. **Womisla**.
Wojteh, **Wojtha** v. **Adalbertus**.
Vojtěsice v. **Otesicih**.
Wolchmar, **Wolcmarus**.
Wolchmar (or.) de Druhoviz (1219) 175, 10.
Wolcmarus (ed.) de Chanburg (1212) 90, 25.
Wolemici (sp. XIII); **Volenice**, d. p. **Strakonice**;
 villa solvens decimas monio. s. Georgii in castro
 Prag. (cc. 1227) 422, 20.

- Voleško v. Oleskec.*
- Volešná v. Olesna.*
- Wolfgerus** epus. Pataviensis (1198) 2, 30. (1200) 9, 30. 10, 10. patriarcha Aquilegensis (1208) 75, 5.
- Wolframeskirchen** (or.); *Olbramkostel*, g. *Wolframiteskirchen*, d. p. *Znojmo*, g. *Znaim*. Plebanus: Hildebrandus (cc. 1230).
- Wolframus**, *Wolframvs*, *Wolurammus* (or.), *Wlurammus*, *Wolframmus*, *Woluramnus* (c.) *Vol'ram*. [Wolframus] abbas Admuntensis (1206) 48, 30.
- Wolframus** (or.) praepositus monii. in Doxany († 1226) 285, 25.
- Wolrammus** (c. XVIII), *Woluramnus* (c. XIII), testis (1228) 318, 20.
- Wolurammus** (or.), *Wlurammus* (c. XIV) [nobilis Moraviae], (1218) 152, 20. (1222) 221, 25.
- Wolframus** (c. XIV) de Branissowicz, nobilis Moraviae (1222) 225, 15.
- Wolframvs** (or.) dictus Pincerna de Schenkenberg (s. a.) 356, 25. Filii eius: *Wilhelmus et Marquardus*.
- Voliš v. Wolizeuvic.*
- Wolizeuwic**, *Wolizewic* (or.) *Voliševic* (= filius domini Voliš): Dobrohost (1218) 144, 15.
- Volšany v. Olsoue.*
- Wolurammus**, *Woluramnus v. Wolframus.*
- Womisla** (c. XVIII), *Homizla* (c. XVII), *Vojslavice*, ap. *Humpolec*; villa monii. Siloensis (1226) 275, 5.
- Vonoklasy v. Omeclas.*
- Voseček v. Oscek.*
- Voslochov v. Ozluchowe.*
- Votvovice v. Otwici.*
- Vožnice v. Ozlinici.*
- Vpleuice** (or.), *Vplevice* (c. XVIII); *Pleva* quondam prope collem Plevka apud *Dražen*, d. p. *Králove*; villa monii. in Plasy (1204) 44, 10. (1214) 108, 25.
- Úpohlavy v. Glupoglawi.*
- Wraczow** (sp. XIV); *Vracov*, d. p. *Kyjov*, g. *Gaya*; villa forensis (1201) 366, 1, 5.
- Wranah** (sp. XIII) locat.; *Vraňany*, d. p. *Mělník*; villa solvens decimas monio. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 15.
- Wranov**, *Vranow*, *Vrene* (or.), *Fraen*, *Uranov*, *Uranowa* (sp. XIII); *Vranov*, g. *Frain*, d. p. *Znojmo*, g. *Znaim*; castrum. Castellani: Bertherus (1210 sq.) Boguzlaus et Wata fratres atque alius Bogvzlaus (1224). Bohuzlaus (1226). — Nezamisl de — (1210).
- Wranzco** (sp. XIII); *Vransko* quondam in provincia Lutomericensi, villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 1.
- Wrasco** (or.), *Vražek*, frater Pribislai, militis Zobezlai ducis (1228) 312, 20.
- Wrascov**, *Vrascov* (or.); *Vražkov*, d. p. *Roudnice*; villa, cuius pars data est monio. Doxanensi (1226) 284, 25. 285, 15.
- Wrasnī**, *Wrazni* (sp. XIV) *Vražný*, rivulus faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 15. 367, 30.
- Wratak**, *Wratko*, *Wrathco* (or.), *Vratek*, canonicus Olomucensis (1207) 55, 10, 15. (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5.
- Wratik** (sp. XIII), *Vratik*, de Wiklak, venator (1203) 373, 25.
- Wratishow** (c. XIV), *Wratisou* (c. XVII); *Vratíšov*, d. p. *Pelhřimov*, g. *Pilgram*; villa parochiae in Rynarec (1203) 31, 15.
- Wratislaua v. Wratislavva.**
- Wratislauensis v. Wratzlauia.**
- Wratislaus v. Wratzlaus.**
- Wratislav v. Wratzlaus*, *Wratzlauia et Wratzlav*.
- Wratislavva** (or.), *Wratislaua* (ed.), *Vratislava*, uxor Coiatae de Gnevin Most (1227) 300, 25. 301, 20.
- Vratíšov*, *Wratisou v. Wratishow.*
- Wratzlauia**, *Wratislavia*, *Bresslau*, b. *Vratislav*, in Silesia Boruss. (1223) 240, 1, 10. **Wratislauensis**, *Wratzlauensis* (or.) ecclesia (1224) 244, 20. 245, 1. diocesis (1227) 293, 10. e p i s c o p u s: Laurentius (1221 sq.). d e c a n u s: [Victor] (1218) 148, 30. 149, 1. 150, 1. s c o l a s t i c u s: [Aegidius] (1218) 148, 30. 149, 1. 150, 1. c a n o n i c u s: mag. Aston, scriptor papae (1229) 333, 20.
- Wratzlaus**, *Wretzlaus*, *Wrezlaus*, *Wrislavs*, *Wrätzelaus* (or.), *Wratislaus* (sp.); *Vratislav*.
- Wratzlaus** (or.), *Wratislaus* (sp. XIII) dux Bohemiae († 1205) 381, 25. primus Boemorum rex † (1205) 381, 30. 382, 1. (1222) 215, 25, 30. Filius eius: Brecislaus iunior. Nepos eius: Vladislaus iunior dux († 1205).
- Wretzlaus**, *Wrezlaus*, *Wrezlaus*, *Wrislavs*, *Writzelaus* (or.), *Wratzlaus* (ed.) filius Premizli regis B. et Adelae Misnensis (1207) 63, 20. (1208) 74, 20. (1211) 88, 20. nepos Thiderici marchionis Misnensis (1212) 91, 5, 35. (1216) 111, 30. (1225) 274, 5.
- Wratzlaus** (or.), *Wratislaus* (sp. XIII) filius Premizli regis et Constantiae (1201) 17, 35. 19, 15. 21, 20. 28, 30. 369, 15. († 1209) 79, 30.
- Wratzlav** (or.), *Vratislav*, quondam castrum provinciale apud *Vraclav*, d. p. *Vysoké Mýto*, g. *Hohenmauth*; (1088?, ins. 1222) 216, 10.
- Wratzlauensis** (or.) dux: Theobaldus III (1204/14).
- castellanus: Bicen (1226). iudex: Janec (1226).

- Vražkov* v. Wrascov.
Vražek v. Wrasco.
Wrazni, *Vražný*, v. Wrasni.
Vrbčany v. Wurbicsaz.
Vrbičany v. Wirbochan.
Vrbiz, *Črbic* (or.); *Vrbice*; Heinricus plebanus de — (1222) 227, 10.
Vrbno v. Wirbna.
Vrčany, g. *Vrčen*, v. Wrzan.
Vrchoslav, Vrecoslaus, v. Virchozlaus.
Vreschan v. Veschan.
Vřesník v. Wreznik.
Wretzlaus, Wrezlaus v. Wratizlaus.
Wreznik (c. XVII); *Vřesník*, ap. Humpolec; villa monii. Siloensis (1226) 275, 1.
Wrezzlaus v. Wratizlaus.
Vrisacensis (or.), Trisacensis (c. XVIII); *Friesach*, Styria, d.p. Graž; praepositus: Bernhardus (1225).
Vrishan v. Briessan.
Wrislavs, Writzelaus v. Wratizlaus.
Wrysowicyh v. Wursowicih.
Wrs, *Vrš*, Wrse v. Vers.
Vrscicz v. Vreric.
Wrsouicz v. Wursowicih.
Wrsowici (sp. XIII); *Vršovici*, genus nobilium Boh. († 1205); v. Detricus.
Vršovice v. Wursowicih.
Wrutek (or.); *Vroutek*, g. *Rudig*, d. p. *Podbořany*, g. *Podersam*; possessio monii. in Zderaz (1227) 300, 25. 301, 20.
Vrutice v. Nawrvtici.
Wrzan (or.); *Vrčany*, d. p. *Přeštice*; Otto de — († 1216).
Wrzman (sp. XIII) civis Welegradensis (1202) 372, 1.
Vscenowe v. Vschenowicz.
Vschenowicz, Wesconewiz, Uschenowicz, Uschenowiz (or.), Vscenowe, Vschaenowiz, Vsnowitz (sp. XIII); *Hustěnovice*, d. p. Uh. *Hradiště*, g. *Ung. Hradisch*; villa monii. in Velehrad (1202) 371, 25. (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 30. 428, 1.
Vscicych (sp. XIII) locat.; *Ústice*, vulgo *Ouštice*, d. p. Benešov; villa, ubi terra monii. in Ostrov (1205) 383, 1.
Wsebor, Uusebor, Uvsebor (or.); *Všebor*.
Wsebor (sp. XIII) [nobilis Boh.], (1199) 361, 30. (1220) 412, 20.
Wsebor, Uusebor, Uvsebor (or.), [nobilis Boh.] (1222) 212, 25. (1224) 250, 20.
Wsebor (sp. XIII) dapifer Zlauconis, nobilis Boh. (1209) 390, 30.
Wsebor, frater Coiatae de Gnewin Mozt v. Swebor.
Všechny v. Vsehap.
- Vsecowiz** (c. XIII), Vsecorih (c. XV); *Všechovice*, ap. Tišnov, d. p. Brno, g. Brunn; villa monii. in Oslavany (1228) 318, 1. (1230) 347, 25.
Vsehap (or.); *Všechny*, ap. Nymburk; Janec de — (1223).
Wsehrdi (or.); *Všechny*, d. p. Kralovice; villa monii. in Plasy (1229) 341, 10.
Wsenor (sp. XIII); *Všenory* ap. Zbraslav (g. Königsaal); Climata de — († 1205).
Všeruby, g. *Wscherau*, v. Userob.
Wsetycyh (sp. XIII) locat.; *Všetice*, d. p. Benešov; villa monii. in Ostrov (1205) 381, 30.
Vsich, Vsszich (or.), Usich (c. XIII); *Úžic* (= filius domini Úž): Willalmus (1207).
Vsnowitz v. Vschenowicz.
Wsoburno, Swosoburno (c. XV); *Úsobrno*, g. *Hausbrunn*, d. p. Mor. *Třebová*, g. Mähr. *Trübau*; quondam castrum. — Wsobernensis (sp. XIV) provincia (1201) 366, 1. (1229) 328, 10. Vsszich v. Vsich.
Wtelno (c. XV); ? *Vtelno Jizerni*, d. p. Ml. *Boleslav*, g. *Jungbunzlau*; villa, ubi terra monii. Opatovicensis (1229) 328, 5.
Wtesen, Vtessen, Vthessen, Vtissen (or.), *Uičen*, canonicus Olomucensis (1207) 55, 10, 15. (1208) 73, 25. (1208/11) 89, 5. (1220) 180, 35.
Wtetinsce v. Tetinensis provincia.
Vtha (or.), *Úta*, testis (1209) 79, 10.
Vthessen v. Wtesen.
Vtisenitci (sp. XIII); *Uičenice*, villa monii. Zabrdovicensis (1210) 396, 1.
Vtissen v. Wtesen.
Wtravnice (or.); *V trávnice*; locus quondam sub monte Petřín in Minorie civitate Pragensi (1088 ?, ins. 1222) 217, 5; ibi insula 217, 5.
Vulceh, Wulceco v. Wilcek.
Wultavensis v. Wiltawa.
Wunitz, Gross- v. Sbuinic.
Wurbicsaz (or.) locat.; *Vrbčany*, d. p. Kolín; villa, ubi terra ecclae. Visegradensis (1088 ?, ins. 1222) 216, 15. ibd. terra monii. in Ostrov (1205) 382, 10. ibd. duo curiae praepositi Vissegradensis (1222) 417, 15.
Wurse, Wurso v. Vers.
Wursowicih (or.), Wrysowicyh (sp. XIII) locat.; *Wrsouicz* (sp. XVII); *Vršovice prope Pragam*; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 15. ibd. terra monii. in Ostrov (1205) 382, 10. ibd. duo curiae praepositi Vissegradensis (1222) 417, 15.
Würzburg v. Herbipolis.
Vzelinich (sp. XIII) *Vecelinic* = filius Vecelini: Radozla (1201/20).
Vižmans (or.); *Micmanice*, g. *Mitzmans*, d. p. *Znojmo*, g. *Znaim*; villa, ubi decimae monii. Oslavanensis (cc. 1230) 356, 25.

Wzrad (*sp. XIII*), *Vzrad*, heres in Ownech (c. 1201/20) 423, 1.

Vzt (*sp. XIII*); *Ústí n. L.*, *g. Aussig*; ibd. redditus de foro et theloneo ad monium. s. Georgii in castro Prag. pertinentes (cc. 1227) 422, 1.

Z

Zabehlici (*sp. XIII*), *Zabehlicze* (*sp. XVII*), *locat.*: *Zabehlicih* (*or.*); *Záběhlíce*, *d. p. Kr. Vinohrady*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 30. ibd. terra ecclesiae Visegradensis (1088?, ins. 1222) 216, 25. villa praepositi Visegradensis (1222) 417, 15.

Zaberduwiz (*or.*), *Zaberdomiz*, *Zabridouich* (*sp. XIII*), *Zabridowicense* (*sp. XIII*) coenobium s. Mariae; *Zábrdovice*, *g. Obrowitz*, *prope Brno*, *g. Brünn*, monium. ord. Praemonstratensis (cc. 1210) 391, 30. 392, 20, 30. (1210) 394, 15–25. 395, 1. Prior: Arnuldus (1209) 77, 30. *Zaberdomici*, *Zaberdomiz* (*sp. XIII*) praedium monii. eiusdem nominis (1210) 395, 1. ibid. curia (1210) 396, 1.

Zabłazan (*or.*); *Zablažany*, villa sita quondam ap. *Polešovice*, *d. p. Uh. Hradišťe*, *g. Ung. Hradisch*; cuius pars monio. *Velehradensi* pertinebat (1228) 322, 20. 428, 1.

Zabridouich, *Zabridowicense* cenobium, *v. Zaberduwiz*.

Zabrieh (*sp. XIV*); *Zábřeh*; mons faciens metam circuitus de Hranicz (1201) 366, 25.

Zabrußan (*sp. XIII*): *Zabružany*, *g. Sobrusan*, *d. p. Teplice* (*Teplice*); *Jerozlaus de —* (1207).

Zacensis v. Zacska.

Zacharias (*or.*) filius Witconis, nobilis Boh. (1220) 193, 15. Frater eius: *Woco* (1220).

Zakolcha, terra in confinio regni Hungariae versus Boemiam (1217) 142, 20.

Zacska (*or.*), *Zaska* (*or.**), *Saczka*, *Satska* (*sp. XIII*); *Sadská*, *d. p. Poděbrady*. *Zacensis* (*or.**), *Sacensis*, *Sathensis* (*or.*) praepositus: *Andreas* (1199). *Martinus* (1224 sq.). *Cannonicus*: *Benignus* (1228). *Voyzlaus* (1228).

Zadowan (*or.*), *Zadovany*, pomeria civitatis Znojmensis (1226) 288, 15.

Zadub (*or.*), *Zádub*, *g. Saduba*, *d. p. Teplá*, *g. Tepl*; villa Hermanni, servientis Kojatae de Gnewin Most (1227) 301, 25.

Zageczou v. Zaiechow.

Zagorcici (*sp. XIII*); *Záhorčice*, *ap. Volyně*, *d. p. Strakonice*; villa solvens decimas monio. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 20.

Zagoru (*sp. XIII*); *Za horou*, ? *Záhorčice*, *d. p. Blatná*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.

Záhorčice v. Zagorcici.

Zahoregewicy (*sp. XIII*); *Záhořovice?*; praedium quondam monii. in Ostrov (1205) 382, 5.

Záhoři, *Zahorze v. Sahore*.

Zahornic (*or.*); *Záhornice*, *d. p. Poděbrady*; Riuin de — (1225).

Zahorze v. Sahore.

Zahrádka trhová v. Zaradcha.

Záhvōždi v. Sagost.

Zalechow (*c. XIV*), *Zageczou* (*c. XVII*); *Zaječov*, quondam villa parochiae in *Rynarec*, *d. p. Pelhřimov*, *g. Pilgram* (1203) 31, 15.

Zatecye (*sp. XIII*); *Zaječi*, *d. p. Benešov*; villa monii. in Ostrov (1205) 381, 5.

Zalash (*c. XV*) possessor curiae in *Znojmo* (1226) 280, 5.

Žalkovice v. Schucowicz.

Zalezli (*sp. XIII*); *Záležly*, *g. Salesel*, *d. p. Litoměřice*, *g. Leitmeritz*; villa hospitalis s. Johannis Hierosol. (1199) 360, 15.

Zalezli (*or.*), *Záležly*, *g. Salesel*, *d. p. Ústí n. L.*, *g. Aussig*; villa monii. in *Doksany* (1226) 281, 5, 20.

Zamlinene (*sp. XIII*); *Zamlýňany*, nunc *Zamlýní*, *d. p. Blatná*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 10.

Zana (*ed.*), *Cunradus de —* (1212) 90, 10.

Zancowiz v. Čancowiz.

Žandov Dolní v. Sandou.

Žár v. Sahar.

Zaradcha (*sp. XIII*); *Zahrádka Trhová*, *d. p. Ledec*; villa ecclae. *Vyšehradensis* (1219) 409, 30.

Zaringia (*c. XIII*); *Zähringen*; dux: *Bertholdus* (1208).

Žarošice v. Schorcici.

Zarski potok (*sp. XIV*); *Žďárský potok*; rivulus faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 5.

Zaska v. Zacska.

Zasieka (*sp. XIV*), *Záseka*, rivus faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 20.

Žatec v. Satec.

Zaton (*sp. XIII*); *Zátoň*, *g. Ottau, apud Krumlov*, *g. Krumau*; circuitus silvae monii. in Ostrov (1205) 381, 20.

Zátor v. Nazatore.

Zaud (*or.*), *Závid*, ministerialis regis Boh. (1219) 175, 5.

Zauis, *Zauissa*, *Zauisse*, *Zavvis*, *Zawis*, *Zawise*, *Zawiss*, *Zavissa*, *Zewize*, *Sauisa* (*or.*), *Zauisa* (*c.*), *Zavissie*, *Sawisse* (*sp.*); *Záviš*.

Zauissa, *Zauisse* (*or.*), *Zauisa* (*c. XIII*), *Zavissie* (*sp. XIV*) castellanus seu burgravius Olomoucensis (1200) 363, 35. 364, 25. (1203) 373, 25.

- (1208) 73, 30. (1213) 101, 30. 104, 10. 106, 10.
 (1220) 413, 30. 414, 5. 415, 10. (1222) 231, 30.
- Zauis**, Zewize (*or.*), [nobilis Moraviae], (1209)
 80, 15. (1218) 152, 15.
- Zauissa**, Zawis, Zawise (*or.*) nobilis Bohemiae
 (1213) 435, 10. (1222) 218, 5. 219, 10. 418, 25.
 Fratres eius: Benes et Marquardus.
- Zauise**, Zawis, Zawise (*or.*), filius Withigonis
 (1216) 114, 20. f. Wit senioris (1224) 248, 25.
 256, 1. Filii eius: Budiwoy et Witco (1220).
- Zauis** (*or.*) [nobilis Moraviae] (1218) 152, 25.
- Zawiss** (*or.*) filius fratris Agnetis de Potvorov
 (1219) 173, 15. 174, 1.
- Zauise**, Zavvis (*or.*), Zauisse (*or.**) iudex (1220)
 412, 20. (1222) 212, 25. iudex curiae (1224)
 248, 25. (1225) 264, 10. (1227) 304, 15. (1229)
 342, 30.
- Zauis** (*c. XIV*) [nobilis Boh.] (1222) 221, 20.
- Zauise**, Zavissa (*or.*), Zauisse (*or.**), Zawiss
 (*c. XVII*), nobilis (1223) 237, 20. 239, 1. (1224)
 257, 25. (1225) 272, 30. Frater eius: Cscibor
 (1223) et Sulizlaus de Loza (1225).
- Zauisse** (*or.**) [nobilis Boh.] (1224) 250, 20.
- Sauisa** (*or.*) [nobilis Moraviae?] (1226) 290, 15.
- Sawisse** (*sp. XIII*) venator curiae (1219) 410, 5.
- Zawerbeck** (*sp. XIV*); **Závrek**, locus faciens
 metam circuitus Hranice (1201) 367, 15.
- Zawidow** *v.* Saidow.
- Zawis**, Zawise, Zawiss, Zavissa *v.* Zauis.
- Zazlaua** (*or.*); **Časlava**; matrona (1207) 63, 15.
- Zazzin**, Sasin, Sazin (*sp. XIII*), **Sasín**, miles in
 Moravia (cc. 1210) 392, 35. (1210) 395, 10.
 396, 20. Filia eius: Pribichiest.
- Zbignew**, Sbygneu, Zbineus (*or.*); **Zbíhnev**; cano-
 nicus Olomucensis et archidiaconus (1201)
 19, 30. (1207) 55, 10, 15.
- Zbirov** *v.* Sbirowe.
- Zbizlaus** (*or.*), **Zbzlau**, **Sbyslaus** (*sp.*); **Zbyslav**.
Zbzlaus (*or.*), [nobilis Bohemiae], (1211) 88, 1.
- Zbzlaus** (*or.*) de Bratercsic; filius eius Johannes
 (1223)
- Sbyslaus** (*sp. XIII*) castellanus de Kladzco (1213)
 401, 5.
- Zbzlau** (*sp. XIII*) nobilis Boh. (ante 1212) 398, 10.
- Zbramir**, **Zbramirus** (*or.*); **Zbramír**.
- Zbramir** (*or.*) iudex de Plizen (1220) 412, 20.
 (1222) 212, 30. (1224) 248, 25. 250, 20.
- Zbramirus** (*or.*), [nobilis Boemiae], (1212) 98, 15.
- Zbraslav**, Zbrasslaw *v.* Zbzlaus.
- Zbzlaus**, **Zbzlau**, **Zbraslaw** (*or.*), **Zbraslaus**,
Zbraslaw (*sp.*); **Zbraslav**.
- Zbraslaw** (*sp. XIII*) nobilis Bohemiae († 1205)
 382, 15.
- Zbzlaw**, Zbrasslaw (*or.*), [nobilis Mor.] testis
 (1207) 55, 5.
- Zbzlaus** (*or.*) nobilis, cuius filius Wilalmus (1220).
- Zbzlaus** (*or.*) subpincerna (1228) 326, 15, 25.
- Zbraslaus** (*sp. XIV*) de Dubenecz, testis (1229)
 431, 25.
- Zbraslav** (*c. XIII*), Gerhardus de — (1222).
- Zbudko** (*or.*), fortasse **Budov**, *g.* **Budowe**, *d. p.*
Ústí n. L., *g.* **Aussig**, villa quondam Georgii
 de Milevsko (1216) 115, 25.
- Zcaztolo v.** Chaztolov.
- Zchecho v.** Cec.
- Zchirninus v.** Cirnin.
- Zchrisov** (*or.*); **Skryšov**, *d. p.* **Sedlčany**: Artleb
 de — (1219).
- Zczyzlaus v.** Sdizlaus.
- Ždár v.** Sahar et Sdar.
- Zděbor v.** Sdeborius.
- Zdeboriz**, Zdeboricz, Styboriz (*or.*), in provincia
 Oppaviensi; **Stěbořice**, *g.* **Stiebowitz**, *d. p.*
Opava, *g.* **Troppau**; villa monii. in Velehrad
 (1220) 180, 20. (1228) 322, 10. 427, 30.
- Zdenicz**, Sdenicz (*c. XIV*); **Zdenice apud Staré
 Prachatic**, *g.* **Alt-Prachatitz**; possessio capituli
 Vissegradensis (1229) 335, 30.
- Zderaz** *v.* Sderaz.
- Zdeslau**, Zdezlau *v.* Sdizlaus.
- Zdethin** (*or.*); **Štětin**, *prope Mnětice*, *d. p.* **Pardubice** (1198/9) 4, 25.
- Zdik** *v.* Sdich.
- Zdimír v.** Sdimir.
- Zdislaus**, Zdisselaus *v.* Sdizlaus.
- Zdywoy**, Sdywoy (*or.*), **Zdivoj**, Reinartic [= Rei-
 narti filius], (1218) 143, 15.
- Zdizlaus**, Zdizlaw *v.* Sdizlaus.
- Zdoň v.** Sdon.
- Zebezlaus** *v.* Zobezlaus.
- Zeborius** *v.* Sdeborius.
- Zedelce**, Zedelecensis *v.* Sedlec.
- Zedlcih**, Zedlec *v.* Sedlec.
- Žehrovice** *v.* Segrovich.
- Zelegou** *v.* Siloa.
- Želenice** *v.* Selunici.
- Želevčice** *v.* Selevcicih.
- Želivo** *v.* Siloa et Seleuech.
- Zeloluch** (*c. XV*), **Želolut?**; filius eius: Sdeslaw
 (1229).
- Zelub** (*c. XIII*), **Slup** alias **Čule**, *g.* **Zulb**, *d. p.*
Znojmo, *g.* **Znaim**; ecclesia ibd. ad monium.
 in Ozlavan spectans (1228) 318, 1. possessiones
 monii. Ozlavan ibd. (1230) 347, 25.
- Zemislav**, Zemizlaus, Zemzlaus *v.* Semizlaus.
- Zenosath** (*or.*) **Senožaty**, *d. p.* **Milevsko**, *g.* **Mühl-
 hausen**; Pribislaus de — (1219).

- Žeravice *v.* Zirouici.
 Žerčice *v.* Zycinensis.
 Zerh *v.* Cerro.
 Zetocowiz, Zettokowiz *v.* Cethocowiz.
 Zewize *v.* Zauis.
Zezema, Sezema (or.).
 Sezema (or.), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10.
 Zezema (or.) de Coztomlat, nobilis Boh. (1223) 242, 1, 5.
 Zezema (or.) de Bolezlawa (1226) 286, 10.
 Zezema (or.), [cliens Kojatae de Gnevin Most], (1227) 300, 30. 301, 30. 302, 5. Frater eius: Milota.
 Zezema (or.) miles, testis (1228) 312, 30.
- Zhcalá (or.), Zchala (sp. XIII), Skála;** mons faciens metam circuitus Welegrad (1228) 322, 1. 427, 20.
 Žhov *v.* Nazhowe.
 Žibřid *v.* Sebrith.
 Zicensis, Cicensis (or.), Zeitz, Prov. Sachsen, canonicus B. (1226) 292, 5, 25.
 Žichlice *v.* Sihlicih.
 Židenice *v.* Sidinic.
 Žierde *v.* Cirdow.
 Ziesce (or.), Žišek, de Sovinic (1223) 242, 15.
 Ziffridus *v.* Sifridus.
 Žilošice *v.* Chelesiz.
 Žinkovy *v.* Scicencov.
 Žinkovice *v.* Sizencowicih.
 Zymas (sp. XIII), recte: Zynias, locat.; Žiňany, d. p. Benešov; villa monii. in Ostrov (1205) 381, 30.
 Zirbic (or.), Syrbicz (c.); ? Srbice, d. p. Domažlice, g. Taus; villa monii. Doxanensis (1226) 284, 15, 35. 285, 5.
 Zycinensis (or.), Zirčiněves, nunc Žerčice, d. p. Ml. Boleslav, g. Jung-Bunzlau; archidiaconus: Clemens (1216).
 Zyretitz (or.), Ziretichi, Sireticz, Syretitz (sp. XIII) Šaratice, d. p. Vyskov, g. Wischau, villa monii. Zabrdovicensis (1209) 78, 1. (cc. 1210) 392, 20. (1210) 395, 10, 15.
 Zyrlin, Srilin (or.), Srlin, d. p. Milevsko, g. Mühlhausen; Radozlaus de — (1218 sq.).
 Zirouici (or.) fortasse Žeravice d. p. Přerov, g. Prerau; villa monii. Hradiště prope Olomuc (1201) 18, 20.
 Žitenice *v.* Sitinich.
 Ziuzta *v.* Zuest.
 Živanice *v.* Siwanic.
 Ziwzta *v.* Zuest.
 Ziznek (sp. XIII), Žižněk, heres domini Groznatae (cc. 1201/20) 422, 25.
- Zlaybor (or.), Slauebor (sp.); Slavibor.**
 Slauebor (sp. XIII) nobilis Boh. (1199) 362, 1.
 Zlaybor (or.) et alius Zlaybor (or.) [nobiles Moraviae] testes (1218) 152, 20.
- Zlatoslaus (c. XVII), Zlatoslav,** subpincerna [mar- chionis Mor.], (1224) 257, 25.
Zlauata, Slawata, Slawath (or.), Zlawata, Zlaweta, Slavata (c.), Slauata (sp.); Slavata.
 Slavata (sp. XIII) nobilis Mor. (1203) 375, 10. Frater eius: Wissieborius (1203).
 Slawata (or.) [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 1. Pater eius: Sulizlaus.
 Zlauata (or.) beneficiarius castri Olomucensis (1208) 74, 1.
 Slawath (or.) testis (1216) 114, 20.
 Zlawata (c. XIII) nobilis Bohemiae (1219) 160, 35
 Zlauata (or.), filius Othezlai [nobilis Boh.], (1211) 88, 1.
 Zlaweta (c. XIII), Slavata (sp. XIII), Slauata (sp. XIV), magister venatorum (1200) 364, 1. (1203) 373, 25, 30. (1222) 231, 30.
 Slavata (c. XVII) [nobilis Moraviae] (1225) 273, 30.
- Zlaucowerde (sp. XIII); Ostrov, g. Schlackenwerth, d. p. Karlovy Vary, g. Karlsbad;** ibd. ecclesia, cuius ius patronatus ad monium. Osek spectat (1207) 385, 20. (1272) 384, 20.
 Zlaunik (or.), Zlaunich (or.*), Slavník, subdapifer (1228) 326, 20, 25.
Zlawa, Slava; Sláva.
 Slava (sp. XIII) filius Doben (1203) 375, 10.
 Zlawa (c. XV) possessor curiae in Znojmo (1226) 280, 1.
- Zlawata, Zlaweta *v.* Zlauata.
Zlawek, Zlauwek, Zlaweco, Zlauco, Zlauko, Zlavco, Slauek, Slauco, Slauko, Slawek (or.), Zlavek (or.*), Zlauek, Zlawco, Slawko (sp.); Slávek.
 Zlawek, Zlauwek, Zlaweco, Zlauco, Zlauko, Zlavco, Slauek, Slauco, Slauko (or.). Zlauek, Zlawco, Slawko (sp. XIII), camerarius regis Boh. (1198/9) 4, 35. (1199) 361, 25. (1201) 18, 15. 25, 20. comes, fundator monii. in Ozzech (1203) 376, 20, 30. (1205) 46, 20. 67, 1 sq. (1202/7) 51, 10. (1207) 67, 25. comes Belinensis (1207) 384, 40. 385, 1–15. 386, 1. (1209) 80, 15. 389, 15. 390, 25. magnus (1211) 87, 30. 88, 1. (ante 1212) 398, 10. (1212) 98, 15. (cc. 1212) 399, 10. summus camerarius curiae regis (1213) 401, 1. camerarius (1214) 108, 30. (1216) 114, 15. (1217) 126, 5. (1218) 143, 25. (1219) 160, 35. summus cam. 410, 5. camerarius (1222) 218, 1. 219, 10. 220, 10. 234, 5. 235, 20. 418, 20. (1226) 285, 30. 290, 10.

- Fratres eius: Grebis, summus camerarius et Borsa (1207), Filii eius: Boguzlaus (1199 sq.) et Grabisa (1203 sq.).
- Zlauco, Zlauko, Slawek (*or.*), Slauko (*c. XIII*), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 1. 56, 35.
- Zlauwek, Zlauco (*or.*), Zlavek (*or.**), Slauco, Slawko (*sp. XIII*), [nobilis Bohemiae] (1199) 358, 30. (1205) 67, 1 sq. 383, 25. (cc. 1210) 392, 25. (1213) 435, 10. (1224) 250, 15.
- Zlauco (*sp. XIII*) filius Borsonis (1207) 385, 5. (1209) 390, 25.
- Zlawich *v.* Slauic.
- Zlebina (*sp. XIV*); Žlebina; locus faciens metam circuitus Hranice (1201) 367, 5.
- Zlechow (*or.*), Zlechowe, Zlehewe (*sp. XIII*); Zlechov d. p. Uh. Hradiště, g. Ung. Hradisch; villa monii. Velehrad. (1202) 371, 20. (1228) 322, 10. 427, 25.
- Zlesie (*or.*) terra, Silesia, (1228) 312, 20. Dux: Henricus I (1227).
- Zliven (*or.*); Slivno, d. p. Mladá Boleslav, g. Jung-Bunzlau; Albreht de — (1223).
- Zlubiz (*or.*); Libice, villa quondam apud Moskovice et Fryšava, d. p. Znojmo, g. Znaim (1228) 310, 10.
- Zluscic (*or.*), Sluštice, d. p. Český Brod; Miztidruch de — (1223).
- Žlutice *v.* Luticz.
- Zmil, Zmyl *v.* Smil.
- Zmine (*or.*); Zminné, d. p. Pardubice; villa monii. in Sedlec (1227) 301, 25.
- Zmul *v.* Smil.
- Znanco (*or.*), Znanek, miles, testis (1228) 312, 30.
- Zneispole *v.* Knesepole.
- Znoim, Znoym, Zenoim (*or.*), Huoem (*c. XIII*), Znoyem (*c. XIV*), Snohem (*c. XV*); Znojmo, g. Znaim; castrum (1220) 413, 25. 415, 15. (1222) 222, 20. 225, 15. (1223) 243, 5, 30; 244, 1. (1226) 280, 15. 289, 1. civitas [ante castrum] (1226) 288, 5 sq. ecclesia parochialis s. Nicholai (1220) 190, 15. 192, 15. (1224) 246, 25. 279, 20, 25. 280, 10. ecclesia s. Michaelis (1226) 279, 30. 280, 15. eius sacerdos: Adam (1226).
- Znoim; vicus Bala ibd. (1226) 279, 30. 280, 5. vicus Vngarorum (1226) 280, 5. Vgezdez, vicus circa ecclam. s. Nicolai (1226) 288, 10. ibd. Zadowan, id est pomeria (1226) 288, 15.
- Znoymensis (*or.*) praepositus: Vipertus (1227). magister scolarum in Znoym: Petrus (1225).
- Znoim. Casellani (1222) 222, 15. 225, 15. Burgravius seu castellanus: Bohuse (1227). Hartlibus (1228). Immerammus (1213 sq.). Prosmirus (1222). Wrs (1226).
- i u d e x: Heinricus († 1202). Theodericus (1222).
- c a m e r a r i u s: Wersho (1228).
- v i l l i c u s: Streicto (1223). milites de castro (1223) 244, 1. Arthlebus (1222 sq.) Lutobor (1221). Wilhamus (1221).
- Znoimensis, Znoemensis (*or.*), Znoymensis (*c. XIV*) p r o v i n c i a (1205) 382, 1. (1210) 395, 20. (1213) 105, 15. (1222) 223, 10. 225, 1. (1228) 322, 15. 428, 1. provinciae p r o c u r a t o r: Theodoricus (1225 sq.).
- Znoemensis, Znohemensis (*or.*) archidiaconus: Waltherus decanus Olomuc. (1207 sq.).
- Zobeherde, Zobehird *v.* Sobegird.
- Zobezlaus, Sobezlaus (*or.*), Sobeslaus (*sp.*); Soběslav. Zobezlaus, Sobezlaus (*or.*) II. dux Boemorum † (1222) 219, 1, 5. (1226) 283, 25. 284, 5.
- Zobezlaus (*or.*) frater Theobaldi, cognatus Přemysli regis (1213) 435, 5, 10.
- Zobezlaus (*or.*), Sobezlaus (*sp. XIII*), Sobeslaus (*sp. XV*), Zebezlaus (*ed.*) filius Theobaldi III ducis, nepos Premizli regis (1210) 392, 25. 396, 15. (1228) 311, 25. 312, 1, 20. (1229) 343, 5. 431, 30. (1230) 344, 10. 350, 25. Frater eius: Bolezlaus (1228).
- Zpipra (*sp. XV*) szapan de B...sen (1214) 405, 5.
- Zpitata *v.* Spitata.
- Zpitinev, Zpitignev (*or.*), Zpittingnev (*sp. XIII*); Spytihněv, g. Spítinau, d. p. Uh. Hradiště, g. Ung. Hradisch, ibd. capella monii. Velehrad. (1228) 322, 10. 427, 25.
- Zrubni *v.* Srubni.
- Zsartelov *v.* Chaztolov.
- Zssudek *v.* Zudek.
- Zstresemirvs *v.* Stresimirus.
- Zsuatozlaus *v.* Suatozlav.
- Ztativnice (*sp. XIII*); Statenice, d. p. Smichov; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 25.
- Ztibor, Ztybor *v.* Cstibor.
- Ztonar, Ztonarius (*or.*); Stonar.
- Ztonar (*or.*) testis (1218) 152, 20.
- Ztonarius (*or.*) camerarius (1226) 288, 35.
- Ztozitz (*or.*), Tožice, Stožice, ap. Votice; Jan de — (1205).
- Ztradomici (*sp. XIII*); Stradonice d. p Rakovník; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 1.
- Ztragou, Ztragov *v.* Stragov.
- Ztrana, Ztranem (*or.*), Stranné prope Neveklov, d. p. Benešov, praedium seu villa Georgii de Millevsko episcopo Pragensi quondam data (1216) 115, 25, 30.

Ztrani (*or.*); *Stranný*, mons distinguens circuitum Velichov (1226) 283, 10, 25.
Ztranzlaua (*sp. XIII*), *Stranislava*, monialis s. Georgii (c. 1201/20) 423, 1.
Ztrescov (*sp. XIII*); *Střížkov*, d. p. *Karlín*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 30.
Ztrezimirus v. Stresimirus.
Ztrichovici (*c. XVII*), Ztrichowicz (*c. XVIII*), *Strýčkovice*, quondam villa monii. Siloensis ap. Želiv g. *Seelau*, sita (1226) 275, 10.
Ztroncowici (*sp. XIII*); *Strunkovice*, d. p. *Písek*; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 422, 5.
Zuatozlaus v. Suatozlav.
Zubici v. Lubici.
Zuchoherdel (*c. XV*); *Suchohrdly*, d. p. *Znojmo*; villa (1226) 280, 5.
Zuda, Zvda, Zudo, Suda, Sudo (*or.*); *Suda*.
Zuda (*or.*), *Suda* (*or.*) capellanus marchionis Moraviae (1213) 104, 15. 106, 15.
Zvda (*or.*) de Cralewitz (1205) 67, 20.
Sudo (*or.*) capellanus marchionis Moraviae (1208) 73, 30.
Zudo (*or.*) castellanus de Wissegrad (1211) 88, 5.
Zudek, Zssudek, Sudcô, Sudek, Szudek (*or.*), *Sudko, Svdeko* (*sp.*); *Sudek*.
Sudcô (*or.*), Sudko, Svdeko (*sp. XIII*) praepositus in Moravia (1208) 73, 30. (1210) 393, 5. 396, 30.
Zssudek (*or.*), Sudek (*or.*) capellanus marchionis Moraviae (1213) 104, 15. 106, 15.
Zudek, Sudek, Szudek (*or.*), [nobilis Moraviae] testis (1207) 55, 10. (1218) 152, 20. (1213) 104, 15. 106, 15.
Sudko (*sp. XIII*), (cc. 1210) 393, 10.
Zudomir v. Sudomirus.
Zuckow (*or.*), Swecou (*sp. XIV*), Klingenberk (*sp. XV*); *Zvíkov*, g. *Klingenberg*. Burghardus de — (1216). Wlycek de — (1229).
Zueprav (*or.*), *Svéprav*, testis (1226) 290, 20.
Zuesseim, Sueisingen (*or.*); *Svojšín*, g. *Schweissing*, d. p. *Střibro*, g. *Mies*; Beneda de — (1219 sq.).
Zuest, Zsuest, Zvezt (*or.*), *Ziuzta, Ziwtza* (*c.*), *Zwyest* (*sp.*); *Zvěst*.
Zvezt (*or.*) abbas Trebecensis (1226) 288, 30.
Zuest (*or.*) testis [in Olomuc] (1208/11) 89, 10.
Zuest (*sp. XIII*) nobilis Boh. (ante 1212) 398, 10.
Zvezt (*or.**), *Zwyest* (*sp. XIII*) filius Bohuzlay, [nobilis Boh.] (1213) 401, 5. (1225) 264, 10.
Zuest (*or.*) [nobilis Moraviae] testis (1227) 304, 15.
Zsuest (*or.*) [nobilis Moraviae], testis (1228) 308, 15. Frater eius: Sibodo (1228).

Ziwzta; Ziwtze (*c. XVI*), *Ziuzte* (*c. XVII*) filius Zulisaus [de Pnetluk] (1230).
Zuetla, Zuetl, Swetla (*or.*); *Světlá*, g. *Zwettl*, in *Austria Infer.*, monium s. Mariae ord. Cisterciensis (1207) 58, 25. (1221) 206, 5.
Zwetilensis, Zwettlensis (*or.*) a b b a s: *Henricus* (1228). *Marquardus* (1207 sq.). *Prior*: (1219) 158, 20.
Zuezlav v. Swezlau.
Zuincan (*or.*); *Svinčany*, d. p. *Pardubice*; Cristan de — (1226).
Zulizlau (*sp. XIII*); *Sulislav*, g. *Solislaw*, d. p. *Střibro*, g. *Mies*; Vbizlaus de — (cc. 1212).
Zulizlaus, Zulizsslaus, Zvlislaus, Zvlizlaus, Sullslaus, Sulizlaus, Sullizlaus, Suliżlaus, Sulizlaw (*or.*), *Sulizlaws* (*sp.*); *Sulislav*.
Sulizlaus, Sulizlaws (*sp. XIII*) testis (1199) 362, 5, 10.
Sullizlaus, Sulizsslaus, Zulizsslaus (*or.*), *Sulislaus* (*sp. XIII*), dapifer [marchionis Moraviae] (1203) 375, 5. (1213) 104, 10. 106, 10. (1222) 231, 30. (1225) 263, 1. Filius eius: *Protivenus* (1203).
Zulizlaus, Hulehlaus (*c. XVII*) [nobilis Boh.] testis (1202/7) 52, 10.
Sulizlaus, Sulizlaw, Szuliszlaus, Zvlizlaus (*or.*), [nobilis Mor.] testis (1207) 55, 1. 56, 35. (1209) 80, 15. (1218) 152, 20. Filius eius: *Slawata* (1207).
Zulizlaus (*sp. XIII*) [nobilis Boh.] (ante 1212) 398, 15.
Sulizlaus, Zvlislaus, Zvlizlaus (*or.*), subcamerarius regis Bohemiae (1218) 143, 10. 144, 10. (1222) 220, 5, 15. — Cf. *Sdislaus* subcamerarius.
Sulizlaus, Zulizlaus (*or.*) baro Boemiae (1221) 205, 15. (1222) 234, 5.
Sulizlaus, Sulizlav, Sulizlaw (*or.*) de Loza (1225) 272, 30. (1226) 290, 15. Frater eius: *Cscibor* et *Zauise* (1225).
Sulislaus (*c. XVII*) nobilis Moraviae (1225) 273, 30.
Zulizlaus (*or.*) de Kniwan (1229) 341, 25.
Zulislaus (*c. XVI*) nobilis Boh. (1230) 351, 10. Frater eius: *Chren* de Sbirowe (1230).
Zulislaus (*c. XVI*) [de Pnětluky] filius *Ziwzte*, nobilis Boh. (1230) 351, 35.
Zvanovici (*c. XVII*), *Zwanowicz* (*c. XVIII*); *Zvanovice*, quondam villa monii. Siloensis (1226) 275, 10.
Zwar v. Swar.
Zwatobor (*or.*), *Svatobor*, de Pressic (1226) 286, 10.
Zwatomirus (*or.*) *Svatomír*, de Nemchiz, testis (1220) 193, 15.
Zvda v. Zuda.

Zvdizlav (<i>or.</i>), <i>Sudislav</i> , de Cralewitz (1205) 67, 20.	<i>vice</i> ; villa, ubi terra ecclae. Visegradensis (1088 ?, ins. 1222) 216, 30.
Zwemizlici (<i>sp. XIII</i>); <i>Svémyslice</i> , d. p. <i>Karlín</i> ; villa monii. s. Georgii in castro Prag. (cc. 1227) 421, 30.	Zvildense (<i>or.</i>) monium.; <i>Zwiefalten</i> in <i>Württemberg</i> ; (1226) 291, 5.
Zwetilensis <i>v.</i> Zuetla.	Zwinarih (<i>or.</i>) locat.; <i>Svinaře prope Beroun</i> ; villa, ubi terra ecclae. Visegrad. (1088 ?, ins. 1222) 216, 30.
Zwetiz (<i>sp. XIII</i>); <i>Světec</i> , g. <i>Schwarz</i> , d. p. <i>Teplice</i> , g. <i>Teplice</i> ; ibid. villicus Witas (1209) 391, 1.	Zwoisse, Zwoyse <i>v.</i> Swoysye.
Zwettlensis <i>v.</i> Zuetla.	Z...on (<i>or.</i>); Bohuzlaus de — (1220).
Zhomazleh (<i>or.</i>) locat.; <i>Suchomasty</i> , d. p. <i>Hořo-</i>	

COMPENDIA INDICIS:

<i>abb.</i> = abbas.	<i>cc.</i> = circa.	<i>g.</i> = germanice.
<i>A.G.</i> = Amtsgericht.	<i>can.</i> = canonicus.	<i>monium.</i> = monasterium.
<i>A.H.</i> = Amtshauptmannschaft.	<i>card.</i> = cardinalis.	<i>Mor.</i> = Moravia.
<i>ap.</i> = apud.	<i>d. p.</i> = districtus politicus.	<i>ord.</i> = ordinis.
<i>arepus.</i> = archiepiscopus.	<i>diac.</i> = diaconus.	<i>prov.</i> = provincia.
<i>b.</i> = bohemice.	<i>eccla.</i> = ecclesia.	<i>Rgb.</i> = Regierungsbezirk.
<i>Boh.</i> <i>Boem.</i> = Bohemia, Bo- emia.	<i>epus.</i> = episcopus.	<i>s.</i> = sanctus.
	<i>fl.</i> = flumen.	<i>v.</i> = vide.

GLOSSARIUM LATINUM.

Numerus maior paginam, minor linea quinas indicat.

Abbatia 236, 15.	allegaciones accusatorum audire 7, 20.	experimentum aque frigide seu ferventis 411, 20. iudicium aque vid. iudicium.
abbatis electio libera 276, 15.	allodium exstruere 248, 10.	aratum, aratra 4, 20. 19, 20. 54, 20. 59, 20. 66, 10. 73, 15. 98, 5. 101, 5. 216, 1 sq. 217, 1 sq. 282, 15. 284, 10, 25. 288, 15. 305, 25. 322, 10, 15. 381, 20, 30. 382, 1–35. 383, 1, 10, 20. 389, 30. 392, 25. 395, 10, 15. 427, 30. 428, 1.
abbatis electionem regularem impedire 70, 1. abbatissae el. reg. impedire 348, 15.	altare; altaria consecrare 389, 15. 392, 15. altarium consecratio 70, 10. 275, 25. 348, 15, 25.	aratura 248, 10. 272, 20. 385, 20. 394, 30.
absolutionis beneficium secundum formam canonicam pre stare 202, 20.	amovere clericum ab ecclla. 1, 20. amovere ab ecclae. praelatione 22, 20. 29, 15.	arboretum 101, 10.
absolvere possessiones ab omni genere tributorum, vectigalium aliarumque exactionum 53, 25. — <i>V.</i> immunitates.	anathema; ab anathematis vinculo absolvere 61, 15.	archicancellarius totius Germaniae 118, 20.
acclamare; donatio facta acclamantibus et laudantibus primatis 19, 15. 402, 15. 403, 30.	ancilla 217, 20.	archidiaconus, archidiaconi 13, 20. 19, 30, 35. 24, 20. 42, 35. 54, 30. 73, 25. 79, 5. 98, 15. 101, 30. 104, 10. 106, 5, 10. 108, 30. 116, 20, 25. 131, 10. 152, 25. 157, 5. 167, 15. 180, 25, 30. 240, 1, 10. 266, 10. 271, 1. 276, 5. 302, 1, 5. 306, 5. 308, 15. 323, 1. 337, 15. 340, 10. 342, 30. 345, 30. 355, 1. 371, 30. 374, 20, 30. 378, 1. 385, 25. 406, 30. 428, 5. — <i>Vid. etiam:</i> archipresbyter.
acclamatione collaudare 68, 5.	animato, animatores 305, 20. 422, 15.	archipresbyter, archipresbyteri, 73, 25, 30. 104, 10. 271, 1.
accusare 224, 30. 331, 25.	anniversarium dedicationis ecclesiae 197, 5. anniversarium diem depositionis celebrare 355, 20.	area 101, 10. 186, 20. 238, 15.
accusator; acc. falsus 211, 5. 411, 15. accusatores admittere 224, 5. 330, 30.	annonca 238, 15. 283, 30. 284, 10. 382, 30.	argentum 163, 5. 173, 15. 206, 15. 214, 15. 222, 5. 224, 30. 233, 25. 234, 1. 238, 15. 283, 30. 284, 10. 303, 5. 331, 25. 341, 10. 355, 10. 371, 20, 25. 399, 5. arg. ponderatum 408, 35. argentum purum 143, 5. 411, 35.
acta processus in publicum legi facere 200, 20.	antistes (= episcopus) 70, 15. 114, 5. 276, 1.	arma; clericus in latrocinio in armis comprehensus 151, 20.
adiudicationes 425, 5.	apes 224, 15. 331, 1. apes reginae 217, 15.	armati; armatos trecentos ad Romanorum imperatorum coronationem transmittunt reges Boemiae. 93, 30.
adulteram [in matrimonium] superinducere 9, 15.	apostolica sedes; iter ad sedem apostolicam arripere 22, 10. 29, 10. cum diocesani episcopi litteris ad sedem apostolicam venire 61, 15. 128, 20. ad sedem apostolicam appellare 129, 10. 333, 10. ad sedem apostolicam [clericum] transmittere 45, 15.	armentum 392, 25.
adventus Domini 44, 10.	appellare 129, 10. 333, 10, 30. 334, 10.	artifices 429, 40.
advocatia seu villicatio 238, 25.	appellatio 333, 10. 337, 35. 338, 15. 339, 5. appellatio ad papam 334, 1. appellatio ad papam interposita 83, 20. appellatio ad sedem apostolicam interponere 9, 1. 15, 20. 16, 10. 49, 5. appellationis causa 84, 15. appellations in causis ecclesiasticis 102, 1. attestations post appellationem interpositam receptae 16, 10. 82, 10. 84, 25.	assensus baronum [Boh. et Mor.] 79, 30. a. [capituli] 163, 5. a.
advocatus 94, 5. 96, 5. 97, 15. 201, 5. adv. [oppidi] 238, 25.	aqua; in aquis liberam potestatem habere 322, 5. 427, 25.	
advocatus et provisor monasterii 2, 35.		
aerarium v. erarium.		
agaso, agazo 217, 20. 263, 5.		
ager, agri 4, 20, 25. 67, 10. 152, 10. 193, 5. 198, 20. 248, 15. 272, 20. 288, 5–15. 322, 20. 354, 5, 10. 377, 10. 394, 30, 35. 395, 5. 416, 35. agros excollere 354, 10. agrorum sterilitas 109, 20.		
agnelli 299, 30.		
alapa 429, 40.		
allecia 44, 10.		

capituli (= conventus monasterii) 265, 35. a. marchionis 394, 20. 396, 10. a. regis 73, 15. 371, 30. — *V. et.*: consensus. attestationes inordinate receptae 16, 5. — *Cf.* appellatio. audientia; in audientia communi contradicere 293, 30. 333, 20. in audientia [papae] proponere 1, 15. ad audientiam papae appellare 333, 15. 334, 10. audientiam dare alicui 212, 5. auditor 15, 15. 82, 10. 334, 15. auditorem concedere alicui 21, 25. 29, 1. 333, 25. aula imperialis; *v.*: cancellarius; prothonotarius. aula regalis *v.* cancellarius. aurifodinae 244, 20. aurum 208, 5. 212, 25. 218, 10. 219, 15. 224, 30. 225, 1. 231, 25. 255, 25. 257, 20. 267, 25. 317, 10. 20. 321, 25. 331, 25, 30. 355, 35. 392, 10. 396, 10. 405, 1. 412, 10. 415, 1. 418, 25. 427, 10. 436, 20. rivuli, in quibus aurum foditur 413, 25. auri quinquaginta librae pro recompensatione dampni ecclae. dandae 109, 1. auri puri librae pro poena solvendae 118, 10. 119, 35. autenticum 27, 30. 162, 10. 166, 5. 202, 15, 20. 210, 1. 402, 30. scriptum autenticum 166, 1. 238, 15. avena 217, 20. 238, 15. 299, 30. avia; aviae in castris Bohemiae 217, 15. *Cf.* *et.*: vetula.

Bannum 317, 10. 383, 15. bannum componere 317, 10. 321, 5, 15. 426, 35. 427, 5. bannum episcopale interponere 116, 15. baptismum concedere ecclesiae 279, 30. baptizare; ius baptizandi 226, 5. 227, 30. baro, barones, b. terrae 79, 30. 152, 5. 169, 10. 170, 5, 10. 176, 20–35. 177, 10. 180, 10. 194, 5, 15, 30. 195, 25. 196, 1, 5. 197, 20. 200, 1, 20 sq. 201, 15. 202, 5–25. 205, 15. 211, 10, 25. 221, 20. 222,

5. 233, 15. 234, 5. 240, 30. 248, 5, 15. 316, 1, 10. 317, 20. 318, 5, 15. 319, 1. 320, 20. 321, 25. 324, 25. 328, 30. 351, 5. 394, 20, 25. 395, 25. 411, 35. 413, 35. 420, 15. 424, 20. 426, 15. 427, 15. barones maiores regni [Bohemiae] 195, 30. 204, 20. baronum iudicium 351, 25. sententia baronum 413, 30. basilica; basilicarum consecratio 275, 25. *Cf.* *et.* ecclesia. benefici, beneficiarii, beneficiarius: 101, 15. 212, 1. <250, 25> 262, 30. 289, 25. 290, 1, 5. 304, 5. 316, 10, 20. 320, 15, 30. 363, 35. 364, 1, 5. 366, 10. 375, 5. 395, 20. 400, 20. 411, 15. 414, 1, 10. 426, 15, 25. 431, 15. 436, 1, 15. benefici, beneficiarii castri 74, 1. 237, 15. beneficiarii [ab rege] infeudati 316, 25. 320, 30. 411, 20. 426, 25. beneficiario- rum iudicium 328, 35. — *V. et.*: beneficiati *et* inbeneficiati. beneficiati; beneficiorum nunci 223, 20. beneficium 225, 1. 331, 30. 411, 25. 412, 5. beneficium forestarii 411, 25. beneficium (thelonei) 212, 10. mansos in beneficio concedere 208, 5. beneficium banno et scripto sancire 383, 15. beneficium ecclesiasticum; beneficia ecclesiastica de manu laica recipere 164, 10. a beneficiis ecclesiasticis amovere 157, 15. clericos per subtractionem beneficiorum compensare 43, 5. beneficia ecclesiae addere, conferre 382, 1, 15. — *Cf.* *et.*: suspendere. bona praelatorum decadentium 102, 1. bos, boves 217, 20. 224, 5, 10. 330, 25. braxatio cerevisiae 429, 30. bulla; b. domini papae 249, 35. 353, 20. bu'la aurea (Friderici II. imperatoris) 93, 30. 95, 35. 97, 10. 118, 10. bulla aurea (Otakari regis) 8, 1. 140, 15. 231, 25. 251, 5.

burcravius, burcgravius, burgravius, purchravius, purgravius 104, 10, 15. 106, 10, 15. 173, 35. 208, 10. 222, 15. 237, 20. 250, 20. 304, 15. 342, 30. 408, 25. — *V. et.*: castellanus *et* prefectus. burgus 322, 10. 395, 5. 427, 25.

Caballa; armentum viginti quinque caballarum 392, 25. calcifex 429, 40. caldarii 217, 5. caliciarii 216, 35. 217, 1. cambium facere 398, 1, 5. — *Cf.* *et.*: concambium. camera regalis, c. regis (Bohem.) 160, 30. 182, 10. 185, 5. 206, 10. 224, 1. 231, 25. 243, 20. 255, 25. 257, 20. 305, 5. 317, 10, 15. 321, 25. 330, 25. 396, 10. 405, 1. 409, 1. 427, 10. — camera regis Romanorum 118, 10. camerarius 4, 35. 11, 20. 25, 20. 52, 10. 67, 10. 87, 35. 88, 1. 94, 5. 98, 15. 103, 35. 104, 10. 105, 25. 106, 10. 108, 30. 110, 25. 114, 15. 126, 5. 143, 10, 25. 174, 10, 50. 190, 25. 198, 30. 218, 1. 219, 10. 220, 10. 223, 20. 225, 15. 229, 5. 231, 30. 234, 5. 237, 20. 239, 1. 248, 20. 255, 35. 257, 25, 30. 263, 1. 286, 10. 288, 35. 290, 15. 317, 1. 318, 20. 321, 1. 323, 5, 10. 330, 5, 10. 341, 25. 342, 30. 361, 25, 30. 363, 35. 366, 10. 368, 1. 373, 25. 375, 10. 383, 25. 398, 10. 399, 10. 402, 25. 407, 30. 408, 30, 35. 409, 1. 411, 25. 413, 30. 414, 5. 415, 10. 418, 20. 426, 30. 428, 10, 15. 433, 15. 436, 5. c. summus 385, 1. 410, 5. summus c. curiae reg. 401, 1. — camerarii terrae 262, 25. camerarius reginae (Boh.) 323, 15. 341, 25. 428, 15. camerarii castrorum 369, 20. camerarius Brunensis provinciae 394, 20. camerarius Moraviensis 18, 15. 19, 30. 152, 20. camerarius Olomucensis 54, 35. 73, 30. 101, 30. 257, 25, 30. 318, 5, 15. — camerarii publici 420, 30. 425, 1. villam liberare ab introitu camerariorum 101,

15. — quilibet citatus ad causam camerario XV denarios solvit 212, 5. — camerarii nuncius 330, 25. camerarii, qui vulgo pohonchi dicuntur 364, 1. — camerarii (regis Angliae) 278, 10. — camerarius (monasterii) 243, 30.
 campana 270, 10. 275, 25.
 campanarii 216, 30. 217, 1, 5.
 campi 206, 5. 238, 20. 265, 20. 400, 10. 431, 5.
 campiones 225, 1.
 canapis (= cannabis) 299, 30.
 cancellaria regia [in Moravia] 54, 20. 58, 1.
 cancellarius s. Romanae ecclesiae 72, 5. — c. ecclesiae Pragensis 116, 20, 30. — c. regis Romanor., c. aulae imperialis 23, 25. 118, 20. — c. regis Boemie, c. curie seu aule regie 98, 15. 171, 30. 172, 5. 174, 10. 211, 10. 212, 1, 5. iudicium cancellarii 212, 1.
 cancellarii regis, regalis aule, c. curie: Andreas prep. Prag. 88, 5. 109, 1. 143, 5. 398, 10. 399, 10. Andreas prep. de Satska 361, 25. Arnoldus 286, 5. 290, 10. 329, 10. 341, 30. 352, 1. 379, 5. Benedictus 202, 15. 213, 1, 218, 1. 219, 10. 220, 5, 10. 234, 10. 248, 25. 250, 5. 267, 30. 386, 5. 410, 10. 412, 20. 418, 20. 436, 20. Cristianus seu Cristanus 51, 10. 52, 5, 10. 361, 25. 377, 30. 378, 1. 388, 15. Eppo 114, 25. 116, 20. Johannes 393, 5. 396, 30. Rapoto 66, 20. 383, 30. cancellarius regine: Folcoldus 208, 5.
 candela 26, 35. 57, 5. 61, 10. 271, 20. 346, 15. candelis accentis publice excommunicationis sententia percellere aliquem 61, 10. 128, 10. 346, 15. excommunicare aliquem candelis extinctis 26, 35.
 canductores 321, 10. 427, 1.
 canones sacri 226, 1. sacrorum canonum instituta 127, 1. canonum iura 54, 25. concessio contra canones attemptata 121, 15.

canonica forma 1, 25. c. iustitia 276, 30. c. statuta seu instituta 156, 1, 20. 246, 30. 298, 25. canonicae sanctiones 131, 1. canonicae et sedis apostolicae constitutiones 160, 25. canonica pena castigare 339, 10. canonice possidere 246, 30. 347, 15. canonici regulares 61, 10, 15. 128, 15. 271, 20. 346, 15. canonici seculares, minus legitime nati 121, 15.
 capella 305, 1, 5. capella lignea 400, 30. capellam construere 276, 5. capellae regales 140, 1. capellanus, capellani 11, 20. 15, 20. 223, 35. 243, 35. 244, 1. 330, 20. cap. papae 41, 5. 165, 25. 166, 5. capellani episcopi Olomucensis 323, 5. 428, 10. c. epi. Pragensis 340, 10, 15. c. epi. Wratislauiensis 292, 10. c. regius, c. regis Boem., c. curie regis 177, 25. 178, 20. 184, 30. 185, 25. 205, 1. 287, 15. 318, 15. 340, 15. capellani regine Boem. 287, 15. 342, 35. 430, 10. capellani marchionis Moraviae 73, 30. 104, 15. 106, 15. 208, 5. capellani ducis Austriae 187, 30. capituli assensus seu consensus v. assensus et consensus.
 capitulum (= conventus monasterii) 64, 10. 69, 20. 213, 30. 214, 15—25. 261, 35. 264, 35. 265, 35. 266, 15. 267, 5. 398, 5. caput; ius, quod datur pro capite principi vel eius in beneficiatis 53, 25. 395, 20; nummi qui dantur pro capite 103, 30. 105, 20. capite puniri 317, 5. capititis suppicio dampnare 87, 25.
 carnibus uti licet in sexta feria, si festum Nativitatis Dominice ipso die venire contigerit 121, 25.
 carnifex 56 25.
 carrata; carratam vini dare 183, 10.
 carta 339, 1. carta vetustissima 250 1. — carta iuncea sive scirpea, carta confecta de iuncea sive scirpea medulla (= *papyrus aegyptiaca*) 249, 25.

cartula 338, 35.
 caseus; decima caseorum 389, 30.
 castellanus, kastellanus, castellani 4, 35. 5, 1. 26, 20. 55, 1. 73, 30. 88, 5. 101, 30. 107, 15, 20. 126, 5. 176, 30. 190, 10. 191, 15. 220, 15. 222, 15. 223, 30. 224, 1, 20. 225, 10, 15. 231, 30. 232, 1. 239, 1. 243, 5—20. 255, 15, 25. 256, 1. 257, 25. 263, 1. 264, 10. 287, 10. 288, 30, 35. 289, 25. 290, 1, 5, 15. 304, 15. 323, 5, 10. 330, 15. 331, 20. 364, 1. 366, 10. 368, 1. 373, 25. 398, 10. 401, 5. 402, 25. 412, 20. 413, 30. 414, 5. 415, 10. 428, 10, 15. castellanorum iudicium 328, 30. castellani nuncius in citationibus ducendus 223, 20. 330, 25.
 castrum, castra 21, 15. 28, 25. 32, 35. 36, 5. 56, 25. 74, 1. 95, 20—30. 124, 30, 35. 216, 10. 217, 15. 237, 10, 15. 244, 1. 255, 15. 257, 1, 10. 262, 35. 280, 15. 282, 10. 400, 35. 420, 5. 421, 25. 424, 10. castrorum edificatio, c. edificationes 103, 30. 105, 20. 201, 25. 204, 30. 211, 25. 231, 10. 237, 10. 262, 30. 395, 25. 402, 20. 420, 20. 424, 25. castrorum edificatio vel reedificatio 53, 25. 80, 1. 316, 15. 320, 20. 426, 15. castrorum reedificatio 53, 25. 56, 30. a castrorum laboribus liberare 357, 25. ab operibus castrorum liberare 412, 5. castrorum servi 18, 1. avia in uno quoque castro [Bohemiae] 217, 15.
 casula 381, 30.
 cathedra episcopalis 62, 20.
 cathedralis ecclesia 62, 15.
 caucio v. cautio.
 causa; aliquem pro causa aliqua convenire 211, 30. causas audire 212, 5. causam instructam remittere 49, 10, 25. causam ad apostolice sedis examen remittere 334, 25. abbates et alii ecclesiarum prelati ad regem tantum pro causis suis refugium habent 212, 5. causae civiles et criminales 421, 1. 425, 5. causa criminalis 21, 20. 28, 30. causa sanguinis 211, 10. 411,

15. 421, 15. 423, 30. causas tractare 69, 35. 348, 10. causas et negotia regni tractare et diffinire 321, 5. 426, 30.
 cautio 194, 30. 196, 5. 197, 30. 202, 10. cautionis forma 195, 25. caucionem ydoneam (suffici-entem) accipere 130, 10. 138, 25. caucionem exhibere 154, 5. cautionem recipere 200, 25. caucionem iuratoriam recipere 76, 15. 82, 30. caucionem plenaria-ram recipere 131, 1. cauciones prestare 197, 30. caucionem idoneam prestare 153, 30. caucionem iuratoriam nec non et fideiussoriam prestare 279, 20. cautio pignoraticia vel fideiussoria 170, 10. cautione suffi-cienti et idonea concordiam firmare 177, 10.
 celerarius, cellararius 66, 15. 190, 25. 217, 20. 378, 1.
 cella [= monasterium] 222, 5.
 cena Domini 44, 15. 87, 35.
 cenobium 173, 15. 198, 20, 25. 249, 20, 25. 260, 30. 261, 1. 281, 1. 284, 5, 20. 288, 10–20. 315, 25. 316, 5–25. 317, 20, 25. 319, 1. 320, 30. 321, 15. 322, 5. 323, 20. 324, 15, 20. 374, 20–30. 376, 25. 377, 10. 381, 10. 385, 10. 391, 30. 392, 1, 5, 20. 395, 15–25. 426, 25. 427, 5, 25.
 censualia iura 429, 30.
 censuitae fundorum capituli 416, 15.
 census 420, 20. 424, 25. c. annu-alis 18, 1. 184, 5, 10. 369, 25. c. annuus 355, 15. 417, 35. 418, 1. c. principum 262, 30. c. none taberne 301, 25. — V. *etiam*: collecta.
 cereus 392, 15.
 cervisiam braxare 429, 30, 35.
 cervisiarii 217, 10.
 chrisma v. crisma.
 cymiterium benedicere 389, 15.
 circuicio (= circuitus) 284, 30.
 circuitus 213, 35. 214, 1, 5. 217, 5. 281, 5. 282, 20, 25. 284, 1. 303, 5. 304, 1, 5. 321, 35. 400, 10, 20. 402, 25. 409, 30. 410, 1. 416, 15, 25, 35. 417, 10. 427, 20. 431, 5,

10. circuitus silve 380, 15. 381, 5, 20. termini circuitus oppidi 238, 20. emere villam cum cir-citu suo 371, 20.
 circumire: circuitum c. et deno-tare 410, 1. limites bonorum secundum terre consuetudinem circumire 364, 5. circumire met-as 393, 10. 396, 30. 414, 10. circumire preedium 265, 20. c. silvam ad metas ponendas 373, 20.
 cyrographum 335, 25.
 citare 223, 20. 224, 30. 317, 1. 321, 1. 331, 25, 30. 380, 10. 411, 30. 425, 1. 426, 30. c. peremptorie 21, 15. 28, 25. c. ad causam 212, 1. c. ad iudicium sub te-stimonio 212, 1. c. cum testi-monio eorum, quorum interest 330, 5. c. ultra duas dietas 338, 1.
 citatio, citationes 29, 10. 157, 5. 172, 5. 363, 35. citationem indi-cere 22, 10. citationis vel pri-vationis litteras offerre 169, 30.
 civiles causae 421, 1. 425, 5. ci-vilis iuris solutio 399, 5.
 cives, civis 238, 10, 25. 257, 5. 407, 30. 430, 10. civium consilium 430, 1.
 civitas (= castrum, arx) 100, 5, 10. 156, 15. 175, 30. 215, 35. 257, 5. 267, 30. 322, 5. 381, 20. 404, 30. 418, 20. 427, 25. civitatis menia 62, 15.
 civitas (= oppidum) 256, 35. 257, 5. 272, 15. 280, 15. 288, 10, 15. 357, 25. 363, 30. 366, 5. 407, 30. 430, 1–10. 431, 20. civitatem construere 288, 5. civitatem muro forti edificare 303, 30. civitates locare 373, 20. Theu-tonicos in civitate locare 429, 25.
 claustrales 236, 15. claustralium domus 211, 10.
 claustrum 61, 15, 20. 101, 10. 115, 25. 174, 30. 198, 15. 222, 1, 5. 235, 20. 265, 5. 273, 15, 20. 289, 25–35. 290, 5. 304, 10. 356, 25. 360, 25. 371, 5, 15, 20. 385, 1. 387, 20. 388, 15. 390, 1, 5. 394, 15–25. 395, 10, 20, 30. 400, 25.

434, 25. claustrum transponere 377, 1.
 clerici 69, 15. 194, 1. 197, 30. 201, 15. 202, 30. 211, 10. 212, 10, 20. clerici copulati 122, 20. 123, 1. clericorum institutiones et de-stitutiones 153, 30. clericorum iudicia 194, 15. clericorum ordina-tiones 275, 25. clericus sus-pensus 151, 15. clericum ad suspendium iudicare 154, 1. *delicta contra clericos commissa* 127, 1.
 cliens 301, 30..
 coci v. coquus.
 coemptio 208, 1.
 collecta, collectae 59, 25. 80, 1. 316, 10. 320, 15. 358, 25. 395, 25. 426, 15. collectam in clero fa-cere 129, 15. communis terre collecta, que vulgo berne vo-catur 387, 15. 390, 5. communes terre collectas remittere 377, 20. collecta denariorum, que per Boemiam colligi solet 25, 15. collecta generalis 87, 25. 201, 25. 204, 30. collectae uni-versales 402, 20. census annu-alis, qui collecta nuncupatur 18, 1. 369, 25.
 collector decimarum papalium 353, 20.
 colloquium 200, 15. 420, 25. 424, 30. 434, 30. 435, 10. c. celeb-are 211, 10. 411, 35. 413, 25. c. ha-bere 119, 25. commune collo-quium Boemorum 113, 35. 174, 1. 403, 10. colloquium generale 212, 5.
 collo et bonis abiudicare aliquem 429, 35.
 coloni 230, 15. 299, 35. colonos vocare 248, 5.
 comendatores [donationis] 393, 10.
 comes, comites 19, 35. 25, 10. 27, 30. 33, 1. 51, 10. 66, 15. 67, 25, 35. 90, 10. 94, 1, 5. 96, 1, 5. 97, 15. 118, 15. 120, 1, 5. 161, 10, 15. 162, 10. 235, 25. 250, 15. 283, 1. 284, 35, 40. 285, 1, 5. 300, 30. 302, 5. 314, 1–10. 323, 5. 343, 35. 376, 20. 382, 15. 384, 40. 392, 20. 393, 10. 428, 10. comites (Boemiae) maiores 150, 25. co-

mes palatinus 118, 15. comes provincie 384, 20. 387, 30. comitatus 64, 30. c. Brunensis 391, 30. 394, 25. comitissa 95, 20. 263, 30. commendare; c. templum patrocinio beati Petri 217, 25. c. abbatem episcopo 381, 1. commendatores v. comendatores. commutatio 73, 20. 272, 20, 25. 288, 20. commutationem celebrare 67, 30. — *V. et.*: concambium. compositio 197, 25, 30. c. amicabilis 214, 10. concambiare iure hereditario 215, 30. concambre 436, 10. concambium 13, 15. 67, 35. 78, 30. 79, 1. 115, 25. 265, 10. 283, 25. 284, 5—20. 285, 25. 303, 10. 314, 30. 341, 10, 15. 395, 10, 15. — *Cf.*: cambium. concilium Maguntinum 164, 10. c. generale [Lateranense] 99, 25. 122, 5. 127, 5. 128, 10. 163, 10. 25. 208, 15. 346, 10. 347, 30. condempnations 425, 5. conditiones novas inponere 316, 25. 320, 35. 426, 30. — *Cf.*: consuetudo. conductus regis 338, 15. confinium; ad c. regni accedere 171, 20. 177, 5. confiscationis sententia, que plen dicitur 420, 30. 425, 1. conniventia; c. fratum [monasterii] vendere aliquid 48, 1. sine capituli (= conventus) conniventia componere cum aliquo 64, 10. — *V. et.* consensus. conprovinciales 377, 20. consanguinitas in quarto gradu 7, 25. consanguinitatis linea 84, 5. consecrare ecclesiam 317, 20. 321, 30. 427, 15. consecratio; consecrationes altarium 70, 10. 275, 25. 348, 15, 25. c. basilicarum 275, 25; c. ecclesie 26, 15. 227, 1. 357, 25. c. regalis 307, 15. consecrationis regalis unctionem accipere 217, 30. consecrationis munus recipere 298, 30.

consensus 101, 15. 249, 20. 366, 10. consensum prebere 341, 20. c. canoniconum 24, 10. compositionem de consensu et conniventia canoniconum facere 116, 10. c. capituli 101, 5. 115, 30. 166, 1. 180, 10, 15. 246, 35. c. capituli [monasterii] 69, 20. 267, 5. 268, 20. c. congregacionis [monasterii] 284, 20. 285, 10. c. diocesani episcopi 3, 20. 183, 10. 192, 20. 394, 20; c. ducis 436, 10. c. regalis, regis 173, 30. 365, 35. 373, 15. 391, 30. 407, 20. consensum et assensum regis super donatione querere 351, 20. c. Boemorum 360, 10, 15. c. nobilium v. nobiles. c. supanorum 307, 20. — *V. et.*: assensus, conniventia et consilium; cf. acclamare. consiliarii ducis [Boemiae] 21, 10. 28, 25. consiliarii in electione episcopi 252, 1. consilium 214, 5. c. canoniconum 303, 1. c. principum et magnatum imperii 118, 5. c. supanorum 210, 35. c. et consensus nobilium 161, 5. consilio et consensu principum dare 387, 20. consilio Boemorum donare aliquid 52, 1. consilium cum nobilibus regni habere 360, 10. consilium civium 430, 1. constitutiones antiquae 342, 20. constitutiones canonicae et sedis apostolicae 160, 25. consuetudo; c. regni 160, 35. c. terre 105, 25. 230, 35. 364, 5. 414, 5. communis c. terre 394, 35. cf. mos. — consuetudines antique 224, 20. consuetudines novas imponere 105, 25. libertatem per approbatam consuetudinem acquirere 194, 5. contractum minus legitime celebratum rescindere 116, 10. contumacia 82, 25. 333, 30. 339, 5, 15. conventio 48, 5. 90, 5. conventus [monasterii] 44, 10. 69, 30. 179, 35. 180, 5. 182, 1. 193, 5, 10. 209, 30. 226, 30. 228, 30. 229, 1. 242, 5, 10. 246, 20. 304,

1. 336, 25. 355, 25. 357, 20. 374, 35. 376, 25. 398, 5. conventum transferre 376, 30. conventus (= capitulum) 73, 15. conventus (seu synodi) fo- rentes 69, 35. 348, 10. conventus publicos convocare 348, 10. conversi 69, 20, 25. 371, 35. conversio; laicos ad conversio nem recipere 69, 15. 275, 15. copia; copiam rescripti apostoli denegare 337, 35. coquus, plur.: cocci 216, 5 sq. coquus regis Bohemorum 328, 15. crimen 387, 30. in crimine deprehendere aliquem 380, 5. criminialis causa v. causa. crisma 275, 25. chrisma conse crare in cena Domini 88, 1. crismatis consecratio 21, 20. 28, 30. crocus 299, 30. crux; crucisignati 154, 20. crucem suscipere 360, 20, 30. s. crucis signaculum assumere 140, 1. crucis signum humeris suis affigere 124, 30. crucis Christi vexillo signatus 108, 10. culpa; c. gravis et magna coram rege iudicanda 238, 25. culpae satisfactio 54, 1. 320, 30. 426, 25. culpam solvere 429, 35. cumulus; cumulos [in terminis] ad memoriam erigere 175, 5. Cf. acervus. curia; c. Romana 129, 1, 10. 130, 1. 140, 10. 171, 20. 197, 25. con sueta curie [imperialis] iusticia 93, 15. curiae [episcopalij] deser vire 101, 10. curia (regalis) 80, 5. 223, 25, 30. 224, 5, 10. 330, 10—35. 417, 20. c. secularis 421, 1. 425, 1. c. [marchionis Mor.] 222, 15, 20. summus camera riusr curie regalis 401, 1. sum mus iudex curie reg. 401, 1. v. et. iudex. — curia plurimorum episcoporum et principum 23, 5. curiam (sollempnem) cele brare seu habere 5, 30. 32, 35. 34, 25. 91, 30. 93, 20, 25. 96, 35. curiam sive colloquium cele brare 413, 25.

curia (= aedificium agreste) 212, 20. 248, 15. 275, 10. 279, 30. 280, 1–10. 283, 30. 284, 10. 288, 10. 301, 15. 305, 25. 317, 10. 321, 15. 322, 15. 363, 20. 382, 35. 394, 30. 417, 15. 422, 15, 20. 427, 30. 428, 1. curia murata 416, 30. curialis, curiales 18, 5. 53, 35. 80, 5. 369, 20. currus 211, 10. 331, 5. 411, 25. currus victualibus honeratos dare regi 411, 35. currus magnorum sumptuum a domibus religiosis extorquere 170, 1. curtis 162, 10. custodia 216, 30. c. murorum 420, 20. 424, 25. custos (in eccl. colleg.) 24, 20. 335, 25. 410, 10. c. capellae s. Wencezlae 305, 1. c. Ztrago- uiensis 264, 10. custos, custodes 217, 1, 5. custodes canum, qui holoti vocantur 411, 30. c. ecclesiae 216, 20, 35. 380, 15. 381, 15, 20. custodes equarum 281, 10. illi, qui custodiunt silvam 224, 20. 331, 15. Dapifer 323, 10, 15. 390, 30. 396, 20. 428, 15. d. [episcopi Prag.] 79, 10. d. regis Boem. 66, 15. 67, 10. 126, 5. 212, 25. 231, 30. 248, 20. 250, 20. 401, 1. 412, 20. d. reginae Boem. 66, 15. d. [marchionis Mor.] 104, 10. 106, 10. 198, 30. 375, 5. d. minor marchionis Mor. 222, 20. debitores mellis 381, 15. debitum; pro debito citare 331, 25. de debito vendere aliquem 224, 30. decanatus 232, 20. decima, decime 19, 15. 59, 25. 61, 10. 70, 25. 120, 20. 121, 15. 129, 25, 30. 134, 20. 140, 1. 151, 1, 5. 163, 10, 25. 165, 20, 30. 166, 1. 169, 20. 171, 25. 176, 20. 180, 10. 191, 20. 192, 15–25. 194, 1, 15, 20. 208, 15. 217, 20. 226, 5, 10. 227, 1, 5, 35. 229, 1. 246, 30. 261, 5–20. 271, 20. 276, 10. 279, 25. 280, 10. 299, 30, 35. 310, 5, 10, 25. 336, 25. 344, 35. 345, 1.

346, 10. 348, 1, 30. 353, 20. 356, 25. 385, 5, 15, 20. 389, 30. 390, 1, 10. 403, 15. d. aratrorum 54, 20. decime campestres et dome- stice 299, 30. d. de cervisiariis 217, 10. d. fori 390, 1. d. frumenti 59, 25. d. de humulo 217, 15. d. iudicij 390, 1. decime laborum de terris habitis ante concilium generale 61, 10. 128, 10. decima mellis 306, 30. d. messariorum 217, 10. decimae novalium 306, 25. decima de pellibus caprinis 217, 10. d. de salutationibus 217, 10. d. vinearum 183, 10. d. vini 59, 25. d. [episcopalis] 24, 10. decimae, quae episcopo debentur 140, 1. ius decimarum 287, 1, 5. decimarium collectio 353, 15. decimatum collector 353, 20. decimatum detencio 134, 30. decimas exigere vel extorquere 69, 15. 345, 1. decimas indulgere 101, 10. decimas percipere 288, 15. decimas solvere 161, 1. 422, 15. decimas more teuto- nico contradere 26, 15. decimus denarius 54, 20. decimus dena- riis de venditione 217, 10, 15. decima marca de tributo 217, 10. decima septimana fori 385, 10. decima septimana de the- loneo 228, 30, 35. d. tina de vinea 229, 1. d. urna de melle 217, 10. decimatio vini et frumenti 385, 5. decretalis forma 129, 30. dedicatio ecclesiae 261, 15. d. monasterii 357, 30. dedicati- onis [ecclesiae] dies 197, 1. defensio [regia] 267, 1. bona claustro pertinentia in tute- lam et defensionem [regiam] suscipere 235, 20. — V. et.: pro- tectio. defensor; d. ecclesiae 215, 35. 434, 35. tutores et defensores libertatis concessae constituere 317, 15. 321, 20. 427, 10. denarii 19, 20. 25, 15. 87, 30, 35. 120, 20. 170, 1. 211, 5, 20, 25. 212, 5–20. 217, 10, 15. 223, 35. 224, 1 sq. 238, 15. 255, 20. 280,

10. 281, 10, 15. 330, 20–35. 331, 5 sq. 354, 10. 363, 35. 411, 15. 414, 1. 429, 30. 430, 1. — V. et.: collecta. — decimus denarius 54, 20. sex denarii, quod dicitur setzne 411, 30. denarii, qui quatuordecim vocantur 80, 1, 408, 30. [denarii] quatuordecim ad principem vel beneficiarios spectantes 316, 10. 320, 15. 426, 15. depositiones testium 16, 5. depo- sitiones testium publicare 83, 10. depositiones testium sigillis inclusas ad papam transmis- tere 16, 5. 82, 5. diaconatus ordinem praetermit- tere 45, 5. diaconi filii 123, 1. diadema regium 12, 5. 37, 25. 307, 15. diocesanus v. episcopus. diocesis 41, 1. 58, 25. 128, 1. 130, 30. 131, 25. 132, 25. 136, 5, 10. 141, 1. 145, 5–15. 146, 1, 30. 147, 25. 148, 25, 30. 151, 1. 155, 5, 35. 156, 15. 158 20. 164, 10–35. 165, 1, 20. 166, 25. 168, 10. 169, 15. 175, 30. 176, 20. 178, 1. 180, 1. 190, 1. 194, 10. 199, 15. 213, 35. 232, 15. 244, 25. 246, 30. 251, 35. 253, 1, 30. 293, 10. 296, 25. 299, 25. 311, 20. 334, 5. 337, 15. 346, 1. 353, 15. 363, 10. 365, 20. 373, 5. 392, 15. dioceses statuere 41, 1. dioce- sum limites 333, 10, 25. dispensatio 297, 35. dispensator (regis Bohemiae) 175, 1. divorcii sentenciam promulgare 7, 25. 9, 1. 15, 20. 49, 5. 83, 20. 84, 10. domanium; decimas de domanio suo solvere 134, 20. 140, 1. dominus temporalis 299, 35. do- minus thelonie 212, 10. domus, domi 186, 20. 212, 15. 321, 15. 322, 15. 355, 20. 427, 1, 35. 429, 30, 35. 430, 1. domus claustralium 211, 10. domus [episcopalis] 340, 10. dos; 43, 25. 434, 20 d. ecclesiae 31, 10. 217, 20. 261, 1, 5, 15. 288,

- 10, 15. 385, 5. dotes ecclesiarum 225, 5. 331, 30. dotis nomine possidere 186, 20. 280, 1. genero cum filia villam vice dotis conferre 221, 10. dos donationis 114, 10. — dotalia instrumenta 7, 35.
dotare ecclesiam bonis 25, 10.
dotare claustrum 385, 5.
ducatum prestare alicui 93, 25.
duellum 316, 20. 320, 25. 411, 20. 426, 20. duellum (campio), quod in vulgari dicitur kiy 331, 30.
- Ebdomada 93, 25. e. thelonie 107, 20.
ecclesia; e. baptismalis 226, 10. 227, 35. e. cathedralis 62, 15.
ecclesiae conventuales 211, 1.
ecclesia parochialis 226, 5., 227, 30. 279, 15. 280, 10. 363, 20.
ecclesiarum consecratio 70, 10.
ecclesiarum effractor 151, 15.
sigillum ecclesiae 293, 20.
edictum; tribus edictis vocare aliquem 7, 20.
electio; e. [episcopi] 279, 1. electio canonica [episcopi] 2, 5. 22, 20. 29, 20. electione negata (aliquem) designare, clero in episcopum 1, 30. libertatem in episcoporum electione canonicis concedere 54, 25. consiliarios [capitulo] in electione pontificis celebranda providere 252, 1. elections praelatorum 102, 1. electionem regis ratam habere 117, 35. 118, 5. electio regularis (abbatis) 70, 1. (abbatisse) 348, 15.
eligere [episcopum] iuxta formam canonicam 1, 25. episcopum canonice eligere 253, 5. 254, 1. 259, 15. eligere iudicem [civitatis] 429, 30.
emancipare aliquem a iure ad usus regis vel nobilium in beneficiorum spectante 230, 15.
emphiteotice exponere 417, 35.
emptio 234, 1. e. legitima 243, 15. questio de emptione villaee 243, 5.
- emunitas, emunitates *v.* immunitates.
ensifer 410, 5.
episcopatus 160, 25.
episcopale officium 70, 5. episcopalem sedem transmutare 62, 15.
episcopus; e. diocesanus 61, 15. 70, 15. 183, 10. 265, 35. 271, 25. 275, 25. 276, 5, 30. 348, 20. 385, 25. 390, 10. e. ordinarius 338, 30. uxor episcopi 28, 20. — *V. et. electio et eligere.*
equae 224, 5. 281, 10. 330, 25.
equus, equi 224, 5. 330, 25. 331, 5. equos pascendos in curiis clericorum ponere 212, 20.
erarium regis (Boh.) 212, 25. 218, 10. 219, 15. 412, 15. 418, 25. 436, 20.
eredes *v.* heredes.
eremitica vita *v.* heremitae.
estimatores 265, 15.
evocare ad locum idoneum 1, 20.
exacciones, exactiones 53, 25. 56, 30. 80, 1. 237, 10, 15. 255, 15. 328, 30. 342, 20. e. indebitae 276, 5. ab exactionibus absolvere 281, 30. ab exactionibus fisci absolvere (seu liberare) 267, 15. 269, 5. ab omni provinciali exaccione absolvere 400, 20. ab omni exactione eximere 380, 1. exactionum secularium exemptiones 71, 5. 276, 25. 349, 10. exacciones ad usum principis spectantes indulgere 433, 10. ab exaccione seculari liberrare 377, 15. omnem exaccionem remittere 201, 25. 204, 30.
excommunicare; e. in die Pasche 54, 30. e. aliquem extinctis candelis 26, 35. novem cereis dentibus e. 392, 15.
excommunicati 202, 15 sq. excommunicatis communicare 169, 30.
excommunicatio: paginam (chartam) sub excommunicatione confirmari facere 101, 25. excommunicatio maior 338, 30.
excommunicationis sententiam proferre 20, 25; promulgare 70, 25. excommunicationis sententia candelis accensis publice percellere 61, 10. 346, 15. excommunicationis sententiam Dominicis et festivis diebus pulsatis campanis et candelis accensis sollemniter innovare 57, 5.
executor, executores 130, 10. 137, 20. 138, 15. 151, 10. 161, 10. 169, 15.
exempti [clericu] 166, 25. exemptorum [ordinum] ecclesiae 145, 10. 147, 30. 148, 30.
exemptiones 71, 5. 276, 25. 349, 10.
exercitus; vectigalia, que fiunt, cum rex ad exercitum est iturus 420, 25. 424, 30.
eximere; ab omni lege provinciali e. (250, 30). e. ab omni exactione 380, 1. e. a iurisdictione beneficiariorum 363, 35.
expeditio 53, 25. 80, 1. 316, 15. 320, 20. 402, 20. 411, 35. 426, 20. rege ad expeditionem proficidente currus victualibus oneratos ministrare 211, 10.
expensae; condemnare in expensis occasione litis factis 310, 20.
experimentum ferri candentis 411, 20.
exploratum via de Boemia 142, 20.
Faber, fabri 216, 5. 217, 5. 429, 40.
fabrica 356, 1.
facultates rei 201, 30. facultates malefici 425, 1.
falsare sigillum 293, 20. Cf.: falsatio.
falsarius 429, 35. falsarius monetae 151, 20.
falsatio sigilli 294, 5.
familia (= subditi ecclesiae) 230, 20. 381, 5. 387, 25.
familiaris (regis) 215, 35.
famuli 224, 15. 331, 1.
fautores furum 224, 5. 330, 30.
feniseca 217, 10.
fenum 248, 15.

ferramenta solventes 217, 1.	304, 5. 316, 15, 20. 320, 20, 25.	211, 25. 212, 1. 217, 20. 224, 25.
ferrum 413, 20. 415, 1. ferri can-	330, 10, 30. 357, 20. 363, 30.	30. 231, 1 sq. 235, 25. 236, 15.
dentis experimentum 411, 20.	369, 25. 395, 20. 408, 30. 411,	241, 10. 280, 1. 282, 15. 289, 30.
<i>V. et.: iudicium.</i>	20, 25. 421, 1. 425, 1. 426, 20.	290, 1, 5. 316, 15, 20. 317, 25.
ferto 208, 5. 214, 15. 238, 15. 243,	429, 25, 35. ius, quod datur pro	318, 20, 25. 321, 15. 325, 35. 326,
15.	fure principi vel eius inbenefi-	5. 331, 25. 357, 25. 363, 30. 367,
feudum, pheodium; de feudis	cias 53, 25.	35. 380, 10. 381, 25. 402, 25.
sollempniter investire aliquem	furtum 71, 1. 103, 30. 105, 25.	411, 10–40. 412, 5. 413, 20. 414,
33, 1. in pheodium aliquid con-	201, 30. 204, 30. 211, 5. 262, 35.	10. 416, 35. 417, 20. 420, 30.
cedere 95, 25. iure feodali con-	276, 20. 316, 15. 320, 25. 331,	421, 15. 424, 30. 426, 20. 427, 5.
cedere 335, 30. — Cf.: infeudare.	15. 349, 5. 380, 5. 387, 30. 411,	431, 10, 15. 436, 5, 15. h. asscripti
fideiubere prohibetur monachis	15. 420, 30. 426, 20. nobilis cap-	glebe (250, 20). h. censuales
sive conversis sine abbatis et	tus in furto 224, 10. 330, 30.	406, 30. h. in circuitu collocare
maioris partis capituli consen-	domus, in qua furtum inveni-	304, 5.
su 69, 25.	tur, publicetur 212, 15.	hominium praestare 21, 5. 28 15.,
fideiussor; fideiussores dare 160,	Gallinae 229, 30.	horti v. orti.
35. 195, 30. 279, 20. fideiussores	gesta redacta in scriptis et in-	hospes, hospites 216, 1, 5. 223, 30.
absolvere 309, 10.	clusa sigillis ad sedem aposto-	284, 5–25. 285, 5. 305, 25. 328,
figulus 216, 15.	licam destinare 16, 20.	5. 330, 15. 381, 15. 422, 1. terra
fiscus [regis] 4, 35. 119, 35. 267, 15.	gladius spiritualis et materialis	hospitum 282, 15.
269, 5. Cf.: infiscare.	35, 30. 36, 1.	hospitare in domibus claustra-
forestarius; forestarii 436, 15. be-	gravamina (seu onera publica)	lium (monasterii) 211, 10. 411,
neficium forestarii 411, 25.	remittere hominibus ecclesiae	35.
fornicator 21, 5. 28, 20.	201, 25. 204, 30.	humulus 217, 15. 382, 35.
forum 54, 5. 162, 5. 224, 10, 20, 30.	Habitu clericalem reiicere 154, 5.	Immunitas, immunitates, emu-
330, 30. 331, 15, 25. 365, 30, 35.	habitum regularem recipere 61,	nitas, emunitates 27, 25. 53, 25
366, 5. 387, 25. 422, 1, 5. 430,	20. 395, 10.	sq. 56, 30. 57, 35. 69, 10. 71, 1.
10. f. annuale sive nundine 357,	herbas in silva habere 430, 5.	80, 1. 87, 25. 101, 15. 103, 25 sq.
30. f. commune 223, 30. 330, 20.	heredes 224, 15. h. legittimi 208, 5.	105, 20 sq. 162, 10. 176, 20. 201,
res suas vendere in foro 211, 20.	heredes, eredes (subditi) 216,	25 sq. 204, 30 sq. 230, 15 sq.
412, 5. publico preconio in foro	15. 282, 15. 360, 20, 30. 361, 5,	231, 1 sq. 234, 30. 236, 15. 237,
proclamare 87, 30. premium in	10. 380, 15. 422, 25. 423, 1.	10. 241, 10. 262, 25 sq. 275, 15.
foro proclamatum restituere	hereditas, hereditates 79, 1. 173,	276, 20. 282, 5 sq. 291, 10. 305,
98, 10. decima fori 390, 1. de-	25. 185, 1. 223, 15. 224, 15. 312,	5. 316, 10 sq. 317, 5. 320, 15 sq.
cima septimana fori 385, 10.	20, 25. 330, 5, 30, 35. 351, 10.	342, 20. 349, 5. 351, 15. 369, 20,
<i>V. et.: ius forense.</i>	357, 20, 25. 358, 25. 373, 20.	25. 380, 5 sq. 387, 20 sq. 395,
fora locare (in silva extirpata)	408, 25, 30. hereditas nobilis in	20 sq. 402, 20. 426, 15 sq. emu-
373, 20.	furto capti regi cedat 224, 10.	nitatem violare 317, 20. 321,
fossata 201, 25. 204, 30. 211, 25.	330, 30. in hereditates suas lo-	25. 427, 15. — Cf. et.: libertas.
262, 30. 279, 30. 357, 25. 412, 5.	care aliquem 433, 5.	inbeneficiati, inbeneficiatus 53,
416, 35. f. vel opera quibus	heremitae 400, 5, 25. 431, 5. vitam	30, 35. 80, 5. 103, 30. 105, 25.
castra muniuntur 282, 10. fos-	eremiticam ducere 374, 15.	230, 20. — V. et.: beneficiarii.
satorum cavatio 420, 25. 424,	hereticus 338, 30.	incaustum 201, 1.
25.	homagium; h. facere 336, 5. h.	indulgentia, indulgentiae 31, 5.
fructeta 272, 20. 416, 35. 417, 10.	recipere 335, 30.	100, 15. 197, 5. 402, 30. 403, 1.
fruges in sequestro ponere 310,	homicida 18, 5. 363, 30. 369, 25.	i. apostolica specialis 294, 5.
20.	homicidium 158, 25. 201, 30. 204,	indulgentias pro ecclesia con-
frumentum 59, 25. 217, 20. 385,	35. 230, 30. 262, 35. 380, 5.	cedere 3, 15. indulgencias ratas
5, 15, 20. 389, 30. 390, 10.	homines 53, 30. 80, 5. 103, 35.	declarare 3, 25.
fundus 101, 20. 288, 5, 10. 416, 15.	105, 25. 201, 25–35. 204, 25–35.	infamia 22, 10. 29, 10. 30, 1.
417, 20. 418, 1, 5.		infeudare 183, 1.
fur, fures 18, 5. 53, 30. 80, 5. 103,		infirmi 103, 25. 105, 15
30. 105, 25. 212, 10. 223, 20, 25.		
224, 5. 230, 30. 231, 1. 262, 30.		

infiscare pecuniam 243, 20.
inpignorare aliquem sine iudicio
224, 85. 331, 30.
inserere tenorem privilegii de
verbo ad verbum 241, 15. 246,
25.
instituta canonica 298, 25.
institutio fratribus Cisterciensium
347, 15.
institutiones et destituciones (cle-
ricorum) 160, 20.
instrio *v.* istrio.
instrumentum (= charta) 184,
10. i. confidere 420, 5. 424, 10.
i. [domini papae] 187, 10, 15.
instrumenta dotalia 7, 35. per
testes idoneos et instrumenta
probare aliquid 297, 25.
insula 217, 5. 322, 1. 382, 35. 398,
1. 417, 10. 422, 25. 427, 20.
intercedere (= intervenire) 174,
80.
interdicere divina celebrari 129,
15, 20.
interdictum 130, 1, 30. 131, 1, 5.
138, 1—25. 145, 10. 147, 1, 30.
148, 25. 149, 20, 25. 155, 5. 156,
15. 165, 1. 168, 10. 169, 35. 170,
15. 175, 30. 176, 25. 201, 5. i.
commune 70, 35. i. generale
270, 5. 275, 20. 349, 1. inter-
dicti sententia 61, 10. 131, 25.
132, 25. 134, 10, 30. 136, 30. 139,
30. 154, 10. 166, 25. 194, 25. 196,
5. 202, 10, 15. interdicti senten-
tiam contemnere 166, 25. in
ecclesiis interdictis divina offi-
cia celebrare 337, 15.
interfector 212, 15.
interficere aliquem in via 224, 25.
internuntii; per internuntios exe-
qui aliquid 151, 10.
intersignia locorum 322, 1. 427, 20.
interventus 174, 30.
intrudere se preter electionem ca-
pituli per laicalem potentiam
1, 15. intrusus in episcopum
9, 30. intrusus in ecclesiam
21, 1. 28, 15.
investire; ius investiendi epis-
cos regni 93, 20. i. aliquem ca-
nonice de ecclesia 187, 30. i.
aliquem sollempniter de feudis
33, 1.

investiturae ecclesiarum 134, 15,
30.
ioculatores 21, 10. 28, 20.
istrio (instrio) publicus 21, 5. 28,
20.
iudeus baptisatus 328, 10.
iudex, iudices 4, 40. 53, 35. 55, 1.
66, 15. 73, 30. 80, 5. 103, 35. 104,
10. 105, 25. 106, 10, 15. 107, 20.
212, 25, 30. 223, 20, 30, 35. 224,
1, 20. 225, 15. 227, 10. 229, 5.
231, 1, 30. 239, 1. 248, 25. 250,
20. 263, 1. 264, 10. 288, 30. 289,
25. 290, 1, 5, 20. 304, 15. 316, 20.
317, 1. 330, 15, 20. 331, 5—20.
342, 30. 364, 1. 366, 10. 368, 1,
373, 25. 377, 15. 383, 25. 387.
30. 395, 20. 396, 20. 398, 10. 408,
30. 413, 30. 414, 5. 415, 10. 426,
20, 25. 431, 25. iudex castri 411,
15. iudex (civitatis) 429, 40.
iudex curie, i. cur. regalis 66,
15. 67, 20. 87, 35. 98, 15. 114,
20. 143, 10, 25. 174, 5, 30. 212,
25. 236, 20. 248, 25. 282, 1, 10.
304, 15. 411, 15. 412, 15. iudex
maior curie regalis 212, 1. sum-
mus iudex curie 211, 10. 401, 1.
iudices curiales 316, 30. 320, 30.
411, 20. 426, 25. 436, 5. iudex
forensis 88, 5. iudices ordinarii
7, 15. iudices provinciales 211,
10. iudex provinciarum 386, 1.
iudex regiae 88, 5. iudex secu-
laris 421, 15. iudicem (civitatis)
eligere 429, 30. iudices, quorum
interest causas et negotia
regni tractare et diffinire 317,
5. 321, 5. iudices auctoritate
domini papae delegati 214, 1.
iudices recusare, ut suspectos
76, 10. coram iudicibus sta-
tuere aliquem 321, 5. 426, 30.
iudicis nuntius 330, 10, 25.
iudicare 243, 20. i. secundum iura
terre 151, 10. i. omnes causas
417, 30. i. culpas secundum
suas consuetudines 238, 20. i.
sanguinem 417, 20. iudicandi
potestatem (monasterio) dare
363, 30.
iudicium 53, 30, 35. 212, 1. 224, 25.
408, 30. iudicio abbatis astare
411, 15. iudicium aquae 223,

35, 282, 5. 320, 25. 330, 20. 426,
20. decima iudicij 390, 1. iudic-
ium cancellarii 212, 1. iudicij
castellanorum sive beneficiariorum
astare 328, 35. iudicij
in civitate 366, 5. 430, 5.
iudicium curiae regalis 231, 1.
380, 1. iudicium ferri cande-
tis, scilicet vomeres 224, 15.
282, 5. 316, 15. 320, 25. 331, 1.
426, 20. iudicium iudicum ca-
stri seu beneficiariorum 411,
15. iudicium maioris iudicis
curiae regalis 212, 1.
iudicia ecclesiastica exercere
169, 20. iudicio papae reservare
aliquid 151, 10. iudicium Pra-
gense 380, 10. iudicium regis
212, 1. iudicium seculare 69, 35.
134, 5. 139, 25. 305, 25. 316, 20.
320, 25. 348, 10. 411, 20. 420,
30. 425, 1. 426, 20. iudicia cle-
ricorum 134, 30. 153, 30. 194,
15. clericos ad secularia iudicia
trahere 134, 5. 139, 25. iudicia
de personis clericorum in spi-
ritualibus 160, 25. iudicij exse-
cutionem super homines (mo-
nasterii) remittere 387, 30. iudicij
et iusticiam secun-
dum regni consuetudinem fa-
cere 160, 35. negotium iudicio
terminare 135, 10. iudicio asta-
re in primo termino 331, 25.
ad iudicium accedere 224, 30.
ad iuditium compellere 402, 25.
in iudicio convenire 331, 10.
coram iudicio convincere 53,
30. 80, 5. iudicium declinare
per frivole appellationis diffu-
gium 333, 10. iudicio discernere
dissensiones de possesionibus
416, 15. ius suum in iudicio
obtinere 331, 5. iudicio repre-
sentare 18, 5. iudicium subire
224, 1. 330, 20.
iugera 305, 25. 430, 1.
iumenta, iumentum 224, 10, 15.
331, 1.
iuramentum 124, 30. i. (corpo-
raliter) praestare 21, 5. 195, 25.
201, 1. iuramento praestito fir-
mare 176, 35. iuramenta fide-
litatis recipere 33, 1. iuramento

probare tenorem privilegiorum deperditorum 204, 15. forma iuramenti 202, 1. vice et nomine iuramenti osculum pacis dare 198, 1.

iurare super sancta sanctorum 224, 30. 331, 25. iurando promittere 151, 15.

iurisdicio, iurisdiccio, iurisdictio 188, 15. 194, 1, 5. 195, 25. 224, 5. 330, 25. i. ecclesiastica 176, 20. i. ordinaria 129, 20. i. spiritualis 130, 30. ad iurisdictiōnem alicuius spectare 374, 25. a iurisdicione alicuius auferre 380, 15. ab iurisdiccione beneficiariorum eximere 363, 35. iurisdicionem in homines ecclesiae abbatissae concedere 421, 15. 423, 30. iurisdictio rusticorum ad ecclesias pertinentium 194, 10.

ius; i. canonicum 225, 5. 299, 35. 331, 35. iuris canonici et civilis argumenta inducere 83, 20. libertatem in episcoporum electione canonicis secundum iura canonum concedere 54, 25. ius quod datur pro capite 53, 25. 80, 5. 316, 15. 320, 20. 426, 20. iura censualia 429, 30. ius civile 83, 20. 399, 5. 403, 5. ius regale civileque 429, 25. iura clericorum 225, 1, 5. 331, 30. ius consuetudinarium regni Boem. 421, 20. 423, 40. ius decimaru[m] 287, 1, 5. iure dedin possidere praedium 387, 15. ius diocesanum 165, 30. iura diocesani 385, 25. 390, 10. ius eligendi [episcopum] 298, 15. ius ecclesiasticae institucionis 19, 20. iura ecclesiastica 317, 30. 321, 35. 427, 20. iure emptionis possidere villam 355, 5. iure feodali bona concedere 335, 30. ius fori 301, 25. ius forense 60, 1. 365, 35. 366, 5. 403, 5. ius, quod datur pro fure principi vel eius inbeneficiatis 53, 25. iure hereditario comparare, 422, 25. i. h. concambiare 215, 30. i. h. conferre 182, 5. 184, 5. 262, 20. 363, 25. 403, 5. 10. 431,

5. i. h. dare 234, 5. i. h. donare 408, 25. i. h. possidere 20, 1. 25, 10. 56, 25. 89, 1. 152, 10. 206, 5. 237, 10. 263, 35. 272, 25. 304, 5. 360, 30. 366, 5. 369, 20. 373, 15. 400, 20. i. h. tradere 434, 20. i. h. vendere 233, 25. i. Meidburgense 238, 25. i. metropoliticum 40, 30. i. pro quo dantur quatuordecim nummi 103, 25. 105, 20. i. parrochiale, iura parochialia 226, 1, 5. 227, 1, 5, 30. 279, 25. 310, 10. i. patronatus 160, 25. 190, 15. 191, 15. 192, 15. 194, 5. 246, 25. 288, 15. 291, 10. 318, 1. 324, 15. 347, 25. 363, 20. 365, 30, 35. 366, 1. 385, 20. 390, 10. 397, 1. i. patronatus spectat ad episcopum, quia in fundo eius domus est constituta 101, 20. i. patr. ex fundatione ecclesiae adipisci 190, 15. iure perpetuo concedere 50, 35. i. p. conferre 183, 5. iure perpetuo possidere 25, 15. 10810. ius pontificalis officii 53, 30. 160, 25. i. sepieliendi 226, 5. 227, 30. iura spiritualia 31, 15. 191, 15, 20. 226, 5. ius terrae commune 281, 30. secundum iura terrae iudicare 151, 10. ius thelonie 331, 1. iure Theutonico robore villam 281, 20. iure Theutonicorum uti 433, 5. ius vectigalium 377, 20. ius et potestatem renunciare 190, 20. iuri stare 235, 25. iura statuere 223, 15. 330, 5. iuris peritus 200, 30. iuris probationes 339, 5. ius, quod vocatur narez, nochleg et powoz, v. *has voces in Glossario bohemico*.

iusticia consuetudinaria tocius Bohemie confirmare aliquid 152, 30. iusticia ad regem et ad officiales curiae spectans de poenis iudicialibus 236, 15. iustitiarius maior [= iudex curiae] regis Boh. 176, 30.

Lagenarii 218, 15.

laneus 31, 10. 429, 30.

langravius, lantgravius 32, 25, 30.

33, 1. 46, 10, 15. 90, 5. 92, 1. 94, 1. 96, 1. 97, 15. 102, 25. lapidare convictum 223, 30. 330, 20.

lapis [faciens metam] 322, 1. 427, 20. opus lapidum 385, 20. lapi-des molares 413, 25. 415, 1. la-pides salis 217, 15. latifundium 416, 35.

latrocinium; pro latrocino incu-sare 326, 1, 10. latrones 363, 30. 412, 1. 429, 25. 1. terrae 151, 20.

legare alicui aliquid 283, 5, 10. 285, 1.

legatio 224, 30. legationis officium gerere 254, 20. legationis off. iniungere 76, 15. leg. officio fungi 82, 25. 204, 20. 425, 5. plene legationis officium con-cedere alicui 188, 15. 189, 20. plenissime legationis officio fungi 267, 10.

legatus apostolice sedis 12, 25. 23, 5. 26, 30. 33, 20. 76, 1. 123, 1. 159, 30. 188, 15. 189, 20. 194, 10, 15. 195, 1. 198, 1, 10. 200, 1, 15 sq. 204, 20. 205, 5. 209, 10, 30. 211, 1. 214, 1. 246, 25. 265, 10. 267, 10, 20, 25. 268, 15. 293, 35. 311, 10.

lex; legis auxilium invocare 84, 15. leges civiles 84, 25. ab omni lege provinciali homines [monasterii] absolvere 400, 20. 431, 15.

liber, liberi 18, 1. 49, 15. 230, 20. libertas, libertates 18, 1, 5. 27, 25.

57, 35. 162, 10. 267, 20. 316, 5. 319, 1. 320, 10. 325, 35. 326, 5. 349, 5. 351, 15. 357, 20. 373, 20. 380, 1, 5. 395, 15. 402, 10. 411, 5. 421, 1. 425, 5. 426, 10. 427, 10. 430, 10. libertates tam personales quam reales 420, 10. 424, 10. libertatem concedere 36, 5. 255, 15. 262, 25. 269, 5. 1. plenam et integrum conce-dere 231, 10. 1. plenariam ab omnibus exactionibus conce-dere 328, 30. libertate plena gaudere 320, 35. 426, 30. liber-tatem dare 201, 25. 204, 30. 304, 5. 1. indulgere 387, 20. 1.

- statuere 369, 20, 25. libertatem sollempniter pronunciare 318, 10. libertates et immunitates 27, 25. 234, 30. 241, 10. libertates ecclesiae infringere 131, 25. 132, 25. libertas ecclesiastica 134, 20. 135, 1. 137, 1. 138, 5. 176, 20. 252, 25. 253, 25. 254, 15, 20. 259, 10.
- libra, librae auri 109, 1. 118, 10. 119, 35. 218, 10. 219, 15. 255, 25. 418, 25. librae monetae provincialis 321, 10. 427, 1.
- ligna 282, 20. 436, 15. 1. sicca 430, 5. 1. excidere 248, 15. lignea capella 400, 30.
- limitare ecclesiam 226, 1, 5, 10. 227, 1, 30. 228, 1. ecclesia non limitata 310, 25.
- limites; bonorum antiquos 1. renovare 364, 1. ecclesiae certos 1. inponere 226, 1.
- linea consanguinitatis 84, 5.
- linum 299, 30.
- litterae; — 1. auctenticae 243, 30. 1. bullatae 353, 25. 1. citationis, 1. citatoriae 76, 5, 10. 339, 5, 25. litteras citationis vel privationis scismaticis offerre 169, 30. litterae communes 69, 20. 1. generales 12, 15. 1. generales et speciales 75, 1. litterarum monumentis allegare 19, 20. litteras in pergamena scriptas exhibere 436, 5. litteras sub falso sigillo fabricare 293, 25. litteras impetrare 15, 25. per litteras intimare 16, 1. litteras proicere 129, 15. 130, 5, 30. litteras a sede apostolica impletas subripere 293, 20.
- locare; 1. civitates 373, 20. 1. vilas 248, 5. 373, 15, 20. 390, 1. 1. Theutunicos in civitate 429, 25. 1. [incolas] in hereditates suas 433, 5.
- lupuletum 416, 35.
- Magister 198, 35. 202, 25. 228, 5. 243, 25. m. domus, hospitalis 36, 30. 124, 1, 5. 214, 5. 230, 1. 234, 25. 341, 25. 344, 35. m. operis [ecclesiae aut monasterii]
- 356, 1. m. scolarum 261, 30. m. venatorie dignitatis 411, 30. 436, 15. m. (magistri) venatorum 231, 30. 304, 15. 373, 25. magnates Boemie 94, 5. 117, 35. 129, 5. 131, 25. 132, 1, 25. 134, 20. 138, 1. — Cf. primates. maiores terrae convocare 49, 15. malefactores 101, 20.
- maleficia, maleficium 420, 30. 421, 15. 423, 30. 425, 1.
- mancipia 360, 1.
- mandatum habere ab aliquo 177, 10. plenum mandatum agendi et respondendi habere 140, 5.
- mansus, mansi, manses 59, 25. 186, 15. 190, 20. 207, 35. 208, 1, 5. 215, 35. 216, 1 sq. 217, 1. 255, 20. 314, 25–35. 355, 20. 385, 20. 389, 30. mansus terrae arabilis 238, 15. — Cf. laneus.
- manus; per manum regis dare aliquid 385, 20, 25. emere aliquid per manus alicuius 101, 15. in manus alicuius deponere 377, 5. negotium in manibus domini papae remittere 339, 25.
- manus violentas iniicere (in clericos) 61, 25. 128, 20. 271, 25. 321, 5. 346, 20. 426, 35. manuum in clericos iniectione violenta 81, 5.
- manuterium 217, 15.
- marca, marcha 21, 10. 28, 25. 48, 1, 5. 54, 5. 79, 1. 89, 1. 93, 30. 116, 5, 10. 143, 10. 173, 30. 174, 35. 217, 10, 25. 243, 15. 258, 20. 285, 5, 15, 25, 30. 286, 1. 309, 10. 311, 10. 317, 10. 321, 5. 322, 15. 336, 1. 355, 15. 422, 25. 426, 35. 427, 5. 428, 1. m. argenti 110, 25. 163, 5. 173, 15. 182, 10. 185, 10. 206, 10. 214, 15. 222, 5. 233, 25. 234, 1. 283, 30. 284, 10. 303, 5. 328, 25. 341, 10. 355, 10. 371, 20, 25. 399, 5. m. puri argenti 143, 5. 411, 35. m. argenti ponderati 408, 35. m. auri 212, 20. 225, 1. 231, 25. 257, 20. 267, 25. 317, 20. 321, 25. 331, 30. 355, 35. 392, 10. 396, 5. 405, 1. 412, 10. 427, 10.
- marescalcus v. marsalcus.
- maritagium 258, 15, 20.
- marsalcus, marsalcus, marescalcus (regis Romanor.) 118, 20. 120, 5. (regis Bohem.) 126, 5. 219, 10. 221, 20. 248, 20. 287, 15. 326, 20, 25. 428, 15. (marchionis Morav.) 152, 20. 198, 30. m. iunior regis (Boh.) 211, 20. 412, 5. — V. et.: podecoing. matrimonium; matrimonii confirmationem petere 7, 30. filiam tradere matrimonio 434, 20.
- matrona 108, 5. matronae ingenuae 230, 15.
- medulla scirpea v. carta.
- mel 217, 10, 20. 299, 30.
- menia civitatis 62, 15. — Cf.: murus.
- mensa regalis, m. regia <250, 25>. villam post discessum baronis ad usus regalis mense assignare 233, 15.
- mensale 217, 15.
- mensura annonae 238, 15. 382, 30.
- mercancia 404, 20. — Cf. mercimonia.
- mercatores 317, 25. 321, 20. 399, 5. 427, 10. 430, 1. m. publici 230, 30.
- mercarius, mercenarii 70, 25. 348, 30. 385, 25. 390, 10.
- merces libere transferre 390, 10.
- mercimonia 357, 30 — Cf. mercancia.
- messarii 217, 10.
- messor, messores 217, 10, 15.
- meta, mete 322, 5. 364, 5, 10. 366, 5 sq. 367, 1 sq. 374, 5, 10. 394, 35. 404, 20. 414, 10 sq. 415, 1. 416, 25, 30. 427, 20. m. Boemie 403, 10. mete circuitus 321, 35.
- metas secundum terrae consuetudinem circumire 414, 5.
- metas silvae distinguere 366, 10. metam, metas ponere 373, 20, 30. 374, 10. metas antiquas renovare 364, 5. 414, 10. metarum signa 373, 35. 374, 5.
- metalla, metallum 363, 25. 413, 20. 415, 1.
- metropolis 40, 30. 41, 1. 199, 15.
- metropolitica sedes 39, 35. 41, 1. 42, 5. metropoliticum officium exercere 39, 30. 42, 5.

metropolitanus 298, 30. 307, 15.
 miles, milites 19, 20. 26, 10. 64, 10.
 66, 15. 107, 15. 161, 15. 183, 1.
 190, 10. 192, 15. 211, 10. 221,
 20. 224, 25. 227, 10. 244, 1. 286,
 10. 312, 30. 324, 30. 331, 20. 354,
 15. 362, 5, 15. 369, 20. 371,
 15–25. 382, 15. 383, 1, 5. 395,
 10, 15. 403, 5. 404, 15. 411, 35.
417, 20. milites curiae marchionis Moraviae 222, 15. miles episcopi Olomucensis 323, 15. 428, 15. milites monasterii 402, 30.
 miliare 429, 40. Cf. rasta.
 milium 211, 25.
 minister; m. capelle 305, 5, 20.
 ministri ecclesiarum 134, 1.
 135, 5. minister regis 303, 30.
 328, 10.
 ministerialis, ministeriales 41, 35.
 49, 15. 90, 15, 25. 91, 1. 95, 20.
 175, 10. 216, 10–25. 217, 1, 5.
 295, 1–10. 299, 25. 306, 25. ministeriales aquarii 216, 10.
 missi 277, 25.
 modius 217, 20. 430, 1.
 moenia v. menia.
 molendina, molendinum 69, 10.
 101, 10. 275, 15. 322, 15. 328,
 25. 377, 10. 385, 20. 390, 10.
392, 5. 415, 427, 25. 428, 1.
 430, 1. molendina collocare,
 304, 5. molendina construere
 367, 35.
 monachi 61, 10, 15. 69, 20, 25. 235,
 20. 346, 15. 371, 35. 380, 30. monachus diaconus 400, 25.
 monasterium 68, 30. 69, 5 sq. 180,
 10. 211, 10. 233, 25, 30. 274, 20,
 25. 275, 1. 310, 25. 315, 30. 316,
 20. 317, 5 sq. 319, 35. 320, 25.
 m. construere 64, 5.
 m. (= ecclesia collegiata) 242,
 10.
 monasticam vitam informare
400, 35.
 moneta 151, 20. m. Patauiensis
 336, 10. m. provincialis 321, 10.
 427, 1. m. publica 255, 20. monetae vilitas 212, 1.
 moneta (= locus ubi numi cuduntur) 217, 25. 281, 10, 15.
 monetarius 66, 20.

moniales; monialium benedictiones 348, 30. moniales carnaliter cognoscere 158, 25.
 mons, montes 216, 30, 35. 322, 1.
 10. 427, 20, 30. 431, 5. montes, in quibus lapides molares acquiruntur 413, 25. montes, ubi mesallum feri foditur 413, 20.
 mortuarium; pecunia, quae mortuarium vocatur 208, 30.
 mos terrae 230, 20. 231, 1. 387,
 15. Cf. consuetudo. — mos Teutonicus: decimas more Teutonico contradere 26, 15.
 mulctae 421, 1. 425, 5.
 munera publica 211, 25. 420, 20.
 424, 25.
 munitionem construere 62, 15.
 murus; muris ambitu circumcludere 62, 15. civitatem muro forti edificare 303, 30. — Cf. menia.
 muta Bohemorum (in Patavia)
 2, 35.
 Naulum 87, 30, 35. 382, 30. 418,
 15.
 navigium 281, 5.
 navis 282, 15.
 nemus, nemora 69, 10. 248, 15.
 275, 10. 301, 30. 427, 30.
 nobilis, nobiles, n. terrae (regni)
 25, 15. 73, 15. 91, 35. 94, 5. 101,
 30. 140, 15. 160, 35. 175, 15. 177,
 5, 10. 186, 15. 212, 20. 215, 30.
 222, 15. 223, 20, 35. 224, 10, 20.
 230, 15, 20. 233, 25. 234, 1, 5.
 284, 10, 25. 317, 10. 318, 15. 325,
 25, 30. 328, 10, 15. 329, 35. 330,
 10, 20, 30. 331, 20. 354, 15. 358,
 20. 360, 5, 10. 371, 35. 382, 30,
 35. 392, 25, 30. 400, 20. 401, 5.
 427, 5. 434, 25. nobiles maiores
 regni (Boem.) 160, 20. nobiles tam maiores quam minores
 223, 15. 330, 5. nobiles infeudati 90, 10. nobilium consensus
 17, 35. 161, 5. 360, 10, 15. 369,
 15. — V. et.: primates.
 notarius apostolicus, n. domini papae 12, 30. 23, 15. 277, 15.
 not. imperialis: Henricus de

Parisius 93, 30. 95, 35. 97, 10.
 notarius regis Boh., not.
 curiae regis: Anselmus 175, 15.
 Benedictus: 51, 10. 88, 5. 358,
 35. 361, 25. 383, 25. Engelscalculus 267, 30. Hermannus 174, 5.
 182, 15. 185, 15. 205, 1. 206, 20.
 225, 20. 229, 10. 232, 1. 248, 20.
 250, 5. 257, 30. 264, 5. 267, 30.
 286, 10. 290, 10. 319, 5. 323, 20.
 324, 25. 329, 10. 428, 20. Raptopo 5, 1. Uvoizlaus 98, 15.
 Wigbertus 238, 35. Vilhelmus 358, 1. Wlricus 106, 15. not.
 [regis Boh.] Petrus 397, 1. notarius regis Boh. Brunnae:
 Conradus 318, 15. 324, 25. notarius aulae marchionis Moraviae: Apollinaris 364, 30.
 375, 15. Hylarius 221, 25. not.
 ducis Austriae 205, 15. notarius Theobaldi ducis: Albertus 107, 15. — Cf. et.: prothonotarius et scriba.
 novalia 208, 15. 275, 15. 301, 30.
 347, 30.
 novitios benedicere 70, 5.
 nummus; nummi 184, 5. nummi,
 qui dantur pro capite vel pro
 swod 103, 25. 105, 20. quatuordecim nummi 395, 25. ius, pro
 quo dantur XIIII^{cm} nummi
 103, 25. 105, 20.
 nuncius v. nuntius.
 nundine 357, 30.
 nuntius, nuncius, nuntii 15, 10.
 16, 5. 40, 25. 82, 5, 10. 83, 35.
 84, 30. 129, 10. 146, 5. 163, 1.
 169, 15. 170, 1. 171, 15 sq. 277,
 30. 278, 1, 10. 339, 25. nuntii
 sollempnes 41, 10. 142, 1. 150.
 25. nuntii sollempnes, qui plenum agendi et respondendi
 mandatum haberent 140, 5.
 nuntios in honeste tractare 49,
 10. nuncii beneficiorum 330,
 10. nuncius castellani 330, 10.
 nuncius castellani et iudicis
 in citationibus ducendus 223,
 20. nuncius castellani, iudicis,
 villici et camerarii debet adesse
 in eo, quod dicitur zuode 224, 1.
 nutrimenta animalium 61, 5. 128,
 10. 346, 15. 348, 1.

Obequitare villam cum appendicis suis 67, 10–20. 143, 10. 175, 1.
 obligare 163, 5. 174, 35. obligare villas 110, 25.
 obsides 90, 35. 91, 1.
 occidio 387, 35.
 officialis, officiales curie regalis 236, 15, 20. off. [regis] 103, 35. 105, 25. 212, 1. 230, 20. 262, 25. 272, 25. 282, 5. officiales [episcopi] 169, 20.
 officiatus 377, 15.
 officium servile; (homines ecclesiastarum) ad officium servile cogere 231, 10.
 oleum 44, 10. oleum sanctum 70, 10. 275, 25. 348, 15.
 oppidum 238, 10, 15. 314, 30. termini circuitus oppidi 238, 20. o. (= castrum) 406, 30.
 oratorium construere 276, 5. 374, 15.
 ordeum 299, 30.
 ordines; o. celebrare 69, 35. ordines inferiores suspicere 45, 10. in minoribus ordinibus constitutus 298, 25. o. sacri 122, 10, 15. 123, 10. infra sacros ordines constitutus 298, 25. sacri ordinis presbyteratus professor 305, 5. ordinem diaconatus praetermittere 45, 5.
 originarii v. rustici et servi.
 ornatus [vestimentum ecclesiast.] 409, 30.
 ortus, orti (= hortus) 101, 10. 186, 20. 216, 20. 280, 10. 305, 25. 347, 30. 355, 15, 20. 416, 30, 35. 417, 5.
 ortulani 427, 30.
 osculum pacis dare vice et nomine iuramenti 198, 1.
 ova 299, 30.
 oves 248, 10. 392, 25.

 Pagani 43, 25.
 pallium; p. deponere 223, 30. 330, 15. p. subtrahere alicui 224, 5. 330, 30.
 panis 217, 15. panem in foro vendere 211, 25.
 papaver 299, 30.

parochia, parrochia 276, 5. 390, 10. 392, 20. villa ad parochiam ecclesiae pertinentes 31, 10. parochia (= dioecesis episcopi) 70, 1.
 parrochiales 192, 25.
 parrochianus (presbyter; = parochus) 26, 20. 190, 25. parrochiani laici 43, 5; cf. parrochiales.
 pascua 69, 10. 198, 20, 25. 215, 35. 238, 20. 275, 10. 322, 5. 347, 25. 377, 10. 389, 25. 394, 35. 395, 5. 416, 35. 417, 10. 427, 25. 436, 15.
 passagium dare 230, 25.
 pastor cum grege libere in silva vadere potest 430, 5.
 patriarcha 75, 5.
 patrimonium 173, 25. 283, 30. 284, 10. 312, 25.
 patrocinium; patrocinio munimique beati Petri ecclesiam commendare 217, 25.
 patronus; patroni (ecclesiae) 194, 10. 261, 1, 5.
 patronus tocius regni (Boemiae) s. Wencezlaus 305, 5. 329, 5. patronus (regni) s. Adalbertus 412, 10. patroni [regni Boem.], ss. Vitus, Wencezlaus et Adalbertus 204, 25. 389, 25.
 pauper; pauperes 103, 25. 105, 15. pauperes et advenientes in cena Domini procurare 44, 15.
 pauperes (= subditi claustrum) 56, 30. 211, 20. 223, 30. 236, 15. 237, 10. 289, 25. 328, 30. 330, 15. 357, 25. 411, 25. 412, 1, 5.
 pecunia 143, 5. 243, 15, 20. 328, 25. 336, 25. 354, 15. p. taxata 48, 5. absque pecuniae exactione concedere 93, 15. pecuniam mutno accipere 69, 25.
 pedagia 170, 1. 317, 25. 321, 20. 427, 5.
 pelles caprinae 217, 10. p. vulpinae 399, 5.
 pelllex 9, 15.
 pellifex 280, 1.
 pena (poena) p. canonica 130, 5. p. pecuniaria 282, 5. 355, 35. penam persolvere 212, 15.

pensionem annuam concedere 311, 10.
 peregrini 103, 25. 105, 15. 360, 15, 20.
 pergamenta, pergamenum 201, 1. 436, 5.
 permutatio 265, 25, 30. 267, 1. 268, 20, 30. — V. et.: concubium.
 petitionem innovare per nuntios sollempnes 41, 15.
 petitores donationis 51, 5.
 pheodum v. feudum.
 picarii 216, 30. — V. et. Glossar. boh.: pkelnik.
 pincerna 288, 30. 323, 15. 398, 10. 428, 15. p. [regis Roman.] 118, 20. 120, 5. p. regis Boem. 66, 15. 176, 30. 212, 25. 264, 10. 401, 1. 412, 15. p. marchionis Morav. 152, 20. 198, 30. 222, 20. p. maior marchionis Mor. 222, 20. p. [episcopi Prag.] 79, 5. p. abbatissae s. Georgii 423, 1. p. Zlaconis comitis 390, 30. pisam vendere [in foro] 211, 25.
 piscatio, pescationes 198, 25. 215, 35. 322, 5. 347, 30. 377, 10. 427, 25.
 piscator, piscatores 216, 15, 20, 30, 35. 217, 5. 381, 10, 15. 430, 1. piscatores reginae 416, 30.
 piscatura 407, 25.
 pisces 217, 15. 305, 20. 355, 25.
 piscina; piscinas collocare 304, 5. piscinarum refectio 420, 20. ab operibus piscinarum liberare 412, 5.
 pistor, pistores 216, 10. 217, 5. placitum provinciale 314, 30.
 plaustrijices 217, 1.
 plebanus, plebani 122, 5. 193, 15. 227, 10. 228, 1, 5. 261, 30. 279, 15. 287, 15. 299, 35. 310, 5, 15. 340, 1, 5. 356, 30.
 plebesani 261, 10.
 plebs 354, 15. 381, 35.
 poena v. pena.
 poledrus 217, 20.
 pomeria, pomerium 216, 1. 288, 15. 382, 15.
 pondus; marcae argenti et ferto ad pondus Pragense 214, 15.

pons; pontium reformatio seu refectio 328, 30. 420, 20. 424, 25. exactio, que spectat ad edificationes poncium 103, 30. a laboribus poncium eximere, 357, 25. pons paludum 283, 5, 25. pontifex (= episcopus) 107, 25. 249, 20. 252, 1. 254, 25. p. summus (= papa) 129, 5. p. summus et universalis 150, 20. p. Romanus 121, 20. ius pontificalis officii 153, 30. porcarius 216, 30. porcelli 299, 30. porta terrae 217, 5. 402, 25. postulatores [donationis] 67, 10. prae- v. pre-. prandium 392, 30. prata 69, 10. 193, 5. 198, 20. 206, 5. 215, 35. 220, 10. 248, 15. 272, 20. 275, 10. 342, 20. 347, 25. 355, 15. 389, 25. 394, 35. 395, 5. 400, 10. 406, 30. 407, 25. 409, 30. 416, 35. 417, 5. 431, 5. prebenda 311, 10, 15. 418, 1. prebendalis villa 50, 30. preceptor domus s. Johannis in Polonia 353, 25. precium iustum 116, 5. precio taxato coemere 215, 30. prediolum 11, 15. preedium, praedium, predia 48, 1, 5. 78, 30, 35. 79, 1. 98, 10. 116, 10. 119, 30. 169, 25. 173, 15, 20. 183, 10, 15. 198, 20. 206, 5. 215, 30. 216, 1. 230, 15. 233, 15. 250, 25. 265, 10, 20–30. 266, 1. 268, 20, 25, 35. 283, 5–35. 284, 20. 285, 1, 5. 316, 5. 320, 10. 360, 1. 371, 15. 376. 30. 377, 1–20. 382, 5, 35. 383, 5, 10. 384, 40. 385, 5–15. 387, 15, 30. 389, 25. 395, 1. 420, 10, 30. 424, 10, 30. 425, 1. 426, 10. preedium (villulae) 115, 25, 30. preedium cum pertinenciis suis: cum pratis, terris, nemoribus et pascuis 113, 30. predo 230, 30. nocturnorum predonum accusatio 231, 1. prefectus (= burgravius) 104, 10. 193, 15. 222, 15. — V. et: purchravius. prelati, p. ecclesiarum 83, 20. 156, 15. 157, 5. 159, 30. 160, 20. 164,

35. 167, 15. 189, 5. 190, 1. 201, 5–15. 202, 1, 30. 204, 20. 212, 5, 20. 345, 30. 353, 10. prelati maiores 202, 30. prelatura 160, 25. prepositura 54, 20. 58, 1. 194, 15. presbyter, presyteri 73, 30. 122, 5, 10. presbyteri filii 123, 1. presentare clericos idoneos ad ecclesias 187, 30. presentatio 187, 30. presul (= episcopus) 381, 5. pretium v. precium. primates 19, 15. 24, 10. 68, 5. 381, 35. 382, 10. 402, 15. coram primatibus scripto et sigillo confirmare 87, 35. — Cf. magnates; proceres. princeps, principes 105, 20, 25. 217, 25. 320, 15, 20. 426, 15. principes imperii 26, 25. 29, 20. 95, 30. 98, 35. 187, 5, 15. 295, 30. principum [imp.] consilium 2, 15. 93, 10. regnum Boemie abiudicatum Odoacrio regi per sententiam principum 91, 35. privilegium 18, 10. 21, 1. 28, 15. 36, 5. 58, 1, 5. 69, 1. 93, 30. 118, 10. 158, 1, 5. 194, 5, 20, 25. 200, 25, 30. 201, 1 sq. 202, 5. 231, 15. 234, 30. 235, 1. 239, 30. 241, 10, 15. 249, 20–40. <250, 30>. 269, 5. 324, 20. 389, 20. privilegii litterae 204, 5. privilegium concambii 79, 1. privilegium donationis et confirmationis 210, 1. privilegii testimonio confirmare 108, 20. privilegiis regum et ducum Boemie probare 211, 30. 412, 10. privilegia deperdita 201, 15. 204, 15. privilegia antiqua renovare 53, 20. privilegium renovare 215, 25. 219, 5. privilegiorum renovatio seu restauratio 218, 5. 219, 15. privilegia restaurare secundum tenorem iuramento expressum 194, 30. 204, 25. privilegii violatores 317, 15. 321, 25. per privilegium instituere 2, 15. 93, 10. privilegia et iura 36, 5. privilegii gaudere 267, 15. privilegia virorum religiosorum 225, 1. 331, 30. habitu clericali de-

iecto clericali privilegio se privare 154, 5. privilegia apostolica, p. sedis apostolice 60, 30. 61, 10. 70, 35. 127, 35. 128, 15. 271, 5, 20. 345, 35. 346, 15. 349, 20. privilegia pontificum Romanorum 194, 20. 276, 5. privilegia monasteriis ab apostolica sede concessa 147, 35. 148, 30. privilegia et indulgentiae apostolicae sedis fratribus Praemonstratensibus concessa 163, 20. probatio: per legittimas probations ostendere 303, 10. proceres Boemie 144, 5, 10. processus 85, 1. processum contra iustitiam revocare 333, 1. de processu iudicium legitime cognoscere 334, 15. processum executioni mandare 333, 20. — Cf. acta. proclaimare v. forum. procurator, procuratores 15, 10, 15. 16, 6. 21, 20. 28, 30. 49, 30. 76, 20. 82, 5, 10. 83, 10 sq. 84, 25. 85, 5, 15. 133, 25. 153, 30. 169, 10. 172, 10. 176, 20. 197, 25. 228, 30. 294, 10. 310, 10. 311, 15. 333, 20, 25. 334, 1, 10, 15, 25, 30. 337, 30. procurator regni Siciliae 6, 10. procurator regis 265, 15. 267, 5. 268, 30. procuratores [regales] provinciarum 318, 20. procuratores bonorum episcopatus Pragensis 146, 1, 5. procurator monasterii, cui commissa est procuratio in temporalibus 316, 1. 321, 1. 426, 30. episcopum per procuratores in episcopatus possessionem restituere 153, 30. 160, 25. procuratores sollempnes cum pleno agendi ac respondendi mandato 135, 10. procuratores destinare ad aliquem 209, 10. aliquem procuratorem constitutere 101, 20. 292, 10. procuratio 388, 1, 25, 35. p. in temporalibus 316, 1. 321, 1. 426, 30. professio 69, 15, 25. 70, 5. 275, 20. protectio 60, 30. 128, 1. 271, 5. 346, 1. sub protectionem pa-

<p>tronorum Bohemiae colligere 389, 25. sub beati Petri protectione suscipere 27, 25. 47, 15. 68, 35. 78, 1. 141, 5. 162, 5. 332, 20. 347, 10. sub protectione ecclesiae Romanae recipere 269, 10. in regiam protectionem suscipere 186, 15. 352, 20. in tutelam et protectionem (regiam) recipere 316, 1. 426, 10. in protectionem regie potestatis suscipere 385, 30. sub protectione regia recipere 230, 10. 267, 1. sub defensionem protectionis [regiae] suscipere 377, 15. protectionis clipeo defensare 113, 25. — <i>V. et.</i>: defensio, tuitio, tutela.</p> <p>prothocolla 200, 20.</p> <p>protonotarius, prothonotarius, protonotharius; p. aule imperialis 118, 25. p. curie regalis [Rom.] 94, 1. 96, 1. 97, 15. p. regis, curie regis Boh.: Anselmus 185, 10. Benedictus 80, 10. Engelscalcus 182, 15. 183, 20. 225, 10. Wypertus 237, 20. p. curie marchionis Moravie: Apollinaris 104, 20. 222, 20.</p> <p>provincia 4, 25. 60, 1. 95, 25. 180, 15, 20. 217, 1. 227, 5. 387, 30. 422, 20. p. Bremensis 350, 10. Magdeburgensis 350, 10. Maguntina 345, 30. Provinciae Bohemiae: Beliensis 216, 5. 384, 40. 387, 25. 390, 5. Boleslawensis 216, 5. Bozensis 217, 1. 422, 10. Kamencensis 217, 10. Curimensis 312, 20. 382, 35. Gawraski 422, 5. Luthomericensis 328, 10. 422, 1. Melnicensis 422, 5. Netolicensis 422, 5. Pilznensis 422, 10. 434, 30. Pragensis, p. que est circa castrum [Prag.] 421, 25. 422, 15. Prahinensis 422, 5. Satcensis 217, 1. Tetenensis 216, 30. 217, 15. Wultvensis 217, 10. Zedlecensis 217, 10. 283, 10, 30. 403, 5. Provinciae Moraviae: Bettoviensis 225, 1. 303, 30. Brunensis 105, 15. 315, 30. 318, 20. 329, 35. 330, 1. 394, 20. 409, 1.</p>	<p>Brecizlaviensis 73, 30. 365, 35. 369, 20. Golessicensis 19, 15. 105, 15. Olomucensis 73, 25. 105, 15. 318, 20. 355, 20. 364, 1. 369, 15. 403, 30. Oppaviensis 427, 30. Preroviensis 73, 25. 365, 30. Wsobernensis 366, 1. Znoimensis 105, 15. 223, 10. 225, 1. 318, 20. 322, 15. 382, 1. 395, 20. 428, 1. — provinciae regno Boemiae attinentes 230, 10. — provincia Budessinensis 314, 25. — ab omni provinciali exaccione absolvere 400, 20. ab omni lege provinciali eximere, absolvere (250, 30). 431, 15. in provinciali placito condedere 314, 30.</p> <p>provisores ecclesiarum 183, 5. 227, 5.</p> <p>publicare; domus, in qua furtum invenitur, publicetur 212, 15.</p> <p>purgationem canonicam recipere 22, 15. 29, 15.</p> <p>purchravius, purgravius v. burcravius.</p> <p>Quadragesima 44, 10.</p> <p>quatuordecim v. denarii et nummi. —</p> <p>quercus 367, 5. 430, 5.</p> <p>questio civilis aut criminalis 69, 30.</p> <p>Rapina 71, 1. 201, 30. 204, 30. rapinam facere 276, 20. 349, 5.</p> <p>rappa 299, 30.</p> <p>rasta (= milliarium germanicum) 429, 35. 430, 5.</p> <p>recognitio; in recognitionem et in censum annualem solvere 184, 5.</p> <p>recreations 355, 25.</p> <p>rector; rectores ecclesiarum 324, 30. 348, 30. r. provinciae 303, 30.</p> <p>refectiones 355, 10.</p> <p>regalia recipere [a duce Boh.] 21, 5. 28, 15. in regem (Boh.) electus regalia ab imperatore Romanorum recipere debet 93, 15.</p>	<p>regula; r. beati Augustini 274, 30. 276, 15. r. beati Benedicti 69, 1. 347, 15. 400, 35. r. ordinis Cisterciensis 158, 20. regularis observantia 121, 25.</p> <p>reliquiae martyrum, r. sanctorum 31, 1. 196, 30.</p> <p>renovatio (privilegii) 250, 15.</p> <p>renunciare ius et potestatem 190, 20.</p> <p>rescriptum; 1. [= litterae] r. apostolicum 338, 1. — 2. [= apographum]: privilegium in rescripto redigi iubere 249, 30.</p> <p>residentiam in ecclesia non facere 293, 25.</p> <p>responsalis (= procurator) 310, 10.</p> <p>retes ad venationem regis ducere 411, 30.</p> <p>rubos extirpare 354, 10.</p> <p>rura extirpare 390, 1.</p> <p>rusticus, rustici 212, 15. 216, 15, 20. 224, 10. 288, 15. 303, 10. 330, 35. 354, 5. 377, 15. 387, 15, 30. 411, 10. rustici originarii 4, 30.</p> <p>Sacerdotes 244, 1. s. in matrimonio viventes 122, 10. sacerdotis filius 21, 1. 28, 15. sacerdos cum suo cooperatore in iudicio aquae 223, 35. 330, 20. sacerdotium; presbyter, diaconatus ordine pretermisso, fecit se ad gradum sacerdotii promoveri 45, 5.</p> <p>sacramentum; quantitas dampni estimetur sub certa fide et sacramento eorum, quibus iurisdictio est commissa 224, 5. 330, 25. sacramenta ecclesiastica 70, 10, 20. ad sacramenta ecclesiastica recipere 280, 15. ad sacramenta eccl. non recipere interdictos 138, 1.</p> <p>sagitta 373, 30.</p> <p>sagittarius 288, 10.</p> <p>sal 282, 20. salem vendere in foro 211, 25.</p> <p>salmones 281, 15.</p> <p>saltus 215, 35.</p> <p>salutationes 217, 10.</p> <p>salutatio omissa in litteris papae 41, 35.</p>
---	---	--

scabini 407, 30.
 scismatici 169, 30.
 scolaris 174, 5.
 scolarum magister 261, 30.
 scolasticus, scholasticus 75, 1. 98,
 15. 101, 25. 108, 30. 114, 15. 116,
 20, 30. 244, 25. 264, 10. 298, 20,
 25. 334, 1. 340, 10. 342, 30. 373,
 25. 375, 5.
 scriba regis (Boh.): Conradus
 227, 10. 239, 1. 323, 5. 428, 10.
 Engelscalculus 98, 20. Wigbertus
 279, 25. scriba [abbatissae s.
 Georgii] 423, 1. — V. *etiam*:
scriptor et notarius.
 scriptor [domini papae]: mag.
 Aston 333, 20. Guillelmus 77,
 25. mag. Symon 344, 30. scrip-
 tor [regis Boh.]: Benedictus
 378, 5.
 scriptum; — s. autenticum 166, 1.
 238, 15. donationem tam banno
 quam scripto sancire 383, 15.
 scutellas ter in anno solvere 381,
 25.
 scutellarii 216, 15, 20.
 sedem episcopalem transmutare
 62, 15.
 semita 69, 10. 275, 15. 374, 15.
 414, 30. s., in qua thelonium
 exigitur 60, 1. 387, 20. 390, 5.
 senescalculus aule imperialis 6, 10.
 sententia 16, 20. s. capituli 317, 10.
 s. confiscationis 420, 30. 425,
 1. s. diffinitiva 49, 25. s. ex-
 communicationis 51, 5. 76, 10.
 s. litigiosa 214, 10. s. suspen-
 sionis 157, 5. 297, 25. senten-
 tiā regularem promulgare 69,
 20. sententias [interdicti] sine
 mandato apostolico relaxare
 136, 35.
 sententiare 436, 20.
 sepulchrum s. Wencezlai 305, 15.
 sepultura 226, 5. 279, 25, 30. s.
 libera 276, 10. sepulturam eli-
 gere (in aliquo loco) 312, 20.
 sepulturam ad ecclesiam acci-
 pere 328, 20.
 sequester; fruges in sequestro
 ponere 310, 20.
 servi 95, 20. 230, 20. s. asscripti-
 ci 282, 1. s. castrorum 18, 1. s.
 glebe 282, 1. s. originarii 282, 1.

serviens, servientes 184, 1. 411,
 10. — Cf. servitores.
 servitia (publica) 231, 10. — Cf.
 munera publica.
 servitores 3, 15.
 servitus 326, 5, 10. villas ab omni
 servitutis iugo liberas reddere
 18, 1. servitudes reales et per-
 sonales remittere 421, 15. 423,
 40. servitutis indebitae honora
 262, 30. servitutem debitam
 fugere 211, 10. 411, 40. servitu-
 tum remissiones 420, 10. 424,
 15.
 signa [terminorum]; s. ponere
 175, 1.
 sigillum; s. adulterinum confin-
 gere 21, 5. 28, 20. s. ecclesiae
 falsare 293, 20. sigilli falsatio
 294, 5. s. commune regni
 Boemie 161, 5. sigilla specialia
 161, 10. 180, 25. sigillum pe-
 nitus ignotum 338, 35. sigillis
 includere 16, 5, 20. sigillo ra-
 tificare 3, 20.
*sigilla, quae in hoc tomo descripta
 sunt:* Agnetis abbatissae s.
 Georgii 11, 20.
 Andreae episcopi Prag. 114, 30.
 Arnoldi decani Prag. 345, 10.
 de Cladrub abbatis 48, 10.
 Coiatae de Gnevin most 302, 10.
 Constantiae reginae (I) 18, 25.
 et 68, 10. (II) 341, 30.
 de Coztomlat Sezemaie 242, 25.
 Ecclesiae Pragensis (I) 340, 25.
 (II) 302, 10.
 Epponis praepositi Prag. 340,
 20 et 345, 10.
 Esau canonici Olomuc. et
 archidiac. Prerovensis 181, 5.
 Friderici II. aurea bulla Sicula
 94, 15. aurea bulla imp. 118, so.
 Gregorii de Crescentio s. Theo-
 dori diaconi card. 210, 10.
 Heidwigis marchionissae Mo-
 rav. 152, 30.
 Heinrici praepositi Ardicensis
 203, 10.
 Heinrici (Vladislavi) marchi-
 onis Moraviae (I) 114, 25. (II
spurium) 433, 25.
 Yppoliti canonici et archidia-
 coni Pragensis 340, 25.

Johannis II episcopi Pragensis
 (I) 302, 10. (II) 340, 25.
 Leopoldi ducis Austriae 300, 1.
 de Mileuzko abbatis 340, 25.
 Moysi canonici Olomuc. et
 archidiac. Brecizlaviensis 181,
 15.
 Otakari regis (I) 5, 5. (II) 51,
 15. (III) 256, 5. (IV) *aurea
 bulla* 140, 15. (V) *aurea bulla*
 251, 5. (VI) *spurium* 213, 5.
 (VII) *spurium* 220, 20. (VIII)
spurium 239, 5. (IX) *spurium*
 399, 15.
 Peregrini episcopi Pragensis
 (I) 242, 20. (II) 251, 1.
 de Plakinberc (Perchyc) Wit-
 konis 193, 20.
 de Plas abbatis 356, 5.
 Radozla canonici et archidia-
 coni Olomuc. (I) 181, 10. (II)
 356, 1.
 Roberti episcopi Olomuc. (I)
 74, 10. (II) *spurium* 239, 10.
 (III) *spurium* 433, 30.
 de Schenkenberg Wolframi
 356, 35.
 Sigifridi II archiepiscopi Ma-
 guntini 309, 15.
 Sigifridi praepositi Monaste-
 rensis 203, 10.
 Soběslavi ducis (filii Theobal-
 di) 312, 30.
 Trebecensis monasterii 266, 15.
 Venceslai ducis Pilznensis 251,
 20. iunioris regis Boem. 326, 35
 et 341, 35. regis 327, 5.
 de Welegrad abbatis 356, 5.
 Werner abbatis de Sancta
 Cruce 203, 15.
 Vlrici praepositi s. Nicolai Pa-
 taviensis 203, 10.
 siligo 238, 15. 299, 30. 430, 1.
 silva, silvae 67, 10. 112, 10. 152,
 10. 162, 5. 175, 1. 190, 20. 193,
 5. 198, 25. 206, 5. 217, 5. 220,
 10. 223, 25. 238, 20. 263, 30. 265,
 20. 275, 5. 10. 283, 10, 15, 30, 35.
 284, 10. 322, 1, 5. 328, 25. 341,
 20. 363, 20. 365, 30. 366, 10, 35.
 373, 10, 20, 30. 374, 10–30. 377,
 10. 378, 25. 381, 30. 382, 5, 15,
 25. 383, 1. 389, 25. 390, 1. 394,
 30, 35. 395, 5. 402, 25. 403, 5, 15.

404, 25. 406, 30. 409, 30. 411, 25. 413, 20. 414, 1. 416, 35. 417, 10. 422, 15. 427, 20, 25. 430, 5. 436, 5, 15. silva ad villam per- tinens 4, 25. circuitus silve 380, 15. 381, 5, 20. silvarum usus liber personis ecclesiasticis con- ceditur 211, 10. silvam extir- pare 363, 25. 373, 15. 400, 25. silve succisio 211, 25. (<i>v. et.</i> preseka in Glossario bohem.) silvam extirpandam ad XXX annos accipere 238, 15. silvam liminarem succidere 377, 20. silvae in ambitu terre succisio 402, 20. illi, qui custodiunt silvam 224, 20. silvula 286, 1. simila 355, 25. symonie vicium committere 168, 15. sinodus 69, 35. solidi 278, 10. 429, 35, 40. 430, 1. solidus monete Pataviensis, 336, 10. spelunca 431, 5. spiritualia 194, 15. spoliare aliquem in via vel in foro 224, 20. 331, 15. stagnum 216, 35. statuta; st. sacri concilii generalis 127, 5. st. ordinis Cisterciensis 70, 1. 348, 15. statuta audire 365, 5, 15. subcamerarius 20, 1. 287, 15. 304, 15. 308, 15. 326, 15, 25. 410, 5. s. regis 87, 35. 88, 1. 98, 15. 143, 10. 144, 10. 175, 1. 220, 5, 15. 231, 30. 256, 1. 272, 30. subca- merarius reginae 143, 10. subdapifer 287, 10. 326, 20, 25. s. regis Boh. 212, 25. 225, 10. 250, 20. 397, 35. 412, 20. s. mar- chionis Mor. 257, 25. 375, 10. subditi 134, 10. 153, 35. 154, 5. subpincerna regis 225, 10. 232, 1. 287, 15. 304, 15. 326, 20, 25. 398, 15. s. marchionis Mora- viae 257, 25. 375, 10. subscriptiones 202, 30. subscrip- tionibus insignare 420, 20. 424, 20. subsides 429, 30. 430, 1. suburbium 217, 5. 382, 35. 417, 5.	suffraganea (ecclesia) 380, 20. suffraganei 60, 25. 127, 30. 345, 30. suppanus, suppani, supani Boe- mie, s. terre 33, 1, 15. 91, 35. 119, 25. 126, 5. 131, 1. 138, 25. 159, 25. 210, 35. 223, 15. 307, 20. 328, 20. 329, 35. 330, 5. supra- norum consensus 307, 20. supplicare per nuntios 40, 25. surreptio litterarum 294, 1. suspendere ab officio et beneficio 1, 20. 61, 10. 128, 15. 149, 30. 150, 1. suspensum ab officio pontificali denuntiare aliquem 22, 10. suspensos ab officiis et beneficiis ad presentiam sedis apostolice transmittere 339, 20, 30. suspendere (furem) 224, 10. sutores 217, 5.	20. 272, 15, 20. terrae (in villa) 4, 25. terra ad aratrum 98, 5. t. unius aratri 73, 15. t. ad duo aratra 101, 5. terra regali dominio subiacens 50, 30. mansus terrae arabilis 238, 15. terram in helemosinam assignare 58, 30. territorium, territoria 309, 5. 352, 25, 30. 420, 10. 424, 10. terri- toria prediorum 215, 35. terri- torium villae 50, 30. terrula deserta 369, 30. testamentum; testamenta dece- dantium 61, 5. 128, 10. 271, 15. 346, 10. testamentum condere 351, 15. t. disponere 283, 1. 284, 1. in testamento legare 285, 5, 20. in testamento relin- quere aliquid 301, 15. testes; ecclesiae testibus uti non coguntur, si ius suum privi- legiis regum et ducum Boh. probare poterint 211, 30. testes recipere 16, 1. t. contra iusti- tiam recipere 333, 15. testium receptio minus canonica 334, 1. per testes idoneos probare 166, 1. testes producere 16, 15. tes- tes idoneos et fide dignos pro- ducere 413, 30. testium depo- sitiones publicare 83, 10. testes litterati 208, 5. testimonium; t. septem nobilium virorum recipere 7, 25. testi- monio alicuius uti 211, 30. te- stimonio fori communis con- vincere 223, 30. 330, 20. testi- monium vicinus 211, 5. 411, 15. t. vicinorum 223, 30. 330, 20. viciniam in testimonium inducere 261, 35. aliquem in testimonium ad citandos ho- mines ducere 411, 30. fratres (monasterii) ad testificandum adducere 403, 1. Teutonicus mos 26, 15. textor 429, 40. thelonarius, thelonarius 331, 1. 390, 30. theloneum, teloneum, thelonium, theolonium 60, 1. 107, 20. 162, 5. 170, 1. 217, 15. 224, 30. 228, 30, 35. 230, 25, 30. 257, : 282,
--	--	--

- 15, 20. 288, 5. 317, 25. 321, 15, 20. 331, 1. 365, 35. 366, 5. 381, 20. 387, 20, 25. 390, 1, 5. 404, 30. 411, 25. 417, 5, 10. 418, 15. 422, 1 – 10. 427, 5. 430, 5, 10. thelonaea in exitu terrae 212, 10. thelonium, quod ceztne dicitur 436, 15. thelonium novum 224, 30. 331, 25. per thelonia transire 317, 25. 321, 15. 427, 5. quarta septimana in thelonio 107, 20. villa in thelonio sita 107, 15. dominus thelonii 212, 10. thelonaria super viis consti- tuere 404, 30. thelonium *v. thelonium.* thesaurarius ecclesiae 11, 20. t. (regis Angliae) 278, 10. thesaurus ecclesiae 21, 10. 28, 20. de thesauro [regis] liberare 278, 10. tina; decimam tinam de vinea dare 229, 1. tornarii 216, 25. torrens 427, 30. transcriptum 166, 10. t. scripti autentici exhibere 166, 1. tributa, tributum 53, 25. 56, 30. 80, 1. 217, 10. 237, 10. 262, 30. 316, 10. 320, 15. 420, 20. 424, 25. 430, 10. ab omni onere tributorum absolvere 320, 15. 426, 15. commune tributum terre 101, 15. exactiones in tributo terre indulgere alicui 433, 10. triticum 238, 15. 299, 30. 430, 1. tuguria piscatorum 416, 30. tuitio 391, 30. in tuicionem regie maiestatis suscipere 387, 10. – *V. et.: tutela; protectio.* tutela; sub tutela esse 371, 25. bona in tutelam (regis) susci- pere 235, 20. – *V. et.: tuitio; protectio.* tutores et defensores libertatis monasterio concessae consti- tuere 317, 15. 321, 20.
- Urbs (= castrum) 17, 20. 109, 1. 114, 25. 174, 10. 369, 10. 407, 30.
- urna 217, 10. tercia u. de apibus reginae 217, 15. u. de melle 217, 20.
- Vaccae 224, 5. 248, 10. 330, 25. 392, 25.
- vallum 371, 30.
- valva 416, 25, 35. 417, 5.
- vasalli 186, 15. wassallus regine 341, 25.
- vectigalia, vectigallia 53, 25. 56, 30. 80, 1. 215, 30. 237, 10. 262, 30. 316, 10. 320, 15. 377, 20. 426, 15. v., que fiunt, cum rex ad colloquium vel exercitum est iturus 420, 25. 424, 25.
- venatio, venationes 67, 15. 198, 25. 215, 30. 322, 5. 411, 30. 427, 25.
- venator, venatores 198, 25. 257, 15. 322, 5. 373, 25. 375, 10. 393, 15. 395, 1. 397, 1. 427, 1, 25. venatores, qui vulgo lowci di- cuntur 366, 10. venator curie 410, 5. venatores regis 321, 10. summus venator 286, 10. 373, 25. 375, 5.
- venatorie dignitatis magister, 436, 15.
- vendere aliquem pro debito 331, 25.
- venditio 87, 25. 193, 10. 217, 10. 243, 30. venditionem remittere hominibus ecclesiae 201, 25. 204, 30.
- vestimentorum ablutor 216, 25.
- vetula [de castro] 223, 35. 330, 20. – *V. etiam: avia.*
- vexillifer 360, 30. 361, 10.
- vexillum; regnum Boemiae [Wrat- izlao filio Otakari] cum sex vexillis assignatur 91, 35.
- via, viae 4, 30. 69, 10. 217, 5. 223, 25. 224, 10, 20, 25. 404, 25–35. 411, 25. 414, 30. 418, 15. via antiqua 416, 30. via antiqua versus Boemiam, que Soum- wech dicitur 89, 20. via com- munis 416, 30. via explorato- rum 142, 10. via foralis 216, 1. via publica 364, 10. 366, 15. 367, 1–10. 387, 25. 414, 15. via Golotilensis 217, 15. via Pra-
- haticih 217, 10. in via pergere 430, 5. vie securitatem habere 150, 30. viarum separatio 402–20.
- vicarius; *v. episcopi Pragensis* 342, 35. vicarii ecclesiae Olomuc- censis 73, 30. vicarium legit- imum locare 385, 25. 390, 10, vicecancellarius s. Romane eccle- sie 349, 5.
- viceprothonotarius 94, 10. 96, 10. 97, 20.
- vicesima de proventibus ecclie- siarum 136, 5.
- vicinatus 67, 15, 20. 224, 1. 330, 25. 354, 15. per vicinatus testi- monium se expurgare 211, 5. 411, 15.
- vicini 231, 5. 395, 1. 414, 10. 415, 5. testimonium vicinorum 223, 30.
- vicinia 261, 35.
- victualia 321, 10. 427, 1. villae ad mensam regiam in victu- alibus dandis specialiter perti- nentes (250, 25).
- vicus 279, 30. 280, 5. 288, 10.
- vigiliae nocturnae in castris 420, 25. 424, 25.
- villa 18, 20. 19, 15. 20, 1. 26, 15. 30, 30. 31, 10. 56, 25. 63, 5. 66, 10. 73, 1, 15. 78, 30, 35. 79, 30. 80, 1 sq. 98, 5. 101, 5–15. 114, 15. 124, 1, 5. 128, 20. 143, 1, 10. 152, 5–10. 162, 5. 163, 1. 174, 30. 175, 1. 180, 10. 182, 5, 30. 183, 1. 190, 15, 20. 193, 5. 198, 20. 212, 15. 216, 1 sq. 217, 10. 220, 5–15. 221, 10. 222, 5. 223, 20, 25. 226, 1, 5, 35. 227, 1, 30. 233, 15 sq. 234, 1, 5. 237, 5. 242, 5. 243, 1–20. 247, 30. 250, 25. 255, 15–25. 257, 5–15. 261, 5, 10. 262, 20–35. 263, 30. 265, 20. 267, 10. 268, 35. 275, 5. 281, 5. sq. 282, 25. 283, 5, 10. 284, 5–20. 285, 5–15. 305, 20, 25. 308, 5. 310, 10. 314, 25. 316, 10. 317, 1, 10. 320, 15. 321, 1. 322, 20. 326, 1, 5. 328, 5 sq. 330, 10. 331, 15. 341, 10. 351, 10 sq. 354, 5. 355, 5, 15, 20. 358, 20. 360, 1, 15 sq. 361, 1 sq. 363, 20. 365, 30. 366, 5. 367, 10 sq. 369, 20. 370,

1. 371, 20, 25. 377, 10, 15. 380, 15. 381, 5, 15, 30. 382, 5–35. 385, 10, 15, 25. 390, 5. 392, 20. 394, 35. 395, 5, 10, 30, 35. 400, 20. 403, 5, 10, 30. 406, 30. 409, 30. 411, 40. 412, 1. 413, 20. 414, 35. 415, 1. 416, 35. 417, 1, 5. 420, 5. 421, 25. 424, 10. 426, 15, 30. 427, 1. 428, 1. 431, 10. 434, 20–35. 436, 5–15. villa forensis 180, 15, 20. 363, 20. 365, 30, 35. 366, 1–10. villa cum foro 54, 5. villa prebendalis 50, 30. villa ad ius reginae pertinens 67, 1. villas locare 248, 5. 363, 25. 390, 1. villas in bonis in feu- dum concessis instituere 336, 5. terra in territorio ville sita 50, 30. villarum incole 329, 1.	villicatio seu advocatia 238, 25. villicus, villici 66, 20. 224, 1, 20, 25. 229, 5. 244, 1. (250, 25). 288, 35. 331, 20, 25. 387, 30. 390, 30. 392, 5. 393, 15. 397, 1. 400, 20. 402, 25. 408, 30. 431, 15. villicus regis 4, 25. 143, 10. 144, 15. 175, 15. 224, 35. 290, 15. 331, 30. villici regales 211, 10. 212, 1. 411, 40. villicus domini terre 331, 10. villici principum 18, 1. 369, 20. villicus Pragensis 217, 10, 15. villicus reginae 429, 25. villicus camerarii 225, 1. 331, 30. v. magistri venatorum 373, 30. villici militum 18, 1. 369, 20. villicus episcopi Olomucensis 74, 1. villici nuncius 330, 25. villula 115, 25. 371, 30.	vineae 26, 15. 69, 10. 180, 10. 183, 10, 15. 184, 1–10. 215, 35. 216, 1. 269, 5. 275, 10. 280, 10. 303, 10. 318, 1. 322, 15. 347, 25. 416, 35. 427, 30. vineas plantare 288, 15. vinitores 216, 1–25. vinum 59, 25. 183, 10. 355, 25. 385, 5, 15. 389, 30. 390, 1. vinum ducere ad vendendum 257, 5. virgulta 198, 20. visitatio 194, 15. vituli 299, 30. vivaria 355, 15. vomeres; subire iudicium ferri, scilicet vomeres 224, 15. vo- meres calcare 316, 20. 320. 25. 411, 20. 426, 20. vulgaris 329, 30.
--	---	--

GLOSSARIUM BOHEMICUM.

becwar (or.), bečvář, viator 216, 25. berna (c. XVII), berne (sp. XIII)	kerz (sp. XIV); keř, frutex; rokito wki kerz 366, 30. kiy (or.); kyj, fustis; duellum, quod in vulgari dicitur k. 331, 30. kmetones, pl., derivatum ab voce kmet, rusticus; 223, 20.	nosko (or.) ; nosek, naso; 326, 20, 25. ocov (or.); okov, vas ferro vinctum 217, 20. otbog (sp. XIII); odboj, detrac- tatio, violentia iuris; pena, que debetur facientibus otbog 420, 30. 425, 1.
ceznici (or.); čiešnici, caliciarii 217, 1. cezne (sp. XIII); cestné, the- loneum de via; thelonium, quod dicitur cezne 436, 15. pertinens ad beneficium fore- starii 411, 25. — Cf. czesta. copecz v. kopecz.	kopecz, copecz, pl. copci, kopci, kopczy (sp. XIV); kopec; acer- vus trabibus circumdatus, sig- num metarum 366, 15, 35. 367, 1–10, 20, 35. 414, 5–15. koselug (or.), koželuh, coriarius 217, 1. lez (sp. XIV); les, silva; 366, 35. lowci (sp. XIV), nom. plur., lovčí; venatores, qui vulgo lowci dicuntur 366, 10. luchinici (c. XV), lučnici, plur. vocis lučník, arcufex, 328, 5. luse (or.), lužie?, ministeriales, qui dicuntur l. in castro Kou- řim 216, 10.	ozzada (sp. XIII); osada; vocatur quando camerarius dicit aliquem in testimonium ad ci- tandum aliquos homines 411, 30. ozzep (sp. XIII); osep, annon: tribuenda 411, 30.
dedin (sp. XIII); gen. plur. vocis dědina = heredium; praedium iure dedin possidere 387, 15. dezho v. drugo, druho. drizeci (or.); dřížčeči, homines ad ligna findenda obligati; 217, 5. drugó (c. XV), druho (or.), dezho (mendum apogr. s. XV); druh, miles minoris ordinis; 223, 35. 261, 25. 330, 20.	narez (or.), narecz (c. XV); nárez [exactio bovum et ceterorum animalium ad cultrum desti- natorum]; ius, quod vocatur n.; servitus, quae nominatur n., 103, 25. 105, 20. 201, 25. 204, 30. 275, 25. 326, 5, 10. 329, 1. 357, 25. 411, 30.	panosi (sp. XVII); panoši, 417, 20. pkelník, pl. pkelnici (or.), pkelník, pkelnici; picarius, picarii 216, 30. 217, 5.
gesero (sp. XIV); jezero, lacus; 367, 1. ghraniz v. hranicie. glaua, glava v. hlaua. hirdozt (or.), herdost (c. XV); hrdost, superbia, iniuria 224, 20. 231, 1.	naroc, naroch, narôch, narok (or.); nárok, incusatio, crimi- natio; donatio, que vulgo n. appellatur 38, 25. 87, 25. 201, 25. 204, 30. 223, 25, 35. n., quod latine vocatur accusatio 231, 1. 236, 15. si quis ab aliquo pro latrocino incusetur, quod boemice n. vocatur 326, 5, 10. 329, 1. 330, 15, 20. 342, 20. 357, 25. 380, 5. 411, 30.	plen (sp. XIII), confiscationis sententia, que plen dicitur 420, 30. 425, 1. poclonia (or.); poklona, salutatio; oblatio, que dicitur p. 217, 10.
holoti (sp. XIII); nom. plur. vocis holot; custodes canum ve- naticorum 411, 30. hranicie (sp. XIV), ghraniz (sp. XIII); hranice, metae; 366, 15–30. 367, 5, 15–30. 394, 35. 414, 5, 20, 25. signa, quae vulgo hranicie dicuntur 414, 15	nestoyte (or.); nestojte, nolite starel (= properate auxilio!); clamor communis, qui nestoyte vulgariter appellatur 331, 10.	podecoing (or.); podkoní, mars- calcus 323, 15. pogezda v. poiezda. pohonce (or.); pôhončie, solutio, quam citatus arcessitori dare debet 331, 10. pohonchi, pohonczi (sp. XIV); pôhonci, arcessitores; illi, qui aliquem ad iudicium citant; camerarii, qui vulgo p. dicun- tur 364, 1. 414, 5.
	nočleh, nochlegh (or.), nozleh (sp. XIII); nočleh, pernoctatio; 103, 25. 105, 20. 272, 25. 411, 30.	poiezda (or.), pogezda (sp. XIII); poježda, exactio equorum ve- hiculariorum; exactiones tur- pes, que vulgari vocabulo p. vocantur 255, 15. 412, 5. 420, 25. 424, 25.
		pomisci (or.); pomyjci, ablutores; ministeriales, qui dicuntur po- misci 216, 25.
		pomocne (or.); pomocné; denarii, qui persolvuntur, si quis ci- tatus fuerit et obtinuerit ius suum in iudicio 331, 10.

poowod (*sp. XIII*); onus, quod dicitur p. 420, 25. 424, 25; fortasse idem atque powoz. potok (*sp. XIV*), *rivus, rivulus*, 366, 35. 367, 1, 5, 30. powod (*or.*); *póvod, púvod, actor*; 224, 5. 330, 25. powoz (*or.*); *povož, vectura; servitus* 103, 25. 105, 20. preseka, prezeka, prezeka (*or.*), preseka, prezeca (*sp. XIII*); *přeseka*; succisio silvae, quod p. dicitur 201, 25. 204, 30. 211, 25. 282, 10. 357, 25. 412, 5. 420, 20. 424, 25. prouod (*or.*), prowod (*sp. XIII*); *prívod, conductus*; 201, 25. 204, 30. 420, 25. 424, 25. przisudni (*sp. XIV*); *přisudné*, pecunia, quam solvit ille, cui adiudicatum est ius; duos denarios, qui vulgo przisudni dicuntur, in signum causae obtentae iudici praesentare 414, 1. pzarowe (*sp. XIII*); *psáčové*, debitum canes cum caniductoribus alendi 412, 5. rannik (*sp. XIII*); *rannik, vulneratus*; sive [homines] invicem sediciose seu a latronibus vulnerantur, quod est rannik 412, 1.

rvdnici (*or.*); *rudnici*, fossores metallorum; ministeriales, qui vulgariter dicuntur r. 216, 25. seztne (*sp. XIII*); *šestné*; sex denarii, qui dantur magistro venatoriae dignitatis 411, 30. stol (*or.*), stul (*sp. XIII*); *stól*; kralow stol, kralaw stol, králov stól, *thronum regis*; 322, 1, 25. 427, 20. swod, suode, zuod, zuvod, zwod, zvode (*or.*), zvod (*sp. XIII*); *svod*, 1. devolutio culpae de se in alium, 2. poena, qua multabatur vicinitas, cum reus non esset inventus; 38, 25. ius, quod datur pro swod principi vel eius in beneficiatis 53, 30. 87, 25. 103, 30. 105, 20. 201, 25. 204, 30. 224, 1. 236, 15. 282, 5. 329, 1. 330, 25. 342, 20. 357, 25. 380, 5. 411, 30. 420, 25. 424, 30. tone (*or.*), *tóně*; stagnum, quod dicitur tone 216, 35. trisne (*sp. XIII*); *tržné*, denarii forenses 420, 25. 424, 25. wiboy (*or.*), wyboy (*c. XV*); *výboj*, invasio et spoliatio domorum; 224, 15. 331, 1. wirch (*sp. XIV*); *vrch, origo, fons*; na wirch rivuli 366, 25.

wizelche (*or. **), vizelez (*sp. XIII*); *viselec, suspensus*; si quis hominum ecclesiae suspensus fuerit, quod wizelche boemice dicitur 326, 5. 412, 1. wrez (*or.*); *vřez*, incisura; proprie crena, quae faciebatur in signum, quod persona accusata in ius vocata (citata) erat; pensio quae solvebatur pro citatione 201, 25. 204, 30. si quis citatus fuerit et obtinuerit ius suum in iudicio, neque wrez, neque pohonce... persolvat 331, 10. 412, 5. vrociscie, vrocyscie (*sp. XIV*); *úročišče, úročiště, limites, metae*; 364, 1. yedl (*sp. XIV*); *jedle, abies*; 366, 20. zagradsne (*or.*); *zahradníé, tributum de hortis*, 217, 20. zoch (*c. XIV*), zok (*or.*); *sok, adversarius, accusator*; 223, 30. 330, 15, 20. zuod, zuvod, zvod, zwod, zvode v. swód. zwinar (*or.*); *svinař, porcarius*, 216, 30.

CONCORDANTIA NUMERORUM

HUIUS TOMI ET K. J. ERBENI REGESTORUM BOHEMIAE.

Asteriscus Regestorum numero appositus falsa ab Antonio Boczek saeculo superiore confecta significat.

ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.	ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.	ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.	ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.
440	1	470	sp. 357		65	II, {n. 2640 p. 1156}	100
	2	II, n. 2639	33		66	536	101
441	—	471	sp. 358	IV. n. 1773	67	537	102
	3	472	sp. 354		68		103
*442	—		34	503	69	538	104
443	4	473	35		70	539	sp. 367
444	5	474	36	504	sp. 360	540	386
445	6	475	37	505		541	106
*446	—	476	38	506	60	542	107
447	sp. 349	477	39	507	75	543	108
	sp. 350	IV, n. 1772	40	508	71	*544	—
448	8	478	41	509	72	*545	—
449	9	479	42		73	546	109
450	10	480	43	510	sp. 361	547	110
451	7	481	44	511		548	sp. 368
	11	482	45	512	77	549	111
	12	483	46	513	78	*550	—
	13	484	—		79		sp. 369
*452	—	485	57	514	80	*551	—
	14	486	47	515	81	552	113
453	15	487	385	516	82	553	114
454	v. tom. III.	488	48	517	86		115
455	27	489	sp. 359	518	83	554	sp. 370
456	26	490	49		84	555	116
457	16		50	519	sp. 362	556	117
881	17		51	520	85	557	133
	18	491	53	521	87	558	118
	19	492	52	522	88		119
	20	493	54		89		120
*458	—	494	—	523	sp. 363	559	sp. 371
459	22		add. 384	524	sp. 364	560	sp. 351
460	21	*495	—	525		561	sp. 352
	23	496	55		90	562	sp. 376
461	25	497	v. tom. III.	526	sp. 365	563	—
462	24	498	92	527	93		121
463	—		56	528	94	564	—
464	29	499	112	529	95	565	—
465	31		58	530	sp. 366		122
466	sp. 355	500	61	531		96	123
	32	501	59	532		97	124
467	—	502	62	533		98	566
468	sp. 356		63	534		99	II, p. 1156 —n. 2641}
469	30		64	535	28	567	sp. 372

ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.	ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.	ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.	ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.
568	127	605	172	642	—	679	253
	128	606	170	643	213	680	254
	129	607	173	644	214	681	255
569	130		174	645	215	682	256
570	131		175	II. p. 1159 n. 2642 }	216	683	257
571	132	608	176		217	684	258
572	134		177	646	218	685	259
573	135		178		219	686	265
574	136		180		220	687	{ 261
575	—	609	181		221	688	
	137		182	648	222	689	260
576	138	610	sp. 374		223	690	263
	139	611			224	691	264
	140	612	183	649	225		266
	141	613	185	650	226	692	267
	142	614	186	651	227	693	268
577	179	615	187	652	230	694	269
578	143	616	244	not. ad 652 add. n. 8 }	229	p. 612 add. n. 8 }	270
579	144	617	335		—		271
580	145	618	184	*653	233	*695	—
	146		189	et add. n. 7 }	234	696	272
	147	619	190		235	697	273
	148	620	sp. 375	656	228	698	274
581	149	121		657	236		275
582	150	622	v. tom. IV.	658	232	669	276
583	151			659	238	IV, n. 2080	277
584	152	623	192	660	239		278
585	153	624	193	661	231	700	279
586	169	625	194	662	241	701	280
587	154	626	199	663	237		281
588	155		196	664	235	IV, n. 1774	282
589	156	627	198	665	346		283
590	157	628	195	II. p. 1159 n. 2643 }	240	703	284
591	158	629	197		377	704	285
592	159	630	200	II. p. 463 n. 1098 }	242	705	286
593	sp. 373	631	201		243	706	289
594		632	202	668	250	707	288
595	160	633	203	669	245	708	287
596	162	634	204	670	246		290
597	—	*635	208	*671	—	709	291
598	163	636	—	*672	—		292
599	164	637	205	*673	—		293
			206	674	247		293
			165	638	207	710	308
600	166		387	675	248	711	294
601	—	639	209	676	249	712	295
602	167	640	210		250	713	296
603	168		211	677	251	714	297
604	171	641	212	678	252	715	298

ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.	ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.	ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II.	ERBEN, Regesta I.	Codex dipl. Boh. II,
	299		312	*740	—		sp. 383
	300	728	313	*741	—	753	345
716	301	729	314	742	325	754	347
717	302		315		326	755	v. tom. III.
718	303	730	316	*743	—	756	335
IV, n. 1775	304		317	*744	—	757	336
719	305	731	318	*745	—	758	v. tom. III.
*720	—	732	319	746	—	759	337
721	306	733	323	747	327	760	338
722	sp. 378	734	320	748	328	761	339
723	sp. 379	735	{ 321		329	762	340
	307		{ sp. 380	749	330		341
724	309	736	322	750	331	763	342
725	324	737	sp. 381	751	sp. 382	II, n. 2644	343
726	310	738	—	752	333		344
727	311	739	332		334		

CONCORDANTIA NUMERORUM

HUIUS TOMI ET ANTONII BOCZEK CODICIS DIPLO. MORAVIAE TOMI II.

Asteriscus Boczekii numero appositus falsa ab ipso saeculo superiore confecta significat.

BOCZEK II.	Codex dipl. Boh. II.						
*1	—	44	82	87	156	130	227
2	21	45	86	88	157	131	228
*3	—	46	83	89	158	132	233
4	22	47	87	90	159	133	232
5	16	48	sp. 364	91	160	134	236
6	29	49	sp. 363	92	161	135	237
7	24	50	—	93	sp. 353	136	235
8	sp. 353	51	sp. 366	94	162	137	346
9	—	52	96	95	163	138	234
10	sp. 355	53	98	96	168	139	238
11	sp. 356	54	101	97	170	140	239
12	sp. 358	55	194	98	171	141	242
13	sp. 354	56	106	99	172	142	—
14	35	57	28	100	188	143	245
15	36	58	386	101	sp. 374	144	60
16	37	*59	—	102	183	145	246
17	385	*60	—	103	190	*146	—
18	48	61	109	104	196	*147	—
19	39	62	110	105	197	*148	—
20	41	63	sp. 368	106	199	149	249
21	43	*64	—	107	195	150	250
22	45	*65	—	*108	—	151	253
23	44	66	118	109	205	152	254
24	46	67	sp. 376	110	206	153	265
25	359	68	sp. 351	111	207	154	256
26	49	69	sp. 352	112	204	155	259
27	53	70	125	113	203	156	260
*28	—	71	127	114	209	157	261
29	92	72	130	115	210	158	264
30	v. t. III	73	134	116	218	159	267
31	59	74	135	117	213	160	268
32	61	75	136	118	214	161	279
33	62	76	138	119	215	162	269
34	69	77	179	120	217	163	271
35	sp. 360	78	143	121	221	164	272
36	74	79	145	122	220	165	273
37	75	80	150	123	219	*166	—
38	72	81	149	124	222	167	285
39	76	82	151	*125	—	168	288
40	70	83	152	126	224	169	287
41	78	84	153	127	223	170	289
42	77	85	154	128	225	171	286
43	80	86	155	129	226	172	294

BOCZEK II.	Codex dipl. Boh. II.						
173	295	182	310	190	—	199	327
174	297	183	313	191	322	200	328
175	300	184	314	*192	—	201	347
176	301	185	320	*193	—	202	v. t. III
177	302	186	{ 380	194	325	203	v. t. III
178	303		{ 321	*195	—	204	338
179	305	187	324	*196	—	205	339
*180	—	188	323	*197	—	206	340
181	309	189	sp. 381	198	—		

EMENDANDA.

Pagina 6. linea 29. *post: ex B) adde: — Brandl,
Cod. dipl. Mor. VII, pag.
716, num. 45.*

10. 25. *lege: „Magdeburgensi*
16. 38. *lege: fuerint nominati*
24. 33. *lege: 1207*
27. 21. *lege: In autographi tergo*
50. 19. *lege: post annum 1202*
61. 35. *lege: Laterani 1207*
64. 37. *lege: quas Milhost*
105. 2. *lege: num. 62*
117. 4. *lege: ADA[LBČRT⁹]*
123. 23. *ante Erben adde: Millauer,
Der deutsche Ritterorden
in Böhmen, pag. 89, num. 1.*

177. 25. *lege: lib. IV,*
181. 24. *lege: pag. 293, num. 626*
181. 36. *lege: Otacarus,*
205. 27. *lege: pag. 120, num. 116*
210. 39. *lege: num. 207*
213. 7. *lege: Exemplari B*
217. 1. *lege: terra Colwe*
225. 23. *lege: Přítluky*
227. 17. *lege: Přítluky*
242. 16. *pro: pomo lege: domo*

Pagina 249. linea 6. *lege: collatis, ab Her-
manno notario*

252. 11. *dele non ante potueritis*
261. 37. *ecclesie,*
261. 38. *post vicinie deleatur com-
ma.*

272. 10. *adde: — Čelakovský,
Codex iuris municipalis
II. pag. 1, num. 1.*

275. 11. *lege: vinea,*
286. 24. *lege: Kuřím*
322. 14. *lege: Prikluk*
333. 7. *lege: ..² Pragensi*
336. 25. *lege: Emerammi*
353. 27. *lege: adhiberi,*
356. 2. *lege: Radozlaus,*
357. 20. *lege: ibi decenter*
360. 10. *col. II. pro cons lio lege:
consilio*

373. 26. *lege: ipsius Bludonem*
381. 33. *lege: Stasowyę*
382. 17. *lege: Crynucy Naturscyę,*
386. 41. *lege: leguntur etiam*
397. 15. *lege: Levonice*
412. 6. *lege: que (pro quae)*
